

VII.
Türkiye
Ticaret ve
Sanayi
Şurası
2014

ISBN : 978-605-137-434-5
TOBB Yayın No : 2015/243

Telefon : 0.312 218 20 00
Faks : 0.312 218 20 64
e-mail : www.tobb.org.tr

Tasarım ve Baskı: Aydoğdu Ofset Matbaacılık ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.
İvedik Organize Sanayi Ağaç İşleri Sanayi Sitesi 21. Cad. 1366. Sok.
(598) Sok. No:20 Yenimahalle - Ankara
Tel: 0 312 395 81 44 • Faks: 0 312 395 81 45
www.aydogduofset.com • aydogdu@aydogduofset.com

İÇİNDEKİLER

KONSEYLER

TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi	1
HACI OSMAN YILDIRIM Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
TOBB Ticaret Odaları Konseyi	5
EKREM DEMİRTAŞ İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
TOBB Sanayi Odaları Konseyi	9
ERDAL BAHÇIVAN İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
TOBB Ticaret Borsaları Konseyi	14
YAHYA TOPLU Polatlı Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı	
TOBB Deniz Ticaret Odaları Konseyi	18
METİN KALKAVAN İMEAK Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
BÖLGELER	
Karadeniz Bölgesi	23
SUAT HACI SALİHOĞLU Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
Doğu Anadolu Bölgesi	27
NECDET TAKVA Van Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	

Ege Bölgesi	32
NAFİ GÜRAL Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	36
AHMET SAYAR Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
Marmara Bölgesi	39
ÖZLEM SARI Erdek Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
Akdeniz Bölgesi	43
ZEKİ KIVANÇ Adana Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
İç Anadolu Bölgesi	47
METİN ÖZİŞİK Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
İstanbul	51
ALİ KOPUZ İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı	
Ankara	54
SALİH BEZCİ Ankara Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı	
İzmir	59
İŞİNSU KESTELLİ İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı	

İLGİLİ BAKANLIK VE KAMU KURUMLARINA GÖRE SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Adalet Bakanlığı	65
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	67
Avrupa Birliği Bakanlığı	68
Başbakan Yardımcılığı	69
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	71
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	88
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	103
Ekonomi Bakanlığı	121
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	147
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	170
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	235
İçişleri Bakanlığı	265
Kalkınma Bakanlığı	267
Kültür ve Turizm Bakanlığı	273
Maliye Bakanlığı	292
Milli Eğitim Bakanlığı	306
Orman ve Su İşleri Bakanlığı	318
Sağlık Bakanlığı	330
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	334
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	392
Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	393
Devlet Hava Meydanları İşletmesi	395

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü.....	396
Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü.....	403
EÜAŞ.....	404
GAP İdaresi Başkanlığı	405
Kamu İhale Kurumu	406
Karayolları Genel Müdürlüğü.....	407
KOSGEB.....	419
Orman Genel Müdürlüğü	421
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)	422
Rekabet Kurumu Başkanlığı	423
Sosyal Güvenlik Kurumu	424
T.C. Merkez Bankası	427
TEİAŞ.....	428
TETAŞ.....	431
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı.....	432
TÜBİTAK	435
Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı	436
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları	437
Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.....	444
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)	445
Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü.....	447
Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı	449
Denizcilik Müsteşarlığı.....	460
Hazine Müsteşarlığı	463

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

KONSEYLER

TOBB Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi

HACI OSMAN YILDIRIM

Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

TAHSİLAT SORUNU

Son dönemde en çok gündeme getirilen konulardan biri iç piyasadaki tahsilat sorunudur. Özellikle çekte hapis cezasının kaldırılmasından sonra çek ödemelerinin vadesi uzadı. Çek verenler bir ara öderiz mantığıyla hareket etmeye başladılar. Burada kalıcı bir çözüm getirmeye ihtiyaç var. Tahsilat konusundaki en güçlü mekanizmalardan birisi alacak sigortasıdır. Ancak iç piyasada alacak sigortası henüz tam yerleşmemiştir. Çok kısıtlı şirket tarafından az sayıdaki firmaların alacakları sigorta ediliyor, maliyetleri de çok yüksektir. Sistemin tanınması, faydasının anlaşılması ve yaygınlaşması için yurt dışında tahsilatlarda Eximbank'ın verdiği sigorta desteği tarzında bir desteğe en azından belli bir süre ihtiyaç vardır.

TEŞVİK SİSTEMİNİN REVİZYONU

Diğer bir konu mevcut teşvik sisteminin revizyonudur. Doğru bir yaklaşımla sektörel ve bölgesel teşvik sistemine geçilmesi önemli bir adım olmuştur. Bu sistemi ilk defa uyguladık, aksaklıkların olmasını zaten bekliyoruz ve bunu da doğal karşılıyoruz. Geçtiğimiz süre boyunca bu yeni sistemdeki aksaklıklar ortaya çıktı. Şimdi ülkemizin ekonomi ihtiyaçlarına ve hedeflerine göre sistemi revize etmemiz gerekiyor. Sektörel teşviklerin tekrar belirlenmesi ve ilçe düzeyine kadar inen farklılaşmayı yapmamız gerekiyor. Bu sistem oluşturulurken özellikle oda ve borsa görüşlerinin alınmasını çok önemsiyoruz.

Teşviklerdeki en büyük taleplerin biri de; farklı kurumlarımız tarafından dağıtılan teşvik ve desteklerin en azından koordinasyonunun tek bir çatıda toplanmasıdır. Şu an onlarca farklı kurum, bakanlıklar destek veriyor, hepsinin prosedürü farklı, bürokratik işlemleri farklı. KOBİ'ler bunları takip edemiyor, bunlardan yeterince faydalanamıyor. Kaynaklar da bu şekilde verimli dağıtılamıyor. Şu an hangi şehirde toplamda ne kadar destek verildi tek kalemde cevap verebilecek bir merci yok. Özel sektör desteklerinin koordinasyonu tek bir çatı altında toplanmalı, başvuru yöntemleri belirli bir standarda oturtulmalıdır.

KALKINMA AJANSLARININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI

Benzer şekilde kalkınma ajanslarında da yeni bir yapılanmaya ihtiyaç vardır. Kalkınma ajansları, kaynakların yerelde dağıtılması açısından son derece faydalı bir adım olmuştur. Ancak ajansların işleyişinde bazı sıkıntılar vardır. Ajans yönetimlerinde kamu ağırlığı azaltılmalı, özel kesimin ağırlığı artırılmalıdır. Ajans bütçeleri artırılmalıdır. Ajans kaynaklarının belediye, kaymakamlık gibi kamu kurumlarına aktarılmasının önüne geçilmeli, projeler buna göre seçilmelidir. Aksi takdirde kalkınma ajanslarının kamu kaynaklarını devletin bir cebinden diğerine aktarma işlemi görecektir, hedeflenen amaç tam anlamıyla gerçekleşmeyecektir. Kalkınma ajanslarının işleyişinde farklılığa gidilmeli, gelişmiş bölgelerde proje bazlı desteklere, daha az gelişmiş bölgelerde ise çağrı ile alınan projelere ağırlık verilmelidir.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Organize sanayi bölgeleriyle ilgili en önemli talep, doluluk kuralının esnetilmesidir. Mevcut durumda yeni bir organize sanayi bölgesi başvurusu yapıldığında veya mevcut OSB'ler genişletilmek istendiğinde önce o ildeki diğer OSB'lerin belli bir doluluk oranına ulaşması isteniyor.

Geçmiş dönemde siyasi kaygılar ve popülist politikalarla bazı OSB'ler kurulmuş. Bu OSB'ler yıllardır atıl veya dolmuyor. Pek çoğunun da kısa sürede dolması mümkün değil, çünkü yerleri yanlış seçilmiş. Bu OSB'ler dolmadığı için gerçekten ihtiyaç olan yeni sanayi bölgeleri kurulamıyor ve mevcut OSB alanlarının genişletilmesi zorlaşıyor. Biz bu kuralın esnetilmesini talep ediyoruz.

Diğer yandan özellikle büyük şehirlerde organize sanayi bölgeleri gibi ihtisas ticaret bölgelerinin teşvik edilmesini de istiyoruz.

KAMU ALIMLARINDA YERLİ MALINA FİYAT AVANTAJI SAĞLANMASI

Bizim için çok önemli bir konu da; kamu alımlarında yerli malına fiyat avantajı sağlayan düzenlemenin uygulanmasıdır. Bu konuda ilerleme sağlanabilmesi için kurumsal bir mekanizmaya ihtiyaç vardır, bu amaçla bir yapı kurulmalıdır. Bu yapı tüm kurumların yerli malı alım performansını düzenli olarak takip edip dönemlik raporlar hazırlamalıdır. Hatta bu raporlarda yerli malı tercih etmeyen kurumların yabancı malı tercih etme nedenleri yer almalıdır. Böyle bir disiplin ortaya konulursa en azından bazı alanlarda yüzde 15 fiyat avantajına bile gerek kalmadan yerli alıma geçiş sağlanacaktır.

ORTADOĞU ÜLKELERİNE İHRACAT YAPAN FİRMALARIN SON DÖNEMDEKİ SIKINTISI

Son dönemde ortaya çıkan bir sorun da, Ortadoğu Bölgesine ihracatla ilgilidir. Ortadoğu'ya ihracat yapan bazı firmalar son dönemde bölgedeki sıkıntılar nedeniyle dahilde işleme rejimi kapsamında taahhüt ettikleri ihracat rakamlarında sıkıntıya girmişlerdir. Bölgedeki sıkıntı devam ederse yaptırımla karşı karşıya kalacaklardır. Burada dahilde işleme izin belgelerinin sürelerinin bir miktar uzatılması sorunu çözecektir.

MADEN İZİN VE RUHSATLARI

2012/15 sayılı genelge sonrasında maden izin ve ruhsatlarında ciddi bir yığılma oluştu. Talimatınızla bu yılın başında yüklü miktarda dosya ilgili bakanlıklara gönderilerek izinler verildi. Son dönemlerde madencilik sektöründen yine böyle bir endişe bizlere iletiliyor. Madencilik sektörü için hayati önemi olan izin sürecini hızlandıracak bir yapılanma talep ediliyor. Konuyu takdirlerinize sunuyorum.

TOBB Ticaret Odaları Konseyi

EKREM DEMİRTAŞ

İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

İSTİHDAM ÜZERİNDEKİ VERGİ VE YÜKLER

İstihdam üzerindeki vergi ve yükler tüm özel sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. 100 TL net para alan bir çalışanın bize maliyeti 180 TL'yi aşmaktadır. Rekabet ettiğimiz ülkelere baktığımızda sosyal güvenlik yükleri yüzde 30, yüzde 40 aralığındadır. Bu nedenle istihdam üzerindeki prim yükü azaltılmalıdır. Firmalarımıza almadıkları hizmet için bordrolu avukat, doktor, psikolog, mühendis vesaire istihdam zorunluluğu getirilmektedir. Zaten yaşam mücadelesi veren işletmeler için bu ağır ve taşınamaz yük oluşturmaktadır, bu konu gözden geçirilmelidir.

BÜROKRASİYİ AZALTACAK MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Bürokrasiyi azaltıcı mevzuat düzenlemeleri yapılmalı, girişimciye zorluk çıkartılmamalı, yatırım, müracaat ve destek ofisleri kurulmalıdır. Özellikle biraz önce Osman Başkan'da söyledi, maddencilikte 10 ayrı bakanlıktan, 22 ayrı birimden izin almak gerekiyor. Dünya Bankası tarafından yayınlanan iş yapma endeksi 2014'te Türkiye, 189 ülke arasında 69. Sıradadır, bu G-20 ülkesi olan bize yakışmıyor. 2009'dan bu yana uygulanan mevcut büyüme ve sektörel teşvik sistemi adaletli değildir bu ortaya çıktı. Şehirlerimizin ekonomisinin gelişmesi, kalkınması için kurulan, kalkınma ajanslarının kuruluş biçimi ve yönetimi maalesef yanlış olmuştur. İş aleminin ve kentin etkin aktörlerinin yönlendirdiği ve yönettiği, devletin sadece denetlediği Batı örnekleri gibi bir yapılanma gerçekleştirilmeli ve kalkınma ajansları dış tanıtıma yabancı sermayenin getirilmesiyle odaklanmalıdır. Bölge kalkınma ajansları yerine de, her il için ayrı ayrı ajans kurulmalıdır.

TURİZM

Anadolu on bin yıl pek çok medeniyeti topraklarında barındırmıştır. Tarih, turizm potansiyeli yanı sıra her türlü turizm potansiyeli vardır ve değerlendirilmeli, teşvik edilmelidir. Artık her şey dahil sistemi yerine yenilikçi bir turizm anlayışına ihtiyacımız vardır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'mız işletme izni veren bir kurum olmak yerine, yeni alanların önünü açacak bir stratejiye kavuşturulmalıdır. Sadece kum, güneş, deniz turizmi gibi değil, yıl 12 ay turizm istiyoruz. Sağlık, inanç, termal, kış, spor kongre turizmlerin de etkin desteklenmesi talebimizdir. Ayrıca ulaşılamayan yerde ne ticaret, ne sanayi, ne de turizm gelişemez Sayın Başbakanım. Bu nedenle Hükümetimize ve özellikle size ve Sayın Binali Yıldırım'a buradan

teşekkür ediyoruz. Kara, deniz, hava, bilişim yollarında yaptıklarınıza şükranlarımızı ifade etmekle birlikte, bölgelerimizin merkezi olmuş şehirlerden önemli dış ticaret merkezlerine direkt hava ulaşımı istiyoruz.

ULAŞIM VE GÜMRÜK

Birçok il ve ilçe ticaret odamız yük taşımacılığı odaklı kapsamlı bir demir yolu stratejisinin geliştirilmesini istemektedir. Karadeniz, Akdeniz Oto Yolu'nun ivedilikle tamamlanıp, kullanıma açılması hem Karadeniz, hem Akdeniz, hem de İç Anadolu bölgelerindeki odalarımızın sıklıkla gündeme getirdiği bir diğer husustur. Ulaştırma alanında akaryakıt maliyetleri oldukça önemli bir sorundur. Bu sorun içeride kaçakçılığı körüklediği gibi, yurt dışı pazarlarda rekabet koşullarımızı da tehdit etmektedir. Kaçak akaryakıt çok büyük sorunlar yaratıyor, etkin önlemler alınmalıdır.

İç bölgelerde üretim yapan ihracatçılarımızın rahatlatılması açısından üretim yerinden en yakın limana veya sınır kapısına kadar olan taşımalarda akaryakıt, ÖTV iade sistemi getirilmesi büyük fayda sağlayacaktır.

Sınıra yakın bölgelerimizde ve sanayinin geliştiği ilçelerde de gümrük müdürlüğü kurulması odalarımızın talebidir Sayın Bakanım, ayrıca sınır kapılarının sayısının artırılması da istenmektedir.

TİCARET

Çekte hapis kalkınca karşılıksız çekler arttı, kayıt sistemi de işlemiyor. O nedenle İcra İflas Kanununda bulunan tazyik hapsine benzer bir ceza getirilmesi düşünülmelidir.

Bir diğer sıkıntımız sahte faturalar. Bizler yeni Çek Kanunuyla nasıl belli koşullarda çek sicil bilgilerine ulaşabiliyorsak, ticaret güvenliğimiz için sahte fatura kesen kişilerin listesine de ulaşabilmeliyiz.

Ulusal ve uluslararası büyük mağazalar yürüttükleri satış stratejileriyle buldukları bölgede pek çok üyemizi zor durumda bırakıyor, hatta batırıyor. Zincir mağaza ağları küçük yerleşim birimlerine kadar girdi, perakende ticaretin düzenlenmesi hakkındaki kanun tasarısının yasalaşmasını bekliyoruz.

Kayıt dışı ekonomiden çok rahatsızız Sayın Başbakanım, haksız rekabetle de mücadele etmek durumunda kalıyoruz. Kayıt dışı mücadele eylem planı etkin biçimde odalarımızla birlikte uygulanmalıdır. Kentsel dönüşüm devrim niteliğinde bir cesur bir karardır, Hükümetimizi kutluyoruz ama daha hızlı olunmalı, iş merkezleri, sanayi siteleri benzeri üyelerimizin faaliyet gösterdiği yerlerdeki yapıların dönüşümünde odalarımıza görev ve yetki verilmelidir.

Mahkemelerin bilirkişilik müessesesi çok yozlaştı. Odalar Birliği tarafından düzenlenecek arabuluculuk ve tahkim mekanizmalarıyla odalarımızın görevi alması hem süreci hızlandıracak, hem de mahkemelerin yüklerini azaltacaktır. Benzer yeni bir sistem ve düzen getirilmesini istiyoruz.

MESLEKİ EĞİTİM

Odalarımız ülkemizin eğitimi konusuna son derece duyarlıdır, iş hayatına yetişmiş ara eleman bulamıyoruz. İş dünyasının ihtiyaç duyduğu eğitim kabiliyetlerine sahip, kalifiye çalışan sorunu ekonomik büyümeyi tehdit eder hale gelmiştir. Mesleki eğitim sistemimizin kökten bir yeniden yapılandırmaya tabi tutulması ve mesleki eğitimin Birliğimiz aracılığıyla iş dünyasına devri son derece faydalı olacaktır.

Şu anda odalarımızın kurduğu dört vakıf üniversitesi vardır, ama Devlet Üniversitelerinin Kanununa tabiyiz. Bu da sorunlar yaratıyor en kısa zamanda vakıf üniversiteler kanunu çıkması gerekmektedir. Eğitim ülkemizde önemli bir sektör haline geldi, daha da büyümesi, yabancı öğrencilerin ülkemize çekilmesi için yatırımların teşvik edilmesi, Hazine arazilerinin özel eğitim kurumlarına da tahsisi sektöre önemli katkı sağlayacaktır.

Suriyeli sığınmacılar bizim misafirlerimizdir, ancak Güneydoğu ve olmak üzere sorunlar yaratılıyor. Kamplarda ikamet etmeleri ve resmi olarak çalışmalarını sağlanmalıdır.

VERGİ

Son olarak vergi konusuna değineceğim. Artık yüksek orandan şikayet etmiyoruz, ama kar dağıtırsak yüzde 15 stopaj ödüyoruz ki bu son derece yüksek, bunu yüzde 5'e indirin dolambaçlı yollara gidilmesin.

SGK, vergi borçlarının yapılandırılması Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde. Yaklaşık 130 bin üyemiz bunu bekliyor, ama 36 ay değil, 60 ay taksitlendirme istiyoruz. 3 yıllık yapılandırma ve her yıl iki tane ödememe hakkı var bunu 1'e indirin, ama 60 aya çıkarın.

TOBB Sanayi Odaları Konseyi

ERDAL BAHÇIVAN

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Ülkemizin sanayicileri olarak bizler rekabet edilebilirliği ve verimliliği yükselterek sanayimizi ağırlıklı olarak yüksek katma değerli ve ileri teknolojik ürünler üreten, dünya ekonomisinden daha fazla pay alan, nitelikli insan kaynağına sahip çevreye, insana ve topluma duyarlı ve bütünsel kalkınma hedefine odaklanmış bir yapıya kavuşturmayı amaçlıyoruz.

Bazı kentler sanaysiz gelişebilir, ama ülkeler asla sanaysiz gelişemez. Sanayi faaliyetlerimize göz bebeğimiz gibi bakmak, niteliğini de arttırmak zorundayız. Unutmayalım ki sanayiyi elde edilen gelir ticaretin de, tarımın da canlı kalmasını sağlayacaktır. Artan uluslararası rekabet, düşen kar marjları maalesef gayrimenkul başta olmak üzere, başka alanlardaki yükselen getiriler sanayiyi artık cazip olmaktan çıkarmaktadır. Sanayimizin ekonomi içindeki payının da son yıllarda yüzde 15'lere kadar gerilemesi bunun bir işaretidir. Daha güçlü bir sanayi hiç kuşkusuz ki daha sağlam bir ekonominin ve toplumsal istikrarın da teminatı

olacaktır. Tüketimden değil, üretmekten itibar kazanmaya çalışan bir toplumsal bilinci yaygınlaştırmaya ihtiyacımız vardır.

Yeni müteşebbisler yaratmak, kadar mevcut müteşebbis ruhunu çağın ihtiyaçları ve gerekleri doğrultusunda da geliştirmeliyiz. Hepimizin mutabık kaldığı 2023 yılı hedeflerimize ulaşmanın yolu katma değeri yüksek, verimlilik, kalite, ölçek ekonomisi ve çağın gerektirdiği organizasyon becerisine sahip bir üretim ve sanayi yapısı kurmaktan geçmektedir. Bu hedeflere ulaşmak ve sanayimizin rekabet gücünü arttırmak için kısaca önerilerimizi şu şekilde özetlemek istiyorum.

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

Yatırım teşvik sistemimiz son yıllarda doğru bir yönde ve anlayışta geliştirmektedir, ancak sistemin statik değil, dinamik olmasına ihtiyaç duymaktayız. Teşvik sistemimizi değişen küresel ve ulusal koşullara göre sürekli yenilemek zorundayız. KOBİ'lerin desteklenmesi politikamız doğrultusunda ve mevcut piyasa şartlarına göre yüksek kalan yatırım tutarını limitlerini aşağıya çekme ihtiyacındayız. Mevcut teşvik araçlarını çeşitlendirmeleri yeni ve etkin araçları uygulamaya almalıyız. Sadece bölgesel teşvikler ile sanayimizde arzu ettiğimiz sıçramayı yapamayız. Teşvikleri bölge ayrımı yapılmaksızın seçilmiş sektörlerle, özellikle orta ve yüksek teknolojik ürünlerin üretilmesinde en üst oranlarda sunmalıyız. Sektörlere yönelik teşviklerin ötesinde proje bazlı teşviklere de ihtiyacımız var, teşvik araçlarının günümüz ihtiyaçlarına göre şekillenmesi gerekiyor.

Örneğin, halen işlevini yitirmiş olan faiz destekleri yerine, farklı finansman imkanlarının kullanılmasına ihtiyaç duyuyoruz. Yatırım yapmayı özendirmek için eskiden uygulanan kaynak kullanımı destekleme fonu gibi hibe desteklerinin Merkez Bankası reeskont kredilerinin, yatırım indiriminin yeniden hayata geçirilmesi faydalı olacaktır. Ayrıca bölgesel teşviklerin ilçeler bazında da farklılaşması daha adaletli bir yapı kurulmasını sağlayacaktır.

İSTİHDAM ÜZERİNDEKİ YÜKLER

Ülkemizde istihdam üzerindeki vergi yükü çok yüksek. Bu yük sanayinin maliyetlerini ve rekabet gücünü olumsuz etkiliyor. Mevcut durumda çalışanlar eline geçen paradan, işverenler ise üstlendiği maliyetten şikâyetçi. Sonuçta kayıt dışı ve güvensizlik çalışma gibi adaletsiz uygulamalar yaygınlaşıyor. Yurt içinde üretmek yerine ithal etmeyi daha cazip hale getiren, bu sorunun çözümü için mutlak surette istihdam üzerindeki yüklerin düşürülmesini, OECD ortalamasına çekilmesini talep etmekteyiz.

İşveren üzerinde mali olmayan başka yükler de bulunmakta ve ne yazık ki yenileri de getirilmektedir. Sanayi işletmeleri yıllardır çok sayıda ve zorunlu ve anlamını bazen maalesef anlamayacağımız istihdam yükümlülükleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Sanayimize bir fayda sağlamayan bu yöntem, işletmelerimizin büyümesini engellemekte, kayıt dışına yönelmeyi de adeta teşvik etmektedir. 50 işçi altı çalıştıran işletmelerin bu uygulamadan muaf tutulmasını talep ediyoruz.

İşsizlik sorununun çözümü için istihdamın cezalandırılmasına değil, ödüllendirilmesine ihtiyaç var. İş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılacak harcamaların da yatırım teşvikleri kapsamına alınmasını talep ediyoruz. Böylece işverenler bu konudaki önlemleri almada daha mümkün bir gayret içine dönecekler.

Son olarak diğer Konsey Başkanlarımın da işaret ettiği bir konuya değinmek istiyorum. İş davalarının maalesef özellikle de son zamanlarda giderek artan bir oranda büyük çoğunlukla işveren aleyhine çıkmış olması artık hukuk sistemimizle ilgili tereddütleri bizde derin anlamda doğurmaktadır. Bu konudaki çalışma yaşamına katkı sağlayacak ve istihdamı arttıracak olan bir düzenlemenin de mutlak surette gündeme gelmesini arzu ediyoruz.

AR-GE, İNOVASYON

Ülkemizde teknolojik altyapıları güçlü, yeni nesil sanayi ve sanayicilere ihtiyaç duyuyoruz. Sanayimizin inovasyon yetkinliğinin artırılması, üretilen bilgiyi ekonomik değere dönüştüren bir yapıya kavuşturması gerekmektedir. Bu çerçevede ar-ge, inovasyon ve bunun için sağlanan destekler bugün her zamankinden daha önemli ve elzem hale gelmiştir. İşletmelerimizdeki desteklerden faydalanmak üzere belirlenmiş olan 30 kişilik ar-ge personel sayısını KOBİ'lerimiz için düşürmesini talep ediyoruz. Ürün geliştirme, tasarım faaliyetlerinde ar-ge kapsamına alınarak desteklenmesi gerekmektedir.

TÜBİTAK ve KOSGEB'de görev alan sanayicilerimiz bu görevlerini büyük bir şevkle yapar-

ken, maalesef üzerlerine son zamanda büyük bir mali sorumluluk getirmiştir. Sanayicilerimiz ne yazık ki, bu nedenle bu kurullardaki hakikaten arzuyla hizmet etmek istedikleri bu kurullarda görev almak istemektedir. Bu ağır yükümlülüklerin kaldırılmasını ve sanayicilerimizin bu sürece kısa zamanda tekrar dahil edilmesini talep ediyoruz.

FİNANSMAN

Son yıllarda sanayimizin en büyük sorunlarının başında sizin de dönem dönem dikkati çektiğiniz finansman sıkıntısı gelmekte. Özellikle yatırımların finansmanı için orta ve uzun vadeli, yerli kaynakların bulunmaması, sanayi firmalarımızı kur riski altında dış krediye yönelmeye mecbur bırakmakta ve bu da firmalarımız ve ülke ekonomisi için çok ciddi sıkıntıyı beraberinde getirmektedir. Bu sorunun çözümü için öncelikle KOBİ'ler başta olmak üzere, firmaların sermaye piyasalarının sunduğu alternatif finansman imkanlarından ki özel sektör tahvili, bono, halka açılma gibi daha fazla yararlanmasına yönelik çalışmaları hızlandırmayı düşünüyoruz. KOBİ'lerin finansman imkanı artırılmalı, KOSGEB'in sıfır faiz kredi destekleri yeniden başlatılmalıdır.

Finansal sistemin derinliği artırılmalı, risk sermayesi ve girişim sermayesi araçları geliştirilmelidir, reel sektöre verilen kredi üzerindeki vergi yükleri azaltılmalıdır. Özellikle Türkiye Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılarak sanayimizi destekleyecek bir yapıya kavuşturulmalıdır. Uygun maliyette sanayimize uzun ve orta vadeli yatırım kredileri sağlanmalıdır. Günümüz şartlarına uymayan ve KKDF uygulaması yatırımı ile ara mamul ithalatı üzerinden kaldırılmalıdır. Benzer şekilde işletmeler üzerine gereksiz yük getiren peşin vergiyle, Damga

Vergisinin de uygulamalarının sona erdirilmesini talep ediyoruz.

MESLEKİ EĞİTİM

Daha verimli üretim yapabilmek için hepimizin mutabakat olduğu daha kaliteli insan kaynağına ihtiyacımız vardır. Sanayimizin en önemli sorunlarından biri olan ara eleman ihtiyacını çözmek için mesleki eğitim reformu bir an önce yapılmalıdır.

Bu noktada mesleki eğitim reformunu biran önce gerçekleştirerek ara eleman ihtiyacının çözümüne yönelik olarak özellikle de OSB'ler içindeki meslek okullarının arttırmasını talep ediyoruz ve burada okulların yönetimden, müfredatına kadar her alanda odalarımızın ve borsalarımızın söz payı olmasını, güçlendirilmesi de bir başka talebimizdir.

HAKSIZ REKABET

Özellikle Uzakdoğu menşeli ürünlerin yaratmış olduğu haksız rekabetin sadece gümrüklerimizde değil, daha sonraki denetimlerle de önünün kesilmesine yönelik mevzuatın bir an önce harekete geçirilmesini ve uygulamanın başlatılması temennimizdir.

TOBB Ticaret Borsaları Konseyi

YAHYA TOPLU

Polatlı Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Ülkemizde geçmişten bu yana tarım sektörü her zaman vazgeçilmez bir öneme sahip olmuştur. Bugün biliyoruz ki, sadece üretmek tek başına yeterli değildir. Üretilen ürünlerin mutlaka en uygun şartlarda pazarlanması, ticaretin düzenlenmesi gerekmektedir. Türkiye genelinde tarım ticaretini yönlendiren ve öncülük eden 113 tane ticaret borsamız yapmış oldukları yatırımlarla, üreticimizin el emeği, göz nuru ile yetiştirdiği ürünleri en iyi şartlarda alıcıyla buluşturan ve ticaretini kolaylaştıran kuruluşlardır. Borsalar kurmuş olduğu akredite laboratuvarla ile ürünlerin kalite değerlerinin standartlara uygun bir şekilde belirlemekte, oluşturduğu elektronik satış salonlarında alıcı, satıcıyı serbest piyasa koşullarında bir araya getirerek tarım ticaretini kolaylaştırmaktadır. Borsalarımızın faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde yürüterek gelişim ve dönüşümlerini sağlayabilmeleri için başlıca önemli sorunları ve çözüm önerilerini kısaca sizlere sunacağım.

LİSANSLI DEPOCULUK

Ticaret borsaları bugün gelinen noktada çok önemli mesafeler kat ederek artık birçok tarım ürünleri fiyatlarının belirlendi kuruluşlar konumundadır. Tarım ürünleri ticaretinin dar bir alanda çıkartılıp finans sistemiyle buluşturmak, elektronik ortamda ulusal ve uluslararası boyut kazandırabilmek için lisanslı depoculuk sistemi ve ürün ihtisas borsalarının kurulması büyük bir önem arz etmektedir. Bu nedenle lisanslı depoculuk yatırımları teşvik edilmeli ve işletilmesi aşamasında destekler verilmelidir.

Lisanslı depoların işletmesi aşamasında teşvikler son aşamasına geldi ve bir an önce hayata geçirilmesini talep ediyoruz. Lisanslı depoculuk yatırımları, beşinci bölge teşvikleri kapsamına ya da uzun vadeli faizsiz teşviklerde kapsamına alınmalıdır. Bölgesel rekabeti edebilirlik operasyonel programı kapsamında lisanslı depoculuk yatırımları desteklemesi sağlanmalıdır. Borsaların yapacakları yatırımları IPARD tarafında verilen destekler kapsamına alınması sağlanmalıdır. Lisanslı depoculuk yatırımları belediye harçlarından muaf tutulmalıdır. Lisanslı depoların optimum kapasiteyle çalışmaları için tarım teşvikleri verimi arttıracak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Yapılacak ar-ge çalışmaları neticesinde her bölgeye özgü verimliliği yüksek, kalitesi yüksek ürünlere destek verilmelidir. Aksi halde bölgemizde Türkiye’de 200’e yakın ürün çeşidi oluşmuş, lisanslı depoculuğun yapılması zorlaşacaktır. Ürün ihtisas borsasının kuruluşu bir an önce tamamlanmalıdır. Ürün ihtisas borsası kurulması neticesinde tarım ticaretine yeni bir boyut kazandırılacak, lisanslı depoculuk sisteminin çalışmasında önemli faydalar sağlayacağından kurulma çalışmaları hızlandırılmalıdır.

CANLI HAYVAN PARK PAZAR YERLERİ

Gıda ve tarım hayvancılık il müdürlükleri belediyelere ait olan canlı hayvan, park pazar yerleri borsalara devrilmelidir. Borsaların canlı hayvan pazar park yerlerinin kurulması ve işletilmesi sağlanmalıdır. Tarımda kayıt dışılığın önüne geçmenin en etkin yolu borsa teşkilidir. IPARD destekleri ile kapsamı, kriterleri yeniden belirlenmeli ve borsaların yapacağı yatırım teşvikleri kapsamına alınmalıdır. IPARD kapsamındaki desteklerden borsalarını ve borsa üyelerinin doğrudan faydalanılmasının önü açılmalıdır.

TARIMSAL VERİLER

TÜİK ve Gıda, Tarım Hayvancılık Bakanlığı tarımsal veriler hazırlanırken borsalarla birlikte çalışmalıdır. Sayın Başbakanım, şahsen Polatlı Ticaret Borsası olarak 91 ilçeden mal geliyor, 91 ilçenin tüm köylerindeki ürün kaliteleri kitapçık haline getiriyoruz ve bunların hangi köyde süne oranı nedir, buğday kalitesi nedir kitapçık haline getirip Tarım Bakanlığımıza veriyoruz, önemli bir veri sağlıyoruz. TÜİK, Tarım Hayvancılık Bakanlığı tarımsal veriler harcanırken borsalarımızda birlikte çalışması TÜİK, Gıda, Tarım Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan istatistiklerinde daha sağlıklı ve doğru olması sektör için önemlidir. Daha doğru ve gerçek bilgiler tüm sektör paydaşları için büyük önem arz etmektedir.

TMO ALIMLARI

TMO alım, satımlarını borsa da yapmalıdır. Sayın Başbakanım, Toprak Mahsulleri Ofisi sizin Hükümetinizin döneminde yavaş yavaş artık destekleme alımları yerine müdahale kurumu haline gelmektedir, bu bizi mutlu ediyor özel sektör olarak. Ancak bunun yöntemini değiştirmenin zamanı gelmiş diye düşünüyorum. Toprak Mahsuller Ofisinin daha özerk bir yapıya kavuşturularak, hatta bunların yönetiminde borsaların temsilcisini ve ziraat odalarının

temsilcisi bulunarak daha hızlı, etkin, karar alabilen bir kurum haline getirmeliyiz. Yapacağı tüm müdahaleleri de borsalar üzerinde yapmalıdır, yani herhangi bir yerde fiyatlar aşağıya düştüyse Toprak Mahsuller Ofisi oraya girip üretici, tüccar, sanayici ayırımı yapmaksızın, tıp Merkez Bankası'nın yaptığı gibi hububat almalı ve fiyatı dengelemelidir. Yükseldiği noktada da ürün satmalı yine müdahale görevini yerine getirmelidir diye düşünüyoruz.

TİCARET BORSALARI

Ticaret borsaları yeri için arazi temin etme, tesis yapma konusunda imkanlar sınırlıdır. Birçok borsa yeni hizmet binalarını hizmet çalışma alanlarına uygun arazi yokluğu nedeniyle inşa etmemektedir. Bu borsalar esas değer üzerinde Hazine arazisi tahsisi yapılmalıdır. Ticaret borsalarının yeri, niteliğindeki tesisler kurabilmeleri için kamu arazilerinin bedelsiz veya harcırah esas değer üzerinde borsalara verilmesi gerekir. Kalkınma ajanslarında ve OSB yönetiminde borsa temsilcisinin bulunması gerekmektedir.

TARIMDA KATMA DEĞERİN ARTIRILMASI

İnovasyon tarımda verimliliğin esasıdır. Dünyada talep gören yeni ürünleri yaygınlaştırması için yeni ürünlere teşvikler verilmelidir. Organik tarım yaygınlaştırılmalı, çiftçilerin organik ürün yetiştirme ve pazarlama konusunda bilinçleri artırılmalıdır. Çiftçiler için ürün yetiştirilmesi hasat teknikleri gibi konularda çiftçiler için sertifikalı eğitim programları düzenlenmeli ve desteklenmelidir. Tarımda KDV yeknesaklık sağlanmalıdır tarım ürünlerinde. Örneğin, buğdayda yüzde 1, unda yüzde 1, kepekte yüzde 8'dir. Fındık önemli bir ürünümüzdür, fındık fiyatlarının Türkiye'de tespit edilmesinin önü açılmalıdır. Fındık da doğrudan gelir desteğinin yerine, araziye değil, doğrudan ürüne destek verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Tarım ürünleri dünyada rekabet edebilir hale getirmek temel hedefimizdir, hedefimiz olmalıdır. Bunun temel koşulu girdi fiyatlarının akaryakıt üzerindeki vergi yükünün düşürülmesidir. Yurt dışı fiyatları sürekli takibe ilişkin bilgi sisteminin çağımızın teknolojik olanakları kullanarak tesis edilmelidir.

TOBB Deniz Ticaret Odaları Konseyi

METİN KALKAVAN

İMEAK Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Deniz taşımacılığı bugün itibariyle Türkiye'nin görünmez ama en büyük ödemeler açığı verdiği, net açık verdiği bir alandır.

Bugün itibariyle 407 milyar dış ticaret hacminin yüzde 57'si deniz yolu ile taşınmaktadır. Bunun navlun bedeli yaklaşık olarak 11-12 milyar dolardır. Bunun sadece yüzde 12'sini Türk filosu ile taşıyoruz. Dolayısıyla sadece deniz taşımacılığında yıllık 8-8,5 milyar dolar civarında bir dış açığımız doğuyor.

2023'e bunu taşıdığımızda, dış ticaret mallarının taşımacılığında deniz yolunun payı yaklaşık yüzde 65-70 oranına çıkacak. 1,2 trilyon dolarlık dış ticaret hacmimiz olacağı düşünüldüğünde, bugünkü oranlarla deniz taşımacılığında ortaya çıkan açık 30 milyar doların üzerine çıkacaktır.

Bugün deniz ticaret filomuz 9,5 milyon ton Türk bayraklı,32 milyon ton Türk sahipli filodan oluşmakta. Maalesef şu anda henüz daha istediğimiz noktada değiliz ve ciddi bir navlun açığını bu yüzden veriyoruz.

GEMİ İNŞA SANAYİ

Gemi inşa ve yan sanayinde ciddi bir kabuk değiştiriyoruz. 37 tersanemiz, şu an 72 aktif tersaneye döndü. Ancak tersanelerimizin yüzde 80'i servis tabir ettiğimiz tamir bakım alanı olarak çalışıyor. Yüzde 5 askeri gemi, yüzde 15 ise özel gemi inşa sanayiinde çalışıyor.

Ciddi şekilde başarılı işler yapılıyor.. Burada problemlerimizden bir tanesi ihracatımız 2.8'den 1.1'lere düştü. Ancak getirdiğimiz dövizler maalesef henüz kayda giremiyor ihracat olarak sayılmadığı için.

Türkiye ihracatının ortalama kilo değeri 1,5 dolarken, bizim sektörümüzde ortalama kilo değeri 5 dolar. Yani katma değeri yüksek bir sektörüz. Sadece katma değeri değil, yerli katkı oranı da bizim sektörümüzde çok yüksek.

Buna rağmen desteklerden yeteri kadar faydalanamıyoruz. Bu anlamda küresel alanda ciddi bir haksız rekabetle karşı karşıya kalıyoruz. Zira bu alanda devletler yarışıyor. Çin'le, Japonya'yla, Kore'yle yarışıyoruz. Bu rekabet karşısında Almanya, Amerika hamle yaptı. En son Brezilya ciddi bir hamle yaptı. Firma bazında bunlarla yarışmak kolay olmuyor.

Biz sadece gemi sanayimize bu ülkelerle eşit şartların sağlanmasını istiyoruz. Eşit şartlar sağla-

nırsa Çin’le bile yarışmaya hazırız.

Gemi inşa sektöründe, tek bir askeri geminin yerli olarak inşa edilmesinden devletin sağladığı tasarruf 300 milyon euro. Dünyanın en ucuz uçak gemisini yapıyoruz. Evet, dünyanın en ucuz uçak gemisinin yapıyoruz mini uçak gemisi ve yurt dışından alınan tekliflerden 300 milyon euro altında yapıyoruz. Büyük ve modern bir gemiyi Türk Deniz Kuvvetlerine kazandıracacağız.

Bu ülkeye bu kadar katma değer sağlayan bir sektör elbette teşviki hak ediyor. Teşvik bir hibe değildir. Teşvik kazan kazan esasıdır. Bu sektörde kredi garanti fonu uygulaması çok önemli bir icraattır. Toplam bedeli 90 milyon doların altında olduğu halde 400 milyon dolarlık varlık ekonomiyi kazandırılmıştır. Kredi garanti fonunu büyütebilirsek çok daha büyük işleri başarabiliriz.

MARİNALAR-LİMANLAR

Bir diğer problem varlık kredi ilişkisinde teminat değerlendirme sorunsalında ortaya çıkıyor. Biz Amerika’da, Almanya’da iş yapıyoruz. Bir varlık gayrimenkul değerlemesinde değerlendirme firması, işin, varlığın değerini önce yüzde 60’a, 50’ye indiriyor, Sonra da banka iskonto ediyor, gerçek değerinin yüzde 35’ine, 40’ına indiriyor. Böylelikle teminat hak ettiği gerçek finansmana ulaşmakta ciddi sorun yaşıyor.

Türkiye Değerleme Birliği kuruldu ama bankaların Türkiye Değerleme Birliğiyle yapmış oldukları anlaşma gereği geçmişte yapılan yanlışlar, özellikle devlet bankalarında yapılmış olan yanlış uygulamaların ceremesini başta bizim sektör olmak üzere bütün Türkiye ödüyor. Bu değerlendirme problemi üretime yönelik yatırımları imkansız hale getiriyor.

Bir diğer konu marinalarla ilgili. Yakın bulunduğumuz bölge içinde İtalya’da 380 marina, 180 bin bağlama kapasitesi var. İspanya 360 marina 130 bin bağlama kapasitesi, Fransa’da 255 marina, 227 bin bağlama kapasitesi var.

Bizim toplam marınamız 46 belgeli marınamız var. Belediye yat çek yerleri koyduğumuz da 69 Marina var. Biz herhalde insanlarımız amatör denizciliğe bulaşsın istemiyoruz, denize de ulaşsın istemiyoruz. Anadolu’da yatırımcı olsun diye arazileri bedava verirken, biz denizi parayla veriyoruz.

Öyle bir hale geldi ki, 10 yıl önce 2 liraya alınan yer bugün 90 liraya çıkarıldı. 10 senede enflasyon 1,5 misli arttı, ama bu yatırımın bedeli tam 45 misli arttı. Bu nedenle marinaların brüt gelirleri bile bu parayı karşılamaya yetmiyor. Buradaki sorun şu: Biz denizi verip yapıma aşamasında denizin kirasını o kadar yüksek tutuyoruz ki, bu yapılamaz hale geliyor. Şimdi bağlama yerlerinin ücretleri de artıyor, halkımız bunları gidip bağlayamaz, “Yap-İşlet- Devret”in ana modeli budur, kira alınmaması lazım.

Kıyı yapılarında bir sıkıntımız var, özellikle Çanakkale’den Antalya’ya kadar 450 tane koyumuz var, ama her yerde her şeyin yapılmasını istemiyoruz. Burada özellikle lojistik merkezlerine özel önem verilmesini istiyoruz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

BÖLGELER

Karadeniz Bölgesi

SUAT HACI SALİHOĞLU

Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Karadeniz Bölgesi 15 il, 48 Ticaret Sanayi Odası ve 13 Ticaret Borsası'ndan oluşan bir bölgedir.

Karadeniz Bölgesi, Türkiye'nin katma değerinin yüzde 7'sini, nüfusunun yüzde 9'unu, ihracatının yüzde 2'sini ve sanayi sıralamasında ilk 1000'de yüzde 4'ünü karşılayan bir bölgedir. Bölgemizin sorunları bizlere iletilen başlıklar olarak ön plana ulaşım, lojistik, turizm, tarım, sanayi, enerji başlıklarıyla gelmiş bulunmaktadır.

TURİZM

Hükümetimizin 3-4 yıl önce Karadeniz turizm master planı hazırlanması konusunda çalışmalar başlattı, bu çalışmalar içerisinde master planına bağlı olarak stratejik planlar belirlendi,

bu planlar doğrultusunda da eylem planları ve çalışmalar devam ediyor. Bununla ilgili bölgemizin ön plana çıkan konularından bir tanesi; doğa ve yayla turizmi. Diğer taraftan tarih ve kültür turizmi, kruvaziyer turizmi ve kongre turizmi ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda Hükümetimiz üzerine düşen görevi yaparak doğa ve yayla turizminde Samsun'dan Artvin'e kadar yayla yollarını birbirine bağlayan Yeşil Yol ismi verilen projeyi başlatmış ve bu proje her ilde devam etmektedir. Bu proje devam ederken elbette bölgemizin son zamanlarda özellikle yurt dışından gelen turistlerin uğrak noktası olmuştur. Ve şu aşamada bölgedeki turizm konaklama yerlerinde doluluk oranı yüzde 100 olduğu gözlemlenmiştir. Burada ortaya çıkan sorun, aslında geleceğe dönük bu yolun tamamlanmasıyla birlikte yaylalarımızda konaklama yerlerinin ihtiyacıdır. Bu yollar yapılırken aynı proje kapsamında konaklama yerlerinin de proje içerisine dahil edilerek örnek projeler halinde yapılması, devamında da özel sektöre kalınma ajansları aracılığıyla DOKAP olabilir veya DOKA aracılığıyla turizm destekleri vermek suretiyle bölgenin turizmde gelişmesi sağlanabilir. Bu bölge açısından çok çok önemli bir konu. Diğer taraftan, yine turizm başlığı altında bölgemiz tarihiyle ön plana çıkmış bir bölgedir. Burada özellikle görselde olan tarihi yapıların restorasyonu ve turizme açılması çok çok önemli olduğunu belirtmekte yarar var. Bir an önce bütün illerde olan bu tarihi eserlerimizin bir an önce restorasyonlarının yapılarak turizme açılması ve gerekli kolaylık sağlanmalıdır.

Yine yapılan araştırmalarda bölgemizde toprak altında olan, gün ışığına çıkmayı bekleyen birçok proje beklemektedir. Bu projelerin kazılarının yapılması ve turizme açılması için bakanlık tarafından gerekli yatırım programlarına alınması en büyük isteğimiz ve dileğimizdir. Buna örnek gerekirse, Trabzon'da Suriçi, Giresun Adası ve Taşköprü bunlardan ön plana çıkacak olanlardandır.

Yine bölgemizde kruvaziyer turizmi son yıllarda hızlı bir şekilde yapmış olduğumuz tanıtım-

larla hızlı bir şekilde gelişmektedir. Bununla ilgili Karadeniz Bölgesinde altyapı noksanlıkları olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu altyapı noksanlıklarında kruvaziyer gemilerinin yaklaşması için liman ve rıhtım ihtiyaçlarını bölgenin tamamen taranarak bu ihtiyaçların giderilmesi ve yatırım programlarına alınmasını bölgesel olarak talep etmekteyiz.

Yine turizm konusunda özellikle Karadeniz Bölgesine özgü bir turizm destek planının hazırlanması, bir teşvik sisteminin kurulması ve turizme dönük yeni bir teşvikin ortaya çıkarılması arzu ettiğimiz bir konudur. Yıllar önce güneyde Akdeniz Bölgesinde yapılan bir teşvik sistemiyle örneğini çok iyi bir şekilde görebiliyoruz. Umarız ki belirli destekler Karadeniz Bölgesine vermek suretiyle burada da aynı turizmi geliştirmiş kalkındırmış oluruz.

ULAŞIM-LOJİSTİK

Diğer bir konumuz; elbette ulaşım ve lojistik konularıdır. Bütün bölgede, özellikle Hükümetimiz tarafından başlatılan ulaşım ağları hızlı bir şekilde devam etmektedir. Fakat bunun yanında yeni talepler gündeme gelmektedir. Hepimizin bildiği gibi Karadeniz Bölgesinde sahil boyu Samsun'dan Artvin'e kadar olan yol tamamlanmış, Samsun'dan batıya doğru yol çalışmaları şimdiki projelerde bulunmakta ve devam etmektedir. Aynı bölgede karayolu olarak Samsun'dan Sinop, Zonguldak, Kastamonu, Karabük, Zonguldak'la birlikte bu bölgelerde şehirlerin birbirlerine bağlantı yollarının projesi yanında ilçelere bağlantı projelerinin de hayata geçmesi konusunda talepler bizlere gelmiştir.

Yine ulaşım ve lojistiği hep birlikte düşündüğümüz zaman, Karadeniz'in batısındaki Filyos projesi altyapı olarak Hükümetimiz tarafından liman ihalesi yapılmış, bundan sonraki yatırımlarının, üst yapı yatırımlarının yatırım programına alınarak devam etmesi talep edilmektedir.

Bir başka önemli konu olarak gündeme getirdiğimiz, lojistik merkez olarak İyidere'de kurma-

yı planladığımız lojistik merkez, sadece Türkiye'nin doğusunun değil Türkiye'nin ve hinterlandında olan özellikle Rusya Federasyonu, Kafkaslar, Türki cumhuriyetleri, Afganistan, İran ve hatta Irak'a kadar geniş bir hinterlandı olan bir proje. Bu projenin hızlı bir şekilde yatırım programına alındığını biliyoruz. Buna ayrılan ilk etaptaki 700 milyon TL'nin de şimdilik yeterli olduğunu düşünerek Hükümetimize teşekkür ediyoruz.

Diğer taraftan bu projenin desteklenmesiyle ilgili özellikle lojistiğin diğer ayakları olan hava-yolu, denizyolu, karayolu ve demiryolu konularını da dikkate almamız gerekmektedir. Çünkü lojistiğin en azından üç ayağı olmadan topal kalır. Bunlardan bir tanesi; Trabzon'daki ikinci pistin ihalesinin acilen yapılması ve bu projelerin paralel hareket etmesi. Diğer taraftan, bunu destekleyecek olan Arsin'deki endüstri yatırım adasının bir an önce kanuni düzenlemesinin çıkartılarak yatırım programına alınması. Burada da yaklaşık 100 milyon TL'lik bir yatırım ve şehirden gelecek dolguyla buranın endüstri yatırım adası olarak yaklaşık 2 bin dönüme yakın bir alanın bölge ekonomisine ve lojistik merkezi takviye edecek bir konuma getirilmesi en büyük arzumuzdur.

ERDEMİR

Önemli bir konu, Ereğli'deki Erdemir'le ilgili. Tesislerin o bölgedeki yapmış olduğu uygulamayla bölgedeki nakliyeciler ve tüccarlarla olan sorunlarını bir arabuluculuk aracılığıyla çözümlenmesidir.

TARIM

Özellikle tarım başlığı adı altında iki konumuz var Bunlardan bir tanesi; pirinçteki yüzde 8 KDV'nin yüzde 1'e indirilmesi. Diğeri de; özellikle fındıkta şu aşamada Trabzon Ticaret Borsası tarafından uygulanan birim alandaki verimliliğin artırılması projesi bugüne kadar borsa tarafından desteklenmiştir, Pilot proje olarak hayata geçen projenin bundan sonra Bakanlık tarafından desteklenmesine ihtiyaç vardır.

Doğu Anadolu Bölgesi

NECDET TAKVA

Van Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Bölgemizde 14 il, 19 Ticaret ve Sanayi Odası ve 6 Ticaret Borsası bulunmaktadır. Ülke nüfusunun yüzde 8'ini barındıran bölgemizin ülke katma değerindeki payı yüzde 4, toplam ihracattaki payı ise yüzde 1'dir. Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşundan da yüzde 1'i bölgemizde yer almaktadır. Bölgemizde yer alan oda ve borsaların ilettiği sorunların önemli bir kısmı yatırım teşvik sistemi, kamu destekleri, gümrük ve dış ticaret, yaşam kalitesi, ulaştırma ve sanayi arazi-sine erişim alanlarındadır. Bu konularda gelen görüş ve öneriler özetle şöyledir:

HAYVANCILIK

Bölgemizin doğal yapısı, hayvancılık ile et ve süt ürünleri alanlarında cazip fırsatlar yaratmaktadır. Bu konularda bölgeye özel teşvikler getirilmesi gerekmektedir. Zira bu sektörler Doğu Anadolu'nun kalkınabilmesi için en önemli sektörlerdendir. Bu çerçevede küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine de ayrı bir önem verilmelidir.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

Yatırım teşvik sistemi Doğu Anadolu için beklenen etkiyi sağlamamıştır, zira yatırımcıya sunulan alanlar son derece kısıtlıdır. Doğu Anadolu illerinin kalkınma anlamında daha az gelişmiş illerden olduğunu varsaydığımızda buraya özel adımlara ve yeni teşvik tedbirlerine ihtiyaç olduğu aşikardır. Ayrıca il merkezlerine kıyasla daha az gelişmiş olan ilçelerin illerle aynı kategoride değerlendirilmemeleri gerekmektedir. İlçe bazında daha mikro teşvikler sağlanması bölgeden gelen beklentiler olarak öne çıkmaktadır. Böylece ilçelerin gelişmelerine de fırsat tanınmış olacaktır. Teşviklerden mevcut işletmeler de faydalanabilmelidir. Çünkü önemli bir mesele mevcudu koruyabilmektedir. Önce mevcut firmalar ayakta kalmalı ki ekonomi büyüsün. Üretimi yapılamayan tek şey de toprak olduğu bilinciyle o yüzden bölgede toprağa sahip çıkmalı, toprağın işlenmesini de sağlayacak tedbirler almalıyız. Bunun için de Doğu Anadolu Kalkınma Projesi kapsamındaki sulama yatırımlarının tamamlanması önem arz etmektedir. Kırsal kalkınma teşvikleri bölge için çok önemli işlev görmektedir. Bu teşviklerin süreleri ve kapsamı uzatılmalıdır. Bölgesel kalkınmanın en önemli araçları olan kümelenme, ortaklık kültürünün teşviki ve girişimci sayısının artırılması, bölgemizde özellikle desteklenmelidir.

ÇÖZÜM SÜRECİ

Başlatılan demokratikleşme ve çözüm süreci bölgede olumlu bir atmosferin oluşmasına katkı sağlamıştır. Huzur artarsa ticaret, ticaretin arttığı yerde de refah olacaktır. Dolayısıyla bu süreç de devam ettirilmelidir. Bölge iş camiası olarak bu noktada başta Sayın Başbakanımız olmak üzere Hükümetimize müteşekkir olduğumuza da belirtmek istiyoruz.

KALKINMA AJANSLARI

Ülke genelinde olduğu gibi bölgemizde de kalkınma ajanslarından yapısı nedeniyle yeterli verim alınamamaktadır. Ajanslardaki bürokratik egemenlik bölgenin ihtiyaç ve taleplerinin etkin yansıtılmasını engellemektedir. Bölgeyi en iyi bilen oda ve borsa başkanları ise bu süreçte pasif konumda bulunmaktadır. Bu yapı değişmeli, özel sektörün ajans temsilietindeki etkin rolü de sağlanabilmelidir.

SINIR TİCARETİ

Bakanlar Kurulu kararıyla sınır ticareti yapılabileceği belirlenen illerin önemli bir kısmı bölgemizde yer almaktadır. Sınır ticareti bu karar kapsamında yer alan illerin ihtiyaçlarının bir kısmının sınır komşusu ülkelerden daha düşük maliyetle elde edilmesi ve ekonomilerine canlılık kazandırılmasını amaçlamaktadır. Dolayısıyla bölgemizin gelişimi açısından büyük önem taşıyan sınır ticaretinin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Sınır ticareti kapsamına dahil edilen illerimizde sınır kapılarının aktif olmayışı ve sınır ticaret merkezlerinin kurulmaması çok önemli bir sorun olarak ortada durmaktadır. Ayrıca, sınır ticareti kotalarında iyileştirme yapılmasına ihtiyaç vardır. Ekonominin canlanması için yeni

sınır kapıları açılması da bölgemizden gelen talepler arasındadır. Özellikle İran ile ticaretin bu sayede artması mümkün olabilecektir. İran ile Boralan sınır kapısının açılması sağlanmalıdır. Ayrıca Van Başkale’de bulunan Gelincik sınır kapısının açılması, Irak’a açılacak olan Çukurca Üzümlü, Şemdinli Derecik sınır kapılarının fiziki alt ve üst yapı çalışmalarının bir an önce başlatılması, Ardahan ve Hakkari’de de iç gümrükleme yapılmasının sağlanması ticaretin gelişmesi için önem arz etmektedir. Ayrıca bu kapıların açılması ekonominin kayıt altına alınmasına katkı sağlayacak, kayıt dışılığı da ortadan kaldıracaktır.

İHRACAT

Bölgemizde dış ticaret konusunda dikkat çeken bir diğer sorun ihracat yapan firmaların doğru bir şekilde yönlendirecek bir kurumun bulunmayışıdır. Bölge illerinde ihracatçıların karşılaştığı sorunların aşılması için ticaret il müdürlüklerine yetki devredilmesi veya Ekonomi Bakanlığının taşra birimlerinin kurulması faydalı olabilecektir.

ULAŞIM

Ulaşım malumunuz bölgemizde önemli bir beklenti ve sorun. Bu çerçevede ticaret ve sanayi hayatının canlanmasını sağlayacak en önemli unsurlardan biri olarak öne çıkmaktadır. İç pazara uzak olmanın dezavantajını yaşayan bölgemiz, ulaşım kalitesi bakımından da zorluklarla karşılaşmaktadır. Yol iyileştirme ve duble yol yapımlarının tamamlanması gereklidir. Kars Susuz Ardahan Erzurum Göle Ardahan Çıldır Aktaş duble yolları tamamlanmalı ve Hanat, Damal, Posof, Türkgözü Sınır Kapısı duble yolu yapılmalıdır. Bunların yanı sıra Van Şırnak Karayolunun barış sürecinin en önemli projesi olarak değerlendirdiğimizi ifade etmek istiyorum.

rum. Bu yolun tamamlanması bölgemizde ekonomik ve sosyal yaşamın gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Yine Hakkari-Şırnak bağlantı karayolları standartlara kavuşturulmalıdır. Şanlıurfa-Habur otoyobanının da hizmete açılması bölgemizde ihracat için oldukça önemli bir açılım olacaktır.

Bölgenin diğere bir beklentisi, ulaşım ağlarının çeşitlendirilmesi ve havaalanları ile demiryolu projelerinin hayata geçirilmesidir.

Bu çerçevede bölgeden gelen temel talepler Ardahan-Artvin-Ahıska'yı kapsayacak bir havaalanı yapılmasıyla, Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu demiryolu hattı projesinin gerçekleştirilmesine duyulan ihtiyaçtır. İnşaatı tamamlanan Yüksekova Havaalanının hizmete açılması da bölge açısından büyük önem arz etmektedir.

Sınır ticareti kapsamında yapılan ticaretin demiryolu üzerinden gerçekleştirilmesi, ticaret performansının artırılması bakımından önemli bir engelin aşılmasına katkı sağlayacaktır. Demiryolu ile yük taşımalarının yapılabilmesine de kamu yatırımlarında öncelik verilmesi, bölgeden gelen temel talepler olarak ifade edilmektedir.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Yine organize sanayi bölgeleri sanayi arsalarını biraraya getirerek maliyetleri düşürmekte, yatırımcıların altyapı hizmetlerine erişimini kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla organize sanayi bölgeleri illerin sanayisinin gelişmesinde kritik bir yol üstlenmektedir. Bölgemiz sınırları içerisinde 22 organize sanayi bölgesi yer almaktadır. Bölgeye yapılan yatırımların artması ve böylelikle istihdam yaratılabilmesi için yeni organize sanayi bölgeleri kurulmalıdır. Altyapı çalışmaları tamamlanmış, ancak yatırımcıyı çekememiş organize sanayi bölgeleri için içinde teşvik yasasında pilot bölge uygulaması yapılmalıdır.

Tarıma dayalı organize hayvancılık bölgesinin kurulması, tarım ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olduğu bölgemiz için gerekli görülmektedir. Kamu arazilerinin tespit edilip tarıma açılması ve tarımsal ürünlerin yetiştirilmesinde bölgedeki çeşitliliğin artırılması da büyük önem arz etmektedir. Yine bölgenin en önemli sorunlarından bir tanesi de finansmana erişim konusudur.

FİNANSMAN

Bölgedeki bankaların özellikle gayrimenkul teminatına olumsuz yaklaşımları çok ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bankaların bu yaklaşımı mutlaka değiştirilmelidir.

KOSGEB destekleri arasında yer almasına rağmen uygulanamayan kredi faiz desteklerinin yeniden uygulamaya konulması bölge ekonomisi için hayati önem taşımaktadır.

ENERJİ

Bölgemizde doğalgazdan yararlanamayan iller mevcuttur. İran-Erzurum-Ankara doğalgaz hattı Iğdır'dan geçmesine rağmen Iğdır'a kadar gelmiş şehir içi dağıtım yapılmamaktadır. Keza Ağrı da İran'dan gelen doğalgazdan yararlanamamaktadır. Bu durum aynı zamanda bölgemizde hava kirliliğinin yükselmesine de sebebiyet vermiştir.

YASAL DÜZENLEMELER

Özellikle son 30-40 yıl içerisinde bölgemizde çok ciddi bir ekonomik suç potansiyeli olduğunu kabul etmemiz gerekiyor ve barış süreci içerisinde özellikle bu ekonomik suç potansiyelinin ortadan kaldırılmasına ilişkin bir yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğunu da bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Ege Bölgesi

NAFİ GÜRAL

Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Ege Bölgesi'nde 23 Ticaret ve Sanayi Odası, 13 Ticaret Odası, 2 Sanayi Odası ve 15 Ticaret Borsası bulunmaktadır. Ülkemizin yüzde 13'ü bölgemizde yaşıyor, toplam ihracatımızın payı yüzde 12, ülke ekonomisindeki katma değerindeki payımız yüzde 14 ve Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşu içerisinde 12'si bizim bölgemizde faaliyet gösteriyor.

Ege Bölgesinde yer alan oda ve borsaların ilettiği sorunlar aslında çok önemli bir bölümü Türkiye'nin genel sorunları içerisinde. Zaten Türkiye'nin genel sorunlarını birbirinden ayırt etmemiz pek de söz konusu değil. Takdir edersiniz ki karşılanan her ihtiyaç yeni ihtiyaçların doğrulmasının gerekçesi oluyor. Bugüne kadar yapılan hizmetleri minnetle anıyoruz. Ancak bunların birbirlerine ilave edilmesi lazım geldiğini de burada ifade etmek istiyoruz.

ULAŞIM

Ulaşım konusunda çok ciddi ihtiyaçlar olduğunu görüyoruz. Her ne kadar 17 bin kilometre bö-

lünmüş yol yapıldı ise de, hala bizim yol konusunda çok ihtiyaçlarımız var. Özellikle ilçelerimizi illerimize bağlayan ve illerimizi de birbirine bağlayan yollarda ciddi sıkıntılarımız var. Ege bölgesinde birbiriyle komşu olduğu halde birbirine direkt ulaşım imkanı olmayan yollarımız var. Dolayısıyla bunların yapılması gereklidir.

Ulaşım denildiğinde önemli faktörlerden bir tanesi de, demiryolu ulaşımı. Her ne kadar hızlı tren hatlarımız yapılmaya başlanıyor ise de, bizim yük taşımacılığında da oldukça kapsamlı yeni yollara ihtiyacımız var. Ve bir o kadar da demiryolu taşımacılığının maliyetlerinin düşürülmesine ihtiyaç var. Şu anda demiryollarındaki taşıma ücretleri bir hayli fazla. Ve bu Türkiye’de özellikle dışa yönelik rekabet anlamında bize olumsuz yansıyor. Bu nedenle demiryollarının hem ağ olarak genişletilmesini, hem de taşıma maliyetlerinin daha düşürülmesini gerekli görüyoruz.

Bir başka ihtiyaç daha yine demiryollarıyla ilgili olarak, olabilen bütün organize sanayi bölgelerinin içine demiryolunun ulaştırılmasıdır. Böylelikle bir rekabet avantajı sağlanması anlamında da bize katkı sağlayacaktır.

Yine ulaşım ile ilgili iki önemli konu da şudur; Bugün Avrupa’dan gelen herhangi bir karayolu ulaşımı İstanbul’dan geçmek zorunda, İstanbul’dan başka bir yolu yok. Halbuki Çanakkale boğazından geçecek bir yol Avrupa’yı hem Anadolu’ya bağlamak, hem de Ortadoğu’ya bağlamak anlamında son derece önemli. Aslında planlamada bunlar var, belki öncelik sırası çok şey olmayabilir, bunun da değerlendirilmesini ve mümkün olursa Çanakkale üzerinden Anadolu’ya bir yol bağlantısı yapılmasını son derece önemli görüyoruz.

Yine Muğla’dan başlayıp Akdeniz’in tamamını dolaşacak bir yolun çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Özellikle buradaki turizm potansiyeli müthiş bir ivme kazanacaktır ve var olan turizm değerlerimize artı değerler katacaktır.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Organize sanayi bölgeleri sanayinin belkemiği, olmazsa olmazı. Ancak Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa baktığımız zaman yaklaşık 40 küsur yıl önce yapılmış. Her ne kadar zaman içerisinde bu organize sanayi bölgeleri kanunları revize edildiyse, esasını teşkil eden, yani organize sanayi bölgesinin oluşumunu temsil eden maddelerin tekrar gözden geçirilmesini arzu ediyoruz.

O yıllarda kamu ağırlığı belki çok önemliydi, ama bugün organize sanayi bölgelerinde kamu ağırlığı maalesef bir engel teşkil eder hale geldi, bunun tekrar gözden geçirilmesini arzu ediyoruz ve tekrar gözden geçirilmesiyle birtakım sıkıntıların giderilebileceğini düşünüyoruz. Aynı şekilde kalkınma ajanslarının da içerisindeki kamu ağırlığının tekrar gözden geçirilmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Yine organize sanayi bölgeleriyle ilgili bir sıkıntımız var.

Organize sanayi bölgelerinin işlemleri için 14 ayrı bakanlığın ilgisi var, 14 ayrı bakanlıktan izin alınması gerekiyor, bunların da belli bir merkezde sadeleştirilmesini arzu ediyoruz.

FİNANSMAN

KOBİ'lerin özellikle ihtiyaç duydukları finansmana ulaşma konusunda ciddi sıkıntıları var. Genelde küçük işletmeler ve orta boy işletmeler maalesef bankaların pek de insafli olmayan davranışlarıyla sıkıntı yaşamaktadırlar. Bugün büyük işletmelerin maliyetiyle mikro işletmelerin, küçük işletmelerin maliyetleri arasında neredeyse yüzde 50'lere varan bir artı söz konusu. Bununla ilgili olarak da, bankaların bu uygulamalarının rekabet hukuku içerisinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği konusunda bir araştırma yapılmasını, birer fidan olarak bu küçük ve orta boy işletmelerin yaşatılmasına katkı sağlar diye düşünüyoruz. Bunun da son derece önemli konulardan bir tanesi olduğunu düşünüyoruz.

SAĞLIK-EĞİTİM

Bir iş yapılacaksa onu insan yapacak, insanın da sağlıklı ve eğitilmiş olması lazım. Pek çok ilçemizde sağlık hizmetleri konusunda ciddi aksamlar var. Bu ciddi aksamların giderilmesini arzu ediyoruz ve de ilçelerimizde üniversitelerimize bağlı fakültelerin yaygınlaştırılmasını istiyoruz. Hem burada nitelikli insan gücü yetiştirilmesi söz konusudur. Hem de o bölgeye sosyal anlamda, kültürel anlamda, dolayısıyla da gelişmesi anlamında önemli katkılar sağlayacaktır diye düşünüyoruz.

İSTİHDAM

Dün istihdam konuşuyorduk, bugün eleman bulamama noktasına geldik. Eleman bulamayışının özüne inmemiz lazımdır diye düşünüyoruz ve devletin sosyal politikalarının tekrar gözden geçirilmesini ve sosyal politikalar içerisinde menfaatlendirilecek kişileri çalışmayı özendirerek, hatta mecbur edecek faktörler haline gelmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum. Aksi takdirde hala biz çalıştıracak insan bulamayacağız. Tabii bunu görüşmek de son derece, bunu konuşmak da son derece anlamlıdır, Odalar Birliği'nin de bu konudaki katkısını da burada teşekkür etmek istiyorum.

ZEYTLİKLER

Zeytinliklerle ilgili bir yasa var. Zeytinliklerin yapılaşmasını biz Ege Bölgesi olarak arzu etmiyoruz. Buradaki yapılaşmaların engellenmesi konusunda müeyyideler olmasını düşünüyoruz.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

AHMET SAYAR

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 26 Oda ve Borsamız bulunmaktadır. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bölgemiz hem Türkiye'nin en az gelişmiş bölgelerinden biri, hem de en hızlı gelişen bölgesidir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ülkemiz nüfusunun yüzde 11'ine ev sahipliği yaparken ülkemizde üretilen katma değere yalnızca yüzde 5 oranında katkı sağlayabilmektedir. Ülkemiz ihracatının yüzde 6'sı bölgemizden yapılırken Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşunun yüzde 6'sı bölgemizedir.

SURİYELİ MÜLTECİLER

Bölgemiz açısından son dönemin en önemli olayı güney komşularımızda yaşanan sorunlardır. Suriye’de üç yılı aşkın bir süredir devam eden iç savaşın ardından Irak’ta son dönemde başlayan belirsizlik bölgemizi tehdit etmektedir. Tabii bizler için en önemli risk alanı da milyonları bulan Suriyeli sığınmacılardır. Suriyeli sığınmacı politikasını insani açıdan desteklemekle beraber son dönemde artan güvenlik ve sosyal problemlerden dolayı sıkıntı yaşamaktayız. Bu sorunların kontrol altına alınması için bölgedeki sınırların denetim altına alınmasını ve yasal olmayan geçişlerin engellenmesini bekliyoruz.

İkinci olarak; tüm Suriyeli sığınmacıların insani ihtiyaçlarının karşılandığı kamplarda toplanması gerektiğine inanıyoruz. Suriyeli sığınmacıların tamamının kayıt altına alınması sağlanmalı ve belgeler düzenlenmelidir. Çalışabilecek Suriyeli sığınmacıların kontrolsüz ve kayıt dışı çalışmaları engellenmeli, bölgedeki kuruluşlarda kontrollü bir biçimde resmi olarak istihdamı sağlanmalıdır. Ayrıca kontrolsüz geçişleri engellemek ve sınır ticaretini sınırlı olsa da artırmak için çatışma olmayan bölgelerde Nusaybin başta olmak üzere tüm sınır kapıları açılmalıdır.

KOMŞU ÜLKELERDE YAŞANAN SORUNLAR

Irak’ta başlayan çatışmalar ise ekonomik açıdan risk oluşturmaktadır. Öncelikle ulaştırma yollarının kapanması önemli bir sorundur. Güneye inmemizi sağlayacak İran transit hattı başta olmak üzere alternatif yol güzergahları belirlenmelidir. Bu konuda diplomatik girişimlerin hızlandırılması çok faydalı olacaktır. Ayrıca, Habur’dan hızlı geçişi sağlayacak üçüncü köprü yapılmalı, bölgeye yapılması planlanan sınır kapıları hızlandırılmalıdır.

Irak’ta son dönemde yaşananların bölge ekonomisini olumsuz etkilemesini olumsuz etkilemesinin önüne geçmek için dahilde işleme izin belgesi süreleri uzatılmalı, bölgede iş yapan şirketlerin kredilerinin yeniden yapılandırılması için Kredi Garanti Fonu ve Eximbank’a ek kaynak aktarımı sağlanmalıdır.

LOJİSTİK MERKEZ

Bölgemizin kalkınması için en önemli teşvik, çözüm sürecinin devam etmesidir. Bunun farkındayız ve çok hayati bir önem olarak görüyoruz. Bunun yanında ülkemizin giderek önem kazanan dış pazarlardan biri olan Ortadoğu ile olan ticaretimizde köprü görevi gören bölgemizin işlevselliğinin artırılması için hem bölgemiz içindeki ulaşımın, hem ülkemizin diğer bölgelerindeki merkezlerle bağlantımızın kuvvetlendirilmesi son derece önemlidir. Yalnız bölgemizin değil Ortadoğu’nun iki büyük ili olan Diyarbakır ve Gaziantep’in birer lojistik merkeze dönüşmesi için gerekli planlama ve yatırımların yapılması gerekmektedir.

ULAŞIM

Demiryolu ağlarının dışında kalan bölge illerimize demiryolu yapılması sağlanmalı, projelendirilmesi tamamlanmış ve yapım aşamasında olan karayollarının yapımları hızlandırılmalıdır.

İllerimizin bölge ülkelerle ticari ilişkilerini güçlendirmek için bölgemiz havalimanlarından yurt dışına direkt uçuşların yapılabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması istenmektedir.

ALTYAPI

Ayrıca, bölgemizde sanayinin çeşitlenmesi ve tarımsal üretimin artırılması için mevcut altyapının iyileştirilmesine ihtiyaç vardır. Üretimi olumsuz etkileyen elektrik kesintisi ve dalgalanmalarının önüne geçilmesi için gerekli altyapı yatırımları tamamlanmalıdır. Güneydoğu Anadolu Projesinin tüm ayaklarının tamamlanması, bölgemiz üreticilerinin sulama konusundaki sıkıntılarının giderilmesi için hayati önemdedir. Tarımsal sulamada kullanılan elektrikte ucuz tarife uygulanması sağlanmalıdır, böylece hem kaçak oranları azaltılacak, hem de tarımsal verimlilik artırılabacaktır.

Ayrıca geçmişteki elektrik borçları ve cezaları yapılandırılmalı, bu borçlardan dolayı bloke edilen tarımsal destekleme primleri serbest bırakılmalıdır.

EĞİTİM

Bölge illerimizin birçoğu ülkemizin en çok göç veren illeri arasında yer almaktadır. Bölge halkının yaşam kalitesini yükseltmeye ve sosyal sorunları çözmeye yönelik atılacak adımlar bölgemizin göç vermesinin önüne geçecektir. Bölgedeki okul ve öğretmen sayısının artırılması ve dolayısıyla eğitim kalitesinin artırılması, bu hususta atılacak en önemli adımdır.

TURİZM

Bir medeniyetler beşiği olan bölgemiz eşsiz tarihi ve kültürel değerlere sahiptir. Bölgemiz tarihin en eski yerleşim merkezi olma özelliğiyle dünyaca ünlü tarihi eserleri, zengin inanç ve kültür turizmi varlıkları ve zengin mutfak kültürüyle önemli bir turizm havzası oluşturmaktadır. Öncelikle Hatay'dan Mardin'e kadar uzanan havza turizm yatırım bölgesi ilan edilmelidir, UNESCO Dünya Miras Listesine girmeye aday eserlerimiz ülke politikası olarak desteklenmelidir. Halihazırda turistik çekim noktaları olan birçok tarihi ve kültürel eserin hak ettiği yere ulaşabilmesi için gerekli tanıtımın yapılması ve altyapı yatırımları tamamlanarak bu bölgelerin önünün açılması gerekmektedir.

Marmara/Trakya Bölgesi

ÖZLEM SARI

Erdek Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Bölgemizde 27 Ticaret ve Sanayi Odası, 11 Ticaret Odası, 3 Sanayi Odası ve 25 Ticaret Borsası bulunmaktadır. Bölgemizde Türkiye nüfusunun yüzde 32'si yaşamaktadır. Bu nüfus, Türkiye'deki katma değerın yüzde 45'ini üretmektedir. Ülkemiz ihracatının yüzde 66'sı bölgemizden yapılmaktadır ve mevcut 1000 tane büyük sanayi tesisinin yüzde 56'sı da yine aynı şekilde bizim bölgemizedir.

Bunun yanında ülkede üretilen her çeşit mal bölgemizde üretilmektedir. Bölgemizin ürettiği yıllık katma değer dünyanın 27. büyük ekonomisi eşdeğerindedir.

TEŞVİK SİSTEMİ

Sanayi ve tarım, hayvancılık ve turizmin yoğunlaştığı bölgemizin temel ortak sorunu teşvik

sisteminin düzenlenmesi. Bölgemizde mevcut teşvik uygulaması, il ve ilçelerde gelişmişlik, ham madde yakınlık ve yakın pazarların ithalat ve ihtiyaçlarını gözeterek düzenlenmesi gerekmektedir. Sanayinin yoğunlaştığı şehirlerde sektörel odaklı ve proje bazlı teşvik sistemine acilen geçilmelidir. Stratejik yatırım sınırı 50 milyon TL'den 10 milyon TL'ye, stratejik kimya yatırım sınırı da 1 milyar TL'den 100 milyon TL'ye düşmesi istenilmektedir. Bölgedeki gelişmiş OSB'lerin en yakın otoyol, liman ve demiryolu bağlarının mutlaka en kısa zamanda tamamlanması şart.

Teknoloji merkezi yatırımlarına ilave teşvik mutlaka verilmeli. Doğalgazı olmayan OSB'lere doğalgaz bağlanması, lojistik köy çalışmalarının hızla artırılması devam edilmesi gerekmektedir.

Bölge sanayisini olumsuz etkileyen elektrik kesintileri devlet tarafından desteklenmeli, çözüm odaklı ve mutlak bir yatırım yapılmalıdır.

TARIM

Tarım ve hayvancılık alanında en acil sorun, arazi toplulaştırılmasına yönelik adımların acilen atılması gerekmektedir. Diğer yandan tarımsal desteklerin artırılması, buğday, tohum çeşitliliği azaltılmalı, kaliteli tohum ekiminin mutlaka yaygınlaşması lazımdır. Ürün çeşitlenmesinde bölgede bağcılık, seracılık, sebze ve meyve üretimiyle sulamaya ilave destek sağlanmalıdır.

Bölgemizin çok önem taşıyan zeytin ve zeytinyağı AB ülkelerinde satışı yapıldığında liste başına 1.34 avro fon ödemek mecburiyeti halen devam etmekte olup ve bu acilen bir çözüm bekleyen en önemli konularımızdan biridir. Zeytin ve zeytinyağında da olduğu gibi üretime mutlaka prime tabi tutulmalıdır. Pirinçteki KDV oranı diğer odalarımızın da aynı bölgelerde

bahsedildiği gibi bulgur gibi yüzde 1'e inme zorunluluğu elzemdir. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin desteklenmesi için kesimlerde kilogram başına destek mutlaka ve mutlaka verilmelidir.

Bölge Gıda İhtisas Organize Sanayi bölgesinin kurulması bölgede çalışmaların hızlanması aciliyettendir.

Bölgede 25 yılını doldurmuş eski sulama kanalları kapalı sistem kanalla mutlaka dönüşmeli, yer altına mutlaka alınmak zorundadır. Yatırımın yıllar önce başlayan sulama kanalları bir an önce eksiksiz tamamlanmak gereği arz etmektedir.

TURİZM

Turizmde gelişmeye çalışan, bu sektörde zamanında belki Türkiye'de ilk defa turizme başlayan bölge olmasına karşın çok geri kalmışlığı, alternatif olarak sektöre belirleyen bölgemiz Edremit Körfezi, Erdek Körfezi, Kapıdağ Yarımadası, Düzce, Akçakoca, İznik mutlaka ve mutlaka turizm bölgesi ilan edilmelidir. Türkiye'nin geleceği mutlaka ve mutlaka turizmde yatmaktadır. Bu ayrıca bu bölgelerde ve diğer Türkiye'nin genel bölgelerin hepsinde liman projeleri tamamlanmış, ÇED raporları alınmış, projesi gerçekleştirilmiş, fakat uygulamaya geçilmemiş birçok yat limanı projesi vardır. Bunlara mutlaka ödenek ayrılmalı ve bunlar mutlaka gerçekleştirilmelidir.

ULAŞIM

Bölgemizin Türkiye'nin Avrupa'ya, ihraç mallarımızın dünyaya açılan kapısı olduğunu kabul

etmek zorundayız. Bu nedenle bölgemize yapılacak ulaşım ve lojistik yatırımlar Türkiye'nin en verimli yatırımları olmak zorunda. Bu alanda mevcut projeler hızlanmalı, yeni projeleri hayata geçirmek de sağlanmak zorundadır.

İstanbul-Tekirdağ-Çanakkale otoyolu bölge için hayati önemde, otoban projesi mutlaka hızlanmalı. Kuzey Anadolu Otoyolunun Körfez-Derince-İzmit bağlantısı mutlaka yapılmalı, Çanakkale Boğazına köprü, tüpgeçit, demiryolu projesiyle limana bağlanmalı ve bu hakikaten İstanbul'un üstündeki büyük yükü, trafik yükünü ve yakıt tüketimini azaltacak, en azından 13 saatlik Ege bağlantısını 4,5 saat kadar kısaltacaktır.

İstanbul-Ankara arasındaki üçüncü demiryolu hattının planlara dahil edilmesi memnuniyet vericidir, çok teşekkür ediyoruz bu konuda. Fakat planlanan söz konusu üçüncü demiryolu hattı mevcut plana uygun yapıldığında büyük sorunu çözemeyecektir. Dördüncü hattın planlanması ve çift hatta dönüştürülmesi mümkünse taleplerimizdendir.

İstanbul'un Anadolu Yakasında metro sistemiyle ilk etapta Gebze, ardından Kocaeli ve Sakarya'ya kadar uzanıp İstanbul Doğu Marmara bütünleşmesi sağlanması bizim bölgedeki ihracat-ithalat ve diğer trafik için büyük kolaylık sağlayacaktır.

İstanbul-Trakya hızlı tren hattı yapılarak hızlı tren hattı Avrupa sınırına kadar mutlaka gitmelidir. Türkiye'nin deniz yük hareketinin yüzde 65'i Marmara Denizi limanlarından gerçekleşmektedir. Limanların kapasitesi hızla artmalı, modernizasyonu mutlaka sağlanmalıdır. Limanların tam kapasiteyle çalışabilmeleri için depolama sahalarının inşasına yönelik imar çalışması yapılmalı ve yeni sahalar imarda mutlaka plan notlarında 100 binlik planlarda yerlerini almalı. Türkiye'nin en büyük konteyner limanı olan Asyaport AB'ye en yakın ulaşım yolu olabilecek, Eskiköy Sınır Kapısı aktif hale gelmeli, ulaşım yollarına yatırım yapılmalıdır.

Dereköy Gümrük Kapısının tır trafiğine mutlaka açılmasını talep etmekteyiz.

ÇEVRE

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hazırladığı Ergene Havza Koruma Eylem Planını hızla hayata geçirmesini, Ergene nehrinin ıslah çalışmasının hızlanıp sonlanmasının bu konuda Trakya için hayati önem taşıdığını bir kez daha sözle belirtmek istiyorum.

Kentsel alanların ve sanayi arsalarının planlama sürecinde tarım arazilerinin korunması gözetilmesi, tarım arazilerinin imara açılmasının önüne mutlaka geçilmelidir. Özellikle verimli zeytin sahalarına yönelik benzer uygulamalara kesinlikle izin verilmemelidir.

Organize sanayi bölgeleri ve yerel yönetimlerin arıtma tesislerini işletme maliyetlerine teşvik sağlanmalıdır.

Akdeniz Bölgesi

ZEKİ KIVANÇ

Adana Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Akdeniz Bölgesi'nde 8 il, 47 Oda ve Borsa bulunmaktadır. Akdeniz Bölgesi, ülke nüfusumuzun yüzde 13'üne ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşunun 80 tanesi bölgemizdedir. Bölgemiz ülke katma değerinin yüzde 11'ini üretmekte, toplam ihracatın ise yüzde 12'sini gerçekleştirmektedir. Akdeniz Bölgesi, ikinci bir Marmara Bölgesi olacak potansiyele sahiptir.

Akdeniz Bölgesindeki oda ve borsaların bildirdikleri öncelikli sorunlar;

Birinci sırada teşvik ve kamu destekleri.

İkinci sırada ulaştırma ve lojistik.

Üçüncü sırada organize sanayilerle yatırım arazilerine erişim.

Dördüncü sırada enerji ve altyapı hizmetleri.

Beşinci sırada finansman.

Altıncı sırada gümrük ve dış ticaret olarak sıralanmaktadır.

TEŞVİK VE KAMU DESTEKLERİ

Ülkemiz 2023 ihracat hedefi 500 milyar dolardır, bu hedefin gerçekleşmesi mevcut ihracat birim fiyatlarıyla 152 milyar olan ihracatın yaklaşık 3 katına çıkarılması anlamına gelmektedir. Bunun için mevcut kapasite ya üç katına çıkarılmalı ya da katma değeri yüksek ürünler ihraç ederek en az iki katına çıkarmalıyız. Şu anda mevcut teşvik yasasıyla bölgemiz ve ülkemizde yatırım beklenen seviyede gerçekleşmemektedir. Bölgemizdeki çoğu il bir önceki ve yürürlükteki teşvik yasası uygulamasından mağdur olmuştur. Ülke olarak yatırım hamlesi gerçekleştirmemiz gerekmektedir.

5084 Teşvik Yasasındaki elektrik katkı desteği veya daha önceki teşviklerde sağlanan kaynak kullanımı destekleme primleri gibi destekler ülkemizde önemli yatırım hamlelerinin gerçekleşmesini sağlamıştır. Benzer şekilde mevcut teşviklere ilaveten daha önceki yıllarda olduğu gibi yatırımcıları heyecanlandıracak maddi katkıların sağlanması, yatırımların hızlanması açısından önemlidir. Ayrıca hedeflenen yatırımların yapılmasının sağlanması için teşvik yasa uygulamasının ilçe ve sektör esasına göre düzenlenmesini işsizlik kriterinin ağırlığının daha yüksek belirlenmesini talep etmekteyiz. Bunun için mevcut teşvik yasası, kamu ve özel sektör paydaşlarının katılımıyla tekrar gözden geçirilip düzenlenmelidir.

ULAŞIM-LOJİSTİK

Akdeniz Bölgemizdeki odalardan ve borsalardan gelen önemli taleplerden birisi de; başta bölgedeki kentlerin kuzey-güney karayolu ulaşımı olmak üzere bölgenin diğer bölgelerle ulaşımının güçlendirilmesidir. Öncelikle Doğu Karadeniz'den Doğu Akdeniz'e, yani Ordu'dan İskenderun'a incek Karadeniz-Akdeniz bölünmüş yolu, Karadeniz ve Akdeniz Bölgesinin değil Rusya'yı Ortadoğu'ya ve Afrika'ya bağlayacak uluslararası değere sahip olan bir projedir. Bu projenin hızla tamamlanmasını talep ediyoruz. Ayrıca, Antalya ve Mersin yolunun rehabilitasyonunun acilen bitirilmesi, Hassa Dörtüol tünelinin yapılması, İç Anadolu Mersin demiryolu ulaşımının ve hızlı tren projelerinin tamamlanmasını talep etmekteyiz.

Bölge içinde Isparta ve Burdur'da, Hatay'da, Kahramanmaraş'ta birçok yol talebimiz bulunmaktadır. Çukurova Uluslararası Havalimanı başta olmak üzere Anamur ve Silifke limanlarının hayata geçirilmesi bölgemiz açısından önemlidir.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Akdeniz bölgesindeki odalarımızın ve borsalarımızın birçoğu sanayi arsasına erişim konusunda sıkıntı yaşamakta, bu sorunun çözümü olarak organize sanayi bölgelerinin kurulmasını talep etmektedirler.

Tarım organize sanayilerinin kuruluşundaki yetki karmaşasının çözülmesini ve organize sanayi bölgelerindeki kuruluşların kolaylaştırılması istiyoruz. Biz organize sanayi bölgelerine yatırım yapmak, üretmek, istihdam sağlamak, vergi vermek için kuruyoruz. Ancak buna rağmen o bakanlıktan bu bakanlığa izin peşinde koşuyoruz.

Ayrıca Türkiye genelinde ve bölgemizde sanayinin kümelenmiş olduğu bölgelerde organize sanayi sitesi kazanmak için düzenlenen ve süresi 12.04.2012 tarihinde biten ıslah organize sanayi bölgesi kanununun başvuru tarihinin uzatılmasını talep ediyoruz.

Ceyhan Yumurtalık Enerji İhtisas Bölgesi Akdeniz çağanı ülkeleri, ülkemiz ve bölgemiz için stratejik bir öneme sahiptir. Bir an önce bu bölgenin yatırımcıya yer tahsis edilebilecek şekilde hizmete açılması sağlanmalıdır.

FİNANSMAN

Krediye erişimde hem bankaların talep ettiği koşullar, hem de faiz oranları yüksekliğinden dolayı üyelerimiz sıkıntı yaşamaktadır. Bankaların kredi koşullarını iyileştirmesini talep ediyoruz. Yatırımların finansmanında Kalkınma Bankasının aktif rol almasının sağlanmasını diliyoruz. Banka girişimlerin yatırım finansmanına daha çok destek olmalıdır.

TARIM

Ülkemizde, bölgemizde son yıllarda pamuk üretimi düşmektedir, Bu nedenle pamuk üretimi teşvik edilmelidir. Ayrıca, pamuk desteklerinin adaletli dağıtılması sağlanmalıdır. Bölgemiz narenciye üretiminde çok önemli bir yere sahiptir. bu kapsamda narenciye üretimine yönelik teş-

viklere de ihtiyacımız olduğunu vurgulamak isterim. Tarımsal ürün teşvikleri açıklanarak üreticilerin planlama yapmalarına olanak sağlanmalıdır. Mermercilik ve madencilik sektöründe ruhsat alma veya tahsis işlemleri uzun sürmektedir. Bu süreçlerin kısaltılması sağlanmalıdır.

İHRACAT-GÜMRÜK

Ticaret politika önlemlerine tabi ürünlerin Avrupa Birliği ve serbest ticaret anlaşmamız olan ülkelerden sıfır vergiyle ülkemize girmesi önlenmelidir. İhracat yapma taahhüdüyle dahilde işlem belgesiyle ithal edilen ürünlerin iç piyasada satılması önlenmelidir. Komşu ülkelerde istikrar ortamı sağlanana kadar bölgemizdeki ihracatçıların ihracat taahhütlerini kısa sürede olsa bir uzatım verilmelidir. Güney komşularımızdaki karışıklıktan dolayı sekteye uğrayan ihracatta taşımacılık hattı için ro-ro seferler ve teşvikler artırılmalıdır.

İç Anadolu Bölgesi

METİN ÖZİŞİK

Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

İç Anadolu Bölgesinde 23 Ticaret ve Sanayi Odası, 22 Ticaret Borsası, 9 Ticaret Odası ve 2 Sanayi Odası bulunmaktadır. Bölgemiz ülke nüfusunun yüzde 15'ini, ülkemizdeki toplam katma değer in yüzde 15'ini üretiyor. Toplam ihracatımızın yüzde 8'i bölgemizden yapılırken, Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşunun yüzde 13'ü bölgemizde bulunmaktadır.

Bölgemizdeki oda ve borsalarımızdan gelen taleplerin yoğunlaştığı alanlar kısaca şunlardır;

TEŞVİK SİSTEMİ

Birinci ortak talebimiz teşvik sistemiyle ilgilidir. Mevcut teşvik sisteminde özellikle ilçeler hemen yanı başlarındaki diğer il merkezlerinden daha dezavantajlı konuma düşmüşlerdir. Mevcut durumda yatırımların bu ilçelere yapılması mümkün olmamaktadır. Yerel oda ve borsaların görüşleri alınarak ilçeler için daha detaylı çalışma yapılmalıdır. Bölgemizde sektörel

teşvikler temelinde bir yapı kurulmalıdır. Şöyle bir örnek verebilirim: Mesela Yozgat OSB’de hayvan yemiyle ilgili özel bir teşvik verilebilir gibi.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Bölgede 10 yılı aşkın süredir doluluk oranına ulaşmayan organize sanayi bölgeleri vardır. Bu bölgelerin önümüzdeki süreçte yatırım çekmesi mümkün değildir. Uzun yıllar yatırım çeke-meyen bu atıl OSB’lere kapsamlı sektörel teşvikler verilmelidir. Bölgede jeotermal yatırımları ve yerel ürünlerin paketlenmesi, pazarlanmasına yönelik yatırımlara ilave teşvik verilmelidir. Böylece yerel markaların oluşturulması desteklenmiş olacaktır.

TARIM

Tarımın bölgemizde en büyük problemi toplulaştırmadır. İç Anadolu Bölgesindeki tarım arazi-lerinin çok bölünmüş olması tarımın verimli yapılmasını mümkün kılmamaktadır. Tarım arazi-lerinin parçalı ve dağınık yapısı acilen düzeltilmelidir. Burada kamudan beklenen arazi toplu-laştırma çiftçiye toplulaştırma primi veya desteği verilmesidir. Ziya 150 yıllık bir geleneği yıkıp arazi ortaklık kültürüne geçişi sağlamak çok zordur, hele kırsal alanda bu kültürü sağlamak mümkün değildir. Toplulaştırmanın yaygınlaşabilmesi için arazi sahiplerinin bu işi yapanların kazançlı çıktığını gözleriyle görmeleri gerekir. İşte bu ilk örnekleri oluşturmak adına belirli bir süre arazi toplulaştırması yapan çiftçilere destek verilmeli, tulum-baya su dökülmelidir.

Bu alanda ikinci büyük sorun, bölgemizdeki su ihtiyacıdır. Ülkemizde en fazla tarım alanına sahip olan İç Anadolu Bölgesinde su miktarı giderek azalmaktadır. Bugüne kadarki bilinçsiz kullanım sonucu yer altı suları çekilmiş, tükenme noktasına gelmiştir. Bölgenin su ihtiyacı için hem barajlar devreye sokulmalı, hem de civardaki havzalardan bölgeye su getirilmelidir. Bu kapsamda;

Alaca'da yapımı yıllar önce başlayan Koçhisar Barajının sulama kanalları tamamlanmalıdır. Devel Ovası Projesi tamamlanması ve Kayseri'de Yamula Barajı sulama kanalları acilen bitirilmelidir. Hamzalı, Koyunbağı barajları ve Kızılırmak suyunun bölgenin tarımsal sulamasında kullanılması için gerekli kanallar projelendirilmelidir. Açık kanal ve sulama sisteminden kapalı sulama sistemine geçilmelidir. Bu konuda çiftçilere eğitim verilmeli, kapalı sisteme geçen çiftçiler özel teşvik edilmelidir. Kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalan Akşehir gölü acilen ıslah edilmelidir. Türkiye'nin en büyük tatlı su kaynağı olan Beyşehir Gölünün çevre ıslahı sağlanmalıdır.

Bütün bunların yanında 2012 yılında Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve daha sonra gündemden kalkan su yönetimiyle ilgili kanun acilen gündeme alınmalıdır. Ülkemiz topyekun bir su politikasına kavuşturulmalıdır.

Ayrıca süne ve tohumculukla ilgili detaylı bir not var, özeti şudur: Bu her iki konunun da özel teşvike ihtiyacı vardır. Bölgemizdeki şehirlerin tarımsal özellikleri birbirine çok yakındır. Avrupa Birliği kırsal kalkınma, kısa adıyla IPARD diyoruz, IPARD desteklerinden İç Anadolu Bölgesinde bazı illerimiz faydalanırken bazı illerimiz faydalanamamaktadır. İç Anadolu'daki bütün illerde hayvancılık yoğun ve yaygın olarak yapılmaktadır, IPARD kapsamına bütün illerimizin alınmasını arzu ediyoruz.

Bölgede önemli geçim kaynağı olan tarım ürünlerinde üretim fazlası olduğu yıllarda geçici ihracat destekleriyle ihracata yönlendirilmelidir. Tarım alanında alternatif ürünlerle ilgili çiftçiler teşvik edilmelidir. Alternatif ve katma değerli ürüne geçmek isteyen çiftçileri cesaretlendirmek ve örnek olmak için ilave destekler verilmelidir.

HAYVANCILIK

Ziraat Bankası hayvancılık destek kredisi almak isteyen köylülerin karşılayamayacağı şartlar öne sürülmektedir. Bu nedenle destekler kullanım amacına ulaşmamaktadır. Sürekli göç veren Yozgat, Sivas ve Çankırı gibi illere kapsamlı hayvancılık desteği verilmelidir. Haziran ayı içerisinde DAP, GAP, DOKAP ve Konya, Niğde, Aksaray ve Karaman'da uygulanmaya başlayan hayvancılık desteklerinin İç Anadolu Bölgesinde de uygulanmaya başlanması gerektiğini düşünüyoruz

ULAŞIM-LOJİSTİK

Bölgemiz yurt içi karayolu ve demiryolu ulaştırma ağlarının merkezini oluşturmaktadır. Bu nedenle bölgemizde ulaştırma alanında atılacak adımlar, aslında tüm ülkenin lojistiğini rahatlatacak en verimli yatırımlar olacaktır. Bu kapsamda otoyol yatırımları hızlandırılmalı, Sivas-Ordu karayolu öncelikli olarak tamamlanmalı. Karadeniz-Akdeniz Otoyolu sanayi kenti olan Kayseri'yi de içine almalıdır. Yapım aşamasında olan ve turizm hattı olacak Ankara-Antalya yolu tamamlanmalıdır. Kapadokya Hattuşaş Yolu yatırım planlamasına alınmalı, yatırımı devam eden Ankara-Yozgat double yol çalışması bitirilmelidir. Ticaretle rekabetin sağlanabilmesi için bölgemiz içerisinde demiryolu ağları yaygınlaştırılmalıdır. Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri yüksek hızlı tren hattı yapımı öne alınmalı, Ankara-Sivas yüksek hızlı tren hattı mümkün olduğu kadar kısa sürede bitirilmelidir. Kayseri-Mersin hızlandırılmış yük tren hattı oluşturulmalı. Hızlı tren hattının Antalya-Kapadokya ayağı hızlandırılmalı, topyekun bir turizm hattı haline gelebilmesi için hat Kayseri'ye kadar uzatılmalıdır. Kırşehir ve Yozgat bu demiryolu ağının içerisine alınmalıdır. Konya-Mersin çift hatlı demiryolu projesi hayata geçirilmelidir.

Artık ekonominin gereği olan ve Hükümetimizin büyük önem verdiği havayolu alanında Merzifon Havaalanı yer hizmetleri birimleri modernize edilmeli, orta vadede uluslararası uçuşlara ve yük taşımacılığına uygun hale getirilmelidir. Havaalanına bölgesel hüviyet kazandırılıp ismine Çorum eklenmelidir. Antalya-Kapadokya arası uçuş seferleri başlatılmalı. Yozgat'a olan yapılacak olan havaalanı yer tespit çalışması hızlandırılmalı, yatırıma başlanmalıdır. Havaalanının bölgesel olması için Yozgat-Alaca arası tercih edilmelidir. Niğde-Konya-Aksaray illeri arasında yeni bir havaalanı yapılması yatırım programına alınmalıdır.

Lojistik köy kapsamına alınan Sivas'ta ve artık bir ihtiyaç haline gelen Konya ve Eskişehir'de lojistik köy projeleri hayata geçirilmelidir.

ENERJİ

Bölgemizde alt yapıyla ilgili bazı sorunlar vardır. Bölgenin çeşitli il ve ilçelerinde ciddi şekilde elektrik akım düzensizlikleri mevcuttur. Dağıtım şirketleri tahsilata yatırım yapıyorlar, tadilataysa gerekli yatırımlar yapılmıyor. Bu konuda, özelleştirme ihalesini alan şirketlere yatırım şartı konulmalı, ilgili kamu kurumları bu yatırımları düzenli olarak denetlemelidir.

İstanbul

ALİ KOPUZ

İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Özellikle son dönemde ülkemizin gözbebeği İstanbul için mega projeler hayata geçiyor. Marmaray, üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi büyük projeler, Maltepe, Yenikapı gibi yeni yaşam alanlarının oluşturulması, İstanbul’umuz için gerçekten büyük öneme haiz.

ULAŞIM

Bugün Türkiye’de sanayinin eğitimin, ticaretin, medyanın, finansın, kültürün adresi bir İstanbul var. Herkesin malumu olduğu üzere İstanbul’umuzun en önemli sorunu trafik. Elbette İstanbul’un trafik sorunu bir günde çözülmez, çözülemez. Trafik sorununu çözme noktasında yatırımları devam ettirilmelidir. İstanbul’da ulaşımı çeşitlendirmemiz gerekiyor. Bu noktada deniz taşımacılığının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır, ulaşımı denize kaydırmalıyız.

Halkımızı denizle daha çok buluşturmalıyız. Bu alanda vatandaşımızı yönlendirici, teşvik edici adımlar atmamızdır.

TURİZM

İstanbul'umuz için diğer önemli bir konu turizm. İstanbul, dünyanın en iyi turizm kentleri sıralamasında geçtiğimiz aylarda ikinciliğe yerleşti. Turistler sadece İstanbul'un güzelliğini görmeye gelmiyor, örneğin sağlık turizmde dünyada ilk 10 şehir içinde yer alıyoruz. Dünyanın büyük metropollerinde önemli bir yeri olan şehrimiz kongre turizmine yönelik ciddi bir potansiyel bulunuyor. Konumu, tarihi, doğal güzellikleri, ulaşım imkanlarının fazlalığı, son yıllarda İstanbul'a kazandırılan kongre merkezleri İstanbul'un Türkiye'deki kongre turizminin en yoğun olduğu kentlerden birisi olmasını sağlamıştır. Şu anda 500'den fazla katılımcısı olan kongreler kategorisinde dünyada birinci destinasyon konumundayız. Ancak İstanbul'un zenginliklerinden daha fazla yararlanabilmeliyiz. Özel sektör-kamu işbirliğinde kongre merkezlerinin sayısını arttırmalıyız.

Özellikle inanç turizmini öne çıkarmalıyız. Bir dönem dünya kültür mirasından çıkartılması gündeme gelen Tarihi Yarımada'daki iyileştirme çalışmalarına hız vermeliyiz. Tarihi Yarımada'yı korumak amacıyla bir mücadelenin başlatılması, milli hazinemizi korumak için son derece önemlidir. Şimdi de Belediyemiz bu konunun takipçisi.

Turizmin makro anlamda özel olarak planlanması İstanbul ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır.

KENTSEL DÖNÜŞÜM

Bilindiği üzere İstanbul deprem bölgesinde yer almaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin depreme dayanaksız evleri tespit ederek ıslahına yönelik çalışması olduğunu biliyoruz. Kentsel dönüşüm olarak adlandırılan bu projenin hızlandırılarak hayata geçirilmesi, İstanbul ve İstanbullu için hayati önem taşımaktadır. Bu konuda bürokratik engellerin de biraz hafifletilmesi gereklidir.

FUAR ALANI

Üçüncü havalimanı ilimizin ekonomik canlılığını arttıracak çok önemli bir yatırımdır. Yeni havalimanının yanına İstanbul'umuzun ihtiyaç duyduğu bir fuar merkezi yapılması ekonomik canlılığı arttıracaktır. Ayrıca yolcu gemisi terminali için uygun yerler inşa edilmeli, en az üç tane daha terminal planlanmalıdır. Yakıt ikmal, deniz inşaat ve turizm teknelerinin park yerleri İstanbul şehir planı içine yerleştirilmelidir.

ALTYAPI-YAŞAM KALİTESİ

Diğer bir önemli konu; İstanbul'da halkımızın trafik ve betonarme binaların arasına sıkışmış bir şekilde yaşamını sürdürmesidir. Daha çok trafiğe kapalı olan alan projeleri geliştirilmeli, mesela Tarihi Yarımada'daki gibi, şehrin markası olacak Büyükşehir parkları tasarlanmalı ve parklar metro ağıyla birbirlerine bağlanmalıdır.

Kentsel dönüşüm kapsamında ele alınması gereken diğer bir sorun, her yağmur yağışında İstanbul'da su baskınları ön plana çıkmaktadır. Demek ki bu alt yapıların şu anda yetersiz bir konumda olduğunu görüyoruz. Bu alt yapıların revize edilmesi, bir an önce revize edilmesi gerekmektedir.

GIDA GÜVENLİĞİ

İstanbul'da gıdayla ilgili en büyük sıkıntılardan bir tanesi; Kontrolsüz gıda satışlarının, denetimsiz gıda satışlarının çokluğudur. Belediyenin veterinerler dahil her türlü kadrosu mevcuttur. Tarım Bakanlığı'nın böyle bir kadrosu olmadığı için gerekli kontroller yapılamamaktadır. Bu konuda kamu özel sektör işbirliğinde gerekli adımlar hızla atılmalıdır.

Ankara

SALİH BEZCİ

Ankara Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Ankara'mızda yer alan oda ve borsaların ortaya koyduğu sorunların önemli bir bölümü ulusal düzeyde ele alınması gereken konulardan oluşuyor. Teşvik ve kamu destekleri, finansman, ulaştırma, sanayi arazisine erişim bu sorunların ilk sıralarında yer alıyor.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Bildiğiniz gibi organize sanayi bölgeleri sanayi arsalarını biraraya getirerek maliyetleri düşürmekte ve yatırımcıların alt yapı hizmetlerine erişimini kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla organize sanayi bölgeleri illerin sanayinin gelişmesinde kritik bir rol üstlenmektedir. Ankara, sanayi ve ticaret potansiyeli bakımından bölgesinin en gelişmiş şehri olsa da, yatırım ortamına ilişkin sıkıntılar yaşandığı görülmektedir. Sanayileşme Ankara'nın belli yerlerinde toplanmış ve tüm ilçelerine yayılamamıştır. Bu bağlamda Haymana ve Beypazarı ilçelerinin organize sanayi bölgelerine ihtiyaç vardır. Ayrıca yeni organize sanayi bölgeleri yatırımların yapılabilmesi için öngörülen doluluk oranları yatırımcıyı olumsuz yönde etkilemekte ve bu oranların revize edilmesi gerekmektedir.

TEŞVİK SİSTEMİ

Ankara mevcut teşvik sisteminde birinci bölgede yer almaktadır. Merkez ilçeleri ve dış ilçeleri arasındaki mesafenin çok geniş olması, ilçeler arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin ciddi farklar arz etmesi sebebiyle bütün ilçelerin aynı teşvik kapsamında değerlendirilmesi ciddi sorun teşkil etmektedir. Üretimin desteklenmesi noktasında Sincan'da kurulu bir tesisle Haymana ve Şereflikoçhisar'da kurulu bir tesisin aynı şartlarda rekabet etmesi mümkün değildir.

Ayrıca il sınırlarına yakın ilçelerimizdeki sanayi tesisleri, komşu illere göre çok daha fazla teşvik tahsis edilmesi nedeniyle haksız rekabete maruz kalmaktadır. Bu teşvik modeliyle Ankara ilçelerinde sanayinin gelişmesi çok zor gözükmemektedir. Teşvik sisteminin mutlaka bölgesel, sektörel, il ve ilçelerin özgün şartları göze alınarak yapılması gerekmektedir.

FİNANSMAN

Yatırım ortamının iyileştirilmesi için finansmana erişimde karşılaşılan güçlüklerin aşılması gerekmektedir. Finansmana erişimin kolaylaşması noktasında ilimizde öne çıkan talepler şunlardır: Finansmana erişimde teminat sorununun aşılabilmesi için mevzuatın iyileştirilmesi önemlidir. Kredi Garanti Fonunun daha uygulanabilir hale getirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Girişimcilik ve sanayinin gereksinimlerini karşılamak üzere yeni finansman modellerinin geliştirilmesi, girişim sermayesi ve benzeri uygulamaların yaygınlaşması önemlidir.

Tarım ürünleri lisanslı depo işletmecisi şirketler tarafından düzenlenen senetler rehin olarak kabul

edilmekte, bu da kredi temininde sorunlar yaratmaktadır. Bu şirketlerce verilen senetlerin doğrudan birinci derecede teminat kabul edilerek işletmelere kredi verilmesi, karşılaşılan finansman sorunlarının aşılabilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Bilindiği üzere Ziraat Bankası kredilerinde tarımsal üreticinin arazisi teminat olarak kabul edilemezken il merkezinde hızlıca nakde dönüşebilen bir daireyi kabul etmektedir. Ancak tarımsal üreticinin en önemli sermayesi arazisidir. Ziraat Bankası'nın tarım arazilerini teminat olarak kabul etmesi, finansmana erişim noktasındaki sıkıntıyı bir nebze azaltacaktır.

ULAŞIM

Türkiye'nin ulaşım alanında son yıllarda gerçekleştirdiği yatırımlar gerçekten takdire şayandır. Ulaşım ağlarının güçlendirilmesi ve lojistik imkanlarının artırılması, ticaret ve sanayinin canlanmasını sağlayacak en önemli unsurlardır biridir. Ulaştırmaya ilişkin çok büyük alt yapı sorunları olmamakla birlikte, bu alanda yapılması gereken iyileştirmeler mevcuttur. Bölgemizde üretilen tuz ve alçı taşının nakliye masraflarının yüksek olması üretim maliyetlerinin yükselmesine yol açmaktadır. Bunun için bu bölgeye Ankara, Şereflikoçhisar ve Aksaray illerini kapsayan bir demiryolu hattının yapılması, bölge ve ülke ekonomisi bakımından hayati önem taşımaktadır.

Yarım kalan Ankara-Konya yolunun tamamlanması bölge ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır.

Bilindiği üzere denizcilik sektörünün gelişmesi için avantajlı akaryakıt desteği verilmektedir ki bu son derece doğrudur. Ülkemizin sınırlarına yakın illerde bulunan sanayi tesisleriyle rekabet edebilmek için ilimizin coğrafi konumu göz önüne alınarak ihracat yapan Ankara'daki firmalar için de avantajlı akaryakıt desteği sağlanmalıdır.

TURİZM

Tarihi ve kültürel miras ülkelere uluslararası düzeyde kimlik kazandırırken, ülke ve kent ekonomisi için dinamizm oluşturmakta, ayrıca yerel halkın refah seviyesini yükseltmektedir. Bugün dünyanın gelişmiş ülkeleri, marka şehir stratejisini uygulamaktadır. Marka haline getirilen şehirler tatil turizmden kongre turizmine kadar turizmin her alanında pay almakta ve ekonomisine önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda ülkemizin sahip olduğu doğa, tarih ve kültürel zenginliği en iyi şekilde değerlendirilmelidir.

Başkent Ankara'nın marka şehri olabilmesine ilişkin talepleri şöyle sıralanabilir: Ankara ilçelerinde bulunan şifalı su ve kaplıçalardan daha fazla yararlanılmalıdır. Bilkent ve Etilik'te yapılacak hastane kompleksleriyle Ankara çok önemli bir sağlık merkezi haline gelecektir. Bu kapsamda kaplıcalar da sağlık turizmi açısından çok önemli ele alınmalıdır. Haymana, Ayaş ve Şereflikoçhisar bölgelerimize kaplıca turizminin gelişmesi için yatırım teşvikleri uygulanmalı ve tesislerin tanıtılması için ilave kaynak tahsis edilmelidir.

İl sınırları içinde 52 adet müze bulunmaktadır ve yine Kızılcahamam ve Gündül'de bulunan tarihi kalıntılar birer açık hava müzesi niteliğindedir. Dünyadaki marka şehirler müzeleri marifetleriyle önemli gelirler elde etmektedir. Ankara'da bulunan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin dünyada

eşi ve benzeri yoktur. Başkent Ankara'da bulunan son derece önemli müzelerimizin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından özel kapsama alınarak tanıtımı gerçekleştirilmelidir.

Polatlı ilçesinin Kurtuluş Savaşı'nın gerçekleştirdiği topraklarda yer aldığı ve Frigya medeniyetinin başkenti olması nedeniyle kültürel turizm programına dahil edilmesi gerekmektedir.

Gordion bölgesinde bulunan kral mezarları, yani Tümülüsler mutlak şekilde açılmalı ve turizme kazandırılmalıdır. Ben inanıyorum ki Gordion Mısır piramitlerine alternatif olacaktır.

Dünyanın önde gelen başkentlerinde havayolu ağlarının güçlü olması önemli bir özelliktir. Dolayısıyla Ankara'nın dünyanın önemli bölgelerine direkt uçuşlarına sahip olması, turizmi ve ekonomisi açısından büyük önem arz etmemiş ve bu nedenle direkt uçuşların artırılması gerekmektedir.

Ankara'da yapılacak olan fuar alanının raylı sistemiyle havaalanına ve şehre bağlanması ekonomisine canlılık kazandıracaktır.

Ankara'nın marka bir şehir haline gelmesi için şehre gelen turistlerin kültürel ve sosyal faaliyetlerde bulunabilecekleri tarihi doku taşıyan bir alana ihtiyaç vardır. Örneğin Saraçoğlu Mahallesi bu açıdan biçilmiş bir kaftandır. Saraçoğlu bölgesi, dünyada örneklerinde görüldüğü gibi kesinlikle ve kültürel ve turizme kazandırılmalıdır. Hipodrom'daki ucube bina Türkiye'nin başkentine yakışmamaktadır. Bu ucubenin yıkılması ve o arazinin Ankaralıların nefes alabileceği bir alan olarak şehre kazandırılması gerekmektedir.

KAMU ALIMLARI

Kamu alımlarında yerli üreticinin korunması ve yan sanayinin gelişmesi önündeki engeller kaldırılmalıdır. Yerli malı belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar kapsamında ürün grubu belirleme çalışmalarında sanayicilerin ve meslek örgütlerinin görüşlerinin alınması oldukça önemlidir. Kamu alımlarında yerli üretimin tercih edilmesi, özellikle yeni teknolojilerin geliştirilmesi bakımından kaldıraç görevi üstlenecektir.

LİSANSLI DEPOCULUK

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca lisanslı depolarda zorunlu kılınan elektronik ürün senedi kullanımını uygulamada maddi sıkıntılara neden olmaktadır. Bu alanda gerekli ticari düzenlemeler geliştirilmelidir.

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Mevzuat ve bürokratik süreçlerinin uzatılmasında kaynakların sorunları ülke genelinde olduğu gibi ilimizde de mevcuttur. Örneğin kaynak kullanım destekleme fonu karşılığı alınan teminatın çözülmesi yönünde gerekli düzenlemenin yapılması şirket tasfiyelerini kolaylaştırması, işe başlama prosedürlerinin azaltılması. Tapu kaydı ve inşaat izni gibi süreçlerin hızlandırılması, bu yönde atılması gereken adımlardan bazılarıdır. Mevzuat oluşturulurken sanayicilerinin görüşlerinin alınması sonrasında yaşanacak anlaşmazlıkları ve aksaklıkları minimize edecektir. Bunun

için Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca bir konsey oluşturulmalı, kotasyona tabi ürünlerin mevcut borsa yeri dışında satılması ilimizin önemli sorunları arasında yer almaktadır.

Şayet borsa varsa borsa faaliyet alanı içindeki ürün veya ürünlerin ticaretinin bu alanda yapılması sağlanmalıdır.

ENERJİ

Şereflikoçhisar, Türkiye'nin en fazla güneş alan bölgelerinden biridir, yılda 282 gün güneş almaktadır. Bölgenin tarım potansiyeli göz önüne alındığında güneş enerjisi gibi alternatif enerji kaynakları ile entegre tarım üretimi gerçekleşmesi desteklenmelidir.

İzmir

İŞINSU KESTELLİ

İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

İzmir’de 9 Ticaret Odası, 1 Sanayi Odası ve 2 Ticaret Borsası bulunmaktadır. Türkiye’nin en büyük 1000 sanayi kuruluşunun yüzde 7’si İzmir’dedir. Bu kentin girişimcileri olarak bizler Türkiye’nin en hızlı büyüyen kenti olan İzmir’in Akdeniz çanağının cazibe merkezi ve yeni Barcelona’sı olmasını arzu ediyoruz. Bunun için potansiyelimiz de, azmimiz de tamdır.

Oda ve borsalarımızın İzmir’in gelişmesi için en çok talepte bulunduğu konuların başında ulaştırma ve kamu destekleri geliyor.

ULAŞIM-LOJİSTİK

İzmir her anlamda kolay ulaşılabilir bir lojistik kent olmalıdır. Bunun için Küçük Menderes Havzasının ülke ekonomisine daha büyük katkı sağlayabilmesi için Torbalı, Bayındır, Öde-

miş, Kiraz çevreyolu tamamlanmalı, Aydın, Ödemiş, Salihli transit geçidinin tünellerle bağlantısı sağlanmalıdır. Torbalı-Selçuk arası Pamukyazı mevki duble yol haline getirilmelidir. Tire'nin otoyola bağlantısı ve Bergama, Akhisar, Salihli duble yolu tamamlanmalıdır. Aliağa Limanı ve 2015 yılında faaliyete geçmesi planlanan Kuzey İzmir Limanları için alt yapı hizmetleri geliştirilmeli ve bu limanlarla kara ve demiryolu bağlantıları ivedilikle güçlendirilmelidir. Çandarlı Limanının geleceği biran önce netleştirilmelidir. Aliağa ve Torbalı İZBAN hattı Efes ve Bergama'ya uzatılmalıdır.

İzmir, modern bir havalimanına kavuşmuş, ancak dış bağlantıları zayıf kalmıştır. Türk Hava Yolları başta olmak üzere tüm aktif hava yolları şirketlerinin İzmir'i direkt uçuşlarla dünyaya bağlanması sağlanmalıdır. Turizm talebini yükseltmek için Antik Efes biran önce denize bağlanmalıdır. Aliağa, Bergama, Soma hattında demiryolu ile yük taşımacılığı geliştirilmelidir. Alsancak Limanı ro-ro hizmetine açılmalıdır. Küçük Menderes bölgesinde lojistik merkezi kurulmalıdır. İzmir, Çanakkale köprüsü ile Avrupa'ya otoyol ile bağlanmalıdır.

TEŞVİKLER VE KAMU DESTEKLERİ

İzmir'in yanı başında 3,5 kilometre çapındaki bir coğrafyada dört farklı teşvik mekanizması var. Bağyurdu, Turgutlu OSB, Manisa ve İzmir aksanında dört ayrı teşvik kademesi geçirdi.

Bu manzara İzmir için adaletsiz bir duruma neden oluyor. 3,5 kilometre ötede 4. bölge teşviki varken hangi yatırımcı 1. bölge sayılan İzmir'e yatırım yapar, lütfen düşünün.

İzmir'in yaşadığı teşvik adaletsizliğinin bir an evvel bitmesini istiyoruz, bunun için önerilerimiz şunlardır:

Organize sanayi bölgelerimiz dolana kadar İzmir komşu illerdekine benzer teşvik kapsamında değerlendirilmelidir. Bu kapsamda OSB'ler 4. bölge teşviklerinden faydalanabilmelidir. İzmir'in farklı bir sinerjiyle büyümesi için kentimize denizle bağlantılı olmak kaydıyla Akdeniz çanağının en büyük serbest bölgesi kurulmalıdır. İzmir, ne yazık ki büyük yatırım çekememektedir. Başbakanlık Yatırım Ajansı gelen bütün büyük yatırım talepleri için İstanbul'u adres göstermektedir. Yatırım Ajansının İzmir şubesi geciktirilmeden açılmalıdır. İzmir'in marka kent olması hedefinde tıpkı İstanbul ve Antalya örneklerinde olduğu gibi Tanıtma Fonundan önemli bir kaynak ayrılmalıdır. İzmir'in Avrupa Kültür Başkenti adaylığı süreci hızlıca başlatılmalıdır. İzmir'in bir sağlık serbest bölgesine kavuşması sağlanmalıdır. ELİDAŞ gibi İzmir için önemli bir girişim olan lisanslı depoculuk şirketinin ayakta kalabilmesi için tüm lisanslı depolar için düşünülen kamu desteği bir an evvel hayata geçirilmelidir. Hayvancılık konusunda DAP, GAP, KOP, DOKAP illerine sağlanan destekler İzmir için de uygulanmalıdır.

İzmir'de kentsel dönüşüm hızlandırılmalı, ihtiyaca uygun bir kongre ve kültür merkezi, bir opera binası ve bir mega müze kurulmalıdır. İzmir'de baraj ve gölet yatırımları öncelikler arasına alınmalıdır.

Otomotiv ve kimya sektörlerinde söz sahibi olduğumuz için bu iki branşta ihracatçı birliği kurma talebimiz yerine getirilmelidir. Tarıma dayalı sanayi, organik tarım, jeotermal seracılık İzmir için stratejik yatırım kapsamında değerlendirilmelidir. Yenilenebilir enerji, lojistik ve 12 ay turizm yatırımları da bu kapsamda desteklenmelidir. Çeşme Yarımadası yap-işlet-devret modeliyle 5 yıldızlı otel yatırımlarına açılmalıdır. İzmir için büyük önemi bulunan kruvaziyer turizmde liman ücretleri acilen rakip ülkelerle aynı seviyeye çekilmelidir. Gelecek yıl ülkemizde yapılacak G-20 toplantılarının bir bölümü İzmir'e alınmalıdır.

İzmir İktisat Kongresinin iki yılda bir geniş kapsamlı düzenlenmesi ve sürdürülebilir kılınması sağlanmalıdır. Cumhuriyetin 100. yılı olan 2023 yılında da İzmir'de dünya iktisat kongresi düzenlenmelidir.

ÇEVRE

İzmir, sanayileşen pek çok kentimiz gibi ciddi bir kirlilik yaşıyor. Sürdürülebilir bir kent yaşamı için İzmir'de kömür kullanımının yasaklanmasını ve doğalgazın tüm kente yayılmasını talep ediyoruz.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Organize sanayi bölgelerinin entegre ulaşımı, üzerinde durulması gereken bir diğer önemli

konudur. Sanayi yatırımlarının OSB'lerde kümelenmesi sağlanmalıdır. OSB oluşturulurken çevre organize sanayi bölgelerinin doluluk oranlarının dikkate alınmasına önem verilmelidir.

İlçe bazlı sektörel teşviklerin hayvancılık, çiçekçilik veya enerji ekipmanları gibi sektörel OSB'lere dönüştürülmesi sağlanmalıdır. Potansiyeli olan ilçelerde fakülteler açılması sağlanmalıdır. Bu anlamda Bayındır'da orman, Tire'de veterinerlik, Aliğa'da makine ve Bergama'da sosyal bilimler fakülteleri için büyük ihtiyaç vardır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

İLGİLİ BAKANLIK VE KAMU KURUMLARINA GÖRE SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Adalet Bakanlığı

Sorun 1

Çalışanların kendi istekleri doğrultusunda işi bıraktıkları halde, devreye giren avukatlar, aracılığı ile haksız yere davaların açılması ve işveren aleyhine verilen kararlar.

Çözüm Önerisi

İşverenin sunduğu belgelere itibar edilmemesi, çalışan tarafından gösterilen iki şahidin şahitliğine göre kararların verilmesi farklı sektörlerde ülke ekonomisine katkı sağlamaya çalışan işverenlerimiz fazlası ile mağdur etmektedir. Geçmişten gelen mahkeme kararlarının oluşturduğu teamül ile “nasıl olsa kazanırız” düşüncesi işveren aleyhine açılan davalar, iş hayatını tehdit eder, duruma gelmiştir. Bu nedenle, başta tazminat davalarına konu olan işveren aleyhine açılan davalarda işverenlerin mahkemelere sunduğu tüm delil ve belgelerin dikkate alınması ve işverenlerin haklarının korunması için gerekli her türlü yasal düzenlemelerin yapılması önem arz etmektedir.

(ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

İşçi İşveren İlişkileri

Çözüm Önerisi

İş kanununda düzenlemelerin uygulaması sürecinde çalışanların yaklaşımı, birlikteliği ve mahkeme kararları konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

(İSTANBUL TİCARET ODASI)

Sorun 3

İstihdamı Zorunlu Personelin Taban Ücretlerinin küçük ölçekli işletmelere getirdiği mali zorluk (meslek odalarının dayattığı taban ücretler yerine, işin kapasitesine göre sözleşmeyle belirlenmesinin esas alınması. düşük kapasiteli işletmelerin büyümeye yönelik kaynaklarının korunması)

Çözüm Önerisi

TMOBB ve Odalardan belge alınması yerine, mühendisin diplomasının ve işveren ile yaptığı imza ve kaşeli sözleşmenin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerine teslim edilmesi şeklinde düzenleme yapılmalıdır. •Taban ücret; deneyim süresi, mesleki nitelikler ve yapılacak işin içeriğine dair belirleyici rasyonel bir kriter olamayacağından, noterlerin tarafların karşılıklı rızasıyla yaptığı açık bu tip sözleşmelerin ücret kısmına müdahalelerini önleyici düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca noterlerin onayladıkları işlemin tutarı üzerinden % oranında ücret almaları da konuya taraf gibi davrandıkları izlenimi vermektedir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 4

Merzifon İlçesinde bulunan 1 Adet Noter'in iş ve işlemlere kifayetsiz kalması İş adamlarımız ve firmalarımıza büyük zaman kayıplarına sebep vermesi

Çözüm Önerisi

İlçeye noter açılması

(MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

İcralık olan bir borç-alacak ilişkisinde çok yüksek olan tahsil harcı, vazgeçme harcı ve kdv kaldırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İcra dairesine düşmüş bir alacak borç ilişkisinde, satış işlemlerinin kolaylaşması zor durumda olan alacaklı veya borçlunun daha fazla zarar görmemesi için bu konu baştan aşağı yeniden düzenlenmelidir.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Sorun 1

Yeni yetişen nesilde kültürel ve sosyal boyutta oluşan topluma saygısızlık, güven bozukluğu, toplumdan soyutlanma gibi sorunları ortaya çıkarmaktadır. Gençler toplumdan yabancılaşarak çözümü alkol ve uyuşturucu gibi maddelerde aramaktadır.

Çözüm Önerisi

Gençlerimiz için sosyal ve kültürel etkinlik yapacakları alanlar oluşturulmalıdır.

(EMİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Komşu ülkelerdeki savaş sebebiyle bölgeye özellikle Suriye'den çok fazla göçmen gelmiştir. Bu durum bölgede hem ekonomik hem de sosyal problemler oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi haricinde diğer bölgelere de söz konusu göçmenlerin dağıtılması, barınmaları için özel alanların oluşturulması ve temel ihtiyaçların karşılanarak bölgede oluşan sosyal sorunların en aza indirilmesi gerekmektedir.

(GAZİANTEP TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Çalışma imkanına sahip insanlara yapılan destekler işgücü piyasasına olumsuz etki yapmaktadır.

Çözüm Önerisi

Söz konusu yardımlar için güçlü analizler yapılmalı ve yardımlar gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaşmalıdır.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Avrupa Birliği Bakanlığı

Sorun 1

ABD ve Avrupa Birliği arasında yapılması öngörülen Serbest Ticaret Anlaşması'nın gerçekleşmesi halinde AB'den sonra en büyük pazarımız olan ABD malları ülkemize gümrüksüz girerken, biz ABD'ye gümrüklü satış yapar hale geleceğiz. Ticaret sapmaları da artacak ve dış ticaretimiz ağır darbe alacaktır.

Çözüm Önerisi

ABD ve Avrupa Birliği arasında yapılması öngörülen Serbest Ticaret Anlaşması'nda Gümrük Birliği'nin tekrar gözden geçirilmesi Türkiye'nin dış ticareti için en acil ve önemli husustur. AB ile üyelik müzakerelerine hızla devam edilmesi, Gümrük Birliği'ni tekrar masaya yatırırken, bunun tam üyelik için bir geçiş olduğu düşüncesiyle hareket edilmesi gerekmektedir. Bunun için uluslararası arenada lobi faaliyeti yürütecek Başbakanlık nezdinde güçlü bir ekip kurulmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Tarım sektörü ile ilgili konularda farklı bölgelerde farklı uygulamaların olması: Tarım sektörüne ilişkin uygulamalarda iller arası gelişmişlik sıralamasının dikkate alınması ortalama gelir düzeyi en düşük kesim olan tarım sektöründe haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı olan IPARD'a bütün bölgelerde başvuru yapılabilmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Bölgemizin IPARD teşvikleri kapsamında yer almaması

Çözüm Önerisi

Bölgemizin IPARD teşvikleri kapsamına alınması gerekmektedir.

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Başbakan Yardımcılığı

Sorun 1

Suriyeli sığınmacıların çalışma izni sorunu

Çözüm Önerisi

Suriyeli sığınmacılara çalışma izni verilmesi çalışma barışını bozacaktır, ülkemize Suriye'den göçü daha da teşvik edecektir. Bu nedenle sınır hareketliliği normale dönünceye kadar Suriyeli sığınmacılara çalışma izni verilmemelidir.

(KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Kilis merkez ilçe nüfusu 89.000'dir.Yaklaşık 120.000 Suriyeli ilimizde bulunmaktadır. Bu sebeple birçok sorun yaşanmakta olup, yerel halk ile Suriyeliler arasında kamplaşma görülmektedir. Provokasyona açık bir ortam bulunmaktadır. Halk güvenlik endişesi taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

Gümrük kapılarından pasaportlu veya pasaportsuz gelen Suriyelilerin kayıt altına alındıktan sonra kamplara yerleştirilmesi ve koruma altına alınması Suriyelilerin sınırdan denetimsiz ve kontrolsüz geçişlerine müsaade edilmemesi

(KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Suriyelilerin karşılaştığı sorunlar İlçemiz nüfusu 135 bin'e yaklaşmıştır. Ayrıca yaklaşık 43 bin Suriyeli bulunmaktadır. Sınıra yakın olmamızdan dolayı bu sayı artmaktadır. Bu nedenle temel ihtiyaçların karşılanmasındaki zorluklar, yaşam standardı, çalışma izni, işsizlik vs sorunlar önem arz etmektedir

Çözüm Önerisi

Suriyeliler işyeri açtıklarında kayıtları yapılmalı kontrolleri sağlanmalı, eşit şartlarla ticaret yapmaları sağlanmalı, haksız rekabet önlenmeli. Suriyeli mülteciler için geçici çalışma izni verilmesinin kolaylaştırılması ve kayıt altına alınmaları sağlanmalı

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 4

Suriye'de yaklaşık 3 yılı aşkın bir süredir devam eden çatışmalar nedeniyle Ülkemize "geçici koruma" statüsü altında gelen Suriyeli sığınmacılar düşük ve güvencesiz ücretlerle kayıtdışı olarak çalıştırılmaktadır. Sağlık eğitim sorunları bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Suriyeli sığınmacılara, yabancı statüleri baki kalmak kaydıyla geçici çalışma izni verilmelidir. İzin savaşın bitmesi ile sona ermeli ve Suriyelilerin ülkelerine dönerken müktesep hak ve tazminat taleplerinin önüne geçecek bir sistem uluslararası hukuk ilkeleri göz önüne alınarak oluşturulmalıdır. Devlet, Suriyeli çalışanların sosyal güvenlik (sağlık) masraflarını karşılamalıdır. Suriyelilerin çalışma barışını bozma tehlikesine karşı, firmalarda çalışacak Suriyelilere yönelik toplam çalışan oranının %10'u olması gibi bir kota getirilmelidir. Suriyeli sığınmacılar için bakanlıklarca ikamet ve çalışma izni çalışmaları ivedilikle sonuçlandırılmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Yaklaşık 3 yılı aşkın bir süredir devam eden çatışmalar nedeniyle ülkemize “geçici koruma” statüsü altında 220.000'i barınma merkezinde olmak üzere 1 milyon Suriye vatandaşı gelmiştir. Güvenlik, ekonomi, eğitim, sağlıkta yaşanan sıkıntıların başında Suriyelilerin çalışma izinleri gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Suriyelilere çalışma izni tanınması bir yandan Türk özel sektörünün işgücü açığına çözüm olurken bir yandan da atıl durumda olan bu kitlenin ekonomiye kazandırılmasını sağlayacaktır. Ayrıca göçmenlerin bölgedeki sosyal sorunların önlenmesi için Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Kilis ve Osmaniye gibi gelişmekte olan şehirlerdeki işgücü piyasasına katılımları sağlanmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 1

Adana'da aynı sektörde yer alan sanayi kuruluşları şehrin farklı bölgelerinde konumlanmıştır. Altyapı sorunları nedeniyle üretim sağlıklı yapılmaktadır. Ayrıca şehrin üretim potansiyeli görülememektedir.

Çözüm Önerisi

Adana'da rekabetçi sektörler için belirli bölgeler tespit edilerek, arsa tahsisleri gerçekleştirilerek, altyapı destekleri sağlanarak kümelenme çalışması mutlaka yapılmalıdır. Uzun vadeli kredi imkanları sağlanarak mevcut tesisler ile yeni yatırımların oluşturulacak özel bölgelere çekilmeleri sağlanmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 2

19.09.2007 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin faaliyete geçmesi için ilgili kurumlarca gerekli çalışmalar bir an önce başlatılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi için Bakanlar Kurulu 2010 yılında acele kamulaştırma kararı almış, 2012 yılında başlayan kamulaştırma işlemleri ve bölge haritası tamamlanmıştır. Altyapı çalışmaları için jeolojik etüdün başlaması ve parselasyon çalışmalarına hız verilmesi gerekmektedir.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Bürokratik işlemlerin fazlalığı.

Çözüm Önerisi

KKDF karşılığı alınan teminatın çözülmesi yönünde gerekli düzenlemenin yapılması, şirket tasfiyelerinin zaman almasının çözüme kavuşturulması, işe başlama prosedürlerinin kolaylaştırılması, tapu kaydı ve inşaat izni gibi süreçlerin hızlandırılması, sözleşmelerin icrası aşamasında yargıya intikal etmesini müteakip sürecin uzamasının önüne geçilmesi, elektrik temininde kolaylık sağlanması, mevzuat oluşturulurken sanayicilerin görüşlerinin alınması gibi temel konularda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nda bir konsey oluşturulması.

(ANKARA SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgeleri için altyapı çalışmalarına ilişkin olarak aranan % 70 doluluk oranı zorunluluğu finansmana erişimi zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kredilendirmeyi zorlaştırdığından dolayı OSB'lerde % 70 doluluk şartı kaldırılmalı.

(POLATLI TİCARET ODASI)

Sorun 5

Mesleki Organize Sanayi Bölgeleri kurulmalı.

Çözüm Önerisi

Bölgesel üretim alanlarına göre Organize Sanayi Bölgeleri oluşturulmalı. Bilecik için Mermerciler Organize Sanayi Bölgesi oluşturularak cazip fiyatlarla yatırımcılara tahsis edilmelidir.

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Mevcut Organize Sanayi Bölgeleri'nin gelişen teknolojilere uyum sağlayamaması, ayrıca Bursa'da yer alan OSB'lerin metrekaşe fiyatlarının 500-1000 dolar arasında değişmesi, büyük yatırımlar için mevcut OSB'lerde yer bulunamaması, uluslararası sermayenin de bu şartlarda yatırım yapamaması bölge sanayisi için sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Günümüzün şartlarına uygun, 1. bölgede içinde teknoloji geliştirme merkezleri olan, araştırma merkezleri olan, kümelenme ve Ar-Ge çalışmalarını teşvik edecek ekosistemlerin oluşması için yeni OSB'lerin oluşturulması gerekmektedir.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Tarıma elverişli olmayan Yassıhöyük'e alternatif bir geçim kaynağı yaratılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Tarıma elverişli olmayan Yassıhöyük Alaattin bölgesine Organize yapılması sağlanmalıdır.

(ACIPAYAM TİCARET ODASI)

Sorun 8

Organize Sanayi Bölgemizin yol ve doğalgaz sorununun çözülmesi.

Çözüm Önerisi

Edirne Organize Sanayi Bölgesinin yol bağlantılarının acilen ağır yük taşıyan araçların kullanımına uygun hale getirilmesi ve Organize Sanayi Bölgemizin çok yakınından geçen doğal gaz hattının OSB'ye bağlantısının yapılarak bölgenin daha cazip hale gelmesi sağlanmalıdır.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Karabük İli Eflani ilçesinde Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ve Yenice İlçesinde Orman Ürünleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin kurulması.

Çözüm Önerisi

Karabük'ün Eflani İlçesine Hayvancılık İhtisas OSB'si kurulması.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

OSB'deki arsaların tahsis ve teslim işlemlerinin çözümlenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İlimizdeki OSB arsa tahsis ve teslim işlemleri hızlandırılmalıdır.

(KARAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Polateli İlçesi sınırları içerisinde Kilis Polateli-Şahinbey Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi adı altında bir OSB kurulması, Kilis Valiliğinin 18.03.2013 tarih ve 1271 sayılı yazısı ile Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan talep edilmiştir.

Çözüm Önerisi

Polateli-Şahinbey Tekstil Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması.

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Sorun 12

İlçelerimizde bulunan zahireciler sitesi yeniden elden geçirilmelidir. bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bunun için, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı IPA Fonları kapsamına Kütahya İlinin de dahil edilmesi, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı-Avrupa Birliği Fonlarından IPARD 2'nin bir an önce yürürlüğü girmesi gerekmektedir.

(KÜTAHYA TİCARET BORSASI)

Sorun 13

Lojistik merkezler için gerekli mevzuat ve yetki karmaşasının önlenmesi gerekmektedir. Lojistik Merkezlerin İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal mevzuat bulunmaktadır. Sanayi Bakanlığı Lojistik Merkezlerin kurulmasına yönelik yetkinin Ulaştırma Bakanlığı'nda olduğunu belirterek talepleri karşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

2023 hedefinin gerçekleşmesine aracılık edecek, lojistik sektöründeki dağınık yapılaşmanın önlenmesi, verimliliğin sağlanabilmesi, nakliye, depolama gibi lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşürülmesi ve modlar arası entegrasyonun sağlanabilmesi için lojistik merkezlerin kurulması gerekmektedir. Lojistik merkezlerin yalnızca İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal düzenlemenin uygulanması ya da Ulaştırma Bakanlığına yetki devrinin yapılabilmesine yönelik yasal düzenleme yapılması sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Ardeşen Organize Sanayi Bölgesi'nin ilçemize getirilmesi.

Çözüm Önerisi

Ardeşen OSB'nin kurulması önündeki bürokratik engellerin aşılması.

(ARDEŞEN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

İlçemizde faaliyet gösteren Küçük Sanayi Sitesinin günümüz ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmesi.

Çözüm Önerisi

Bölgeye yeni bir OSB'nin kurulması gerekmektedir.

(TERME TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Tüdemsaş fabrikasının verimli çalışabilmesi için yeni kurulacak 2. OSB'ye taşınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kamuya ait olarak Sivasta üretim yapan TÜDEMŞAŞ Fabrikasının modernize edilerek ürün çeşitliliğinin artırılabilmesi ve kar edebilmesi için 2. OSB'ye taşınması önem arz etmektedir.

(SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

Bölge yeni yatırımlar ile gelişme potansiyeli yüksek bir bölgedir. Ancak yeni yatırımların kanalize edileceği alt yapısı tamamlanmış bir Organize Sanayi Bölgesi bulunmamaktadır

Çözüm Önerisi

Devrek, Yenice ve Gökçebeş ilçelerine OSB kurulması.

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları yeterince yapılmamaktadır. İşletmelerde kurumsallaşma, patent ve markalaşma konularında sıkıntılar vardır.

Çözüm Önerisi

Sektörlerdeki inovatif değişimler için seminer ve konferanslar düzenlenmeli, eğitimler verilmelidir. Orta-düşük teknolojili sektörlerden, orta-yüksek ve yüksek teknolojili sektörlere geçişlerin sağlanması için kurumsallaşma, kalite belgesi alma, markalaşma, patent ve faydalı model alma konularında öncelikle bilinç geliştirilmesine ve üniversite-sanayi işbirliğine önem verilmesi gerekmektedir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Bursa'nın yaklaşık 13 milyar dolarlık ihracatının 8 milyar dolarlık kısmı otomotiv sektöründen, 600 milyon dolarlık kısmı makine ve aksamları ihracatından oluşmaktadır. Bursa'da otomotiv sektörüne ilişkin olarak özel test ve Ar-Ge merkezinin bulunmaması, makine ve aksamları üretiminde yeni teknolojilere uyum sağlanamaması sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde makine sektörüne yönelik makine mükemmeliyet merkezinin kurulması ile makine sanayinde yeni teknolojilerin üretilmesinin sağlanması, bu yolla Ar-Ge ve inovasyon yetkinlik düzeyinin geliştirilerek satılan ürünlerin katma değerinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Tekstil sektöründe daha fazla altyapıya gidilememesi, geleneksel tekstil yöntemleriyle üretim yapılması, Ar-Ge ve inovasyon odaklı yüksek teknolojili ürünler ortaya çıkarılmaması, konvansiyonelden fonksiyonele ve teknik tekstile geçilememesi uluslararası alanda rekabetçiliğin zayıf kalması

Çözüm Önerisi

Bursa'da Tekstil Mükemmeliyet Merkezi kurulması, kurulacak bu tesiste akredite teknik tekstil laboratuvarı olması önem arz etmektedir. Bu proje ile Teknik Tekstil üretimine geçiş yapmak isteyen firmalar için teşvik edici ve yönlendirici bir kurumun oluşturulması, teknik ve fonksiyonelin kullanımını arttıracak olan kanuni ve hukuki şartların sağlanması, gelişmiş ekonomilerde olduğu gibi teknik tekstille ilgili üretimin ve kullanımının (yanmazlığı geciktirici , anti bakteriyel tekstil ürünlerin hastanelerde, otellerde kullanımının) ülkemizde de zorunlu hale getirilmesi önem taşımaktadır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

Marka çıkarmanın temelinde tasarım ve patent zenginliği olması gerekiyor. Ancak ülkemizdeki kanunlar tasarım ve patent sahibini korumuyor.

Çözüm Önerisi

Tasarım ve patent haklarının korunması için yasalar yeniden düzenlenmeli, yasayı uygulamakla sorumlu görevlilere adil çözüm bulacakları açıklıkta yetki ve sorumluluklar verilmeli.

(KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Organize Sanayi Bölgeleri ve Yerel Atık Arıtma Tesisleri işletme maliyetleri üzerinde işveren için büyük külfet oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgeleri ve Yerel Yönetimlerin Arıtma Tesisleri'nin işletme maliyetlerine teşvik sağlanarak çevre duyarlılığına daha fazla katkı sağlamaları sağlanmalıdır.

(BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 23

Beydağ, Kiraz, Ödemiş, Tire, Torbalı, Bayındır'dan geçen ve Selçuk'tan Ege Denizi'ne akan Küçük Menderes Nehri bir çevre sorunu olmanın yanı sıra bölgenin turizm ve tarım potansiyelini olumsuz etkilemektedir. Küçük Menderes Havzası taşıdığı zengin potansiyeli kaybetme riskiyle karşı karşıyadır.

Çözüm Önerisi

Fabrikalardaki atık denetimleri artırılmalı, etkinleştirilmesi, Belediyelerce evsel atıkların kontrollü olarak toplanması için eylem planı hazırlanmalı

(SELÇUK TİCARET ODASI)

Sorun 24

OSB'ler içerisinde dış ticaret ve gümrük işlemleri için birim, depo gibi işlem kolaylaştırıcı mekanizmaların olmaması. OSB mevzuatında faaliyet alanları ve finansman unsurlarını kısıtlayan konular.

Çözüm Önerisi

OSB'ler içerisinde dış ticaret ve gümrük işlemleri için birimler açılmalı.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 25

Şehrimizdeki organize sanayi bölgesinin aktif olmaması

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgesinin daha aktif hale getirilmesi için bölgede Teknik Lise Açılması sağlanmalıdır.

(KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Bakanlar Kurulu'nun 19/9/2007 tarihli kararıyla, sınırları ve koordinatları tespit edilmiş bulunan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin halen yatırıma açılmamış olması.

Çözüm Önerisi

Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin kamulaştırma çalışmalarının ivedilikle sonuçlandırılması ve bölgenin bir an önce yatırıma açılması gerekmektedir.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Biga Organize Sanayi Bölgesi'nde doğalgaz olmaması rekabetçi üretimin önünde engeldir.

Çözüm Önerisi

Biga Organize Sanayi Bölgesi'ne doğalgaz hattı bağlantısının yapılarak sanayicimizin çevre dostu rekabetçi üretime kavuşturulması sağlanmalıdır.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Sık sık elektrik kesintilerinin olması sanayici için büyük sorun teşkil etmektedir. Sağlıklı elektriğin bölgede temin edilememesi ciddi ekonomik kayıplara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kısa vadede bu sorunu aşmak için elektrik kesintileri daha planlı yapılarak sanayiciye önceden haber verilmelidir. En azından sanayici bu olumsuz durum karşısında tedbir alarak oluşan zararı en aza indirebilir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Eflani bölgesinde bulunan mermer ocaklarının aktif hale getirilmesi ve mermer işleme fabrikalarının teşvik edilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Eflani bölgesinde maden ruhsatı almış ocakların aktif olmayanlarının ruhsatlarının iptal edilip aktif hale getirilmesi sağlanmalıdır. Yatırımcının ocağı çalıştırması zorunlu hale getirmelidir. Mermer işleme fabrikası kurulması için teşvik çıkarılmalı

(SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

Tüccar ve sanayicimizin işletme kredisine olan ihtiyacının karşılanmasında yaşanan zorluklar en önemli sorunlardan biridir.

Çözüm Önerisi

KOSGEB'in faiz destekli kredilerinin yeniden açılması gerekmektedir. Daha önceki yıllarda uygulanan son bir kaç yıldır KOSGEB destekleri arasında olmasına rağmen uygulanmayan bu desteğin tekrar açılması büyük rahatlama sağlayacaktır.

(MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Ülkemizde son dönemde uygulanan teşvik yasalarıyla birlikte Doğu Karadeniz Bölgesi'ne tekstilci firmalarının yoğun yatırım talepleri olduğu görülmektedir. Sadece Giresun'da son 5 yıl içinde 30 firma üretime başlamış ve bir o kadar firma da yer tahsisi beklemektedir.

Çözüm Önerisi

Son dönemde büyük artış gösteren tekstil sektöründe faaliyet gösteren firmaların kümeleme yöntemiyle teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Giresun'da bir tekstil kent kurulması bölge için son derece faydalı olacaktır.

(GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Bölgemizde özellikle imalat sektöründe nitelikli eleman bulunamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Meslek liselerinin odalara bağlanması bu soruna çözüm getirecektir.

(NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

Organize Sanayi Bölgesi kurulumu çeşitli nedenlerle gecikmektedir. İlimizde Lojistik veya Endüstri Bölgesi kurulması gerekmektedir. Küçük Sanayi Sitelerinin alt yapı sorunları vardır. Samsun-Sarp-Batum demiryolu projesi yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Rize Organize Sanayi Bölgesi bir an önce inşaatı bitirilerek arsa tahsisleri yapılmalıdır. Küçük Sanayi Sitelerinin alt yapı sorunları giderilmelidir. Samsun-Sarp-Batum hızlı tren projesi yatırım programına alınmalıdır. İyidere-Of bölgesinde kurulması planlanan Lojistik veya Endüstri Bölgesi Projesi bir an önce tamamlanmalı ve yatırım programına alınmalı ve endüstri Bölgesi ulaşım alt yapısına entegre edilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 34

Ceyhan Organize Sanayi bölgesinin acilen kurulması

Çözüm Önerisi

Ceyhan Organize Sanayi bölgesinin kurulması sağlanmalıdır.

(CEYHAN TİCARET ODASI)

Sorun 35

İmalat sektöründe belge ve gerekli izinleri almadan üretim yapan küçük işletmeler orta ölçekli ve büyük ölçekli işletmelere ve devletimize haksız rekabet ile büyük zarar vermektedirler. Sadece ustalık bilgisini kullanarak belgesiz ve kayıtsız üretim ile haksız kazanç elde etmektedirler.

Çözüm Önerisi

Belgesiz, kayıtsız ve izinsiz çalışan işletmelerin tespiti ve gerekli kontrolün yapılması için, Vergi Dairesi, SGK İl Müdürlükleri ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerince daha fazla denetim yapılması, ihbar kanallarının yaygınlaştırılması için gerekli düzenlemelerin yapılması sağlanmalıdır.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Susurluk Şeker Fabrikası'nın yetersiz çalışması.

Çözüm Önerisi

Susurluk Şeker Fabrikası'nın özelleştirilerek veya modernize edilerek 12 ay süre ile çalışmasının sağlanması önem taşımaktadır. Susurluk Şeker Fabrikasının çalışmadığı zamanlarda bio-yakıt üretimi gibi alternatif konularda çalışmalar yapılabilir. Bilindiği üzere pancar belirli dönemlerde ekilen bir üründür. Üretim yapılmadığı dönemlerde pancar ekim alanlarına karnela bitkisi ekilebilir ve elde edilebilecek ürün fabrikada değerlendirilebilir.

(SUSURLUK TİCARET BORSASI)

Sorun 37

Batman ve çevresindeki OSB'lerdeki yaşanan üretimi engelleyen elektrik kesintileri.

Çözüm Önerisi

Batman ve çevre illerde yaşanan elektrik kesintileri sebebi ile elektrik dağıtımını yapan şirketin denetim altına alınması

(BATMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Bölgenin özellikle Antalya'ya yakın olması ciddi derecede yatırımcı talebini doğurmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgenin 2. Organize Sanayi Bölgesi ihtiyacı karşılanmalıdır.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

Bursa ve çevresi büyük Gıda Sanayi Firmalarının yer aldığı bir bölgedir. Bursa son dönemde ciddi büyüme göstermiş ve gıda firmaları yerleşim alanları içerisinde kalmıştır.

Çözüm Önerisi

Sorunun çözümü için Gıda İhtisas Organize bölgelerinin yer tahsislerinin gerçekleştirilmesi ve sanayicilerin bu bölgelere sevki konusunda teşvik uygulamaları geliştirilmelidir.

(BURSA TİCARET BORSASI)

Sorun 40

Orhangazi ilçesinden geçecek olan Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolu projesi tamamlandığında sanayi yatırımları için cazibe merkezi haline gelecek olan ilçemizde, Organize Sanayi Bölgesi olmaması sebebiyle plansız yatırımlar ovaya zarar verebilir.

Çözüm Önerisi

İstanbul, Kocaeli, Bursa gibi Büyükşehirlerin tam ortasında yer alan Gemlik ilçesi limana yakınlığı ve Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolunun da ilçeden geçecek olması nedeniyle yatırımcıların dikkatini çekmektedir. Verimli arazilerimize zarar vermeden, gelebilecek yatırımların değerlendirilmesi amacıyla ilçede Organize Sanayi Bölgesi kurulması önemlidir.

(ORHANGAZİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Ülkemizde organize sanayi bölgelerinin altyapısı çok yetersiz ve yönetimleri sorunludur. Organize Sanayi Bölge yönetimlerinde Oda ve Borsalar yer almamaktadır. Sanayide yüksek katma değer üretimi ve sanayi ürünleri hammadde temini için özel stratejilere ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Oda ve Borsalar OSB yönetiminde yer almalıdır.

(ÇANAKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 42

İllerde kurulan KOSGEB kurullarında Odalar tarafından görevlendirilen üyeler, bu görevlerinden ötürü icra takiplerine ve ceza soruşturmalarına maruz kalmaktadır. Gönüllülük esasına dayalı olarak yapılan bu görevlere bu sebeple üye bulunamamakta ve KOSGEB kurulları işlevini yerine getirememektedir.

Çözüm Önerisi

İllerdeki KOSGEB değerlendirme kurulu üyelerinin sorumlulukları daha net belirlenmeli ve gerek 5018 sayılı Kanun'un ilgili maddesinden gerekse cezai sorumluluktan muaf tutulmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 43

Bölgede organize sanayi bölgesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bulancağ'ta kurulması planlanan 2. OSB'nin hızla oluşturulması gerekmektedir.

(BULANCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 44

Hatay Erzincan Organize Sanayi Bölgesinin faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hatay Erzin Organize Sanayi Bölgesinin kamulaştırma işlemleri tamamlanarak yatırımcının tahsisine açılması gerekmektedir.

(ERZİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 45

Yalvaç OSB'nin 2005 yılından bugüne kadar tamamlanamaması.

Çözüm Önerisi

Yalvaç OSB'nin arazi kamulaştırma ödeneğinin verilmesi sağlanmalıdır.

(YALVAÇ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 46

Çevre Düzeni Planı'nda İstanbul'da sanayide istihdam payının azaltılması, İstanbul'un finans, lojistik ve moda merkezi olması hedeflenmektedir. Sanayi ekonominin can damarıdır. İstanbul'da sanayiye hak ettiği önemin verilmemesi, İstanbul'un ve ülkemizin geleceği adına olumlu sonuçlar doğurmayacaktır.

Çözüm Önerisi

İstanbul Çevre Düzeni Planı yeni organize sanayi bölgelerinin oluşturulmasına imkan verecek şekilde revize edilmelidir. Sanayinin şehrin çeperlerinde oluşturulacak ihtisas OSB'lerine taşınması teşvik edilmelidir.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Sorun 47

Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete geçememesi.

Çözüm Önerisi

Ödemiş OSB'nin faaliyete geçmesi ve enerji, ulaşım, altyapı işlerini tamamlanması

(ÖDEMiŞ TİCARET ODASI)

Sorun 48

Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kuruluşunda, bürokratik engeller nedeniyle süreç uzamakta, Kahramanmaraş'ta yatırımcılara yer tahsisi yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Kahramanmaraş'ta yatırımcılara yer tahsisi hızlı bir şekilde yapılmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Karabük Organize Sanayi Bölgesi'nin arazi şartlarının uygun olmaması ve doluluk oranının yüksekliği sebebiyle yatırımcı bölgede yer bulmakta güçlük çekmektedir.

Çözüm Önerisi

Eskipazar ilçesi İsmet Paşa mevkiindeki 1.200.000 m2 arazi endüstri bölgesi ilan edilmelidir.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 50

Kentimizde bulunan organize sanayi bölgelerinin etkin çalışmalarında en önemli engel olarak gördüğümüz; rant amacıyla satın alınan parsellerin üretime kazandırılmaması ve bu doğrultuda OSB kapasite kullanım oranlarının düşüklüğü önemli sorun olarak göze çarpmaktadır.

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgelerinin atıl parsellerinin üretime geçirilmesine yönelik çalışmaların yapılması. Yeni kurulacak OSB'lerin ihtisas OSB olarak kurgulanması OSB dışı sanayi parsellerinin yoğunlaşmış sektörlerle yönelik kullanımının teşvik edilmesi

(KOCAELİ TİCARET ODASI)

Sorun 51

OSB'lerin yönetimlerinde kamu ağırlığı olması nedeniyle sorunlar hızlı bir şekilde çözülemiyor.

Çözüm Önerisi

OSB'lerin yönetimlerindeki kamu ağırlığı azaltılmalı. Sanayi veya Ticaret Odaları'nın yönetimlerdeki etkisi artırılmalı. Aynı zamanda özel OSB kurulması yasası çıkarılmalı.

(KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Mevcut küçük sanayi sitesi meskun mahal içinde kalmış ve yeterli hizmeti verememektedir.

Çözüm Önerisi

Küçük sanayicimizin gelişmesine müsait alanların araştırılarak KOBİ sanayi sitesi kurulması.

(SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 53

OSB'lerdeki elektrik tarifelerinin tek tip olmasının sağlanması.

Çözüm Önerisi

EPDK tarafından OSB'lere uygulanan elektrik tarifeleri 4 ayrı guruptan yapılmaktadır. 4.gurup tarife bunlar arasında en pahalı olanıdır. Aynı vilayetteki OSB ler arasındaki farklı fiyat tarifelerinin olması rekabet ortamını bozmaktadır. Aynı vilayetteki tüm OSB lerde ortak tek bir tarife uygulanmalıdır.

(TAVŞANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 54

Akhisar Zeytin İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin ÇED Raporunun çıkmamasından dolayı halen faaliyete geçememiş olması.

Çözüm Önerisi

ÇED Raporunun bir an önce çıkarılarak Akhisar Zeytin İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete geçirilmesi bölge için son derece önemlidir.

(AKHİSAR TİCARET BORSASI)

Sorun 55

Akhisar Organize Sanayi Bölgesi %94 doluluk oranını aşmıştır.

Çözüm Önerisi

Mevcut yatırımların artırılması, sanayinin ve şehir ekonomisinin gelişebilmesi için Organize Sanayi Bölgesi'nin genişletilmesi gerekmektedir.

(AKHİSAR TİCARET BORSASI)

Sorun 56

Bölgemiz Gediz havzası üzerinde çok verimli topraklar üzerinde kurulu bulunmaktadır ve önemli bir tarım havzasıdır, bu havzada yetişen ürünlerin tarımsal sanayinde daha fazla kullanılması için tarımsal organize sanayi bölgesi çalışmaları yapılmalıdır. Son Yıllarda sanayileşme atağı içerisindeki ilçemizde yeni sanayi imarlı alanlara ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

İlçemizde Tarımsal Organize Sanayi Bölgesi Kurulması ve 1/100.000 haritalarda ilçemizde yeni sanayi alanları belirlenmelidir.

(TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 57

Fatsa OSB 2.nci etap çalışmaları son derece yavaş yürümektedir.

Çözüm Önerisi

Fatsa OSB'nin 2. etap çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

(FATSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 58

OSB kurulması ve desteklenmesi.

Çözüm Önerisi

Akyazı ilçesi 1990'lı yıllardan itibaren çarpık sanayileşmeye maruz kalmıştır. Son yıllarda artan yatırım talebi ile bu durum daha ciddi boyutlara ulaşacaktır. Bunun önüne geçilebilmesi için ilçemize acilen Organize Sanayi Bölgesi kurulması gerekmektedir.

(SAKARYA TİCARET BORSASI)

Sorun 59

Samsun- Merkez OSB %100 doluluk oranına ulaşmıştır. Ancak halen Samsun yeni yatırım yapmak isteyen çok sayıda yatırımcı başvuruda bulunmaktadır. Halihazırda bu ihtiyaca cevap verecek sanayi yatırım alanı bulunmamakta, sanayi parselleri oluşturulamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Havaalanından sonra Yeşilirmak'a kadar olan bölgenin sanayi alanı olarak ilan edilmesi bölge ekonomisi için son derece önemlidir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 60

Samsun' da yeni yatırımcılar için sanayi parselleri oluşturulamamaktadır. İlimizde Büyük ölçekli bir organize sanayi bölgesine şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Samsun'da yeni büyük bir OSB için arazi tahsisi yapılmalıdır.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 61

Çarşamba'nın ekonomik yapısı, bölgenin diğer ilçeleriyle, büyük benzerlikler göstermektedir. Ancak bırakın Karadeniz Bölgesini, tüm Türkiye'de tarımsal üretimin en fazla olduğu ilçelerin başında gelen Çarşamba'da tarımsal sanayinin olmayışı ekonomimizi olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Çarşamba Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması

(ÇARŞAMBA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 62

Sivas'ta 2. OSB'nin kurularak, demiryolu ihtisas OSB'ye dönüştürülmesi.

Çözüm Önerisi

Demir Çelik fabrikasının bulunduğu arazide kurulmasına karar verilen ikinci OSBnin bürokratik işlemlerinin hızlandırılarak içerisinden demiryolunun geçtiği ihtisas OSB olarak faaliyete geçmesi beklenmektedir.

(SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 63

Karadeniz Bölgesi'nde yatırım yapılabilecek arazilerin kısıtlı olması bölgede sanayinin gelişmesine engel olmaktadır. Yatırım Adaları uygulaması kapsamında Trabzon'da Arsin İlçesi Yeşilyalı Beldesi'nde yer alan dolgu alanının Yatırım Adası olarak bölge ekonomisine kazandırılması önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Trabzon Yatırım Adası Projesi için Kıyı Kenar Kanunu içinde gerekli değişiklikler yapılarak torba yasada yer alması ve bu projenin ivedilikle yatırım programı kapsamına alınması gerekmektedir.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 64

İlimizde kurulma çalışmaları devam eden ve henüz faaliyete geçmemiş olan Bakanlık siciline tescilli OSB'leri kamulaştırma ile birlikte hukuki süreçlerinin bir an önce tamamlanarak faaliyete geçmesi bölgede yeni ve nitelikli istihdam artışı için son derece önemlidir.

Çözüm Önerisi

Tarıma Dayalı Çiçekçilik İhtisas OSB için Topplulaştırma ve mevzuat çalışmalarının eş zamanlı yapılmasının mera arazilerinin TDİOSB'lere aktarımının kolaylaştırılması için yasal alt yapının oluşturulması gerekmektedir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 65

Yozgattaki mevcut Organize Sanayi Bölgesi'nin yerinin geçmişte yanlış tespit edilmesi mevcut OSB'nin doluluk oranını yakalayamamasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yozgatın doğu istikametindeki bütün ilçelere eşit mesafede olan Sorgun ve Yozgat arasına kurulacak yeni bir OSB bölgemiz açısından sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayacaktır.

(SORGUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 66

Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgesinin eksikliği

Çözüm Önerisi

Tarıma dayalı sanayinin gelişebilmesi için organize sanayi bölgeleri, özel ihtisas halleri ve yatırımların tek merkezden koordine edilmesi sağlanmalıdır.

(AYDIN TİCARET ODASI)

Sorun 67

KOSGEB Şubeleri ve ilgili personel

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki ilçelerde KOSGEB şubeleri açılması, Şubelerde çalışan personellerin yapıcı ve yönlendirici davranarak Ticaret ve Sanayi Odaları, İşkur ve kendilerinin açmış olduğu uygulamalı girişimcilik kursunda sertifika alanların ziyaret edilerek iş alanları konusunda yönlendirilmeleri, yatırım ve uygulama konularında ortak hareket edilmesi sağlanmalıdır.

(SORGUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 68

Yatırımcıların önündeki bürokratik engeller ve değerlendirme süreçlerindeki zaman israfı yeni yatırım yapmak isteyenler için önemli bir sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mülki idarelerin bünyesinde “Yatırım Müracaat ve Destek Ofisleri” oluşturmalıdır. Yatırımcı; müracaatlarını, yasal izinlerini, yatırılacak harçlarını vb. bütün sorunlarını tek elden yürütebilmeli ve takip edebilmelidir. Bu birimin yetkileri artırılarak karar verme sürecinin hızlanmasına olanak sağlanmalıdır. Yatırımcı, kurumlar ve kurullar arasında aylarca ve hatta yıllar süren bürokratik süreç nedeniyle yatırımı için gerekli izin ve belge takibine maruz bırakılmamalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 69

Bölge esnaf, tüccar ve KOBİ'lerinin geçmişte olduğu gibi KOSGEB'in nakdi kredilerinden faydalandırılması.

Çözüm Önerisi

KOSGEB'in kredi destekleri yeniden başlatılmalı.

(HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 1

Üretim maliyetlerinin yüksekliği ve rekabet şartlarının her geçen gün daha da zorlaşması, yeni iş alanları Maden Sahaları vb. ruhsat ve izin prosedür ve sürelerinin uzunluğu sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Enerji ve işgücü üzerindeki maliyetlerin yüksek ve yine yeni yatırım ve maden sahalarının açılmasına ilişkin izin ve ruhsatlandırma prosedürlerinin ve sürelerinin uzun olması yeni yatırımların ve iş imkânlarının önünü kesmektedir.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Tarımsal ürünlerde çiftçilerimizden müstahsil makbuzu ile kesilen Bağ-kur kesintisi sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üyelerimiz olan gerçek ve tüzel kişilerin, çiftçilerden satın aldıkları ürün bedellerinden bunların prim borçlarına mahsuben tebliğdeki esaslar çerçevesinde yüzde 2 oranında tevkifat yapmaları gerektiğinden, üyelerimiz bu tevkifatı yapmalarında çok zorlanmakta, üyelerimizle üreticilerimiz arasında sorunlar yaşanmaktadır. Tevkifat zorunluluğunun üyelerimiz üzerinden kaldırılması gerekmektedir.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Kalifiye personel ihtiyacı firmaları zor durumda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özel sektörün ihtiyaçlarına yönelik olarak meslek lisesi, önlisans, lisans öğretimi ve sertifika eğitimleri, mesleki eğitim kurslarında düzenlemeler yapılmalıdır.

(İSTANBUL TİCARET ODASI)

Sorun 4

İnsan gücü ve kaynağının geliştirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin meslek haritalarının oluşturulması ve bu çerçevede istihdam politikalarının belirlenmesi, nitelikli eleman yetiştirilmesine yönelik olarak eğitim alanında özel sektörün yatırımlar yapmasının teşvik edilmesi, işbaşında eğitim uygulamalarının yaygınlaştırılması, meslek eğitiminde ve insan kaynaklarının geliştirilmesinde meslek odalarının, meslek derneklerinin ve OSB'lerin aktif olarak yer alması, üniversitelerin ve akademik kriterlerinin sanayiye destekleyecek ve özendirilecek şekilde yeniden düzenlenmesi, ara eleman eksikliğinin giderilmesi için mesleki eğitimin güçlendirilmesi, sanayide istihdam için Mesleki Yeterlilik Belgesinin zorunlu olması gerekmektedir.

(ANKARA SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Teknik ve mesleki eğitim veren okullardaki donanım eksikliği, meslek liselerinde başarısız öğrencilerin okuması gerektiği algısı gibi sorunlardan dolayı yetişmiş ara eleman sıkıntısı oluşmaktadır. Bu durum, sanayicinin nitelikli eleman bulmasına engel olmakta, üretimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Öğrenciler ilköğretim çağlarında mesleki eğitime yönlendirilmelidir ve özendirilmelidir. 4 yıllık lise eğitimi 6 yıla çıkarılıp son 2 yılı işyerlerinde olmak koşuluyla staj süresinin askerlikten sayılması şeklinde cazip hale getirilmelidir. Mesleki eğitim veren okulların donanımları artırılmalıdır. Öğrenciler kaliteli eğitim materyalleri ile eğitimlerine devam etmelidir. Mesleki ve teknik eğitim veren liselerin sayısı düz liselere eşit hatta üzerinde olacak şekilde artırılmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 6

Madenlerin sağlıklı çalışmasının sağlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kömür madenlerinin sağlıklı ve güvenli çalışabilmesi için soma sivil toplum kuruluşlarıyla bilgi alışveriş yapılması talep edilmektedir.

(SOMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Suriye'deki iç savaştan kaynaklanan ekonomik sıkıntılar; Ortadoğu'ya kara taşımacılığı ile yapılan ihracatta yüzde 75 oranında düşüş; bavul ticaretinden kaynaklanan 200-300 dolarlık döviz girdisinden yoksun kalınmıştır..

Çözüm Önerisi

Suriye'deki olaylardan etkilenen esnaf, ticaret erbabı ve nakliyeciler için Mardin, Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis ve Hatay illerini içine alacak "Acil Önlem Paketi" hayata geçirilmelidir. Sınır illerindeki esnaf ve tacirlere faizsiz veya uzun vadeli düşük faizli "Acil Destek Kredisi" verilmelidir. KOSGEB genel destek programı ve kredi faiz desteğinin toplam tutarının küçük ve orta boy işletmelerin finansman sorunlarını çözmek amacıyla artırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Esnaf ve tacirlerin SGK prim borçları ile vergi borçları ertelenmelidir. İhracatçı ve nakliyecilerimizin SGK prim ve vergi borçları ertelenmelidir.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Kalifiye eleman sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

İŞKUR gibi kurumlar başta olmak üzere ilgili kurumlar koordineli çalışarak eğitimler, kurslar, düzenlemeli ve nitelikli eleman yetiştirilmeli ve istihdamı sağlanmalıdır.

(AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Zeytinyağı fabrikalarında sorumlu yönetici çalıştırılması hususunda yeniden düzenleme yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Zeytinyağı fabrikaları sezonluk olarak çalışmakta ve yılda 3 ay faaliyet göstermektedir. Firmaların 1 mühendis ile sözleşme yaparak devamlı çalıştırması mümkün değildir. Daha önceki yıllarda olduğu gibi yine bir mühendisin 5 işletme ile ortak çalıştırılma konusunun gündeme alınması ve gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 10

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun ve Yönetmelik koşul ve cezalarının ağır olması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Az Tehlikeli sınıfta olan işletmeler için uyulması gereken 2016 yılı zaman dilimi Tehlikeli ve Çok Tehlikeli sınıfta olan işletmelere de tanınmalı; ayrıca cezalar afakî olup ödenebilecek rakamlara çekilmelidir.

(GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Kalifiye ve kalifiye eleman ihtiyacının giderilememesi sıkıntı oluşturmaktadır. İlimizin gelişen sanayisine artan yatırımcısına karşılık ilimiz içerisinde gerekli personelin temin edilememesi firmaları zor durumda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çankırı'daki eleman niteliği yeni yatırımcının talebini karşılamaktan uzaktır. Bu nedenle mesleki eğitimi özendirerek çalışmaların yapılmalı, mesleki eğitime itibar kazandırılmalı ve ilin ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitim kursları açılmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Çankırı ili merkez il ve ilçelerinde işsizlik sorunu olmasına rağmen imalat sektöründe nitelikli, yarı nitelikli ya da niteliksiz eleman bulma sorununun yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çankırı ilinde eleman ihtiyacı olan alanlara talebi arttırmak için Çankırı Karatekin Üniversitesi'nin imkânlarının geliştirilmesi ve üniversite imkânları kullanılarak imalat sektöründe çalışmanın özendirilmesi sağlanmalıdır. Üniversitenin desteği ile uygun anketler yapılarak imalat sektörü yerine güvenlik görevlisi ya da buna benzer geçici işlerde çalışmak isteme sebeplerinin ortaya çıkarılması sağlanmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET BORSASI)

Sorun 13

İşveren - işçi arasındaki anlaşmazlıkların başında gelen kıdem tazminatı iş hayatının en önemli sorunlarının başında gelmektedir. Adeta kanayan bir yara durumundadır.

Çözüm Önerisi

Kıdem tazminatı yasası ile ilgili çalışmalar olduğunu zaman zaman basına yansımakla birlikte, bir sonuç alınamadığı ortadadır. Mevcut uygulamada her iki taraf da mağduriyet yaşadığı ortadadır. Bu amaçla, işveren işçiyi kucaklayacak, memnun edecek ve iş barışına katkı sağlayacak kıdem tazminatı yasasının çıkartılmasını önemli görmekteyiz.

(ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Çalışanların kendi istekleri doğrultusunda işi bıraktıkları halde, devreye giren avukatlar, aracılığı ile haksız yere davaların açılması ve işveren aleyhine verilen kararlar firmaları zor durumda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

İşverenin sunduğu belgelere itibar edilmemesi, çalışan tarafından gösterilen iki şahidin şahitliğine göre kararların verilmesi farklı sektörlerde ülke ekonomisine katkı sağlamaya çalışan işverenlerimiz fazlası ile mağdur etmektedir. Geçmişten gelen mahkeme kararlarının oluşturduğu teamül ile “nasıl olsa kazanırız” düşüncesi işveren aleyhine açılan davalar, iş hayatını tehdit eder, duruma gelmiştir. Bu nedenle, başta tazminat davalarına konu olan işveren aleyhine açılan davalarda işverenlerin mahkemelere sunduğu tüm delil ve belgelerin dikkate alınması ve işverenlerin haklarının korunması için gerekli her türlü yasal düzenlemelerin yapılması önem arz etmektedir.

(ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

İşçilerin kıdem tazminatları yeniden düzenlenmelidir.

Çözüm Önerisi

İşçi çalıştıran ve emekli veya ayrılma anında ödenen kıdem tazminatlarının aynı işsizlik primi gibi bir hesap oluşturarak her ay ödenmesinin sağlanması gerekmektedir.

(SUNGURLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Özellikle işçi işveren arasındaki uyuşmazlıklarda iş mahkemelerinin kararlarının işçi lehine verilmesi ve işverenin ilgili hukuki prosedürlerde eksik işlem tesis eden bir önyargı ile değerlendirme yapılması firmaları sıkıntıya sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

İşverenin işçi ile olan her türlü işlemlerinde daha sade ve yanlış uygulamalara mahal veremeyecek şekilde hukuki düzenlemelerin yeniden hazırlanması ve örnek uygulamalar hakkında Birliğimiz tarafından işveren için özel bir bilgi kitapçığı hazırlanarak tüm illerde ortak bir uygulama modelinin seçilmesi ve uygulanması sağlanmalıdır. Ayrıca mahkemeler sadece konu ile ilgili bilirkişi raporuna göre karar vermemeleri, bunun yanında işveren temsilcilerinin de görüşlerinin alınması yararlı olacaktır.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

İstihdamın üzerindeki çok yüksek olan vergi ve fon yükleri rekabet içinde bulunduğumuz ülkeler düzeyine indirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Halen ülkemizde istihdam üzerindeki vergi ve fonların yüksekliği sanayimizin rekabet gücünü sürekli azaltmakta, rakip ülkelere göre ciddi dezavantaj yaratmaktadır. Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü tarafından yayınlanan 2013 Dünya Rekabet Gücü Yıllığı verilerine göre Türkiye, 2012'de 46 ülke içinde dolar bazında birim işgücü maliyetinin en hızlı arttığı 12. ülkedir. OECD verilerine göre ise Türkiye, 1996-2012 döneminde dolar cinsinden birim işgücü maliyetinin en fazla arttığı ülkeler arasındadır. Buna göre 30 OECD ülkesi içinde Türkiye yüzde 16,8'lik artışla 9. sıradadır. Bu veriler ülkemiz ekonomisinin rekabet gücünün işgücü maliyeti açısından hızla azaldığını göstermektedir.

(ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Suriyeli misafirlerin yaşamımızdaki varlığı artık toplumsal bir kaosa doğru gidiyor. Suriyelilerin topluma, ekonomiye ve ülkeye makul derecede entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir. Çalışma barışı bozulmadan yasal çerçevelerde Suriyelileri geçici süreli çalıştırmanın yolları bulunmalıdır.

Çözüm Önerisi

Gaziantep Ticaret Odası önderliğinde 12 sivil toplum kuruluşu ve 3 üniversitenin katılımıyla hazırlanan "Suriyeli Misafirler Gaziantep Ortak Akıl Raporu" kapsamında çalışma barışı bozulmadan yasal çerçevelerde Suriyelileri geçici süreli çalıştırmanın yolları bulunmalıdır.

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Sorun 19

Nitelikli eleman bulmada yaşanan sıkıntılar vardır.

Çözüm Önerisi

Kendi elemanını eğiten sanayicinin vergi indirimi ile teşvik edilmesi sağlanmalıdır. Mesleki eğitimi özendirici tedbirler alınmalıdır.

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Sorun 20

İşçi - işveren ilişkileri yeniden düzenlenmelidir.

Çözüm Önerisi

İş kanununda düzenlemelerin uygulaması sürecinde çalışanların yaklaşımı, bilirkişi ve mahkeme kararları konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

(İSTANBUL TİCARET ODASI)

Sorun 21

İstanbul, son 50-60 yılda, çok hızlı bir büyüme ve dönüşüm süreci geçirmektedir. Bu ekonomik dönüşüme paralel olarak, katma değeri yüksek ekonomik faaliyetlerin ihtiyaç duyduğu insan kaynağının yetiştirilmesi ve mevcut işgücünün bu bağlamda dönüşüme ayak uydurabilmesi büyük önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Sanayinin mesleki eğitim çalışmaları, tüm yatırımları ve harcamaları vergisel anlamda desteklenmelidir. Özel mesleki eğitim kurumlarının gelişimi özendirilmelidir. Özel sektörün eğitim yatırımları için bedelsiz arsa tahsisi ya da vergi indirimleri vb. destekler uygulamaya geçirilmelidir.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Sanayiciler, meslek standartlarına uygun kalifiye insan gücüne ihtiyaç duymaktadır.

Çözüm Önerisi

İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki kaynağın eğitimde (UMEM gibi) kullanılması için bir düzenleme yapılmalıdır.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 23

Türkiye'de, işe alma ve çıkarma maliyetlerinin yüksek ve işgücü piyasasının bu kadar katı olması, istihdam edebilmenin önündeki en büyük engeldir.

Çözüm Önerisi

Avukat, mühendis, iş sağlığı uzmanı vb. 9 ana meslek gruplarından kişileri istihdam etme zorunluluğu yerine, OSB'lerde ortak kümelenmeye gidilmelidir.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Sanayiciler, meslek standartlarına uygun kalifiye insan gücüne ihtiyaç duymaktadır.

Çözüm Önerisi

OSB'lerde Meslek Lisesi kurulması zorunlu hale getirilmelidir. Böylece OSB'ler sanayi çeşitliliği ve öğrencilere sunduğu staj imkânları ile mesleki eğitimin tamamlanmasında önemli bir rol oynayarak, teoriği pratikte uygulayarak bilgi ve becerilerini geliştirebilecektir.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 25

Yaklaşık 3 yılı aşkın bir süredir devam eden çatışmalar nedeniyle ülkemize “geçici koruma” statüsü altında 220 bini barınma merkezinde olmak üzere 1 milyon Suriye vatandaşı gelmiştir. Güvenlik, ekonomi, eğitim, sağlıkta yaşanan sıkıntıların başında Suriyelilerin çalışma izinleri gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Suriyelilere çalışma izni tanınması bir yandan Türk özel sektörünün işgücü açığına çözüm olurken bir yandan da atıl durumda olan bu kitlenin ekonomiye kazandırılmasıyla sosyal sorunların önlenmesi için Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Kilis ve Osmaniye gibi gelişmekte olan şehirlerdeki işgücü piyasasına katılımları sağlanmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

İlimizde uygulanan Sosyal Güvenlik Kurumu işveren teşvikinin priminin uzatılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İhracattaki rekabet koşullarının sanayicimizin lehine iyileştirilmesi adına ihtiyaç duyulduğuna inanıyoruz.

(KARAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Ağır ve tehlikeli işkolunda uygulanan engelli çalıştırma oranının yüksekliği sorun yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yüzde 3 olan bu oranın iş kolu özelliğine göre muafiyet tanınması ya da azaltılarak kademeli olarak uygulanması talep edilmektedir.

(KAYSERİ SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Suriyeli sığınmacıların çalışma izni sorunu yeniden gözden geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Suriyeli sığınmacılara çalışma izni verilmesi çalışma barışını bozacaktır, ülkemize Suriye’den göçü daha da teşvik edecektir. Bu nedenle sınır hareketliliği normale dönüncüye kadar Suriyeli sığınmacılara çalışma izni verilmemelidir.

(KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Kalifiye de olsa, sıradan da olsa çalıştıracak eleman bulamıyoruz. Devletin eleman yetiştirmek üzere kurduğu ve katılımcılarına maaş verdiği organizasyonlara bile katılımcı bulamıyoruz.

Çözüm Önerisi

Devletin sosyal politika anlayışı gözden geçirilmeli, mevcut sistem çalışmadan gelir sahibi olmayı özendirmektedir. Vatandaşın beklentileri ile ülke gerçeğinin bütünü makul platformda buluşturulmalı ve insanlarımıza, çalışmadan sosyal yardım alamayacağı inandırılmalıdır.

(KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

İş kazaları sorunu çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Hiçbir işverenimiz çalışanın özellikle yaralanmasına ve canına kast edecek şekilde çalışmasına izin vermeyecektir. Kaza insanların olduğu yerde ihmal dikkatsizlik ve farklı bir nedene dayansa da sonuç itibariyle insanların canı yanmakta ocaklar sönmektedir. Ülkemizde trafik kazaları da çok yoğun yaşandığı için zorunlu trafik sigortası uygulaması devreye sokulmuştur. İşverenler de işin riskine göre yasal primler ödeyip buna rağmen kazalar sonucu çok yüksek tazminatlar ödemektedir. Yıllardır düzenli vergi ödeyen istihdam sağlayan firmanın bir günde kapısına kilit vurulmaktadır. Bunun önüne geçilmesi için oluşturulacak bir risk fonu ile bu sorun ortadan kaldırılmalıdır.

(GEDİZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Sanayicilerimizin nitelikli işgücü sorunu çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Manisa'ya yatırım yapan sanayicilerin ortak sıkıntısı nitelikli işçi bulmaktadır. Manisa'nın yatırım teşviklerinde 3.bölgede bulunması, yatırımcılarına sağlamış olduğu teşvikler, lojistik avantajlar yatırımcılar için Manisa'yı cazip hale getirmektedir. Nitekim 7,4 milyar dolarlık dış ticaret hacmi ile MOSB, Avrupa'nın en iyi, en yatırım yapılabilir bölge olma özelliğine sahiptir. Ancak Manisa, Türkiye'de bu derece önemli bir yatırım bölgesine sahip olmasına rağmen Manisa sanayicisi kalifiye işgücü bulmakta sıkıntı çekmektedir. Bu da üniversitelerde meslek hayatının gerekliliklerine uygun teknik bölümlerin açılması, öğrencilere sadece teorik bilgi değil pratikte de uygulayabileceği bilgi aktarımının sağlanması ile mümkün olabilir.

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

İlçemizde İŞKUR hizmet merkezi kurulması ihtiyacı vardır. TÜİK 2010 Resmi verilerine göre ilçemizin toplam nüfusunun 141.962 olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte ilçe nüfusu her geçen gün artarken, ilçemiz konumu ve sanayileşme süreci nedeni ile çok göç alır durumdadır.

Çözüm Önerisi

Vatandaşlarımıza iş bulmalarında yardımcı olmak adına ilçemizde İŞKUR Hizmet Noktası'nı bu yıl Mart ayında faaliyete geçirdik. Hizmet noktamız açıldığı ilk 3 ay içerisinde 1000'den fazla kayıt yaparak, gerekliliğini ispatladı. Fakat ilçemiz mevcut nüfusu, işsizlik rakamları ve İŞKUR Hizmet Noktamızın yoğun faaliyetleri sebebiyle ilçemizde İŞKUR Turgutlu Şubesi'nin açılması ihtiyaçtan çok artık ilçemiz için bir zorunluluk haline gelmiştir.

(TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

İmalat sektöründe belge ve gerekli izinleri almadan üretim yapan küçük işletmeler orta ölçekli ve büyük ölçekli işletmelere ve devletimize haksız rekabet ile büyük zarar vermektedirler. Sadece ustalık bilgisini kullanarak belgesiz ve kayıtsız üretim ile çok büyük cirolar gerçekleştirmektedir.

Çözüm Önerisi

Belgesiz, kayıtsız ve izinsiz çalışan işletmelerin tespiti ve gerekli kontrolün yapılması için, Vergi Dairesi, SGK İl Müdürlükleri ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerince daha fazla denetim yapılması, ihbar kanalının yaygınlaştırılması için gerekli düzenlemelerin yapılması sağlanmalıdır.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 34

İş güvenliği yasınının Anadolu'daki KOBİ'lere fazla miktarda yük getirmesi sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

İş güvenliği yasasından sonra Anadolu'daki küçük yatırımcılara ve KOBİ'lere hem maddi hem de evrak yükü getirmiş durumdadır. Bundan dolayı iş güvenliği ile ilgili yapılacak istihdam, iş ücretleri gibi konuların KOSGEB destekleri kapsamına alınması, birden fazla işletmenin bir araya gelerek yapılacak olan işlemlerde maliyeti düşürülmesi faydalı olacaktır. Ayrıca Anadolu'daki küçük işletmelerden çevre gibi konularda teknisyen, mühendis gibi istihdamlar istenmektedir. Bunlarla ilgili de devlet desteklerinin olması faydalı olacaktır.

(SANDIKLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 35

İşletmelerde, işçi - işveren ilişkilerinde çerçevesi belirlenmiş bir etik anlayışının olmayışı nedeniyle iş barışı etkilenmektedir.

Çözüm Önerisi

İşletmelerde gerek işveren gerekse işçi açısından ortak etik anlayış belirlenmelidir. İşçi ve işveren ilişkileri iş barışını destekler nitelikte etik kurallarla sürdürmesine yönelik değerler oluşturulmalıdır. Konuyla ilgili çatı kuruluşlar tarihten gelen birikimlerle ortak bir çalışma ortaya koyabilirler.

(ANKARA TİCARET ODASI)

Sorun 36

Sosyal yardımların fazlalığı ve sosyal yardımların eleman arayan sanayicinin ve işvereni engellemesi ve insanları çalışmadan kazanmaya, tembelliğe sevk etmesinin önüne geçilmelidir.

Çözüm Önerisi

Sosyal yardımlar daha planlı ve gerçek ihtiyaç sahiplerine verilmeli, sanayicinin ve işverenin istihdamına engel olmayacak şekilde düzenlenmelidir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Suriyelilerin karşılaştığı sorunlar ilçemiz nüfusu 135 bine ulaşmış olup, ayrıca yaklaşık 43 bin Suriyeli bulunmaktadır. Sınıra yakın olmamızdan dolayı bu sayı artmaktadır Bu nedenle temel ihtiyaçların karşılanmasındaki zorluklar, yaşam standardı, çalışma izni, işsizlik vs sorunlar önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Suriyeliler işyeri açtıklarında kayıtları yapılmalı kontrolleri sağlanmalı, eşit şartlarla ticaret yapmaları sağlanmalı, haksız rekabet önlenmelidir.

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 38

Suriyelilerin karşılaştığı sorunlar ilçemiz nüfusu 135 bine ulaşmış olup, ayrıca yaklaşık 43 bin Suriyeli bulunmaktadır. Sınıra yakın olmamızdan dolayı bu sayı artmaktadır Bu nedenle temel ihtiyaçların karşılanmasındaki zorluklar, yaşam standardı, çalışma izni, işsizlik vs sorunlar önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Suriyeli mülteciler için geçici çalışma izni verilmesinin kolaylaştırılması ve kayıt altına alınmaları sağlanmalıdır.

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 39

Suriye’de yaklaşık 3 yılı aşkın bir süredir devam eden çatışmalar nedeniyle ülkemize “geçici koruma” statüsü altında gelen Suriyeli sığınmacılar düşük ve güvencesiz ücretlerle kayıt dışı olarak çalıştırılmaktadır. Sağlık eğitim sorunları bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Suriyeli sığınmacılara, yabancı statüleri baki kalmak kaydıyla geçici çalışma izni verilmelidir. İzin savaşın bitmesi ile sona ermeli ve Suriyelilerin ülkelerine dönerken müktesep hak ve tazminat taleplerinin önüne geçecek bir sistem uluslararası hukuk ilkeleri göz önüne alınarak oluşturulmalıdır. Devlet, Suriyeli çalışanların sosyal güvenlik (sağlık) masraflarını karşılamalıdır. Suriyelilerin çalışma barışını bozma tehlikesine karşı, firmalarda çalışacak Suriyelilere yönelik toplam çalışan oranının yüzde 10’u olması gibi bir kota getirilmelidir. Suriyeli sığınmacılar için bakanlıklarca ikamet ve çalışma izni çalışmaları ivedilikle sonuçlandırılmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Kıdem tazminatının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

1475 sayılı kanununun 14. maddesinde kıdem tazminatı ile ilgili maddeler belirtilmiş, çalışma yaşamının düzeni için işveren ve işçilere yükümlülükler getirilmiştir. Fakat 1999’da bu kanuna tamamen emeklilik şartlarını yerine getiren ve yaş bekleyenlerin mağduriyetinin giderilmesi için eklenen geçici 5. madde diğer maddeleri yok saymıştır. Bu madde gereği 15 yıl 3600 gün sigortalılık süresini tamamlamış bir çalışan kıdem tazminatı kazanmaktadır. Bu durum işin devamı açısından sıkıntı yaratmakta, işyerlerine külfet oluşturmaktadır. Bu maddenin amacının tekrar belirlenerek, emeklilik yaşı bekleyenlerin ve işyerlerinin mağduriyetinin giderilmesini talep etmekteyiz.

(KONYA TİCARET ODASI)

Sorun 41

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’nun iş barışını bozmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Mevcut yasada e-devlet üzerinden sendika üyeliği girişi kontrolsüz ve bilinçsiz sendikalaşmaya neden olmaktadır. Bunun önüne geçilmesi için sendika üyeliğine giriş ve çıkış koşullarının aynı şartlara bağlanması, sendika üyelik iptalinin kolaylaştırılması, e-devlet üzerinden üyeliğe girişin iptal edilip, bu konunun yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Yine kanununun 41. maddesinde; Toplu İş Sözleşmesi imzalamaya yetkili sendikaların tespitinde aranan yüzde 3 işkolu barajının değiştirilmeden, mevcut halinin korunması gerekmektedir. Barajın yüzde 1’e düşürülmesi sanayicilerimizi sıkıntıya sokacaktır. Ülkemiz sanayi ve ticaretinin geleceği için hayati önem arz eden barajın kesinlikle düşürülmemesi gerekir.

(KONYA TİCARET ODASI)

Sorun 42

Bölgemizde hayvancılık faaliyeti yavaş yavaş çoğalıyor ancak çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor, başta gelen sıkıntı ise hayvan bakıcısı ve yetiştiricisi bulunamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde hayvancılık potansiyeli yüksek olmasına rağmen yavaş büyümektedir. En büyük sorun hayvan yetiştiricisi bulunamamasıdır. Tarım ve hayvancılık yapmak isteyen yatırımcıya devlet destekli işgücü sağlanmalı, çobanların ve hayvan bakıcılarının eğitimlerine ağırlık verilmeli, gelecek kaygıları giderilmelidir.

(SUNGURLU TİCARET BORSASI)

Sorun 43

01.01.2014 tarihinden itibaren yüzde 2'ye yükseltilen Tarım Bağ-kur kesinti oranının çok yüksek olmasıyla ilgili tüccar ve üreticimiz sorunlar yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yüzde 2'ye yükseltilen Tarım Bağ-kur prim tevkifatının, tüccarlarımızın üzerinden alınması, çiftçilerimizin primlerini kendilerinin takip etmesi-yatırması talep edilmektedir. Eğer bu mümkün değil ise yüzde 2'lik Tarım Bağ-kur tevkifatı yerine, yüzde 1'lik orana devam edilmesi üreticilerimizi ve tüccarlarımızı rahatlatarak ve işgücü-zaman kaybını engelleyecektir.

(ÖDEMiŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 44

Tarımsal üretim yapan çiftçilerden yapılan Bağ-kur prim tevkifatı uygulamasının yarattığı sorunlar bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretim yapan çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan Bağ-Kur prim tevkifatı uygulaması kaldırılmalıdır.

(OSMANİYE TİCARET BORSASI)

Sorun 45

Yürürlükte bulunan teşvik sisteminde, ilimize paralel ekonomik göstergelere sahip illerin (Kayseri, Konya, G.Antep, Osmaniye, Hatay, K.Maraş, Malatya vb.) 3. ve 4. Bölgelerde yer almasına karşın; Adana – Mersin (TR62) Bölgesinin 2.Bölgede yer alması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Adana'da işsizliğin önlenmesi için yeni ve iller arasında haksız rekabet yaratmayan teşviklerle yapılacak yatırımların önünün açılması, teknolojik gelişmelere rağmen, emek yoğun yapısı hâlâ devam hazır giyim sanayinin teşvik kapsamına alınması gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 46

Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi'ne yatırımların çekilmesi-cazip hale gelebilmesi için düzenlemeler yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi'ne yatırımların çekilmesi için fark yaratan desteklerin verilmesi gerekmektedir. Örneğin 1. Bölgede Sigorta Primi İşveren Desteği OSB içi 3 yıl OSB dışı 2 yıldır. Sigorta primi işveren hissesi desteğinin en az 10 yıl süreyle (Bölge ayırmaksızın ve bağlı bulunan vilayete bakılmaksızın) verilmelidir. Vergi indirimi yatırıma katkı oranı yüzde 40 ve en az 10 yıl olması, (OSB arazisinin ve Bölgenin meyilli olmasından dolayı) Belediyelerce OSB'lerde faaliyete geçecek sanayicilerden alınan işyeri açma ve çalışma ruhsat harçlarının kaldırılması önem arz etmektedir.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 47

Vergi ve SGK Primi gibi borçlara ilişkin af veya yapılandırma beklentilerinin oluşturduğu haksız rekabet firmaları sıkıntıya sokmaktadır. Torba Yasa uygulamalarının olumlu sonuçlarının yanında; Af ve yapılandırma ile ilgili çok sık yasal düzenleme yapılması, kamuoyunda sürekli vergi veya prim affı beklentisine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu durum vergi ve sosyal güvenlik bilincinin yeterince yerleşmemesine, ilgili kurumun etkin, tutarlı ve adaletli bir takip sistemini uygulayamamasına neden olmaktadır. Prim ödemeleri ve diğer tüm yasal düzenlemelere zamanında ve eksiksiz uyum gösteren firmaları, özellikle ihracatçıları ödüllendirecek gündemdeki yeşil pasaport ve VIP hizmeti düzenlemesinin gerçekleştirilmelidir. Sisteme sadakati pekiştiren yüzde 5 SGK prim indiriminin daha etkili olacak şekilde yüzde 10 oranına yükseltilmesi ya da yıllar itibariyle kademeli artış göstermelidir. Benzer uygulamanın vergi ödemelerinde de düzenlenmesi gerekmektedir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 48

İlimiz teşvik uygulamalarında 6. bölgede yer almaktadır. Yatırım teşvik uygulamalarında ilimizde özellikle SGK'nın teşvik uygulamalarına hakim olmaması nedeni ile yatırım teşvik belgesi olan firmalar bu teşviklerden yararlanmakta sorun yaşamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Yatırım Teşviklerin uygulanması konusunda başta SGK olmak üzere kamu kurumları ile Ekonomi Bakanlığı arasında bir koordinasyon ve iletişim eksikliği olduğu görülmektedir. Bu koordinasyonun sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmamıştır.

(MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Önüne gelenin istediği işte tacir olabildiği bir sistem söz konusudur.

Çözüm Önerisi

Tacirlik mesleğine bir standart getirilmesi talep edilmektedir.

(ORDU TİCARET BORSASI)

Sorun 50

Üretim yapan bölge sanayicileri yüksek girdi maliyetlerinden (enerji, SGK, vergi, iş güvenliği, vs.) dolayı sıkıntı yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yüksek girdi maliyetlerinin düşürülmesi gerekmektedir.

(TURHAL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 51

Deprem Sonrası 2011 -2014 yılları arasında tahakkuk eden vergiler yeniden düzenlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Deprem Sonrası 2011 -2014 yılları arasında tahakkuk eden vergilerin terkin edilmesi, özellikle deprem sonrası oluşan ekonomik suçlara ilişkin sicil affının getirilmesi, haciz bırakılan araçların bekletildiği alanların araç mezarlığına dönüşmesi nedeniyle buradaki araçların kaldırılması, toplum yararına çalışma programı kapsamında istihdam edilen çalışanların yeni bir yöntemle tekrar istihdamlarının sağlanması gerekmektedir.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 1

Adana'da, başta ayakkabıcılık, tekstil, konfeksiyon, mobilya, oto yedek parça ticareti, matbaacılık ve reklamcılık olmak üzere pek çok sektörde faaliyet gösteren firmaların, dağınık ve plansız bir şekilde şehrin yerleşim alanları ile tarihi-turistik niteliği haiz yerlerinde konumlanmış olması.

Çözüm Önerisi

Adana'da kümelenme ve siteleşme gibi modern ve avantajlı işbirliği yöntemlerinden uzak olan işyerleri, küresel rekabet içinde her geçen gün geriye düşmektedirler. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından sanayi siteleri inşa edilmesi gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 2

Adana'da aynı sektörde yer alan sanayi kuruluşları dağınık bir şekilde mahalle aralarında yer almakta altyapı sorunları nedeniyle üretimler sağlıklı yapılmakta, ayrıca dağınıklıktan dolayı şehrin üretim potansiyeli görülememektedir.

Çözüm Önerisi

Adana'da tespit edilen sektörler için belirli yerlerde arsa ve altyapı temin edilerek sağlıklı sektörel sanayi siteleri oluşturulmalı, uzun vadeli kredi imkanları sağlanarak mevcut tesisler ile yeni yatırımların bu bölgelere çekilmeleri sağlanmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Sanayi tesisleri itibariyle oldukça dağınık bir yapıya sahip olan Adana, İslah Organize Sanayi Bölgeleri kurulmasına ilişkin başvuruyu öngörülen sürede gerçekleştirememiş, bu durum gerekli yapısal dönüşümü sağlayamayan ve büyüme imkanı bulamayan Adanalı üreticileri olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

İslah OSB'lerin kurulumu ile ilgili olarak 2011 yılında yapılan yasal düzenleme uyarınca ilin Valiliğine yapılacak müracaat süresi, bu imkandan yararlanamayan iller için uzatılmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 4

TOKİ inşaatları, inşaat sektörünü olumsuz etkilemektedir. Yeni kent merkezleri tespiti ve hayata geçirilmesi projesi

Çözüm Önerisi

TOKİ sosyal amaçlı olmayan proje yapmamalıdır. OSB'lerinin tamamlanması için destek sağlanmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Mevcut Organize Sanayi Bölgelerinin gelişen teknolojilere uyum sağlayamaması, ayrıca Bursa'da yer alan OSB'lerin metrekare fiyatlarının 500-1000 dolar arasında değişmesi, büyük yatırımlar için mevcut OSB'lerde yer bulunamaması, uluslararası sermayenin de bu şartlarda yatırım yapamaması

Çözüm Önerisi

Günümüzün şartlarına uygun 1. bölgede içinde teknoloji geliştirme merkezleri olan, araştırma merkezleri olan, kümelenme ve Ar-Ge çalışmalarını teşvik edecek bu yapıyı sağlayacak ekosistemleri oluşturulacak yeni OSB'lerin oluşturulması

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Liman Depolama Sahalarımız ihtiyaca cevap vermemektedir.

Çözüm Önerisi

Gemlik'te 4 büyük liman bulunmaktadır. Bu limanların tam kapasite çalışabilmeleri için depolama sahalarının inşasına yönelik imar çalışmaları yapılmalı yeni sahalar oluşturulmalıdır.

(GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Sanayiye Yönelik İmar Planlarımız yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Gemlik'te Yeni Sanayi yatırımlarının önünü açmak, mevcut sanayi yatırımlarının gelişmesini sağlamak adına, imar planlarında sanayiye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

(GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Master plan

Çözüm Önerisi

Çanakkale’de master plan yapılarak şehrin büyüme ve gelişme yönü belirlenmelidir. İthal kömür santralleri yerine nükleer santraller mutlak suretle öncelikli olarak düşünülmelidir.

(ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

İlimizin sanayi yatırımları ve üniversite öğrencileri ile artan nüfusuna karşılık, yeterli konutun bulunamaması ve konut satın alma ve kira fiyatlarının yüksek oluşu bu nedenle çalıştırılacak personel maliyetlerinin artması yada konut fiyatlarından dolayı eleman istihdamında problemler yaşanması

Çözüm Önerisi

Çankırı’da nitelikli konut yetersizliğinden dolayı konut fiyatları ve kiralar artmakta, bu da işçi maliyetlerine yansımaktadır. TOKİ’nin ilde yaşayan vatandaşlar için uydu kent ve öğrenciler için yurt inşa ederek konut ve barınma ihtiyacını gidermesi ve ilde konut yapılabilir arazilerin üretilmesi gerekmektedir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Sulama Sistemlerinin Geliştirilmesi ve Tarımsal Kuraklıkla Mücadele

Çözüm Önerisi

Edirne’de 25 yıllık ekonomik ömrünü tamamlamış olanlar olmak üzere sulama kanalları yeraltından kapalı kanallara dönüştürülmeli, arazileri küçük parçalı olan üreticilerin damlama ve yağmurlama sulama sistemleri kullanması için başta düşük faizli kredi olmak üzere özel destekler verilmelidir. Ergene nehrinin ıslah çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 11

Kentsel dönüşümde daha hızlı olunmalı, odalarımızın da kentsel dönüşüm çalışmaları içerisinde yer almaları sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Kentsel Dönüşümün başlatılması için 5 pilot il belirlenmesine rağmen çalışmalar henüz istenilen hıza ulaşamamıştır. Ayrıca kentsel dönüşüm projelerinden kastedilen sağlıklı alanların yenilenecek 15 - 20 katlı niteliksiz apartman kütlelerinin yaratılması veya salt TOKİ eliyle projeler üretilmesi olmamalıdır. 5174 sayılı Odalar Birliği Kanunu’nda ne de 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’da Ticaret Odalarının kentsel dönüşüm çalışmaları içerisinde yer alabileceğine dair bir hüküm olmadığı için Odalar bu projelerde yer alamamaktadır. Bu doğrultuda mevzuatta değişiklik yapılmalıdır.

(İZMİR TİCARET ODASI)

Sorun 12

İlçemizde faaliyet gösteren sanayi işletmelerimizin atıklarının döküldüğü noktada arıtma tesisi bulunmadığından atıklar Fetrek çayına boşaltılmakta ve buradan da Selçuk –Pamucak sahilinden denize dökülerek çevre kirliliği yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Torbali Çaybaşı ve Ayrancılar bölgelerine 2 ayrı kimyasal arıtma tesisi yapılması çevreye verilen zararı ortadan kaldıracaktır.

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 13

Ergene Nehir Havzası

Çözüm Önerisi

Ergene Nehir Havzası ıslah edilerek tarım alanlarının sulanabilir hale getirilmesi

(BABAESKİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan “Kocaeli Bütünleşik Kıyı - Kenar Planı” henüz onaylanmadığından yürürlüğe girmemiştir.

Çözüm Önerisi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan “Kocaeli Bütünleşik Kıyı - Kenar Planı” henüz onaylanmadığından yürürlüğe girmemiştir. Planı'nın bir an önce onaylanması ve yürürlüğe girmesi Türkiye sanayisi açısından büyük önem arz etmektedir.

(KOCAELİ SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Kıyı Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce inşa edilmiş çok sayıda tesis yıkım tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Tüm Türkiye'yi ilgilendiren, fiziki durum ile hukuki durumun birbirini tutmadığı sorunun çözümüne yönelik yasal düzenleme yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Kıyı Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce inşa edilmiş çok sayıda tesis yıkım tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Tüm Türkiye'yi ilgilendiren, fiziki durum ile hukuki durumun birbirini tutmadığı sorunun çözümüne yönelik yasal düzenleme yapılmalıdır.

(MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Fethiye'nin en önemli turizm noktası Ölüdeniz'de su ve atıksu altyapısı ve arıtma tesisi bulunmaması sebebiyle, tesis ve konutlardan çıkan atıksular, sızdırmalı fosseptiklere verilmektedir. Bu durum da Ölüdeniz'de koku, sinek ve deniz kirliliği oluşumuna sebep olarak turizmi olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Dünyanın en güzel kumsalları arasında sayılan ve Türkiye'nin tanıtımında vitrin turizm destinasyonu olan Ölüdeniz'de (Ovacık ve Hisarönü Mah.) kanalizasyon altyapısının olmamasından kaynaklanan koku, sinek oluşumu ve yeraltı suyu kirliliğinin engellenmesi için bölgenin kanalizasyon altyapısı ivedilikle yapılmalıdır. Sorunun kesin çözümü için bu altyapı çalışması yüksek kapasiteli ve ileri teknolojide bir atıksu arıtma tesisinin kurulması ile sonuçlandırılmaktadır. Ayrıca mevcut Belceğiz Atıksu Arıtma Tesisi'nin kapasitesi artırılmalı ve tesis, teknolojisi artırılarak ileri arıtmaya geçilmelidir.

(FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

Altyapı Sorunu

Çözüm Önerisi

Şehirlerimizde büyük bir altyapı sorunu bulunmaktadır. Yapılan tüm çalışmalarda (elektrik, su, doğal gaz .. vb) zemin kazılarak yollar tahrip edilmekte olup bir o kadar mali kayba uğramaktayız. Avrupa ve Amerika'daki gibi büyük kanallar kurularak bütün sistemler bu kanallara taşınmalıdır.

(ÜRGÜP TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Deprem sonrası ilçemize yapılacak olan kentsel dönüşüm ile ilgili olarak bu güne kadar herhangi bir çalışma başlatılmaması, depremden yıkılan iş yerleri nedeni ile ilçemizde ticaret yapılacak yapının olmaması

Çözüm Önerisi

Erciş'te kentsel dönüşüm tamamlanmalı, esnafa iş yeri kredi desteği sağlanmalı

(ERCİŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Doğal kaynakların verimli kullanılmaması

Çözüm Önerisi

İlçemizin en büyük yer altı kaynağı olan doğal sıcak suyun jeotermal enerji ve sera ısıtmasında kullanılmasından dolayı, kaynaklar kontrolsüz ve fazla kullanılmakta, kullanılan kaynağın tekrar yer altına gönderilmesi de minimum miktarda yapılmaktadır. Bundan dolayı ilçemizin bir an evvel yer altı kaynak cetvelinin çıkarılarak, su rezervimizin ölçülmesi, daha sonra da buna göre planlamanın yapılması gerekmektedir. Ayrıca kaynak suyunun yer altına tekrar reenjekte edilmesi konusunda gerek resmi kurumlar, gerekse yatırımcılar teşvik edilmeli ve bu konu ile ilgili yaptırımlar uygulanmalıdır.

(SANDIKLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Büyük menderes nehrinin kirliliği

Çözüm Önerisi

Büyük Menderes Nehri'nin kirliliği had safhaya gelmiş bulunmakta olup, bir çevre felaketine doğru hızla gidilmektedir. Başlama noktasından itibaren atık sularını doğrudan nehre akıtan belediyeler ile sanayi kuruluşları tespit edilerek arıtma tesislerini kurmaları sağlanmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 21

Düzenli ve yaşanabilir bir çevre ve buna ilişkin bilinç bir ülkenin kalkınmışlık düzeyinin en önemli göstergesidir. Maalesef ülkemizde bu konu yeteri kadar önemsenmemektedir. Bu önem bazende yatırımın önünde engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Çevrenin korunmasına ilişkin yasal düzenlemeler daha etkin uygulanmalı

(TATVAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Organize Sanayi Bölgeleri ve Yerel atık arıtma tesislerinin işletme maliyetlerinin işveren için büyük külfet oluşturarak girdi maliyetlerini artırması

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgeleri ve yerel yönetimlerin arıtma tesislerinin işletme maliyetlerine teşvik sağlanarak çevre duyarlılığına daha fazla katkı sağlanmaları sağlanmalıdır.

(GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 23

Düzce'nin İSKİ İstanbul Uzak Su Havzası konumunda oluşu yatırımcılara yüksek tutarlarda ilave arıtma tesisi maliyeti yüklemektedir.

Çözüm Önerisi

Arıtma tesisleri finansmanında ve kurulumunda İSKİ nin sorumlu olması yada bu yatırımlar ile ilgili ilave hibe ve desteklerin bulunması gerekmektedir.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Ergene nehrinin kirliliği

Çözüm Önerisi

Ergene Nehri'ndeki kirlilik yıllardır çözülememiştir. Çorludan itibaren Ergene Nehrine verilen sanayi ve belediye atık sularının kanallar ile aktararak ortak arıtma tesisleri ile temizlenip Marmara'ya veya tekrar Ergene'ye alınması, çevre belediyelerin arıtma tesislerinin bir an önce bitirilerek faaliyete geçmeleri aciliyet arz etmektedir. Bu konuda denetimler artırılmalı, Ergene nehrine kirli atıkların doğrudan bırakılmasının önüne acilen geçilmelidir.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET BORSASI)

Sorun 25

Hidro Elektrik Sanralleri (HES) tarafından yaratılan su ve çevre sorunları. Erzincan ekonomisi genel olarak bitkisel ve hayvansal üretime dayalıdır. Bölgemizde sorumsuzca ve kontrolsüz bir şekilde inşa edilen HES'ler Erzincan'da çok ciddi sorunlar oluşturmuştur.

Çözüm Önerisi

HES'lerin su tutma kapasiteleri ve ÇED raporları bağımsız kurumlarca yeniden gözden geçirilmelidir. Su tutma kapasitesi hesap edilirken HES'lerin üzerinde kurulduğu su kaynakları tarafından sulanan arazi büyüklükleri yeniden hesap edilmelidir. HES'lerin kurduğu akarsu yataklarındaki çevresel tahribat, yok edilen biyolojik çeşitlilik bu bağımsız kurumlarca gözlenmeli ve kayıtlara geçirilmelidir. Geri dönülemez çevresel ve ekonomik hasarlar çok geç olmadan engellenmelidir.

(ERZİNCAN TİCARET BORSASI)

Sorun 26

Sanayi kuruluşları fabrikalar

Çözüm Önerisi

Sanayi kuruluşu atıklarının doğaya zarar vermesi önlenmelidir.

(İSKENDERUN TİCARET BORSASI)

Sorun 27

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” ile atıkların bedelli alınmasına başlanmıştır. Ancak Türkiye Belediyeler Birliği’nin Danıştay’a açtığı davada Danıştay; “bedelsiz şartı aranmaksızın” ibaresinin kaldırılması ve ambalaj atıklarının bedelsiz alınmasına karar vermiştir.

Çözüm Önerisi

Danıştay’ın ambalaj atıklarının bedelsiz alınmasına karar vermesi, sanayicilerimizi mağdur etmiştir. Bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 28

2872 sayılı Kanunla atık su toplama, arıtma ve bertaraf ücreti ile katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı düzenlenmiştir. Ancak ilgi ücretlerin belirlenmesinde, ilçe belediyelerinin uygulamaları değişkenlik göstermektedir.

Çözüm Önerisi

2872 sayılı Kanunla atık su toplama, arıtma ve bertaraf ücreti ile katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı düzenlenmiştir. Ancak ilgili ücretlerin belirlenmesinde, ilçe belediyelerinin uygulamaları değişkenlik göstermektedir. Söz konusu dengesizlik ortadan kaldırılmalı, uygulama birliği ve yeknesaklık sağlanmalı

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Beydağ, Kiraz, Ödemiş, Tire, Torbalı, Bayındır’dan geçen ve Selçuk’tan Ege Denizi’ne akan Küçük Menderes Nehri bir çevre sorunu olmanın yanı sıra bölgenin turizm ve tarım potansiyelini olumsuz etkilemektedir. Küçük Menderes Havzası taşıdığı zengin potansiyeli kaybetme riskiyle karşı karşıyadır.

Çözüm Önerisi

Fabrikalardaki atık denetimleri artırılmalı, etkinleştirilmesi, Belediyelerce evsel atıkların kontrollü olarak toplanması için eylem planı hazırlanmalı

(SELÇUK TİCARET ODASI)

Sorun 30

Sanayi tesislerinin kimyasal arıtma ve renk giderme çalışmalarından istenilen sonuç alınamamaktadır. İşletmeler arıtma tesisi için yüz binlerce dolar harcamakta, arazi tahsis etmekte, çok yüksek düzeyde elektrik tüketmekte ve buna rağmen ülke çapında arıtma tesisi çöplüğü oluşmaktadır.

Çözüm Önerisi

Altyapı birliğinin sağlanması ve verimli sonuç alınması için Belediyelerce ortak bir arıtma sisteminin kurulması ve bu tesislerin bir araya getirilmesi ve maliyetlerin düşürülmesi gerekmektedir.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Afşin Elbistan termik santralinden kaynaklı hava kirliliği ve kirlilikten kaynaklanan hastalıklar

Çözüm Önerisi

Afşin termik santral bacalarının filtrelerinin bakım ve onarımının düzenli şekilde yapılması ve filtre eksikliği olan bölümlerin eksiklerinin giderilmesi ve hava ölçüm cihazı getirilmesi sağlanmalıdır. Bölgemize hava kirliliğine bağlı hastalıklarla mücadele için geniş kapsamlı bir bölge hastanesi yapılması ve uzman kişilerin görevlendirilmesi gerekmektedir.

(AFŞİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

A Termik Santralinden sonra B Termik santrali faaliyete geçti. C, D ve E santrallerinin yapımı düşünülmektedir. Gerekli tedbirler alınmaz ise bölgemizde yaşamın sürdürülmesinin mümkünatı görülmemektedir.

Çözüm Önerisi

Elbistan Termik Santralinin Mevcut A Termik Santraline acilen baca gazı kükürt arıtma sistemi ve kül tutucu elektro filtreler yapılmalıdır. Bu kapsamda bölgenin acilen kirlilik haritası çıkarılmalıdır. Elbistan'da hava kirliliği ölçüm cihazı verilmesi ve termik santralinin çevreyi kirlletmesini önleyici tedbirler alınması gerekmektedir. Mobil hava kirliliği ölçüm cihazları daim çalışır halde bulundurulmalıdır. Doğalgaz boru hattından Elbistan ve yöresinin de yararlanabilmesi en kısa zamanda sağlanmalıdır.

(ELBİSTAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

Orman ve tarım arazilerinin amacı dışında kullanılması

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki orman ve tarım arazilerinin imara açılması kesinlikle engellenmelidir.

(BABAESKİ TİCARET BORSASI)

Sorun 34

Tahribat

Çözüm Önerisi

Orman alanlarının bütünüyle koruma altına alınması, tarıma elverişli arazilerin imara kapanması, geri dönüşümde insanların bilinçlendirilmesi

(LÜLEBURGAZ TİCARET BORSASI)

Sorun 35

Odamız sorumluluk alanları olan Akşehir-Tuzlukçu-Yunak-Çeltik;1400 civarı üyemiz bulunmaktadır. bu yörelerin Konya il merkezine uzaklığı ortalama 200 km hizmet alımı ve bürokrasi üyelerimizi çok zorlamakta, çoğu zaman bir günde iş bitmemektedir.

Çözüm Önerisi

Akşehir'in Konya il merkezine uzaklığı yaklaşık 200 km olması nedeniyle firmaların resmi işlemlerinde zaman kaybı yaşanmaktadır. Bu kapsamda Çevre İl Müdürlüğü, Sanayi İl Müdürlüğü, KOSGEB ve Büyükşehir Belediyesi temsilciliklerinin Akşehir'de hizmet vermesi sağlanmalıdır.

(AKŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Tarım arazilerinin yeterince korunamaması. Uygulanan kamu spotlarına ve İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri'nin Toprak Koruma Kurulu çalışmalarına rağmen; tarım arazilerimiz, konut alanı temini ya da farklı sektörel yatırım konuları ile halen işgale uğrayabilmektedir.

Çözüm Önerisi

Artan nüfusun şehirlerimizi genişletme etkisi ve sektörel olarak karşılaştırmalı üstünlük ya da fırsat maliyeti incelemeleri tam olarak yapılmadan gerçekleştirilen yatırımlara karşılık; Stratejik ürünlerimiz de dahil tarıma dayalı ekonomi potansiyelimiz ve gıda arzı kaynaklarımızın ihtiyaç duyduğu ekolojik düzen yeterince korunamamaktadır. Yerel Yönetimlerin bu konudaki sorumluluklarının daha kati kurullarla güncellenmesi İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri'nin mutlak tarım arazilerinin korunması ile ilgili kontrol ve onay yetkilerinin daha da güçlendirilmesi

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 37

Sanayi kuruluşlarının bacalarında filtre olmaması, arıtma tesisi bulunmaması hava kirliliği ve çevre kirliliğini hat safhaya ulaştırmıştır. Gediz nehri son yıllarda büyük oranda kirlenmiş bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayi kuruluşlarımızın bacalarına filtre taktırılması, sıvı atıklarını arıtma tesislerinden geçirmesi özendirilmelidir. Gediz nehrinin geçmiş olduğu güzergahta yerleşim bölgelerinin kanalizasyonları ile sanayi kuruluşlarının kimyasal sıvı atıkları Gediz nehrine boşaldığından Gediz nehrinin suyu tarımsal sulamalarda kullanılamaz duruma gelmiştir. Bu su ile bilinçsizce yapılan tarımsal sulamadan elde edilen ürünler sağlıklı bir ortamda meydana gelmektedir. Bu itibar ile Gediz ıslah çalışmasına hız verilmelidir.

(TURGUTLU TİCARET BORSASI)

Sorun 38

Mersin’de açıktaki gemilerden atık alma gemisi olmaması

Çözüm Önerisi

Mersin’de açıktaki gemilerin atıklarının alınması sağlanmalıdır. Büyükşehir belediyesi kanunu gereği yetki ve sorumluluk büyükşehir belediyesinde olup, bu hizmeti ya kendisi yapmalı ya da yapılacak bir protokol ile uygun bir şirkete devretmelidir.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 39

Rize bölgesi Sel ve Taşkınların sık yaşandığı bir ildir. Sel felaketleri Bölgemizin ve ilimizin kaderi olmaktan çıkarılmalıdır. Ayrıca Atık sular derelere ve denizlere akıtılmaktadır. Sanayi atıkları için (Kömürtozu vb, yağ vs.) bertaraf tesisi yoktur. Belediyelerin çöp bertaraf tesisi yoktur.

Çözüm Önerisi

Rize’de derelerin ve akarsuların ıslahı bir an önce bitirilmelidir. Atıksı Deşarj sistemi ve bertaraf tesisleri tamamlanmalıdır. Sanayi atıkları için bertaraf tesisi kurulmalıdır. Belediyeler bir araya gelerek, Bölgemizde Rize-Trabzon bölgesi çöp ve katı atık imha tesisi kurmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 40

Altyapı ve çevre

Çözüm Önerisi

Derelerin ve akarsuların ıslahı bitirilmeli, Kanalizasyonların, denizlere ve derelere boşaltılmasına son verilmesi için altyapı yatırımları desteklenmeli Belediyelerin katı atık ve çöp sorununun çözümü için bölgesel katı atık yakma tesisi kurulmalı

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Van Gölü kirliliği

Çözüm Önerisi

Van Denizi kirliliğinin tehlike sınırlarına dayanması nedeniyle yerleşim alanlarının bulunduğu bölgelerde arıtma tesislerinin yapılması ve tam kapasite ile çalıştırılması sağlanmalı. Ayrıca nüfus yoğunluğunun giderek arttığı Van'da katı atıkların depolanması ve geri dönüşüm tesislerinde işlenerek ekonomiye kazandırılması sağlanmalı.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 42

İlçemiz Ödemiş'te, coğrafi yapı itibarıyla kullanılan yakıtlardan dolayı fazlasıyla hava kirliliği mevcuttur. Temiz bir çevre için Ödemiş'e doğalgazın gelmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Ödemiş'e doğalgaz getirilmesi

(ÖDEMiŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 43

Eflani bölgesinde bulunan mermer ocaklarının aktif hale getirilmesi ve mermer işleme fabrikalarının teşvik edilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Eflani bölgesinde maden ruhsatı almış ocakların aktif olmayanlarının ruhsatlarının iptal edilip aktif hale getirilmesi sağlanmalı, yatırımcıyı ocağı çalıştırmaya zorunlu tutmalı, mermer işleme fabrikası kurulması için teşvik çıkarılmalı

(SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 44

Jeotermal Enerji Üretimi Tesislerinde reenjeksiyon sorunu. Ağır metal içeren jeotermal suyun enerji temini amaçlı işlenmesi sonrasında yer altına re enjeksiyonunun teknik şartlara uygun olarak yapılıp yapılmadığı konusunda endişe uyandırmaktadır

Çözüm Önerisi

Bu suların akarsulara bırakılması veya yeterli derinliğe re enjekte edilmemiş olması nedeniyle, içme ya da tarımsal sulama amaçlı yeraltı sularına karışması olasılığı; çok daha uzun vadeli bir ekonomik kaynak olan tarım alanlarının korunması, gıda güvenliği ve insan sağlığı açısından önemli bir risktir. Çözüm Önerisi: •Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde, ruhsatlandırma şartları ve denetim esasları ile riskli alanların yasal kontrol altında olduğunun daha net ifade edilerek kamuoyuna duyurulması. Maliyeti nedeniyle Re enjeksiyon işleminin yatırımcının inisiyatifine bırakılmaması ya da teşvik edilmesi.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 45

Zeytin sıkımı sonucunda ortaya çıkan karasu ve yağlı prinanın çevre kirliliğine sebep olmadan ekonomiye kazandırılmaması sektörde katma değeri yüksek yan ürünlerin üretimini olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Aydın ve çevresinde zeytin karasuyun buharlaştırma işleminden sonra yüzey sulamada ve gübre olarak kullanılmasının, zeytinin sıkılmasından sonra çıkan yağlı prinanın bozulmasına fırsat vermeden çekirdeğinden ayırarak, çekirdeksiz kuru zeytin ezmesi olarak yem sektöründe kullanılmasına imkan verecek düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Bu konuda Aydın ve çevresindeki iyi uygulamaları ve AR-GE çalışmalarını Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı mutlaka değerlendirmeli ve işletmelere destek verilmelidir.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 46

Zeytin sıkımında ortaya çıkan karasu problemi sektördeki zeytinyağı fabrikalarını zor durumda bırakmaktadır. Zeytin ve Zeytinyağı üretimi zeytin karasuyu artmakta buna bağlı olarak karasu lagünleri de büyütülmezse zeytin karasuyu çevreyi kirlüten unsur olmaya devam edecektir.

Çözüm Önerisi

Karasu lagünlerinin yapımı ve büyütülmesi için zeytin sıkım tesislerine kapasitesi oranında destek verilmesi ya da işletmelerin biraraya gelerek faaliyette bulunmasında kooperatifçiliğin özendirilmesi için yeni destekler verilmesi sağlanmalıdır.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 47

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 09/03/2011 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli Çevre düzeni planında tarım arazilerinin ve sanayi alanlarının usulüne uygun belirlenmemesi bölgemizdeki yatırımlara engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından bölgemizde hala geçerli olan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı yeniden gözden geçirilerek planın uygulanacağı bölgelerdeki oda ve borsalar, belediyeler ve ilgili diğer kurumlar ile birlik içerisinde tarım ve sanayi alanları yeniden düzenlenerek sanayi yatırımlarının önü açılmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 48

Orhangazi ilçesinden geçecek olan Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolundan sonra, sanayi yatırımları için cazibe merkezi haline gelecek olan ilçemizde, Organize Sanayi Bölgesi olmaması sebebiyle, olası plansız yatırımların ovaya zarar vermesi hakkında.

Çözüm Önerisi

İstanbul, Kocaeli, Bursa gibi büyükşehirlerin tam ortasında yer alan ilçemiz, Gemlik limanına yakınlığı ve Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolunun da ilçemizden geçecek olması nedeniyle yatırımcıların dikkatini çekmektedir. Verimli arazilerimize zarar vermeden, gelebilecek yatırımların değerlendirilmesi amacıyla Organize Sanayi Bölgesi kurulması önemlidir.

(ORHANGAZİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Çevre Düzeni Planı'nda İstanbul'da sanayi istihdam payının azaltılması, İstanbul'un finans, lojistik ve moda merkezi olması hedeflenmektedir. Sanayi ekonominin can damarıdır. İstanbul'da sanayiye hak ettiği önemin verilmemesi, İstanbul'un ve ülkemizin geleceği adına olumlu sonuçlar doğurmayacaktır.

Çözüm Önerisi

İstanbul'da kalması veya geliştirilmesi gereken sektörler tespit edilmeli, bu sektörlerle 6. bölgeye uygulanan teşvikler verilmelidir. İstanbul Çevre Düzeni Planı yeni organize sanayi bölgelerinin oluşturulmasına imkan verecek şekilde revize edilmelidir. Sanayinin şehrin çeperlerinde oluşturulacak ihtisas OSB'lere gitmesi teşvik edilmelidir. Bölgelerde gerekli altyapı oluşturulmalı, taşınmak isteyen sanayiye taşınma teşviki verilmelidir.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Sorun 50

İstanbul'da da sanayicilerimizin yaşadığı en büyük sorunların başında ruhsat sorunu gelmektedir. Sürekli değişen imar kararları, mevcut sanayi yerleşimini göz ardı eden ve dikkate almaksızın hazırlanan planlar, ruhsat aşamalarında sanayicimizi yerel yönetimlerle karşı karşıya getirmektedir.

Çözüm Önerisi

Çevre düzeni planları hazırlanırken hâlihazırda sanayinin yoğunlaştığı alanlar göz önüne alınmalı, bu alanlara sanayi fonksiyonu verilmelidir.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Sorun 51

Organize Sanayi Bölgeleriyle ilgili uygulamada yaşanan sorunlar.(4562 kanunla proje çizim süresinin» bir seneden iki seneye, «inşaat yapım süresinin»,iki seneden dört seneye çıkarılması çözüm) - Serbest Bölgeler Kanunu'nda yapılması gereken değişiklikler.

Çözüm Önerisi

Serbest bölge mevzuatındaki boşlukların doldurulması (vergilendirme, bakım/onarım, laboratuvar teşviklerden yararlanma) , OSB kullanıcılarına tanınan teşviklere paralel bir düzenleme ile üstyapı inşaatının tamamlanmasını takip eden 5 yıl boyunca emlak vergisi istisnasının tanınması, yatırım safhasındaki kullanıcılara yönelik teşvik sağlanması , Serbest Bölgelerde, OSB'lerdeki gibi kendi şebekesiyle üyelerine doğalgaz dağıtımını yapabilmeleri için 4646 sayılı Kanundakine benzer kullanıcı birliği tanımının içinde yer almalarının sağlanması

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Kastamonu-İnebolu çevre yolundan ilçeye girişte ilçemiz için kötü bir izlenim bırakan oto sanayi bölgesi.

Çözüm Önerisi

İnebolu'ya bir sanayi bölgesi kurulması ve oto sanayinin bu bölgeye taşınması

(İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 53

Kentimizde bulunan organize sanayi bölgelerinin etkin çalışmalarında en önemli engel olarak gördüğümüz; rant amacıyla satın alınan parsellerin üretime kazandırılmaması ve bu doğrultuda OSB kapasite kullanım oranlarının düşüklüğü önemli sorun olarak göze çarpmaktadır.

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgelerinin atıl parsellerinin üretime geçirilmesine yönelik çalışmaların yapılması. Yeni kurulacak OSB'lerin ihtisas OSB olarak kurgulanması. OSB dışı sanayi parsellerinin yığılaşmış sektörlerle yönelik kullanımının teşvik edilmesi

(KOCAELİ TİCARET ODASI)

Sorun 54

“Sakarya Ovası Arazi Toplulaştırma, Sulama, Drenaj ve Tarla İçi Hizmetleri Geliştirme Projesi”

Çözüm Önerisi

Sakarya'da da araziler veraset yoluyla parçalanmaktadır. Küçülmüş ve parçalanmış tarım arazilerinin verimlilik ilkeleri doğrultusunda işletilmesine imkan vermek amacıyla İlimizde 59 bin hektarlık alanı kaplayan "Sakarya Ovası Arazi Topplulaştırma, Sulama, Drenaj ve Tarla İçi Hizmetleri Geliştirme Projesi" hazırlanmıştır. Bu kapsamda ovada yer alan 17 köyün muvafakatları alınarak proje DPT'na sunulmuş ve ihale aşamasına getirilmiştir. Bu projenin bir an önce uygulamaya konulması gereklidir. Bu projenin bir kısmı olan Akova'nın sulama projesi için; Sakarya Nehri'nden suyun pompalanması için gerekli pompaların bir kısmı kurulmuş ancak pompaların tamamı için ödenek olmadığı için proje hayata geçirilememiştir. Proje hayata geçirilebilmesi için gerekli ödenek ivedi olarak çıkarılması ve Akova Sulama Projesi tamamlanması bölge tarımı için önem arz etmektedir.

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 55

Sapanca Gölü

Çözüm Önerisi

Bölgenin en önemli içme suyu kaynağı ve turizm merkezi olan Sapanca Gölü'nün kirlenmesinin önlenmesi ve su miktarının kontrol altında tutulabilmesi için Kocaeli ile Sapanca ilimiz arasındaki sus tahsisi yeniden yapılmalı ve işletme birliği sağlanmalıdır. Gölden çekilen su kontrol altında tutulmalı yıllık üst değer limiti olan 120-136 milyon metreküp/yıl'ı aşmamalıdır. Göl suyunun endüstriyel kullanımı kesinlikle durdurulmalı ve tek elden etkin yönetim ve denetim yapılmalıdır.

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 56

Karadeniz Bölgesi'nde yatırım yapılabilecek arazilerin kısıtlı olması bölgede sanayinin gelişmesine engel olmaktadır. Yatırım Adaları uygulaması kapsamında Trabzon 'da Arsin İlçesi Yeşilyalı Beldesi'nde yer alan dolgu alanının Yatırım Adası olarak bölge ekonomisine kazandırılması önem arz etmektedir

Çözüm Önerisi

Trabzon Yatırım Adası Projesi için Kıyı Kenar Kanunu içinde gerekli değişiklikler yapılarak torba yasada yer alması ve bu projenin ivedilikle yatırım programı kapsamına alınması

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 57

Yönetim ve Planlama Sorunu -Yaz nüfusu yerleşik nüfusun 10 katına çıkabilmekte ancak Kamu hizmetleri ve genel bütçe payı kışlık nüfusa göre planlanmakta. -Temel altyapıların (arıtma, yol, su, elektrik, deniz yapıları, küçük sanayii siteleri vs) belediye bütçesi ile yapılması mümkün olmamakta

Çözüm Önerisi

-Koyların yapılaşmaya açılması deniz turizmi için tehdit oluşturmakta. -Bodrum İlçesine genel bütçeden ayrılan pay hesap edilirken yerleşik nüfus sayısına yatak sayıları ilave edilmeli ve Kamu personeli bu sayıya göre hesaplanmalı. -Alt yapı yatırımları için Devlet tarafından finansman, arsa ve proje desteği sağlanmalıdır. -Planlamada merkezi idare inisiyatifi yerine yerel inisiyatifin önceliği olmalı.

(BODRUM TİCARET ODASI)

Sorun 58

Göl arazisi

Çözüm Önerisi

11 köyün ortasında bulunan 18.000 dekar kurutulmuş göl arazisi ekonomik ömrünü tamamlamıştır. Bölgenin ekolojik dengesinin sağlanması için yapılacak arıtma tesislerinin atık sularının göle akıtılmaması şartı ile gölün kısmi olarak yeniden kazanılması gereklidir.

SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 59

Adana'nın mevcut potansiyeline göre turizmden yeterli payı alamıyor olması.

Çözüm Önerisi

Adana şehir merkezinde bulunan tarihi yapıların restore edilmesi ve Tepebağ Höyüğü Arkeopark Projesinin uygulamaya alınması ile şehir turizmine katkı sağlanmalı, Adana-Yumurtalık arasında doğrudan bir "turizm yolu"nun projelendirilerek hayata geçirilmeli, sağlık, fuar ve kongre turizminin Adana'da, alt ve üst yapı ile koordinasyon noktasında desteklenmeli, Adana Turizm Master Planı'nın yerel yönetimlerle birlikte projelendirilerek uygulanmalı, Adana ve çevre illerin turizmde ortaklaşa hareket ederek; paket turlar yapılabilmesi için Bakanlık desteği ile koordinasyon sağlanmalı, Çukurova Havalimanı'nın ve Tarsus-Kazanlı'daki turizm tesislerinin bir an önce tamamlanmasının sağlanmalıdır.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 60

Jeotermal alanlarda yapılacak turizm yatırımları için devlet ihaleye çıkmaktadır. Ancak bu ihalelere yatırımcılar gerekli ilgiyi göstermemektedir. Bunun en önemli sebebi ise söz konusu yerlerde içme suyu, yol vb altyapıların bulunmayışıdır.

Çözüm Önerisi

Jeotermal kaynakların yatırımcılar tarafından ilgi çekebilmesi için altyapı çalışmaları projelendirilerek yapılmalıdır.

(DENİZLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 61

Diyarbakır kalesi ve hevsel bahçelerinin UNESCO kültürel miras başvurusu Kültür ve Turizm Bakanlığı üzerinden Ocak 2014’de yapılmış, ancak belirtilen bölge ile ilgili farklı bakanlıkların planlamaları arasında uluslararası standartlara göre kriterlerin sağlanması açısından sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel bahçeleri Kültürel Peyzajı UNESCO başvurusu için, 2015 Haziran ayına kadar, gerekli incelemelerin yapılması ve koordineli bir şekilde çalışmaların yapılması

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 62

1922’de Yunanistan’a mübadele ile giden Rumlardan kalan Kayaköy Fethiye’nin en önemli turistik değerlerinden biridir. Ancak Kayaköy’de bulunan Rum evlerine yıllardır dokunulmamış, hâlihazırdaki şekliyle kalmıştır. Öte yandan Kayaköy’de yaşanan diğer sorun Kayaköy’ün imar çalışmalarının tamamlanmamasıdır

Çözüm Önerisi

Heryıl binlerce yerli ve yabancı turistin akınına uğrayan ve UNESCO tarafından dünya dostluk ve barış köyü olarak seçilen Kayaköy’de bulunan tarihi yapıların koruma kullanma ilkesi gözetilerek gelecek nesillere aktarılması için gerekli yenileme çalışmaları yapılarak turizme kazandırılması gerekmektedir. Ayrıca, 1. derece arkeolojik ve kentsel sit alanı içerisinde bulunan Kayaköy’de yaşanan kaçak yapılaşmanın önüne geçilmesi için Kayaköy’ün tarihi dokusuna uygun bir imar planının hazırlanmalıdır.

(FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 1

Yürürlükteki Teşvik Mevzuatında Adana 2. Bölgede yer almaktadır. Ancak 60- 100 km mesafede yer alan komşu illerimiz 3, 4 ve 5 Bölge teşviklerinden yararlandıkları için Adana yatırım açısından cazibesini kaybetmiş, şehrimiz yatırımcıları bile bu illeri tercih eder duruma gelmişlerdir.

Çözüm Önerisi

İllerin Sosyo - Ekonomik Gelişmişlik kriterlerinin yanı sıra işsizlik kriterinin de başlıca faktörler arasında değerlendirilerek hazırlanacak Yeni Teşvik Yasası 2023 hedeflerine ulaşılması açısından yatırımlara ivme kazandıracaktır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Sanayi tesisleri itibariyle oldukça dağınık bir yapıya sahip olan Adana, Islah Organize Sanayi Bölgeleri kurulmasına ilişkin başvuruyu öngörülen sürede gerçekleştirememiş, bu durum gerekli yapısal dönüşümü sağlayamayan ve büyüme imkanı bulamayan Adanalı üreticileri olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Islah OSB'lerin kurulumu ile ilgili olarak 2011 yılında yapılan yasal düzenleme uyarınca ilin Valiliğine yapılacak müracaat süresi, bu imkandan yararlanamayan iller için uzatılmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 3

1-Adana ilinin IPARD 2014-2020 AB'ye katılım öncesi mali yardım araçlarından yararlanamaması. 2-Pamuk üretiminin ülkemizde arttırılması.

Çözüm Önerisi

Bölgesel rekabet edebilirliğin artırılması, süt, kırmızı et, tavuk eti, balık, meyve-sebze, ziraai ürün depolama sektörlerinin kalite ve kapasitesinin artırılması, istihdam ve katma değer yaratmak için Adana'nın IPARD programına dahil edilmesi gerekmektedir. Pamuk ekiminin artırılması için desteklemelerin artırılması gerekmektedir.

(ADANA TİCARET BORSASI)

Sorun 4

Markalaşma için destek verilmeli.

Çözüm Önerisi

Afyonkarahisar'da tam hayvan ıslahı yapılmalı, özellikle mandacılık ve organik örtü altı tarım farklı mekanizmalarla teşvik edilmelidir. Yerel ürünlerin paketlenmeleri ve satışa sunulmaları ile ilgili yatırımlara ilave teşvikler verilmelidir. Yerel değerleri markalaştırma yolunda ve ekonomiye katkı açısından bu destek çok önemlidir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Üretim Maliyetlerinin yüksekliği ve rekabet şartlarının her geçen gün daha da zorlaşması, yeni iş alanları Maden Sahaları vb. ruhsat ve izin prosedür ve sürelerinin uzunluğu.

Çözüm Önerisi

Enerji ve İşgücü üzerindeki Maliyetlerin yüksek ve yine yeni yatırım ve maden sahalarının açılmasına ilişkin izin ve ruhsatlandırma prosedürlerinin ve sürelerinin uzun olması yeni yatırımların ve iş imkanlarının önünü kesiyor.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Yeni yatırımların bölgemize gelmesinde durgunluk yaşanması.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz Teşvik Uygulamaları konusunda 3. Bölgede yer almaktadır. Yatırımcılara Gerek Organize Sanayi Bölgesi gerekse de diğer yatırım alanları için daha fazla sektörde, daha uygun ve etkin teşvik uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Organize sanayi bölgesi 20 yıldır atıl durumdadır.

Çözüm Önerisi

20 yıldır atıl olan Çumra OSB'nin harekete geçebilmesi için yeni teşvikler verilmelidir. Özellikle tarım aleti üretimi ilçede desteklenmelidir.

(ÇUMRA TİCARET ODASI)

Sorun 8

Tekstil sektöründe daha fazla altyapıya gidilememesi, geleneksel tekstil yöntemleriyle üretim yapılması, Ar-Ge ve inovasyon odaklı yüksek teknolojili ürünler ortaya çıkarılmaması, konvansiyonelden fonksiyonele ve teknik tekstile geçilememesi uluslararası alanda rekabetçiliğin zayıf kalması

Çözüm Önerisi

Bursa'da Tekstil Mükemmeliyet Merkezi kurulması ,kurulacak bu tesiste, akredite teknik tekstil laboratuvarı olması önem arz etmektedir. Bu proje ile Teknik Tekstil üretimine geçiş yapmak isteyen firmalar için teşvik edici ve yönlendirici bir kurumun oluşturulması, teknik ve fonksiyonelin kullanımını arttıracak olan kanuni ve hukuki şartların sağlanması, gelişmiş ekonomilerde olduğu gibi teknik tekstille ilgili üretimin ve kullanımının (yanmazlığı geciktirici, anti bakteriyel tekstil ürünlerin hastanelerde, otellerde kullanımının) ülkemizde de zorunlu hale getirilmesi önem taşımaktadır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Sanayi kültürü yüksek ve stratejik bir noktada bulunan Adana'nın, potansiyeline rağmen ihracatının yeterli miktarda olmaması, stratejik konumu itibarıyla İlimiz ihracatının Ortadoğu ülkelerinde yaşanan siyasi istikrarsızlıklardan olumsuz etkilenmesi.

Çözüm Önerisi

Ortadoğu ülkelerinde yaşanan Arap Baharı'nın olumsuz etkileri silininceye kadar; ihracatçı firmaların alternatif pazarlar bulmalarına yönelik yeni teşviklerle firmalara destek olunması, başta Çin olmak üzere Uzakdoğu ülkelerinden ithal edilen vasıfsız ve kalitesiz ürünlerin ithalatına sınırlama getirmesi gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 10

Madencilik sektöründe, hammadde ve yarı mamul ihracatı yapılmaktadır. İhracatta mamul ve orta yüksek ve ileri teknoloji ürün ihracatı son derece azdır. İl genelinde hammadde ve ara malı ihracatında yoğunlaşırken , Bölgede ithalata bağımlılık söz konusudur.

Çözüm Önerisi

Doğaltaş alanında, işlenmiş ürünün birim fiyatı 400 dolara kadar çıkarken hammadde olarak 30 dolar, yarı mamul olarak 55 dolar civarında satılmaktadır. Nitelik iş gücü, patent ve markalaşma bilincinin yeterli seviyeye çıkması, AR-GE ve İnovasyon çalışmalarında gerekli altyapının olması halinde katma değeri yüksek ürün üretilerek, ihraç edilebilir. Enerjide ve tarımdaki girdilerde ithalat bağımlılığını azaltmak için bilimsel çalışma yapılmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Bölgemizde üretilen yaş sebze meyve ve narenciye ürünlerinin yurtdışı ihracatının arttırılabilmesi.

Çözüm Önerisi

Yeni pazar araştırmaları yapılarak ihracaat imkanları genişletilmesi ve ihracatın önündeki bürokratik sorunların giderilmesi gerekmektedir.

(KUMLUCA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Sınır kapıları aktif değil. Sınır ticaret merkezi yok. Sınır ticareti ithalat kotaları il ihtiyacını karşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ardahan'ın şartlarına uygun yatırım teşvikler belirlenmeli. Çiftçiye Gürcistan'dan ihtiyacı kadar mazot ve gübre ithal etmesine izin verilmeli.

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Dış Ticaretimizde özellikle ihracatımızda yeni pazarlar, yeni ürün destekleri ve insan kaynakları için yapılacak çalışmalara duyulan ihtiyaç.

Çözüm Önerisi

1- Yüksek katma değerli ürün ihracı konusunda çalışmalar yapılmalıdır. 2- Borsalarımız Ekonomi Bakanlığımızla görüşülerek tarım ürünleri ihracı ve sertifikalandırılması konusunda yetkilendirilmelidir. 3- Dış Ticarete insan kaynakları ihtiyacı için özel çalışma ve programlar yapılmalıdır. 4- İhracatta Devlet Destekleri, fuar destekleri konusunda Borsalar ve Kalkınma Ajansları bilgi ve belge üretme konusunda yetkilendirilmelidir.

(ÇANAKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 14

ABD ve AB arasında yapılması öngörülen Serbest Ticaret Anlaşması'nın gerçekleşmesi halinde AB'den sonra en büyük pazarımız olan ABD malları ülkemize gümrüksüz girerken, biz ABD'ye gümrüklü satış yapar hale geleceğiz. Ticaret sapmaları da artacak ve dış ticaretimiz ağır darbe alacaktır.

Çözüm Önerisi

ABD ve Avrupa Birliği arasında yapılması öngörülen Serbest Ticaret Anlaşması'nda Gümrük Birliği'nin tekrar gözden geçirilmesi Türkiye'nin dış ticareti için en acil ve önemli husustur. AB ile üyelik müzakerelerine hızla devam edilmesi, Gümrük Birliği'ni tekrar masaya yatırırken, bunun tam üyelik için bir geçiş olduğu düşüncesiyle hareket edilmesi gerekmektedir. Bunun için uluslararası arenada lobi faaliyeti yürütecek Başbakanlık nezdinde güçlü bir ekip kurulmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Bölgemizde dış ticaret konusunda tecrübe ve bilgi yetersizliği bulunmaktadır. Üretilen ürünler iç-dış pazara uzaklık dolayısıyla nakliye maliyetleri oldukça yüksek olup, firma rekabet gücünü azaltmakta.

Çözüm Önerisi

Başta Demiryolları ile nakliye olmak üzere nakliye ücretleri konusunda destek sağlanmalı

(ERZİNCAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Irak Gaziantep'in en büyük ihracat pazarıdır. Son dönemde yaşanan olaylar Gaziantep ekonomisini olumsuz etkilemektedir. Temmuz ayında Irak'a olan ihracatımız %48, toplam ihracatımız ise %18 gerilemiştir.

Çözüm Önerisi

Devletin navlun konusunda destek vermesi (Irak içerisine İran'dan transit geçiş alternatif bir yol, ancak navlun artıyor, zaman maliyeti ortaya çıkıyor.) KGF ve Eximbank'a ek kaynak aktarılması. Bankaların Irak'ta yaşanan gelişmelerin yarattığı hassas durumu göz önünde bulundurarak müşterilerine yaklaşmaları. Irak'a ihracat için alınan Dahilde İşleme İzin Belgesi sürelerinin uzatılması.

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Sorun 17

Komşu ülkelerde yaşanan olayların sanayiye etkisi.

Çözüm Önerisi

Komşu ülkelerde yaşanan olaylardan dolayı sanayinin etkilenmemesi için uzun vadeli eximbank kredisi imkânı sağlanması. Uluslararası ticarete özellikle komşular ile ilişkilerin geliştirilmesi için diplomatik girişimlerin artırılması

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Suriye krizi sonucu, yaklaşık 40-45 milyar dolarlık Ortadoğu pazarına karayolu ile yapılan transit geçiş yolu ve pazarı kapanmıştır. Ro-Ro seferlerini kullanarak ticaret yapan üyelerimizin büyük bir kısmı, fiyat istikrarsızlığı, sefer düzensizliği, taşıma süresinin uzunluğundan pazarı kaybetmektedir.

Çözüm Önerisi

Ro-Ro ve ROPAX seferinde devletin araç başına daha önce verdiği 1.000 (\$) teşvik yeniden yürürlüğe konmalıdır. Limanlardaki fiziki şartlar iyileştirilmeli ve limanlardaki bekleme sürelerinin önüne geçilebilmesi sağlanmalıdır. İhracatçı ve nakliyecilerimizin SGK prim ödemeleri ile vergi borçları ertelenmelidir. Cilvegözü Sınır Kapısı'na gidip ara bölgede yük boşaltıp dönen araçların standart depolarındaki akaryakıtta muafiyet hakkı tanınmalıdır. Irak'ın transit ülke olarak kullanılarak; Irak-Ürdün (Bağdat-Trebil) hattı, Irak-Suudi Arabistan (Bağdat-Arar) ve Irak-Kuveyt (Bağdat-Safvan) hattı ile Ortadoğu ülkelerine alternatif güzergahlar açılmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Bölgemizdeki tarım ürünleri ihracatının artırılması.

Çözüm Önerisi

Ortadoğuya yapılan ihracattan dolayı ro-ro gemilerine devlet teşviği verilerek ihracatın artırılması gerekmektedir.

(REYHANLI TİCARET BORSASI)

Sorun 20

Bölgemiz meyvecilik alanında özellikle elma üretimi konusunda ülke ortalamasının üstünde bir performansı olmasına karşılık elmanın ihracatında maliyet ve rekabet nedeniyle istediği başarıyı yakalayamamaktadır

Çözüm Önerisi

Elma ihracatına destekleme ve fiyat istikrar fonu aracılığıyla ton başına primin verilmesi hem üretimi destekleyecek hem de uluslararası pazarda meyvecilik alanında rekabet gücü elde edecektir.

(KARAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

Ortadoğu'daki gelişmeler nedeniyle ihracatın daralması neticesinde sanayicimiz, dahilde işleme izin belgeleri kapsamında taahhüt ettikleri ihracatların sıkıntıya girmiş olması

Çözüm Önerisi

Dahilde işleme izin belgelerine Ekonomi Bakanlığı'nca şartsız olarak bir yıldan az olmamak üzere süre verilmesi

(KARAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Türk ihracatçılarının daha rekabetçi konumda varlıklarını sürdürmelerinin amaçlandığı 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planında ihracatımıza gelecek dönemlerin ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun daha esnek bir yapı kazandırılması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Finansal enstrümanların ve ticaret destek araçlarının sağlanması, ihracatçı firmalara sektörlerinde finansal kaynaklara kolay erişimlerine olanak verici esnekliğin sağlanması, ihracatçının ekonomik konjüktürde rahat nefes almasını sağlayacak ticareti destek argümanlarının sayısını fazlaştırmak gümrüklerde dâhilde işleme rejiminde vergi ve teşviklerde lojistik ve nakliyede maliyetlerde ihracatın finansmanında tanıtım ve fuarlarda hedef pazarlara girişte yaşanan sorunların kaldırılması, ihracatta analiz ücretlerinin düşürülmesi, DFIF iade oranlarının diğer ülkelerle rekabet edilebilirlik sınırlarına yükseltilmesi ödemelerin öncelikli olması sağlanmalıdır.

(TARSUS TİCARET BORSASI)

Sorun 23

İhracat yapan firmaları doğru bir şekilde yönlendirecek bir kamu kurumunun olmayışı ihracat yapan firmaların önünde büyük bir engeldir.

Çözüm Önerisi

Ticaret İl Müdürlüklerinde dış ticaret birimi kurulmalı veya Ekonomi Bakanlığının taşra birimleri kurulmalıdır.

(MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

İlimizde Organize Sanayi Serbest Bölgesinin kurulmasının hızlandırılması, altyapısı biten OSB mize yatırımcıyı cezbedecek teşviklerin uygulanması

Çözüm Önerisi

Doğubeyazıt'da Organize Sanayi Bölgesi kurulmalı

(AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 25

İncir ihracatı yapan üreticilerin ihracatçılar birliği tarafından koyulan ve belirli günlerde yurtdışına çıkışına izin verilen gemiler sebebiyle yükleme sahasında haftalarca bekleyen ürünlerin bozulmasına, satılmadan hurdaya ayrılmasına sebep olduğundan ihracatın cazibesi kaybolmaktadır.

Çözüm Önerisi

Nazilli'ye yatırım olarak soğuk hava depolarının yaygınlaştırılması adına gerekli destek ve teşvikler artırılmalıdır. Yükleme yasağı uygulamasının sonlandırılması gerekmektedir.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 26

1-Serbest Bölgelerde uygulanan ihracat taahhüt oranının yüksekliği 2-Serbest Bölgelerde pek çok işlemde KDV istisnasının olmaması 3-Serbest Bölgelerde Türkiye mahrecli sarf malzemeler için işlem başı uygulanan 5000 dolarlık bedelin azlığı

Çözüm Önerisi

1- İhracat taahhüt oranının %85 den %50 ye indirilmesi 2- Tüm işlemlere KDV istisnası getirilmesi 3-5000 dolarlık sınırın 10000 dolara yükseltilmesi

(KAYSERİ SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Aydın ili ve bölgemize has zeytin ve incirin ürünlerin iyi koşullarda depolanmaması sebebi ile zeytinde dış pazar için yeterli kalitede ve miktarda ürün bulunmamaktadır. İncirde beklemeden dolayı renginde oluşan kararma hidrojen peroksit uygulaması ile giderilmektedir.

Çözüm Önerisi

Aydın'da soğuk hava depolarının yapılması hususunda üreticiye ve işletme sahiplerinin kapasitelerine göre desteklenmesi, büyük yatırımcılar için de lisanslı depoculuk için teşvik şartlarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Zeytin sıkımında ortaya çıkan karasu problemi sektördeki zeytinyağı fabrikalarını zor durumda bırakmaktadır. Zeytin ve Zeytinyağı üretimi zeytin karasuyu artmakta buna bağlı olarak karasu lagünleri de büyütülmezse zeytin karasuyu çevreyi kirleten unsur olmaya devam edecektir.

Çözüm Önerisi

Karasu lagünlerinin yapımı ve büyütülmesi için zeytin sıkım tesislerine kapasitesi oranında destek verilmesi ya da işletmelerin biraraya gelerek faaliyette bulunmasında kooperatifçiliğin özendirilmesi için yeni destekler verilmesi sağlanmalıdır.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 29

İlimiz teşvik sıralamasında 2. bölgede yer almaktadır. Komşu illerin çoğunluğu 3. ve 4. bölgede yer almaktadır. Bu da komşu illerle haksız rekabet oluşturmaktadır. Birçok işyerine doğalgaz ulaşmamıştır. Bu işyerleri pahalı enerji kaynaklarını kullanmakta, diğer firmalara göre yüksek maliyetle üretmektedir.

Çözüm Önerisi

Teşvik bölgeleri tekrar değerlendirilmeli ve haksız rekabeti önleyici düzenlemeler yapılmalıdır.

(BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

İlçemizde sanayi üretim işletmeleri hiç yok denecek kadar az, çalışma alanı pek fazla bulunmadığından ilçe nüfusu git gide azalmaktadır. Okuyan ve yetişen gençler şehirde kalmak yerine ya memurluğu tercih ediyorlar, yada büyük şehirleri tercih ederek göç ediyor.

Çözüm Önerisi

İlçenin göç vermesinin önüne geçmek ekonomik olarak gelişmesini sağlamak için atıl ve boş olan Organize Sanayi Bölgesi'ne yatırım yapacaklar için çok büyük teşvikler verilmelidir. Aksi takdirde ilçemizin ve benzer ilçelerin gelişmesi mümkün değildir.

(SUNGURLU TİCARET BORSASI)

Sorun 31

Fiziki ve hukuki altyapıları tamamlanmış İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin canlandırılması.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde (ilimizde) Mermer ihtisas Organize sanayi bölgesi, Deri Organize sanayi bölgesi, Tarıma Dayalı(Seracılık) ihtisas Organize sanayi bölgesi ve Denizli serbest bölgesi alt-yapısı hazır olmasına rağmen birçok firmanın hala buralara taşınmadığı bir gerçektir. Bu firmaların adı geçen bu bölgelere taşınması sağlanmalıdır. a. Firmaların ilgili Bölgelere taşınması teşvik edilmelidir. Bunda kredi sağlanması, vergi kolaylığı vb. özendirici lokal teşvik mekanizmaları etkili olacaktır. b. Organize sanayi bölgelerinde yapılan bina yatırımları morgage kapsamında kredilendirilmesi önemli yatırım artışı sağlayacaktır. c. Sektörel Dış ticaret şirketleri kurulması alan olarak genişletilmelidir.

(DENİZLİ TİCARET ODASI)

Sorun 32

Tarıma dayalı sanayinin eksikliği

Çözüm Önerisi

Düzce’de başta Hayvancılık olmak üzere tarıma dayalı sanayi özendirilmelidir. Yatırım yapılması konusunda il eylem planı hayata geçirilmeli ve desteklenmelidir.

(DÜZCE TİCARET BORSASI)

Sorun 33

Halen yasal altyapısı mevcut olmakla birlikte İhtisas OSBler konusunda yeterince gelişme sağlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

İhtisas OSBlerin kurulması konusunda bürokratik engellemeler kaldırılmalıdır. Kurulacak ihtisas OSBlere yönelik mevcut teşvikler dışında sadece o OSB ye ve yüksek katma değerli sektörlerle yönelik ek teşvikler hayata geçirilmelidir. Bu kapsamda Eskişehir OSBye ek olarak planlanan, ilimiz sanayinde büyük yer tutan havacılık ve raylı sistemler sanayi ile bu konuda kurulan kümelerin ihtiyaçları doğrultusunda planlanan Raylı Sistemler İhtisas OSB ile Havaçılık Sanayii İhtisas OSBlerini kurma girişimlerimize destek verilmelidir. Bu yatırımlar, 2023 yılı ekonomik hedefleri arasında yer alan, Milli Savaş Uçağı, Milli Yolcu Uçağı ve Yerli Hızlı Tren projelerini destekleyici yatırımlardır. Eskişehir bu önemli yatırım projelerinin en önemli sanayi üretim merkezlerinden biridir ve bu ihtisas OSBler hızla hayata geçirilmelidir

(ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI)

Sorun 34

Çevre Düzeni Planı’nda İstanbul’da sanayi istihdam payının azaltılması, İstanbul’un finans, lojistik ve moda merkezi olması hedeflenmektedir. Sanayi ekonominin can damarıdır. İstanbul’da sanayiye hak ettiği önemin verilmemesi, İstanbul’un ve ülkemizin geleceği adına olumlu sonuçlar doğurmayacaktır.

Çözüm Önerisi

İstanbul’da kalması veya geliştirilmesi gereken sektörler tespit edilmeli, bu sektörlerle 6. bölgeye uygulanan teşvikler verilmelidir. İstanbul Çevre Düzeni Planı yeni organize sanayi bölgelerinin oluşturulmasına imkan verecek şekilde revize edilmelidir. Sanayinin şehrin çeperlerinde oluşturulacak ihtisas OSB’lere gitmesi teşvik edilmelidir. Bölgelerde gerekli altyapı oluşturulmalı, taşınmak isteyen sanayiye taşınma teşviği verilmelidir.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Sorun 35

OSB’lerdeki yatırım yeri tahsisi ve serbest bölge

Çözüm Önerisi

Serbest bölge mevzuatındaki boşlukların doldurulması (vergilendirme, bakım/onarım, laboratuvar oluşturma, teşviklerden yararlanma), OSB kullanıcılarına tanınan teşviklere paralel bir düzenleme ile üstyapı inşaatının tamamlanmasını takip eden 5 yıl boyunca emlak vergisi istisnasının tanınması, yatırım safhasındaki kullanıcılara yönelik teşvik sağlanması, Serbest Bölgelerde, OSB'lerdeki gibi kendi şebekesiyle üyelerine doğalgaz dağıtımını yapabilmeleri için 4646 sayılı Kanundakine benzer kullanıcı birliği tanımının içinde yer almalarının sağlanması.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Teşvik sistemi

Çözüm Önerisi

Teşvik sisteminde 4. derece iller arasında yer alan ilimizin 5. Bölgeye alınması

(KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Ülkemiz Sanayisinin daha fazla gelişmesi ve Ülke ekonomisine daha fazla girdi sağlaması için piyasanın yanında dış piyasada da pazar payını arttırmış Sanayimizin olması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bunun için de Sanayicinin ham madde temininde, çalıştırdığı işçiye ödediği ücretin asgari ücretinin vergi dışı bırakılması dış dünyadaki rakipleriyle eşit şartlarda rekabet edebilmesi için Devlet tarafından yeterli teşviğin sağlanması gerekmektedir.

(AKHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Geri dönüşüm firmalarına yeterli desteği, teşviği alamamak.

Çözüm Önerisi

Gelişmiş ülkelerde geri dönüşüme öncelik veriliyor. Zira bu uygulamayla atık ara mal olarak ekonomik değere dönüştürüldüğü gibi istihdam da yaratılıyor. Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelerde yaşanılabilir bir çevre için değer yaratan bu faaliyetlere mali destek mevcut. Atığın bertarafı için geri dönüşümcü ve geri kazanımcılara ton başına bedel ödeniyor. Ülkemizdeyse bu alanda faaliyet gösteren firmalar ötl'yi para ödeyerek alıyor. Avrupa Birliği örneklerindeki gibi tesis yatırımlarına teşvik, bertaraf için destek uygulaması ekonomiye ciddi katkı yaratacaktır.

(AKYAZI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

Türkiye'deki sektörde kullanılan hayvan varlığı ve sektörde istihdam edilen kişi miktar ve kalitesi bölgesel ve uluslararası rekabet için yeterli değildir.

Çözüm Önerisi

5596 sayılı yasa ile yapılacak düzenlemelerle sektörel hassasiyetler üzerinde durularak hem sektör içerisindeki ürün kalitesinin artırılması hem de geçici istihdam kısa çalışma uygulaması, yıllık ücretli izin kullandırılması ile ilgili mevzuatta yapılacak düzenlemelerle hem ürün hem de istihdam kalitesi artırılabilir.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

İmalat sektöründe faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerin ödenecek KDV ve SSK ödemeleri hususunda desteklenmiyor oluşu

Çözüm Önerisi

KDV Beyannamelerinin ve SSK ödemelerinin muhtasar beynamede uygulandığı gibi 3 aylık dönemler halinde ödenmesi kolaylığının sağlanması gereklidir. Böyle bir kolaylık sağlanırsa küçük ve orta ölçekli bir işletmeye 3 aylık dönemde en azından 10.000.-TL gibi finans kaynağı kullanımına bırakılmış olacaktır. Böylece zaman zaman KDV SSK ödemesini yapabilmek için kredi kullanan bir işletmenin faiz ödemesinin önüne geçilmiş olacak, faize verdiği parayı tüketime ve yatırıma dönüştürmesi sağlanacaktır. Ayrıca peşin vergi uygulanmasının en azından kriz sürecinde 3 aylık dönemler halinde değil, yıllık alınması uygun olacaktır.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Yürürlükte bulunan teşvik sisteminde, ilimize paralel ekonomik göstergelere sahip illerin (Kayseri, Konya, G.Antep, Osmaniye, Hatay, K.Maraş, Malatya vb.) 3. ve 4. Bölgelerde yer almasına karşın; Adana–Mersin(TR62) Bölgesinin 2.Bölgede yer alması.

Çözüm Önerisi

Adana'da işsizliğin önlenmesi için yeni ve iller arasında haksız rekabet yaratmayan teşviklerle yapılacak yatırımların önünün açılması, teknolojik gelişmelere rağmen, emek yoğun yapısı hâlâ devam hazır giyim sanayininin teşvik kapsamına alınması gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 42

Teşvik bölgesi olarak Adıyaman'ın 5.bölgede olması ilimizdeki üreticilerimizi ve sanayicilerimizi diğer bölgelerle rekabet etmekte zor duruma sokmuştur.

Çözüm Önerisi

5. Teşvik bölgesinde olan Adıyaman'ın 6. bölgeye alınarak il ekonomisine canlılık kazandırılması

(ADİYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 43

Ağrı ilinin Teşvik Yasasında 6.Bölgede olması

Çözüm Önerisi

6. bölge yatırım teşvikleri Ağrı için yetersizdir, geliştirilmelidir

(AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 44

İhracatta teşvik verilecek ürünlerin belirlenmesi.

Çözüm Önerisi

İhracatta teşvik verilecek ürünlerin belirlenmesi ve özellikle ihracatı artanlara teşvik verilmesi gerekmektedir.

(KUMLUCA TİCARET BORSASI)

Sorun 45

İhracat teşviklerinin zamanında verilmemesi ve ihracat da kullanılan tırlara mazot indirimi uygulanması.

Çözüm Önerisi

İhracat teşviklerinin turizmde olduğu gibi zamanında verilmesi ve ihracata giden TIR'lara mazot indirimi uygulanması gerekmektedir.

(KUMLUCA TİCARET BORSASI)

Sorun 46

Yatırım teşvik bölge sıralamasının yanlışlığı

Çözüm Önerisi

Yatırım Teşvik Bölgelerinin hesaplaması yapılırken kriterlerin şeffaf bir şekilde belirlenmesi, gerekirse ilçe ve sektör teşvik modellerinin farklılaştırılması sağlanmalıdır.

(AYDIN TİCARET ODASI)

Sorun 47

İlimizde sanayi yatırımlarında arzu edilen ölçüde artış sağlanamıyor.

Çözüm Önerisi

Bayburt'un teşvik kanunu kapsamında 6.bölgede yer alması

(BAYBURT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 48

Hammaddeye ulaşılabilirlik açısından Bilecik Mermer, Granit, Seramik ve porselen sektörlerinde teşviklerden yeterince faydalanamıyor.

Çözüm Önerisi

Teşvik sistemleri hammaddeye yakınlık açısından değerlendirilmeli ve Bölgesel Teşviklere önem verilmelidir.

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Bilecik 3. bölge teşvik kapsamında iken komşu illerimiz 4. bölge teşviklerinden yararlanmaktalar. Yeni yatırımlar açısından Komşu illerimiz avantajlı durumda.

Çözüm Önerisi

Bilecik' in büyüyen ekonomisi göz önüne alınarak teşvik sistemi yeniden yapılandırılmalı ve Bilecik yatırımlar için daha cazip hale getirilmelidir.

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 50

İlimiz Terör mağduru illerin başında yer almaktadır. Özellikle Tarım ve Hayvancılık Sektörümüz son 30 yılda ciddi yaralar almıştır. Ayrıca ilimiz depremlerin çokça yaşandığı bir şehirdir. Bu yaraları saracak ve ekonomiyi canlandıracak teşvik ve yatırım desteklerinin sağlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

KOSGEB tarafından verilen faizsiz kredi tarzı destekler devam ettirilmeli.

(BİNGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 51

Hali hazırda üretim alanlarında faaliyet gösteren kümelenmiş sektörlerin ihtisas Organize Sanayi Bölgelerine Taşınma süreçleri.

Çözüm Önerisi

Üretimine devam etmekte iken ihtisas organize sanayi bölgelerine taşınma aşamasında olan kümelenmiş sektörlerle taşınma konusunda yeni teşvikler sağlanarak firmaların öz sermayelerini taşınmaya harcayarak darboğaza girmelerinin önüne geçilmelidir.

(GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Bölgesel gelişmişlik farklarına dayalı yatırım teşvik sistemi.

Çözüm Önerisi

Ekonomideki kaynak dağılımı verimlilik esasına göre planlanmalı, teşvik sistemi bunu bozmamalıdır. Türkiye’de tasarruf oranı çok düşüktür. Dolayısıyla tasarruf açığı vardır. Yatırım teşvikleri yatırımları en verimli olacağı kuruluş yerine yönelmesini sağlamalıdır. Bunun için gözetilmesi gereken kriter yatırımın yarattığı istihdam, ihracat, yerel girdi kullanımı ve yüksek teknoloji kullanımı olmalıdır. Turizm sektörü, sağlık sektörü, tarım ve hayvancılık sektörü özel olarak teşvik edilmelidir. Tarım ve hayvancılık sektörlerine yapılacak teşvikler bölgesel olarak daha az gelişmiş bölgelere yayılacaktır. Turizm sektörü istihdam ve cari açık sorunlarını destekleyen sektörler olması bakımından desteklenmelidir. Sektörel bazlı yatırım teşviki ve ihracat teşviki temel alınmalıdır.

(DENİZLİ TİCARET ODASI)

Sorun 53

Üretici ihracatçıların önlerindeki en önemli engellerden biri finansmana erişimdir. Bu nedenle yatırım yapılmamaktadır. Hem yeni yatırım hem de ihracatın finansmanı orta ölçekli firmalarımızı korkutmaktadır

Çözüm Önerisi

Orta ölçekli üretici ihracatçı firmalar için yeni finansman kaynakları yaratılmalıdır. Ülkemizin tamamında ihracata yönelik sanayiye yatırımın özendirilmesi gerekmektedir. Yapılacak yatırım ihracata yönelik bir yatırımsa evleviyetle ve ihracat ile orantılı olarak desteklenmelidir; böylece orta ölçekli firmalar ihracata yönelik korkmadan yatırım yapabilmelidir. 1211 sayılı TCMB Kanunu’nun 45. maddesine dayanılarak hazırlanan Reeskont ve Avans Yönetmeliği ve İhracat Reeskont Kredisi Uygulama Talimatı’ndaki kredi koşulları yeniden düzenlenmeli ve kredi talebi zamanına kadar belirli bir yatırım yapmış veya sermayesini belirli bir oranda nakdi olarak ödemiş olan üretici ihracatçılara yönelik daha uygun vade koşullarıyla daha uygun faizli krediler kullanılmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 54

Teşvik kriterleri hesaplanırken, illerin kalkınmışlık düzeyleri baz alınmaktadır. Halbuki bazı ilçeler kalkınmışlıkta doğu illerinin dahi gerisinde olabilmektedir. Bu durum teşvik dağılımında dengesizlik yaratmaktadır. Geri kalmış ilçeler yatırımlardan faydalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Teşvik kriterleri ilçelerin gelişmişlik düzeyine göre hesaplanmalıdır.

(DENİZLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 55

Düzce'deki mevcut yatırımların kalıcı hale getirilmesi

Çözüm Önerisi

Düzce'de yeni yatırımlar için 4.Bölge teşvikleri mevcuttur, ancak mevcut yatırımların kalıcı hale gelmesi için ilave teşvikler verilmelidir.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 56

Ayrıca gümrük gelirleri yüksekliğinden teşvik kapsamında istenilen yerde olmadığı görülmüştür

Çözüm Önerisi

Bölgesel olarak Edirne Tekirdağ Kırklareli beraber değerlendirilmektedir. Tekirdağ ve Çorlu bölgenin gelirini yükseltmekte ve Edirne'yi teşvik dışında bırakmaktadır. Ayrıca Edirne dış ticaret ve ihracatta çok zayıf olmasına rağmen resmi değerlendirmelerde gümrük gelirleri dahil edildiği için Edirne olduğundan daha gelişmiş görünmekte, teşvik ve desteklerde haksızlığa uğramaktadır. Her türlü teşvik ve destek verilirken Edirne'nin bu pozisyonu dikkate alınmalı, doğrudan devlete giden gümrük gelirleri değerlendirme dışı bırakılmalıdır.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 57

Yeni teşvik düzenlemesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Yatırım Teşvik Yasasında 4. Bölgede yer alan ve yeterli ilgi görmeyen Elazığ'da yeni yatırımlar yeni bir teşvik düzenlemesine ihtiyaç bulunmaktadır.

(ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 58

İllerin sınıflandırılmasında illerin konumlarına göre dengesiz bir dağılım söz konusudur. Ulaşım, nakliye, pazara yakınlık kriterleri dikkate alınmadan yalnızca sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergesinin dikkate alınması adaletsizliğe yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Doğu Anadolu'da tüm yatırımlar teşvikten istifade etmelidir. Doğu Anadolu'nun coğrafi şartları da dikkate alınarak teşvik uygulamaları artırılmalıdır.

(ERZİNCAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 59

Bölgemizin Ticaret ve Sanayisinin gelişiminin önündeki en büyük engel yatırım maliyetlerinin yüksek olmasıdır. 2012 / 3305 Sayılı Karara İlişkin Mevzuat (Yeni Teşvik Mevzuatı) kapsamında verilen teşvikler Bölgenin reel ekonomisinin gelişmesi için yeterli katkıyı sağlayamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut teşvik mevzuatı bölgenin reel ihtiyaçlarına uygun hale getirilmeli

(ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 60

Gelişmiş ülkelerin tersine ülkemiz hayvancılığının gelişmediği aksine her yıl hayvan sayılarının azaldığı, verimin düştüğü görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Desteklemelerde işletme ölçeklerini büyütme ve verimlilik artışını sağlamak esas alınmalı, et ve süt üretimi tatmin edici primler verilerek teşvik edilmelidir. Doğu Anadolu Projesi (DAP) eylem planı çerçevesinde yeniden hazırlanacak olan hibe programları Çiftçimiz ve Et-Süt Üreticimiz için büyük önem arz etmektedir.

(ERZURUM TİCARET BORSASI)

Sorun 61

Ülkemizde Doğu Anadolu Bölgesinin bazı illerinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde yeni yatırım sahalarının açılması, buralarda istihdam yaratılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve diğer bölgelere göçün önlenmesi amacıyla çıkarılan Bölgesel teşvik yasasını geliştirme.

Çözüm Önerisi

Doğu Anadolu Bölgesine özel teşvik yasalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

(ERZURUM TİCARET BORSASI)

Sorun 62

Ülkemizdeki kümelenme destekleri kısıtlı bir alanda destek sağlamaktadır

Çözüm Önerisi

Yeni kurulan kümelerin yaşayabilmesi için yeni destek türleri geliştirilmelidir. Bu amaçla kümelerin, uzman personel istihdam etme, mekansal ihtiyaçların giderilmesiyle bunlara ilişkin maliyetlerin belirli sürelerle karşılanması, rekabet hukuku kısıtlarına tabi olmadan ortaklaşa kamu ihalelerine girebilmeleri, sektöre işgücü yetiştirecek ortak meslek lisesi ya da eğitim merkezleri açmaları, nitelikli personel yetiştirmeleri, ülkemize yüksek teknoloji kazandıracak büyük çaplı yatırımlar yapabilmeleri gibi önemli konularda yeni destekleme türlerinin hayata geçirilmesi, kümelerin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

(ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI)

Sorun 63

Türkiye genelinde aynen Çin’de olduğu gibi en fazla 10 sanayisi gelişmiş ilimize özel teşvikler sağlanarak, yıllık büyüme hızının arzulanan %7’ler düzeyine çıkması daha kolay sağlanabilir. Eskişehir gibi havacılık ve raylı sistemlerde merkez olan illerdeki yatırımlara büyük destekler sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Çin’de uygulanan ve Çin ekonomisinin hızla gelişmesinde büyük rol oynayan destek mekanizmasının benzerinin Türkiye’de uygulanmasında fayda vardır. Bu kapsamda Türkiye genelinde aralarında Eskişehir’in de olduğu 10 büyük sanayi ilinde, mevcut ve yeni tüm yatırımlara diğer illerden çok daha fazla miktarda teşvik ve destek sağlanması durumunda sanayi yatırımlarında ciddi bir artış yaşanır ve yabancı sermaye yatırımları çok daha kolay bir şekilde bu illere çekilebilir.

(ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI)

Sorun 64

Teşvik sistemi sıkıntısı

Çözüm Önerisi

KOBİ’lere sağlanan destek ve teşviklerde bölgemize göre eşikler yüksek tutulmuştur. Bu yüksek eşikler teşvik ve destek almada KOBİ’ler açısından iştah kaçıran en önemli engellerden biridir. Söz konusu eşikler Bölgemize göre yeniden düzenlenmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 65

İller bazında bölgesel destek kapsamında yer almayan sektörlerin, vergi indirimi, kredi faiz desteği, sigorta işveren prim hissesi desteklerinden yararlanamaması.

Çözüm Önerisi

İller bazında bölgesel destek kapsamında yer almayan sektörlerin, vergi indirim, kredi faiz desteği, sigorta işveren pirim hissesi desteklerinden yararlanması için mevzuat değişikliği yapılması

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Sorun 66

Teşvik sisteminin il bazında yerine ilçelerin gelişmişlik durumlarına göre belirlenmesi 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yeni teşvik sistemi yürürlüğe girmiştir. Yatırım yapmak isteyen firmalar ilçemize en yakın mesafede olan 6.bölgeyi tercih etmektedirler.

Çözüm Önerisi

Yatırım teşvik ve diğer devlet desteklerinde bölgeleri belirlerken illerin gelişmişlik düzeyleri yerine ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre desteklenmesi

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 67

Teşvik Yasalarında az gelişmiş illerin gelişmiş iller kategorisinde değerlendirilmemesi gerekir.

Çözüm Önerisi

Teşvik Yasalarında Hakkari-Şırnak gibi küçük ve gelişmişlik sıralamasında, en alt sıralarda yer alan illere özel uygulamalar geliştirilmeli.

(HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 68

Isparta ilimiz 94 adet soğuk hava deposuyla İstanbul'dan sonra ikinci sıradadır toplam 350 bin ton kapasite mevcuttur Depolarımız yaş meyve sebze ticaretinin en önemli unsuru olup 365 gün faaliyet göstermektedir Depocularımızın en büyük sorunu elektrik maliyetleridir

Çözüm Önerisi

Soğuk hava depolarının elektrik giderlerine yönelik ekstra iskonto yapılması ayrıca, ödeme güçlüğüne düşen işletmecilere ödeme kolaylığı ve taksitlendirme sağlanmalıdır.

(ISPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 69

Isparta yaklaşık 700 bin ton ile ülkemizin en büyük elma üreticisidir ancak üretimimizin sadece yüzde üçü ihraç edilebilmektedir. İhracat sadece Ortadoğu ülkelerine yapılabilmekte AB ve Rusya'ya ise gümrük vergileri ve fiyat rekabeti için destek verilmemesi nedeniyle ihracat yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Dünyanın en büyük elma ithalatçısı olan Rusya'ya ihracat yapılabilmesi için Gümrük Vergileri konusunda indirim talep edilmelidir.

(İSPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 70

Yeni teşvik yasasının kapsamı geliştirilmeli, teşvikler sektörel olmalıdır.

Çözüm Önerisi

Yatırım Teşvik sistemi, sanayi açısından gelişmiş yerler hariç olmak üzere, Türkiye'nin her yerinde yatırım yapan yatırımcıları desteklemeli. Turizm, yenilenebilir enerji, lojistik, organik tarım, tarım ve gıdaya dayalı sanayi yatırımları da teşvik sistemindeki bölgesel yatırımlar kapsamında yer almalı.

(İZMİR TİCARET ODASI)

Sorun 71

Üç büyük kent arasındaki hacim farkının daraltılması: İstanbul'un obez büyümesi, ülke genelinde ve büyük kentler arasında da gelişmişlik farkının açılmasına yol açmaktadır. Bugün İstanbul, yüzde 23'ü aşan GSYH payı ile İzmir'in dört katı büyüklüğündedir. Büyük projelerin tamamı İstanbul odaklıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir için kentsel kalkınma politikası tasarlanmalıdır. Bu kapsamda İzmir'e, bu bölgenin en büyük serbest bölgesi kurulmalı, İzmir, sağlık serbest bölgesi ilan edilmeli, İzmir'in Avrupa Kültür Başkenti adaylığı için çalışma başlatılmalı, Daha çok insanın kente gelmesi için dev bir eğlence parkı kazandırılmalı, İzmirli futbol takımlarının Süper Lig'e çıkması için bu alanda bölgesel teşvik verilmeli, İzmir, bir gastronomi merkezi yapılmalı, İzmir'de, Paris'teki Rungis'e benzer çağdaş bir hal kurulmalı, İzmir'de Paris'tekine benzer, uluslararası bir tarım fuarı düzenlenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 72

Teşvikler konusunda sınır iller arasında yaşanan haksız rekabet durumu

Çözüm Önerisi

Sınır illerdeki OSB'lerin desteklerden aynı oranda faydalanması ve Kentsel dönüşüm kapsamında, OSB dışında kalan sanayi yerlerinin OSB'lere taşınması için teşvik verilmesi ve TOKİ'nin müşteri portföyüne OSB'ni de alarak, müteşebbislere uygun şartlarla fabrika kurulum desteği vermesi sağlanmalıdır.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 73

Yatırım teşviklerinde Aliağa en az teşviklerin verildiği 1.Bölge kapsamında bulunurken, komşu İl'in 3.Bölge kapsamında olmasında dolayı bölgemizdeki birçok OSB'de bulunan yatırımcılar fabrikalarını sökerek teşviğin çok olduğu ile taşımaktadır. Bu durum düzeltilmeli.

Çözüm Önerisi

Yatırım teşvik sisteminde komşu ilçeler arasındaki fark haksız rekabete neden oluyor. Bu farklar azaltılmalı

(ALIAĞA TİCARET ODASI)

Sorun 74

Yeni Teşvik Yasasından belirlenen bölgelerden Karaman'ın 3. bölgede yer alması Karaman'a olan yatırım talebini azaltmıştır

Çözüm Önerisi

Yeni teşvik sisteminde 3. bölgede olan Karaman'ın sosyoekonomik verilerin yeniden gözden geçirilerek, teşvik bölgesinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

(KARAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 75

Yanlış teşvik politikaları Kayseri'de atıl kapasiteler oluşturmuş ve yatırımların büyümesini engellemiştir. Ayrıca, organize sanayi bölgelerindeki parsel fiyatlarının rant oluşmasını önleyecek ve yatırımcıyı cezbedecek düzeyde olması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Mevcut teşvik sistemi gelişmeyi alana yaymak pahasına, ekonominin verimli çalışmasını engellemektedir. Gelişmiş ve gelişmemiş yörelerde atıl kapasiteler oluşmaktadır. Doğru olan, sanayiye doymuş yerler hariç olmak üzere, Türkiye'nin her yerinde yatırım yapan yatırımcının desteklenmesidir. Böylelikle, kaynaklar heba edilmeden sanayileşme dalgalar halinde doğal yollardan gelişerek ülkeyi kaplayacaktır. Cari açığın önlenmesi amacıyla geçici ve kısmi ithal ikamesi uygulamasına geçilmeli ve teşvik bu noktada devreye girmelidir. Teşvik cari açığı düşürmeye hizmet etmeli, ithal ikamesine imkân vermelidir.

(KAYSERİ TİCARET ODASI)

Sorun 76

Ekonomi Bakanlığı bölgesel teşvik uygulamasında Kayseri'nin 2. bölgede yer alması tarım ve hayvancılıkla ilgili yapılacak yatırımların diğer bölgelere yönelmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Teşvikteki bu uygulama gözden geçirilmeli ve sektörel ayırım getirilmelidir. Ayrıca IPARD Hibe Programına 2015 yılında Kayseri dahil edilmelidir.

(KAYSERİ TİCARET BORSASI)

Sorun 77

İlimizdeki küçük ölçekli ve orta ölçekli sanayi tesislerinin ihracat yapamamaları önemli bir sorundur.

Çözüm Önerisi

Kırıkkale’de kamu ağırlıklı bir sanayileşme olup, özel sektörün büyük bölümü küçük ölçekli ve az sayıda ise orta ölçekli sanayi tesisi bulunmaktadır. İldeki sanayileşme genel anlamda iç pazara dönüktür. Bu nedenle sektörel dış ticaret şirketleri şeklinde oluşumlarla dışa açık sanayileşme sağlanmalıdır. Bunun yanında il ekonomisi için önemini koruyan MKE Fabrikaları, Tüpraş gibi tesislerin reorganizasyonu ile ihtiyaçlarının giderilmesi gerekmektedir

(KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 78

15.06.2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki uygulamaların stratejik yatırımlar bölümündeki asgari yatırım tutarının 50 milyonun üzerinde olması.

Çözüm Önerisi

Sanayiciler için önemli olan stratejik teşviklerden kısıtlı ölçüde yararlanılabilmektedir.

Firmaların stratejik yatırımları asgari katma değeri sağlamış olsa bile, asgari yatırım tutarının 50 milyon TL’nin üzerinde olması, yatırımların önünde engel teşkil etmektedir. Bu sınırın aşağıya çekilmesi gerekmektedir.

(KOCAELİ SANAYİ ODASI)

Sorun 79

Teşvik ve desteklerde ilçelerin kalkınmışlıklarına göre değerlendirilmemesi.

Çözüm Önerisi

Konya ilinin 2.bölgede yer alması, yöremiz için ciddi sıkıntılara yol açmaktadır. Akşehir’e 18 km uzaklıktaki Afyonkarahisar il sınırındaki alanların 4.bölge olması ilçemize olan yatırımları engellemektedir. Bu nedenle ilçe bazlı teşvik ve destek sistemine geçilmesi ilçemiz ekonomisi açısından daha faydalı olacaktır.

(AKŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 80

Bölgemizde bulunan tuz kimyasallarının geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde Na Cl (sodyum klorür) ve Na SO₄ (sodyum sülfat) tuz yataklarının bulunmasından dolayı bu alanlarda 80 türde bulunan tuz kimyasallarının üretimi teşvik kapsamına alınmalıdır.

(CİHANBEYLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 81

Yeni çıkan teşvik yasası ile ilçeler cezalandırılmıştır. İlçemiz Konya iline 150 km uzaklıkta olup Konya 2. bölge olmasından ilçemizde 2. bölge kapsamındadır. Yatırımcı gelmemektedir. Ak-saray, Niğde Karaman teşvik kapsamında olmasına rağmen ilçemize yatırım gelmemektedir.

Çözüm Önerisi

Bu kapsamda Teşvik sistemi ilçe bazlı olarak yenilenmelidir.

(EREĞLİ/KONYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 82

6 milyon m² alanı Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi İlan edilen, 1.7 milyar ton Kömür Rezervine sahip Karapınar'ın Yatırım Teşvik Sisteminde 2.Bölgede yer alması, İlçeye yapılacak enerji ve diğer sanayi yatırımlarının (özellikle AR-GE) yapılamamasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgenin, Enerji üretimine sağlayacağı katkı göz ardı edilmemeli ve ilçe; Bozcaada, Gökçeada örneklerinde olduğu gibi yatırım teşvik sisteminde 6. bölgede yer almalıdır.

(KARAPINAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 83

Üretime yönelik Teşvik ve Desteklerin başvuru ve uygulama aşamaları üreticiyi zorlamaktadır.

Çözüm Önerisi

Üretime yönelik Teşvik ve Destekler mutlaka devam etmeli, başvuru ve uygulama aşamalarında üreticilere kolaylık sağlanmalıdır.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 84

Teşvik Uygulamalarında gelişmişlik düzeylerinin il bazında belirlenmesi farklı gelişmişlik düzeyindeki ilçeler arasında haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimizde Yunus Emre, Şehzadeler, Akhisar gibi ilçeler ile Demirci, Gördes gibi ilçeler arasında gelişmişlik düzeyi açısından farklılıklar bulunmakta, az gelişmiş ilçeler teşvik uygulamalarından gelişmiş ilçeler kadar yararlanmamakta. Bu nedenle teşvik uygulamaları planlanırken destek konularının ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre belirlenmesi daha başarılı olacağı düşünülmekte.

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 85

Tarıma dayalı sanayide, hammadde olarak ithal edilen, üretim açığı olan ürünlere “özel üretim teşvikleri” verilmesinin gerekliliği

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin uluslararası piyasalarda diğer ürün gruplarıyla karşılaştırıldığında üstünlüğe sahip olduğu üzüm, pamuk gibi katma değer üreten ürünlerinin üretim teşviklerinin daha etkili hale getirilmesi.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 86

Vergi ve SGK Primi gibi borçlara ilişkin af veya yapılandırma beklentilerinin oluşturduğu haksız rekabet

Çözüm Önerisi

Bu durum vergi ve sosyal güvenlik bilincinin yeterince yerleşmemesine, İlgili Kurumun etkin, tutarlı ve adaletli bir takip sistemini uygulayamamasına neden olmaktadır. Prim ödemeleri ve diğer tüm yasal düzenlemelere zamanında ve eksiksiz uyum gösteren firmaları, özellikle ihracatçıları ödüllendirecek gündemdeki yeşil pasaport ve VIP hizmeti düzenlemesinin gerçekleştirilmesi. Sisteme sadakati pekiştiren %5 SGK prim indiriminin daha etkili olacak şekilde %10 oranına yükseltilmesi ya da yıllar itibarıyla kademeli artış göstermesi. Benzer uygulamanın vergi ödemelerinde de düzenlenmesi.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 87

Narenciye sektörüne verilen ihracat desteklerindeki belirsizlik

Çözüm Önerisi

Narenciye sektörüne verilecek desteklerin belirlenmesi sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 88

İhracatta Dfif Ödemeleri

Çözüm Önerisi

Narenciyede ve diğer bazı meyve-sebzelerde dfif ödemelerinin cazip hale getirilmeli. Dfif ödemeleri üreticinin sadece ihraç kalitesindeki ürününe ödenmeli ve bu sayede üreticinin daha kaliteli ihraç vasıflı ürün yetiştirilmesi teşvik edilmelidir. ton başına ödenen dfif'in yüksek olması, ihracatçıların finansman ihtiyaçlarını ve ihracatçıların vergi kaçırma olasılığını azaltacaktır.

(SİLİFKE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 89

Muğla'nın gelişmişlik sıralamasında üst sıralarda bulunması ve Muğla'nın GSMH'dan aldığı pay yüksek görünmesi Muğla'ya yönelik teşvikleri azaltmaktadır. Bunun sebebi sahil kesimindeki turistik ilçelerin turizmden aldığı payın yüksek olmasıdır. Menteşe, Yatağan, Ula gibi ilçelerde durum aynı değildir.

Çözüm Önerisi

Muğla'da kırsal ve kıyı ayırımına gidilerek iç kesimlerin 1. Teşvik bölgesi kapsamından çıkarılması

(MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 90

İlimiz teşvik uygulamalarında 6. bölgede yer almaktadır. Yatırım teşvik uygulamalarında ilimizde özellikle SGK'nın teşvik uygulamalarına hakim olmaması nedeni ile Yatırım teşvik belgesi olan firmalar bu teşviklerden yararlanmakta sorun yaşamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Yatırım Teşviklerin uygulanması konusunda başta SGK olmak üzere kamu kurumları ile Ekonomi bakanlığı arasında bir koordinasyon ve iletişim eksikliği olduğu görülmektedir. Bu koordinasyonun sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmadığıdır.

(MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 91

Bölgemizin geçim kaynağı %70 Tarıma dayalı fındık ticaretidir. Fındık bölgemizde asgari %50 dondan zarar gördü bu da ticareti olumsuz etkileyecektir.

Çözüm Önerisi

Fındıkla ilgili üreticiye her yıl yapılan alan desteğinin öne alınarak (Eylül-Ekim ayına kadar) ve artırılarak ödenmesi

(ÜNYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 92

İlimize sağlanan yatırım teşviklerin artırılması

Çözüm Önerisi

Yatırım teşvik sayesinde sanayileşmenin arttığı Osmaniye'de, firmalara sağlanan teşviklerin daha uzun vadeye yayılması ve oranlarının artırılması gerekmektedir.

(OSMANİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 93

Destek ve Teşvikler

Çözüm Önerisi

Rize'nin 4.Yatırım Teşvik Bölgesinden 5. Yatırım Teşvik Bölgesine alınması

(ÇAYELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 94

KOSGEB tarafından 3,5 yıldır verilmeyen faiz desteği, Özellikle maden ruhsat başvurularının aylarca sonuçlanmaması, 6ncı bölge teşvik şartları arasında bulunan yatırımlara 31.12.2014 tarihine kadar başlanması şartının kaldırılması, Büyük ve küçükbaş hayvancılığın hibe, teşvik ve kredi desteği

Çözüm Önerisi

Hayvancılık konusundaki desteklerin artırılması, Maden ruhsat başvuruları ile ilgili bürokrasinin azaltılması, KOSGEB'in KOBİ'lere uygun oranlarda işletme kredi desteği vermesi

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 95

Yaklaşık 8 ay boyunca tarımsal ürünlerin ihracatı için uygulanmakta olan teşvik unsurları, ilimizin hasat döneminin başlangıcında her nedense sona ermekte, ilimizde üretilen tarımsal ürünlerin yurtdışına pazarlanması konusunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracat teşvik unsurlarının ilimizi de kapsayacak şekilde genişletilmesi

(TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 96

Teşvik sisteminin yarattığı sıkıntı

Çözüm Önerisi

Zonguldak'ın 4. bölge kapsamına alınması

(ALAPLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 97

Teşvik ve destek sistemi yetersizdir. Bölge ekonomisinde özellikle sektörel anlamda öne çıkan sektörler bulunmaktadır. Devrek ve Gökçebey ilçeleri ormancılık, bastonculuk, kereste imalatı ve giderek gelişen mobilya endüstrisi ile ağaç ve ağaç ürünlerine yönelik sektörlerin öne çıktığı bir bölgedir.

Çözüm Önerisi

Sektörel teşvikler ve destekler ile bölgede bir altyapısı bulunan ağaç ve ağaç ürünleri sektörünün güçlendirilmesi

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 1

19.09.2007 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla kurulan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin faaliyete geçmesi için ilgili kurumlarca gerekli çalışmalar bir an önce başlatılmalıdır.

Çözüm Önerisi

19.09.2007 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla kurulan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi için Bakanlar Kurulu 2010 yılında acele kamulaştırma kararı almış, 2012 yılında başlayan kamulaştırma işlemleri ve bölge haritası tamamlanmıştır. Altyapı çalışmaları için jeolojik etüdün başlaması ve parselasyon çalışmalarına hız verilmelidir Ayrıca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yatırımcılara çağrı yapılmaya ve Başbakanlık Yatırım ve Tanıtım Ofisi tarafından yurt dışındaki yatırımcılara tanıtımına öncelik verilmelidir.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Devlet borcu olan sahalara Maden Sevk Fişi verilmemesi sıkıntı oluşturuyor.

Çözüm Önerisi

Devlet borcu olan sahalara Maden Sevk Fişi verilmiyor. Mermer sahasının ekonomik verimliliğinin devamı için üretimin durması büyük sıkıntıya sebep olmaktadır. Bu nedenle borcu olan firmaların üretimlerinin durmaması için firmayı ayakta tutacak kadar sevk fişinin verilmesi faydalı olacaktır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANANAYİ ODASI)

Sorun 3

Ucuz enerjiye erişim sorunu bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sandıklı ilçemize doğalgazın gelmesinin sağlanması, doğalgazın da öncelikli olarak organize sanayi ve sanayi bölgeleri ile sanayi firmalarına verilmesi talep edilmektedir.

(SANDIKLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Ağrı ilinde doğalgazın olmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ağrı'ya ve Doğubayazıt'a doğalgaz bağlantısı yapılmalıdır.

(AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Başbakanlığın, 16.06.2012 tarih 2012/15 sayılı Genelgesi ile Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve Orman İzinleri için Orman Genel Müdürlüğü tarafından verilen madencilikte yeni ocak izinleri Başbakanlığa bağlandı. Bu sebeple, sektördeki sıkıntılar 2014 yılında da devam edecektir.

Çözüm Önerisi

Ocak ve ruhsat işlemleri ile ilgili izinlerin yeniden Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) ve Orman Genel Müdürlüğü tarafından verilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Söke ovası 2014 yılına geldiğimiz halde hala elektriksizdir. Tarımsal sulama ve farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, daha modern şartlarda üretim yapılabilmesi için elektrik hatlarının döşenmesi veya yenilenebilir enerji kaynaklarının artırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

AYDEM A.Ş. Söke Ovası'nın elektrikleşmesi konusunda yatırıma yönlendirilmelidir. Bunun yanında yenilenebilir enerji kaynakları konusunda tarımsal veya kırsal kalkınma kuruluşları üzerinden yenilenebilir enerji kaynaklarına destek verilmesi sağlanmalıdır.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Sorun 7

Üretim maliyetlerinin yüksekliği ve rekabet şartlarının her geçen gün daha da zorlaşması, yeni iş alanları Maden Sahaları vb. ruhsat ve izin prosedür ve sürelerinin uzunluğu sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Enerji ve işgücü üzerindeki maliyetlerin yüksek ve yine yeni yatırım ve maden sahalarının açılmasına ilişkin izin ve ruhsatlandırma prosedürlerinin ve sürelerinin uzun olması yeni yatırımların ve iş imkânlarının önünü kesiyor.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Bolu'da sanayi kuruluşlarına doğalgaz hala ulaşmamıştır.

Çözüm Önerisi

Bolu ilimizde doğalgaz çalışmaları başlayalı 3 yıl olmasına rağmen henüz yüzde 50 oranında tamamlanmıştır. Birçok işyerine doğalgaz ulaşmamıştır. Bu işyerleri daha pahalı olan enerji kaynaklarını kullanmakta ve aynı sektördeki diğer firmalara göre daha yüksek maliyetlere katlanmak zorunda kalmaktadır. Doğalgaz yatırımlarının biran önce en azından sanayi kuruluşlarına ulaşması sağlanmalıdır.

(BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Çanakkale’de kömür santralleri gözden geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Çanakkale’de master plan yapılarak şehrin büyüme ve gelişme yönü belirlenmelidir. İthal kömür santralleri yerine nükleer santraller mutlak suretle öncelikli olarak düşünülmelidir.

(ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Doğalgazın getirilmesi önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçemizin yatırımcı çekebilmesi için ilçemize doğalgazın en kısa zamanda getirilmesi ve yeni teşviklerin sağlanması gerekmektedir.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 11

Organize Sanayi Bölgemizin yol ve doğalgaz sorununun çözülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Edirne Organize Sanayi Bölgesinin yol bağlantılarının acilen ağır yük taşıyan araçların kullanımına uygun hale getirilmesi ve Organize Sanayi Bölgemizin çok yakınından geçen doğalgaz hattının OSB’ye bağlantısının yapılarak bölgenin daha cazip hale gelmesinin sağlanmalıdır.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Bergama Organize Sanayi Bölgesinde devam eden enerji temini sorunun çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bölgedeki işsizlik sorunu da büyük ölçüde çözecek olan organize sanayi bölgesinde elektrik alt yapı yetersizliği nedeniyle yatırım yapılamamaktadır. TEİAŞ tarafından sorunun acilen çözümü gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bergama Organize Sanayi Bölgesinde devam eden enerji temini ve elektrik altyapısı sorunu çözülmelidir.

(BERGAMA TİCARET ODASI)

Sorun 13

Türkiye'nin en çok turist çeken üçüncü ili Muğla'da bulunan üç termik santral ve özellikle kış aylarında evlerde kömür yakılması çok ciddi boyutlarda hava kirliliği yaratmaktadır. Kükürt di oksit salınımından kaynaklanan yoğun hava kirliliği insan ve çevre sağlığını tehdit etmektedir.

Çözüm Önerisi

Muğla'nın başta Bodrum, Marmaris, Fethiye ve Datça başta olmak üzere turistik ilçelerine ve Men-teşe, Milas, Yatağan gibi içeride kalan ilçelerine mutlaka doğalgaz getirilmelidir.

(MİLAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Yapılan tüm çalışmalarda (elektrik, su, doğalgaz vb.) zemin kazılarak yollar tahrip edilmekte olup bir o kadarda mali kayba uğratılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Şehirlerimizde büyük bir altyapı sorunu bulunmaktadır. Yapılan tüm çalışmalarda (elektrik, su, doğalgaz vb.) zemin kazılarak yollar tahrip edilmekte olup bir o kadarda mali kayba uğramaktayız. Avrupa ve Amerika'daki gibi büyük altyapı kanalları kurularak bütün sistemler bu kanallara taşınmalıdır.

(ÜRGÜP TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

OSB'lere doğalgaz ulaştırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Samsun'a doğalgaz hattı çekilmesi talep edilmektedir.

(BAFRA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Doğal kaynakların verimli kullanılmamasının önüne geçilmelidir.

Çözüm Önerisi

İlçemizin en büyük yer altı kaynağı olan doğal sıcak suyun jeotermal enerji ve sera ısıtmasında kullanılması nedeniyle, kaynaklar kontrolsüz ve fazla kullanılmaktadır. Kullanılan kaynağın tekrar yer altına gönderilmesi de minimum miktarda yapılmaktadır. Bundan dolayı ilçemizin bir an evvel yer altı kaynak cetvelinin çıkarılarak, su rezervimizin ölçülmesi, daha sonra da buna göre planlamanın yapılması gerekmektedir. Ayrıca kaynak suyunun yer altına tekrar reenjekte edilmesi konusunda gerek resmi kurumlar, gerekse yatırımcılar teşvik edilmeli ve bu konu ile ilgili yaptırımlar uygulanmalıdır.

(SANDIKLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

İşlenmiş mermer ihracatını artırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İşlenmiş mermerin, enerji maliyetlerinin desteklenmesi, doğal taş sektöründe her aşamada ileri teknoloji kullanımı yaygınlaştırılması gerekmektedir.

(MUĞLA TİCARET BORSASI)

Sorun 18

Afşin Elbistan Termik Santrali'nden kaynaklı hava kirliliği ve kirlilikten kaynaklanan hastalıklar sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Afşin Termik Santral bacalarının filtrelerinin bakım ve onarımının düzenli şekilde yapılması ve filtre eksikliği olan bölümlerin eksiklerinin giderilmesi ve hava ölçüm cihazı getirilmesi sağlanmalıdır. Bölgemize hava kirliliğine bağlı hastalıklarla mücadele için geniş kapsamlı bir bölge hastanesi yapılması ve uzman kişilerin görevlendirilmesi gerekmektedir.

(AFŞİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

A Termik Santralinden sonra B Termik santrali faaliyete geçti. C, D ve E santrallerinin yapımı düşünülmektedir. Gerekli tedbirler alınmaz ise bölgemizde yaşamın sürdürülmesinin mümkün atı görülmemektedir.

Çözüm Önerisi

Elbistan Termik Santralinin Mevcut A Termik Santraline acilen baca gazı kükürt arıtma sistemi ve kül tutucu elektro filtreler yapılmalıdır. Bu kapsamda bölgenin acilen kirlilik haritası çıkarılmalıdır. Elbistan'da hava kirliliği ölçüm cihazı verilmesi ve termik santralinin çevreyi kirliletmesini önleyici tedbirler alınması gerekmektedir. Mobil hava kirliliği ölçüm cihazları daim çalışır halde bulundurulmalıdır. Doğalgaz boru hattından Elbistan ve yöresinin de yararlanabilmesi en kısa zamanda sağlanmalıdır.

(ELBİSTAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Madencilik sektöründe, hammadde ve yarı mamul ihracatı yapılmaktadır. İhracatta mamul ve orta yüksek ve ileri teknoloji ürün ihracatı son derece azdır. İl genelinde hammadde ve ara malı ihracatında yoğunlaşırken, bölgede ithalata bağımlılık söz konusudur.

Çözüm Önerisi

Doğaltaş alanında, işlenmiş ürünün birim fiyatı 400 dolara kadar çıkarken hammadde olarak 30 dolar, yarı mamul olarak 55 dolar civarında satılmaktadır. Nitelik iş gücü, patent ve markalaşma bilincinin yeterli seviyeye çıkması, AR-GE ve İnovasyon çalışmalarında gerekli altyapının olması halinde katma değeri yüksek ürün üretilerek, ihraç edilebilir. Enerjide ve tarımdaki girdilerde ithalat bağımlılığını azaltmak için bilimsel çalışma yapılmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİC. VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

Bölgemiz için önem arz eden fakülte ve yurt inşası için Bakanlığımızda destek talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na ait soma merkezdeki eğitim kampüsünün Celal Bayar Üniversitesi'ne bedelsiz devri ile bu alan fakülte ve yurt yapılması talep edilmektedir.

(SOMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Bakanlar Kurulu'nun 19/9/2007 tarihli kararıyla, sınırları ve koordinatları tespit edilmiş bulunan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin halen yatırıma açılmamış olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin kamulaştırma çalışmalarının ivedilikle sonuçlandırılması ve bölgenin bir an önce yatırıma açılması gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 23

Ceyhan petrol ve petrol ürünleri borsası kurulmamış olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Asya, Avrupa ve Ortadoğu coğrafyasının kilit noktasındaki Ceyhan'da petrol ve petrol ürünleri borsasının kurulması önemli ve elzemdir. Kurulacak petrol ve petrol ürünleri borsasındaki işlemler sonucunda ülkemizin cari açığının önemli bir kısmını oluşturan kimya sektörü bu açığın kapanmasına katkı sağlayacaktır.

(CEYHAN TİCARET BORSASI)

Sorun 24

Kozan'ın doğalgaz ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kozan'a doğalgaz hattı getirilmelidir. Bu sayede kozan OSB'deki bulunan fabrikalar, şehirde çok katlı konutlar, bölge hastanesi, üniversite ve eğitim tesisleri kullanımı sağlanmalıdır.

(KOZAN TİCARET BORSASI)

Sorun 25

05.06.2004 Tarihinde çıkan 5177 sayılı kanunla alınan maden ruhsatlarında ortaklar arasında çıkan anlaşmazlık, ortaklardan birinin veya bir kaçının vefatı, iş değiştiren ortaklar dolayısıyla çalıştırılmayan maden ocakları vardır. Bu ocaklarda işe devam eden ortaklar kaçak olarak işlerini devam etti.

Çözüm Önerisi

Maden Ruhsatlarının 1 kereye mahsus bölünebilmesinin önünün açılmasıyla bu sorun ortadan kalkacaktır. (Maden Ruhsatı bir bütün halinde devredilebiliyor veya bir kısmı terk edilebiliyor ama ortaklar arasında 2'ye veya 3'e bölünemediğinden dolayı madenciler çok sıkıntı yaşıyor bu hususta gerekli çalışmanın yapılması)

(DİNAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Sandıklı ilçemize henüz doğalgaz gelmemiştir. Doğalgaz gelirse başta organize sanayi ve şehrimizin ısıtılmasında gerçekleştirilecek ve hava kirliliği yaşanmayacaktır.

Çözüm Önerisi

Doğalgazın gelmesi için gerekli yatırımların ivedilikle yapılması gerekmektedir.

(SANDIKLI TİCARET BORSASI)

Sorun 27

MEDAŞ ile ilgili yaşanan problemler bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

MEDAŞ Konya Bölge Müdürlüğü'nün Aksaray'da işlem yapan bir şubesi açılmasına ihtiyaç vardır. Özel sektöre devredilen bu tür işlerde kamu gözetimini artıracak düzenlemeler getirilmelidir.

(AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Manavgat'a doğalgaz gelmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Antalya'dan Serik İlçesi'ne gelen doğalgaz boru hattının Manavgat İlçesine gelmesi ve Side Turizm Bölgesi'ne ulaşması sağlanmalıdır.

(MANAVGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Jeotermal enerji yasasının düzenlenmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Jeotermal sondaj kuyularından çıkan suyun organize sera bölgelerine ücretsiz ya da minimum maliyetle üreticiye verilmesi sağlanmalıdır. Elde hiç bir bilimsel veri olmamasından dolayı jeotermal enerji çalışmalarının tarım arazilerine zarar verip vermediğinin belirlenmesi sağlanmalıdır.

(AYDIN TİCARET ODASI)

Sorun 30

ÇATEŞ 380 hattının Bartın OSB indirici merkezi ile Bartın'ın ve OSB'nin enerji ihtiyacının karşılanması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

ÇATEŞ 380 hattı ve Bartın OSB indirici merkezi ile Bartın ve OSB'nin enerji ihtiyacının karşılanması sağlanmalıdır.

(BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Biga Organize Sanayi Bölgesi'ne doğalgaz olmaması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Biga Organize Sanayi Bölgesi'ne doğalgaz hattı bağlantısının yapılarak, sanayicimizin çevre dostu ve ekonomik olan doğalgaza kavuşturulması sağlanmalıdır.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Sık sık elektrik kesintilerinin olması ve elektrik kesintilerinin haberdar edilmemesi ve telefon edildiğinde söylenen vakitte tekrar elektriğin verilmemesi nedeniyle hem arızalar oluşturarak maddi külfet getirmekte hem de üretimi sekteye uğratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Şehirde sık sık yaşanan elektrik kesintileri işyerlerini sıkıntıya sokmaktadır. Elektrik kesintilerinin daha planlı yapılarak sanayiciye önceden haber verilmelidir. Sanayici buna göre önceden tedbir alarak zararını asgariye indirebilecektir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

İnşaat başta olmak üzere imalat sektöründe gelecek adına büyük önem arz eden sürdürülebilir enerji kullanımıyla ilgili farkındalık yetersizdir. Ayrıca somut desteklerin eksikliği sektörün ilgisini cezp etmemektedir.

Çözüm Önerisi

Sürdürülebilir enerji kullanımı için teşvikler gündeme gelmeli, daha fazla farkındalık çalışması yürütülmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 34

Reyhanlı ve Dostluk barajları ve Kılavuzlu barajının bir an evvel bitirilerek suyunun Amik ovasına taşıyacak taşıma kanallarının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Amik Ovası'na su verecek olan Reyhanlı ve Dostluk Barajlarının ve Kılavuzlu Barajı'nın su taşıma kanallarının yapılması gerekmektedir.

(ANTAKYA TİCARET BORSASI)

Sorun 35

Elektrik doğalgaz gibi enerji kaynaklarının pahalılığı bölgemiz sanayisini olumsuz etkilemiştir. Aynı zamanda çok sık elektrik bölgemizin en önemli sorunu haline gelmiştir. Özelleştirmeden sonra iyiye gitmesi gerekirken daha kötü bir duruma gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Sanayicilere enerji konusunda teşvikler sağlanmalı, kesintiler konusunda daha kapsamlı bir çözüm sağlanmalıdır.

(DÖRTYOL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Kömüre dayalı termik elektrik santralleri yeniden gözden geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Doğalgazla üretim yapan gemi elektrik santralleri teşvik edilmelidir.

(İSKENDERUN TİCARET BORSASI)

Sorun 37

İlimiz Türkiye genelinde en çok güneş alan il olması sebebiyle alternatif enerji kullanımı konusunda çaba ve gayreti içindeyiz. Bu sebeple hükümetimizden ve valiliğimizden odamıza destek vermesi beklentisi içindeyiz.

Çözüm Önerisi

Güneş enerjisi yatırımları desteklenmelidir.

(İĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

İlçemiz Ödemiş'te, coğrafi yapı itibarıyla kullanılan yakıtlardan dolayı fazlasıyla hava kirliliği mevcuttur. Temiz bir çevre için Ödemiş'e doğalgazın gelmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Ödemiş'e doğalgaz getirilmesi talep edilmektedir.

(ÖDEMiŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 39

Eflani Bölgesi'nde bulunan mermer ocaklarının aktif hale getirilmesi ve mermer işleme fabrikalarının teşvik edilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Eflani Bölgesi'nde maden ruhsatı almış ocakların aktif olmayanlarının ruhsatlarının iptal edilip aktif hale getirilmesi sağlanmalı, yatırımcıyı ocağı çalıştırmaya zorunlu tutmalı, mermer işleme fabrikası kurulması için teşvik çıkarılmalıdır.

(SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Elektrik dağıtım ve pazarlama işinin özelleştirilmesi profesyonel hizmet alımını olumsuz etkilemektedir. Yeni yatırımların gelişmesi önündeki en büyük engeldir. İlçemizde doğalgaz dağıtımının yıllardır yapılamamış olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki elektrik dağıtım şirketleri; yatırımcı, girişimci, sanayicinin taleplerini öncelikli olarak dikkate almalı; enerji nakil hattı, trafo, güç artırımı konusunda çıkan sorunlarda yatırımcıya yardımcı olmalıdır. Kamu özelleştirme ihalesini alan firmaların bu tür hizmet standartlarını denetlemelidir. Yöremiz sanayicilerinin en önemli ihtiyaçlarından biri olan doğal gazın ilçe dağıtımı, ilgili kurumlar tarafından öncelikli olarak hayata geçirilmelidir.

(AKŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Bölgemiz için doğalgaz enerjisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda yapılacak girişimler, üreticilerin enerjiye harcadıkları giderlerin azalması açısından önemlidir.

Çözüm Önerisi

Doğalgazın bölgemize ulaştırılması gerekmektedir.

(BEYŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 42

Doğanhisar ilçemizdeki yeraltı madenlerinin ilçemizde işlenmemesi sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayi potansiyeli sınırlı olan Doğanhisar'da bol miktarda bulunan kil madenin ilçemizde işlenmesi için kurulacak tesisler kamu tarafından desteklenmelidir.

(DOĞANHİSAR TİCARET ODASI)

Sorun 43

Karapınar ilçesinde 475 bin dekarlık alanda sulu tarım yapılmakta olup, sulu tarım için kullanılan elektrik enerjisi ile santraller yetersiz kalmaktadır. Sürekli elektrik kesintileri, hem günlük yaşamı, hem de tarımda üretimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Karapınar'da sulu tarım için kullanılan elektrik enerjisi ile santraller yetersiz kalmaktadır. Sürekli elektrik kesintileri, hem günlük yaşamı, hem de tarımda üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. İlçede halihazırda mevcut şalt sahası 1 adet olup yetersiz kalmaktadır. Acilen 2. ya da 3. bir şalt sahası kurulmalıdır. Köy ve yaylalardaki trafo sayıları artırılmalıdır.

(İLGİN TİCARET BORSASI /KARAPINAR TİCARET BORSASI /KONYA TİCARET BORSASI)

Sorun 44

Manisa, Akhisar, Turgutlu, Uşak gibi yakın çevrelerimize doğalgaz gelmesine rağmen ilçemiz maalesef bundan mahrum bırakılmıştır. İlçemizin de çevre il ve ilçelerimizle rekabet edebilmesi için bir an önce doğalgaz Organize Sanayi Bölgemize getirilmelidir.

Çözüm Önerisi

İlçemizin de çevre il ve ilçelerimizle rekabet edebilmesi için bir an önce doğalgaz Organize Sanayi Bölgemize getirilmelidir.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 45

Madenlerin sağlıklı çalışması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Kömür madenlerinin sağlıklı ve güvenli çalışabilmesi için Soma sivil toplum kuruluşlarıyla bilgi alışveriş yapılması sağlanmalıdır.

(SOMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 46

Doğalgaz bağlantıları yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Soma OSB için planlama aşamasında olan Süleymanlı - Kınık doğalgaz boru hattından çıkış vanası yapılması talep edilmektedir.

(SOMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 47

Son teşvik yasasına enerji desteğinin eklenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yürürlükte bulunan teşvik yasasına sanayi, turizm, çiftçiler ve sağlık sektörü eklenmeli, bunlara enerji desteği sağlanmalıdır.

(MARDİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 48

Bölgenin elektrik sorunu giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Bölge çiftçilerine uygulanan elektrik fiyatının yüksekliği büyük bir mağduriyet ortaya çıkmaktadır. Bu uygulamadan vazgeçilerek çiftçilere makul bir fiyat çıkarılması gerekmektedir.

(KIZILTEPE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Enerjiye dayalı yapılan sulamada enerji kesintisi ve enerji dalgalanmaları sonucu üretimde yaşanan sıkıntılar giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Özel sektöre (DEDAŞ) verilen enerji dağıtımı nedeniyle, çiftçilerin tükettikleri enerjinin dönüm başına makul ve ödenebilir seviyede tutulması sağlanmalıdır.

(KIZILTEPE TİCARET BORSASI)

Sorun 50

Enerjiye dayalı yapılan sulamada enerji kesintisi ve enerji dalgalanmaları sonucu üretimde yaşanan sıkıntılar giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Enerji kesintisinin makul seviyede tutulması, dalgalanmasının kesinlikle önlenmesi sağlanmalıdır.

(KIZILTEPE TİCARET BORSASI)

Sorun 51

Anamur Burnu halk arasında yelli Burun diye anılır. Bu bölgemiz rüzgar alımı yönünden verimli bir yerdir. Bu bölgemizin enerji üretimi için teşvik yatırım kapsamına dahil edilerek ilan edilmelidir. Doğaya ve çevreye zarar vermeyen bu enerji türünü üretebilecek bölgemiz teşvik kapsamına alınmalıdır.

Çözüm Önerisi

Anamur Burnu, enerji üretimi için teşvik yatırım kapsamına dahil edilerek ilan edilmelidir. Doğaya ve çevreye zarar vermeyen bu enerji türünü üretebilecek bölge teşvik kapsamına alınmalıdır.

(ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Hes ve göletler için gerekli izinler verilmelidir.

Çözüm Önerisi

Göksu Nehri'nden sulu tarım için kullanım kolaylığı ve izninin sağlanması gerekmektedir.

(MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 53

MEDAŞ, yatırım programlarını yıllık olarak planlamaktadır. Bu nedenle ilimize gelen yatırımcılar bir sonraki yılın yatırım programını beklemek zorunda kalmakta ya da kendileri yaptırmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum yatırımın gecikmesine ve maliyet artışına yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

MEDAŞ, yatırım programlarını yıllık olarak planlamaktadır. Bu nedenle ilimize gelen yatırımcılar bir sonraki yılın yatırım programını beklemek zorunda kalmakta ya da kendileri yaptırmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum yatırımın gecikmesine ve maliyet artışına yol açmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için MEDAŞ'ın yatırımcılara özel çalışma yapmalı ve yatırım planları ile ilgili daha erken bilgi vermelidir.

(NİĞDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 54

Akaryakıt ve enerji fiyatlarının yüksek olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıttan alınan vergilerin düşürmesi gerekmektedir. Odamıza bağlı olan bölgenin ülkeyimizin güneş ışınlarını en çok aldığı bölge olup belirlenen bölgede güneş enerjisinde elektrik üretim tesisleri kurulması ile üreticilerin enerji ihtiyaçlarının daha ucuz maliyet ile temin etmeleri sağlanabilir.

(BOR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 55

Doğalgaz getirilmesi ihtiyaçtır.

Çözüm Önerisi

Çayeli ilçemize doğalgazın getirilmesi talep edilmektedir.

(ÇAYELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 56

Tarımsal alanda yüksek elektrik borçları ve faturalandırılmaları nedeni ile sulama yapılamamakta ve üretim azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal alanda kullanılan elektriğin ucuzlatılması talep edilmektedir.

(BİRECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 57

Tarımsal alanda yüksek elektrik borçları ve faturalandırılmaları nedeni ile sulama yapılamamakta ve üretim azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Devlet desteği ile elektrik borçlarının yapılandırılarak ödeme kolaylığı sağlanması talep edilmektedir.

(BİRECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 58

Bölgede kullanılan elektrik hatları 1970'li yıllarda kurulan 50 MW'luk eski hatlar olmakla birlikte gelişen bölgemizde yetersiz kalmaktadır. Buna bağlı olarak sürekli olarak elektrik kesintisi yaşanmakta bu durum özellikle üretim yapan firmalarımızı, esnaflarımızı ve çiftçilerimizi zarara uğratmaktadır

Çözüm Önerisi

Eski dönemlere ait elektrik hatlarının yenilenmesi, 100 MW'lık trafoların kullanılıp sayılarının artırılması talep edilmektedir.

(SİVEREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 59

İlimize üretim girdisi sağlayan tek üretim alanları kömür ocaklarıdır. Kömür ocaklarımız Şırnak Merkez Kumçatı Beldesinden doğuya doğru 100 km²'lik bir alanı kaplar.

Çözüm Önerisi

Şırnak'ta çıkarılan kömürünün rehabilitasyonu ve sanayide kullanımı için çalışmalar yapılmalıdır.

(ŞIRNAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 60

Bölgemizde faaliyette olan Arsin OSB, arsa tahsisleri yapılmakta olan Şinik Organize Sanayi Bölgesi enerji nakil hatları ile ilgili sorunların çözülmesi gerekmektedir. Gemi İnşa Sanayisini yakından ilgilendiren ve tahsisi yapılmış Yeniay Çamburnu tersanesinin enerji nakil hattı ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Uğurlu'da yapılmakta olan trafo merkezinin ivedilikle bitirilmesi talep edilmektedir.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 61

Termal enerji kaynaklarının atıl olarak kalması, gerekli yeraltı ve yerüstü enerji kaynakları etüd araştırmaları yapılmaması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Jeotermal olarak zengin olan Yozgat'ın bu kaynağı ev ve sera ısıtma, kaplıca ve sağlık tesislerinde profesyonel anlamda kullanılması için gerekli etüdler hızla tamamlanmalı ve bu alandaki tüm yatırımlara verilen teşvikler artırılmalıdır.

(YOZGAT TİCARET BORSASI)

Sorun 62

Enerji ve kamu kaynaklı maliyetler firmalara sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yüksek enerji maliyetleri ve kamu kaynaklı eklentiler firmaları sıkıntıya sokmaktadır. Yüzde 2 TRT payı, yüzde 1 enerji fonu, yüzde 1 BTV gibi elektrik faturalarına yansıyan kamu kaynaklı eklentilerde düzenlenmesi gerekmektedir.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 63

Ağır metal içeren jeotermal suyun enerji temini amaçlı işlenmesi sonrasında yer altına reenjeksiyonunun teknik şartlara uygun olarak yapılıp yapılmadığı konusunda endişe uyandırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu suların akarsulara bırakılması veya yeterli derinliğe reenjekte edilmemiş olması nedeniyle, içme ya da tarımsal sulama amaçlı yeraltı sularına karışması olasılığı; çok daha uzun vadeli bir ekonomik kaynak olan tarım alanlarının korunması, gıda güvenliği ve insan sağlığı açısından önemli bir risktir. Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde, ruhsatlandırma şartları ve denetim esasları ile riskli alanların yasal kontrol altında olduğunun daha net ifade edilerek kamuoyuna duyurulması gerekmektedir. Maliyeti nedeniyle Reenjeksiyon işleminin yatırımcının inisiyatifine bırakılmaması ya da teşvik edilmelidir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 64

Üretim maliyetlerinin yüksekliği üreticilerimizin yabancı rakipleriyle rekabet edememesine yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çevreyi korumak, enerji güvenliği sağlamak, dışa bağımlılığı azaltma ve enerji maliyetlerini düşürmek için enerjide öz kaynakları daha etkin bir şekilde kullanmaya öncelik verilmelidir.

ANKARA TİCARET ODASI

Sorun 65

Batman 1. organize sanayisinde ve organize sanayi dışındaki tesislerin elektrik kesintisi ve dalgalanmalar yüzünden çalışmaları sürekli yarım kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Batman ve çevre illerde yaşanan elektrik kesintileri sebebi ile elektrik dağıtımı yapan şirketin denetim altına alınması gerekmektedir.

(BATMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 66

Orman izinleri Başbakanlık iznine tabidir. Yeni ruhsatlar izinler bir kenara mevcut yıllardır çalıştığımız ocaklarımızın genişletme izinlerini alamadığımızdan ya da çok geç izin verildiğinden fabrikalarımıza hammadde sıkıntısı çekmekte ve ocaklarımızda aşımından dolayı cezalar yemektedirler.

Çözüm Önerisi

Maden kanunu yapılacaksa bir an önce yapılmasını veya mevcut yasalarla yönetmeliklerle devam edecekse biran önce izinlerin tekrar bakanlıklara gönderilip madencilik sektörünün önünün açılması talep edilmektedir.

BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 67

İlimizde birçok işyerine doğalgaz ulaşmamıştır. Bu işyerleri pahalı enerji kaynaklarını kullanmakta, diğer firmalara göre yüksek maliyetle üretmektedirler.

Çözüm Önerisi

Bolu'daki işyerlerine doğalgaz erişimi sağlanmalıdır.

(BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 68

Çevreye zarar veren sanayi kuruluşları tarım arazileri için tehdittir.

Çözüm Önerisi

Kesinlikle tarım arazilerinden uzak ve yaşam alanlarına zarar veremeyecek mesafelere kurulması sağlanmalıdır.

(BİGA TİCARET BORSASI)

Sorun 69

Keşan'a doğalgaz getirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yapılan ölçümler sonucunda, Keşan Türkiye'nin en kirli havasının olduğu bölge olarak belirlenmiştir. Sağlık açısından bölge halkı acilen oksijeni bol ve temiz bir havaya kavuşturulmalıdır. Trakya'da sadece bölgemizde (Keşan, İpsala ve Uzunköprü) doğalgaz kullanımı yoktur. Ayrıca doğalgaz sağ-
lık nedenlerinin yanı sıra bölgemizde kurulması için çalışmaları başlatılan Organize Sanayi Bölgesi için de önemlidir. Bölgemize vakit kaybedilmeden doğalgaz getirilmesi büyük önem arz etmektedir.

(KEŞAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 70

Madencilik faaliyetleri ile ilgili ruhsatlar, ETKB tarafından verilmekte; ancak işletme faaliyetine geçebilmek için 10 ayrı bakanlığın 22 ayrı biriminden izin almak gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İzin ve ruhsat süreçleri sadeleştirilmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 71

Doğalgaz erişiminin sağlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

115 hektarlık 1. etap Organize Sanayi Bölgemizin tamamen dolması (52 adet tahsisi yapılan işletme bulunmaktadır) nedeni ile İmar Planı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca onaylanan 135 hektarlık 2. etap Organize Sanayi Bölgesi (99 sanayi parseli planlı) çalışmalarına başlanması nedeni ve imalata dayalı sanayi işletmelerinde imal edilen ürünlerin birim maliyetlerinin düşmesinin sağlanması için gerekli yazışmalar yapılmıştır.

(SALİHLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 72

Geri dönüşüm firmalarına yeterli desteği, teşviki alamamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Gelişmiş ülkelerde geri dönüşüme öncelik veriliyor. Zira bu uygulamayla atık ara mal olarak ekonomik değere dönüştürüldüğü gibi istihdam da yaratılıyor. Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelerde yaşanılabilir bir çevre için değer yaratan bu faaliyetlere mali destek mevcuttur. Atığın bertarafı için geri dönüşümcü ve geri kazanımcılara ton başına bedel ödeniyor. Ülkemizdeyse bu alanda faaliyet gösteren firmalar atığı para ödeyerek alıyor. Avrupa Birliği örneklerindeki gibi tesis yatırımlarına teşvik, bertaraf için destek uygulaması ekonomiye ciddi katkı yaratacaktır.

(AKYAZI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 73

İlimizdeki tarım arazilerinde sulu tarıma geçilememesi ve elektrik girdilerinin fazlalığı tarım ürünlerinin üretimini olumsuz etkilemiştir.

Çözüm Önerisi

Tarımda kullanılan enerji için yenilenebilir enerji projelerinin teşvik edilmesi sağlanmalıdır.

(ADİYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 74

İlimizdeki tarım arazilerinde sulu tarıma geçilememesi ve elektrik girdilerinin fazlalığı tarım ürünlerinin üretimini olumsuz etkilemiştir.

Çözüm Önerisi

Projeli sulama sistemleri ile damlama sulama sistemlerinin desteklenmesi sağlanmalıdır.

(ADİYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 75

Tarım sektöründeki girdi maliyetlerinin (elektrik, mazot, gübre, ilaç, tohum) dünya fiyatlarının çok üzerinde olması sektörü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretim için kullanılan mazotta ÖTV kaldırılmalı, tarımsal üretimde yenilenebilir enerjinin kullanımı teşvik edilmelidir. Tarımsal üretim için kullanılan gübre için sübvansiyon uygulanmalıdır.

(ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 76

Jeotermal seralarda kullanılan elektriğin ücret tarifesi ticari tarifeden hesaplanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tamamen tarıma yönelik üretim yapan jeotermal seralarda kullanılan elektrik enerjisi tarımsal tarifeden hesaplanmalıdır.

(DENİZLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 77

Tarım alanlarının sulanması ve kuraklık için çalışmalar yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Yapımı devam eden Reyhanlı Barajı ile Büyük Karaçay Projesi bir an evvel bitirilmelidir. Türkiye’den Suriye ve Irak’a verilen veya verilmesi teklif edilen su miktarı, değişen iklim şartlarına bağlanmalı ve ayarlanmalıdır. Daha sıcak ve kuru iklim şartlarına uygun tarım ürünlerine geçiş yapılmalı, organik tarım desteklenmelidir. Başta damlama sulama olmak üzere yeni sulama sistemlerine geçiş zorunlu tutulmalı ve uygun yöntemler cazip hale getirilerek, teşvik edilmelidir. Hidroelektrik barajları yerine alternatif enerji üretimi ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim ve ağırlık sağlanmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 78

Tarım sektörüne ilişkin uygulamalarda iller arası gelişmişlik sıralamasının dikkate alınması ortalama gelir düzeyi en düşük kesim olan tarım sektöründe haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada kullanılan elektrikte özellikle Güney Doğu Anadolu Bölgesindeki faizlerin kaldırılması, taksitlendirme vb. uygulamalar bütün bölgeler için geçerli olmalıdır. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı olan IPARD’a bütün bölgelerde başvuru yapılabilmelidir. 4 Haziran 2014 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan “Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri Kapsamındaki İllerde Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar” bütün illerimizde uygulanmalıdır.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 79

Termik santral açık işletme yeraltı suyunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Afşin Elbistan Termik Santral A Ünitesi Açık işletmesinden kömür alınabilmesi için açılan sondaj kuyularının sayısı ve çıkartılan suyla günlük yaklaşık olarak 50 bin dönüm arazinin sulaması fırsatı değerlendirilmelidir.

(ELBİSTAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 80

Yeraltı sularının azalması tehlike oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yeraltı suları tarımsal sulamada bilinçsizce kullanıldığı için yeraltı su seviyelerinde azalmaların başladığı ve önümüzdeki yıllarda su seviyelerinin iyice düşeceği görülmektedir. Bu su problemlerinden dolayı endüstriyel tarım ürünleri ciddi sıkıntıya girecektir. Bu nedenle kuyuların ve kaçak açılan kuyuların denetlenmesi ve çiftçilerin tarımsal sulama konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

(CİHANBEYLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 81

Önceden, tarımsal sulamada kullanılan elektriğin borçları, hasat sonrasında ödenmekteydi. Elektriğin özelleştirilmesinden sonra şirketler elektrik faturasını aylık olarak göndermektedir. Borcunu ödeyemeyen üreticilerimizin de elektriği kesilmektedir. Bu da üreticilerimizi zor duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada kullanılan elektrik faturaları ay ay değil eskisi gibi yıllık olarak faturalandırılmalı ve borçları yine mahsulden mahsule ödenmelidir. Genelde tarım arazileri dışarıda olduğundan üreticiler her ay arazilerine gidemediklerinden gelen elektrik faturasını takip edememekte bu yüzden elektrikleri kesilmekte ayrıca üreticiler yılda bir ürün kaldırdıklarından her ay gelen elektrik faturalarını ödemekte de güçlük çekmektedirler.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 82

Destekleme primlerinin elektrik enerjisi faturaları ile ilgili olmamasına rağmen bloke edilerek çiftçilere ödenmemesi sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Destekleme primlerinin enerji alacağı ile ilgisi olmadığından üreticilerin hakkı olan destekleme primlerinin ivedilikle ödenmesi talep edilmektedir.

(KIZILTEPE TİCARET BORSASI)

Sorun 83

Zeytinlik sahalarda yapılaşmaya yol açacak kanun değişikliği yapılmalıdır. (26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun)

Çözüm Önerisi

Zeytinlik alanların korunabilmesi, yasa değişikliğinin kabul edilmemesi gerekmektedir.

(MUĞLA TİCARET BORSASI)

Sorun 84

Türkiye'nin kültür balığı üretiminin yüzde 68'i Milas kıyılarında ve kıyıya yakın bölgelerdeki toprak havuzlarda üretilmektedir. Üretimin en büyük maliyeti yüksek enerji giderleri ile toprak havuzlar için çekilen yeraltı suları için ödenen yüksek kaynak suları harcıdır.

Çözüm Önerisi

Kültür balığı üretim tesislerinin rüzgar ve güneş enerjisi santralleri kurma ve işletmeleri teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Kültür balığı üretim tesislerinin kullandığı elektriğe indirimli tarife uygulanmalıdır. Toprak havuzlardaki balık üretimini teşvik için işletmecinin kendi kazdığı kuyudan çektiği ve içilebilir nitelikte olmayan yavan / acı sular için kaynak suyu harcı alınmamalıdır.

(MİLAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 85

Bölgemiz çiftçisinin elektrik masraflarının çok yüksek tutarlara ulaşması dikkat çekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz çiftçisinin üzerindeki en önemli yük sulama sorunları ve enerji ihtiyacıdır. Sulamanın yapılabilmesi için gerekli olan elektrik çiftçi için büyük maliyetler ortaya çıkartmaktadır. Gerekli teşviklerin ve eğitimlerin verilerek güneş enerjisi damlama ile sulama sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir.

(SEYDİŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI / NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 86

Kapalı kanal sisteminin kurulamaması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemizde kapalı kanal sulama sistemine geçilmesi aciliyet arz etmektedir.

(BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI/ŞEFAATLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 87

Isparta ilimiz 94 adet soğuk hava deposuyla İstanbul'dan sonra ikinci sıradadır. Toplam 350 bin ton kapasite mevcuttur. Depolarımız yaş meyve sebze ticaretinin en önemli unsuru olup 365 gün faaliyet göstermektedir. Depocularımızın en büyük sorunu elektrik maliyetleridir.

Çözüm Önerisi

Soğuk hava depolarının elektrik giderlerine yönelik ekstra iskonto yapılması ayrıca, ödeme güçlüğüne düşen işletmecilere ödeme kolaylığı ve taksitlendirme sağlanmalıdır.

(İSPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 88

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri'nin UNESCO kültürel miras başvurusu Kültür ve Turizm Bakanlığı üzerinden Ocak 2014'de yapılmış, ancak belirtilen bölge ile ilgili farklı bakanlıkların planlamaları arasında uluslararası standartlara göre kriterlerin sağlanması açısından sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı UNESCO başvurusu için, 2015 Haziran ayına kadar, gerekli incelemelerin yapılması ve koordineli bir şekilde çalışmaların yapılması sağlanmalıdır.

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 89

Jeotermal kaynakların kullanılabilmesinin önü açılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki sıcak su rezervinin tespit edilmesi gerekmektedir. Mevcut kullanılan sıcak suyun reenjeksiyon sorununun giderilmesi ve sıcak suyun kullanımı ile ilgili yönlendirme yapılması, sıcak suya dayalı sağlık turizminin başlatılması gerekmektedir.

(SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 90

Üretim yapan bölge sanayicileri yüksek girdi maliyetleri sıkıntıya sokmaktadır. (enerji, SGK, vergi, iş güvenliği, vs.)

Çözüm Önerisi

Üreticilerin enerji maliyetleri düşürülmelidir.

(TURHAL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 1

1-Adana ilinin IPARD 2014-2020 AB'ye katılım öncesi mali yardım araçlarından yararlanamamaktadır.

2-Ülkemizde pamuk üretimi arzu edilen seviyede değildir.

Çözüm Önerisi

Bölgesel rekabet edebilirliğin artırılması, süt, kırmızı et, tavuk eti, balık, meyve-sebze, zirai ürün depolama sektörlerinin kalite ve kapasitesinin artırılması, istihdam ve katma değer yaratmak için Adana'nın IPARD programına dahil edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, pamuk ekiminin artırılması için de desteklerin artırılması beklenmektedir.

(ADANA TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Tarım alanında sıkıntılar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Afyonkarahisar'da tam hayvan ıslahı yapılmalı, özellikle mandacılık ve organik örtü altı tarım farklı mekanizmalarla teşvik edilmelidir. Yerel ürünlerin paketlenmeleri ve satışa sunulmaları ile ilgili yatırımlara ilave teşvikler verilmelidir. Yerel değerleri markalaştırmak ve ekonomiye katkı sağlamak açısından bu destek çok önemlidir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Söke ovası 2014 yılına geldiğimiz halde hala elektriksizdir. Tarımsal sulama ve farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, daha modern şartlarda üretim yapılabilmesi için elektrik hatlarının döşenmesi veya yenilenebilir enerji kaynaklarının artırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

AYDEM A.Ş. Söke Ovası'nın elektrikleşmesi konusunda yatırıma yönlendirilmelidir. Bunun yanında tarımsal veya kırsal kalkınma kuruluşları üzerinden yenilenebilir enerji kaynaklarına destek verilmesi sağlanmalıdır.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Sorun 4

Hayvancılık sektörü istenilen düzeyde gelişim göstermemektedir.

Çözüm Önerisi

Hayvancılığı canlandırmak için çayır ve meralardan faydalanılmalıdır.

(BİTLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Tarım arazileri azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bolu'daki verimli tarım arazilerinin imara açılması engellenmelidir.

(BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Yurt genelinde buğday tohum çeşidinin oldukça fazladır.

Çözüm Önerisi

Buğday tohum çeşitlerinden Çanakkale yöresine uygun olanları tespit edilmesi, sayı 7 veya 8 indirilmelidir

(BİGA TİCARET BORSASI)

Sorun 7

Tarım ve hayvancılık faaliyetleri istenilen düzeyde değildir.

Çözüm Önerisi

Çorum'da tarım ve hayvancılık önemli bir geçim kaynağıdır. Tarım ve Hayvancılık faaliyetlerinin devam etmesi ve üreticinin rahat nefes alması için gerekli destekler (Sertifikalı Tohumluk, Mazot, Gübre, vs.) ile ürün başına uygulanan prim desteği sürdürülmeli, süne ile daha etkin mücadele edilmelidir.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 8

Sulama sistemlerinin geliştirilmesi ve tarımsal kuraklıkla mücadele.

Çözüm Önerisi

Edirne'de 25 yıllık ekonomik ömrünü tamamlamış olanlar başta olmak üzere, sulama kanalları yeraltından kapalı kanallara dönüştürülmeli, arazileri küçük parçalı olan üreticilerin damlama ve yağmurlama sulama sistemleri kullanması için düşük faizli kredi ve özel destekler verilmelidir. Ergene nehrinin ıslah çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 9

Çakmak barajı, iletim kanalları ve tarım arazilerinin toplulaştırılması.

Çözüm Önerisi

Uzunköprü, Meriç ve Pehlivan köy ilçelerinde bulunan 380 bin dönümü bayır arazi olmak üzere toplamda 522 bin dönüm arazi su ile buluşacaktır. Sulu tarıma geçilen arazilerde verim artışı, ürün çeşitliliğinin artması ve 2. ürünün ekilebilmesi gibi olumlu gelişmeler olacaktır. Tarım arazilerinin toplulaştırılması bölgemiz için çok elzem bir ihtiyaçtır. Bununla alakalı toplulaştırma programları hakkında kamuoyu bilgilendirilmelidir

(UZUNKÖPRÜ TİCARET BORSASI)

Sorun 10

Türkiye ihracatın da başı çeken sektörlerden biri tekstildir. Kahramanmaraş ise bir tekstil şehridir. Tekstil hammadde pamuk maalesef ülkemizde neredeyse ekilmemeye başlamıştır. Tekstil hammadde pamuk yurt dışından ithal edilir hale gelmiş ve dışarıya bağımlılığı arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Pamuk ekim alanlarının artırılması, pamuk priminin yükseltilmesi, makineli hasata geçilmesinin teşvik edilmesi, çırçır fabrikalarının rehabilite edilebilmesi için devlet desteğinin verilmesi, pamuk çiftçisinin zarar etmeden üretim yapabilmesi gerekmektedir.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 11

Karabük ili Eflâni ilçesinde hayvancılık ihtisas organize sanayi bölgesi, Yenice ilçesinde orman ürünleri ihtisas organize sanayi bölgesinin kurulması

Çözüm Önerisi

Bahsi geçen ilçelere OSB ve orman ürünleri ihtisas OSB'si kurulmalıdır.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Büyük baş hayvancılık, Kaşar ve Gravyer üretimi, Kaz Yetiştiriciliği, Kars Balı gibi ilimizi öne çıkaran alanlarda markalaşma eksikliği ve tanıtımın yapılamaması.

Çözüm Önerisi

Büyük Baş Hayvancılığı, Bal, Kaşar, Gravyer, Kaz gibi yöresel ürünlerimizin tanıtılması açısından çalışmalar yapılması gerekmektedir. Özellikle büyük Baş hayvancılıkta ileride olan ilimizin desteklenmesi ve et ithalatının önlenmesi sağlanmalıdır.

Tarih ve Kış turizmi reklam ve tanıtımlarının yapılması ve markalaşma açısından Kültür ve Turizm Bakanlığının destek olması gerekmektedir. Büyük Baş Hayvancılığı, Bal, Kaşar, Gravyer, Kaz gibi yöresel ürünlerimizin tanıtılması açısından çalışmalar yapılmalıdır.

(KARS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

İlimizde hayvansal üretim yoğun olarak yapılmaktadır. Fakat üreticinin yetiştirme ve pazarlama imkânları sınırlıdır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık organize sanayi kurulmalıdır. Bölgeye hitap edecek yeni ve modern entegre bir hayvan pazarı yapılmalıdır.

(KASTAMONU TİCARET BORSASI)

Sorun 14

Tarımsal üretimde verim düşüklüğü.

Çözüm Önerisi

Üretim yapılan alanların küçülmesi ve küçülen topraklarda uzun zamandır kullanılan ilaç ve gübrelerin verim düşüklüğüne neden olmaktadır.

(BÜNYAN TİCARET ODASI)

Sorun 15

Tarım Destekleri

Çözüm Önerisi

Tarım desteklerinin artırılarak çeşitli ürünlere verilmesi, kırsal motorin fiyatının düşürülmesi

(BABAESKİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Kırşehir'in İPARD destek programına alınması.

Çözüm Önerisi

İPARD destek programının dışında kalan Kırşehir destek kapsamına alınmalı, çiftçilerimiz modern tarım aletleri ile desteklenmelidir.

(KIRŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 17

Tarım ve hayvancılığın yeterince desteklenmemesi.

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için bölgesel teşvikler sağlanmalıdır.

(AKŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 18

İlçelerimizde zahireciler sitesi bulunmamaktadır. Tarım ürünlerinin alışları ve yüklemelerinde çirkin bir görüntü oluşmakta, ilçelerimize köy görüntüsü vermektedir.

Çözüm Önerisi

Tarım ürünlerinin yoğun üretildiği ilçelerimizde, modern zahire siteleri kurulması gerekmektedir. Bunun için, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı IPA Fonları kapsamına Kütahya ilinin de dâhil edilmesi, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı - Avrupa Birliği Fonlarından IPARD'ın bir an önce yürürlüğü girmesi arzu edilmektedir.

(KÜTAHYA TİCARET BORSASI)

Sorun 19

Bu yıl ilkbaharda yaşanan soğuk (don) olayı nedeniyle üreticimizi %90'ına yakını zarar görmüştür.

Çözüm Önerisi

Kayıp üreticilerine düşük faizli kredi verilerek 16 ay sonraki hasat için destek verilmelidir. Kayıpsız üreticileri için Tarsim sigorta bedelleri düşürülerek üreticinin sigorta şartları iyileştirilmelidir. Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığınca kayıpsızda yaşanan don olayından olumsuz etkilenen üreticiye alan bazlı destek sağlanmalıdır.

(MALATYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Tarımsal ürünlerde fark ödemelerinin dinamik destekleme modelleri ile nitelik değiştirmesi, tarım ürünlerine ödenen fark ödemeleri, ÇKS'ye beyan edilen ürün ve arazi bilgileri ile üretim sonrası elde edilen ürün miktarı ile belgeye dayandırılan üretim miktarları farklılık göstermekte, arz talep dengesi bozulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mazot gübre gibi alan bazlı yapılan desteklemelere benzer bir modelin tarımsal ürünlere de uygulanması ve fark ödemelerinin yılın ilk 4 ayı içinde yapılması, hangi ürünün nerede, ne kadar üretilebileceği hususunda tarımsal verilerin ve uydu görüntülerinin ilişkilendirilmesi, pamuk ve soya fasulyesine gereken destek ve teşviklerin sağlanması, borsa sisteminin gelişmesi TMO'nun alım satımlarının ve üreticilerin serbest piyasadaki ürünlerinin borsalarda pazarlanması, teşvik edilmesi dış ticaretteki koruma ve vergilendirmenin destekleme tedbirleriyle uyumu sağlanarak dönemsel bazda ithalatın yasaklanması sağlanmalıdır.

(TARSUS TİCARET BORSASI)

Sorun 21

Karacaören baraj gölündeki balık üretim çiftlik faaliyetlerinin devam etmesi.

Çözüm Önerisi

Karacaören Baraj Gölü'nü besleyen Göksu çayındaki alabalık tesislerinin bulunduğu alandaki çay suyundan alınan numunelerde fiziksel engel, katı ve sıvı atık tehdidinde rastlanmamıştır. Baraj gölünde balık üretim çiftliklerinin faaliyetlerini sürdürmesi sağlanmalıdır.

(BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Orman ve tarım arazilerinin amacı dışında kullanılması

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki orman ve tarım arazilerinin imara açılması kesinlikle engellenmelidir.

(BABAESKİ TİCARET BORSASI)

Sorun 23

Bölgemiz Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir. Bu da tarımda ciddi sıkıntılara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz Türkiye'nin en az yağış alan bölgelerinden biridir. Ayrıca yer altı suları da hızla tükenmektedir. Bu sebeple acilen kapalı sistem sulama kanallarına geçilmelidir. Çiftçilerin kapalı sulama sistemine geçişi teşvik edilmeli, çiftçiler hızla eğitilmelidir.

(EREĞLİ(KONYA) TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Uygulanan kamu spotlarına ve İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri'nin Toprak Koruma Kurulu çalışmalarına rağmen tarım arazilerimiz, konut alanı temini ya da farklı sektörel yatırım konuları ile işgale uğramaktadır.

Çözüm Önerisi

Yerel yönetimlerin bu konudaki sorumlulukları daha katı kurullarla güncellenmelidir.

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri'nin mutlak tarım arazilerinin korunması ile ilgili kontrol ve onay yetkileri güçlendirilmelidir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 25

Gelibolu’da balıkçılık barınağı eksikliği

Çözüm Önerisi

Gelibolu’ya en kısa sürede bir balıkçı barınağı yapılmalıdır.

(GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Bölgedeki balıkçılık sektörünün gelişmemesi

Çözüm Önerisi

Balıkçılık sektörüne ilişkin teşviklerin artırılması gerekmektedir.

(RİZE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Sebze-meyve ihracatının yapılış aşamalarındaki bürokratik işlemlerin yavaş ve çok fazla olması.

Çözüm Önerisi

İhracat için izin aşamasını oluşturan tüm kurumların bir merkezde toplanarak “Tek Elden İhracat” adı altında bir proje ile tüm işlemlerin aynı anda, aynı yerde yapılması sağlanmalıdır.

(ANTALYA TİCARET BORSASI)

Sorun 28

Kale ve Beyağaç ilçelerimizdeki tarım sektörü ekonomimize büyük katkı sağlamaktadır. Fakat büyük potansiyeli olan bu sektörün akademik desteğe ihtiyacı vardır. Çiftçimize eğitim verilmesi zarurettir

Çözüm Önerisi

Çiftçimize eğitim desteği Pamukkale Üniversitesi Tavas Meslek Yüksek Okulundaki bir kaç bölüm ile sınırlıdır. İlçeye açılacak yeni bir Ziraat Fakültesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 29

Uzun vadeli tarım ve hayvancılık politikalarının olmaması.

Çözüm Önerisi

Uzun vadeli tarım ve hayvancılık politikalarının oluşturulması, üreticilerin ve sanayicilerin geleceğe dair yatırım planlarını somutlaştırır.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET BORSASI)

Sorun 30

Bölgemizde önemli bir yere sahip olan tarım ve hayvancılık sektöründe temel bir yapılanmaya ihtiyaç duyulmaktadır. 320 besicinin bulunduğu ilimizde artan yem ve et fiyatları nedeniyle sektör tıkanma noktasına gelmiştir. Çiftçi ve girişimciler, kredi bulamamakta, alacakların finanse edememektedir

Çözüm Önerisi

Tarımsal alanda periyodik aralıklarla alternatif tarım ve hayvancılık konusunda eğitim seminerleri düzenlenmeli ve seçilecek pilot bölgelerde tarım, hayvancılık, seracılık, alternatif üretim teknikleri konularında çalışmalar yapılmalıdır. Kırıkkale köylerinde bugüne kadar yeterince yapılmayan toprak tahlilleri ile hangi ürünlere hangi gübre kullanılacağı konusunda çiftçilerimiz bilinçlendirilmelidir. Ayrıca ilimizde üretilen hayvansal ürünler için et ve süt tesisleri kurulmalı, özel teşvikler sağlanmalıdır.

(KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Çiftçilerin elektrik sorunu.

Çözüm Önerisi

Bölge çiftçilerine uygulanan elektrik fiyatının yüksekliği büyük bir mağduriyet ortaya çıkmaktadır. Çiftçilere makul bir fiyat çıkarılması faydalı olacaktır.

(KIZILTEPE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Mazot fiyatlarının yüksekliği

Çözüm Önerisi

Tarım üreticilerinin kullandığı mazot fiyatlarında ÖTV ve KDV indirimi uygulanmalı veya Bakanlığın destekleri gerçek mazot sarfiyatı dikkate alınarak yükseltmelidir.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 33

İhracatçılar Birliği tarafından koyulan ve belirli günlerde yurtdışına çıkışına izin verilen gemiler sebebiyle yükleme sahasında haftalarca bekleyen incirler bozulmakta, satılmadan hurdaya ayrılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Nazilli'de soğuk hava depolarının yaygınlaştırılması için destek ve teşvikler artırılmalıdır. Ayrıca, yükleme yasağı uygulamasının sonlandırılması gerekmektedir.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 34

Zeytinyağı fabrikalarında sorumlu yönetici çalıştırılması.

Çözüm Önerisi

Zeytinyağı fabrikaları sezonluk olarak çalışmakta ve yılda 3 ay faaliyet göstermektedir. Firmaların bir mühendis ile sözleşme yaparak devamlı çalıştırması mümkün değildir. Daha önceki yıllarda olduğu gibi yine bir mühendisin 5 işletme ile ortak çalıştırılma konusunun gündeme alınması ve gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 35

Yeni bir OSB açılması

Çözüm Önerisi

Uzunköprü ilçesinde Tarımsal Organize Sanayi Bölgesi Kurulmasına izin verilmelidir.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Doğu Anadolu Bölgesi özellikle yaz mevsiminin kısa sürmesi, kışın uzun ve ağır şartlarda geçmesi nedeni ile mevsime bağlı işsizlik problemi ile karşı karşıyadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz iklim şartları değerlendirilerek yatırım teşvikleri artırılmalı, yetiştirilen ürünlerin işlenebileceği tesisler kurularak işsizliğin azaltılması için çalışmalar yapılmalıdır.

(ERZURUM TİCARET BORSASI)

Sorun 37

İstihdamı zorunlu personelin taban ücretlerinin küçük ölçekli işletmelere getirdiği mali zorluk

Çözüm Önerisi

1. TMOBB ve Odalardan belge alınması yerine, mühendisin diplomasının ve işveren ile yaptığı imza ve kaşeli sözleşmenin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerine teslim edilmesi şeklinde düzenleme yapılmalıdır.

2. Taban ücret, deneyim süresi, mesleki nitelikler ve yapılacak işin içeriğine dair belirleyici rasyonel bir kriter olamayacağından, noterlerin tarafların karşılıklı rızasıyla yapıldığı açık bu tip sözleşmelerin ücret kısmına müdahalelerini önleyici düzenleme yapılmalıdır.

3. Ayrıca noterlerin onayladıkları işlemin tutarı üzerinden % oranında ücret almaları da konuya taraf gibi davrandıkları izlenimi vermektedir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 38

Jeotermal enerji üretimi tesislerinde reenjeksiyon sorunu.

Çözüm Önerisi

Bu suların, akarsulara bırakılması veya yeterli derinliğe reenjekte edilmemiş olması nedeniyle, içme ya da tarımsal sulama amaçlı yeraltı sularına karışması olasılığı; çok daha uzun vadeli bir ekonomik kaynak olan tarım alanlarının korunması, gıda güvenliği ve insan sağlığı açısından önemli bir risktir.

1. Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde, ruhsatlandırma şartları ve denetim esasları ile riskli alanların yasal kontrol altında olduğunun daha net ifade edilerek kamuoyuna duyurulması gerekmektedir.
2. Maliyeti nedeniyle reenjeksiyon işleminin yatırımcının inisiyatifine bırakılmaması gerekmektedir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 39

KKYD Programı dâhilinde ikinci tarım ürünlerinin de destek kapsamına alınması, ,

Çözüm Önerisi

6. bölge teşviklerinden eski işletmelerin de yararlanması sağlanmalıdır. KKYD Programı dâhilinde ikinci tarım ürünlerinin de destek kapsamına alınması gerekmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Aydın ili, "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi" kurulması planlanan 9 ilden bir tanesi olmasına rağmen, kurulması planlanan bölge için uygun özellikte arazi bulmada sorunlar yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Seralar, 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında İmar Kanunu dışında tutulurken jeotermal seralar 09/03/2011 tarihli Aydın-Muğla Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı revizyonu planınının 7.33 nolu genel hükmü gereği İmar Kanunu kapsamında değerlendirilmektedir. Jeotermal seralarda diğer seralar ile aynı kapsamda değerlendirilmelidir.

(AYDIN TİCARET BORSASI)

Sorun 41

Zeytin sıkımı sonucunda ortaya çıkan karasu ve yağlı prinanın çevre kirliliğine sebep olmadan ekonomiye kazandırılmaması, sektörde katma değeri yüksek yan ürünlerin üretimini olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Aydın ve çevresinde zeytin karasuyun buharlaştırma işleminden sonra yüzey sulamada ve gübre olarak kullanılmasının, zeytinin sıkılmasından sonra çıkan yağlı prinanın bozulmasına fırsat vermeden çekirdeğinden ayırarak, çekirdeksiz kuru zeytin ezmesi olarak yem sektöründe kullanılmasına imkân verecek düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Bu konuda Aydın ve çevresindeki iyi uygulamaları ve AR-GE çalışmalarını Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı mutlaka değerlendirmeli ve işletmelere destek verilmelidir.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 42

Aydın ili ve bölgemize has zeytin ve incirin ürünlerin iyi koşullarda depolanmaması sebebi ile zeytinde dış pazar için yeterli kalitede ve miktarda ürün bulunmamaktadır. İncirde beklemeden dolayı renginde oluşan kararma hidrojen peroksit uygulaması ile giderilmektedir.

Çözüm Önerisi

Aydın'da soğuk hava depolarının yapılması hususunda üreticiye ve işletme sahiplerinin kapasitelerine göre desteklenmesi, büyük yatırımcılar için de lisanslı depoculuk için teşvik şartlarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 43

Susurluk Şeker Fabrikasının yılın büyük bir bölümünün atıl kalması.

Çözüm Önerisi

Susurluk Şeker Fabrikası çalışmadığı zamanlarda bio-yakıt üretimi gibi alternatif konularda çalışmalar yapılabilir. Bilindiği üzere pancar belirli dönemlerde ekilen bir üründür. Üretim yapılmadığı dönemlerde pancar ekim alanlarına kanola bitkisi ekilebilir ve elde edilebilecek ürün fabrikada değerlendirilebilir.

(GÖNEN TİCARET BORSASI/SUSURLUK TİCARET BORSASI)

Sorun 44

Tarıma dayalı sanayinin eksikliği

Çözüm Önerisi

Düzce'de başta hayvancılık olmak üzere tarıma dayalı sanayi özendirilmelidir. Yatırım yapılması konusunda il eylem planı hayata geçirilmeli ve desteklenmelidir.

(DÜZCE TİCARET BORSASI)

Sorun 45

Keşan'a tarımsal organize sanayi bölgesi kurulması.

Çözüm Önerisi

Hamzadere Bölgesi'ne (Keşan, İpsala ve Enez) Tarımsal Organize Sanayi Bölgesi kurulması için çalışmalar başlamıştır. Organize Sanayi Bölgesi için şu anda arazi çalışmaları yapılmaktadır. Keşan'ın kuzey bölgesinde Paşayığıt Mahallesi civarında kurulması düşünülen Tarımsal Organize Sanayi Bölgesi için Valiliğimiz başta olmak üzere Kaymakamlığımız, Belediye-miz ve Sivil Toplum Kuruluşlarımız çalışmalarını hız kesmeden devam ettirmektedir. Tarımsal OSB'nin kurulma işlemleri hızlandırılmalıdır.

(KEŞAN TİCARET BORSASI)

Sorun 46

Mersin Tarsus İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması planlanan alan orman kapsamına alınmıştır.

Çözüm Önerisi

Mersin Tarsus İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin üzerine kurulması hedeflenen alanın orman alanı kapsamından çıkarılması sağlanmalıdır.

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 47

Bölgemizde kivi, deniz ürünleri ve iç su ürünleri için soğuk hava depoları ve Küçük sanayii,

Çözüm Önerisi

Kivi ve deniz ürünlerine ilişkin teşvik ve hibe programlarının daha kapsamlı hale getirilmesi

(PAZAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 48

Sakarya'da da araziler veraset yoluyla parçalanmaktadır. Küçülmüş ve parçalanmış tarım arazilerinin verimlilik ilkeleri doğrultusunda işletilmesine imkân vermek amacıyla ilimizde 59 bin hektarlık alanı kaplayan "Sakarya Ovası Arazi Toplulaştırma, Sulama, Drenaj ve Tarla İç Hizmetleri Geliştirme Projesi" hazırlanmıştır. Bu kapsamda ovada yer alan 17 köyün muvafakatleri alınmış, proje Kalkınma Bakanlığı'na sunulmuş ve ihale aşamasına getirilmiştir.

Çözüm Önerisi

Bu projenin bir an önce uygulamaya konulması gereklidir. Bu projenin bir kısmı olan Akova'nın sulama projesi için; Sakarya Nehri'nden suyun pompalanması için gerekli pompaların bir kısmı kurulmuş ancak pompaların tamamı için ödenek olmadığı için proje hayata geçirilememiştir. Proje hayata geçirilebilmesi için gerekli ödenek ivedi olarak çıkarılmalıdır.

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

İlimizde kurulma çalışmaları devam eden ve henüz faaliyete geçmemiş olan Bakanlık siciline tescilli OSB'lerin hukuki süreçlerinin bir an önce tamamlanarak faaliyete geçmesi yeni ve nitelikli istihdam yaratarak ihracatın artması için çok önemlidir.

Çözüm Önerisi

Tarıma Dayalı Çiçekçilik İhtisas OSB'si için toplulaştırma ve mevzuat çalışmalarının eş zamanlı yapılması ve mera arazilerinin TDİOSB'lere aktarımının kolaylaştırılması için yasal alt yapının oluşturulması gerekmektedir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 50

Tarımdaki girdilerin yüksek olması çiftçiyi olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımda akaryakıt girdilerini azaltılmalıdır. Kırsal kalkınma programında % 50 hibe desteğinin faturayı kesen firmaya ödenmesi gerekmektedir. Yağlı tohumlardan; yarfıstığı, susam gibi bitkilere prim verilmesi, ikinci ürün ekiminin de desteklenmelidir.

(CEYHAN TİCARET ODASI)

Sorun 51

Tarım arazilerinin sulanması.

Çözüm Önerisi

Çevre il ve yerleşim alanlarının atık sularının karıştığı sulama kanallarında devasa yosunlaşma oluşmaktadır. Bu sebeple kanaletlerde ve köprü ayaklarında daralma meydana gelmekte, kanaletlerde su taşmaları sonucunda tarım arazilerini olumsuz etkilemektedir. Arıtma tesislerinin denetimi, zamanında ilaçlama ve müdahalelerinin yapılması ile su tasarrufu ve bilinçli ve hijyenik sulama sağlanmalı, toprak ve ürün kalitesi koruma altına alınmalıdır. Pamuk üretiminde üreticiye gerekli desteğin verilmesi beklenmektedir.

(CEYHAN TİCARET BORSASI)

Sorun 52

Tarıma dayalı bir il olmamıza rağmen hayvancılık alanında gelişme sağlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

1. Organize hayvancılık bölgesi kurulması gerekmektedir.
2. Hayvancılık projeleri desteklenmelidir.

(ADIYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 53

İlimizdeki tarım arazilerinde sulu tarıma geçilememesi ve elektrik girdilerinin fazlalığı tarım ürünlerinin üretimini olumsuz etkilemiştir.

Çözüm Önerisi

1. Tarımda kullanılan enerji için yenilenebilir enerji projelerinin teşvik edilmesi gerekmektedir.
2. Projeli sulama sistemleri ile damlama sulama sistemleri desteklenmelidir.

(ADİYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 54

Tavukçuluk ve yumurta sektöründe arz-talep (yurtiçi-yurtdışı) dengesi oluşmadığından fiyat istikrarı sağlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sektördeki istikrarı sağlamak için soğuk hava depoları, yumurtadan imal edilen çeşitli yan ürünlerin üretimine yönelik yatırımların desteklenmesi gibi tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ayrıca ilimizden Irak'a yapılmakta olan yumurta ihracatını artırmak ve diğer ülkelere de ihracat yapılabilmesi için pazar araştırması-tanıtım vb. faaliyetler desteklenmelidir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET BORSASI)

Sorun 55

Ülkemizde kırmızı et ticaretinde karkas etin tanımı bulunmamaktadır. Tanım eksikliği kırmızı etin ticaretinde haksız rekabete ve yanlış fiyat oluşumlarına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kırmızı et sektöründe Avrupa'da olduğu gibi karkas etin tanımı yapılmalı, standartları belirlenmelidir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET BORSASI)

Sorun 56

Ülkemizde canlı hayvancılıkta kayıt dışılık, piyasa fiyatının oluşumu ve izlenmesi, fiyat konusunda spekülasyon hareketlerinin bulunması sektörün en büyük problemlerindedir.

Çözüm Önerisi

Dünya’da ve Avrupa’da canlı hayvan alım-satımları, birliklerin işlettiği canlı hayvan borsalarında açık artırma usulü ile yapılmaktadır. Böylece piyasa fiyatlarının oluşmasına direkt olarak etki ederek arz-talep dengesi sağlanmaktadır. Bu nedenle ülkemizde Canlı Hayvan alım-satımlarının pazaryerleri yerine, ticaret borsalarının işleteceği canlı hayvan borsalarına devri gerekmektedir. Ticaret borsalarının kuracağı ve işleteceği canlı hayvan borsalarında işlem gören canlı hayvan için BAĞ-KUR, mera fonu, stopaj gibi kesintilerin 0 (sıfır) indirilmesi canlı hayvan ticaretindeki tüm sorunları ortadan kaldıracaktır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET BORSASI)

Sorun 57

Son zamanlarda maliyetlerdeki artışlar ürünlerin bilinçsiz ekimi ve çiftçilik yapacak insanların azlığı tarı bölgesi olan ilçemizin başlıca sorunu haline gelmiştir. Miras hukuk kanunundaki paylaşımdan dolayı tarım yapılabilecek arsalar bölünmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretimimde akaryakıt gübre tohum işçilik ve diğer maliyetlerdeki büyük artışlara rağmen üretilen ürün fiyatların düşmesi tarımın önündeki en büyük sorundur. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan mazot fiyatlarının desteklenmesi gerekmektedir. Çiftçilerimizin eğitilmesi bakanlık tarafından envanterleri çıkartılacak ürünlere göre ekim yaptırılması gerekmektedir. Özellikle ihraç edilen ürünlere ayrıca destek verilmeli dünya piyasalarında rekabet koşulları desteklenmelidir. Tarımsal verimin artmasına yönelik denetimler yapılmalı bilinçsiz tarım gübre ve ilaç kullanımı önlenmelidir. Üretilen malların pazar fiyatları spekülasyondan uzak tutulmalı malın piyasa değeri korunmalıdır.

(EMİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 58

Hayvancılık ilçemizin en önemli geçim kaynaklarından biri durumundadır. Tamamen atadan öğrenilen yöntemlerle bilinçsizce yapılan hayvancılık bitme noktasına gelmiştir. Yetiştirilen hayvanlarda herhangi bir ırk yetiştirme şartları verimi pazar payı araştırmaları yapılmadan üretim yapılmıştır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılığın geliştirilmesi için planlı ve teşvik koşullarının iyileştirilmesine yönelik hazırlanan bir planın uygulanması gerekmektedir. Bakanlık tarafından bölge hayvan envanterinin çıkarılarak ülke ihtiyacına yönelik olarak et veya süt hayvancılığının devler kontrolünde yapılması gerekmektedir. Ülke pazarı analiz edilerek ihtiyaca göre üretilen malın pazar değerini koruması sağlanmalıdır. Hayvancılık hazırlanan projelerde tarım köylerinin kurulması sağlanmalıdır. Hayvanların ihtiyaçlarına yönelik mera ıslahı ve tarım ekimleri kontrol edilmelidir. Hastalıklarla mücadelede kesin kurallar uygulanmalı ithal olarak getirilen hayvanlar yerli hayvan sağlığını etkilememelidir. Çiftçiler eğitilmelidir.

(EMİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 59

Hayvancılığa verilen teşvikler yetersiz gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımız çok zor durumdadır. Verilecek yeni teşviklerle bu sektör sıkıntılarını aşabilir.

(SANDIKLI TİCARET BORSASI)

Sorun 60

15 Mayıs 2014 tarihinde çıkan Toprak Koruma ve Arazinin Kullanımı Kanun'una göre yeni yapılacak küçük arazi satışları yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yeni çıkan Kanunda Sandıklı ilçesi için 70 Dekar Sulu arazi, 200 Dekar Kuru arazi miktarının altında satış yapılamamaktadır. Bu kanun Sulu arazi için 20 Dekar ve Kuru arazi için 50 Dekar-la sınırlı tutulması gerekirdi. Bu saydığımız sınırlar içinde olursa sorunlar ortadan kalkabilir.

(SANDIKLI TİCARET BORSASI)

Sorun 61

Bölgemizdeki tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık için hibe desteklerin artırılması gerekmektedir.

(DOĞUBAYAZIT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 62

Ülkemizde Hayvancılığı desteklemek için 0 (Sıfır) faizle alınan krediler neticesinde üretici et üretmektedir. Fakat ürettiğinden 3-4 dönemdir zarar etmektedir. Hayvancılığın önündeki engellerin kaldırılarak hayvancılık sektörünün desteklenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık kredilerinin 2 yıl ertelenerek 5 yıl eşit taksitlerle ödenmesi, kuraklıktan dolayı yem desteği sağlanması ve şeker kotalarının gerçekçi bir şekilde artırılması beklenmektedir.

(SULUOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 63

1. Haymana'ya ait doğal kaynakların yeteneğine uygun ve verimli kullanılmamakta,
2. Temel detaylı toprak etüt haritaları yok, planlama yapılmamakta, tarım ve hayvancılığa yönelik hiçbir projenin geliştirilememekte,
3. Toprak ve su kaynaklarının kullanımında bütünlük yerine kişi bazlı değerlendirme beklenmekte,

Çözüm Önerisi

Haymana'nın önde gelen kurum/kuruluşları ile birlikte tarımsal bilgilendirme toplantıları yapılmalı, toprak ve su kaynaklarına yönelik politika ve hedefleri belirlemeli, Haymana Ticaret Borsasının öncülük ettiği 'Kapasite artırımı ve networking' gibi kurumsal kapasiteyi geliştirebilecek projeler ortak kurum ve kuruluşlarla birlikte sürdürülmeli, Ar-Ge çalışmaları için sahadan veri toplanmalı.

Kurum ve kuruluşlar arası tarımsal iletişim ve işbirliği geliştirilmeli, Kırsal alandaki sorunlara yerinde çözüm üretilmeli, Eğitim ve yayım faaliyetleri gerçekleştirilmeli, çiftçilerimize yönelik bilgilendirmeler yapılmalı.

(HAYMANA TİCARET BORSASI)

Sorun 64

İlçemizde sulu tarımın kaynağı olan Sakarya nehrinin son yıllarda sürekli kuruması ve sulu tarımda mahsulün hasat edilemeden kuruması.

Çözüm Önerisi

İnşasına karar verilen Gökpınar Barajı projesi tamamlanmalıdır

(POLATLI TİCARET BORSASI)

Sorun 65

Ülkemiz yaklaşık 45 milyon tonluk yaş meyve ve sebze üretimiyle dünyanın önemli üreticilerinden birisi olduğu halde bu üretimini yeterince değerlendirememekte, üretim planlaması olmaması, lojistik, örgütlenme eksikliği gibi sorunlar nedeniyle büyük kayıplar yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yaş meyve ve sebze sektöründe üretici birlikleri yasasının değiştirilmesi, üretim planlamasını, lojistik ve pazarlama konularını, üretici ve ihracat desteklerinin revizyonunu içerecek yeni bir yapı oluşturulması gerekmektedir.

(ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 66

Büyük ölçekli modern tarım yapılabilmesi için yeterince büyük arazilerin bulunamaması.

Çözüm Önerisi

Devletin elinde bulunan hazine arazileri ile yerel yönetimlerin tasarrufunda bulunan tarım yapmaya uygun alanların envanteri çıkarılmalı, tarımsal üretim için kullanılmalıdır.

(ANTALYA TİCARET BORSASI)

Sorun 67

Esnaf ve çiftçinin kredi ve faizlerini ödeyemeyecek kadar yüksek olması.

Çözüm Önerisi

Esnaf ve çiftçinin kredi faizleri silinerek borçlarında yapılandırmaya gidilmesi sağlanmalıdır.

(KUMLUCA TİCARET BORSASI)

Sorun 68

Çiftçinin üretim giderlerinin fazla olması.

Çözüm Önerisi

Çiftçinin üretiminde kullanmaları için mazot ve zirai ilaçlarda özel indirim uygulanması sağlanmalıdır.

(KUMLUCA TİCARET BORSASI)

Sorun 69

Tarım ve hayvancılık bitme noktasında.

Çözüm Önerisi

Et Balık Kurumu Ardahan'da da açılmalıdır.

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 70

Balıkçı barınağı sorunu

Çözüm Önerisi

Hopa'ya balıkçı barınağı yapılmalıdır.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 71

Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgesinin eksikliği.

Çözüm Önerisi

Tarıma dayalı sanayinin gelişebilmesi için organize sanayi bölgeleri, özel ihtisas halleri ve yatırımların tek merkezden koordine edilmesi sağlanmalıdır.

(AYDIN TİCARET ODASI)

Sorun 72

Zeytinyağı üretim sürecinde devletin almış olduğu dolaylı vergilerin yüksek oluşu (işleme ücretinde KDV, mazotta KDV-ÖTV, elektrikte KDV) piyasaya arz edilen ürün fiyatının artmasına sebep olmaktadır. Prim desteğinin yetersiz oluşu dış piyasada rekabet gücümüzü düşürmektedir. İç piyasada da tüketim azdır.

Çözüm Önerisi

Hasat giderleri ve dolaylı vergiler azaltılarak zeytinyağı işleme KDV, girdilerde ÖTV ve KDV'nin %18 den %1'e düşürülmesi gerekmektedir. Desteklemelerin yılda 1 kez değil 3 ayda 1 yapılması ile kaliteli üretimi teşvik edilmesi sağlanmalıdır. Sağlıklı beslenme ve zeytinyağı arasındaki bağlantı, iyi yağ ve kötü yağ arasındaki fark halka anlatılarak doğru beslenme ve zeytinyağı tüketimi teşvik edilmelidir. Reklam ve kamu spotu çalışmaları yapılmalıdır.

(AYDIN TİCARET BORSASI)

Sorun 73

3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabancıların Aşılattırılması hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair yasa tasarısının özellikle yöremizdeki zeytinciliğe büyük darbe vuracağı, daha çok küçük ölçekte zeytinlik alanlarına sahip yöremiz çiftçilerinin mağdur olacağı düşünülmektedir.

Çözüm Önerisi

3573 sayılı yasada düşünülen değişikliğin reddi, yurtiçi zeytinyağı tüketiminin artırılmasına yönelik kampanyaların gerçekleştirilmesi ve zeytinyağı destek priminin artırılması faydalı olacaktır.

(EDREMIT TİCARET ODASI)

Sorun 74

Zeytincilik

Çözüm Önerisi

Bölgemizin en önemli ürünü olan zeytinin ilaçlama sorunları yüzünden çok ciddi ekonomik kayıplar yaşanmakta sofralık zeytin, yemeklik ve ham zeytinyağı ayrı ayrı prim sistemine dahil edilerek yasal düzenleme ile çok düşük oranda ilaçlama bedeli müstahsil satış faturalarından kesinti yapılarak bütçe sağlanarak tek elden ve zamanında ilaçlanması sağlanmalıdır.

*(BALIKESİR TİCARET ODASI/BALIKESİR TİCARET BORSASI/
BANDIRMA TİCARET ODASI/BURHANİYE TİCARET ODASI)*

Sorun 75

3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancıların Aşılattırılması Hakkındaki Kanun Değişikliği

Çözüm Önerisi

3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancıların Aşılattırılması hakkındaki kanun değişikliğinin önüne geçilmelidir.

(EDREMIT TİCARET ODASI)

Sorun 76

Edremit Körfezi'nin temel ekonomik ürünü dünyada kalite açısından ilk üçte yer alan zeytin ve zeytinyağıdır. Ancak bu değerli ürünün tarımı sırasında karşılaşılan bir takım sorunlar mevcuttur.

Çözüm Önerisi

AB Ülkelerine bir litre zeytinyağı sattığımızda 1,34 avro fon ödemek mecburiyeti halen devam etmektedir. Ayrıca zeytinyağı üretip de zeytinyağı kotası olmayan alısta ve satışta vergi muafiyeti olmayan tek ülke Türkiye'dir. Zeytinyağı kadar sofralık zeytinde ekonomik değeri olan bölgemiz ürünüdür ve yetiştirilen zeytinin önemli kısmı sofralık olarak değerlendirilmektedir. Zeytin müstahsilinin de primle ödüllendirilmesi üreticinin memnuiyetini beraberinde getirecektir. Zeytin ve zeytinyağında yüksek prim uygulamasına geçilmesi sırasında müstahsil makbuzlarından fon kesilip prime aktarılması üreticinin de tüccarında yararınadır. Son beş yıl içinde zeytinyağında fiyatında artış olmamıştır.

(EDREMIT TİCARET BORSASI)

Sorun 77

Susurluk İlçesinde, büyük baş hayvancılığın gelişmiş olması gereği, mera vasfını kaybetmiş araziler üzerinde, (Süt hayvancılığı, damızlık hayvancılık ve besi hayvancılığı) konusunda Organize Hayvancılık Bölgelerinin oluşturulamaması.

Çözüm Önerisi

Susurluk İlçesinde, Organize Hayvancılık Bölgelerinin kurulması gerçek anlamda hayvancılık işlevlerini yerine getirmesi açısından önem taşımaktadır.

(GÖNEN TİCARET BORSASI/SUSURLUK TİCARET BORSASI)

Sorun 78

İlimiz Tarım ve Hayvancılık konusunda olması gerektiği yerin çok gerisinde bulunmaktadır. Özellikle Küçük ve Büyük Baş Hayvancılık için ilimiz çok müsaittir. Ayrıca Organik tarım için yıllardır terk edilmiş köyler ve tarımsal araziler verimli ve boş olup, ekonomiye kazandırılmayı beklemektedir.

Çözüm Önerisi

Ardahan TKDK uluslararası teşvik programına dâhil edilmeli, mera hayvancılığını geliştirecek ve cazip kılacak yeni teşvik ve destek programlarının geliştirilmeli, kullanılmayan tarım arazileri Organik Tarım arazisi ilan edilerek kullandırılmalıdır.

(BİNGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 79

Gelecek 10 yıllık süreçte gıda ve su sıkıntılarının bütün dünyada artacağı öngörülmektedir. Bunun ülkemiz açısından sıkıntısız atlatılması çok önemlidir.

Çözüm Önerisi

Tarım alanlarının muhafaza edilmesi ve verimli kullanılması sağlanmalıdır.

(TATVAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 80

İlimizde hayvancılığın yeterince gelişmemesi

Çözüm Önerisi

Karma yemde KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesi ve silaj üretimine ağırlık verilmesi yönündeki çalışmalar ile girdi maliyetlerinin aşağıya çekilmesi, organize hayvancılık bölgelerinin kurulması için gerekli arazi ve altyapının devlet tarafından sağlanması, karma yem kontrollerinin sıklıkla yapılması gerekmektedir.

(BURDUR TİCARET BORSASI)

Sorun 81

İlimiz tarımının yeterince gelişmemesi

Çözüm Önerisi

Anason üretiminde Burdur'un marka şehir haline gelmesi için üreticilerin sorunlarının giderilmesi, daha kaliteli ve daha fazla üretim için gerekli tedbirlerinin alınması sağlanmalıdır.

(BURDUR TİCARET BORSASI)

Sorun 82

İlimizde üretilen sütün katma değer oluşmadan satışı.

Çözüm Önerisi

Süt ürünleri üreten büyük firmalara Burdur'da yatırım yapmaları için yerel ve devlet tarafından gerekli destekler sağlanmalıdır.

(BURDUR TİCARET BORSASI)

Sorun 83

Sulu tarımda teknoloji geliştirilmeli.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada mevcut kaynakların verimli kullanılması için gerekli teknoloji yatırımlarının yönlendirilmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 84

Gıda ürünlerinin izlenebilirliğinin artırılması

Çözüm Önerisi

Gıda Ürünlerinin izlenebilirliği zorunluluk haline getirilmelidir. Toplumsal anlamda sağlıklı beslenmenin sağlanması, hem de merdiven altı tabir edilen mevzuatlara uymayan üretim yapan firmaların tespitlerini ve denetimlerini sağlar. İzlenebilirlik üretimin ham madde tedarikinden sevkiyat aşamasına kadar tüm süreci kontrol altına alma imkânı sağladığından yasal zorunluluk olmalıdır.

(BURSA TİCARET BORSASI)

Sorun 85

Hayvan ticaretinin ve et satışlarının denetimi

Çözüm Önerisi

Bursa'ya dışarıdan giren etlerin denetimi hususunda eksiklikler olduğu düşünülmektedir. Bu konu hem Borsa faaliyetleri açısından sıkıntı yaratmakta hem de sağlık açısından şüphe uyandırmaktadır. Kurulması planlanan Entegre Tesis ile Canlı hayvan- kesik et borsası ile sorunun çözülmesi planlanmaktadır.

(BURSA TİCARET BORSASI)

Sorun 86

Coğrafi işaretler

Çözüm Önerisi

555 sayılı yasa yürürlüğe girmelidir. Coğrafi işaretlerin denetimi, ilgili kurum ve kuruluşlarca yapılmalı buna ek olarak tarım bakanlığı konuyu ciddi şekilde denetim altına almalıdır.

(GEMLİK TİCARET BORSASI)

Sorun 87

Zeytinde kalibre

Çözüm Önerisi

TS 774 yeniden gözden geçirilmelidir. Kalibreler bütün paydaşların görüşü alınarak yeniden düzenlenmelidir. Tüketicinin aldatılmamasını sağlamak üzere çok ciddi denetimlerde bulunmalıdır.

(GEMLİK TİCARET BORSASI)

Sorun 88

Zeytinde izlenebilirlik

Çözüm Önerisi

Tarımsal ürünlerin takip edilebilirliğini sağlamak üzere her yöre zeytini yörenin adı ile satmalıdır.

(GEMLİK TİCARET BORSASI)

Sorun 89

Tarım ve hayvancılık

Çözüm Önerisi

M. Kemalpaşa tarıma dayalı bir ilçe olmasından dolayı toplulaştırmaların bir an önce yapılması ve sulamaların kapalı sisteme geçilmesi gerekmektedir. Bakanlık tarafından hijyen ve hayvan sağlığı konusunda sık sık bilgilendirme toplantıları yapılması da önem taşımaktadır.

(İNEGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI/KARACABEY TİCARET VE SANAYİ ODASI / MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 90

Yüksek girdi maliyetleri

Çözüm Önerisi

Girdilerde en çok paya sahip mazot ve gübre desteğinin çiftçilerimize doğrudan katkısı sağlanmalıdır. Bu bağlamda çiftçiye verilen mazotta ÖTV ve KDV, gübrede KDV indirimine gidilmelidir.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 91

Tarım alanlarının parçalanması

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki tarımsal faaliyetler küçük aile işletmeleri tarafından yapılmakta, bu da beraberinde yüksek maliyet ve düşük verim sonucunu doğurmaktadır. Yakın gelecekte AB ile entegrasyonda dış tarımsal ürün fiyat ve maliyetleriyle rekabet edilebilmesi için Oda ve Borsalara organize hayvancılık bölgeleri oluşturmak için yetki ve teşvik verilmeli, küçük tarım alanlarını toplu ve verimli alanlara dönüştürecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 92

Hayvancılıkta et irkinin teşvik edilmesi

Çözüm Önerisi

Doğurgan hayvanların kesilmemesi ve et ırkı hayvanların teşvik kapsamına alınması gerekmektedir.

(BİGA TİCARET BORSASI)

Sorun 93

Çankırı ili Tarım ve Hayvancılık yapılması bağlamında uygun coğrafi şartlara sahip alanları sınırları içinde bulunmaktadır. Ancak il merkez ve ilçelerinde yapılabilecek tarım ürünleri ve hayvancılık ile net bir bilgisi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölge tarım hayvancılık bakımından uygun olmasına rağmen çiftçi hangi ürünün kazanç sağlayacağını bilememektedir. Bu kapsamda çiftçiyi yönlendirmek üzere il ve ilçelerde borsaların da içinde bulunacağı merkezle kurulmalı ve ürün planlaması yapılmalıdır. Bu merkezlerde yörenin coğrafi ve iklim şartlarına uygun tarım ürünleri ve hayvancılık projeleri oluşturulması sağlanmalı, elde edilen sonuçların il imkânları, destek ve hibeleri alması sağlanmalıdır. Hamzalı, Koyun Baba Barajının kullanımı ve Kızılırmak suyunun tarımsal sulamada kullanılması bu sorunun çözümünde faydalı olabilecektir.

(ÇANKIRI TİCARET BORSASI)

Sorun 94

Parçalı araziler

Çözüm Önerisi

Arazi toplulaştırılması çalışmaları ülkemizde başlamıştır, ancak kaliteli ürün elde edebilmek için arazi toplulaştırılmasına hız verilmelidir.

(ÇORUM TİCARET BORSASI)

Sorun 95

Kaliteli tohum eksikliği

Çözüm Önerisi

Devlet çiftliklerinde tohum ıslah çalışmalarına ağırlık verilmeli ve sertifikalı tohum kullanımı artırılmalıdır.

(ÇORUM TİCARET BORSASI)

Sorun 96

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısının engellenmesine yönelik düzenlemelerin tamamlanamaması.

Çözüm Önerisi

Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı üretim maliyetlerini artırmakta, modern tekniklerin uygulamasını ve ulaşım ağının inşasını zorlaştırmakta, çiftçinin kazancını düşürmekte ve tarımsal rekabet ile tüketici fiyatlarını olumsuz etkilemektedir. Bunun için başlanılan Arazi toplulaştırma çalışmaları hızlandırılmalıdır.

(ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 97

Tarım Sektöründeki Girdi maliyetlerinin (elektrik, mazot, gübre, ilaç, tohum) dünya fiyatlarının çok üzerinde olması sektörü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretim için kullanılan mazotta ÖTV kaldırılmalı, tarımsal üretimde yenilebilir enerjinin kullanımı teşvik edilmelidir. Tarımsal üretim için kullanılan gübre için sübvansiyon uygulanmalıdır.

(ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 98

1. Bölgemiz çiftçilerinin arazileri tarıma elverişli ancak yeterli imkânlar bulunmamaktadır.
2. Bölgemizde hayvancılık faaliyeti yavaş yavaş çoğalıyor ancak çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor, başta gelen sıkıntı ise hayvan bakıcısı ve yetiştiricisi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde hayvancılık potansiyeli yüksek olmasına rağmen yavaş büyümektedir. En büyük sorun hayvan yetiştiricisi bulunamamasıdır. Tarım ve hayvancılık yapmak isteyen yatırımcıya devlet destekli işgücü sağlanmalı, çobanların ve hayvan bakıcılarının eğitimlerine ağırlık verilmeli, gelecek kaygıları giderilmelidir. Değişen şartlara uyum ve yeni ekipman kullanımı açısından bölge çiftçileri de eğitilmeli, seminerler verilmelidir.

(SUNGURLU TİCARET BORSASI)

Sorun 99

Süt çiftliklerinde yetiştirilen et hayvanları, besiciliğe yönlendirildiğinde yeterli gelmemektedir. Bu nedenle et besiciliğinde çoğu zaman fiyat artışları yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

300 kg.'ı geçmeyen et besiciliği hayvanlarının ithaline izin verilmeli, et besiciliği özendirilmelidir.

(DENİZLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 100

Hububat üretiminde verimlilik önemlidir. Çoğu zaman sertifikasız tohum kullanımı verimliliği düşürmektedir. Harcanan zaman ve emek göz önüne alındığında aynı alandan daha fazla ürün elde etmemiz gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Sertifikalı tohuma destekler arttırılmalı, özendirici önlemler alınmalıdır.

(DENİZLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 101

Tavas bölgemizde hayvancılık önemli geçim kaynaklarından olup, bölge insanımız hayvancılığı modern kurallara göre yapmaya çalışmaktadır. Fakat girdi fiyatlarının (yem vs.) yüksekliği kar marjını oldukça zorlamakta, ayakta kalmayı zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık önündeki problemlerden biri girdi fiyatlarındaki yüksekliktir. Dolayısıyla yem ve sütteki %8 KDV oranı hayvancılık ile meşgul bölge insanımızın emeğini koruyamayacak duruma düşürmektedir. Bu KDV oranının %1 seviyelerine çekilmesi hayvancılık ile meşgul ve bölgemize en büyük desteği veren iş istihdamı ve ekonomiyi canlı tutan insanımıza büyük katkı sağlayacaktır.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 102

Tavas ovası bölgemizde büyük yeri olan tarım alanlarıdır. Bu ovamızın toprak toplulaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Çözüm Önerisi

Tavas ovasında yapılan tarım ekonomimize büyük katkı sağlamaktadır. Tarım sektörünün problemlerinde en büyüğü toprak toplulaştırmasıdır. Toplulaştırma çalışmaları devam etmekte olup, tamamen bitirilmesi ile daha verimli hale dönüşecektir. Çift ürün alınabilecektir. Alınan ürünün bugün pazarlanması, satılması çiftçimize zaman zaman mağdur etmektedir. Bu noktada toprak mahsulleri ofisinin tekrar ürün alımına gitmesi problemimize önemli katkı sağlayacaktır. İş istihdamına katkı sağlayacak, ürün çeşitliliği toprağın verimli kullanılması gibi faydalar sağlayacaktır. Bu açıdan toprak toplulaştırılması çalışmalarının bir an önce neticelenmesi, toprak mahsulleri ofisinin açılması sorunumuza çözümdür.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 103

Tarımda tek ürüne bağlı kalınması

Çözüm Önerisi

Düzce’de fındık üretimi dışında sebze meyve üreticiliğinin ve örtü altı tarımın geliştirilmesine ve özendirilmesine dönük spesifik teşvikler verilmelidir. Aksi takdirde fındık üretiminde oluşan bir sorun şehrin ekonomisinin çökmesine neden olmaktadır.

(DÜZCE TİCARET BORSASI)

Sorun 104

Tarımsal üretim ve ürün planlaması

Çözüm Önerisi

Milli bir tarım politikası benimsenmesi, üretim deseni ve üretim miktarı planlanması yapılarak milli bir tarım stratejisi oluşturulmalıdır. Tarımsal ve hayvansal üretimimizin kayıt altına alınması sağlanmalıdır. Tarımsal üretim maliyetinde önemli bir yer tutan mazotta ÖTV ve KDV, gübrede KDV indirimine gidilmelidir. TMO kanalıyla hububat ürünlerinin ekimi öncesi müdahale alım fiyatlarının açıklanması üreticinin karar vermesini kolaylaştıracaktır. Bölgede yürütülen, ancak çok ağır işleyen arazi toplulaştırması çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir. Toprak analizi, belirli bir yüzölçümü aranmaksızın tüm topraklar için zorunlu hale getirilmelidir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 105

Hayvancılık sektörünün geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

Edirne Beyaz Peynirinin canlandırılması ile verim potansiyeli düşük topraklara sahip bölgelerde yaşayan üreticilere alternatif üretim modeli oluşturmak üzere küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi, yem ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla mevcut mera alanlarının korunması ile mera ıslah çalışmalarına önem verilmesi, süttozu üretim tesisleri kurulması, hastalıkların yok edilebilmesi için ihbarı mecburi hastalık veya zoonoz hastalık nedeniyle imhasına karar verilen hayvanlara verilen tazminat ödemesinin mezbahalarda ve işletmelerde %90 olarak eşitlenmesi (işletmede tespiti halinde ödenen %75) sağlanmalıdır.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 106

Tarımsal ve hayvansal üretimin kayıt altına alınması

Çözüm Önerisi

Tarım ürünlerinde desteklemeye dahil tüm ürünlerde borsa tescili aranması uygulaması 2011 yılından itibaren hayata geçirilmiştir. Bu uygulama tarımda kayıt dışı sorununu ve haksız destekleme ödemelerini sonlandırmakla beraber devam ettirilmelidir. Borsalarda fiilen satılan hayvanların da prim sistemine dâhil edilmesi gerekmekte, salon satışlarını teşvik etmek üzere belirli bir süreyle stopaj vergisi alınmaması da değerlendirilmelidir. Hayvan park ve pazar yerlerinin Ticaret Borsaları tarafından işletilmesi gerekmektedir. Tarım ürünlerinin girdi ve çıktıların KDV oranlarının eşitlenmesi, kayıt dışı ekonomiyi azaltacak ve vergi gelirlerinin artmasını sağlayacaktır.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 107

Lisanslı Depoculuk Sisteminin Aktif Hale Getirilmesi

Çözüm Önerisi

Lisanslı depoculuk sisteminin aktif olarak faaliyete geçirilmesi için, üreticilerin makbuz senedi karşılığında kredi sağlayabilecekleri finans sistemi ile üreticilerin zarara uğraması durumunda tazminat yükümlülüğünü yerine getirebilecek sigorta sisteminin geliştirilmesi ve lisanslı depolara ürünlerini teslim edecek olan üreticilere ilave destek verilmesi konularına ağırlık verilmelidir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 108

2014 yılı içerisinde yaşanan kuraklık nedeni ile hayvancılık sektöründeki hammadde fiyatları geçen yıla göre % 30-35 oranında yükselmiştir. Bu durum sektörü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Toprak Mahsulleri Ofisi aracılığı ile doğrudan besiciye arpa ve diğer hammadde satışları yapılmalıdır.

(ELAZIĞ TİCARET BORSASI)

Sorun 109

İthalatımızın üç milyar dolar civarını verdiğimiz önemli bir sektör olan mısır ve yağlı ayçiçek ekiminin yetersiz olduğu görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Şeker pancarının kota dahilinde olması nedeni ile mısır ve yağlık ayçiçeği yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi ve üretime yönelik imalathanelerin kurulması gerekmektedir.

(ERZURUM TİCARET BORSASI)

Sorun 110

Günde Ortalama 500 civarında büyükbaş hayvan 1000 civarında da küçükbaş hayvan giriş ve çıkışı yapılmaktadır. Hayvan Pazarı, Kesimhane ve barınaklarının şehir merkezinde olması nedeniyle şehrin trafik, sağlık ve hijyenini olumsuz olarak etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

AB standartlarında hayvan borsası için hazırladığımız ve ilgili kurumlara sunduğumuz projelerimizin hayata geçirilmesi için çalışmaların hızlandırılması sağlanmalıdır.

(ERZURUM TİCARET BORSASI)

Sorun 111

Eskişehir ovasında üretilen buğdaylarda kalite düşüklüğü sorunu vardır. Buğday zararlısı süne ve çok sayıda tohum (sertifikalı-sertifikasız) kullanımı en önemli olumsuz etkenlerdir. Geçtiğimiz harman döneminde borsamıza 60 çeşit buğday gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Eskişehir ovasında üretilen buğdaylarda kalite düşüklüğü sorunu vardır. Buğday zararlısı süne ve çok sayıda tohum (sertifikalı-sertifika-sız) kullanımı en önemli olumsuz etkenlerdir. Bölgemizde süne mücadelesi etkin şekilde yapılmalı, toplulaştırmalardan artan arazilerde sert kabuklu ağaçlardan oluşan yeşil adalar planlanmalıdır. Mücadelede kurumlar arası koordinasyon sağlanmalıdır. Kalite ve verimde en uygun bir kaç tohum belirlenmeli ve bu tohumlardan üretilen buğdaylara destekleme verilmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 112

Antepfıstığının üretici bazında desteklenmeye alınması Bölgemizde 2013 yılı İhracat değeri 54.381.052 \$ (GAİB) olan antepfıstığına Tarım Havzaları destekleme modeline göre devlet desteği verilmediğinden stokçuluk oluşmakta ve ürün kayıt altına alınamadığından rekolte tespit edilememektedir.

Çözüm Önerisi

Antepfıstığı üretiminin desteklenmesi gerekmektedir.

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 113

30/31 Mart 2014 tarihlerinde Ordu, Giresun ve Trabzon çevresinde yaşanan kar yağışı ve beraberinde oluşan don felaketi nedeniyle bölgemiz fındık üreticisi ciddi ürün kaybına maruz kalmıştır. Sadece Doğu Karadeniz Bölgesindeki zarar 2 milyar TL'dir.

Çözüm Önerisi

KOSGEB'in KOBİ'lere uzun vadeli ve düşük faizli/faizsiz kredi vermesi gerekmektedir.

(GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 114

Fındık tarımı ve sektöründe; *Kalite ve iyi tarım uygulama sorunları, *Bahçelerin veraset yoluyla parçalanması *Finansal sorunlar, *Kurumsallaşamama, *Rekolte tespitlerinin değişik kurumlar tarafından speküle edilmesi, *Fındık borsalarının asli görevlerini yerine getirememeleri

Çözüm Önerisi

Fındıkta iyi tarım uygulamaları ve kaliteyi artırıcı çalışmalara yönelik %100 oranda hibe sağlanması beklenmektedir.

(GİRESUN TİCARET BORSASI)

Sorun 115

Fındık

Çözüm Önerisi

Fındık sebebi ile ilin afet bölgesi kapsamına alınması gerekmektedir.

(BULANCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 116

Geçmişte hayvancılığın merkezi olan bölgemizin tekrar tarım ve hayvancılığının geliştirilmesi, desteklenmesi gerekir.

Çözüm Önerisi

Hayvancılığın canlanması için bölgenin tamamı desteklenmelidir. Küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, et entegre tesisleri ile sağlıklı et üretiminin teşviki sağlanmalıdır.

(OLTU TİCARET VE SANAYİ ODASI/HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 117

Tarım alanlarının sulanması ve kuraklık

Çözüm Önerisi

Yapımı devam eden Reyhanlı Barajı ile Büyük Karaçay Projesi bir an evvel bitirilmelidir. Türkiye'den Suriye ve Irak'a verilen veya verilmesi teklif edilen su miktarı, değişen iklim şartlarına bağlanmalı ve ayarlanmalıdır. Daha sıcak ve kuru iklim şartlarına uygun tarım ürünlerine geçiş yapılmalı, organik tarım desteklenmelidir. Başta damlama sulama olmak üzere yeni sulama sistemlerine geçiş zorunlu tutulmalı ve uygun yöntemler cazip hale getirilerek, teşvik edilmelidir. Hidroelektrik barajları yerine alternatif enerji üretimi ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim ve ağırlık sağlanmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 118

Tarım ve hayvancılık konusunda sıkıntılar olduğunu, bu sektöre sübvansede edilmeli ve daha fazla gübre ve mazot gibi doğrudan tarımsal destekler verilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Çiftçilere verilen doğrudan gelir desteği yerine üretim desteklemeleri ile organize hayvancılık yönetmeliği çıkarılmalıdır. Kütlü pamuk, buğday, mısır ve zeytine verilen destekleme primlerinin ekim zamanından önce açıklanması ve dünya piyasa fiyatları göz önünde bulundurularak fiyat belirlenmesi gerekmektedir.

(ANTAKYA TİCARET BORSASI)

Sorun 119

Tarımsal sulama sistemleri ve tarımsal sulamada kullanılan enerji

Çözüm Önerisi

Verimli tarımsal sulama için devletin tarıma uygulamış olduğu hibe ve desteklerin artırılarak devam etmesi ve tarım arazilerin sulamasında kullanılan elektrik ile ilgili süspansiyon uygulanması gerekmektedir.

(REYHANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 120

Soğan ve patates deki kayıt dışı alım satım işleri.

Çözüm Önerisi

Pamukta olduğu gibi soğan ve patatese de devlet desteği verilmelidir.

(REYHANLI TİCARET BORSASI)

Sorun 121

Amik ovasında yok olma durumuna gelen pamuk ekim alanları

Çözüm Önerisi

Pamuğa verilen devlet desteğinin attırılması ve tarıma dayalı elektrik fiyatlarının düşürülmesi gerekmektedir.

(REYHANLI TİCARET BORSASI)

Sorun 122

Hayvan sevkiyatları, zirai ve hayvansal ürünlerin sevkiyatı don olayları

Çözüm Önerisi

Don olayları kuraklık gibi afet sonucunda yaşanan sıkıntılara karşı bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

(IĞDIR TİCARET BORSASI)

Sorun 123

Hayvan sevkiyatları, zirai ve hayvansal ürünlerin sevkiyatı don olayları

Çözüm Önerisi

Hayvan sevkiyatlarında zirai ve hayvansal ürünlerin sevkiyatında borsa tescil beyannamesinin istenilmesi vergi kaybı, kayıt dışı ekonominin, vergi kaçakçılığının önüne geçilecektir.

(İĞDIR TİCARET BORSASI)

Sorun 124

İlçemiz sınırları içerisinde Hoyran ovası ve batısında Hüyük ovalarında AB ve Dünya standartlarında üretim yaparak ihracat yapar hale gelebilmesi, Bölgede, eski tarım anlayışından, planlı tarıma bir an önce geçilmesi için organik tarım teşviklerinin artırılmaması.

Çözüm Önerisi

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, KOSGEB veya AB yardımlarından faydalanmak üzere oluşturulacak projeler ile Isparta geleceğine yönelik yatırım planlarının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

(YALVAÇ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 125

İstanbul da kayıt dışı et ticareti konusuna özel bir önem verilmelidir Kamu yerel yöneticiler ve sektör temsilcileri tarafından sahadaki denetim personelinin etkinliğinin artırılması önemle vurgulanmalıdır.

Çözüm Önerisi

İstanbul da Kırmızı Et Sektörünü temsil eden gerek kamu kurumlarının gerek ise meslek örgütleri dernek diğer kurum ve kuruluşların dinamik bir yapı içinde temsil edildiği bir temas grubu oluşumu sağlanmalı ve İstanbul'a giren kaçak et konusunda denetimler tüm taraflarca gerçekleştirmelidir.

(İSTANBUL TİCARET BORSASI)

Sorun 126

Üretim ve ihracat potansiyeli yüksek tıbbi ve aromatik bitkilerin desteklenmesi: Dünya piyasalarında söz sahibi olduğumuz kekik, defne, adaçayı vb. tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim ve dış ticaretini geliştirmeye yönelik teşvik mekanizmaları yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Orman altlarından toplanan ve kültürü yapılan kekik, adaçayı biberiye gibi ürünler destekleme kapsamına alınmalı ve bu ürünler için prim ödenmelidir. Kurutulmuş sebze, yumurta, bal gibi ürünlerde uygulanan, ihracat iadesi uygulamasının tıbbi ve aromatik bitkiler için de uygulanmalıdır. Üretimin artırılmasının teşvik edilmesi amacıyla orman köylülerinden alınan ormaniye ücretinin sadece orman köylüsünü kayıt altına almasını sağlayacak şekilde 1-2 kuruş olarak belirlenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 127

Tarım sektörü ile ilgili konularda farklı bölgelerde farklı uygulamaların olması: Tarım sektörüne ilişkin uygulamalarda iller arası gelişmişlik sıralamasının dikkate alınması ortalama gelir düzeyi en düşük kesim olan tarım sektöründe haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada kullanılan elektrikte özellikle Güney Doğu Anadolu Bölgesindeki faizlerin kaldırılması, taksitlendirme vb. uygulamalar bütün bölgeler için geçerli olmalıdır. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı olan IPARD'a bütün bölgelerde başvuru yapılabilmelidir. 4 Haziran 2014 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan "Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri Kapsamındaki İllerde Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar" bütün illerimizde uygulanmalıdır.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 128

Tarım ve gıda ürünleri ihracatında yeterli katma değer yaratılamaması: 2023 yılı tarım ve gıda ürünleri ihracatı hedeflerine ulaşılabilmesi amacıyla; hammadde olarak ihraç edilen ürünlerde mamul ürün ihracatına, mamul ürün olarak ihraç edilen ürünlerde ise ürün çeşitliliği yaratılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Tarım ve gıda ürünleri ihracatında mamul ürüne verilen teşviklerin artırılması, teşvik ödemelerinin basitleştirilmesi ve sürecin kısaltılması, başta Avrupa Birliği olmak üzere dünyada hızla yükselen "coğrafi işaret" çalışmalarının ülkemizde de etkin bir şekilde yürütülmelidir. Bu amaçla; 2009 yılında hazırlanan "Coğrafi İşaretlerin ve Geleneksel Özellikli Ürün Adlarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısının" yasalaşmasının sağlanmalıdır.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 129

01.01.2014 tarihinden itibaren %2'ye yükseltileen Tarım BAĞ-KUR kesinti oranının çok yüksek olmasıdır. Konu ile ilgili tüccar ve üreticimiz sorunlar yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

%2'ye yükseltileen Tarım BAĞ-KUR prim tevkifatının, tüccarlarımızın üzerinden alınması, çiftçilerimizin primlerini kendilerinin takip etmesi-yatırması, eğer bu mümkün değil ise %2'lik Tarım BAĞ-KUR tevkifatı yerine, %1'lik orana devam edilmesi üreticilerimizi-tüccarlarımızı rahatlatacak ve işgücü-zaman kaybını engelleyecektir.

(ÖDEMiŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 130

Termik santral açık işletme yeraltı suyunun değerlendirilmesi

Çözüm Önerisi

Afşin Elbistan Termik Santral A Ünitesi Açık işletmesinden kömür alınabilmesi için açılan sondaj kuyularının sayısı ve çıkartılan suyla günlük yaklaşık olarak 50 bin dönüm arazinin sulaması fırsatı değerlendirilmelidir.

(ELBİSTAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 131

Eflani bölgesi hayvancılığa elverişli arazilere sahip olmasına karşın gerekli yatırımdan yararlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

Eflani bölgesinde hayvancılığı geliştirme yönünde çalışmalar yapılması gerekmektedir.

(SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 132

İlimizde canlı hayvan alım satımı yapan kişi ve firmalar kayıt dışı ilçelerden il dışına hayvan sevki yaparak istatistiki bilgi ve vergi ziyanına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimizde canlı hayvan alım satımı yapan işletmeler diğer üretici işletmelerden tamamen ayrılmalıdır. Vergi mükellefiyeti için alım satım yapan işletmelerin denetim kriterleri ve standartları oluşturulmalıdır. Alım satımlar borsaya bildirilmelidir. İl dışına hayvan sevkleri sırasında irsaliye veya borsa alım satım belgesi istenmelidir.

(KARS TİCARET BORSASI)

Sorun 133

Tarım ve hayvancılıkta ilimizde potansiyel olduğu halde organize ve profesyonel tarım ve hayvancılık yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılığın desteklenmesi gerekmektedir.

(KELKİT TİCARET VE SANAYİ ODASI/KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 134

Teşvik ve desteklerin istikrarsızlığı

Çözüm Önerisi

Teşviklerin sıklıkla değiştirilmesi istikrarlı hale getirilmelidir.

(BÜNYAN TİCARET ODASI)

Sorun 135

Çiftçi eğitimin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Tarımsal arazilerde uygulamalı ve görsel eğitim yapılmalıdır.

(BÜNYAN TİCARET ODASI)

Sorun 136

Tarımsal arazilerin parçalı ve dağınık yapısından kaynaklanan sorunların çözümünde ileri gidilememiştir.

Çözüm Önerisi

Arazi toplulaştırmada gerekli teşvikler verilerek yaygınlaştırılmalıdır.

(BÜNYAN TİCARET ODASI)

Sorun 137

Mera alanlarında verimli ve verimsiz olarak alınması gereken izinler arasında farkın olmaması

Çözüm Önerisi

Verimli olarak kullanılmayan mera alanlarında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı enerji yatırımlarının yapılabilmesinin teşvik edilmesi ve kolaylaştırılması beklenmektedir.

(YAHYALI TİCARET ODASI)

Sorun 138

Organize hayvancılık

Çözüm Önerisi

Kırıkkale'de Organize Hayvancılık Bölgesi faaliyete geçirilmelidir.

(KIRIKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 139

Tarım sektörünün sanayiye entegrasyonu

Çözüm Önerisi

Üreticileri, sanayiye entegre edebilecek ürünleri yetiştirmeleri için, teşvik etmek ve konuda uzman kişiler vasıtasıyla bilgilendirmek.

(KIRIKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 140

Bölgemiz kurak bölge olduğundan su ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bölgemiz kurak bir bölge olduğu için ciddi sulama ihtiyacı vardır. Sulu tarıma geçiş için bölgemizdeki akarsuların sulama sistemlerinde kullanılmasına yönelik projeler yapılmalıdır.

(KIRIKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 141

Kalitesiz tohumluk ve süne

Çözüm Önerisi

Gerçek manada kaliteli tohumların üreticilere verilmesi ve süneyle mücadelede üreticilere maddi ve teknik imkân sağlanması gerekmektedir.

(KIRIKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 142

1. Tarımda bölgesel toprak ve iklim şartları çerçevesinde katma değeri yüksek ürünlerin teşvik edilerek, desteklenmesi,
2. Sulanabilir tarım arazilerinin artırılması ve kapalı sistem sulama oranının artırılması,

Çözüm Önerisi

Bölgesel oda ve borsaların, ziraat odalarının, tarım il müdürlüklerinin, toprak araştırma merkezlerinin, çevre şehircilik müdürlüklerinin, tüm belediyelerin ve sivil toplum örgütlerinin, köylerden seçilecek tarım ile uğraşan temsilcilerin oluşturacağı komisyonlarla ortak çalışmalar yürütülmelidir.

(KIRKLARELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 143

Tarımsal üretim maliyetlerinin fazlalığı

Çözüm Önerisi

Tarımda üretim maliyetlerinin düşürülmesi için girdi destekleri artırılmalı. Özellikle gübre, mazot ve ilaç gibi temel girdilerdeki KDV oranı düşürülmelidir.

(BABAESKİ TİCARET BORSASI)

Sorun 144

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısı bilimsel kriterlere göre acilen düzeltilmelidir. Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı maliyetleri arttırmakta, geliri düşürmekte, milli ekonomiye, tarımsal rekabete ve tüketici fiyatlarına olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım Bakanlığı'nın halen 1984 yılında çıkan 3083 numaralı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na göre uyguladığı toplulaştırma çalışmalarını, 2005 yılında çıkartılan 5403 sayılı kanuna göre kararlılıkla uygulanmalıdır.

(KONYA TİCARET ODASI)

Sorun 145

Sulanamayan arazilerin sulanması ve havzalar arası su transferinin yapılması için yetkili kurumların etkin olarak çalıştırılması, yetki karmaşasının önüne geçilmesi. Bölgeler arası su taşınmasının Dünya'da örnekleri mevcuttur.(Çin'deki 'Suyun Güneyden Kuzeye Dağıtılması Projesi' (GKDP) gibi.)

Çözüm Önerisi

Büyük tarım arazilerinin yanı sıra kurak bir iklime sahip ve şu an hidrolojik kuraklık yaşayan Konya Ovası'nın suyla buluşturulması için havza dışından boşa akan suların Konya Ovası'na aktarılması bir 'Devlet Projesi' olarak ele alınması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Bu proje ile KOP Bölgesi, GAP Bölgesiyle birlikte, yakın coğrafyanın gıda üssü olacaktır. Artan üretimle birlikte gelişecek olan gıda sanayisinin ihracatı cari açığımızın kapanmasına çok daha büyük katkı yapacaktır. Ülkemiz stratejik önemi daha da pekişecektir.

(KONYA SANAYİ ODASI)

Sorun 146

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısı bilimsel kriterlere göre acilen düzeltilmelidir. Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı maliyetleri arttırmakta, geliri düşürmekte, milli ekonomiye, tarımsal rekabete ve tüketici fiyatlarına olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım Bakanlığı'nın halen 1984 yılında çıkan 3083 numaralı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na göre uyguladığı toplulaştırma çalışmalarını, 2005 yılında çıkartılan 5403 sayılı kanuna göre kararlılıkla uygulanmalıdır.

(KONYA TİCARET ODASI)

Sorun 147

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısı bilimsel kriterlere göre acilen düzeltilmelidir. Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı maliyetleri arttırmakta, geliri düşürmekte, milli ekonomiye, tarımsal rekabete ve tüketici fiyatlarına olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım Bakanlığı'nın halen 1984 yılında çıkan 3083 numaralı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na göre uyguladığı toplulaştırma çalışmalarını, 2005 yılında çıkartılan 5403 sayılı kanuna göre kararlılıkla uygulanmalıdır.

(KONYA TİCARET ODASI)

Sorun 148

Yeraltı sularının azalması.

Çözüm Önerisi

Yeraltı suları tarımsal sulamada bilinçsizce kullanıldığı için yeraltı su seviyelerinde azalmaların başladığı ve önümüzdeki yıllarda su seviyelerinin iyice düşeceği görülmektedir. Bu su problemlerinden dolayı Endüstriyel tarım ürünleri ciddi sıkıntıya girecektir. Bu nedenle kuyuların ve kaçak açılan kuyuların denetlenmesi ve çiftçilerin tarımsal sulama konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

(CİHANBEYLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 149

Mera ve hazine alanlarının kullanıma açılması

Çözüm Önerisi

Bölgemizde yaklaşık olarak 100.000 dekar mera/hazine arazisi bulunmaktadır. Bölgemizde bulunan Hayvancılık işletmeleri bu alanların ıslah edilerek kiralama veya tahsis yoluyla kendilerine verilmesini yönünde girişimlerde bulunmuşlar ancak birçok bürokratik engelle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Meraların hayvanların ihtiyacı olan kaba yemin, en ucuz karşılandığı yer olma özelliğini taşıdığından dolayı, meraların ıslah edilme meselesi bu konuda yapılması gereken çalışmaların başında gelmektedir.

(EREĞLİ/KONYA TİCARET BORSASI)

Sorun 150

Yem ve hayvan besleme kaynağı

Çözüm Önerisi

Hayvancılık işletmelerinin en büyük gideri yemdir. Hayvancılıkta istenilen verimin alınabilmesi için mutlaka rasyonel besleme uygulaması gerekmektedir. Kaliteli kaba yem üretimi için yem bitkileri üretimi teşvik edilmeli ve kapsamı genişletilmelidir

(EREĞLİ/KONYA TİCARET BORSASI)

Sorun 151

Et fiyatlarının düşürmek amacıyla canlı hayvan ve et ithalatına izin verilmesi besiciliği tehdit ediyor. Ülkemize giren her ton ithal et, Türk besicisini yatırımdan caydırmaktadır. Pek çok besi işletmesi ithal et nedeniyle yatırım yapmaktan çekiniyor.

Çözüm Önerisi

Kesilmiş Et ithalatı yerine besilik hayvan ithalatı yapılmalıdır.

(İLGİN TİCARET BORSASI /KARAPINAR/KONYA TİCARET BORSASI)

Sorun 152

Tarımsal üretimde kullanılan enerji ve akaryakıt maliyetleri yüksek olduğundan Çiftçiler üretim yapmakta zorlanmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Özellikle Tarımsal üretimde kullanılan elektrik ve mazot üzerinden alınan vergilerin kaldırılması gerekmektedir.

(İLGİN TİCARET BORSASI KARAPINAR/KONYA TİCARET BORSASI)

Sorun 153

Göl arazisi

Çözüm Önerisi

11 köyün ortasında bulunan 18.000 dekar kurutulmuş göl arazisi ekonomik ömrünü tamamlamıştır. Bölgenin ekolojik dengesinin sağlanması için yapılacak arıtma tesislerinin atık sularının göle akıtılmaması şartı ile gölün kısmi olarak yeniden kazanılması gereklidir.

(SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 154

İhtisas organize sera bölgesi

Çözüm Önerisi

İlçemizde Organize sera bölgesi kurulmasına uygun hazine arazisi bulunmamaktadır. Sıcak suya dayalı organize sera bölgesi kurulması için arazi toplulaştırılması yapılmalıdır.

(SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 155

Odamız çalışma alanları içerisinde tarım ile ilgili en büyük sorunumuz halkın büyük çoğunluğunun geçim kaynağı olan Üzüm'de fiyat istikrarsızlığı ekili dikili alanların Kontrol altına alınmadan kullanılması.

Çözüm Önerisi

Kota sistemi getirilmesi (Dünya üzerinde verimlilik ve kalite bakımından en uygun üzümün yetiştirildiği Alaşehir ve Sarıgöl ilçelerinin üzerinde bulunduğu Gediz Ovasından başka yerlerde Üzüm üretiminin yasaklanması)Çekirdeksiz kuru Üzümün Yeniden Devlet destekleme kapsamına alınması

(ALAŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 156

Bölge ekonomimiz ağırlıklı olarak Tarım ve Hayvancılığa dayalıdır. Gerek Tarımda, gerekse Hayvancılıkta ki girdilerin yüksek olması çiftçinin maliyetlerini çok yükseltmektedir. Neredeyse Tarım ve Hayvancılık küçük çiftçiler tarafından yapılamaz hale gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Ülke bazında bir tarım politikası belirlenip bölgesel ürünler teşvik edilmeli çiftçinin kullandığı girdilerde (Mazot, Gübre, Yem vb) gerekli desteklemeler adaletli bir şekilde yapılmalıdır.

(GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 157

Önceden, tarımsal sulamada kullanılan elektriğin borçları, hasat sonrasında ödenmekteydi. Elektriğin özelleştirilmesinden sonra şirketler elektrik faturasını aylık olarak göndermektedir. Borcunu ödeyemeyen üreticilerimizin de elektriği kesilmektedir. Buda üreticilerimizi zor duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada kullanılan elektrik faturaları ay ay değil eskisi gibi yıllık olarak faturalandırılmalı ve borçları yine mahsulden mahsule ödenmeli. Genelde tarım arazileri dışarıda olduğundan üreticiler her ay arazilerine gidemediklerinden gelen elektrik faturasını takip edememekte bu yüzden elektrikleri kesilmekte ayrıca üreticiler yılda bir ürün kaldırdıklarından her ay gelen elektrik faturalarını ödemekte de güçlük çekmektedirler.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 158

Çiftçilerimiz çok zor şartlar altında üretim yapmaktadır. Böyle ağır şartların olduğu icra dairelerinde dosyaların her geçen gün arttığı günümüzde çiftçinin ek maliyetler karşılamaya gücü yetmemektedir. Çiftçimiz elektrik borçlarını, ödeyemez durumdadır

Çözüm Önerisi

Çiftçimiz İlçemizde ekim kasım ayında hasadını yapıp ürünlerini satarak gelir elde edebilmektedir. Yılda bir kez gelir elde eden çiftçimizin her ay düzenli elektrik faturalarını ödemesinde zorluk çekmesi doğaldır bu nedenle çiftçimize tarımsal sulamada kullanılan elektrik borçları ile ilgili yılda bir kez tahsilatın yapılacağı bir sistem geliştirilmelidir. Ayrıca 4/3/2014 tarihli ve 2014/6052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 2014 Yılında Tarımsal Sulamaya İlişkin Elektrik Borcu Bulunan Çiftçilere Bu Borçları Ödeninceye Kadar Destekleme Ödemesi Yapılmamasına İlişkin Tebliğ Çiftçimizin bir kez daha beli bükümüştür.

(TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 159

Bölgemizin en büyük sorunu olan tarımın her kesiminde büyük sıkıntı yaşanmaktadır. Toprak tahlili ve gübreleme bilinci tam yerleşmemiş olan bölgemizde bilinçsizce gübreleme ve zirai ilaçlama yapılmaktadır. Elde etmiş olduğumuz ürünlerimiz insan sağlığı açısından kullanılmaz duruma gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Kurşun kalıntılı ilaçlar ile cibirik asit ihtiva eden hormonlu ilaçların reçetesiz satışının önüne geçilmesi, çiftçimiz toprak tahlili, gübre ve ilaç kullanımı konusunda bilinçlendirilmeli, ulusal yazılı ve görsel medyada eğitici programlar ile çiftçimizin natürel ve organik ürün elde etmesi teşvik edilmelidir. Çiftçimizin kullanmakta olduğu gübre, tohum, zirai ilaç ve akaryakıt gibi ürünler devamlı zamlanarak ürünün satış bedelinin üzerine çıkmaktadır. Bu itibar ile geçim sıkıntısı çekmekte olan çiftçimize ürettiği ve belgelediği ürününe tarımsal tam destek verilmelidir. Tarımsal ürünlerin sanayi ürününe çevrilebilmesi için sanayi kuruluşları desteklenmeli, tarım ürünü ihracatı teşvik edilmelidir.

(TURGUTLU TİCARET BORSASI)

Sorun 160

Destekleme primlerinin elektrik enerjisi faturaları ile ilgili olmamasına rağmen bloke edilerek çiftçilere ödenmemesi.

Çözüm Önerisi

Destekleme primlerinin enerji alacağı ile ilgisi olmadığından üreticilerin hakkı olan destekleme primlerinin ivedilikle ödenmesi gerekmektedir.

(KIZILTEPE TİCARET BORSASI)

Sorun 161

Bakliyat üretiminin azalması

Çözüm Önerisi

Bakliyata verilen desteklerin artırılması gerekmektedir.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 162

Tarım ilçesi olan Erdemlide tarımın organize bir yapıya kavuşturulması, organize tarım bölgesinin oluşturulması

Çözüm Önerisi

Organize tarım bölgesi kurulması ve bu alanda yatırım yapacak müteşebbislere yapacaklar faaliyetlerle ilgili olarak yasal ve yapısal düzenlemeler sağlanmalıdır.

(ERDEMLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 163

Tarsus'a Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması Sanayi Bakanlığımızca Yürütülen TDİ OSB Projelerinin 662 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına 10 adet TDİ OSB projesi Devri 12.03.2012 tarihinde imzalandı

Çözüm Önerisi

Tarsus'ta bitkisel üretimin ve bunlara dayalı sanayinin desteklenmesi geliştirilmesi, ürünlerin paketlenmesi işlenmesi muhafaza edilmesi ile pazarlama yöntemleri konusunda teknik destek verilmesi, göçlerde istihdam kayıplarının önlenmesi, rekabet edebilirliğini artırıcı koşulları temini için tarım sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi sağlanmalıdır.

(TARSUS TİCARET BORSASI)

Sorun 164

Zeytinlik sahalarında yapılaşmaya yol açacak kanun değişikliği (26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun)

Çözüm Önerisi

Zeytinlik alanların korunabilmesi, yasa değişikliğinin kabul edilmemesi gerekmektedir.

(MUĞLA TİCARET BORSASI)

Sorun 165

Türkiye'nin kültür balığı üretiminin yüzde 68'i Milas kıyılarında ve kıyıya yakın bölgelerdeki toprak havuzlarda üretilmektedir. Üretimin en büyük maliyeti yüksek enerji giderleri ile toprak havuzlar için çekilen yeraltı suları için ödenen yüksek kaynak suları harcıdır.

Çözüm Önerisi

1. Kültür balığı üretim tesislerinin rüzgar ve güneş enerjisi santralleri kurma ve işletmeleri teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
2. Kültür balığı üretim tesislerinin kullandığı elektriğe indirimli tarife uygulanmalıdır.
3. Toprak havuzlardaki balık üretimini teşvik için işletmecinin kendi kazdığı kuyudan çektiği ve içilebilir nitelikte olmayan yavan / acı sular için kaynak suyu harcı alınmamalıdır.

(MİLAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 166

Bölgemiz çiftçisinin elektrik masraflarının çok yüksek tutarlara ulaşması

Çözüm Önerisi

Bölgemiz çiftçisinin üzerindeki en önemli yük sulama sorunları ve enerji ihtiyacıdır Sulamanın yapılabilmesi için gerekli olan elektrik çiftçi için büyük maliyetler ortaya çıkartmaktadır Gerekli teşviklerin ve eğitimlerin verilerek güneş enerjisi damlama ile sulama sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir.

(SEYDİŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI / NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 167

Tarıma dayalı ekonomi ve tarımsal sanayinin gelişmemesi

Çözüm Önerisi

Bölge ekonomisi çok büyük oranda tarıma dayanmakta ve geleneksel yöntemlerle tarım yapılmaktadır. Ancak tarımsal ürünlerin getirisi konjonktürel olup istikrarlı olmamaktadır. Bölgede modern yöntemlere ve ölçek ekonomisine dayalı tarımsal üretime geçişe ihtiyaç vardır. Spesifik teşvik uygulamalarının devamı gerekmektedir. Bu kapsamda çiftçimizin rekolte fazlası nedeni ile elinde kalan ürünler için geçici ihracat desteği verilmelidir.

(NİĞDE TİCARET BORSASI)

Sorun 168

Ordu Giresun İllerinin Ekonomik Faaliyetlerinde temel belirleyici unsur olan Fındık Sektörünün gerek üretim ve gerek pazar boyutunda yaşanan sorunlar nedeni ile sosyo-ekonomik yapı ve refah seviyesinde yaşanan düşüşler.

Çözüm Önerisi

Don afetinin yarattığı etkinin azaltılması için Doğrudan Gelir Desteği uygulamasının öne alınması, KOSGEB Can Suyu Kredilerinin bölge için oluşturulması ve fındığın tek alıcılı piyasadan kurtarılması için piyasa regülasyonunu sağlayacak bir kurumun veya kuruluşun oluşturulması beklenmektedir.

(ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 169

Fındıkla ilgili mevzuatlar dağınık ve tamamı ikincildir. Bu durum ciddi bir yapısal sorundur.

Çözüm Önerisi

“Fındık Kanunu” çıkarılmalı ve fındıkla ilgili yapısal-üretim-pazarlama konularındaki sorunların giderilmesi

(ORDU TİCARET BORSASI)

Sorun 170

1. Fındık üretim alanlarındaki ağaçların yaşlanması ve ekonomik ömrünü tamamlamış olmasının getirdiği verim düşüklüğü,
2. Mevcut fındık arazilerinin miras yolu ile bölünerek küçük parçalara ayrılması ve verim de görülen düşüşler
3. Rekolte çalışmalarında yaşanan kargaşa ve bilgi kirliliği

Çözüm Önerisi

1. Rekolte tespitinde kargaşanın önüne geçebilmek için rekolte çalışmaları tek elden ve Ticaret Borsalarının öncülüğünde yetkilendirilen kurumlarca yapılmalıdır.
2. Yaşlanan ve ekonomik ömrünü dolduran fındık bahçelerinin yenilenme işlemi mutlaka yapılmalıdır. Bu çalışmalara Tarım Bakanlığı öncülük etmeli ve ruhsatlı fidanlar üreticilere verilmeli, dikim sistemleri sulamaya, gübrelemeye, makineliliğe uygun modern tarım yöntemleri ile olmalıdır.

(ÜNYE TİCARET BORSASI)

Sorun 171

Yerfistiğine, diğer yağlık bitkilere ve buğdaya uygulanan destekleme primi verilmesi için gerekli yasal düzenlemenin yapılması gerekmektedir

Çözüm Önerisi

Akdeniz Bölgesi'nde (Çukurova) üretimi yapılan, Kütlü Pamuk, Yağlık Ayçiçeği, Soya Fasulyesi, Dane Mısır ve Zeytin Yağı, buğday, arpa gibi ürünlere destek verilirken yerfistiğine destekleme primi verilmemektedir. Bölgede diğer ürünlere yapılan destekleme nedeni ile yerfistiği ekim alanı gün geçtikçe azalmaktadır. Tarım ürünlerine uygulanacak prim sistemi, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasını, devletin toplayacağı vergi miktarının artmasını, işletmeler arası adaletli bir rekabet ortamı oluşturulması sağlanmalıdır.

(OSMANİYE TİCARET BORSASI)

Sorun 172

Tarımsal alanda uygulanan teşviklerin yetersizliği ve tarımsal girdi maliyetlerinin yüksekliği sorunu

Çözüm Önerisi

Osmaniye Kadırlı Bölgesi'ndeki tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi için yapılan yatırımlar çeşitli teşviklerle desteklenmeli, kredi faiz oranları ve girdi maliyetleri düşürülmelidir. Ayrıca, çiftçilere kaliteli ve yüksek verimli üretim materyallerini temin kolaylığı sağlanarak, belirli ürünlere verilen destekleme primleri, diğer tarım ürünleri ve özellikle yer fıstığı ürünü için de uygulanmalıdır.

(KADIRLI TİCARET ODASI)

Sorun 173

Kayıt dışı olan tarımsal ürünlerin kayıt altına alınması ve bundan doğan haksız rekabetin önlenmesi sorunu

Çözüm Önerisi

Üretimi gerçekleştirilen ve çoğunluğu kayıt dışı olan bütün tarım ürünlerinin kayıt altına alınabilmesi için, belirli oranlarda teşvik priminden hariç tescil primi adı altında bir uygulama getirilerek, tarım ürünlerindeki kayıt dışılığı ve haksız rekabet önlenmelidir.

(KADIRLI TİCARET BORSASI)

Sorun 174

Çay sektöründeki sorunlar

Çözüm Önerisi

Çay kanununun yeniden düzenlenmesi, çay ürün ihtisas borsasının kurulması, organik çay tarımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

(RİZE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 175

Gıda ve yem sektörlerimizde; Tarımsal üretimde dağınık parselleşme, kaynak sıkıntısı, yetersiz Ar-Ge faaliyetleri ve birincil üreticilerin bilinçsiz üretim yapması -küresel piyasa koşullarında - rekabet edilebilir fiyatlarda, kaliteli ve sürdürülebilir hammadde temininde sıkıntıya yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yem hammaddelerinin üretimini arttırmak için yem bitkileri üretimi ve meraların etkin kullanımı teşvik edilmeli, iklim ve arazi koşulları gözetilerek üretim planlaması yapılmalı, Türkiye’de açığı bulunan ve net ithalatçı olduğumuz yem hammaddelerinin ithalatında uygulanan yüksek gümrük vergileri dönemsel olarak düşürülmelidir.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 176

Gıda ve yem sektörlerimizde; Tarımsal üretimde dağınık parselleşme, kaynak sıkıntısı, yetersiz Ar-Ge faaliyetleri ve birincil üreticilerin bilinçsiz üretim yapması -küresel piyasa koşullarında - rekabet edilebilir fiyatlarda, kaliteli ve sürdürülebilir hammadde temininde sıkıntıya yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bitkisel hammaddelerin üretimindeki dalgalanmaların olumsuz etkilerini azaltmak için lisanslı depo ve ürün borsaları desteklenmelidir.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 177

Kayıt dışılık tarım ve gıda sektörlerinde haksız rekabete neden olmakta, gıda maddelerine güvenilirliği olumsuz yönde etkilemektedir. Vergilerin yüksek olması, piyasa denetim sisteminin yetersizliği ve bazı firmaların çevre yükümlülüklerini yerine

Çözüm Önerisi

Gıda denetim sisteminin akreditasyonu için program oluşturulmalı, gıda ürünlerinin izlenebilirliği ve kurumlar arası koordinasyon sağlanmalı, vergi uygulamaları, harçlar ve ruhsat bedelleri gözden geçirilerek daha makul seviyelere çekilmelidir.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 178

Tarımsal Ürün fiyatları iç piyasada çok dengesiz bir şekilde oluşmaktadır. Ürünün raf fiyatının ortalama %26 sının üreticinin eline geçmesi düşündürücüdür. Tüketici ve Üreticiler zarara uğramaktadır.

Çözüm Önerisi

Hal sistemine ilişkin uygulamalarda yaşanan sıkıntılara yönelik önlemlerin alınmalı, üreticinin raf fiyatından daha fazla pay alması sağlanmalı

(ÇARSAMBA TİCARET BORSASI)

Sorun 179

Doğu Karadeniz Bölgesinde fındık veriminin Batı Karadeniz Bölgesine oranla düşük olması.

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki ekonomik ömrünü tamamlamış yaşlı ağaçların sökülerek yerine yeni fidelerin dikilmesi ve üreticinin ilk mahsul alınana kadar desteklenmesi

(TERME TİCARET BORSASI)

Sorun 180

İlçemizin tarımsal ekonomi de lokomotifi durumunda olan fındık ürününün, Mart ayında yaşanan don olayından etkilenmesi sonucunda yaşanan rekolte düşüklüğünden zor durumda kalan çiftçi ve esnafımızın mağduriyetleri

Çözüm Önerisi

Don olayından mağdur olan üreticilerin borçlarının yapılandırılması, faizsiz kredi sağlanması gerekmektedir.

(TERME TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 181

- SEGE2011 verilerine göre 81 il içinde 77. olan ilimizin IPARD Programı dâhilinde olmaması
- Üretimdeki girdi maliyetlerinin yüksekliği
- Tarım arazilerindeki parçalı/dağınık yapı
- Tarımsal üretimdeki kalite/verim azlığı
- Çiftçi eğitim, danışmanlık, bilgilendirme eksikliği
- Sulanabilir arazi azlığı

Çözüm Önerisi

- İyi verim için sulanabilen arazi miktarının artırılması
- Çiftçinin sırf destek almak için ürün ekmesine engel olunarak toprağın yapısına uygun ürün ekiminin sağlanması
- Üniversitelerin ve tarım il müdürlüklerinin toprağa uygun ürün üretimi konusunda çiftçiyi bilgilendirmeleri
- Ürün kalitesi ve verim düşüklüğü konularında yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi
- Arazi toplulaştırma çalışmalarının hızlandırılması
- Tarımsal üretimde kullanılan elektrik, mazot, gübre, ilaç girdilerinde ÖTV ve yenilenebilir enerji için destek verilmesi
- IPARD programına Siirt'in dâhil edilmesi

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 182

Fıstık üreticileri desteklemeden faydalandırılmalı.

Çözüm Önerisi

Fıstığın destekleme kapsamına alınması gerekmektedir.

(ŞANLIURFA TİCARET BORSASI)

Sorun 183

İlçemizdeki ekim alanlarının bilinçsiz ve rastgele ağaçlandırılması, fıstık ağacı yetiştiriciliğinin azalması.

Çözüm Önerisi

Fıstık Bölgesi oluşturularak fıstık yetiştirilebilen topraklarda başka ağaç türünün ekiminin önüne geçilmesi ve fıstık ağaç sayısının artırılması gerekmektedir.

(ŞANLIURFA TİCARET BORSASI)

Sorun 184

Bölgemizin yüksek tarım ve hayvancılık potansiyeline karşın tarım alanlarında sulamanın yetersiz oluşu hayvancılık alanında ise besicilerin kesim yapacak et kombinalarının olmayışı tarı ve hayvancılıktaki en temel sorunumuzdur.

Çözüm Önerisi

Pompa tarımsal sulamalara enerji desteği sağlanması beklenmektedir.

(SİVEREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 185

Bölgemizin yüksek tarım ve hayvancılık potansiyeline karşın tarım alanlarında sulamanın yetersiz oluşu hayvancılık alanında ise besicilerin kesim yapacak et kombinalarının olmayışı tarı ve hayvancılıktaki en temel sorunumuzdur.

Çözüm Önerisi

GAP projesi dâhilinde olan Urfa'nın sulama kanallarının kısa sürede bitirilmesi beklenmektedir.

(SİVEREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 186

Tekirdağ gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlüğü gıda kontrol laboratuvarının akredite olması.

Çözüm Önerisi

Tekirdağ Gıda Kontrol Laboratuvarı 1987 yılında faaliyete geçmiş ve 1989 yılında analiz faaliyetlerine başlamıştır. Ancak geçen zaman içerisinde laboratuvara gerekli yatırımlar yapılmamış ve bölgemizde üretilen bazı tarım ürünlerinin analizleri laboratuvarda yapılamamaktadır. Özellikle bölgemizde sanayiciler tarafından ithal edilen bazı tarım ürünleri analizleri yakın şehirlerde daha sonradan faaliyete geçen laboratuvarlara yönlendirilmektedir. Bu da bölgemizdeki sanayici firmalar için zaman ve maddi kayıplara neden olmaktadır. İlimizdeki Gıda ve Kontrol Laboratuvarının cihazlarının bir an önce yenilenmesini, akredite olması ve Avrupa standartlarında hizmet vermesi sağlanmalıdır.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 187

Toprak koruma ve arazi kullanımı kanununda değişiklik yapılması ile getirilen Hayrabolu'daki 120 dekar ve altında araziye sahip çiftçilerin küçük arazilerini satamaması sıkıntısı. Bu durum acil paraya sıkışan veya çocuğunu evlendirirken paraya ihtiyacı olan çiftçileri zor duruma sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yapılacak bir düzenleme ile küçük parseller satılabilmeli ancak parsellerin bölünmemesi aynen kalmalıdır.

(HAYRABOLU TİCARET BORSASI) / (MALKARA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 188

Tarım alanında yöremizde alternatif ürün olmaması ve kapalı devre sulama sistemlerinin yeterince tanınmamış ve teşvik edilmemiş olması.

Çözüm Önerisi

1. Mutlaka alternatif ürün yetiştirmek için üretici bilinçlendirilmeli, seracılık teşvik edilmeli, kapalı devre sulama sistemleri için %100 teşvik verilmelidir.
2. Tekirdağ bölgesinde kapalı bölge sulama sistemine geçiş ve örtü altı tarıma geçiş için %100'e varan destekler verilmelidir.Sorun 197

Buğday çeşitliliği ve küçükbaş hayvan desteğinin yetersizliği.

Çözüm Önerisi

Buğday ekilişinde tohum çeşitliliği azaltılmalı ve küçükbaş hayvan kesimlerinde kilogram başına destek ödemesi yapılmalıdır.

(MALKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 189

Yaklaşık 8 ay boyunca tarımsal ürünlerin ihracatı için uygulanmakta olan teşvik unsurları, ilimizin hasat döneminin başlangıcında her nedense sona ermekte, ilimizde üretilen tarımsal ürünlerin yurtdışına pazarlanması konusunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracat teşvik unsurlarının Tokat'ı da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir.

(BOYABAT TİCARET VE SANAYİ ODASI/TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 190

Bölgemizin ve ilçemiz insanın en önemli geçim ve gelir kaynağı olan tarım hayvancılık destekleri artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Gıda analiz laboratuvarı kurulması, kırsal kalkınma desteklerinden daha fazla yararlanılması beklenmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 191

Bölgemizin ve ilçemiz insanın en önemli geçim ve gelir kaynağı olan tarım hayvancılık destekleri artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Çiftçilerin eğitilmesi, bilinçli tarım yapılması, su kaynaklarının tasarruflu kullanılması için damlama sulama teşvik edilmesi gerekmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 192

Tereyağı marka haline gelmiş olan Trabzon'da son yıllarda süt inekçiliği büyük bir azalma göstermektedir. Tereyağına talep artarken, üretim için gerekli olan süt de azalma görülmektedir. Bu ihtiyaç da farklı bölgelerde, farklı şekilde giderilmektedir.

Çözüm Önerisi

Geniş arazilerin bulunmadığı yörede aile işletmeciliği şeklinde hayvan yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi, Trabzon Tereyağı markasının denetiminin iyi yapılması ve sahteciliğe karşı tedbir alınması gerekmektedir.

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 193

Doğu Karadeniz’de üretilen yaş çay yaprağından elde edilen yıllık 200-250 bin ton kuru siyah çay iç tüketim için yeterlidir. Ancak ülkemize kaçak olarak sokulan ve miktarı 60-70 bin tonlarla ifade edilen kaçak çaylar, hem sağlık açısından zararlı, hem de ticarete haksızlıktır.

Çözüm Önerisi

Ülkemize kaçak çay girişinin tamamen engellenmesi, Devletin ÇAYKUR ‘a verdiği desteği özel sektöre de vermesi beklenmektedir.

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 194

Son yıllarda dış satım kabuklu olarak 600 bin tonu, iç tüketim ise 150 bin tonu aşmıştır.700 bin hektar alandan 1 ile 1,5 milyon ton arasında fındık üretebilecek Türkiye, ortalama 600 bin tonun altında fındık üretebilmiştir. Fındıkta arz ve kalite sorunu vardır.

Çözüm Önerisi

Birim alanda yaşlı bahçelerin sökülerek yenilenmesi, gençleştirilenlerin ise bakımı ile verim ve kalitenin artırılması, Fındıkta Verim ve Kaliteyi Arttırma Projeleri’nin devlet politikası haline getirilmesi

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 195

Çay kanununun olmaması, kaçak çay, Yapısal Sorunlar,(Toprak ve bitkiye bağlı sorunlar, Hasat ve taşıma sırasında yaşanan olumsuzluklar, Fabrikalardaki üretim süreci, paketlenme ve depolama sorunları, Maliyetlerin yüksekliği, Budamanın etkisi,) yabancı işçi çalıştırılması

Çözüm Önerisi

1. Çayda da KDV’nin %1’e indirilmesi, indirme imkânı yoksa toptanda %1 perakende %8 olarak belirlenmeli.
2. Avrupa Birliği sürecine uyum sağlayacak, müstahsili, sanayiciyi, bölgeyi ve ürünü koruyan çay kanunun çıkarılması, çay ürün ihtisas borsasının kurulmalı, çay için DNA Laboratuvarı kurulmalı

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 196

Borsa tescil beyannamesinin sadece kurumsal firmalardan istenmesi

Çözüm Önerisi

Borsa tescil beyannamesinin tüm tarım, hayvancılık, yün, meyve sebze vb. ürünlerin ticaretini yapan kişi ve kurumlardan maliye denetimlerinde talep edilmesi veya tüm kişi ve kurumların alım satım faturalarının borsada tescil ettirmesi talep edilmelidir. Sadece kurumsal firmalara yapılan denetim, haksız rekabete neden olmakta, yük sadece kurumsal firmalara yüklenmektedir. Tüm kişi ve kurumlardan talep edilmesi, borsaların tescil ücretlerini düşürmesine, illeri için faaliyet alanlarında daha kalıcı yatırımları teşvik etmek için kaynak yaratacağı şüphesizdir.

(UŞAK TİCARET BORSASI)

Sorun 197

Küçükbaş hayvancılığın gelişmesinde ki en büyük engel çoban istihdamıdır. Bölgemizde hayvancılık gelişmeye açıktır. Nesil çobanlık mesleğini tercih etmemektedir. Artık herkes sosyal güvencesi olan işlere yönelmektedir. Küçükbaş hayvancılığın gelişimi için çoban probleminin çözülmesi.

Çözüm Önerisi

Çoban probleminin çözümü için, çobanların SGK primlerinin devlet tarafından karşılanabilmesi gerekmektedir.

(UŞAK TİCARET BORSASI)

Sorun 198

Organize tarım ve hayvancılığın yapılamaması, kamu arazilerinin tarıma açılmaması.

Çözüm Önerisi

Tarıma Dayalı Organize Hayvancılık Bölgesinin kurulması, Van başta olmak üzere Doğu Anadolu'daki Hayvan Barnaklarının kent merkezleri dışına taşınması, Modern Hayvancılık Tesislerinin teşvik edilmesi (Et ve Et Ürünleri Tesisleri), Küçük Baş Hayvancılık alanında pilot iller arasına Van'ın da alınması, kamu arazilerinin tespiti, imara alınması ve tarıma açılması, tarımsal ürünlerin yetiştirilmesinde bölgedeki çeşitliliğin artırılması büyük önem arz etmektedir.

(VAN TİCARET BORSASI)

Sorun 199

Yozgat'ın Tarım teşvik ve desteklerinin yeterince faydalanamamış olması ve desteklerin bölgeler arası adaletsiz dağılımı.

Çözüm Önerisi

Yozgat hayvancılık desteklerinden daha fazla pay almalı Hayvancılık OSB kurulmalıdır.

(YOZGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 200

İlimizde tarım arazilerinin küçük ve çok parçalı olması nedeniyle tarım yapılamamakta, sulamada sıkıntı çekilmekte, hazine arazileri atıl kalmakta, tarımda alternatif ürün teşvikleri yetersiz bulunmakta,

Çözüm Önerisi

Bölgemizde atıl duran Hazine arazileri seracılık ve meyve üretimi için kullanıma açılmalı, bölgeye zorunlu hizmet kapsamına daha çok ziraat mühendisi, veteriner hekimin gelmesi sağlanarak bölgenin yetersiz kalan personel ihtiyacı giderilmelidir.

(YOZGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 201

Toplulaştırma alt yapısının oluşturulamaması

Çözüm Önerisi

Gerçek çiftçilerin ortaya çıkarılması ve sınır ile yolların Avrupa sisteminde yapılması gerekmektedir.

(ŞEFAATLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 202

Bölgemizin IPARD teşvikleri kapsamında yer almaması

Çözüm Önerisi

Bölgemizin IPARD teşvikleri kapsamına alınması gerekmektedir.

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 203

Pamuk primlerinin girdi fiyatlarıyla karşılaştırıldığında düşük kalması sebebiyle alternatif ürünlere yönelmesi ve pamuk ekiminin giderek azalması

Çözüm Önerisi

Pamuk primlerinin her yıl maliyet fiyatlarındaki artış oranında arttırılması, pamuk üretiminde dekara kullanılan mazot ve diğer girdilerin yüksek miktarda olması sebebiyle, girdi desteklerinin arttırılması gerekmektedir.

(AYDIN TİCARET BORSASI)

Sorun 204

Prim sistemi

Çözüm Önerisi

İncir, kestane ve sofralık zeytin üretimi desteklenmelidir. Hayvancılık sektöründe hayvan yemleri, çiftçinin zarar görmemesi açısından desteklenmelidir.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 205

Dünya fiyatlarına göre üretimi daha karlı bir ürün olan pamuk üretiminin yaygınlaşması, iplik sanayimizin pamuk lisanslı depoculuğa bakışı ve kullanımının artırılması ve iplik sanayimizin yerli pamuk hakkındaki düşüncelerinin araştırılması ve kullanımının teşvik edilmesi.

Çözüm Önerisi

Pamuktaki karlılık mısırdan daha yüksek hale getirilmeli ve çiftçi pamuğa yönlendirilmelidir. Her üründe girdi üzerindeki vergiler hesaplanarak destek olarak ödenmeli, gümrük duvarı sistemi yumuşatılmalıdır. İplikçinin yerli pamuk kullanımı ve ELİDAŞ konusundaki fikirleri araştırılmalı ve kullanımını teşvik edecek önlemler alınmalıdır.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Sorun 206

Tarım Bakanlığınca her sene açıklanan tarımsal kırsal kalkınma hibe programına batman son iki senedir yeni yatırımlar için hiçbir şekilde hibe alamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Batman'da toprak reformu için alınamayan izinlerin ilgili Bakanlıklarla tekrar görüşülerek alınması

(BATMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 207

12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı torba kanun ile 18/04/2006 ve 5488 sayılı Tarım Kanununa Geçici 3. Madde eklenerek, çeşitli sebeplerle 2006 yılından sonra destekleme ve primlerini alamayan çiftçilerimizin desteklemeleri ödenmiştir. 2006 yılı öncesi çiftçilerin desteklerinin ödenmesi

Çözüm Önerisi

Tarımsal destek alamayan çiftçilere ödeme yapılması gerekmektedir.

(BATMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 208

Bölgesel Gelişmişlik Farklarına Dayalı Yatırım teşvik sistemi. Ekonomideki kaynak dağılımı verimlilik esasına göre planlanmalı, teşvik sistemi bunu bozmamalıdır. Türkiye'de tasarruf oranı çok düşüktür. Dolayısıyla tasarruf açığı vardır.

Çözüm Önerisi

Yatırım teşvikleri yatırımları en verimli olacağı kuruluş yerine yönelmesini sağlamalıdır. Bunun için gözetilmesi gereken kriter yatırımın yarattığı istihdam, ihracat, yerel girdi kullanımı ve yüksek teknoloji kullanımı olmalıdır. Turizm sektörü, sağlık sektörü, tarım ve hayvancılık sektörü özel olarak teşvik edilmelidir. Tarım ve hayvancılık sektörlerine yapılacak teşvikler bölgesel olarak daha az gelişmiş bölgelere yayılacaktır. Turizm sektörü istihdam ve cari açık sorunlarını destekleyen sektörler olması bakımından desteklenmelidir. Sektörel bazlı yatırım teşviki ve ihracat teşviki temel alınmalıdır.

(DENİZLİ TİCARET ODASI)

Sorun 209

Hayvancılık sektöründe yaşanan sıkıntılar gün geçtikçe artmaktadır. Geçen yıl hayvan başına 300 TL teşvik verilmekteydi. Bu teşvik miktarının artması beklenirken bu yıl 200 TL ye düşürülmüştür. Zaten Üretici birliği aidatı vb. kesintiler nedeniyle besicinin eline geçen miktar azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık için verilen teşvikler her sene reel olarak artırılmalı ve Tarımsal Destekleme miktarları önceden açıklanmalıdır.

(ELAZIĞ TİCARET BORSASI)

Sorun 210

Dünyada gelişen teknoloji ve sanayileşme politikalarına rağmen hayvancılık sektörü, ülke ekonomilerinde önemini korumaktadır. Ancak Gelişmiş ülkelerin tersine ülkemiz hayvancılığının gelişmediği aksine her yıl hayvan sayılarının azaldığı, verimin düştüğü görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Desteklemelerde işletme ölçeklerini büyütme ve verimlilik artışını sağlamak esas alınmalı, et ve süt üretimini tatmin edici primler verilerek teşvik edilmelidir. Doğu Anadolu Projesi (DAP) eylem planı çerçevesinde yeniden hazırlanacak olan hibe programları Çiftçimiz ve Et-Süt Üreticimiz için büyük önem arz etmektedir.

(ERZURUM TİCARET BORSASI)

Sorun 211

Son dönemde Antep fıstığında yaşanan dar boğaz sebebi ile Antep fıstığı piyasalarında sınırlı durumlar yaşanmaktadır. Temel sebep kayıtsız olarak yapılan ürün stokçuluğudur. Bazı çevreler fıstığı stoklayarak fiyatları artırmaya çalışmaktadır.

Çözüm Önerisi

Antep fıstığının çiftçiler bazında devlet tarafından desteklenmesi istenmektedir.

(NİZİP TİCARET BORSASI)

Sorun 212

Isparta ilimiz 94 adet soğuk hava deposuyla İstanbul'dan sonra ikinci sıradadır toplam 350 bin ton kapasite mevcuttur Depolarımız yaş meyve sebze ticaretinin en önemli unsuru olup 365 gün faaliyet göstermektedir Depocularımızın en büyük sorunu elektrik maliyetleridir.

Çözüm Önerisi

Soğuk hava depolarının elektrik giderlerine yönelik ekstra indirim yapılması ayrıca, ödeme güçlüğüne düşen işletmecilere ödeme kolaylığı ve taksitlendirme sağlanmalıdır.

(ISPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 213

Isparta yaklaşık 700 bin ton ile ülkemizin en büyük elma üreticisidir ancak üretimimizin sadece yüzde üçü ihraç edilebilmektedir İhracat sadece Ortadoğu ülkelerine yapılabilmekte AB ve Rusya'ya ise gümrük vergileri ve fiyat rekabeti için destek verilmemesi nedeniyle ihracat yapılamamaktadır

Çözüm Önerisi

Dünyanın en büyük elma ithalatçısı olan Rusya'ya ihracat yapılabilmesi için Gümrük Vergileri konusunda indirim talep edilmelidir.

(ISPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 214

Ürün prim desteğinin her bölge için aynı olması

Çözüm Önerisi

Aynı tarladan yılda çift ürün alınan bölgeler ile tek ürün alınan bölgedeki ürün prim desteğinin farklı olması

(KARAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 215

Elma ticaretindeki kayıt dışılık

Çözüm Önerisi

İlimiz ekonomisinde önemli yer tutan elma üretiminde ciddi kayıt dışılık vardır. Bu durum hem il hem de ülke ekonomisine zarar vermektedir. Kayıt dışılığı önlemek için elma üreticilerine de hububat ve bakliyat gibi prim desteği verilmelidir.

(KARAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 216

Hayvancılık yapan üreticiler teşvik ve desteklerden yeterince faydalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Geleneksel üretim tarzı ile üretim ve ticaret yapan çiftçiler modern işletme standardına kavuşturulmalıdır.

(KARS TİCARET BORSASI)

Sorun 217

Ekonomi bakanlığı bölgesel teşvik uygulamasında Kayseri'nin 2. bölgede yer alması tarım ve hayvancılıkla ilgili yapılacak yatırımların diğer bölgelere yönelmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ekonomi Bakanlığı Bölgesel Teşvik uygulamasında Kayseri'nin 2. bölgede yer alması, şehirde gelişme potansiyeli çok yüksek olan tarım ve hayvancılıkla ilgili yatırımların da diğer bölgelere yönelmesine neden olmaktadır. Teşvikteki bu uygulama gözden geçirilmeli ve sektörel ayırım getirilmelidir. Ayrıca IPARD Hibe Programına 2015 yılında Kayseri dâhil edilmelidir.

(KAYSERİ TİCARET BORSASI)

Sorun 218

Bölgemizdeki toprakların büyük bir çoğunluğu tarıma elverişli arazilerden oluşması sebebiyle tarım alanında eşsiz bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Bu sebeple Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumumuzun bölgemize Koordinatörlük açmasını istiyoruz.

Çözüm Önerisi

Bölgeye Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun koordinatörlüğü açılmalıdır.

(LÜLEBURGAZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 219

Kırklareli ve Trakya Bölgesinin IPARD programından yararlanamaması..

Çözüm Önerisi

Kırklareli ve Trakya bölgesi IPARD programına dahil edilmelidir.

(LÜLEBURGAZ TİCARET BORSASI)

Sorun 220

Malatya ve komşu illerde 2014 Mart ayı sonunda meydana gelen kuvvetli zirai don olayında, bölgenin tarımsal tek geçim kaynağı olan kayısı ağaçları ve diğer meyve ağaçları % 90-95 oranında zarar görmesi.

Çözüm Önerisi

Üreticilerin ağaçlarının bakımını yapabilmesi ve tarımsal girdi maliyetlerini karşılamaları için dekar başına destek verilmesi gerekmektedir.

(MALATYA TİCARET BORSASI)

Sorun 221

Tarıma dayalı sanayide, hammadde olarak ithal edilen, üretim açığı olan ürünlere “özel üretim teşvikleri” verilmesinin gerekliliği (Türkiye’de özellikle bitkisel yağ, tekstil, deri, un, konserve, dondurulmuş gıda gibi alanlarda Türkiye’de önemli kapasitelere sahip tesisler bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye’nin uluslararası piyasalarda diğer ürün gruplarıyla karşılaştırıldığında üstünlüğe sahip olduğu üzüm, pamuk gibi katma değer üreten ürünlerinin üretim teşviklerinin daha etkili hale getirilmesi gerekmektedir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 222

Akhisar’da üretilen zeytinin %80’i sofralık, %20’si yağlık olarak değerlendiriliyor. Akhisarlı üreticimiz eskiden beri sofralık zeytine yoğunlaşmıştır. Devlet zeytinyağına destek veriyor fakat sofralık zeytine prim desteği verilmiyor.

Çözüm Önerisi

Türkiye’de yeşil zeytinin %75’i, siyah zeytinin %35’i şehrimizden sağlanıyor. Sofralık zeytincilik ve zeytinyağı aynı hammaddeyi kullanan ama çok farklı sanayilerdir. Çiftçi, sofralık zeytin üretirken daha fazla emek ve girdi kullanıyor. Sürdürülebilir zeytin çiftçiliği bu bölgelerde istihdamın korunması demektir. Bizim istediğimiz 25 kuruşluk destek sayesinde kayıt dışılık da önlenerek devletin kasasına daha fazla para girişi olacaktır. Yasal satışların artması ile haksız rekabetin ortadan kalacağını ve genel bir kalite artışı yaşanacağını ayrıca tüketici talebinin de artacağını düşünüyoruz.

(AKHISAR TİCARET BORSASI)

Sorun 223

Bölgemizde Ekonomik ağırlık Tarıma dayanmaktadır. Mevcut iş gücünün kullanılabilmesi için sanayi iş sahaları yoktur. Bu nedenle Bölgemizde son 15-20 yılda bölge nüfusunun % 25 i gibi bir oranda göç verilmiştir.

Çözüm Önerisi

Teşvik sisteminin ilçeler bazında uygulanarak bölgemizde özellikle tarımsal işletmelerin teşvik yöntemiyle desteklenmesiyle yatırımcıya cazip hale getirilmesi çözüm yollarından birisi olabilir.

(GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 224

Narenciye sektörüne verilen ihracat desteklerindeki belirsizlik

Çözüm Önerisi

Narenciye sektörüne verilecek desteklerin belirlenmesi sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 225

Karadeniz bölgesinde 30 Mart 2014 tarihinde oluşan don olayı sebebiyle bölgemizde rakım olarak 200 metreyi geçen tarım arazilerinde özellikle fındık mahsulünde %100'lere varan zayıt vuku bulmuştur. Doğrudan gelir desteğinin ne zaman ödeneceği ve doğrudan gelir desteği bedelinin ne kadar olacağı.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde rakım olarak 200 metreyi geçen fındık tarım arazilerinin tespit edilmesi, buradaki üreticilere mevcut doğrudan gelir desteğinin iki katına çıkarılması ve ödenecek tutarın en kısa zamanda üreticiye ulaştırılmasının sağlanması gerekmektedir.

(FATSA TİCARET BORSASI)

Sorun 226

Bölgemizin geçim kaynağı %70 Tarıma dayalı fındık ticaretidir. Fındık bölgemizde asgari %50 dondan zarar gördü buda ticareti olumsuz etkileyecektir.

Çözüm Önerisi

Fındıkla ilgili üreticiye her yıl yapılan alan desteğinin öne alınarak (Eylül-Ekim ayına kadar) ve artırılarak ödenmesi gerekmektedir.

(ÜNİYE TİCARET BORSASI)

Sorun 227

1. Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının yetersizliği,
2. Natürel fındık ihracatı ve işlenmiş-yarı işlenmiş fındık ihracatının yetersizliği,

Çözüm Önerisi

1. Natürel fındık ihracatı yerine yönlendirme ve önlemler alınarak ihraç politikası oluşturulmalı ve işlenmiş-yarı işlenmiş fındık ihracatı yolunun önü açılmalı ve bu konu teşvik edilmelidir. Bu arada Türk fındığının markalaşması sağlanmalı, firmalara ARGE desteği verilmelidir.
2. Organik Tarım ve iyi tarım uygulamaları devlet eli ile yaygınlaştırılmalı bu konuda uygulama yapan üreticilere teşvik verilmelidir.

(ÜNYE TİCARET BORSASI)

Sorun 228

Tarım ve tarıma dayalı sanayi ürünlerine sağlanan desteğin yetersiz olması

Çözüm Önerisi

Tarımın her türlü noktada desteklenmesinin sağlanması, özellikle çiftçilere daha fazla teşvik sağlanarak, tarımın teşvik edilmesi, ayrıca tarıma dayalı sanayinin teşvik edilmesi gerekmektedir. Osmaniye için çok önem arz eden bir ürün olan yer fıstığına destekleme primi verilmesi gerekmektedir.

(OSMANİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 229

Alan bazlı fındık desteklerinin 2014 yılı itibari ile sona ermesi.

Çözüm Önerisi

Alan bazlı fındık desteklemesinin başladığı tarih olan 2009 yılından beri bütün kesimlerin memnun olduğu bir destekleme türüdür. Bu sebeple 2014 yılından sonra da desteklemelerin devam etmesi, fındık piyasasında istikrarın korunması adına gereklidir.

(AKYAZI TİCARET BORSASI)

Sorun 230

Doğrudan gelir desteği çiftçimize nefes aldırın bir uygulamaydı. Çiftçimiz mahsulünü hasat edene kadar bu destekleme sayesinde ihtiyaçlarını giderebiliyordu. Ancak 2014 yılı itibari ile bu desteklemeler son buldu.

Çözüm Önerisi

Doğrudan gelir desteği uygulamasının 2015 sonrasında da devam etmesi gerekmektedir.

(TERME TİCARET BORSASI)

Sorun 231

Sulama elektrik fiyatlarının yüksek olması,

Çözüm Önerisi

Sulama elektrik fiyatlarının KDV dâhil 3.5-4 Cent civarına çekilmesi beklenmektedir.

(ŞANLIURFA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 232

Birecik fıstığı girdi maliyetlerinin yüksek ve devlet desteğinin yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

Birecik fıstığı üretim miktarının artırılması için daha fazla devlet desteğinin sağlanması beklenmektedir.

(BİRECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 233

Yaklaşık 8 ay boyunca tarımsal ürünlerin ihracatı için uygulanmakta olan teşvik unsurları, ilimizin hasat döneminin başlangıcında her nedense sona ermekte, ilimizde üretilen tarımsal ürünlerin yurtdışına pazarlanması konusunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracat teşvik unsurlarının ilimizi de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir.

(TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 234

Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri Kapsamındaki İller için Hayvancılık Yatırımlarının Destek Kapsamında ilimizin olmaması

Çözüm Önerisi

Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri Kapsamındaki İller için Hayvancılık Yatırımlarının Desteği Kapsamına Yozgat ili ve ilçeleri de alınmalıdır.

(YOZGAT TİCARET BORSASI)

Sorun 235

Lisanslı depoculuk sisteminin teşvik edilmesi: Lisanslı depoculuk ülkemizde tarımsal ürünlerin depolanması ve pazarlanmasında yeni bir uygulamadır. Lisanslı depoların etkin bir şekilde çalışması için belirli bir süre desteklenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Lisanslı Depolarda depolanan ürünlerin depolama maliyetlerinin, tarım sigortasında olduğu gibi, makul bir süre %50 oranında desteklenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 236

Kepek, bulgur ve arpa kırmasındaki KDV oranı

Çözüm Önerisi

Karaman ekonomisinde önemli yer tutan Kepek, Bulgur ve Arpa kırmasındaki KDV oranları %8'den %1'e düşürülmelidir.

(KARAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 237

Dünyada piyasasında söz sahibi olduğumuz ülkemizin stratejik ihracat ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzüm, incir, fındık vb. ürünlerde de bir Rekabet Kurulu benzeri bir yapının kurulması ülkemiz menfaatine olacaktır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizin ve ülkemizin en önemli tarım ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzümün tamamına yakını ihraç edilmektedir. Yılda 200 bin ton civarında gerçekleştirilen ihracat ülke ekonomisine yılda 500 milyon doların üzerinde gelir getirmektedir. Yaklaşık 70 bin aile geçimini bu üründen sağlamaktadır. Özellikle ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle önceden yapılan fiyat bağlantıları üzüme darbe vuruyor. 2013-2014 sezonu başında 5 liranın üzerine çıkan kuru üzüm ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle 3 liranın altına indi. Bunun önüne geçmek için çekirdeksiz kuru üzümde hem stok müessesesi hem de rekabet kurulu kurulması hem ülkemizin hem de üreticilerimizin menfaatine olacaktır.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 238

Buğdayda ürün kaybı ve fiyatı 2-ihracaat da yaşanan sorunlar.

Çözüm Önerisi

Kuraklık dolayısı ile Nevşehir'de buğday rekoltesinde ciddi düşüş ve ürün kaybı oluştu. Böyle kritik bir dönem olmasına rağmen TMO fiyat vermedi. TMO bu tür kritik dönemlerde refilasyon için piyasaya erken çıkmalı ve fiyat vermelidir.

(NEVŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 239

1. Mevcut Çay Kanunu sektör için yetersizdir.
2. Mevcut yaş çay tarlaları yaşlanmıştır, yenilenmesi gerekmektedir.
3. Çay sektörüne hizmet verecek Lisanslı Depoculuk Şirketi yoktur,
4. Çay Ürün İhtisas Borsası yoktur.

Çözüm Önerisi

1. Çay sektörüne hizmet edecek, Lisanslı depoculuk şirketi kurulmalıdır. Çay Ürün İhtisas Borsası Rize Ticaret Borsası bünyesinde kurulmalıdır.
2. Mevcut yaş çay Bahçeleri (bitkisi) yaşlanmış ve verimsiz hale gelmiştir. Bu amaçla 10-15 yıllık yenileme projesi hazırlanarak bahçeler verimli ve kaliteli yaş çay tipleri ile çelikleme yöntemi ile yenilenmelidir.
3. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın gündeminde olan Çay Kanunu Tasarısı Taslağının TBMM gündemine alınarak yasalaştırılmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 240

Çeltikte katma değer vergisi % 1 olup, pirinçte % 8 kavuzda da % 18'dir. Girdinin %1, çıktının %8 ve %18 olması sektördeki işletmeleri mali açıdan zorlamaktadır. Girdi ve çıktı KDV oranların eşitlenmesi ekonomideki kayıt dışılığı azaltacak ve devletin vergi geliri artacaktır.

Çözüm Önerisi

Bulgur sektöründe olduğu gibi, çeltik ve pirinç sektörü için de, kayıt dışılığı ortadan kaldıracak, vergi ödeme kolaylığı sağlayacak KDV düzenlemeleri yapılmalıdır.

(GÖNEN TİCARET ODASI)

Sorun 241

Gıda ürünlerinde %8 olan KDV oranı ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Et, süt ürünleri, yumurta, yem, pirinç vs. gıda ürünlerinde %8 olan KDV oranı özellikle rekabet edebilirlik açısından %1'e düşürülmelidir.

(ÇORUM TİCARET BORSASI)

Sorun 242

İsparta dünya gül üretiminin %65 ini tek başına karşılıyor. Dünyanın en ünlü parfüm üreticilerine hammadde sağlıyoruz Bu konuda en büyük rakibimiz Bulgaristan ancak ülkemizde gül üreticisine analiz ve gübre desteği hariç bir destek verilmiyor En önemli yük ise yüzde 18'lik KDV'dir

Çözüm Önerisi

Gül çiçeğindeki yüzde 18 KDV oranı yüzde 8 e indirilmelidir. Kozmetikten gıdaya birçok alanda kullanılan gül milli ürün kapsamına alınarak koruma altına alınmalı ve tanıtımı yapılmalıdır.

(İSPARTA TİCARET BORSASI)

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 1

Sanayi tesisleri itibariyle oldukça dağınık bir yapıya sahip olan Adana, Islah Organize Sanayi Bölgeleri kurulmasına ilişkin başvuruyu öngörülen sürede gerçekleştirememiş, bu durum gerekli yapısal dönüşümü sağlayamayan ve büyüme imkânı bulamayan Adanalı üreticileri olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Islah OSB'lerin kurulumu ile ilgili olarak 2011 yılında yapılan yasal düzenleme uyarınca ilin Valiliğine yapılacak müracaat süresi, bu imkandan yararlanamayan iller için uzatılmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Ticaret Borsalarının borsa yeri ve tesisi yapacak araziye bulma ve temin etme imkânları sınırlıdır.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının borsa yeri niteliğindeki tesisleri kurabilmeleri için kamu arazilerinin bedelsiz veya harca esas değer üzerinden borsalara verilmesi gerekir. Bunun için 4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmazların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 4'üncü maddesinin 03.07.2003 tarih, 4916 Sayılı Yasanın 3. Maddesi ile konuların ek fıkrasındaki "(....) harca esas değer üzerinden doğrudan satılabilir" hükmünün, son kelimesinin "satılır" şeklinde değiştirilmesi ve yine aynı kanuna bedelsiz arsa tahsisini mümkün kılan hüküm konulması sağlanmalıdır.

(ANKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Perakende sektörü her geçen gün yok olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Perakende sektörü büyük Alışveriş Merkezleri ve en küçük semtlere kadar inmiş bulunan Zincir marketlerin varlığı her biri birer KOBİ niteliğindeki işletmelere büyük tehdit oluşturuyor. Alışveriş Merkezleri ve Zincir Marketlerin çalışma ve ruhsatlandırma uygulamalarının bölgesel, yerel, ihtiyaca göre vb. yeniden ele alınması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Mevcut Organize Sanayi Bölgelerinin gelişen teknolojilere uyum sağlayamaması, ayrıca Bursa'da yer alan OSB'lerin metrekaresel fiyatlarının 500-1000 dolar arasında değişmesi, büyük yatırımlar için mevcut OSB'lerde yer bulunamaması, uluslararası sermayenin de bu şartlarda yatırım yapamaması,

Çözüm Önerisi

Günümüzün şartlarına uygun 1. bölgede içinde teknoloji geliştirme merkezleri olan, araştırma merkezleri olan, kümelenme ve Ar-Ge çalışmalarını teşvik edecek bu yapıyı sağlayacak ekosistemleri oluşturulacak yeni OSB'lerin oluşturulması gerekmektedir.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

İşsizliğin önlenmesi ve ticaret ve sanayimizin ihtiyacı olan ara eleman ihtiyacının karşılanması için Meslek Liselerinin sayılarının ve bölümlerinin geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Birliğimizin destekleri ile uygulanmakta olan UMEM projesi ile ilgili genişletilmiş toplantıların düzenlenmesi gerekmektedir.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Nakliyecilerimizin sıkıntılarının giderilmesi

Çözüm Önerisi

Yeni çıkan iş güvenliği yasasında; Nakliye firma çalışanlarının sürekli işyerinde bulunamayacağı dikkate alınarak, sektörün yapısına uygun düzenlemelerin yapılması yasanın uygulama kriterleri açısından gereklidir.

(KIRIKHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

İstanbul Halı İhracatçıları Birliği'nin son günlerdeki Isparta Halı İhtisas Gümrüğü'nü İstanbul'a getirme çabası ile eski halı ve kilimlerin ithalatının serbest bırakılması yönündeki çalışmalar.

Çözüm Önerisi

Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2010/48 sayılı genelgesindeki "ticari nitelik arz etmeyen 50 m2 veya 5 âdete kadar olanların (halıların) serbest dolaşıma giriş işlemlerinin eşyanın geldiği yetkili gümrük idaresinden yapılması mümkündür" ibaresinin kaldırılarak değerli halıların değersizmiş gibi yurda sokulmasının önüne geçilmelidir.

(İSPARTA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

İhracat fırsatlarının değerlendirilememesi

Çözüm Önerisi

Bakü-Tiflis-Kars Tren Yolu Hattı ilimiz için bir fırsat olup ilimize Lojistik merkez kurulmasının sağlanması gerekmektedir. Kars Lojistik Merkezi'ne entegre bir şekilde Serbest Ticaret Bölgesi kurulmalı.

(KARS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Büyük İşletmelerimizin olmaması İşletmelerimizin Küçük ve Orta Düzeyde kalması ve büyümemesi, KOBİ'lerin yeterli sermaye ve iş gücüne sahip olmaması.

Çözüm Önerisi

Büyük işletmeler, zorlu kış şartları, ulaşım olanaklarının yetersizliği, yeterli iş gücünün bulunmaması, aşırı göç, pazar sıkıntısı gibi nedenlerle ilimizi tercih etmemektedirler. Bu yüzden ilimizde Göçü önleyici ulaşım yatırımlarının yapılması gerekmektedir. KOBİ'lerimize yönelik Teşvik ve Kredilerin artırılması gerekmektedir.

(KARS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Tarımsal üretimde verim düşüklüğü

Çözüm Önerisi

Üretim yapılan alanların küçülmesi ve küçülen topraklarda uzun zamandır kullanılan ilaç ve gübrelerin verim düşüklüğüne neden olmaktadır.

(BÜNYAN TİCARET ODASI)

Sorun 11

Tüccar ve sanayicinin sermaye ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Tüccar ve Sanayicimize uzun vadeli krediler kullandırılması gerekirse kredi faizlerinin alınmaması, mevcut kredilerinin yapılandırılması gerekmektedir.

(BABAESKİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Nusaybin sınır kapısının kapalı olması

Çözüm Önerisi

Nusaybin sınır kapısının açılması için gerekli girişimlerde bulunulması

(NUSAYBİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Lojistik merkezler için gerekli mevzuat ve yetki karmaşasının önlenmesi: Lojistik Merkezlerin İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal mevzuat bulunmaktadır. Sanayi Bakanlığı Lojistik Merkezlerin kurulmasına yönelik yetkinin Ulaştırma Bakanlığında olduğunu belirterek talepleri karşılamamaktadır

Çözüm Önerisi

2023 hedefinin gerçekleşmesine aracılık edecek, lojistik sektöründeki dağınık yapılaşmanın önlenmesi, verimliliğin sağlanabilmesi, nakliye, depolama gibi lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşürülmesi ve modlar arası entegrasyonun sağlanabilmesi için lojistik merkezlerin kurulması gerekmektedir. Lojistik merkezlerin yalnızca İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal düzenlemenin uygulanması ya da Ulaştırma Bakanlığında yetki devrinin yapılabilmesine yönelik yasal düzenleme yapılması sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Yatırımlar için bedelsiz arsa tahsisi problemi.

Çözüm Önerisi

Devlet arazilerinin yatırıma açılması gerekmektedir.

(TERME TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Sanayi kültürü yüksek ve stratejik bir noktada bulunan Adana'nın, potansiyeline rağmen ihracatının yeterli miktarda olmaması, stratejik konumu itibarıyla İlimiz ihracatının Ortadoğu ülkelerinde yaşanan siyasi istikrarsızlıklardan olumsuz etkilenmesi.

Çözüm Önerisi

Ortadoğu ülkelerinde yaşanan Arap Baharının olumsuz etkileri silininceye kadar; ihracatçı firmaların alternatif pazarlar bulmalarına yönelik yeni teşviklerle firmalara destek olunması, başta Çin olmak üzere Uzakdoğu ülkelerinden ithal edilen vasıfsız ve kalitesiz ürünlerin ithalatına sınırlama getirmesi gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 16

Narenciye ürünümüze yeni dış pazarların bulunması

Çözüm Önerisi

Narenciyenin pazarlanabilmesi için ihracat bağlantılarının oluşturularak yeni pazarlar oluşturulması sağlanmalıdır.

(KOZAN TİCARET ODASI)

Sorun 17

Madencilik sektöründe, hammadde ve yarı mamul ihracatı yapılmaktadır. İhracatta mamul ve orta yüksek ve ileri teknoloji ürün ihracatı son derece azdır. *İl genelinde hammadde ve ara malı ihracatında yoğunlaşırken, Bölgede ithalata bağımlılık söz konusudur.

Çözüm Önerisi

Doğaltaş alanında, işlenmiş ürünün birim fiyatı 400 dolara kadar çıkarken hammadde olarak 30 dolar, yarı mamul olarak 55 dolar civarında satılmaktadır. Nitelik iş gücü, patent ve markalaşma bilincinin yeterli seviyeye çıkması, AR-GE ve İnovasyon çalışmalarında gerekli altyapının olması halinde katma değeri yüksek ürün üretilerek, ihraç edilebilir. * Enerjide ve tarımdaki girdilerde ithalat bağımlılığını azaltmak için bilimsel çalışma yapılmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

İlimiz ihracat rakamları yaklaşık 250-300 milyon dolar seviyesindedir. İhracat kalemlerimiz ise başta mermer, yaş meyve olmak üzere çeşitlilik göstermektedir. Ancak, yapılan bu ihracatımız ilimizdeki Gümrük Müdürlüğü'nün yeterli hizmeti verememesi nedeniyle başka illerdeki gümrüklerden yapılmaktadır

Çözüm Önerisi

Sorunun çözülmesi beklenmektedir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Sebze meyve ihracatı ile ilgili, ihracatın yapılış aşamalarında ki bürokratik işlemlerin yavaş ve çok fazla olması.

Çözüm Önerisi

İhracat için izin aşamasını oluşturan tüm kurumların bir merkezde toplanarak "Tek Elden ihracat" adı altında bir proje ile tüm işlemler aynı anda aynı yerde yapılması sağlanmalıdır.

(ANTALYA TİCARET BORSASI)

Sorun 20

Bölgemizde üretilen yaş sebze meyve ve narenciye ürünlerinin yurtdışı ihracatının arttırılabilmesi.

Çözüm Önerisi

Yeni pazar araştırmaları yapılarak ihracat imkânları genişletilmesi ve ihracatın önündeki bürokratik sorunların giderilmesi gerekmektedir.

(KUMLUCA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

1. Sınır kapıları aktif değil.
2. Sınır ticaret merkezi yok
3. Sınır ticareti ithalat kotaları il ihtiyacını karşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

1. Çıldır-Aktaş ve Türközü Gümrük Kapılarına sınır ticaret merkezleri kurulması ve iç gümrükleme yetkileri verilmesi gerekmektedir.
2. Ağrı'daki sınır kapılarına iç gümrükleme yetkisi verilmesi, 24 saat aktif hale getirilmeleri, YİD modeliyle depo ve antrepoların kurulmalarının sağlanması gerekmektedir.

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Türkiye'nin Suriye sınırında Cizre'den başlayıp, Nusaybin, Kızıltepe ve Ceylanpınar'a ulaşan sınırın doğu koridorundaki sınır kapılarının kapalı olması, Ceylanpınar'dan Hatay'a olan batı koridorundaki sınır kapılarının açık olması haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Suriye'nin kapalı sınır kapılarının ticaret ve insani yardımlar için açık tutulması gerekmektedir.

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 23

İhracat yapan imalatçıların gümrük işlemlerini yürütmek durumunda oldukları ihracatçı birliklerinin il temsilcisi atamama konusunda ki ısrarları dış ticaret süreçlerini zora sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracatçıların talepleri doğrultusunda, ihracatçı birlikleri il temsilciliklerinin açılması gündeme gelmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 24

Suriye krizi sonucu, yaklaşık 40-45 milyar dolarlık Ortadoğu pazarına karayolu ile yapılan transit geçiş yolu ve pazarı kapanmıştır. Ro-Ro seferlerini kullanarak ticaret yapan üyelerimizin büyük bir kısmı, fiyat istikrarsızlığı, sefer düzensizliği, taşıma süresinin uzunluğundan pazarı kaybetmektedir.

Çözüm Önerisi

Ro-Ro ve ROPAX seferinde devletin araç başına daha önce verdiği 1.000 (\$) teşvik yeniden yürürlüğe konmalıdır. Limanlardaki fiziki şartlar iyileştirilmeli ve limanlardaki bekleme sürelerinin önüne geçilebilmesi sağlanmalıdır. İhracatçı ve nakliyecilerimizin SGK prim ödemeleri ile vergi borçları ertelenmelidir. Cilvegözü Sınır Kapısı'na gidip ara bölgede yük boşaltıp dönen araçların standart depolarındaki akaryakıtta muafiyet hakkı tanınmalıdır. Irak'ın transit ülke olarak kullanılarak; Irak-Ürdün (Bağdat-Trebil) hattı, Irak-Suudi Arabistan (Bağdat-Arar) ve Irak-Kuveyt (Bağdat-Safvan) hattı ile Ortadoğu ülkelerine alternatif güzergâhlar açılmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 25

Ortadoğu'daki iç karışıklıklar bölgemizin ihracatçıları olumsuz etkilemiştir

Çözüm Önerisi

Suriye ve Irak'taki karışıklıklardan dolayı ihracatçılar devletten aldıkları teşviklerde sorun yaşamaktadırlar. Dâhilde işleme izin belgelerinin (DİİB) izin verilen süre içerisinde kapatılama tehlikesi ortaya çıktığından belge kapatma süreleri uzatılmalıdır.

(İSKENDERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Isparta'da elma başta olmak üzere kiraz kayısı vişne gibi bir çok meyve üretilerek yurtdışına ihraç edilmektedir. İhracat işlemleri sırasında yaşanan en büyük sorun eksperlik hizmeti alımıdır. İlimiz gümrük Müdürlüğünde eksper istihdamı olmadığı için çevre illerden talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Yaş meyve ve sebze ihracatında ürün ömrü kısa olması dolayısıyla işlemlerin hızlı yapılması önem arz etmektedir. Son dönemdeki uygulama ile geçici görevli olarak gelen eksperler de yeterli olmamaktadır. Isparta Gümrük Müdürlüğü bünyesinde sürekli olarak görev yapacak en az bir adet eksper istihdam edilmesi gerekmektedir.

(ISPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 27

Türkiye'de iç bölgelerin ortak meselesi olan limanlara uzak olmasından kaynaklanan nakliye sorunu ve gümrük işlemlerinin yüksek maliyetleri Konya'nın dış ticaretini doğrudan olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Konya'ya en yakın liman Mersin limanıdır ve Konya ihracatının %50'sinden fazlası Mersin limanı üzerinden gerçekleşmektedir. Karayolu uzaklığı 348 km olan iki şehir arasında nakliye maliyetleri yüksektir. Hali hazırda Konya Mersin arasında demiryolu yük taşımacılığı yapılmaktadır ancak demiryolu uzaklığı 388 km olan iki şehir arasında nakliye süresi ortalama 12 saattir ve bu demiryolunun 347 km'lik kısmı (Yenice'ye kadar) tek hatlıdır. Konya-Mersin çift hatlı demiryolu projesi biran önce hayata geçirilmelidir. Ayrıca Konya'da Lojistik Merkezi (konteyner parkı) kurulmalı, tüm gümrük işlemleri Konya'da yapıldıktan sonra Mersin limanından sadece gemiye yükleme işlemi gerçekleştirilmelidir.

(KONYA SANAYİ ODASI)

Sorun 28

İhracat yapan firmaları doğru bir şekilde yönlendirecek bir kamu kurumunun olmayışı ihracat yapan firmaların önünde büyük bir engeldir.

Çözüm Önerisi

Ticaret İl Müdürlüklerinde dış ticaret birimi kurulmalı veya Ekonomi Bakanlığının taşra birimleri kurulmalıdır.

(MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

İhracat taahhüdü tamamlanmadan buğday ithalatı yapıldığının tespitinden hareketle daha önce sorunsuz olarak kapatılan DİİB'leri yeniden açılmak suretiyle söz konusu buğday ithalatları muafiyet kapsamından çıkartılmıştır. Böylece firmalar yüksek miktarlarda cezalarla karşı karşıya kalmışlardır.

Çözüm Önerisi

Gündemde olan torba yasaya; 30.04.2014 tarihine kadar gümrük yükümlülüğü doğmuş bulunan, 4458 sayılı kanun kapsamındaki vergi asıllarına bağlı cezalardan vazgeçilmesi yönünde bir düzenleme getirilmesi beklenmektedir.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 30

İlçemizdeki üretici ve sanayici kuruluşların dış ticaret pazarları ve geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

Dış ticaret pazarının geliştirilmesi gerekmektedir.

(VEZİRKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Dış ticarete pazar eksikliğinin giderilmesi, sınır ticaretinde cazibenin artırılması ve kota sorunlarının kaldırılması

Çözüm Önerisi

Sınır ticaretini artırmak için Irak ile ithalat kotalarının artırılması talep edilmektedir.

(CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

İlin ihtiyacına uygun olarak gerek duyulan, ürün çeşitlerinin artırılması, ithalat kotalarının artırılması, sınır ticaretinin cazip hale getirilmesi

Çözüm Önerisi

Sınır Ticaret Merkezleri kurulmalıdır.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

Orta ve Uzun Vadeli Yatırımların Finansman(Kredi) Sorunları, KOBİ'ler yatırımları için gerekli kredi ihtiyacını ticari bankalardan karşılamaktadır. Ticari bankalar kısa vadeli kredilere ağırlık vermekte, zaman zaman beklenmedik şekilde krediler geri çağrılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Anadolu da iflas eden birçok firmanın iflas nedeni bankaların kredileri programsız geri çağırmasıdır. Geçen kriz dönemlerinde bu yaşanmıştır.

1. Yatırımlar için yatırım bankacılığı kurulmalıdır. Var olan bankalar bünyelerinde ayrı fonlardan finanse ettiği ve devletin teşvik ettiği yatırım kredileri verilebilir. Bankalarca bu kredilerin kaynağı özel finansal fonlardan sağlanabilir. Yalnız yatırım kredisi sağlayan yatırım bankaları kurulmalıdır.

2. TOBB öncülüğü, girişimi ve işletmeciliğinde KOBİ borsaları kurulmalıdır. KOBİ'ler bu ortamlarda hisse senedi ve tahvil satarak yatırımlarını finanse edebilmelidir. Bu borsaların tahvil ağırlıklı olması KOBİ'lerin kültürüne daha uygun olacaktır.

(DENİZLİ TİCARET ODASI)

Sorun 34

Çek yasasında yapılan yeni düzenleme ile hapis cezasının kaldırılması ve çekte olan güvenin azalması.

Çözüm Önerisi

Bu durum nakit ödeme düzeni olmayan Kobilerimizi kötü yönde etkilemekte olup, gücü olmayan sanayiciyi ve tüccarı büyük ekonomik sıkıntılar içerisinde sokmaktadır. Karşılıksız çek veren piyasadaki firma ortakları eski firmalarını kapatıp yenilerini kurmaya başladığı da belirtilmektedir. Bu kapsamda karşılıksız çek ile dürüst tacire mağduriyet veren tüzel kişi ortaklarının da T.C. kimlik numaraları ile yeni firma açmalarının önüne geçilmesi yönünde gerekli olduğu kanaatindeyiz.

(GEBZE TİCARET ODASI)

Sorun 35

Gümrük ihtisas laboratuvarının kurulması

Çözüm Önerisi

İle gümrük ihtisas laboratuvarının kurulması beklenmektedir.

(ÇAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

İlimizde Organize Sanayi Serbest Bölgesinin kurulmasının hızlandırılması, altyapısı biten OSB'mize yatırımcıyı cezbedecek teşviklerin uygulanması

Çözüm Önerisi

Doğubeyazıt'da Organize Sanayi Bölgesi kurulmalı ve teşvik uygulanması gerekmektedir.

(AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Amasya ilinde Gümrük Müdürlüğü olmamasından dolayı Özellikle İlçemiz Merzifon Organize sanayi bölgesinde faaliyette bulunan firmalar ihracatlarını diğer illerden gerçekleştirmektedirler.

Çözüm Önerisi

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından Merzifon İlçesi'ne Gümrük Müdürlüğü açılması beklenmektedir.

(MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Sarp Gümrük alanı ve çevresinin ihtiyacı karşılayacak kapasitede olmaması.

Çözüm Önerisi

Gümrük alanı kapasitesinin artırılması beklenmektedir.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

İncir ihracatı yapan üreticilerin ihracatçılar birliği tarafından koyulan ve belirli günlerde yurtdışına çıkışına izin verilen gemiler sebebiyle yükleme sahasında haftalarca bekleyen ürünlerin bozulmasına, satılmadan hurdaya ayrılmasına sebep olduğundan ihracatın cazibesi kaybolmaktadır.

Çözüm Önerisi

Nazilli'ye yatırım olarak soğuk hava depolarının yaygınlaştırılması adına gerekli destek ve teşvikler artırılmalıdır. Yükleme yasağı uygulamasının sonlandırılması gerekmektedir.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 40

Düzce de bir Gümrük Müdürlüğünün bulunmaması

Çözüm Önerisi

Düzce'de bir Gümrük Müdürlüğünün kurulması dış ticarete ivme kazandırmak açısından önemlidir.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Bölgede önemli bir stratejik konuma sahip Hakkâri ili İran ve Irak ülkelerine sınırı olmasına rağmen, geçmişten bugüne İran'la yapılan ticarete tabana yayılan ve ekonomik kalkınmaya yönelik gelişme elde edilememiştir. Irak'a açılacak sınır kapıları fiili olarak faaliyete geçmemiştir.

Çözüm Önerisi

İran'a açılması planlanan Esendere Gümrük Kapısı ile Irak'a açılacak Çukurca-Üzümlü ve Şemdinli-Derecik sınır kapılarının faaliyete geçmesi sağlanmalıdır.

(HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 42

Boralan sınır kapısı

Çözüm Önerisi

İran ile Boralan sınır kapısının açılması sağlanmalıdır.

(İĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 43

Dilucu gümrük kapısı

Çözüm Önerisi

Dilucu gümrük kapısı iç gümrüğü faaliyete geçirilmelidir.

(İĞDIR TİCARET BORSASI)

Sorun 44

1. Dereköy gümrük kapısının tır trafiğine açılarak yenilenmesi, OSB içinde gümrük kurulması,
2. İğneada deniz gümrüğü ve Beğendikte turizm amaçlı kara gümrük kapısı oluşturulması

Çözüm Önerisi

Mevcut OSB içinde gümrük işlemlerinin yapılacağı Gümrük Müdürlüğü kurulmalıdır. İğneada'da deniz gümrüğü ve Beğendik'te turizm amaçlı Kara Gümrük Kapısı oluşturulmalıdır.

(KIRKLARELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 45

Kırklareli Dereköy sınır kapısının kapalı olarak durması.

Çözüm Önerisi

Dereköy Sınır Kapısı modernize edilerek tır trafiğine açılmalıdır.

(KIRKLARELİ TİCARET BORSASI)

Sorun 46

Şehrin Bulgaristan'a açılan Dereköy Gümrük kapısının kapalı olması

Çözüm Önerisi

Bulgaristan'a açılan büyük potansiyeli olan Dereköy Gümrük Kapısı kapalı durumdadır. Dereköy sınır kapısı tır trafiğine açılarak sınır ticareti imkânı sağlanmalıdır.

(LÜLEBURGAZ TİCARET BORSASI)

Sorun 47

İlçemizde gümrük müdürlüğünün kurulması

Çözüm Önerisi

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na 07/05/2014 tarih ve 2014/337 nolu dilekçemiz ve ekteki evrakları ile birlikte başvurumuzu yaptık. Mevcut durum göz önüne alındığında; Salihli'nin coğrafi-stratejik konumunun ve yatırım potansiyelinin değerlendirilerek ülke ekonomisine katkısının artırılması, Salihli'ye ve yöresine büyük katkılar sağlayacağı, firmaların gelirlerini azaltacağı, zamandan tasarruf sağlayacağı için acil olarak Salihli Organize Sanayi Bölgesi'nde bir Gümrük Müdürlüğünün açılmasını istiyoruz.

(SALİHLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 48

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetimize verilecek suyu temin etmek üzere yapılan ve bitmek üzere olan Barajın merkezi Anamur olmasına ve Kıbrıs'a en yakın yer Anamur olmasına rağmen Anamur Gümrük kapısı halen kapalı durumdadır. Anamur'u Denizyolu ile Dünyaya açacak olan Gümrük kapısı acilen açılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetimize verilecek suyu temin etmek üzere yapılan ve bitmek üzere olan Barajın merkezi Anamur olmasına ve Kıbrıs'a en yakın yer Anamur olmasına rağmen Anamur Gümrük kapısı halen kapalı durumdadır. Anamur'u denizyolu ile dünyaya açacak olan gümrük kapısı acilen açılmalıdır.

(ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Şırnak ilimiz için hükümetinizin almış olduğu ve ilimiz ile ülkemizi Irak'a bağlayacak olan 3 adet yeni Sınır Kapısı ile 3 ncü bir köprüyü yapma kararınız iş camiamız, ihracatçılarımız ve doğal olarak işsiz gençlerimizde büyük bir beklenti ve heyecan yaratmıştır.

Çözüm Önerisi

Yeni sınır kapıları beklenmektedir.

(ŞIRNAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 50

İlimizin artan ihracat potansiyeli olmasına rağmen liman ve gümrük sahalarının eksikliği birçok firmanın başka illerde gümrük sahası kullanmasına ve ihracatını başka yerlerden yapmasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin, çevre illerimizin ve Yalova'nın artan ihracat potansiyelinin değerlendirilmesi ve üreticilerimizin dış ticaretine kolaylık sağlanması amacıyla Yalova'ya liman ve gümrük sahası kazandırılması gereklidir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 51

Hizmet sektöründe ve üretim alanlarında faaliyet gösteren üyelerimizin en büyük sorunu nitelikli eleman bulamamadır. İş hayatının en büyük sorunlarından biri nitelikli eleman sorunudur.

Çözüm Önerisi

Meslek liselerinin yeniden yapılandırılarak özendirilmesi çok önem arz etmektedir. Başarılı öğrencilerin meslek liselerini tercih edebileceği sisteme geçilmesi gerekmektedir. Mesleki Yeterlilik Kurumunun odalar ile müşterek çalışarak sektörde geçerli olan fakat itibarı olmayan mesleklere itibar kazandırması ve talep edilebilir standartlara yükselten çalışmalar yapılması gerekmektedir. Sertifikalı eğitimler konusunda MEB tarafından destekli bir şekilde odalara yetki verilmesiyle bu konuda odaların tek yetkili mesleki eğitim merkezleri haline getirilmesi mümkündür.

(ANKARA TİCARET ODASI)

Sorun 52

Bölgemizde özellikle imalat sektöründe nitelikli eleman bulunmamaktadır

Çözüm Önerisi

Meslek liselerinin Odalara bağlanması bu soruna çözüm getirecektir.

(NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 53

İstihdam

İlde OSB eksikliği bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çayeli’nde OSB kurulması gerekmektedir.

(ÇAYELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 54

2.Organize Sanayi Bölgesi İhtiyacı

Çözüm Önerisi

Bölgenin özellikle Antalya’ya yakın olması ciddi derecede yatırımcı talebini doğurmaktadır. Bundan dolayı 2.Organize Sanayi Bölgesi İhtiyacı karşılanmalıdır.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 55

Fiziki ve hukuki altyapıları tamamlanmış İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin canlandırılması,

Çözüm Önerisi

Bölgemizde (ilimizde) Mermer ihtisas Organize sanayi bölgesi, Deri Organize sanayi bölgesi, Tarıma Dayalı(Seracılık) ihtisas Organize sanayi bölgesi ve Denizli serbest bölgesi alt-yapısı hazır olmasına rağmen birçok firmanın hala buralara taşınmadığı bir gerçektir. Bu firmaların adı geçen bu bölgelere taşınması sağlanmalıdır. a. Firmaların ilgili Bölgelere taşınması teşvik edilmelidir. Bunda kredi sağlanması, vergi kolaylığı vb. özendirici lokal teşvik mekanizmaları etkili olacaktır. b. Organize sanayi bölgelerinde yapılan bina yatırımları morgage kapsamında kredilendirilmesi önemli yatırım artışı sağlayacaktır. c. Sektörel Dış ticaret şirketleri kurulması alan olarak genişletilmelidir.

(DENİZLİ TİCARET ODASI)

Sorun 56

İlimizde bulunan/elde edilen hammadde işlenmeden pazarlanmakta böylece katma değer ve istihdam yaratılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır'da üretilen tarımsal ürünlerin işlenerek sanayinin geliştirilmesi ve yeni pazar ağlarının oluşturulması

(DİYARBAKIR TİCARET BORSASI)

Sorun 57

İlimizde bulunan/elde edilen hammadde işlenmeden pazarlanmakta böylece katma değer ve istihdam yaratılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

1. STK, meslek örgütleri, işveren ve çiftçi örgütlerinin ortak çabasıyla Diyarbakır'ın sahip olduğu potansiyelin tanıtılması
2. Sera, meyvecilik ve kümes hayvancılığında teşviklerin verilmesi

(DİYARBAKIR TİCARET BORSASI)

Sorun 58

Daha önce kooperatifler vasıtasıyla yapılan taşımacılık, özelleştirme sonrası Erdemir'in yan kuruluşlarından olan OMSAN nakliye şirketinin inisiyatifi elde etmesi ve aynı şirketin ortaklarından olması nedeniyle taşımacılıkta söz sahibi olmuş ve Ereğli'de var olan taşımacılık sektörünü yok etmiştir.

Çözüm Önerisi

Kamyoncuların taşeron olarak çalıştırılmasının önlenmesi gerekmektedir.

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 59

Erdemir'in özelleşmesinden günümüze satış fiyat listelerini ve belirlenen baz fiyat rakamının görüldüğü mümkün olmamıştır. Fiyat listesinin olmayışı, fiyat belirsizliğini ve adaletsizliği de beraberinde getirmiştir.

Çözüm Önerisi

Sorunun çözülmesi gerekmektedir.

(EREĞLİ/KDZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 60

Erdemir satışın yeni sistemi olarak sunduğu model tamamen karşısında ki alıcıyı belirli tuzaklarla aldatmak ve yapılan her alış verişten hakkı olmayan kazançlar elde etmektir. Şöyle ki; sipariş veren müşteriye her defasında tonajı arttırırsan fiyatı düşürürüz denilmektedir.

Çözüm Önerisi

Erdemir'den müşterilere tek fiyat verilmesi ve bunun listelerde belirtilmesi gerekmektedir.

(EREĞLİ/KDZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 61

Sabit fiyat anlaşması yapılan bir mala zam farkı ödenmesi gibi skandal bir uygulama ilk defa Erdemir özelleştirildikten sonra yaşanmış ve pek çok büyük alıcı Erdemir ile bağlantılarını kesmiş veya en aza indirerek çareyi aşırı gümrük vergilerine rağmen ithalatta aramaktadır.

Çözüm Önerisi

Vergilerin sıfırlanarak yassı hadde ithalatının kolaylaştırılması gerekmektedir.

(EREĞLİ/KDZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 62

1. Sınır Kapılarının Açılması
2. İç Gümrükleme Sorunu

Çözüm Önerisi

Çukurca-Üzümlü, Şemdinli-Derecik ve Alan, Yüksekova-Dağlıca Sınır Kapıları faaliyete geçmelidir.

(YÜKSEKOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 63

Ürün çeşitliliğinin fazlalığı nedeniyle lisanslı depoları yeterince doldurulmamakta ve optimum kullanım sağlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

5300 sayılı yasaya göre kurulan Lisanslı Depoların mevcut kapasitelerini en verimli ve optimum ölçekte kullanabilmesi için depoculuğa konu olan ürünlerin çeşitliliğinin azaltılıp en verimli olan çeşidin desteklenmesi gerekir. Bunun için 5488 sayılı Tarım Kanununun 14 ve 19'uncu maddelerinde ve konuya ilişkin mevzuatla gerekli düzenleme yapılmalıdır.

(ANKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 64

Hayvan ticaretinin ve et satışlarının denetimi

Çözüm Önerisi

Bursa'ya dışarıdan giren etlerin denetimi hususunda eksiklikler olduğu düşünülmektedir. bu konu hem borsa faaliyetleri açısından sıkıntı yaratmakta hem de sağlık açısından şüphe uyandırmaktadır. kurulması planlanan entegre tesis ile canlı hayvan- kesik et borsası ile sorunun çözülmesi planlanmaktadır.

(BURSA TİCARET BORSASI)

Sorun 65

Tarım alanlarının parçalanması

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki tarımsal faaliyetler küçük aile işletmeleri tarafından yapılmakta, bu da beraberinde yüksek maliyet ve düşük verim sonucunu doğurmaktadır. Yakın gelecekte AB ile entegrasyonda dış tarımsal ürün fiyat ve maliyetleriyle rekabet edilebilmesi için Oda ve Borsalara organize hayvancılık bölgeleri oluşturmak için yetki ve teşvik verilmeli, küçük tarım alanlarını toplu ve verimli alanlara dönüştürecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 66

Lisanslı depoculuk sisteminin aktif hale getirilmesi

Çözüm Önerisi

Lisanslı depoculuk sisteminin aktif olarak faaliyete geçirilmesi için, üreticilerin makbuz senedi karşılığında kredi sağlayabilecekleri finans sistemi ile üreticilerin zarara uğraması durumunda tazminat yükümlülüğünü yerine getirebilecek sigorta sisteminin geliştirilmesi ve

lisanslı depolara ürünlerini teslim edecek olan üreticilere ilave destek verilmesi konularına ağırlık verilmelidir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 67

Fındık tarımı ve sektöründe; *Kalite ve iyi tarım uygulama sorunları, *Bahçelerin veraset yoluyla parçalanması *Finansal sorunlar, *Kurumsallaşamama, *Rekolte tespitlerinin değişik kurumlar tarafından speküle edilmesi, *Fındık borsalarının asli görevlerini yerine getirememeleri

Çözüm Önerisi

Fındık'ta iyi tarım uygulamaları ve kaliteyi artırıcı çalışmalara yönelik %100 oranda hibe sağlanması gerekmektedir.

(GİRESUN TİCARET BORSASI)

Sorun 68

İstanbul da kayıt dışı et ticareti konusuna özel bir önem verilmelidir Kamu yerel yöneticiler ve sektör temsilcileri tarafından sahadaki denetim personelinin etkinliğinin artırılması önemle vurgulanmalıdır.

Çözüm Önerisi

İstanbul da Kırmızı Et Sektörünü temsil eden gerek kamu kurumlarının gerek ise meslek örgütleri dernek diğer kurum ve kuruluşların dinamik bir yapı içinde temsil edildiği bir temas grubu oluşumu sağlanmalı ve İstanbul'a giren kaçak et konusunda denetimler tüm taraflarca gerçekleştirmelidir.

(İSTANBUL TİCARET BORSASI)

Sorun 69

Ülkemiz açısından ekonomik değeri yüksek stratejik bir ürün olan kayısısının mevsimsel şartlardan olumsuz etkilenmesi

Çözüm Önerisi

Malatya Kayısı için kurulacak lisanslı depo ve ürün borsası sistemi konusunda teşvik ve destek sağlanması gerekmektedir.

(MALATYA TİCARET BORSASI)

Sorun 70

Fındıkla ilgili mevzuatlar dağınık ve tamamı ikincildir. Bu durum ciddi bir yapısal sorundur.

Çözüm Önerisi

“Fındık Kanunu” çıkarılmalı ve fındıkla ilgili yapısal-üretim-pazarlama konularındaki sorunların giderilmesi

(ORDU TİCARET BORSASI)

Sorun 71

Kayıt dışılık tarım ve gıda sektörlerinde haksız rekabete neden olmakta, gıda maddelerine güvenilirliği olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Gıda denetim sisteminin akreditasyonu için program oluşturulmalı, gıda ürünlerinin izlenebilirliği ve kurumlar arası koordinasyon sağlanmalı, vergi uygulamaları, harçlar ve ruhsat bedelleri gözden geçirilerek daha makul seviyelere çekilmelidir.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 72

Ülkemizde lisanslı depoculuk faaliyetlerinin ve ürün ihtisas borsalarının gelişimini sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Lisanslı depoculuk ve ürün borsacılığı desteklenmelidir

(ŞANLIURFA TİCARET BORSASI)

Sorun 73

Bölgemizin ve ilçemiz insanın en önemli geçim ve gelir kaynağı olan tarım hayvancılık destekleri artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Gıda analiz laboratuvarı kurulması, kırsal kalkınma desteklerinden daha fazla yararlanılması gerekmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 74

Bölgemizin ve ilçemiz insanın en önemli geçim ve gelir kaynağı olan tarım hayvancılık destekleri artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Çiftçilerin eğitilmesi, bilinçli tarım yapılması, su kaynaklarının tasarruflu kullanılması için damlama sulama teşvik edilmesi gerekmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 75

Doğu Karadeniz’de üretilen yaş çay yaprağından elde edilen yıllık 200-250 bin ton kuru siyah çay iç tüketim için yeterlidir. Ancak ülkemize kaçak olarak sokulan ve miktarı 60-70 bin tonlarla ifade edilen kaçak çaylar, hem sağlık açısından zararlı, hem de ticarete haksızlıktır.

Çözüm Önerisi

Ülkemize kaçak çay girişinin tamamen engellenmesi, Devletin ÇAYKUR ‘a verdiği desteği özel sektöre de vermesi gerekmektedir.

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 76

Çay kanununun olmaması, kaçak çay, yapısal Sorunlar,(Toprak ve bitkiye bağlı sorunlar, Hasat ve taşıma sırasında yaşanan olumsuzluklar, Fabrikalardaki üretim süreci, paketleme ve depolama sorunları, Maliyetlerin yüksekliği, Budamanın etkisi,) yabancı işçi çalıştırılması.

Çözüm Önerisi

Çayda da KDV’nin %1’e indirilmesi, indirme imkânı yoksa toptanda %1 perakende %8 olarak belirlenmesi.

Avrupa Birliği sürecine uyum sağlayacak, müstahsili, sanayiciyi, bölgeyi ve ürünü koruyan çay kanunun çıkarılması. Çay Ürün İhtisas Borsasının kurulması. Çay için DNA Laboratuvarı kurulmalı

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 77

Borsa tescil beyannamesinin sadece kurumsal firmalardan istenmesi

Çözüm Önerisi

Borsa tescil beyannamesinin tüm tarım, hayvancılık, yün, meyve sebze vb. ürünlerin ticaretini yapan kişi ve kurumlardan maliye denetimlerinde talep edilmesi veya tüm kişi ve kurumların alım satım faturalarının borsada tescil ettirmesi talep edilmelidir. Sadece kurumsal firmalara yapılan denetim, haksız rekabete neden olmakta, yük sadece kurumsal firmalara yüklenmektedir. Tüm kişi ve kurumlardan talep edilmesi, borsaların tescil ücretlerini düşürmesine, illeri için faaliyet alanlarında daha kalıcı yatırımları teşvik etmek için kaynak yaratacağı şüphesizdir.

(UŞAK TİCARET BORSASI)

Sorun78

İhracatın yeterli derecede desteklenmemesi.

Çözüm Önerisi

Dış ticarete ülke bazında karşılıklı müteakabiliyet esasının benimsenmesi, Türkiye'nin uluslararası rekabette öne çıkabileceği güçlü sektörlerin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, Hammadde olarak ihraç edilen ürünlerin işlenerek nihai ürün olarak ihracatının teşvik edilmesi, Belirlenmiş stratejik doğal kaynak ve hammaddelerin (nadir bulunan elementler dâhil olmak üzere) işlenmiş ürün olarak ihracatının desteklenmesi, Lojistik merkezlerinin yaygınlaştırılması, Orta Doğu Bölgesindeki karışıklıklar süresince navlun desteklerinin verilmesi, Ara malı üretiminde Dahilde İşleme Rejiminin (DİR) sanayiye olumsuz yansımalarının ele alınması, DİR mevzuatı ihlallerinin süratle sonuçlandırılması.

(ANKARA SANAYİ ODASI)

Sorun 79

Dünya fiyatlarına göre üretimi daha karlı bir ürün olan pamuk üretiminin yaygınlaşması, iplik sanayimizin pamuk lisanslı depoculuğa bakışı ve kullanımının artırılması ve iplik sanayimizin yerli pamuk hakkındaki düşüncelerinin araştırılması ve kullanımının teşvik edilmesi.

Çözüm Önerisi

Pamuktaki karlılık mısırdan daha yüksek hale getirilmeli ve çiftçi pamuğa yönlendirilmelidir. Her üründe girdi üzerindeki vergiler hesaplanarak destek olarak ödenmeli, gümrük duvarı sistemi yumuşatılmalıdır. İplikçinin yerli pamuk kullanımı ve ELİDAŞ konusundaki fikirleri araştırılmalı ve kullanımını teşvik edecek önlemler alınmalıdır.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Sorun 80

Hammaddeye ulaşılabilirlik açısından Bilecik Mermer, Granit, Seramik ve porselen sektörlerinde teşviklerden yeterince faydalanamıyor.

Çözüm Önerisi

Hammaddeye ulaşılabilirlik açısından Bilecik Mermer, Granit, Seramik ve porselen sektörlerinde teşviklerden yeterince faydalanamıyor. Teşvik sistemleri hammaddeye yakınlık açısından değerlendirilmeli ve Bölgesel Teşviklere önem verilmelidir.

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 81

Bilecik 3. bölge teşvik kapsamında iken komşu illerimiz 4. bölge teşviklerinden yararlanmaktalar. Yeni yatırımlar açısından Komşu illerimiz avantajlı durumda.

Çözüm Önerisi

Bilecik' in büyüyen ekonomisi göz önüne alınarak teşvik sistemi yeniden yapılandırılmalı ve Bilecik yatırımlar için daha cazip hale getirilmelidir.

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 82

Son dönemde Antep fıstığında yaşanan dar boğaz sebebi ile Antep fıstığı piyasalarında sıkıntılı durumlar yaşanmaktadır. Temel sebep kayıtsız olarak yapılan ürün stokçuluğudur. Bazı çevreler fıstığı stoklayarak fiyatları artırmaya çalışmaktadır.

Çözüm Önerisi

Antep fıstığının çiftçiler bazında devlet tarafından desteklenmesi beklenmektedir.

(NİZİP TİCARET BORSASI)

Sorun 83

Isparta yaklaşık 700 bin ton ile ülkemizin en büyük elma üreticisidir ancak üretimimizin sadece yüzde üçü ihraç edilebilmektedir. İhracat sadece Ortadoğu ülkelerine yapılabilmekte AB ve Rusya'ya ise gümrük vergileri ve fiyat rekabeti için destek verilmemesi nedeniyle ihracat yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Dünyanın en büyük elma ithalatçısı olan Rusya'ya ihracat yapılabilmesi için Gümrük Vergileri konusunda indirim talep edilmelidir.

(ISPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 84

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca zorunlu kılınan Lisanslı Depolarda elektronik ürün senedi kullanımı uygulamada maddi sıkıntılara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

5174 Sayılı Yasanın 53'üncü maddesine göre ürün ihtisas borsası yetkisi ile yetkilendirilen Ticaret Borsaların, elektronik ürün senedi uygulamalarında karşılaştıkları üyeden ve arsalarından teminat alma zorunluluğu, bankaların, merkezi kayıt kuruluşunun ve Takasbank'ın sistemindeki kanunları gereği aldıkları masrafların ELÜS'ün cazibesini ortadan kaldırmış olması nedeniyle borsalarca yapılan yatırımların kısa ve orta vadede kendini amorti etme imkanının bulunmadığı, bu nedenle Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile TOBB'nin gerekli idari düzenlemeleri yapmaları gerekmektedir.

(ANKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 85

Kotasyona tabi ürünler mevcut borsa yeri dışında satılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının kotasyonuna tabi ürünlerin ticaretine ilişkin "borsa yeri" varsa, borsa

faaliyet alanı içindeki o ürün veya ürünlerin tüm ticareti bu alanda yapılmalıdır. Bunun için 5174 sayılı yasanın 4'üncü maddesi hükmü yeniden düzenlenmeli, 5215 sayılı Belediyeler Kanunu ile 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunlarında paralel düzenleme yapılmalıdır

(ANKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 86

Karşılıksız çekte hapis cezasının kaldırılmasından sonra yapılan düzenlemeler yetersiz kalmıştır. Çek temel ödeme aracı olma işlevini yitirmeye başlamış, firmalar kredi kartı ile ödemeye yönelmişlerdir. Ancak, bu da çözüm olmadığı için piyasada vadeler uzamakta, alacaklar tahsil edilememektedir.

Çözüm Önerisi

Alacak tahsilatı ile ilgili tüm yasal çerçevenin yeniden ivedilikle ele alınması ve alacak sigortası sisteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir.

(ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 87

Beton fiyatlarında tekelleşme

Çözüm Önerisi

Alanya'daki beton fiyatlarının yüksek derecede farklılık olması ve tekelleşme göz önünde bulundurularak Rekabet Kurulu tarafından daha sıkı denetlenmesi gerekmektedir.

(ALANYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 88

İşyeri açmaya sınırlama getirilmesi

Çözüm Önerisi

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi hakkındaki yasa tasarısının bir an önce yasalaşması gerekmektedir.

(MANAVGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 89

Göç verme, Sınır Kapısındaki aksaklıklar, Teşvikte 4.Bölge olması, OSB'nin olmaması, Nite likli İşgücü eksikliği, İçerideki ekonomi, ulaşım standartlarının eksikliği, Kamu yatırımlarının genel ekonomik verilere yansıtılması, iş insanlarında Kümelenme bilincinin olmaması, Girişimci yapı eksikliği

Çözüm Önerisi

1. Sınıra yakın Antrepo imkânları yaratılmalı. Yapılması öngörülen 2'inci sınır kapısı hayata geçilmeli. Mevcut kapının işleyiş aksaklıkları giderilmeli.
2. İl Özel İdaresi öncülüğünde OSB kurulumu için bir an önce çalışmaya başlanmalı, imalata dönük iş yapanlara arsa tahsisi yapılmalı.
3. İl teşvik kapsamında 6'ıncı Bölgeye alınmalı

(ARTVİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 90

Kuşadası'nda yaklaşık 7500 işletme faaliyet göstermektedir. Pasta aynı iken, pastayı paylaşan işletme sayısı artmakta bu durum işletmelerin kârlarını olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Mevzuatta değişikliğe gidilerek işyeri açma işlemleri zorlaştırılmalı, Avrupa Birliği'ndeki uygulamalarla uyumlu olmalıdır. İşletme kurmak isteyen bir girişimci, Belediye, Vergi Dairesi gibi kurumlara başvurmadan önce Ticaret ve Sanayi Odalarına başvurmalı, yatırımı yapacağı, işyerini kuracağı yerdeki ekonomik yapıya ve girişimcinin niteliklerine göre izin verilmelidir. Gerekirse girişimci eğitilmelidir. Ticari Planlama yapılmalıdır.

(KUŞADASI TİCARET ODASI)

Sorun 91

Tarım ihtisas OSB kuruluşu

Çözüm Önerisi

Ülkemizin en büyük ovalarından olan Mustafakemalpaşa ve Karacabey Ovalarının ortasında bulunan TİGEM arazisine kurulacak Tarım İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yöremize ve ülkemize faydalı olacaktır.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET BORSASI)

Sorun 92

Tarımsal üretimde teknoloji kullanımı ve AR-GE çalışmaları yetersiz, üreticiler teknik bilgiye ve yenilikçi üretim yöntemlerini yeterli kullanamamaktadır. Elde edilen ürünlerin pazarlanmasında istikrar ve güven sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır'da gümrükleme işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

(DİYARBAKIR TİCARET BORSASI)

Sorun 93

Tarımsal üretimde teknoloji kullanımı ve AR-GE çalışmaları yetersiz, üreticiler teknik bilgiye ve yenilikçi üretim yöntemlerini yeterli kullanamamaktadır. Elde edilen ürünlerin pazarlanmasında istikrar ve güven sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Komşu ülkelere yapılacak ihracatta devlet güvencesi sağlanması

(DİYARBAKIR TİCARET BORSASI)

Sorun 94

Yeni Teşvik Yasası ile illerin desteklenme oranlarının belirlenmesinde TR 21 Bölgesinde Tekirdağ ve Kırklareli sınırları dahilinde bulunan sanayi tesislerinin sayısı aynı şekilde Edirne'de bulunmadığından dolayı değerlendirmede Edirne aleyhine gerçekleri yansıtmaması.

Çözüm Önerisi

Bölgesel değerlendirme yerine illerin gerçek değerlerinin yeniden tespit edilmesi gerekmektedir.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 95

İşveren üzerinde ağır bir yük olarak her zaman karşı karşıya kaldıkları kıdem tazminatı

Çözüm Önerisi

Kıdem tazminatının işçinin işten ayrılışı sırasında tek bir kalemde ödenmesi yerine her yıl veya aylık olarak ödemenin yapılması veya konunun tamamen ortadan kaldırılması

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 96

Yemek çeki hizmeti sağlayan yabancı firmaların uyguladıkları keyfi tarifeler ilgili sektörlerde ticaret rutinini bozmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yemek çeki hizmeti sağlayan yabancı firmaların ticari kurallarının kanunla düzenlenmesi gereklidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 97

Ülkemizin en büyük elma üreticisi olarak ürünlerimizi daha iyi şartlarda satılması elma üretiminin standardizasyonunu sağlayarak dünya pazarında kalitesinin bilinirliğinin artırılması için elma borsası projesi hazırlanmış ancak teknik ve bürokratik engeller nedeniyle hayata geçirilememiştir

Çözüm Önerisi

Elma Borsası'nın kurulması ile birlikte elma üretimi ve ticaretine bir standardizasyon sağlayacak üründe kaliteyi artıracak ve planlı üretim anlayışı getirecektir. Borsacılıkta dünyanın kabul ettiği ve uyguladığı sisteme geçilecektir yurtdışı pazarlara entegrasyonda büyük bir adım atılacaktır.

(İSPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 98

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı ve bu yasaya ilişkin çıkacak yönetmelikler hakkında ticaret borsalarının daha fazla söz sahibi olması yasa ile kurulacak komisyon ve benzeri organlarda temsil edilmesi ticaret borsaları ile daha fazla istişare edilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Perakende sektörünü düzenleyen Kanun ivedilikle çıkarılmalı ve stratejik ticari plan komisyonunda ticaret borsalarının da temsil edilmesi gerekmektedir Vergisel olarak haksız rekabet doğması sebebiyle gıda sektöründe toptancıların perakende satışlarının engellenmesi gerekmektedir.

(İSTANBUL TİCARET BORSASI)

Sorun 99

Lisanslı depoculuk sisteminin teşvik edilmesi: Lisanslı depoculuk ülkemizde tarımsal ürünlerin depolanması ve pazarlanmasında yeni bir uygulamadır. Lisanslı depoların etkin bir şekilde çalışması için belirli bir süre desteklenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Lisanslı Depolarda depolanan ürünlerin depolama maliyetlerinin, tarım sigortasında olduğu gibi, makul bir süre %50 oranında desteklenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 100

557 bin metre karelik alana yayılan limanın istikrarlı işlemesi

Çözüm Önerisi

İnebolu limanı özelleştirerek ithalat ve ihracatta başarı sağlanması, limandan geniş tepesine bir teleferik hattı çekilerek "maviden yeşile yolculuk" projesinin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

(İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 101

Alış veriş merkezleri, KOBİ niteliğindeki firmaların gelişmesini olumsuz etkilemektedir. KO-Bİ'lere rekabet yapma imkânı verilmelidir.

Çözüm Önerisi

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı gözden geçirildikten sonra kanunlaştırılmalıdır. AVM'lerin nerelerde konuşlandırılacağı belediye, ticaret odası ve esnaf odaları birlikleri temsilcilerinden oluşan bir komisyon marifetiyle belirlenmelidir.

(KAYSERİ TİCARET ODASI)

Sorun 102

Yeni Türk Ticaret Kanunu ile şirketlerin temsil yetkisinin kötüye kullanımı sebebiyle iyi niyetli üçüncü kişilerin zarar görmesini engellemek ve birçok hukuki ihtilafın önüne geçmek düşüncesiyle yeni bir düzenleme getirilerek şirketlerde temsil yetkisi sınırlandırılmıştır.

Çözüm Önerisi

Düzenleme ile temsil yetkisinin bölünmesi veya sınırlandırılmasına ilişkin olarak tüzel kişinin kendi iradesi ile karar alamayacağı, alsa bile bunun tescil ve ilan olunmayacağı, olursa bile 3.kişilere karşı geçerli olmayacağı esası getirilmiştir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın yazılı talimatıyla Ticaret Sicil Müdürlükleri'nce uygulanmasına başlanılan düzenlemenin, iyi niyetli 3.kişilerin haklarını korumak adına faydalı olmakla birlikte, büyük çaplı veya halka açık kuruluşların iş ve işlemlerinde sıkıntı yaratabileceği, yetki ve yetkisizlik karmaşası, kullanılan yetkinin geçerli olup olmadığı konularında tereddüt doğurabileceğini düşünüyoruz. Söz konusu mağduriyetin giderilebilmesini talep etmekteyiz

(KOCAELİ SANAYİ ODASI)

Sorun 103

Dünyada piyasasında söz sahibi olduğumuz ülkemizin stratejik ihracat ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzüm, incir, fındık vb. ürünlerde de bir Rekabet Kurulu'nun kurulması Ülkemiz menfaatine olacaktır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizin ve ülkemizin en önemli tarım ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzümün tamamına yakını ihraç edilmektedir. Yılda 200 bin ton civarında gerçekleştirilen ihracat ülke ekonomisine yılda 500 milyon doların üzerinde gelir getirmektedir. Yaklaşık 70 bin aile geçimini bu üründen sağlamaktadır. Özellikle ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle önceden yapılan fiyat bağlantıları üzüme darbe vuruyor. 2013-2014 sezonu başında 5 liranın üzerine çıkan kuru üzüm ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle 3 liranın altına indi. Bunun önüne geçmek için çekirdeksiz kuru üzümde hem stok müessesesi hem de rekabet kurulu kurulması hem ülkemizin hem de üreticilerimizin menfaatine olacak.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 104

Özelleştirme kapsamında bulunan Taşucu-SEKA limanının ve SEKA fabrika sahasının ekonomiye kazandırılması gerekmektedir

Çözüm Önerisi

Özelleştirme kapsamında bulunan Taşucu SEKA limanının ve SEKA fabrika sahasının ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 105

Çok sayıda süper market ve Amacı dışında örgütlenen semt pazarları ve İşyeri fazlalığı

Çözüm Önerisi

1. Süper marketlerin sayısı sınırlanmalı -Süper marketlerin çalışma saatleri düzenlenmeli.
2. Süper marketlerin uzun vadede kent dışında tespit edilecek bir alana taşınması
3. Semt pazarları amacına uygun olarak Yöresel ürünlerin pazarlandığı pazarlar haline getirilmeli.
4. Nüfus ve imar planları dikkate alınarak İşyerlerinin sınırlanmasının mümkün gele getirecek yasal mevzuat düzenlenmesi
5. Kapanan küçük ölçekli işletmeler, kentlerin sezon dışında işsiz kalmasına sebep olmakta. Birçok aileyi ilgilendiren küçük esnafın sıkıntıya düşmesi bütün toplumu etkileyecek boyuttadır
6. Zaten kısa olan sezonda yüksek kira bedelini karşılayamayan her türlü Küçük Esnaf, çok sayıda olan süpermarkete yenik düşüyor

(BODRUM TİCARET ODASI)

Sorun 106

Trabzon'da Lojistik Merkez'in hayata geçirilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılarak yatırım programına alınması

Çözüm Önerisi

Trabzon Lojistik Merkezi'nin yapılması için yasal prosedürlerin tamamlanması sürecine bakanlıkların katkı sağlaması ve bürokratik engellerin azaltılması gerekmektedir.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 107

- 1-Borçka Muratlı Sınır Kapısının Açılması

Çözüm Önerisi

1. Gürcistan'a Muratlı Sınır Kapısının açılması

(BORÇKA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 108

İhracatımızda Gemlik ve İstanbul Gümrüklerini kullanıyoruz. Bu da zaman kaybına ve nakliye masraflarının artmasına sebep oluyor.

Çözüm Önerisi

Gümrük Müdürlüğü açılması önem taşımaktadır.

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 109

İlimizin gelişen ihracat potansiyeline ve büyüyen turizm pazarına orantılı olarak ulaşım alt yapısındaki eksikliklerin acilen tamamlanması gerekmektedir. 2015 Çanakkale Savaşlarının 100. yılında çok sayıda ziyaretçi ilimize geleceğinden ulaşım alt yapısındaki eksikliklerin tamamlanması önemlidir.

Çözüm Önerisi

Adalarımızda, limanlarımızda ve havaalanımızda gümrük ve sınır kapıları açılmalıdır. Turist girişi ve ihracat mal çıkışı için bu kapılara ihtiyaç vardır.

(ÇANAKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 110

Trabzon, Doğu Karadeniz'de bulunduğu konum itibariyle Ortadoğu ve Orta Asya ülkelerine lojistik anlamında elverişli bir yere sahiptir. Ancak bu imkânlar çok iyi değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Trabzon-Arsin Organize Sanayi Bölgesi önündeki deniz alanının doldurularak hem sanayi bölgesi hem de lojistik merkez haline getirilmesi gerekmektedir.

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 111

Uşak'ın en önemli üretimlerinden olan deri sektöründe, 34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP nolu müstahzarlar, üretimde kullanılmaktadır. Madeni yağın akaryakıt olarak kullanılmasını önlemek adına genel olarak GTİP kodu açılımında yağ ibaresi bulunan tüm ürünlere ÖTV uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi

34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP kodunun açılımı Dokumaya elverişli maddelerin, deri ve köselenin, post ve kürklerin veya diğer maddelerin işlenmesine mahsus müstahzarlar olarak geçmektedir. Bahse konu yağların ithalat fiyatları motorin fiyatlarının üzerindedir. Bu sebeple ÖTV uygulanmasının geçerliliği bulunmamaktadır. Yakıt amaçlı kullanılan müstahzarlar ile 34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP nolu müstahzarların birbirinden ayrı olarak değerlendirilmesi ve ÖTV'nin 34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP kodlu müstahzarlardan kaldırılması, deri sektöründe girdi maliyetlerinin düşürülerek deri sektöründeki sıkıntının giderilmesi talep edilmektedir.

(UŞAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

İçişleri Bakanlığı

Sorun 1

Kent içindeki trafik sorunu giderek artmakta ve trafikte ciddi zaman ve maddi kayıplar verilmektedir.

Çözüm Önerisi

Gerekli altyapının sağlanması için Büyükşehir Belediyesi ile Altınordu Merkez İlçe Belediyesi'nin mali, teknik ve hukuki açıdan desteklenmesi gerekmektedir.

(ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Vergisini zamanında ödeyen, belirli bir cironun üzerinde ihracat yapan işadamına yeşil pasaport verilmemesi pazara erişim sıkıntısına yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Belirli bir cironun üzerinde iş yapan işadamlarına, temsil kabiliyeti olan Oda ve Borsa Yönetim Kurulu Başkanlarına yeşil pasaport ve yurtdışına çıkacak oda üyelerine hizmet pasaportu verilmelidir.

(SUNGURLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Yatırımcıların önündeki bürokratik engeller ve değerlendirme süreçlerindeki zaman israfı yeni yatırım yapmak isteyenler için önemli bir sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mülki idarelerin bünyesinde "Yatırım Müracaat ve Destek Ofisleri" oluşturmalıdır. Yatırımcı; müracaatlarını, yasal izinlerini, yatırılacak harçlarını vb. bütün sorunlarını tek elden yürütebilmeli ve takip edebilmelidir. Bu birimin yetkileri artırılarak karar verme sürecinin hızlanmasına olanak sağlanmalıdır. Yatırımcı, kurumlar ve kurullar arasında aylarca ve hatta yıllar süren bürokratik süreç nedeniyle yatırımı için gerekli izin ve belge takibine maruz bırakılmamalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 4

Uluslararası nakliye sektörü zor durumdadır. Mısır hükümeti ile nakliyecilerimiz geçiş konusunda sorun yaşamaktadır. Ro-ro gemileri ile nakliyeciler arasında sorun yaşanmaktadır. Cilvegözü ve Öncüpınar gümrüklerinin resmi olarak çalışmadıklarından nakliyeciler sorun yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracata gerekli desteklerin verilerek ihracatın artırılması, Cilvegözü ve Öncüpınar gümrüklerinden çıkan araçlara 550 litre yakıt hakkı tanınması, Ro-ro gemileri için 1000 dolar teşvik verilmesi, Hataş'da kurulan arama noktalarının kaldırılması, sınır bölgesinde kaçak akaryakıt ile mücadelenin artırılması gerekmektedir.

(REYHANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Mersin limanına giren çıkan tır, kamyon trafiğinin bağlantı yollarına ulaşımındaki sorunlar çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Mersin Limanı'na giriş-çıkış yapan araçların Otoban veya D-400 karayoluna bağlantılarının şehir trafiği ile kesişmesi; liman kapılarında yoğunluğa ve sevkiyatta gecikmelere neden olmaktadır. Liman trafiği için ayrı bağlantı yolları yapılmalıdır.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 1

1-Adana ilinin IPARD 2014-2020 AB'ne katılım öncesi mali yardım araçlarından yararlanamaması.

Çözüm Önerisi

Bölgesel rekabet edebilirliğin artırılması, süt, kırmızı et, tavuk eti, balık, meyve-sebze, zirai ürün depolama sektörlerinin kalite ve kapasitesinin artırılması, istihdam ve katma değer yaratmak için Adana'nın IPARD programına dahil edilmesi gerekmektedir.

(ADANA TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Kalkınma Ajansları Desteklerinin revize edilmesi.

Çözüm Önerisi

Kalınım Ajanslarının başta mali yapısı olmak üzere yeniden düzenlenmesi

(ZİLE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Kalkınma ajansları işlevsel değil

Çözüm Önerisi

Bölgesel Kalkınma Ajansları idari ve verdiği destek yönünden yeniden düzenlenmeli, Yönetimde özel sektörün ağırlığı artmalı, Verdiği destekler vergiden muaf tutulmalı,

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Kamu'ya yönelik projelerinin çokluğu KOBİ'lere yönelik proje çağrılarının az olması

Çözüm Önerisi

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının KOBİ'lere yönelik proje çağrılarını artırması

(MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Ajansların yönetim kurullarında Borsalar yer almamaktadır. Geniş katılımlı bir yönetim oluşturulmalıdır. Ajansların çok ilden meydana gelen yapısı dengesiz kaynak kullanımı ve çatışmalara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

1- Borsalar kesinlikle Ajans yönetimlerinde yer almalıdır. Tarım, tarıma dayalı sanayi, hayvancılık konusunda sektörün sesini iletmelidir. 2- Ajansların il bazında yapılması daha etkin olmalarını sağlayacaktır. 3- TOBB Ajansların yapısı, rolleri, yasal görevleri konusunda bir çalıştay düzenleyip sektörün görüşlerini Kalkınma Bakanlığına iletebilir. 5- Ajans uzmanları tüm devlet destekleri konusunda bilgilendirme amaçlı olarak yetkilendirilmeli ve görevlendirilmelidir.

(ÇANAKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 6

Ajanslar, kuruluş yapısı ve çalışma esasları anlamında yerelde sıkışık kalmış; ülke kalkınmasına hizmet edemez hale gelmiştir. Çalıştırılan nitelikli personele rağmen bürokratların yönetimde bulunması hem işleyişi yavaşlatmakta hem de alınan kararlar destek onayının ötesine geçememektedir.

Çözüm Önerisi

5449 sayılı kuruluş kanununa göre Bölge Kalkınma Ajanslarının yönetim kurulu, valiler, belediye başkanları ve oda başkanlarından oluşmaktadır. Bir bölgenin kalkınmasını ve bunun da ülke kalkınmasına hizmet etmesini sağlamak için bölgeyi iyi bilen ve aynı zamanda da ülke vizyonundan haberdar olan birilerine ihtiyaç vardır. TOBB'un önderliğinde gerçekleştirilecek bir yapılanmanın, bölge kalkınması kaynaklı ülke kalkınmasına daha fazla hizmet edeceği açıktır. Oda başkanları hem buldukları bölgenin sorunlarını iyi bilen hem de TOBB sayesinde ülke vizyonundan haberdar olan kişiler olarak Bölgesel Kalkınma Ajanslarını daha sağlıklı çalışan kurumlar haline getirebilirler.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Güneydoğu Anadolu Bölgesi bölgeler arası gelişmişlik farkları açısından Türkiye'nin en geri kalmış bölgelerinden biridir. Bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarının giderilmesi için bölgesel kalkınma ajanslarının bütçeleri ve sunulan diğer teşvik ve destekler yeterli değildir.

Çözüm Önerisi

Kalkınma ajansları tarafından altyapı ve özel sektör girişimlerinin desteklenmesi için özel bir bütçe desteği oluşturulması

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

KOBİ'lerin Kalkınma Ajanslıklarından aldıkları pay çok düşük olmakta. Ajanslıklar Valilikler, Belediyeler, diğer kamu kuruluşlarından oluşmaktadır. Çeşitli konulardaki destekler çoğunlukla kamu kuruluşların büyük bütçeli projelerine verilmektedir. KOBİlerin aldığı destekler sınırlı kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajanslıklarının Başkanlıklarını Valiler yürütmektedir. Buralarda yetkinin Ticaret ve Sanayi Odalarına devri daha doğru olacaktır. Kalkınma ajansları tarafından verilen desteklerin daha çok KOBİ'lerin vermiş oldukları projeler göz önüne alınarak dağıtımı yapılmalı ve böylece KOBİ'lerin almış oldukları destekler ile iş sahalarının gelişmeleri sağlanarak buradaki istihdamın artırılması sağlanmış olacak ve bölgenin işsizlik oranının düşmesine olanak sağlayacaktır.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Kalkınma Ajansları ve TKDK Destekleri

Çözüm Önerisi

Bölgesel Kalkınma Ajanslarında yeniden bir düzenlemeye ve yapılanmaya ihtiyaç vardır.

(ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Kalkınma ajansları ile birlikte yürütülen kırsal kalkınmaya yönelik projelerde borsalar TC unvanları olduğu halde teminat mektubu, sözleşme damga vergisi vs gibi külfetlerle karşılaşmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarına bazı muafiyetler ve bürokratik kolaylıklar sağlanabilir.

(ESKİŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Bölgemizde bulunan serhat kalkınma ajansı Kars-Ardahan-Iğdır-Ağrı illerini kapsamakta. Ancak verilen teşviklerde kdv muafiyetinin bulunmaması sebebiyle verilen hibe fayda getirmemiştir. Birçok firma desteklerden faydalanamamıştır.

Çözüm Önerisi

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının desteklerine KDV Muafiyeti uygulanması

(IĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Ticaret ve Sanayi Odalarının tek olduğu illerdeki Odalar Kalkınma Ajanslarının Yönetim Kurulunda sürekli temsil edilirken, aynı ilde ayrı olduğunda Yön. Kur. üyeliği iki yıllık aralıklarla paylaşılmaktadır. Bu durum; illerdeki ayrı ticaret ve sanayi odalarının temsil sürekliliğini olumsuz etkiliyor

Çözüm Önerisi

25.01.2006 tarihli 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3.Bölümünün 10.Maddesinde "Birden fazla ilden oluşan bölgelerdeki illerde; ticaret ve sanayi odalarının ayrı ayrı kurulmuş bulunması halinde, yönetim kurulunda yer alacak temsilci Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenir." İbaresini bulmaktadır. Bu durum 8 ajansın bulunduğu illerdeki 9 sanayi odası için geçerlidir. Aynı ilde Sanayi Odası ve Ticaret Odası ayrı olduğunda da, Sanayi Odasının ve Ticaret Odasının, Kalkınma Ajanslarının Yönetim Kurullarında sürekli yer alması konusu ile ilgili mevzuat/ yasa değişikliğinin yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

(KOCAELİ SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Ajans desteklerinde ilçelerden yapılan başvuruların zaten sınırlı olması, yararlanma oranının çok düşürmektedir. Konya ilinin büyüklüğü 31 ilçesi olması ve tüm ilçelerin aynı kategoride değerlendirilmesi.

Çözüm Önerisi

Konya ilinin büyük olması ve 31 ilçeye sahip olması Akşehir'in Kalkınma Ajansı Projelerinden yararlanma imkanını kısıtlamaktadır. Bu nedenle bölgedeki Kalkınma Ajansında ilçelerin potansiyellerine göre bütçe ayrılmalı, ilçe projelerine pozitif ayrımcılık yapılmalı ve Ajansta nitelikli ilçeler için ayrı birik kurulmalıdır.

(AKŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Kalkınma Ajanslarının bölgelerin kalkınmasını sağlaması gerekirken yönetimin valilerce oluşturulması ve aşırı bürokrasinin bulunması sanayicilerimizin tepkisini almaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayinin ve ticaretin zaten içerisinde bulunan ticaret ve sanayi odaları ile Ticaret Borsası Başkanlarının Kalkınma Ajanslarının yönetmesi halinde bölgelerin kalkınması açısından daha fazla fayda sağlayacaktır.

(KÜTAHYA TİCARET BORSASI)

Sorun 15

Farklı potansiyellerdeki illerden oluşturulan Zafer kalkınma Ajansı'nın farklı illerin sorunlarına çözüm bulamaması sorunu

Çözüm Önerisi

25.01.2006 tarih 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun gereğince kurulan Kütahya, Uşak, Afyon ve Manisa'nın bulunduğu TR33 Bölgesini kapsayan Zafer Kalkınma Ajansı'nın merkezi Kütahya'da yer almakta. Ancak Kütahya-Manisa arası 316km Bunun yanı sıra Afyon-Manisa, Kütahya-Manisa, Uşak-Kütahya arasında ekonomik yapı bakımından farklılıklar bulunmakta TR33 bölgesinde yer alan illerin sorun ve potansiyellerinin farklılık göstermesi, iller arasındaki mesafe, sorunların tek bir çatı altında çözümlenmesini zorlaştırmakta. Bu nedenle Türkiye sanayisinin en önemli üretim merkezlerinden olan ilimizde Manisa Kalkınma Ajansı kurulması yerel kalkınmada katkı sağlayacağı düşünülmekte

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Kalkınma Ajanslarına verilen ve desteklenmeye hak kazanan projeler için Bakanlıklardan alınması gereken izin ve tahsislerle ilgili süreler oldukça uzundur. Bu durum sunulan projelerin süreleri içinde tamamlanması önünde engel teşkil etmekte ve bölgemiz ticaretini olumsuz etkilemektedir

Çözüm Önerisi

Desteklenmeye hak kazanan projelerin Bakanlıklar nezdinde alması gereken izin ve tahsis işlemlerinin Kalkınma Bakanlığı tarafından tek elden yürütülmesi hali hazırda uzun olan sürecin kısalmasına katkı sağlayacaktır

(MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

Bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulan Kalkınma Ajanslarının bölge genelinde daha aktif çalışmaları ve etkinliklerini arttırmaları için çalışmalar yürütülmelidir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizin kalkınmasında önemli rol alabilecek olan Kalkınma Ajansının daha verimli çalışabilmesi için bütçesi artırılmalı, yeni destek modelleri geliştirilmeli, proje çağrıları daha sık yapılmalıdır.

(NİĞDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Coğrafi açıdan birbirinden uzak ve çetin doğa şartlarına tabii olan Doğu Karadeniz Bölgesinde 6 ili kapsayan tek Kalkınma Ajansı olan DOKA'nın bölgesel kalkınmada etkin hizmet verememesi ve kalkınma hedeflerine ulaşamaması ve KOBİ'lerin desteklenememesi

Çözüm Önerisi

Ordu ve Giresun illerini kapsayacak şekilde yeni bir ajansın oluşturulması ve diğer örneklerinde görüldüğü gibi iki kentli ajans ile daha verimli çalışma ve yatırımların yapılmasının sağlanması

(ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

-Ajanslar 5449 Kanunda belirtilen bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla uygun hizmet sunmamaktadırlar. -Ajans yönetim kuruluna vekâleten katılım imkânı, -Faiz desteği ve faizsiz kredi desteği konuları ile ilgili mevzuat açısından gerekli düzenlemelerin yapılması,

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajanslarının KOBİ'lere faizli ve faizsiz kredi desteği vermeleri

Kalkınma Ajanslarında iller arası rekabete ilişkin düzenlemeler yapılması

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 1

Termal Turizm'inin geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Termal açıdan çok zengin olan Afyonkarahisar'da geniş çaplı termal master plan hazırlanmalı ve termal sahalarda yapılaşma kesinlikle yasaklanmalıdır. Master plana göre ulusal düzeyde termal projeler ortaya konmalı ve planlar için sistemli destekler tasarlanmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Müzik yayınları ile ilgili telif hakları sözleşmeleri hakkında yaşanan sorunlar.

Çözüm Önerisi

Müzik yayınları ile ilgili telif sözleşmeleri başta turizm yöreleri olmak üzere önemli bir sorun haline gelmiştir. Söz konusu uygulamalarda müzik kullanıcılarının makul, mantıklı, uluslararası kriterlere uygun bir şekilde telif ödemelerinin sağlanması son derece önemlidir. Bu konuda hukuksal altyapının uluslararası standartlara uygun şekilde oluşturulması, özellikle turizm sektöründe kullanılan müzik türü itibarıyla gerçek hak sahibi olan yabancı müzik temsilcilerine ve onların üst örgütlerine doğrudan ulaşımın sağlanması, gerekirse yabancı müzik gerçek hak sahipleri ve onların temsilcileriyle doğrudan lisans anlaşmaları yapılmasının sağlanması son derece uygun olacaktır. Ayrıca yeni hazırlanmakta olan telif mevzuatında Avrupa Birliği ile uyum sürecinin esas alınması gerekmektedir.

(ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Alanya'da yeni ilan edilen turizm merkezlerinin tahsis sürecinin ivedilikle hızlandırılması.

Çözüm Önerisi

Alanya'da Emişbeleni, Mahmutlar, Kargıcak, Okurcalar ve Türkler mahallelerinde belirlenen yeni turizm merkezi olarak ilan edilmiş bu alanların arazi kullanım haklarının Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devri ve yatırımcılara tahsisi için ilana çıkılması süreçlerinin ivedilikle tamamlanması sağlanmalıdır.

(ALANYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Bölgemizin en önemli turizm değerlerinden olan Bayburt kalesi, Çımağıl Mağarası, Aydıntepe Yeraltı Şehri gibi ilimizin turizm potansiyelleri ekonomik değere dönüştürülemiyor.

Çözüm Önerisi

Bölgedeki turistik alanların elden geçirilmesi ve gerekli altyapı çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

(BAYBURT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

İlçemizde kurulmasına karar verilen üniversitenin yapımına hala başlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

İlçemizde kurulmasına karar verilen Üniversite ile ilgili hala çalışmalar başlamamıştır. Gerekli birimlerle işbirliği yaparak en kısa zamanda üniversitenin inşaatına başlanması il ekonomisi için son derece önemlidir.

(BABADAĞ TİCARET ODASI/SARAYKÖY TİCARET ODASI)

Sorun 6

Sera bölgesi sorunları.

Çözüm Önerisi

Sarayköy ilçemiz sera bölgesi olmasına rağmen bu sektörde ilerleme sağlayamadı. Seracılığın teşvik edilerek ve altyapı işlemlerinin bitirilerek aşılması gerekmektedir.

(BABADAĞ TİCARET ODASI/SARAYKÖY TİCARET ODASI)

Sorun 7

Termal sıcak su ve çamur kaplıcaları sorunları.

Çözüm Önerisi

Termal sıcak su ve çamur kaplıcaları ile ilgili tanıtımların teşvik edilmesi bölgenin kalkınması için son derece önemlidir.

(BABADAĞ TİCARET ODASI/SARAYKÖY TİCARET ODASI)

Sorun 8

Foça ekonomisinin canlandırılması.

Çözüm Önerisi

Foça-Midilli hattının açılması, Foça Belediyesi, Ticaret Odası ve Türkiye Otelciler Birliği ile işbirliği sonucunda Foça Tatil Köyü'nün turizme kazandırılması, Yüksekokul ve Üniversite kurulması, bölgede Sanayi Sitesi'nin kurulması Foça ekonomisine büyük ivme kazandıracaktır.

(MENEMEN TİCARET ODASI)

Sorun 9

Tarih, Kültür ve Turizm alt yapısının az ve yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

Tarihi Kars evlerine yönelik projeler Kültür Turizm İl Müdürlüğü tarafından geri çevrilmektedir. Sarıkamış Kayak Tesisleri'ne daha fazla yatırım ve tanıtım yapılması gerekmektedir.

(KARS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Büyük baş hayvancılık, Kaşar ve Gravyer üretimi, Kaz Yetiştiriciliği, Kars Balı gibi ilimizi öne çıkaran alanlarda markalaşma eksikliği ve tanıtımın yapılamaması.

Çözüm Önerisi

Tarih ve Kış turizmi reklam ve tanıtımlarının yapılması ve markalaşma açısından Kültür ve Turizm Bakanlığının destek olması gerekmektedir. Büyük Baş Hayvancılığı, Bal, Kaşar, Gravyer, Kaz gibi yöresel ürünlerimizin tanıtılması açısından çalışmalar yapılma

(KARS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Mersin'de turizm yatırımlarına tahsis edilmeyi bekleyen 8 turizm merkezi bulunmaktadır. Bunlardan 1 tanesi 2006 yılında yatırımcılara tahsis edilmesine rağmen hala yatırıma başlanmamıştır. Diğer 7 merkez ise yatırımcılara tahsis edilebilir duruma getirilememiştir.

Çözüm Önerisi

Mersin'deki turizm merkezlerine yatırım yapılması sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Fethiye'nin en önemli turizm noktası Ölüdeniz'de su ve atıksu altyapısı ve arıtma tesisi bulunmamaktadır (Ovacık ve Hisarönü Mahallesi).

Dolayısıyla tesis ve konutlardan çıkan atıksular, sızdırmalı fosseptiklere verilmektedir. Bu durum Ölüdeniz'de koku, sinek ve deniz kirliliği oluşumuna sebep olmakta ve bölge turizmi son derece olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Dünyanın en güzel kumsalları arasında sayılan ve Türkiye'nin tanıtımında çok önemli bir turizm destinasyonu olan Ölüdeniz'de kanalizasyon altyapısının yapılması için yerel yöneticilerle temasa geçilmelidir. Yüksek kapasiteli ve ileri teknolojide bir atıksu arıtma tesisinin kurulması zaruridir. Ayrıca mevcut Belceğiz Atıksu Arıtma Tesisi'nin kapasitesi arttırılmalı ve tesis, teknolojisi arttırılarak ileri arıtmaya geçilmelidir.

(FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Düzenli ve yaşanabilir bir çevre ve buna ilişkin bilinç bir ülkenin kalkınmışlık düzeyinin en önemli göstergesidir. Maalesef ülkemizde bu konu yeteri kadar önemsenmemektedir.

Çözüm Önerisi

Çevrenin korunmasına ilişkin yasal düzenlemeler daha etkin uygulanmalı.

(TATVAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Türkiye'nin en büyük tatlı su kaynağı olan Beyşehir Gölü ve havzası için bir çevre düzenlemesi yapılacak mı?

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en büyük tatlı su kaynağı olan Beyşehir Gölü ve Havzasında planlı bir çevre düzenlemesi yapılmalıdır.

(BEYŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 15

Kıyı yapılarına çözüm gerektiren hususlar vardır. Kıyı yapılarına devamlı işletme izni alınamamaktadır. Yapılmakta ve yapılacak kıyı yapılarında prosedürler çok uzun zaman almaktadır. Kültür ve Turizm Bölgeleri'nde yapılan kıyı yapılarından ek olarak işletme izin belgesi istenmektedir.

Çözüm Önerisi

Kıyı yapı sorunlarının çözümüne yönelik olarak; Kıyı Yapıları Değerlendirme Komitesi oluşturulmalı ve eski kıyı yapılarını inceleyerek işletme izni verilmeli, yeni başvurular değerlendirmeye alınarak işlemler hızlandırılmalıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Deniz Turizmi İşletme Belgesi, tüm kamu kurum ve kuruluşları için geçerli izin belgesi sayılmalıdır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından kıyı dolgu alanlarından alınan yüksek oranlı vergiler düşürülmelidir.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 16

Deniz turizmi ve marinaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Çanakkale-Antalya arası 266 koydan 90 tanesi kullanılabilir. Koylarımız yapılaşma tehdidi altındadır. Yeni kurvaziyer limanların faaliyete geçirilmesi ve revizesi gerekmektedir. Mavi Kart Sistemine geçmeyen Yat Limanı/Marina kalmamalıdır.

Çözüm Önerisi

Gökova ve Hisarönü'nde ticari ve özel yatlar için önemli koylar belirlenmelidir. Koyların yapılaşmadan korunması için "Kıyı Master Planları" revize edilmelidir. Yapılaşmaya ve kara turizmine açılacak yerlerin tahsisleri, master planlara ve önceliklere göre belirlenmelidir. İstanbul, İzmir ve Antalya'nın analiman olacak şekilde kurvaziyer turizmine açılmalıdır.

Mavi kart uygulamasına geçen il sınırları içinde kalan ancak yeterli altyapıya sahip olmayan limanlar için atık alması ve atıkların kontrolüne ilişkin Yönetmeliğin/Genelgenin hazırlanması gerekmektedir. Yüksek marina kira bedelleri düşürülmelidir. (Ulaştırma ve Denizcilik Bakanlığı)

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 17

Kastamonu-İnebolu çevre yolundan ilçeye girişte ilçemiz için kötü bir izlenim bırakan oto sanayi bölgesi sorunu.

Çözüm Önerisi

İnebolu'ya bir sanayi bölgesi kurulması ve oto sanayinin bu bölgeye taşınması.

(İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Susurluk İlçesinde, Sosyal ve Kültürel Faaliyet Alanları konusunda yeterli yatırımların bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Susurluk halkı için boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, bölgenin sosyal ve kültürel gelişimine katkı koyabilecek tiyatro, müze, kültür merkezleri gibi yatırımların yapılması önem taşımaktadır.

(SUSURLUK TİCARET BORSASI)

Sorun 19

3 büyük kent arasındaki gelişmişlik farkının azaltılması gerekmektedir. Büyük projelerin tamamı tek merkezli olmamalıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir'in Avrupa Kültür Başkenti adaylığı için çalışma başlatılmalıdır. Daha çok turistin kenti ziyaret etmesi için dev bir eğlence parkı inşa edilmelidir. İzmir bir gastronomi merkezi yapılmalı, Paris'teki Rungis'e benzer çağdaş bir hal kurulmalı, İzmir, Paris'tekine benzer, uluslararası bir tarım fuarı düzenlenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 20

Selçuk ilçemiz Efes, Meryem Ana Evi, St. John Kilisesi gibi zenginliklere sahip olmasına rağmen bu zenginliklerden yeterince yararlanamamaktadır. Turizmde en önemli sorunumuz Efes'e gelen turistlerin ilçe merkezinde konaklayamamasıdır.

Çözüm Önerisi

Selçuk, Tire, Ödemiş, Bayındır gibi ilçeler için kırsal turizm ve butik konaklama geliştirilmelidir.

(SELÇUK TİCARET ODASI)

Sorun 21

Turizmin gelişmesi hakkında yeni öneri

Çözüm Önerisi

Çumra'ya müze yapılması hem yerli hem de yabancı turist sayısını arttıracaktır.

(ÇUMRA TİCARET ODASI)

Sorun 22

Adana'nın mevcut potansiyeline göre turizmden yeterli payı alamıyor olması.

Çözüm Önerisi

Adana şehir merkezinde bulunan tarihi yapıların restore edilmesi gerekmektedir. Tepebağ Höyüğü Arkeopark Projesi uygulamaya alınmalıdır. Adana-Yumurtalık arasında doğrudan bir "turizm yolu" hayata geçirilmez. Sağlık, fuar ve kongre turizmi desteklenmelidir. Adana Turizm Master Planı'nı yerel yönetimlerle koordinasyon içinde projelendirilerek hayata geçirilmelidir. Çukurova Havalimanı'nın ve Tarsus-Kazanlı'daki turizm tesislerinin bir an önce tamamlanmasının sağlanmalıdır.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 23

TURİZM

Çözüm Önerisi

Nemrut dağı ve çevresi için tanıtım yapılması ve Kongre Turizmi'nin geliştirilmesi

(ADIYAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Dünyanın 8.harikası Nemrut Dağı, Perre Antik Kent, Camiler, Türbeler, Sahabeler, Tarihi Cendere Köprüsü ve benzeri kültürel zenginliğe sahip ilimizin tanıtım eksikliği.

Çözüm Önerisi

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tanıtıcı filmler, reklamlar, paneller, yurtiçi ve yurtdışı basında haberler yapılması, bu yolla yerli ve yabancı turistlerin ilgisinin Adıyaman'a çekilmesi.

(ADİYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 25

Bölgemizde yeteri derecede, şifalı su ve kaplıca olmasına rağmen kaplıca turizminin gelişmemesi ve kültürel anlamda tarihi varlıkların yeteri kadar tanıtılmaması.

Çözüm Önerisi

Haymana, Ayaş ve Şereflikoçhisar bölgelerinde kaplıca turizminin gelişmesi için yatırım teşviklerinin uygulanması, tesislerin tanıtımı. Polatlı İlçesinin gerek kurtuluş savaşının gerçekleştiği topraklar ve Frigya Medeniyetinin başkenti olması münasebetiyle kültürel turizm olarak, tur şirketlerinin programlarına dahil edilmesi gerekmektedir.

(POLATLI TİCARET BORSASI)

Sorun 26

Kente gelen Avrupalı turist sayısının payı 2012'de %49 iken 2014'de %42'ye gerilemiştir. Kentimize gelen Rusya ve Orta Doğu payı giderek artmaktadır. Tek pazara bağımlılığın önlenmesi son derece önemlidir. Kişi başına harcama kapasitesi yüksek olan Almanya gibi pazarların toplam pazar içindeki payı giderek düşmektedir.

Çözüm Önerisi

Avrupa ve ABD gibi önemli pazar ülkelerinde imaj ve halkla ilişkiler çalışmalarının gözden geçirilmesi ve turizm sektörüyle birlikte bu pazarlara dönük imaj güçlendirici çalışmalar yapılmalıdır.

(ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Turistik tesislerin 12 ay açık kalmaması turizmi olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Turizm tesislerinin yılın 12 ayında çalıştırılmasına olanak sağlamak için kışın faaliyet gösteren otel çalışanlarını sosyal sigorta primi ve ücretlerinden kesilen stopaj vergilerinde indirimle gidilmesi gerekmektedir.

(ALANYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Bölgesel kültür turizm kaynakları için envanter çıkarılmalı ve planlama yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Turizmde yöreye özgü değerleri kapsayan projelerin ortaya çıkarılması için Bakanlık nezdinde kapasite oluşturulması ve teşvik edilmesi gerekmektedir. Mesken sahibi yabancıların evlerini vergi, harç gibi ödemediği kiraya vermesinden doğan haksız rekabet önlenmelidir. Bölgeyi ziyaret eden turistlerin yoğun olarak uğradığı noktalar tespit edilmeli ve turizm danışma ofisleri kurulmalıdır.

(KUMLUCA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Kış turizminin geliştirilmesi son derece önemlidir.

Çözüm Önerisi

17.08.2008 tarihinde Bakanlık tarafından onanan Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi Çevre Düzeni Planı'nın (1/25000 ölçekli) revize edilerek alt ölçekli planlarının yapıp yatırımcıya açılması, bölge turizminin tamamlanması, çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

(MANAVGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

Borçka Muratlı sınır kapısının kapalı olması. Altyapı sorunları nedeniyle yayla turizminin potansiyelinin altında gelişmiş olması.

Çözüm Önerisi

Gürcistan'a Muratlı Sınır Kapısının açılması Yapımı devam etmekte olan Hopa-Borçka/Cankurtaran tünelinin bitirilmesi

(BORÇKA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2005 yılında Didim Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi ilan edilen ilçemiz turizm bakanlığının destinasyonlar listesinde yer almamaktadır.

Çözüm Önerisi

55 km kıyı şeridinde 50'den fazla koya, 2 tane antik kente, dünyanın en büyük antik dönem tapınağına, pek çok doğa güzelliğine ve bir çok destinasyondan daha fazla turizm çeşitliğine sahip Didim'e Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın resmi web sitesi dâhil olmak üzere tüm tanıtım mecralarında ayrı bir başlık altında yer verilmesi gerekmektedir.

(DİDİM TİCARET ODASI)

Sorun 32

Turizmin en önemli ögesi yerli ve yabancı turist, turisti ilgili destinasyona çekmenin temel yöntemi ise yurt içi ve yurt dışı tanıtımdır. Bu anlamda ilçemizin ve bölgemizin daha fazla tanıtılması gerekir.

Çözüm Önerisi

Deniz, güneş, kum turizminin yanı sıra kurvaziyer turizmi, yat turizmi, kongre turizmi, kültür turizmi, doğa turizmi, eko turizm gibi turizmin bütün çeşitlerinin yapılabildiği Kuşadası, yurt içi ve yurt dışında daha fazla tanıtılması gerekmektedir.

(KUŞADASI TİCARET ODASI)

Sorun 33

Kazdağı'nın tanıtım eksikliği ve termal turizmden yeterince faydalanamaması.

Çözüm Önerisi

Kazdağı (ıda) tarihi efsaneleri ile birlikte doğa turizminin bütün alternatiflerini gerçekleştirebilme olanağına sahiptir. Kazdağı 21463 hektarlık geniş milli park sınırlarımız içerisinde dağcılık, kanyoning, traking, kampçılık, sörf gibi turizm aktivitelerinin yapılabileceği noktada yurtiçi ve yurtdışı tanıtımının sağlanması gerekmektedir.

(EDREMIT TİCARET ODASI)

Sorun 34

Yat Limanı Eksikliği

Çözüm Önerisi

Edremit ilçemiz 130 bin nüfuslu bir ilçe olduğundan yat limanı için gerekli yatırımların yapılması önem taşımaktadır.

(EDREMIT TİCARET ODASI)

Sorun 35

Bölgede kültür turizmi teşvik edilmeli

Çözüm Önerisi

12 aya yayılmış kültür turizmine entegrasyon hedefine uygun olarak Burdur'da bulunan antik kentlerin ve kayak merkezlerinin turizm ile buluşturulması ve teşvik edilmesi sağlanmalıdır.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Tarihi dokunun korunamaması.

Çözüm Önerisi

İznik İlçesinin 2000 yıllık ve 5 km uzunluğundaki surlarının acilen onarımı ve restorasyonu yapılmalıdır. İznik İlçesi “Turizm Bölgesi” ilan edilmelidir.

(İZNİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Bölgede uluslararası tanıtım faaliyetleri yetersizdir. Ülkemizin özel alanları ve özel yıl dönümleri için (Çanakkale zaferinin 100. yılı) özel tanıtım stratejileri ve yatırım programları geliştirilmelidir. Turizmde sektöründe insan kaynakları sorunu mevcuttur.

Çözüm Önerisi

2015 yılı Çanakkale Zaferi'nin 100. yılı olması sebebiyle uluslararası alanda özel tanıtım stratejileri geliştirilmelidir. Ayrıca bölgemizde Yat ve Kurvaziyer turizmi alanında çalışmalar yapılması gerekir. Restorasyon konusunda hem mühendislik hem de yatırım bütçesi konularında çalışmalar yapılmalıdır.

(ÇANAKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 38

Gelibolu yarımadası tarihi yerleri ve doğal dokusuyla ülkemizin alternatif turizm merkezi özelliğine sahiptir. Bölgemizde modern tesis eksikliği mevcuttur.

Çözüm Önerisi

Bölgede modern tesislerin inşa edilmesi için özel teşviklerin tasarlanması gerekmektedir.

(GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

Çorum'un sahip olduğu tarihi ve kültürel zenginliklerin yeterince değerlendirilememesi.

Çözüm Önerisi

Dünya mirası içerisinde yer alan ilimizin turizm potansiyeli gerektiği gibi kullanılmamaktadır. Bunun en önemli sebebi tanıtım eksikliğidir. Turizm sektörünün şehrin diğer önemli sektörleri ile birlikte tasarlanması faydalı olacaktır.

(ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri'nin UNESCO kültürel miras başvurusu Kültür ve Turizm Bakanlığı üzerinden Ocak 2014'te yapılmıştır. Ancak Bakanlıklar arasında eşgüdüm eksikliği sebebiyle uluslararası standartlar yakalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı UNESCO başvurusu için 2015 Haziran ayına kadar gerekli incelemelerin yapılarak koordineli bir çalışma ortaya konmalıdır.

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Turizm sektörünün potansiyelinin altında kalması.

Çözüm Önerisi

Düzce'de Turizm geliştirilmesine yönelik planlama gerekmektedir. Mevcut varlıkların turizme kazandırılması, yayla turizmi başta olmak üzere, ekolojik turizm, kamp turizmi (spor turizmi) alanlarında bölgenin öne çıkarılması gerekmektedir. Kardüz kış turizmine uygun hale getirilmelidir.

(DÜZCE TİCARET BORSASI)

Sorun 42

Turizm koruma ve geliştirme bölgesi ilan edilen Saros Körfezi'nin 1/25'lik planların beş yılı aşkın süreden bu yana yapılamamıştır. Söz konusu bölgeye yapılacak yatırımları da ertelemektedir.

Çözüm Önerisi

Turizm yatırımcılarının nerede tesis yapacağı ve nasıl teşvik alacağı konusundaki belirsizliğin ortadan kalkması için Saros Körfezi'nin 1/25'lik planları en kısa zamanda bitirilmeli ve uygulamaya geçilmelidir. Saros Körfezi kapsam alanı içinde sit alanları, askeri alanlar, orman alanları ve kıyı köy meraları gözden geçirilerek turizm ekonomisine kazandırılmalıdır.

(KEŞAN TİCARET BORSASI)

Sorun 43

Bölgemiz turizm açısından eşsiz değerlere sahiptir. Bölgemiz tarihin en eski yerleşim merkezi olması özelliğiyle, dünyaca ünlü mozaik eserleriyle, zengin inanç ve kültür turizmi varlıkları ve zengin mutfak kültürüyle önemli bir turizm havzasıdır. Bu havzanın ekonomik değere dönüştürülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hatay'dan Mardin'e kadar uzanan geniş zenginliklere sahip olan havza Turizm Yatırım Bölgesi ilan edilmelidir.

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Sorun 44

İlçede UNESCO dünya kültür mirası Geçici listesine kabul edilen Zeugma Antik Kenti, Rum Kale, Fevkani Kilisesi, Akevler Mozaikleri, Karkamış Mozaikleri gibi turizm değerleri bulunmaktadır. Turizm yatırımlarının ve altyapının geliştirilememesi nedeniyle turizmin önü açılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Nizip'te ihtiyaç duyulan turizm yatırımları ve altyapı eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir. Gaziantep gezi turlarında ve GAP Master Planında Nizip'teki tarihi değerler yer almalıdır.

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 45

Giresun ili denizi, yaylaları, kalesi, kültürel varlıklarıyla eşsiz doğal bir güzelliğe sahip olmasına rağmen altyapı eksikliği nedeniyle turizm potansiyeli yeterince değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Özellikle ulaşım altyapısının iyileştirilmesi ve yaylaların alt yapılarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

(GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 46

Medeniyetler ve uygarlıklar beşiği olan bölgenin zengin kültürel değerleri yeterince değerlendirilmemektedir.

Çözüm Önerisi

Din ve kültür turizmi potansiyeli olan Hatay'ın turizmını geliştirilmesi ve istihdamının artırılması için bir mastır planının yapılması gerekmektedir. Doğu Akdeniz Turizm Bölgesi olarak ilin tanıtımına özel önem verilmesi gerekmektedir. Ayrıca eksik altyapı yatırımlarının tamamlanması ve bölgeye özel turizm teşvikleri verilmelidir.

(ANTAKYA TİCARET BORSASI)

Sorun 47

İğdir'da bulunan Ağrı Dağı turizme açılabilir durumdadır. Havalimanının açılması ili ziyaret eden turist sayısını artırmıştır. Ancak kış, yayla ve inanç turizmi konusunda devlet desteklerinin artırılması gerekmektedir. Tam teşkilatlı otellerin kurulması kapsamında devlet desteği gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ağrı Dağı'ı özel bir kapsama alınarak devlet desteği verilmelidir.

(İĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 48

Bölgedeki tarihi eserler (Antik şehir, mağaralar vb.) kazı çalışmaları yapılarak bölge turizmine yeterince kazandırılmadı.

Çözüm Önerisi

Isparta Bölgesi'ndeki tarihi yerlerin kazı ve restorasyon çalışmalarına ve ulaşım yollarına yeterli ödenek kaynak ayrılması sağlanmalıdır.

(YALVAÇ TİCARET VE SANAYİ)

Sorun 49

Yüksek kültürel mirasa sahip ilçelerin korunması, yaşatılması ve önemli bir turizm değeri olarak pazarlanması için yerel kaynaklar yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yüksek kültürel mirasa sahip ilçelerde bu mirasın korunması, UNESCO listesine alınmasının teşvik edilmesi, tanıtım için destek verilmesi gerekmektedir.

Tire ilçesindeki tarihi eserlerin restorasyon çalışmaları tamamlanmalı.

Unesco dünya mirası listesine giren Bergama ve Kuzey Ege Bölgesi ilave teşviklerle daha hızlı gelişim gösterecektir.

(SELÇUK TİCARET ODASI)

Sorun 50

Sağlık turizmi potansiyeli etkin bir şekilde değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

İnciraltı bölgesi sağlık potansiyelinin değerlendirilmesi açısından son derece önemlidir. Hastane, sağlık merkezleri ve bunlara yönelik konaklama tesisleri ile İnciraltı bir sağlık kampusu haline getirilebilir.

(İZMİR TİCARET ODASI)

Sorun 51

Germenicia Antik Kenti mozaiklerinin ortaya çıkarılmaması ve Kahramanmaraş'ın turizm bölgeleri kapsamına alınmaması.

Çözüm Önerisi

Germenicia Antik Kenti mozaikleri açık hava müzesine dönüştürülerek dünya çapında turistik bir destinasyon oluşturulması sağlanmalıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı marka kültür kentleri, turizm gelişim bölgeleri, turizm gelişim koridorları, eko-turizm bölgeleri arasına Kahramanmaraş'ın alınması sağlanmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Safranbolu'nun en önemli ekonomik girdisini turizm sektörü oluşturmaktadır. Ancak Safranbolu'da turizm binalarının restorasyon giderleri son derece yüksektir.

Çözüm Önerisi

Kültür turizmi için ayrı bir teşvik mekanizması oluşturulmalıdır.

(SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 53

İlin turizm potansiyeli yeterince değerlendirilmemektedir. M.Ö yıllara dayanan kültür ve medeniyete ev sahipliği yapan Kastamonu birçok tarihi eser, konak, han, bedesten külliye ve medreseleri ile turizm konusunda marka şehir olmaya adaydır.

Çözüm Önerisi

Turistik yerler restore edilmeli ve bölge Turizm Bakanlığı tarafından özel teşvik kapsamına alınmalıdır. İnebolu'da kıyı turizmi için gerekli proje ve altyapı çalışmaları hızlandırılmalıdır.

(KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 54

Kayseri, Kapadokya'ya yakın olması ve Erciyes'e komşu olması dolayısıyla bölgede bir kavşak merkezi olma özelliğine sahiptir. Ancak kentin coğrafi potansiyeline rağmen turizm sektörü yeterince gelişmemiştir. Özellikle Kuş Cenneti turizm potansiyeli açısından gerektiği gibi değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgenin turizm potansiyelinin cazip hale getirilmesi için kamu destekli tanıtma ihtiyacı vardır.

(DEVELİ TİCARET ODASI)

Sorun 55

Turistik tanıtım konusunda yeterince destek sağlanamaması. Akşehir; dünyaca ünlü Nasreddin Hoca, Batı Cephesi Karargahı Müzesi, Taş Eserler Müzesi, Selçuklu'dan kalma Akşehir Evleri'nin tanıtımı ile kültür merkezi olma potansiyeline sahiptir. Ancak tanıtım eksikliği vardır.

Çözüm Önerisi

Bölgenin tanıtımı için özel destek verilmelidir.

(AKŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 56

Mersin'in turizm potansiyelinin kullanılamaması

Çözüm Önerisi

Mersin'de özel bir kurvaziyer limanı yoktur. Mersin limanının batı mendireği üzerine yapılacak yeni bir kurvaziyer terminali ve bağlantı yolları ile daha çok kruvaziyer gemisinin ve turistlerin gelmesi sağlanmalıdır. Mersin'in batısının turizm alanı olarak ilan edilmesi ve bölgenin gelişiminin buna göre planlanması, Mersin-Antalya entegrasyonunu sağlayacak altyapı yatırımlarının yapılması, tur operatörlerinin dikkatinin bu bölgeye çekilmesi sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 57

Kıyı Kenar Çizgisi arasında kalan hazineye ait arazilerin turizm işletme belgeli tesislere kiralanmak üzere tahsisi.

Çözüm Önerisi

Turizm işletme belgeli tesislerin mülk sınırı ile kıyı kenar çizgisi arasında kalan hazineye ait arazilerin turizm işletme belgeli tesislere kiralanmak üzere tahsisi sağlanmalıdır.

(ERDEMLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 58

Tarsus kıyı kesimi turizm merkezi toplam 10960 yatak kapasiteli otel, tatil köyü, kamping alanı, golf turizmi alanı olarak planlanan ve 5 firmaya tahsis edilen turizm merkezinde çalışmalar durmuş vaziyettedir.

Çözüm Önerisi

Tarsus kıyı kesimi turizm merkezi yatırım faaliyetleri için harekete geçilmesi sağlanmalıdır.

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 59

Alkollü içeceklerin satış, sunum ve tüketimi ile ilgili düzenlemeler turizmde olumsuz etki yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Alkollü içeceklerin satış, sunum ve tüketimine dair düzenlemelerin turizm bölgeleri için yeniden gözden geçirilerek revize edilmesi, turizm işletmelerinin bahçelerinde ve ecri-misil ödeyerek milli emlak müdürlüğünden kiralandıkları yerlerde satış yapabilir hale gelmesi turizmin gelişmesi açısından önemlidir.

(MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 60

Gıda, hijyen, havuz, konaklama tesisleri denetimsiz haldeler. Kültür ve sanat festivalleri yeterince desteklenmemektedir. Sezon dışı turizm için kamu katkısı yetersizdir. (Yürüyüş yolları, arkeolojik kazılar, motokros pisti, uluslararası sempozyumlar, endemik bitki alanları ziyareti, tarımsal üretim turizmi, sağlık turizmi)

Çözüm Önerisi

İşletmelerde denetimler yapılmalı ancak cezai yaptırımlar kademeli olarak arttırılmalıdır.

(BODRUM TİCARET ODASI)

Sorun 61

1922’de Yunanistan’a mübadele ile giden Rumlardan kalan Kayaköy Fethiye bölgenin önemli turistik değerlerinden biridir. Ancak Kayaköy’de bulunan Rum evlerine yıllardır dokunulmamıştır. Ayrıca Kayaköy’ün imar çalışmalarının tamamlanamaması bölge turizmi için olumsuz etki oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Her yıl binlerce yerli ve yabancı turistin akınına uğrayan ve UNESCO tarafından dünya dostluk ve barış köyü olarak seçilen Kayaköy’de bulunan tarihi yapıların koruma kullanma ilkesi gözetilerek gelecek nesillere aktarılması için gerekli restorasyon çalışmaları yapılarak turizm kazandırılması gerekmektedir. Ayrıca, 1. derece arkeolojik ve kentsel sit alanı içerisinde bulunan Kayaköy’de yaşanan kaçak yapılaşmanın önüne geçilmesi için Kayaköy’ün tarihi dokusuna uygun bir imar planının hazırlanmalıdır.

(FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 62

Deniz taşımacılığında kullanılan günlük gezi tekneleri yeterince denetlenmediği için deniz kirliliğine sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgenin ticaret hacmi göz önüne alınarak sayısı fazla olan günlük gezi teknelerinin sayıları sınırlandırılmalı ve daha sıkı denetim uygulanmalıdır.

(MARMARİS TİCARET ODASI)

Sorun 63

Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu, ‘Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu Donanımlı Dalış Yönetmeliği’ hükümlerine dayanarak CMAS dışındaki dalış sertifikalandırma sistemlerine ait sertifikaları bulunan dalcılar için izin belgesi yahut denklik belgesi adı altında ek belge alınması ve ilave ücret ödenmesi.

Çözüm Önerisi

Rekabet Kurumu yönetmeliğın değiştirilmesi için görüş bildirmiş ise de sonuç alınamamıştır. Bu sektörün gelişmesi ve turizme katkısının artarak sürmesi için ilgili yönetmeliğın, diğeri dahil sertifikalandırma firmalarına da eşit şekilde ticaret yapma hak ve yetkisi vermesi amacıyla değiştirilmesi gerekmektedir.

(MARMARİS TİCARET ODASI)

Sorun 64

Bölgedeki büyük market zincirlerinin ve alış veriş merkezlerinin şehir merkezinde yapılandırılması, hem çarpık kentleşmeye hem de plansız ticaret alanlarının oluşmasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Büyük market zincirlerinin ve alış veriş merkezlerinin planlı bir şekilde şehir dışında oluşturulacak ticari alanlarda faaliyet göstermeleri sağlanmalıdır.

(MARMARİS TİCARET ODASI)

Sorun 65

Doğu Karadeniz bölgesi turizm kapasitesinin verimli kullanılamaması.

Çözüm Önerisi

İmar yasasında değişiklikler yapılarak dağ ve yayla turizmi konusunda yapılaşma konusunda yaşanan sıkıntıların ortadan kaldırılması ve doğaya uygun turizm alternatiflerinin geliştirilmesi

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 66

Alternatif turizm alanlarının yeterince desteklenmemesi.

Çözüm Önerisi

Van'da Spor ve Kongre Turizmüne yönelik teşvikler ve Kamu Yatırımları arttırılmalı. Van Stadyumu tamamlanarak faaliyete geçmeli. Kültür varlıklarının restorasyonu ile alternatif turizm olanaklarının desteklenmesi sağlanmalı.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 67

Termal İlçe Belediyemiz ile Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından birlikte hazırlanan 1.700 dönüm alandaki bölgede sağlık turizmi ve turizm tesislerinin yapılmasının önündeki engellerinin kaldırılması.

Çözüm Önerisi

Çevre dernekleri tarafından açılan iptal davalarına atanan bilirkişi heyetlerinin ekonomik gelişmeleri de göz etmesi. Ekonomik bilirkişi raporlarının da talep edilmesinin sağlanması önemlidir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 68

İlimizdeki Jeotermal ve M.Ö 1650 Yıllarına Dayanan Kerkenes Harabeleri

Çözüm Önerisi

İlimizdeki jeotermal kaynakların turizme kazandırılması için teşviklerin organize edilmesi gerekmektedir. M.Ö 1650 yıllarına dayanan Kerkenes Harabeleri'nin kazı çalışmalarına hız verilmesi bölgeye yerli ve yabancı turistlerin getirilmesi açısından çok önemlidir.

(SORGUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 69

İlçemizdeki şifalı sulardan yeterince faydalanılmıyor

Çözüm Önerisi

Haymana şifalı sularının tanıtımı yapılmalı ve tesisler yapılması konusunda teşvikler sağlanmalı

(HAYMANA TİCARET ODASI)

Sorun 70

Yüksek kültürel mirasa sahip ilçeler bu mirasın korunması, yaşatılması ve önemli bir turizm değeri olarak pazarlanması için yerel kaynaklarını kullanmaktadırlar. Bu kaynak sınırlı olduğundan dolayı efektif bir sonuç elde edilememekte, bu alanlarda ciddi boşluklar yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yüksek kültürel mirasa sahip ilçelerde bu mirasın korunması, UNESCO listesine alınmasının teşvik edilmesi, tanıtım için destek verilmesi

(SELÇUK TİCARET ODASI)

Sorun 71

Safranbolu'nun en önemli sorunu tarihi değerlerin sayısının fazla olmasından dolayı, sayıya oranlar restorasyon ödeneklerinin yetersiz olmasıdır.1.186 tescilli kültür varlığının bulunmasına karşın her yıl yaklaşık 10-15 taşınmazın restorasyonu yapılabilmektedir.

Çözüm Önerisi

Safranbolu için restorasyon ödeneği oluşturulması

(SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 72

Boğazlıyan İlçesi'nde bulunan Cavlak Mevkii'ni turizm alanı olarak belirlenmesi.

Cavlak Mevkii, Nevşehir Kozaklı İlçesi'ne 35 KM mesafede bulunmaktadır. Kozaklı İlçesi termal turizm anlamında Türkiye'nin gözde bölgeleri içerisindedir. Bu kadar yakın bir mesafede Boğazlıyan İlçesi'nin turizm alanında gelişmesini beklemek, turizm yatırımları için cazibe merkezi haline gelmesi ihtimali düşüktür.

Çözüm Önerisi

Kuru ve sulu tarımda Türkiye'nin önde gelen yerleşim birimlerinden olan Boğazlıyan İlçesi'ni seracılıkta da ön sıralara yerleştirmek mümkündür. Kayseri Başyazıcıoğlu A.Ş.'nin kurmuş olduğu serada şu anda hali hazırda 60 kişi çalışmakta ve 58 dönümlük arazide domates yetiştirmektedirler. Kendilerinin bölgenin tarım arazisi olması nedeniyle soğuk kaynak suyu ruhsatı alamamalarından sadece 58 dönümlük arazide domates yetiştirebilmektedirler. Alanın turizm arazisinden tarım arazisine dönüştürüldüğü takdirde bölgenin en büyük seralarının Boğazlıyan İlçesi'ne kurulması beklenmektedir.

(BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Maliye Bakanlığı

Sorun 1

Ticaret Borsalarının borsa yeri ve tesisi yapacak araziyi bulma ve temin etme imkanları sınırlıdır.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının borsa yeri niteliğindeki tesisleri kurabilmeleri için kamu arazilerinin bedelsiz veya harca esas değer üzerinden borsalara verilmesi gerekir. Bunun için 4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmazların Değerlendirilmesine Dair Kanununun 4'üncü maddesinin 03.07.2003 tarih, 4916 Sayılı Yasanın 3. Maddesi ile konuların ek fıkrasındaki “(.....) harca esas değer üzerinden doğrudan satılabilir” hükmünün, son kelimesinin “satılır” şeklinde değiştirilmesi ve yine aynı kanuna bedelsiz arsa tahsisini mümkün kılan hüküm konulması sağlanmalıdır.

(ANKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ile atıkların bedelli alınmasına başlanmıştır. Ancak Türkiye Belediyeler Birliği'nin Danıştay'a açtığı davada Danıştay; “bedelsiz şartı aranmaksızın” ibaresinin kaldırılması ve ambalaj atıklarının bedelsiz alınmasına karar vermiştir.

Çözüm Önerisi

Danıştay'ın ambalaj atıklarının bedelsiz alınmasına karar vermesi, sanayicilerimizi mağdur etmiştir. Bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 3

2872 sayılı Kanunla atık su toplama, arıtma ve bertaraf ücreti ile katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı düzenlenmiştir. Ancak ilgili ücretlerin belirlenmesinde, ilçe belediyelerinin uygulamaları değişkenlik göstermektedir.

Çözüm Önerisi

2872 sayılı Kanunla atık su toplama, arıtma ve bertaraf ücreti ile katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı düzenlenmiştir. Ancak ilgili ücretlerin belirlenmesinde, ilçe belediyelerinin uygulamaları değişkenlik göstermektedir. Söz konusu dengesizlik ortadan kaldırılmalı, uygulama birliği ve yeknesaklık sağlanmalıdır.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 4

KDV Uygulama Tebliği'nin bazı maddeleri düzenlenmelidir. Madde 57'deki para cezaları kaldırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

KDV iade raporlarının DAB olmadan düzenlenmesi sağlanmalıdır. Nakit iade taleplerinin YMM raporları ile yapılır hale getirilmesi sağlanmalıdır. Madde 57'deki idari yaptırımlar ve para cezaları Türk ve yabancı bayrak gözetmeden kaldırılmalıdır.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 5

Diğer ülkelerle rekabet eşitliği ve 2023'teki ihracat potansiyeline ulaşılabilmesi için denizcilik sektörümüz, devlet teşvik politikasında öncelikli sektör olmalı, filomuz dünyanın en büyük ilk on filosu arasında yer almalıdır.

Çözüm Önerisi

Türk dış ticaret yüklerinin taşınmasında Türk bayraklı gemilerin payı artırılmalıdır. Türk Koster Filosu acilen yenilenmesi zarureti bulunmaktadır. Petrol tankerleri ve LNG gemi yatırımlarına ağırlık verilmelidir. Yeni nesil gemi üretimine yatırım yapan tersanelere destek verilmelidir. Kombine karayolu, denizyolu, demiryolu taşımacılığı geliştirilmelidir. Dış ticaret firmalarının ithalatlarını FOB ihracatlarını CIF yapmaları teşvik edilmelidir. Türk firmalarının yüklerinin Türk Filosu tarafından taşınması için navlun teşviki verilmelidir.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 6

Tüm işletmelerde yatırım ve stoktaki mallara ait birikmiş KDV tutarları ciddi bir maliyet ve finansman unsuru olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Birçok ülkede olduğu gibi 3'er aylık dönemlerde devlet ve mükellef hesaplaşmalı; ödemeler karşılıklı olarak yapılmalıdır.

(ANTALYA TİCARET BORSASI)

Sorun 7

Belediyelere, genel bütçe vergi gelirlerinden nüfusları oranında pay aktarılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Belediyelere genel vergi gelirlerinden aktarılan payın kentin nüfusu oranında değil özellikle yazlık bölgeler için gelen ziyaretçiler de dikkate alınarak yapılmalıdır.

(KUŞADASI TİCARET ODASI)

Sorun 8

Mazot fiyatlarının yüksekliği sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım üreticilerinin kullandığı mazot fiyatlarında ÖTV ve KDV indirimi uygulanmalı veya Bakanlığın destekleri gerçek mazot sarfiyatı dikkate alınarak yükseltmelidir.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 9

Vergi dairelerinde personel eksikliği, vergi iadelerinde yaşanan sorunlar bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Vergi dairesinde daha sağlıklı bir vergilendirmenin yapılabilmesi için Cizre Vergi Dairesi'ne 7 gelir uzman yardımcısı kadrosunun ihdas edilerek atama yapılması talep edilmektedir.

(CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Bölgemizde bulunan Serhat Kalınma Ajansı, Kars-Ardahan-Iğdır-Ağrı illerini kapsamaktadır. Ancak verilen teşviklerde KDV muafiyetinin bulunmaması sebebiyle verilen hibe fayda getirmemiştir. Birçok firma desteklerden faydalanamamıştır.

Çözüm Önerisi

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının desteklerine KDV muafiyeti uygulanması talep edilmektedir.

(IĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

İlimizde hayvancılığın yeterince gelişmemesi sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Karma yemde KDV oranının yüzde 1'e düşürülmesi ve silaj üretimine ağırlık verilmesi yönündeki çalışmalar ile girdi maliyetlerinin aşağıya çekilmesi, organize hayvancılık bölgelerinin kurulması için gerekli arazi ve altyapının devlet tarafından sağlanması, karma yem kontrollerinin sıklıkla yapılması gerekmektedir.

(BURDUR TİCARET BORSASI)

Sorun 12

Yüksek girdi maliyetleri sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Girdilerde en çok paya sahip mazot ve gübre desteğinin çiftçilerimize doğrudan katkısı sağlanmalıdır. Bu bağlamda çiftçiye verilen mazotta ÖTV ve KDV, gübrede KDV indirimine gidilmelidir.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Tarım sektöründeki girdi maliyetlerinin (elektrik, mazot, gübre, ilaç, tohum) dünya fiyatlarının çok üzerinde olması sektörü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretim için kullanılan mazotta ÖTV kaldırılmalı, tarımsal üretimde yenilebilir enerjinin kullanımı teşvik edilmelidir. Tarımsal üretim için kullanılan gübre için sübvansiyon uygulanmalıdır.

(ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Tavas bölgemizde hayvancılık önemli geçim kaynaklarından olup, bölge insanımız hayvancılığı modern kurallara göre yapmaya çalışmaktadır fakat hayvancılığın önünde girdi fiyatlarının (yem vs.) yüksekliği kar marjını oldukça zorlamakta getiriye ayakta kalmayı zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık önündeki problemlerden biri girdi fiyatlarındaki yüksekliktir. Dolayısıyla yem ve sütteki yüzde 8 KDV oranı hayvancılık ile meşgul bölge insanımızın emeğini koruyamayacak duruma düşürmektedir. Bu KDV oranının yüzde 1 seviyelerine çekilmesi hayvancılık ile meşgul ve bölgemize en büyük desteği veren iş istihdamı ve ekonomiyi canlı tutan insanımıza büyük katkı sağlayacaktır.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 15

Tarımsal üretim ve ürün planlamasına önem verilmelidir.

Çözüm Önerisi

Milli bir tarım politikası benimsenmesi, üretim deseni ve üretim miktarı planlanması yapılarak milli bir tarım stratejisi oluşturulmalıdır. Tarımsal ve hayvansal üretimimizin kayıt altına alınması sağlanmalıdır. Tarımsal üretim maliyetinde önemli bir yer tutan mazotta ÖTV ve KDV, gübrede KDV indirimine gidilmelidir. TMO kanalıyla hububat ürünlerinin ekimi öncesi müdahale alım fiyatlarının açıklanması üreticinin karar vermesini kolaylaştıracaktır. Bölgemizde yürütülen, ancak çok ağır işleyen arazi toplulaştırması çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir. Toprak analizi, belirli bir yüzölçümü aranmaksızın tüm topraklar için zorunlu hale getirilmelidir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 16

Tarımsal ve hayvansal üretimin kayıt altına alınması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Tarım ürünlerinde desteklemeye dahil tüm ürünlerde borsa tescili aranması uygulaması 2011 yılından itibaren hayata geçirilmiştir. Bu uygulama tarımda kayıt dışı sorununu ve haksız destekleme ödemelerini sonlandırmakla beraber devam ettirilmelidir. Borsalarda fiilen satılan hayvanların da prim sistemine dâhil edilmesi gerekmekte, salon satışlarını teşvik etmek üzere belirli bir süreyle stopaj vergisi alınmaması da değerlendirilmelidir. Hayvan park ve pazar yerlerinin Ticaret Borsaları tarafından işletilmesi gerekmektedir. Tarım ürünlerinin girdi ve çıktılarının KDV oranlarının eşitlenmesi, kayıt dışı ekonomiyi azaltacak ve vergi gelirlerinin artmasını sağlayacaktır.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 17

Tarım ve hayvancılık ürünleri alım satımı arasındaki KDV uyumsuzluğu sektörü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Et ve süt ürünleri ile yem sektöründeki KDV yüzde 1'e indirilmelidir.

(ELAZIĞ TİCARET BORSASI)

Sorun 18

Hayvan sevkiyatları, zirai ve hayvansal ürünlerin sevkiyatı don olaylarına yönelik algı çalışmaları yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Hayvan sevkiyatlarında zirai ve hayvansal ürünlerin sevkiyatında borsa tescil beyannamesinin istenilmesi vergi kaybı, kayıt dışı ekonominin, vergi kaçakçılığının önüne geçilecektir.

(İĞDIR TİCARET BORSASI)

Sorun 19

Tarım sektörünün en önemli girdilerinin başında mazot ve gübre gelmektedir. Özellikle gübre fiyatlarındaki yüksek maliyet çiftçilerin daha az gübre kullanmalarına neden olmakta ve böylece ürün rekoltesinde ciddi düşüş olmaktadır. Tarımsal alanda kullanılan mazot ile gübreye destek sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Çiftçilerin tarımsal faaliyetlerde kullandıkları mazot ve gübredeki KDV oranı indirilmelidir.

(BAYINDIR TİCARET ODASI)

Sorun 20

İlimizde canlı hayvan alım satımı yapan kişi ve firmalar kayıt dışı ilçelerden il dışına hayvan sevki yaparak istatistiki bilgi ve vergi ziyanına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimizde canlı hayvan alım satımı yapan işletmeler diğer üretici işletmelerden tamamen ayrılmalıdır. ve vergi mükellefiyeti için alım satım yapan işletmelerin denetimleri kriterleri ve standartları oluşturulmalıdır. Alım satımlar borsaya bildirilmelidir. İl dışına hayvan sevkleri sırasında irsaliye veya borsa alım satım belgesi istenmelidir. Aksi halde çalıntı mal da sevk edilebilmektedir.

(KARS TİCARET BORSASI)

Sorun 21

Tarımsal üretim maliyetlerinin fazlalığı sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımda üretim maliyetlerinin düşürülmesi için girdi destekleri artırılmalıdır. Özellikle gübre, mazot ve ilaç gibi temel girdilerdeki KDV oranı düşürülmelidir.

(BABAESKİ TİCARET BORSASI)

Sorun 22

Tarımsal üretimde kullanılan enerji ve akaryakıt maliyetleri yüksek olduğundan çiftçiler üretim yapmakta zorlanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle tarımsal üretimde kullanılan elektrik ve mazot üzerinden alınan vergilerin kaldırılması gerekmektedir.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 23

Tarımsal üretim yapan çiftçilerden yapılan Bağ-Kur prim tevkifatı uygulamasının yarattığı sorunlar bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal Üretim Yapan Çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan Bağ-Kur prim tevkifatı uygulaması kaldırılmalıdır.

(OSMANIYE TİCARET BORSASI)

Sorun 24

Tarıma dayalı sanayide, hammadde olarak ithal edilen, üretim açığı olan ürünlere “özel üretim teşvikleri” verilmesinin gerekliliği (Türkiye’de özellikle bitkisel yağ, tekstil, deri, un, konserve, dondurulmuş gıda gibi alanlarda Türkiye’de önemli kapasitelere sahip tesisler bulunmaktadır).

Çözüm Önerisi

Bu tesislerin birçoğu maalesef hammaddeyi çeşitli ülkelerden ithal etmekte ya da eksik kapasiteyle çalışmak durumunda kalarak daha az katma değer üretmektedir. Türkiye’nin uluslararası piyasalarda diğer ürün gruplarıyla karşılaştırıldığında üstünlüğe sahip olduğu üzüm, pamuk gibi katma değer üreten ürünlerinin üretim teşviklerinin daha etkili hale getirilmelidir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 25

Vergi ve SGK primi gibi borçlara ilişkin af veya yapılandırma beklentilerinin oluşturduğu haksız rekabet bulunmaktadır. Torba yasa uygulamalarının olumlu sonuçlarının yanında; af ve yapılandırma ile ilgili çok sık yasal düzenleme yapılması, kamuoyunda sürekli vergi veya prim affı beklentisine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu durum vergi ve sosyal güvenlik bilincinin yeterince yerleşmemesine, ilgili kurumun etkin, tutarlı ve adaletli bir takip sistemini uygulayamamasına neden olmaktadır. Prim ödemeleri ve diğer tüm yasal düzenlemelere zamanında ve eksiksiz uyum gösteren firmaları, özellikle ihracatçıları ödüllendirecek gündemdeki yeşil pasaport ve VIP hizmeti düzenlemesinin gerçekleştirilmelidir. Sisteme sadakati pekiştiren yüzde 5’lik SGK prim indiriminin daha etkili olacak şekilde yüzde 10 oranına yükseltilmesi ya da yıllar itibariyle kademeli artış göstermelidir. Benzer uygulamanın vergi ödemelerinde de düzenlenmelidir.

(MANİSA TİCARET BORSASI)

Sorun 26

Akhisar’da üretilen zeytinin yüzde 80’i sofralık, yüzde 20’si yağlık olarak değerlendiriliyor. Akhisarlı üreticimiz eskiden beri sofralık zeytine yoğunlaşmıştır. Devlet zeytinyağına destek veriyor fakat sofralık zeytine prim desteği verilmiyor.

Çözüm Önerisi

Türkiye’de yeşil zeytinin yüzde 75’i, siyah zeytinin yüzde 35’i şehrimizden sağlanıyor. Sofralık zeytincilik ve zeytinyağı aynı hammaddeyi kullanan ama çok farklı sanayilerdir. Çiftçi, sofralık zeytin üretirken daha fazla emek ve girdi kullanıyor. Sürdürülebilir zeytin çiftçiliği bu bölgelerde istihdamın korunması demektir. Bizim istediğimiz 25 kuruşluk destek sayesinde kayıt dışılık da önlenerek devletin kasasına daha fazla para girişi olacaktır. Yasal satışların artması ile haksız rekabetin ortadan kalkacağını ve genel bir kalite artışı yaşanacağını ayrıca tüketici talebinin de artacağını düşünüyoruz.

(AKHISAR TİCARET BORSASI)

Sorun 27

Doğrudan gelir desteği çiftçimize nefes aldırın bir uygulamaydı. Çiftçimiz mahsulünü hasat edene kadar bu destekleme sayesinde ihtiyaçlarını giderebiliyordu. Ancak 2014 yılı itibari ile bu desteklemeler son bulmuştur.

Çözüm Önerisi

Doğrudan gelir desteği uygulamasının 2015 sonrasında da devam etmesi sağlanmalıdır.

(TERME TİCARET BORSASI)

Sorun 28

İlçemizde bulunan Organize Sanayi Bölgesinde yaklaşık 1.650 kişi ve ilçe genelinde yaklaşık 8.000 kişi istihdam edilmektedir. SGK primlerinde uygulanan indirim sona ermesiyle, proje halinde olan 2 yeni fabrikanın yatırımının iptali ve istihdamda kayıplar oluşmaya başlamıştır.

Çözüm Önerisi

2014 itibariyle sona eren SGK prim oranlarında indirimin yeniden revize edilmesi talep edilmektedir.

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Ülkemizde ve ilçemizde, haftanın belirli günleri kurulan, sosyete pazarı olarak adlandırılan ve hukuki dayanağı olmayan bu pazarlar kayıt dışı ekonominin en önemli nedenlerinden birisidir.

Çözüm Önerisi

Haftanın belirli günleri kurulan, sosyete pazarı olarak adlandırılan ve hukuki dayanağı olmayan pazarlar kayıt dışı ekonominin örneklerinden birisidir. Kayıt dışı ekonomi ile etkin bir şekilde mücadele edilmelidir.

(KUŞADASI TİCARET ODASI)

Sorun 30

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı ve bu yasaya ilişkin çıkacak yönetmelikler hakkında ticaret borsalarının daha fazla söz sahibi olması yasa ile kurulacak komisyon ve benzeri organlarda temsil edilmesi ticaret borsaları ile daha fazla istişare edilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Perakende sektörünü düzenleyen Kanun ivedilikle çıkarılmalı ve stratejik ticari plan komisyonunda ticaret borsalarının da temsil edilmesi gerekmektedir. Vergisel olarak haksız rekabet doğması sebebiyle gıda sektöründe toptancıların perakende satışlarının engellenmesi gerekmektedir.

(İSTANBUL TİCARET BORSASI)

Sorun 31

Lisanslı depoculuk ülkemizde tarımsal ürünlerin depolanması ve pazarlanmasında yeni bir uygulamadır. Lisanslı depoların etkin bir şekilde çalışması için belirli bir süre desteklenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Lisanslı Depolarda depolanan ürünlerin depolama maliyetlerinin, tarım sigortasında olduğu gibi, makul bir süre yüzde 50 oranında desteklenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI)

Sorun 32

Kepek, bulgur ve arpa kırmasındaki KDV oranı yüksektir.

Çözüm Önerisi

Karaman ekonomisinde önemli yer tutan kepek, bulgur ve arpa kırmasındaki KDV oranları yüzde 8'den, yüzde 1'e düşürülmelidir.

(KARAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 33

Seyahat acenteleri ve sıcak hava balon firmalarının vergisel problemleri halledilmelidir.

Çözüm Önerisi

Seyahat acenteleri ve balonculuk sektörü bölgenin en büyük istihdam kaynaklarından birisidir. Bu sektörlerin önünün açılarak üzerindeki gereksiz yüklerin kaldırılması istihdam sayısını artırabilecektir. Sektör turizme hitap etmesine karşın KDV uygulaması bu sektörde yüzde 18 olarak karşımıza çıkmaktadır. Alımlarını yüzde 8 olarak yapan acenteler, yüzde 18 olarak çıkış yaptıkları için sektör üzerinde haksız bir vergi yükü oluşturmaktadır. Bu sektördeki KDV turizm sektöründeki yüzde 8 oranına indirilmelidir.

(NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 34

Peşin vergi sistemi yeniden gözden geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Yüksek enflasyon döneminde uygulamaya başlanan peşin vergiden vazgeçilmeli ve uygulama normalleştirilmelidir.

(DİNAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 35

Stok affı çıkarılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Stok affından yararlanacak mükellef sayısının artması için, malın tabii olduğu katma değer vergisi oranının yarıya indirilmesi veya hasılatın gelir / kurumlar vergisi matrahının hesaplanmasında dikkate alınmamasıdır.

(AMASYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Çeltikte katma değer vergisi yüzde 1 olup, pirinçte yüzde 8 kavuzda da yüzde 18'dir. Girdinin yüzde 1, çıktının yüzde 8 ve yüzde 18 olması sektördeki işletmeleri mali açıdan zorlamaktadır. Girdi ve çıktı KDV oranlarının eşitlenmesi ekonomideki kayıt dışılığı azaltacak ve devletin vergi geliri artacaktır.

Çözüm Önerisi

Bulgur sektöründe olduğu gibi, çeltik ve pirinç sektörü için de, kayıt dışılığı ortadan kaldıracak, vergi ödeme kolaylığı sağlayacak KDV düzenlemeleri yapılmalıdır.

(GÖNEN TİCARET ODASI)

Sorun 37

Ham deri tevkifat oranları ve KDV oranlarının yüksek olması nedeniyle sektöre olumsuz etkileri vardır. ÖTV mükellefi olan firmaların vergi dairesi mükellefiyetlerinin ilçeden il vergi dairelerine alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ham deri tevkifat oranları sıfırlanmalı yada makul düzeye çekilmelidir. KDV oranları ise yüzde 8 den yüzde 1'e düşürülerek kayıt dışının önüne geçilmelidir. ÖTV Mükellefiyetleri nedeniyle ilçenin önde gelen firmalarının vergi dairesi değişikliğine gidilerek il vergi daireleri bünyesine alınmasının önüne geçilerek il ilçe ayrımı yapılmadan ihtisas vergi dairesi neresi ise mükellefiyetin orada kalması sağlanmalıdır.

(GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Yem sektöründe faaliyet gösteren firmalar yemin yüzde 60'ını müstahsil ile almaktadır. KDV'li satışları yüzde 8'dir. Bu nedenle KDV ödemeleri peşin olmakta fakat firmalar satışlarını 6-8 ay vadeli satmaktadırlar. Yem üretim sektöründe KDV oranlarının revize edilmesi sektör açısından yararlı olacaktır.

Çözüm Önerisi

Yem sektöründe faaliyet gösteren firmalar sektörün yapısı gereği satışlarını 6-8 ay vadeli yapmaktadır. Ancak KDV ödemeleri peşin yapılmaktadır. Bu durum sektörü zor durumda bırakmaktadır. Yem üretim sektöründe KDV oranlarının revize edilmesi sektör açısından yararlı olacaktır.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

Gıda ürünlerinde yüzde 8 olan KDV oranı ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Et, süt ürünleri, yumurta, yem, pirinç v.s. gıda ürünlerinde yüzde 8 olan KDV oranı, özellikle rekabet edebilirlik açısından yüzde 1'e düşürülmelidir.

(ÇORUM TİCARET BORSASI)

Sorun 40

Emsallerinde KDV'nin yüzde 1 iken pirinçte KDV'nin halen yüzde 8 olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bulgur ve benzeri ürünlerde KDV yüzde 1 iken, pirinçte KDV yüzde 8'dir. Bu durum pirinçe emsal olan ürünlerde haksız rekabete neden olmakta, bölge ekonomimizi olumsuz etkilemektedir. Çeltik sektörünü kayıt altına almada ve emsal ürünler ile haksız rekabeti ortadan kaldırma adına pirinçte de KDV'nin yüzde 1 olması gerekmektedir.

(KEŞAN TİCARET BORSASI)

Sorun 41

Isparta dünya gül üretiminin yüzde 65'ini tek başına karşılıyor. Dünyanın en ünlü parfüm üreticilerine hammadde sağlıyoruz. Bu konuda en büyük rakibimiz Bulgaristan ancak ülkemizde gül üreticisine analiz ve gübre desteği hariç bir destek verilmiyor. En önemli yük ise yüzde 18'lik KDV'dir.

(ISPARTA TİCARET BORSASI)

Sorun 42

Vergi ve sosyal güvenlik borçlarının yeniden yapılandırılmasına yönelik yeni bir düzenleme yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

6111 sayılı Kanun kapsamında vadesi geçmiş borçlarını ödeyemeyen mükelleflere 6111 sayılı kanun uyarınca ödenecek taksitlerin yanı sıra cari borçlarında ödenmesi yükümlülüğünün getirilmesi, yeni ödeme zorlukları ile karşılaşılmasına neden olmuştur. Bu nedenle vergi ve sosyal güvenlik borçlarının 5 yıl süre ile yeniden yapılandırılmasına yönelik bir düzenleme yapılmasının hem ekonomimize katkı sağlaması hem de tahsili zorlaşan devlet alacaklarının ödenebilmesi açısından yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

(İZMİR TİCARET ODASI)

Sorun 43

Küçük Menderes havzasında bulunan süt ürünleri imalatçılarının en büyük sorunu süt mullerindeki KDV oranının yüksek olmasıdır.

Çözüm Önerisi

Süt ve süt ürünleri ürünlerindeki yüzde 8'lik KDV oranının yüzde 1'e düşürülmelidir.

(ÖDEMiŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 44

Vergi dairesi olmaması sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mut'a vergi dairesi açılması sağlanmalıdır.

(MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 45

Her türlü kamu alacaklarının tahsilinde izlenen sert tutum tüccarın ticaretini engeller hale gelmiştir. KDV iadelerinde dosyaların sonuçlanması uzun zaman almaktadır. Mali denetimlerin geriye doğru uzun vadeli olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Denizden ve kumsaldan faydalanmak için kıyı kullanımları, tarımsal ve diğer kamu malı kullanımlarına, uzun vadeli Ecrimisil tahakkukları ve tahsilâtında izlenen yol Bodrum ekonomisini felç edecek boyuttadır. Haksız rekabet oluşturan kayıt dışılık ile mücadele öncelikli olmalıdır. Geriye doğru yapılan vergi denetimlerinde, ölçüsüz cezalandırma yerine özendirici uyarı yöntemi benimsenmelidir. Ecrimisil konusu gerçekçi bir yasal altyapıya kavuşturulmalı, tahakkuk ettirilmiş olanların takibi durdurulmalıdır. Kamu alacaklarının tahsilinde tüccarın ticari faaliyetini imkânsızlaştıran uygulamalara derhal son verilmelidir.

(BODRUM TİCARET ODASI)

Sorun 46

Ülkemizde 950 bin ton çeltik üretiliyor. Üretimden ortalama 600 bin ton pirinç üretimi yapılırken. Bunun 150 bin tonu kayıtlı, 450 bin tonu kayıt dışı satılıyor. Pirincin yüzde 8 KDV oranı nedeniyle kayıt dışı pirinç satışlarından KDV ile gelir vergisi kaybı ve kaçağı ortalama 300 milyon TL civarındadır.

Çözüm Önerisi

Pirinçte uygulanan KDV oranının yüzde 1'e çekilmesi sağlanmalıdır.

(BAFRA TİCARET BORSASI)

Sorun 47

Kayıt dışı ekonomiyi ortaya çıkaran en önemli sebeplerin başında vergilendirme gelmektedir. Çeltik fabrikalarımız çeltiği yüzde 1 KDV ile alırken, pirinci yüzde 8 KDV ile satmak zorunda kalmaktadırlar. Bu KDV yükü çeltik sanayicisinin belini bükmektedir.

Çözüm Önerisi

Pirinçte uygulanan KDV oranının en azından yüzde 1'e çekilmesi gerekmektedir.

(TERME TİCARET BORSASI)

Sorun 48

Şehir rantının vergilendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Şehir rantının kurumlar vergisinden düşük bir oranda vergilendirilmesi talep edilmektedir.

(ŞANLIURFA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Uşak'ın en önemli üretimlerinden olan deri sektöründe, 34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP nolu müstahzarlar, üretimde kullanılmaktadır. Madeni yağın akaryakıt olarak kullanılmasını önlemek adına genel olarak GTİP kodu açılımında yağ ibaresi bulunan tüm ürünlere ÖTV uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi

34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP kodunun açılımı Dokumaya elverişli maddelerin, deri ve köselenin, post ve kürklerin veya diğer maddelerin işlenmesine mahsus müstahzarlar olarak geçmektedir. Bahse konu yağların ithalat fiyatları motorin fiyatlarının üzerindedir. Bu sebeple ÖTV uygulanmasının geçerliliği bulunmamaktadır. Yakıt amaçlı kullanılan müstahzarlar ile 34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP nolu müstahzarların birbirinden ayrı olarak değerlendirilmesi ve ÖTV'nin 34.03.11.000000 ve 34.03.91.000000 GTİP kodlu müstahzarlardan kaldırılması, deri sektöründe girdi maliyetlerinin düşürülerek deri sektöründeki sıkıntının giderilmesi talep edilmektedir.

(UŞAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 50

Uşak; tekstil, pet, kauçuk ve deride; geri dönüşümden üretim yapmakta, 15.000 kişi istihdam ile 500.000 ton/yıl atık geri kazanılmakta, bunun 260.000 Ton/yıl tekstil telefleri geri dönüşümü olmaktadır. Bu rakam Türkiye'nin yüzde 30'luk pamuk üretimidir. Ancak tekstil telefleri hurda kapsamında değildir.

Çözüm Önerisi

3065 sayılı Kanununun (17/4-g) maddesi gereğince "... ile metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıklarının teslimi KDV' den istisna edildiği halde Terzihanelerde ve hazır giyim atölyelerinde oluşan tekstil kırpıntılar; hurda kapsamında değildir. Dolayısıyla KDV'den müstesna değildir, yüzde 8 KDV uygulanmaktadır. Tekstil teleflerinin de diğer ürünler gibi hurda kapsamına alınması ve KDV'den müstesna olması gerekmektedir. Ayrıca; Gelir Vergisi Kanunu 94/13-b maddesi gereğince tekstil telefleri hurda sayılmadığından teleflerin toplanması esnasında yüzde 5 stopaj alınmaktadır. Bu rakamın da diğer hurda mal alımları gibi yüzde 2 oranına çekilmesi gerekmektedir.

(UŞAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 51

Deprem Sonrası 2011 - 2014 yılları arasında tahakkuk eden vergiler sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Deprem Sonrası 2011 - 2014 yılları arasında tahakkuk eden vergilerin terkin edilmesi, özellikle deprem sonrası oluşan ekonomik suçlara ilişkin sicil affının getirilmesi, haciz bırakılan araçların bekletildiği alanların araç mezarlığına dönüşmesi nedeniyle buradaki araçların kaldırılması, toplum yararına çalışma programı kapsamında istihdam edilen çalışanların yeni bir yöntemle tekrar istihdamlarının sağlanması gerekmektedir.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Cizre Vergi Dairesi'nin personel yetersizliği nedeniyle, ihracat iadeleri aksamaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle KDV iadelerindeki sıkıntıların giderilmesi ve Vergi dairesinde daha sağlıklı bir vergilendirmenin yapılabilmesi için Cizre vergi dairesi kadrosunun artırılmalıdır.

(CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 1

Öğrencilerin imkânlarının kısıtlı olması.

Çözüm Önerisi

Öncelikle ilçe kütüphanesinin modernize edilmesi, kitapların artırılması, kütüphanede internet ortamının geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerinde kütüphanelere ilgisinin artırılmasına yönelik tanıtım faaliyetleri yapılması gerekmektedir.

(BOLVADİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Bilecik Üniversitesine bağlı olarak planlanan Bozüyük Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulunun ilçemizde bir an önce inşaatının tamamlanması ve açılması.

Çözüm Önerisi

İlçemizde Bilecik Üniversitesine bağlı olarak planlanan Bozüyük Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulunun bir an önce inşaatının tamamlanması ve açılması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Acıpayam ziraat fakültesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Acıpayam'a 4 yıllık ziraat fakültesinin getirilmesi sağlanmalıdır.

(ACIPAYAM TİCARET ODASI)

Sorun 4

Gerek işsizliğin önlenmesi ve gerekse ticaret ve sanayimizin ihtiyacı olan ara eleman ihtiyacının karşılanması için Meslek Liselerinin sayılarının ve bölümlerinin geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Birliğimizin destekleri ile uygulanmakta olan UMEM projesi ile ilgili genişletilmiş toplantıların düzenlenmesi.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Kırşehir’de ve Mucur’da kalifiye ara eleman açığı olması nedeni ile teknik liselerde sektörlerin ihtiyaçları araştırılarak yeni bölümlerin açılması.

Çözüm Önerisi

Ara eleman açıklarının kapatılabilmesi için Teknik liselerde sektörlerin ihtiyacına göre yeni bölümler açılmalıdır.

(KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Ankara ili bünyesindeki üniversitelerin, İlçelere yönelik yeterli akademik çalışmalarının bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Ankara ili bünyesindeki üniversiteleri, İlçelere yönelik akademik çalışmalarda bulunmalı. Ankara’nın İlçelerine yönelik ar-ge yapılarak, ön plana çıkan özelliklerin akademik çalışmalarla geliştirilmesi, akademik programlar düzenleyerek kalkınmalarında öncülük yapmaları önem arz etmektedir. Her ilçenin kendi has özelliklerinin tespit edilerek, bu varlıkların en verimli şekilde nasıl kullanılacağı ve geliştirileceği araştırılmalı

(POLATLI TİCARET BORSASI)

Sorun 7

İnsangücü ve kaynağının geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin meslek haritalarının oluşturulması ve bu çerçevede istihdam politikalarının belirlenmesi, Nitelikli eleman yetiştirilmesine yönelik olarak eğitim alanında özel sektörün yatırımlar yapmasının teşvik edilmesi, İşbaşında eğitim uygulamalarının yaygınlaştırılması, Meslek eğitiminde ve insan kaynaklarının geliştirilmesinde meslek odalarının, meslek derneklerinin ve OSB’lerin aktif olarak yer alması, Üniversitelerin ve akademik kriterlerinin sanayiyi destekleyecek ve ÜSİ özendirerek şekilde yeniden düzenlenmesi, Ara eleman eksikliğinin giderilmesi için mesleki eğitimin güçlendirilmesi, Sanayide istihdam için Mesleki Yeterlilik Belgesinin zorunlu olması.

(ANKARA SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Teknik ve mesleki eğitim veren okullardaki donanım eksikliği, meslek liselerinde başarısız öğrencilerin okuması gerektiği algısı gibi sorunlardan dolayı yetişmiş ara eleman sıkıntısı oluşmaktadır. Bu durum, sanayicinin nitelikli eleman bulmasına engel olmakta, üretimi olumsuz yönde etkilemektedir

Çözüm Önerisi

Öğrenciler ilköğretim çağlarında mesleki eğitime yönlendirilmelidir ve özendirilmelidir. 4 yıllık lise eğitimi 6 yıla çıkarılıp son 2 yılı işyerlerinde olmak koşuluyla staj süresinin askerlikten sayılması şeklinde cazip hale getirilmelidir. Mesleki eğitim veren okulların donanımları artırılmalıdır. Öğrenciler kaliteli eğitim materyalleri ile eğitimlerine devam etmelidir. Mesleki ve teknik eğitim veren liselerin sayısı düz liselere eşit hatta üzerinde olacak şekilde artırılmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET ODASI)

Sorun 9

İnşaatı süren fakülte YÖK tarafından bitirilmelidir ve yeni bir fakülte yapılmalıdır

Çözüm Önerisi

Söke'de halen inşası süren mimarlık ve tasarım fakültelerinin inşaatının ve yeni yapılacak olan fakülte binasının YÖK tarafından yapılması sağlanmalıdır.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Sorun 10

Ara meslek elemanı sorunu

Çözüm Önerisi

Susurluk ilçemizdeki ara eleman sorununu çözmek için Ticaret Meslek Lisesi açılması önem taşımaktadır.

(SURULUK TİCARET VE SANAYİ ODASI/SUSURLUK TİCARET BORSASI)

Sorun 11

Üniversitelerinin Mühendislik Fakülteleri bölümlerini işletmecilik ve yöneticilik eğitimi ile entegre etmeleri.

Çözüm Önerisi

Devlet üniversiteleri, özel ve vakıf üniversitelerinin tamamında olması gereken, gıda, ziraat ve veterinerlik fakültelerinde teorik mesleki eğitimleri ile birlikte işletme ve ekonomi dersleri faaliyete geçirilmeli, mezun olan bir genç, işletmenin teknik hususları ile ekonomik ve rantabl yönetimi hususlarında da donanımlı olmaları sağlanmalıdır. Devlet üniversitelerinde uygulaması ilk etapta zor olabilecek bu eğitim modelinin vakıf üniversiteleri önderliğinde uygulamaya geçilmesi yetkin ve donanım sahibi gençlerin yetişmesinde rol oynayacaktır. Bu eğitim modeline özel sektörün de destek vereceği şüphesizdir.

(BURSA TİCARET BORSASI)

Sorun 12

Yetişmiş nitelikli eleman ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için İznik'te Ziraat Fakültesi ve Turizm Otelcilik Fakültesi açılması önem taşımaktadır.

(İZNİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Mustafakemalpaşa ilçemizde Dört Yıllık Fakültenin Olmaması

Çözüm Önerisi

Mustafa Kemal Paşa'ya 4 yıllık fakülte açılmasının ilçe ekonomisine çok büyük katkısı olacaktır.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET BORSASI)

Sorun 14

Tavas merkez ve mahallelerinde çalışma alanlarımızdan olan Kale ve Beyağaç ilçelerimizdeki tarım sektörü ekonomimize büyük katkı sağlamaktadır. Fakat büyük potansiyel olan bu sektörün akademik desteğe ihtiyacı söz konusudur. Çiftçimize eğitim desteğinin verilmesi zarurettir

Çözüm Önerisi

Tarım sektöründeki çiftçimize akademik olarak destek Pamukkale üniversitesi Tavas meslek yüksekokulundaki bir kaç bölüm ile olmakta olup, bu yeterli değildir. Dolayısıyla tarım sektöründeki çiftçimize her türlü konuda akademik desteğin ziraat fakültesinin açılması ile olabileceği düşünülmektedir. Ziraat fakültesi ile akademik olarak çiftçimizin alacağı destek ile toprak daha iyi kullanılabilir, ürün çeşitliliği ve isabetli ürün ekimine gidilecektir.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 15

İllerde Organize Sanayi Bölgesi Yönetimleri tarafından kurulan veya kurulacak olan Meslek Liselerinde öğrenci başına olan devlet yardımı en az 10 bin TL'ye yükseltilmelidir. (07.09.2013 tarih ve 28758 sayılı Resmi Gazetede yer alan Öğretim Desteği Tebliği Hakkında.)

Çözüm Önerisi

Bilindiği üzere Organize Sanayi Bölgelerindeki Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarında Öğrenim Gören Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğ kapsamında 2013-2014 öğretim yılında bölümlere göre değişmekle birlikte öğrenci başına 3.800 TL ile 5.500 TL arasında destek verilmiştir. Halen ülkemizin çeşitli illerinde faaliyete geçen OSB Meslek Liselerindeki öğrenci başına maliyetlerin beklentinin oldukça üzerinde seyrettiği tespit edilmiştir. Bu bakımdan devletin öğrenci başına katkı tutarını en az 10 bin TL'ye çıkartmasıyla, meslek lisesi yatırımlarında ciddi bir canlanma ortaya çıkacak ve sanayinin insan gücü ihtiyacı ciddi boyutta azaltılmış olacaktır.

(ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Gaziantep ilinin çok büyük oranda göç alması nedeniyle ne kadar yatırım yapılırsa yapılsın okullarımızın ve öğretmenlerimizin çabaları eğitim seviyesinin düşmesine engel olamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Okul ve öğretmenlerin sayısının yetersizliği kabul edilerek her fırsatta bu yetersizliğin giderilmesi
- Göçler nedeniyle farklı kültürdeki çocuklara karma eğitim verilmesi yerine çocukların algı seviyelerinin tespit edilerek sınıflandırılması ve böylece daha nitelikli eğitim verilmesinin sağlanması

(GAZİANTEP TİCARET BORSASI)

Sorun 17

Bayındır İlçesi ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu için özellikle ziraat, orman, veterinerlik fakültelerinin ilçemizde yer alması, ilçe gelişimi ve büyükşehirlerin yükünün azaltılması konusunda etkili olacak ve öğrencilere daha az maliyetli ve daha kaliteli bir eğitim ortamı sunulabilecektir.

Çözüm Önerisi

Bayındır İlçesi ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu için özellikle ziraat, orman, veterinerlik fakültelerinin ilçemizde yer alması, ilçe gelişimi ve büyükşehirlerin yükünün azaltılması konusunda etkili olacak ve öğrencilere daha az maliyetli ve daha kaliteli bir eğitim ortamı sunulabilecektir.

(BAYINDIR TİCARET ODASI)

Sorun 18

2014 yılı içerisinde yapılan Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS)' na katılan 2000 öğrencimiz sınav için İzmir, Tire ve Ödemiş'e gitmektedir. Bu durum öğrencilerimizin hem vaktini hem de performansını olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Artan nüfus dikkate alınarak, YGS ve LYS sınavlarının Torbalı ilçesinde de düzenlenmesi sağlanmalı

(TORBALI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Birçok dünya markasına ev sahipliği yapan ilçemizde mesleki eğitim yetersizliği dolayısıyla kalifiye eleman sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu sebeple üreticinin ilçe dışından kalifiye eleman getirmesi ilçe istihdamını olumsuz yönde etkilemektedir. Aynı zamanda ilçedeki okul sayısı da yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kalifiye çalışan sıkıntısına çözüm için Torbalı meslek lisesine yeni bölümler açılmalı, Torbalı'da Fen Lisesi ile meslek yüksekokulları ve fakülteler kurulmalıdır.

(TORBALI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Şehrimizdeki organize sanayi bölgesinin aktif olmaması

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgesinin daha aktif hale getirilmesi için bölgede Teknik Lise Açılması sağlanmalıdır.

(KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

İlçemizdeki üniversitenin yüksekokul olması

Çözüm Önerisi

Doğanhisar ilçesinin ekonomisine katkı sağlaması amacı ile ilçeye yeni yüksekokul ve 4 yıllık bölümlerin yapılması önemlidir.

(DOĞANHİSAR TİCARET ODASI)

Sorun 22

2014 yılı itibariyle büyükşehir olan Manisa, ikinci bir üniversiteye ihtiyaç duymaktadır

Çözüm Önerisi

Manisa sanayisi, sahip olduğu lojistik avantajlar ile bölgesel kalkınmada önemli bir rol oynamakta, dış ticaret fazlası üreterek ülkemizin cari açık mücadelesine katkı sağlamakta. İlimizde yan ve ana sanayicilerin reel sektöre yönelik politikalar üreten üniversiteye ihtiyacı bulunmakta. Ancak bu şekilde alınan patent sayısı, üretilen ürünlerin ortalama kg fiyatı artışı sağlanabilecek. İlimizde son yıllarda sanayide yapılan atılımlarla birlikte nüfus gittikçe artmakta, nitelikli eleman ve yetenekli insan kaynağına ihtiyaç duyulmakta. Ayrıca suç oranının azlığı, trafik sorunun olmayışı, tek vasıta ile ulaşım sağlanabilmesi, düşük yaşam bedelleri, staj imkânları öğrenciler için büyük avantaj sağlayabilecek

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 23

Aslında sorun bölgesel değil geneldir. Son 15-20 yıldaki Milli Eğitim politikaları eğitim kalitesini düşürmüştür. Eğitim sistemi adeta yap-boz tahtasına dönmüştür. Bölgemizde öğretmen açığı neredeyse yok denecek kadar azdır. Özellikle Birinci kademedeki Taşımali eğitim başlıca bir sorun olup öğrenci

Çözüm Önerisi

Genel politikada bir ülke şartlarını sağlayacak standartlara kavuşulursa bölgesel sorunlarda çözülmüş olur. Birinci kademedeki Taşımali Eğitim yerine Yatılı Bölge Okulları çözüm yollarından biri olabilir.

(GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Sanayi kuruluşlarında en çok ihtiyaç duyulan ara eleman sıkıntısı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Meslek Yüksek Okulu mezunu ara eleman sıkıntısının hat safhada olduğu ülkemizde Meslek Yüksek okullarına daha fazla önem verilmesini Lise mezunu çocuklarımızın ülkemiz ekonomisine katkı sağlayacak ve istihdam yaratacak kişiler olarak yetiştirilmesini beklemekteyiz.

(TURGUTLU TİCARET BORSASI)

Sorun 25

Bölgenin eğitim sorunu

Çözüm Önerisi

Okul sayısı artırılmalıdır.

(KIZILTEPE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Nusaybin İlçemizde (YGS) Yüksek Öğretime Giriş Sınavı

Çözüm Önerisi

Nusaybin'de Yükseköğretime Giriş Sınavının yapılması

(NUSAYBİN TİCARET BORSASI)

Sorun 27

54 ilden büyük olan, 350 bin civarında nüfusu ve 80 bin civarında öğrencisi ile Tarsus'ta üniversite ihtiyacı büyüktür.

Çözüm Önerisi

Tarsus a devlet üniversitesi açılmalı

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Kalifiye eleman bulunamaması ve girişimcilik eğitimlerinin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Bu konuda hem Niğde Üniversitesi bünyesinde bölgemizdeki yatırımcılara nitelikli kalifiye eleman yetiştirilmesi için bölümler açılmalı, hem de ilçemizde bu konu ile ilgili teknik liseler açılarak kalifiye eleman yetiştirilmesi sağlanabilir. Girişimcilik konusunda daha fazla eğitim verilerek girişimcilerin önünü açmak gerekmektedir. Eğitim, girişimcilik sorununun temelindeki bir diğer etkidir. Ülke genelinde ilköğretim kurumlarında girişimcilik ve iş kurma üzerine seçmeli dersler ya da eğitimlerin verilmesi aile iktisadı, temel işletmecilik, iş kurma, iş geliştirme gibi hususlara da değinilerek gençlerin küçük yaştan itibaren bu konularda bilgi sahibi olması ve istek geliştirmesi sağlanabilir.

(BOR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

Hayrabolu'da Ziraat Fakültesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bölgemiz verimli topraklara sahip bir tarım bölgesi olduğu için Hayrabolu ilçesine Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi' ne bağlı Ziraat Fakültesi açması ilçe ekonomisi için önemlidir.

Namık Kemal Üniversitesi bünyesindeki Hayrabolu Meslek Yüksekokulu'nda yeni programların açılması ve öğrenci kontenjanlarının artırılması ile yeni Büyükşehir olan Tekirdağ'da Hayrabolu'ya bir Fakülte açılması ilçe ekonomisini canlandıracak ve yerel halkın gelirinin artmasıyla göçün önüne geçecektir.

(HAYRABOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

İnşaatı süren fakültelerin çalışmalarının hız kazandırılması,Hızlı Trenin faaliyete geçmemesi, Tıp Fakültemizin açılmış olmasına rağmen eğitime tam geçmemiş olması,Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı kapsamında ilimize bir Teknopark kurulması için destek verilmesi,

Çözüm Önerisi

Hızlı tren çalışmaları ile birlikte potansiyeli artacak olan Yozgat'ta inşaatı süren fakülte çalışmaları hızla tamamlanmalı, Tıp fakültesinin tam olarak faaliyete geçmesi sağlanmalı ve Teknopark kurulması ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

(YOZGAT TİCARET BORSASI)

Sorun 31

Üniversite bölümleri ve yurt sorunu.

Çözüm Önerisi

Boğazlıyan'da bulunan Bozok Üniversitesi şu an sadece iki bölümde öğrenci kabul etmektedir. Bölümlerini çoğaltılması ve öğrencilerin yurt sorununun acilen giderilmesi gerekmektedir.

(BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Meslek Liselerinde uygulamalı eleman yetiştirilememesi

Çözüm Önerisi

Meslek Liselerinin teşvikinin sisteminin oturtulamaması, öğrencilerin proje hazırlatılması ve okullarda KOBİ ve KOSGEB alanında bilgilendirilmesi ve teşvik edilmesi

(ŞEFAATLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

İlçemiz Alaplı'nın Eğitim konusunda önemli eksiklikleri vardır. Merkezde ilköğretim ve lise binalarının yetersiz olması ve kullanım miadını doldurması ,eski olması ve nüfusumuzun artması dolayısıyla çocuklarımız sabahçı öğlenci olarak eğitim almaktadır.3 ilköğretim okulu ve 2 lise binasına gerekmede

Çözüm Önerisi

Zonguldak Alaplı ilçesine eksik okulların yapılması

(ALAPLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 34

Bölge sanayicisinin en önemli sorunlarından bir diğeri eğitim eksikliğidir. Günümüz bilgi toplumdur. Sanayi işletmelerini ilgilendiren üretim ve tüketime yönelik konularda sürekli bir teknolojik gelişme yaşanmaktadır. Ancak işletmelerimizin büyük bir kısmının bilgi altyapısı yetersizdir.

Çözüm Önerisi

İşletmelere üniversiteler ve uzman kuruluşlarca eğitim verilmesi

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 35

Hizmet sektöründe ve üretim alanlarında faaliyet gösteren üyelerimizin en büyük sorunu nitelikli eleman bulamamadır. İş hayatının en büyük sorunlarından biri nitelikli eleman sorunudur.

Çözüm Önerisi

Meslek liselerinin yeniden yapılandırılarak özendirilmesi çok önem arz etmektedir. Başarılı öğrencilerin meslek liselerini tercih edebileceği sisteme geçilmesi gerekmektedir. Mesleki Yeterlilik Kurumunun odalar ile müşterek çalışarak sektörde geçerli olan fakat itibarı olmayan mesleklere itibar kazandırması ve talep edilebilir standartlara yükselten çalışmalar yapılması gerekmektedir. Sertifikalı eğitimler konusunda MEB tarafından destekli bir şekilde odalara yetki verilmesiyle bu konuda odaların tek yetkili mesleki eğitim merkezleri haline getirilmesi mümkündür.

(ANKARA TİCARET ODASI)

Sorun 36

Sorun kategorisi: İstihdam Sorun Bölümü: Çankırı ili merkez il ve ilçelerinde işsizlik sorunu olmasına rağmen imalat sektöründe nitelikli, yarı nitelikli ya da nitelsiz eleman bulma sorununun yaşanması.

Çözüm Önerisi

Çankırı ilinde eleman ihtiyacı olan alanlara talebi arttırmak için Çankırı Karatekin Üniversitesi'nin imkânlarının geliştirilmeli ve üniversite imkanları kullanılarak imalat sektöründe çalışmanın özendirilmesi sağlanmalıdır. Üniversitenin desteği ile uygun anketler yapılarak imalat sektörü yerine güvenlik görevlisi ya da buna benzer geçici işlerde çalışmak isteme sebeplerinin ortaya çıkarılması sağlanmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET BORSASI)

Sorun 37

İstanbul, son 50-60 yılda, çok hızlı bir büyüme ve dönüşüm süreci geçirmektedir. Bu ekonomik dönüşüme paralel olarak, katma değeri yüksek ekonomik faaliyetlerin ihtiyaç duyduğu insan kaynağının yetiştirilmesi ve mevcut işgücünün bu bağlamda dönüşüme ayak uydurabilmesi büyük önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Sanayinin mesleki eğitim çalışmaları, tüm yatırımları ve harcamaları vergisel anlamda desteklenmelidir. Özel mesleki eğitim kurumlarının gelişimi özendirilmelidir. Özel sektörün eğitim yatırımları için bedelsiz arsa tahsisi ya da vergi indirimleri vb. destekler uygulamaya geçirilmelidir.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Sanayicilerin meslek standartlarına uygun kalifiye insan gücüne ihtiyaç duyması

Çözüm Önerisi

OSB'lerde Meslek Lisesi kurulması zorunlu hale getirilmesi. Böylece OSB'ler sanayi çeşitliliği ve öğrencilere sunduğu staj imkânları ile mesleki eğitimin tamamlanmasında önemli bir rol oynayarak, teoriği pratikte uygulayarak bilgi ve becerilerini geliştirebilecektir.

(EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI)

Sorun 39

Sanayicilerimizin nitelikli işgücü sorunu

Çözüm Önerisi

Üniversitelerde meslek hayatının gerekliliklerine uygun teknik bölümler açılması, öğrencilere sadece teorik bilgi değil pratikte de uygulayabileceği bilgi aktarımının sağlanması

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Bölgemizde özellikle imalat sektöründe nitelikli eleman bulunmaktadır

Çözüm Önerisi

Meslek liselerinin Odalara bağlanması bu soruna çözüm getirecektir

(NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Sakarya'da Üniversite ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Sakarya'da ikinci bir üniversite kurulması için her yönüyle potansiyel bulunmaktadır. Mevcut üniversitenin kapasitesi, öğrenci potansiyeli ve yönetilebilirliğin zorlaşması sebebiyle ilde ikinci üniversitenin mutlaka kurulması gerekliliği görülmektedir

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 42

İlin Ankara'ya yakın olması nedeniyle, ilde çalışanların ve üniversite öğrencilerinin Kırıkkale'de yerleşmemeleri ve alışverişlerini büyük ölçüde Ankara'dan yapmaları, ilde ticaretin hareketlenmesini yavaşlatmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimiz Ankara'ya yakın olduğu için çalışanlar ve öğrenciler ikamet için Ankara'yı tercih etmektedir. Çalışanları ve öğrencileri ilimizde tutabilmek için verilen çabalara devletimizin de destek vermesi gerekmektedir. Üniversite'nin fakülte açması ve yeni yurtlar yapılması halinde bu sorun çözülebilir.

(KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 1

1-Bölgedeki iller arasında kalkınmada, eğitimde, sağlıkta dengesiz büyümeler büyük sıkıntı yaratmaktadır. 2-Tarımsal alanda iyi ve sürekli tarım politikalarının olmayışı, ürün deseninin belirlenmemesi, fiyat istikrarının olmayışı. 3-Tarımsal üretimimizin olmazsa olmazı su kaynaklarımızın tükenmesi.

Çözüm Önerisi

Tarımda su ihtiyacı olan bölgeye acilen dış havzalardan su getirilmelidir.

(AKSARAY TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Başbakanlığın, 16.06.2012 tarih 2012/15 sayılı Genelgesi ile Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve Orman İzinleri için Orman Genel Müdürlüğü tarafından verilen madencilikte yeni ocak izinleri Başbakanlığa bağlandı. Bu sebeple, sektördeki sıkıntılar 2014 yılında da devam edecektir.

Çözüm Önerisi

Ocak ve ruhsat işlemleri ile ilgili izinlerin yeniden Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) ve Orman Genel Müdürlüğü tarafından verilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

(AYDIN SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Tarımsal sulama ve içme suyu

Çözüm Önerisi

İlçemiz ve bölgemizin tarımsal sulama ve içme suyu ihtiyacı yer altı kaynaklarından sağlanması ekonomik ve ekolojik denge anlamında olumsuzluk yaratmaktadır. Yıllardır sürüncemede olan Karadere ve Reşit barajlarının bir an önce programa alınması ve ivedilikle bitirilmesi çok önemlidir.

(BALIKESİR TİCARET BORSASI)

Sorun 4

Şehrin ticari alanlarının yeterli olmaması. Özellikle yeni yatırımcılara yer gösterilememektedir.

Çözüm Önerisi

Orman ve mera vasfını yitirmiş alanların kadastro işlemlerinin yapılarak ticari yatırımlara açılması sağlanmalıdır

(BİNGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Bolu'da sanayi teşvikinin belediye tarafından istenmemesi. Bolu'nun tarımsal sıkıntıları ve tarım arazilerinin azalması, belediyenin 18. madde uygulaması kısacası şehrin düzensiz büyümesi. Bolu'nun ciddi anlamda personel sıkıntısı çekmesi

Çözüm Önerisi

Bolu'daki verimli tarım arazilerinin imara açılması engellenmelidir.

(BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Tarımsal sulama sıkıntısı

Çözüm Önerisi

Hamzalı, Koyun Baba Barajları ve Kızılırmak suyunun bölgede tarımsal sulamada kullanımı sağlanmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET BORSASI)

Sorun 7

Sulama sıkıntısı

Çözüm Önerisi

Alaca da yapımı yıllar öncesinde başlayan Koçhisar Barajı'nın bir an önce bitirilerek sulu tarıma geçilmesi alternatif ürünler ekilerek verim artışına neden olacaktır.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 8

Sulama

Çözüm Önerisi

Sungurlu ilçesinde arazisi tarıma elverişlidir ancak verimli kullanılamamaktadır. Bu kapsamda bölgemizdeki akarsular sulu tarım için değerlendirilmelidir.

(SUNGURLU TİCARET BORSASI)

Sorun 9

Sera bölgesi sorunları, termal sıcak su ve çamur kaplıcaları sorunları

Çözüm Önerisi

Sarayköy ilçemiz sera bölgesi olmasına rağmen ilerleme sağlayamadı. Seracılığın teşvik edilerek ve altyapı işlemlerinin bitirilerek aşılması, Termal sıcak su ve çamur kaplıcaları ile ilgili tanıtımların fazlaştırılması ve teşvik edilmesi

(SARAYKÖY TİCARET ODASI)

Sorun 10

Sulama sistemlerinin geliştirilmesi ve tarımsal kuraklıkla mücadele

Çözüm Önerisi

Edirne'de 25 yıllık ekonomik ömrünü tamamlamış olanlar olmak üzere sulama kanalları yeraltından kapalı kanallara dönüştürülmeli, arazileri küçük parçalı olan üreticilerin damlama ve yağmurlama sulama sistemleri kullanması için başta düşük faizli kredi olmak üzere özel destekler verilmelidir. Ergene nehrinin ıslah çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 11

Hamzadere barajının sulama faaliyetlerine başlamaması

Çözüm Önerisi

330 bin dönüm araziye sulayacak olan, İpsala, Keşan, Enez başta olmak üzere tüm bölgemiz için hayati önemdeki Hamzadere Barajı şu an 30 bin dönüm araziye sulamaktadır. Köylere giden sulama kanalları bir an önce yapılmalıdır. Böylece bölgemizde yılda iki ürün almak mümkün olacaktır.

(İPSALA TİCARET BORSASI)

Sorun 12

Kahramanmaraş bir tekstil şehri olduğu kadar aynı zaman da bir tarım şehridir. Tarım arazileri sulama sorunları yaşamaktalar. İlimizde yapımı devam eden Sulama kanalının acilen hızlandırılarak devreye alınması ve çevre barajlardan daha fazla su verilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kartalkaya Barajından Kahramanmaraş daha fazla su verilmesi ve sulama kanallarının yapımı hızlandırılmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 13

Kilis büyük bir su sıkıntısı yaşamaktadır. 2007 yılında Seve Barajının devreye girmesi de sorunu çözmeye yetmemiştir. Şehre 3 günde bir dönüşümlü olarak su verilebilmektedir. Suriyeli sığınmacılardan dolayı su ihtiyacı 3 kat artmıştır.

Çözüm Önerisi

Yukarı Afrın Barajının ve Yukarı Afrın Barajı İçme Suyu İsale Hattı'nın acilen ihale edilerek inşaatına başlanması

(KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

İlçede 475.000 dekarlık alanda sulu tarım yapılmakta olup, bu arazilerden 2013 yılı itibariyle yaklaşık 1.000.000 ton ürün elde edilmiştir. Yer altı su kaynakları gün geçtikçe azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Karapınar İlçesinin su kaynaklarını zenginleştirecek "Kızılırmak Projesi" acilen hayata geçirilmelidir.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 15

GAP (Güney Doğu Anadolu Projesi)

Çözüm Önerisi

GAP Mardin kanallarının ve depolama alanının bir an evvel hayata geçirilmesi

(KIZILTEPE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Çekerek Süreyya Bey Barajının Zile İlçesine taşınması için sulama kanallarının olmayışı Zile için dezavantajdır.

Çözüm Önerisi

Çekerek Süreyya Bey Barajının Zile ilçesine taşınması yönünde sulama kanallarının bir an önce yapılması

(ZİLE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

Filyos Çayı'nın ıslahı ile ilgili sedde ve baraj çalışmalarının tamamlanmaması

Çözüm Önerisi

Siyasi iradenin projelere sahip çıkması, Filyos Çayı'nın sedde içine alınması

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Düzce'nin İSKİ İstanbul Uzak Su Havzası konumunda oluşu yatırımcılara yüksek tutarlarda ilave arıtma tesisi maliyeti yüklemektedir.

Çözüm Önerisi

Arıtma tesisleri finansmanında ve kurulumunda İSKİ nin sorumlu olması ya da bu yatırımlar ile ilgili ilave hibe ve desteklerin bulunması gerekmektedir.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bölgenin en büyük geçim kaynağı olan tarım Ergene kirliliği sebebi ile büyük sıkıntıdadır. Aynı zamanda sulu tarım için Çakmak barajı çok önemli bir projedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde sulu tarıma geçiş için önemli olan Çakmak Barajı ve dağıtım kanallarının ihalesi bir an önce bitirilerek proje hayata geçirilmelidir.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Doğaltaş Maden ve Mermer ocakları ile Ormancılık yasa ve yönetmeliklerindeki katı uygulamalar firmalar ve kurumlar arasında anlaşmazlıklara sebep olmaktadır. Mermer atıkları Orman Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hem de Belediyeler ile sorun olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ormancılık yasa ve yönetmelikleri ülke ekonomisine katkı sağlaması amacı ile yeniden gözden geçirilmeli ve daha yapıcı bir hal almalıdır.

(ISPARTA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

Orman ve tarım arazilerinin amacı dışında kullanılması

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki orman ve tarım arazilerinin imara açılması kesinlikle engellenmelidir.

(BABAESKİ TİCARET BORSASI)

Sorun 22

Beyşehir Gölü ve havzası için bir çevre düzenlemesi gerekliliği

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en büyük tatlı su kaynağı olan Beyşehir Gölü ve Havzasında planlı bir çevre düzenlemesi yapılmalıdır.

(BEYŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 23

Bölgemiz Türkiye'nin en az yağış alan bölgesi olması nedeni ile, tarımda büyük sıkıntılar yaşamakta, yeraltı suları çekilmekte

Çözüm Önerisi

Acilen kapalı sistem sulama kanallarına geçilmelidir, çiftçilerin kapalı sulama sistemine geçişi teşvik edilmeli, çiftçiler hızla eğitilmelidir.

(EREĞLİ /KONYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Karapınar 1950 yılından itibaren ve halen erozyonla mücadele etmektedir.

Çözüm Önerisi

Erozyonla mücadeleye karşı etkinliğin artırılması için Karapınar'a Orman Müdürlüğü kurulmalıdır.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 25

Orman izinlerinin başbakanlık iznine tabi olması. Yeni ruhsatlar izinler bir kenara mevcut yıllardır çalıştığımız ocaklarımızın genişletme izinlerini alamadığımızdan yada çok geç izin verildiğinden fabrikalarımız hammadde sıkıntısı çekmekte

Çözüm Önerisi

Maden kanununun bir an önce yapılmasını veya mevcut yasalarla yönetmeliklerle devam edecekse biran önce izinlerin tekrar bakanlıklara gönderilip madencilik sektörünün önünün açılması

(BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Mersin Tarsus ihtisas organize sanayi bölgesi gıda-tarım ve tarıma dayalı toplam 900 hektar üzerine kurulması hedeflenen eski Tarsus Ankara karayolu 8.km deki alan, T.C.orman ve su işleri bakanlığınca orman alanı içerisine alınması.

Çözüm Önerisi

Mersin Tarsus ihtisas organize sanayi bölgesinin üzerine kurulması hedeflenen alanın orman alanı kapsamından çıkarılması sağlanmalıdır.

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Sapanca Gölünün kirlenmesi

Çözüm Önerisi

Bölgenin en önemli içme suyu kaynağı ve turizm merkezi olan Sapanca Gölü'nün kirlenmesinin önlenmesi ve su miktarının kontrol altında tutulabilmesi için Kocaeli ile Sapanca ilimiz arasındaki su tahsisi yeniden yapılmalı ve işletme birliği sağlanmalıdır. Gölden çekilen su kontrol altında tutulmalı yıllık üst değer limiti olan 120-136 milyon metreküp/yılı aşmamalıdır. Göl suyunun endüstriyel kullanımı kesinlikle durdurulmalı ve tek elden etkin yönetim ve denetim yapılmalıdır.

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Samsun- Merkez OSB %100 doluluk oranına ulaşmıştır. Ancak halen Samsun yeni yatırım yapmak isteyen çok sayıda yatırımcı başvuruda bulunmaktadır. Halihazırda bu ihtiyaca cevap verecek sanayi yatırım alanı bulunmamakta, sanayi parselleri oluşturulamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Havaalanından sonra Yeşilirmak'a kadar olan bölgenin sanayi alanı olarak ilan edilmesi

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 29

İlçemiz tarımda teşviklerden faydalanamıyor

Çözüm Önerisi

Tarımsal teşvikler konusunda üreticilerin bilgilendirilmesi sağlanmalı

(HAYMANA TİCARET ODASI)

Sorun 30

Polatlı ilçemizde sulu tarımın kaynağı olan Sakarya nehrinin son yıllarda sürekli kuruması ve sulu tarımda mahsulün hasat edilemeden kuruması.

Çözüm Önerisi

İnşasına karar verilen Gökpınar Barajı projesi tamamlanmalı

(POLATLI TİCARET BORSASI)

Sorun 31

İlimiz Tarım ve Hayvancılık konusunda olması gerektiği yerin çok gerisinde bulunmaktadır. Özellikle Küçük ve Büyük Baş Hayvancılık için ilimiz çok müsaittir. Ayrıca Organik tarım için yıllardır terk edilmiş köyler ve tarımsal araziler verimli ve boş olup, ekonomiye kazandırılmayı beklemektedir.

Çözüm Önerisi

Ardahan TKDK uluslararası teşvik programına dahil edilmeli, mera hayvancılığını geliştirecek ve cazip kılacak yeni teşvik ve destek programlarının geliştirilmeli, kullanılmayan tarım arazileri Organik Tarım arazisi ilan edilerek kullanılmalı

(BİNGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Tavas insanımızın en büyük geçim kaynaklarından olan tarım bölgemiz ovasında gerçekleşmektedir. Çift ürün alınamaması birçok emeğin karşılığının alınamaması ile doğru orantılıdır. Sulama çiftçimizin en önemli problemlerindedir.

Çözüm Önerisi

Tavas ovası çevrede son zamanlarda yapılan baraj, gölet ve sondaj usulüyle sulanmaya çalışılmaktadır. Zaman zaman sulama çiftçimize fazla masraf yapmak zorunda bırakılmaktadır. Zira elektrik enerjisi kullanılarak yapılan sulama masraflı olmaktadır. Baraj, göletlerdeki suyun kanallar ve borular kullanılarak yapılması planlanmış sulama projesi henüz tamamlanmamıştır. Ovanın tamamının sulama projelerine dahil edilmesi, mevcut projelerin bir an önce bitirilmesi sulama problemimizi çözecek bölge ekonomisine daha çok katkı sağlayacaktır.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 33

Tavas ovası bölgemizde büyük yeri olan tarım alanlarıdır. Bu ovamızın toprak toplulaştırılması çalışmaları devam etmektedir. Henüz bitmemiştir. Ürünlerin ise satılması problemimizdir.

Çözüm Önerisi

Tavas ovasında yapılan tarım ekonomimize büyük katkı sağlamaktadır. Tarım sektörünün problemlerinde en büyüğü toprak toplulaştırmasıdır. Toplulaştırma çalışmaları devam etmekte olup, tamamen bitirilmesi ile daha verimli hale dönüşecektir. Çift ürün alınabilecektir. Alınan ürünün bugün pazarlanması, satılması çiftçimizi zaman zaman mağdur etmektedir. Bu noktada toprak mahsülleri ofisinin tekrar ürün alımına gitmesi problemimize önemli katkı sağlayacaktır. İş istihdamına katkı sağlayacak, ürün çeşitliliği toprağın verimli kullanılması gibi faydalar sağlayacaktır. Bu açıdan toprak toplulaştırılması çalışmalarının bir an önce neticelenmesi, toprak mahsülleri ofisinin açılması sorunumuza çözümdür

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 34

Hayvancılık Sektörünün Geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

Edirne Beyaz Peynirinin canlandırılması ile verim potansiyeli düşük topraklara sahip bölgelerde yaşayan üreticilere alternatif üretim modeli oluşturmak üzere küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi, yem ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla mevcut mera alanlarının korunması ile mera ıslah çalışmalarına önem verilmesi, süttozu üretim tesisleri kurulması, hastalıkların yok edilebilmesi için ihbarı mecburi hastalık veya zoonoz hastalık nedeniyle imhasına karar verilen hayvanlara verilen tazminat ödemesinin mezbahalarda ve işletmelerde %90 olarak eşitlenmesi (işletmede tespiti halinde ödenen %75) sağlanmalıdır.

(EDİRNE TİCARET BORSASI)

Sorun 35

Eskişehir ovasında üretilen buğdaylarda kalite düşüklüğü sorunu vardır. Buğday zararlısı süne ve çok sayıda tohum (sertifikalı-sertifikasız) kullanımı en önemli olumsuz etkenlerdir. Geçtiğimiz harman döneminde Borsamıza 60 çeşit buğday gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde süne mücadelesi etkin şekilde yapılmalı, toplulaştırmalardan artan arazilerde sert kabuklu ağaçlardan oluşan yeşil adalar planlanmalıdır. Mücadelede kurumlar arası koordinasyon sağlanmalıdır. Kalite ve verimde en uygun bir kaç tohum belirlenmeli ve bu tohumlardan üretilen Buğdaylara destekleme verilmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 36

Tarım Alanlarının Sulanması ve Kuraklık

Çözüm Önerisi

Yapımı devam eden Reyhanlı Barajı ile Büyük Karaçay Projesi bir an evvel bitirilmelidir. Türkiye'den Suriye ve Irak'a verilen veya verilmesi teklif edilen su miktarı, değişen iklim şartlarına bağlanmalı ve ayarlanmalıdır. Daha sıcak ve kuru iklim şartlarına uygun tarım ürünlerine geçiş yapılmalı, organik tarım desteklenmelidir. Başta damla sulama olmak üzere yeni sulama sistemlerine geçiş zorunlu tutulmalı ve uygun yöntemler cazip hale getirilerek, teşvik edilmelidir. Hidroelektrik barajları yerine alternatif enerji üretimi ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim ve ağırlık sağlanmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Üretim ve ihracat potansiyeli yüksek tıbbi ve aromatik bitkilerin desteklenmesi: Dünya piyasalarında söz sahibi olduğumuz kekik, defne, adaçayı vb. tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim ve dış ticaretini geliştirmeye yönelik teşvik mekanizmaları yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Orman altlarından toplanan ve kültürü yapılan kekik, adaçayı biberiye gibi ürünler destekleme kapsamına alınmalı ve bu ürünler için prim ödenmelidir. Kurutulmuş sebze, yumurta, bal gibi ürünlerde uygulanan, ihracat iadesi uygulamasının tıbbi ve aromatik bitkiler için de uygulanmalıdır. Üretimin artırılmasının teşvik edilmesi amacıyla orman köylülerinden alınan ormaniye ücretinin sadece orman köylüsünü kayıt altına almasını sağlayacak şekilde 1-2 kuruş olarak belirlenmelidir.

(İZMİR TİCARET BORSASI) / (KIRIKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 38

Bölgemiz kurak bölge olduğundan su ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bölgemiz kurak bir bölge olduğu için ciddi sulama ihtiyacı vardır. Sulu tarıma geçiş için bölgemizdeki akarsuların sulama sistemlerinde kullanılmasına yönelik projeler yapılmalıdır.

Sorun 39

1-Tarımda bölgesel toprak ve iklim şartları çerçevesinde katma değeri yüksek ürünlerin teşvik edilerek, desteklenmesi

2-Sulanabilir tarım arazilerinin artırılması ve kapalı sistem sulama oranının artırılması

Çözüm Önerisi

Bölgesel oda ve borsaların, ziraat odalarının, tarım il müdürlüklerinin, toprak araştırma merkezlerinin, çevre şehircilik müdürlüklerinin, tüm belediyelerin ve sivil toplum örgütlerinin, köylerden seçilecek tarım ile uğraşan temsilcilerin oluşturacağı komisyonlarla çalışmalar yapılması.

(KIRKLARELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Sulanamayan arazilerin sulanması ve havzalar arası su transferinin yapılması için yetkili kurumların etkin olarak çalıştırılması, yetki karmaşasının önüne geçilmesi. Bölgeler arası su taşınmasının Dünya'da örnekleri mevcuttur.(Çin'deki 'Suyun Güneyden Kuzeye Dağıtılması Projesi' (GKDP) gibi.)

Çözüm Önerisi

Büyük tarım arazilerinin yanı sıra kurak bir iklime sahip ve şu an hidrolojik kuraklık yaşayan Konya Ovası'nın suyla buluşturulması için havza dışından boşa akan suların Konya Ovası'na aktarılması bir 'Devlet Projesi' olarak ele alınması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Bu proje ile KOP Bölgesi, GAP Bölgesiyle birlikte, yakın coğrafyanın gıda üssü olacaktır. Artan üretimle birlikte gelişecek olan gıda sanayisinin ihracatı cari açığımızın kapanmasına çok daha büyük katkı yapacaktır. Ülkemiz stratejik önemi daha da pekişecektir.

(KONYA SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısı bilimsel kriterlere göre acilen düzeltilmelidir. Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı maliyetleri arttırmakta, geliri düşürmekte, milli ekonomiye, tarımsal rekabete ve tüketici fiyatlarına olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım Bakanlığı'nın halen 1984 yılında çıkan 3083 numaralı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na göre uyguladığı toplulaştırma çalışmalarını, 2005 yılında çıkartılan 5403 sayılı kanuna göre kararlılıkla uygulanmalıdır.

(KONYA TİCARET BORSASI)

Sorun 42

Bölgemiz çiftçisinin elektrik masraflarının çok yüksek tutarlara ulaşması

Çözüm Önerisi

Bölgemiz çiftçisinin üzerindeki en önemli yük sulama sorunları ve enerji ihtiyacıdır Sulamanın yapılabilmesi için gerekli olan elektrik çiftçi için büyük maliyetler ortaya çıkartmaktadır. Gerekli teşviklerin ve eğitimlerin verilerek güneş enerjisi damlama ile sulama sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir

(NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 43

Tarım Alanlarının Tahribi

Çözüm Önerisi

Bölgemizde tarım alanlarının ve yeşil alanların konut kapsamında imara açılmasına kesinlikle izin verilmemelidir.

(ÜRGÜP TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 44

Terme İlçesi olarak gerek sulama gerekse içme suyu konusunda büyük sıkıntımız var. İlçemizde 20.000 ha tarım arazisi Salıpazarı barajından ya da Kumköy Regülatöründen su bekliyor. İlçemizde kanallar açılıyor, arazi istimlakleri yapılıyor ama projenin ne zaman sulamaya geçeceği halen bilinmiyor.

Çözüm Önerisi

Terme Ovasında sulanamayan 20.000 ha tarım arazisinin bir an önce sulama suyu ile buluşturulması

(TERME TİCARET BORSASI)

Sorun 45

İlçemizdeki araziyi sulama, arazi birleştirilmesi ve çiftçileri bilinçlendirme çalışmalarının yetersiz olması, eski yöntemlerle tarım yapılması.

Çözüm Önerisi

Erbaa'da sebzeçilik yapan üreticilerin mevcut su borçlarının yapılandırılması, düzenli bir su politikası uygulanması

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sağlık Bakanlığı

Sorun 1

Hidroklimatoloji hasta tedavi eğitim merkezlerinin bulunmaması

Çözüm Önerisi

Amasya bölgesinin ikliminden “kaplıca bölgesi” yaratılabilmesi için faydalanılması

(GÜMÜŞHACIKÖY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Sağlık alanında altyapı yetersizliği

Çözüm Önerisi

1 adet helikopter ambulansın Şırnak Şerafettin Elçi hava limanında bulundurulması

(CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Sağlık alanında altyapı yetersizliği

Çözüm Önerisi

Bölge hastahanelerinin kurulması

(CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Afşin Elbistan termik santralinden kaynaklı hava kirliliği ve kirlilikten kaynaklanan hastalıklar

Çözüm Önerisi

Afşin termik santral bacalarının filtrelerinin bakım ve onarımının düzenli şekilde yapılması ve filtre eksikliği olan bölümlerin eksiklerinin giderilmesi ve hava ölçüm cihazı getirilmesi sağlanmalıdır. Bölgemize hava kirliliğine bağlı hastalıklarla mücadele için geniş kapsamlı bir bölge hastanesi yapılması ve uzman kişilerin görevlendirilmesi gerekmektedir.

(AFŞİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Hastanemizde doktor sayısı yetersizdir

Çözüm Önerisi

Haymana hastanesinde eksik olan Doktor sayısı tamamlanmalı

(HAYMANA TİCARET ODASI)

Sorun 6

En kalabalık turizm beldelerinden biri olan Didim’de yaz nüfusu ortalaması 300 binin üzerindedir. Kışın 65 bin olan nüfus yoğunluğunu bile ciddi bir yoğunluğa sahip olan 50 yataklı Didim Devlet Hastanesi yazın hizmet veremez hale gelmektedir. Hastanemizde birçok branşta doktor bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Didim’de hastane bugünün ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Daha etkin ve kaliteli sağlık hizmeti verilebilmesi için modern ve personel sayısı açısından daha etkin en az 150 yataklı yeni bir hastaneye ihtiyaç duyulmaktadır.

(DİDİM TİCARET ODASI)

Sorun 7

Hastane sorunu mevcut hastanemiz 30 yataklı olup yeterli kapasitesi bulunmamaktadır. acil durumlarda yoğun bakıma giren hastalarımız Çanakkale’ye sevk edilmekte sevk esnasında mesafenin uzun oluşu nedeniyle (kış mevsiminde) ciddi kayıplara sebebiyet vermektedir.

Çözüm Önerisi

Mevcut hastanemiz 30 yataklı olup yeterli kapasitesi bulunmamaktadır. Acil durumlarda yoğun bakıma giren hastalarımız Çanakkale’ye sevk edilmekte sevk esnasında mesafenin uzun oluşu nedeniyle (kış mevsiminde) ciddi kayıplara sebebiyet vermektedir.

Özellikle yaz aylarında nüfusun 80000 e ulaşması nedeniyle mevcut hastanemiz yeterli değildir. Hastanemizin yatak kapasitesinin ve doktor sayısının acilen yükseltilmesi gerekmektedir.

(GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Erzincan Üniversitesi Mengücek Gazi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başta Erzincan olmak üzere Tunceli, Bingöl, Gümüşhane, Sivas ve Bayburt illerini kapsayan bir hizmet alanına erişmiştir. Hastane, personel ve teçhizat açısından yeterli olup nitelikli yatak kapasitesi açısından geliştirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Erzincan Üniversitesi Mengücek Gazi Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nin nitelikli yatak kapasitesini büyütmek için ek bina inşa edilmelidir.

(ERZİNCAN TİCARET BORSASI)

Sorun 9

Hatay ili Erzincan ilçesi devlet hastanesi uzman doktor yetersizliği problemi

Çözüm Önerisi

Hatay ili Erzin ilçesinde kurulu bulunan Erzin devlet hastanesi uzman doktor yetersizliği sebebiyle kapanma noktasında olup bir an önce kadın doğum, çocuk hastalıkları bölümlerine uzman doktor ataması yapılması gerekmektedir.

(ERZİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Hacettepe Üniversitesi 2007 yılında Bölge Hastanesi olarak yapılması planlanan inşaatı devir almış ve halen muallak bir şekilde 8 yıldır faaliyete geçememiştir. Geçen sürede Hacettepe Üniversitesi Kastamonu Tıp Fakültesi resmîyette kurulmuş, kadroları atanmış, öğrencileri yerleşmiştir.

Çözüm Önerisi

Hacettepe Üniversitesi Kastamonu Tıp Fakültesinin faaliyete geçirilmesi

(KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

İnebolu Devlet Hastanesi'nin doktor ve hizmet açısından yetersizliği.

Çözüm Önerisi

İnebolu Devlet Hastanesinin kapasitesinin geliştirilmesi ve uzman doktor kadrosunun artırılması

(İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Konya Ereğli İlçemizde uzun yıllar devlet hastanesi inşaatı devam etmektedir. Ayrıca doktor sıkıntısı bulunmaktadır

Çözüm Önerisi

Ereğli ilçesinde uzun yıllardır devam eden devlet hastanesi tamamlanmalı, doktor eksikliği giderilmelidir.

(EREĞLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Mevcut Devlet Hastanesinde özellikle ana dallarda doktor yetersizliği bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle Ana dallarda (Genel Cerrahi, Kadın Doğum, Çocuk vb) mevcut olan doktor yeter-sizliği bölgemizin zorunlu görev bölgesi yapılmasıyla çözüme kavuşabilir.

(GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Turgutlu Devlet Hastanemizin anjiyo servisinin olmaması mağduriyetlere sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hastane yoğun bakım katında 300 m2'lik altyapısı tamamlanmış anjiyo servisi vardır. Buraya 1 adet anjiyo cihazı verilerek, personel takviyesi yapılması durumunda Manisa ili ve ilçele-rindeki kamu hastanelerinde anjiyo hizmeti verilmemesinden doğan mağduriyetlerin gideri-leceği düşünülmektedir.

(TURGUTLU TİCARET BORSASI)

Sorun 15

İlçemizde bulunan devlet hastanesinde uzman doktor azlığı giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Niksar'da devlet hastanesine uzman doktor atanması

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Sağlıkta Hastahane,yatak,doktor ve yardımcı Personel ile ülkemizin ortalaması düzeyine çı-
karılması

Çözüm Önerisi

Bölge hastahaneleri kurulmalı. Özellikle Şırnak'a en yakın tam donanımlı hastahane 250 km mesafede Diyarbakır'da olduğundan buna büyük ihtiyaç vardır.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 1

Adana - Mersin ve Adana - Ceyhan yolunda yer alan sanayi tesisleri ile organize sanayi bölgesine işçi ulaşımı firmaların servis araçlarıyla yapılmaktadır. Bu durum hem firmaların maliyetlerini hem de şehir trafiğini menfi etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarsus İlçesinden başlayarak Adana Organize Sanayi Bölgesi'ne kadar uzanan güzergâhta belirli aralıklarla indirme-bindirme istasyonları oluşturularak banliyö seferleri başlatılmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Emirdağ - Çay arasındaki yolun yapım süreci yavaş ilerlemektedir.

Çözüm Önerisi

Emirdağ - Çay arasındaki yolun duble yol olması için çalışmalar yapılmaktadır. (İhale aşamasında). Bu yolun kısa sürede tamamlanması Ankara-Antalya arasında alternatif olan yolun kullanıcılarına hem mesafe açısından hem de seyahat güvenliği açısından kolaylık sağlayacaktır.

(BOLVADİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Yeni planlanacak olan çevre yolunun OSB bağlantısı ile ilgili planlamanın yapılması, Karayollarına ait yolların şehir merkezinde kalmasından dolayı yeni çevre yolunun planlanması ve Bartın çevreyolu şehitlik mevkiinde planlanan Karayolları çalışmasının bitirilmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni planlanacak olan çevre yolunun OSB bağlantısı ile ilgili planlamanın yapılması ve çevreyolunun bitirilmesi gerekmektedir.

(BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Bölgemizin en önemli turizm değerlerinden olan Bayburt kalesi, Çımağıl Mağarası, Aydıntepe Yer Altı Şehri gibi ilimizin turizm potansiyelleri ekonomik değere dönüştürülemiyor.

Çözüm Önerisi

Bölgedeki turistik alanların elden geçirilmesi ve gerekli altyapı çalışmalarının yapılması talep edilmektedir.

(BAYBURT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Bayburt'un demiryolu ulaşım ağında yer almaması nedeniyle özellikle taşımacılık ve hammadde girdilerinin yüksekliği firmaları sıkıntıya sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

Demiryolu ağında Bayburt güzergâhının da alternatif olarak ele alınması talep edilmektedir.

(BAYBURT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Şu an durmuş bulunan Organize Sanayi Bölgesi ve demiryolu ve liman bağlantılı düşünülen Bozüyük Lojistik Köy Projesinin acilen başlaması ve tamamlanması ve Bozüyük Yenişehir arası ulaşımın bir an önce hızlandırılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Şuan durmuş olan Organize Sanayi Bölgesi ve Bozüyük Lojistik Köy Projesinin acilen başlaması ve Bozüyük Bilecik Yenişehir arası yolun genişletme çalışmalarının hızla tamamlanması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Liman Depolama Sahalarımız ihtiyaca cevap vermemektedir.

Çözüm Önerisi

Gemlik'te 4 büyük liman bulunmaktadır. Bu limanların tam kapasite çalışabilmeleri için depolama sahalarının inşasına yönelik imar çalışmaları yapılmalı yeni sahalar oluşturulmalıdır.

(GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Mustafakemalpaşa ilçemize 3. Köprü ve Çevre Yolunun yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçemizde trafiğe alternatif başka yollar olmaması sebebiyle İlçemizi ortadan ikiye bölen Kirmasti Çayı'nda mevcut köprü gidiş ve geliş olmak üzere ilçemize hizmet etmektedir. Bu yolun şehir içinden geçmesi sebebiyle tüm ağır taşıtlar (mermer ve kum kamyonları) ilçemiz içinden geçmek zorundalar. Yapılacak olan 3. köprü ve çevre yolunun bu soruna çözüm olacaktır.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET BORSASI)

Sorun 9

Çanakkale Yat Limanı - Çanakkale Kurvaziyer İskelesi - Lâpseki Yat Limanı Balıkçı Barınağı yapılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Kentin ekonomik hayatına, turizme büyük katkı sağlayacak ÇED raporu alınmış olan Çanakkale Yat Limanı projesi hayata geçirilmelidir. Kurvaziyer iskelesi, Lâpseki Yat Limanındaki bürokratik engel ve süreçler hızla aşılmalı ve bu yatırımlar Çanakkale'ye kazandırılmalıdır.

(ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Merzifon Havaalanı'na en çok yolcu talebi Çorum'dan gelmektedir. Uçuşların batı illerini (İzmir - Antalya) kapsayacak şekilde yeni güzergâhların açılması talebimiz vardır.

Çözüm Önerisi

Merzifon Havaalanı'ndan Ege ve Akdeniz bölgelerine direk seferler açılmalıdır. Merzifon Havaalanı yer hizmetleri binası ihtiyaçlara cevap verecek şekilde modernize edilmelidir. Havaalanının, gümrük hizmetlerini verecek şekilde düşünülmesi ve orta ve uzun vadede uluslararası uçuşlara açılması ilimizin ve bölgemizin ticaret, sanayi ve turizm hayatına müspet katkı sağlayacaktır.

(ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Bölgesel havaalanı olan Merzifon Havaalanı isminin Çorum ismini içine alacak veya Bölge illerini kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesini istiyoruz.

Çözüm Önerisi

Çorum ili sınırları içerisinde havaalanı bulunmamasına rağmen, sivil trafiğe açılan ve Çorum iline 45 dk olan Merzifon havaalanının en çok yolcu talebi Çorum ilinden gelmektedir. Havaalanının kullanım yoğunluğu ve Çorum ilinin tanıtımı da düşünülerek, Merzifon Havaalanı ismine "Çorum" isminin veya bölge illerini kapsayacak şekilde bölge havaalanı isminin konulması ilimiz açısından önemlidir.

(ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Denizli - Acıpayam - Çameli Yolu ve Acıpayam - Dalaman - Köyceğiz yolunun tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Denizli - Acıpayam - Çameli Yolu ve Acıpayam - Dalaman - Köyceğiz yolunun tamamlanması sağlanmalıdır.

(ACIPAYAM TİCARET ODASI)

Sorun 13

Diyarbakır ili lojistik merkez potansiyeline sahip önemli bir bölge ilidir. Kalkınma ajansı bölge planı ve yapılan resmi başvuru sonucunda TCDD'nin yereldeki incelemesi bu durumu doğrulamakta ancak TCDD 19 lojistik merkez planlamasında Diyarbakır ili yer almamaktadır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır ilinde lojistik merkez kurulması için gerekli altyapı yatırımlarının sağlanması talep edilmektedir.

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Düzce OSB'ye TEM'den bağlantı yolu bulunmamaktadır. Bu yüzden OSB'ye lojistik sağlayan araçlar köy yollarını kullanmak zorunda kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Düzce OSB'ye TEM'den bağlantı yolu için bir an önce kamu yatırımlarından tahsis sağlanmalıdır.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Organize Sanayi Bölgemizin yol ve doğalgaz sorununun çözülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Edirne Organize Sanayi Bölgesinin yol bağlantılarının acilen ağır yük taşıyan araçların kullanımına uygun hale getirilmesi ve Organize Sanayi Bölgemizin çok yakınından geçen doğalgaz hattının OSB'ye bağlantısının yapılarak bölgenin daha cazip hale gelmesinin sağlanmalıdır.

(EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Gaziantep - Kilis arasında kurulma çalışmaları devam eden Polateli - Şahinbey OSB altyapı çalışmalarında Gaziantep - Kilis - Hatay yol bağlantısı tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Polateli - Şahinbey OSB altyapı çalışmalarında Gaziantep - Kilis - Hatay yol bağlantısı proje çalışmalarının süratlendirilmesi ve duble yol ve tünel yapımının hızlandırılması talep edilmektedir.

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Sorun 17

Doğu Karadeniz sahilini en kısa ve en rahat şekilde iç bölgelere bağlayan bir karayolu olan Giresun - Dereli - Şebinkarahisar - Sivas karayolunun en kısa sürede iyileştirilmesi ve karayolları standartlarına uygun hale getirilmesi şarttır. Kış şartları bu bölgede ulaşımın izin vermemektedir.

Çözüm Önerisi

Giresun - Dereli - Şebinkarahisar yolunun iyileştirerek Eğribel tüneli ile desteklenmesi talep edilmektedir.

(GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Erzincan - Gümüşhane - Giresun - Trabzon Demiryolu Hattı Projesi, Anadolu'nun Karadeniz'e oradan da komşu ülkelere bağlanmasının sağlanması adına atılan önemli bir adım olacaktır. Yapılan fizibilite çalışmaları sonucunda 2 güzergâh belirtilmiştir. Bu güzergâhlarda en kullanışlı olanı bu güzergâhtır.

Çözüm Önerisi

Tren yolu projesine Giresun ve Ordu'nun da dahil edilmesi talep edilmektedir.

(GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Nakliyecilerimizin sıkıntılarının giderilmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni çıkan iş güvenliği yasasında; nakliye firma çalışanlarının sürekli işyerinde bulunamayacağı dikkate alınarak, sektörün yapısına uygun düzenlemelerin yapılması yasanın uygulama kriterleri açısından gereklidir.

(KIRIKHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Gelişen Aliağa limanlarının geri hizmet alanları ile limana giden yollarının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve ayrıca yolu kullanan paydaşların tümünü kapsayan çözüm yolları bulunmalıdır. Aliağa limanlar bölgesinin sürekli artan iş hacmini gelecek dönemlerde de karşılayabilecek yol, kavşak ve demir yolu bağlantılarının kurulması büyük önem arz etmektedir. Öte yandan liman bölgesinin, limana gelen ürünlerin daha sağlıklı ortamlarda elleçlenebilmesi için çağdaş ve modern bir geri depolama alanı planlamalarının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Sürekli artan iş hacmine rağmen Aliağa limanlarında altyapı, geri hizmet alanları planlaması bulunmamaktadır. Limanların kara yolu ve demiryolu bağlantıları tamamlanmalıdır.

(ALİAGA TİCARET ODASI)

Sorun 21

Ulaşım imkânlarının kısıtlı olması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tire ilçesi tren ve karayolu bağlantıları geliştirilmelidir.

(TİRE TİCARET ODASI)

Sorun 22

Kayseri'nin kuzeye ve güneye bağlanması durgun bölgeyi hareketlendireceğinden, Karadeniz - Akdeniz otoyolu Kayseri merkezinden geçecek şekilde tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Kayseri'nin kuzeye ve güneye bağlanması bütün bölgeyi hareketlendireceğinden, Karadeniz - Akdeniz otoyolu Kayseri merkezinden geçecek şekilde tamamlanmalıdır. Yatırım henüz tamamlanmadığından; kentin 160 km uzağından geçen yolun kent merkezinden geçirilmesi için gerekli planlama hızla yapılmalıdır.

(KAYSERİ TİCARET ODASI)

Sorun 23

Turgutlu'da kavşak sayısı artırılmalı ve mevcut kavşaklarda iyileştirme çalışmaları yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir ve Manisa ile İç Anadolu arasında bir nevi köprü görevi gören ve Turgutlu'dan geçmekte olan E-96 karayolundaki kazalar yüzünden sık sık can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Bu kayıpların yaşanmasına en önemli sebep olarak; yol boyunca kavşak yetersizliğini gösterebiliriz. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından alınan bilgiler doğrultusunda E-96 Karayolu'nun Turgutlu bölümünde; günlük ortalama 20 bin aracın geçtiği, bu araçlardan 14.876'sının otomobil, 1.170'inin orta yüklü ticari taşıt, 582'sinin otobüs ve 4.164'ünün de kamyon ve römorklu taşıtlar olduğu görülmektedir. İlçemizdeki mevcut kavşakların iyileştirilmesi birçok can kaybını önleyecektir.

(TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Akdeniz Sahil Yolu Projesi için ödenek tahsisi sorunu vardır. Birbirine en uzak iki komşu il olan Mersin ve Antalya arasındaki ulaşımı, zaman bakımından yarı yarıya düşürecek, Akdeniz Sahil Yolu Projesi yapımına ödenek yetersizliği nedeniyle ara verilmiştir.

Çözüm Önerisi

Yapımında sona yaklaşan Akdeniz Sahil Yolu Projesinin sonuçlanması için gerekli olan ödeneğin sağlanması gerekmektedir.

(MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 25

Çukurova Bölgesel Havaalanı İnşasına destek talep edilmektedir. Bölgemizin dış dünya ile bağlantısı için önem arz eden Çukurova Bölgesel Havaalanı inşaatı, yüklenici firmanın yaşadığı maddi sıkıntılardan dolayı durmuştur.

Çözüm Önerisi

Çukurova Bölgesel Havaalanı inşaatının biran önce bitirilmesi için yüklenici firmanın sorununun çözümüne yönelik destek gerekmektedir.

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

Lojistik merkezler için gerekli mevzuat ve yetki karmaşasının önlenmesi gerekmektedir. Lojistik Merkezlerin İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal mevzuat bulunmaktadır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Lojistik Merkezlerin kurulmasına yönelik yetkinin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nda olduğunu belirterek talepleri karşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

2023 hedefinin gerçekleşmesine aracılık edecek, lojistik sektöründeki dağınık yapılaşmanın önlenmesi, verimliliğin sağlanabilmesi, nakliye, depolama gibi lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşürülmesi ve modlar arası entegrasyonun sağlanabilmesi için lojistik merkezlerin kurulması gerekmektedir. Lojistik merkezlerin yalnızca İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal düzenlemenin uygulanması ya da Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'na yetki devrinin yapılabilmesine yönelik yasal düzenleme yapılması sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Mersin - Antalya ve Mersin - Ankara arasındaki ulaşım altyapısı geliştirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Mersin - Antalya ve Mersin - Ankara arasındaki karayollarının standartlarının yükseltilmesi ve Mersin - Antalya arasında denizyolu taşımacılığının geliştirilmesi gerekmektedir.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 28

Tersaneler bölgesi altyapı eksikliği, Guletler için Liman ve Çekek yeri ihtiyacı, koyları yabancı teknelerin kullanımı, atık alım tesisleri Ticari veya şahıslara ait tekneler yöredeki koyları herhangi bir düzenleme olmadan kullanmakta ve yerel yat sektörüne zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

Yoğun kullanılmakta olan koylarda ve limanlarda atık alım tesisleri ve yetersiz kontrol sebebi ile kirlenme olmaktadır. Tarihler boyunca sürdürülmüş olan Gemi, Yat imalatı geleneğinin sürdürülmesi rekabet koşullarına yenik düşmektedir. Büyük boyutta olan Guletlerin ticari limanlarda konaklaması ve bakım için karaya çekilmesi fizibil olmamaktadır. Geleneksel ve yörenin sosyal yapısının ekonomik dayanağı olan sektörün alt yapısının kamu tarafından planlanması ve iyileştirilmesi gerekmektedir. Guletler için Liman ve çekek yeri yapılması gerekmektedir. Koyların kullanımının yörede yerleşik olanlar lehine düzenlenmelidir. Atık alım tesislerinin ve kontrollerin sıklaştırılmalıdır. Pazarlama sorunu yaşamakta olan Yat Sektörüne katkı sağlanmalıdır.

(BODRUM TİCARET ODASI)

Sorun 29

Güneybatı Anadolu'nun orman, tarım, maden ve sanayi ürünleri karayolu ile İzmir limanına taşınmaktadır. İzmir limanındaki yığılma zaman kaybına yol açmakta, taşıma giderlerini artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Güneybatı Anadolu'nun orman, tarım, maden ve sanayi ürünlerini en ucuz şekilde taşıyarak taşıma maliyetini düşürmek ve böylece rekabet gücünü arttırmak amacıyla Denizli - Aydın - Çine - Yatağan - Milas - Güllük Limanı demiryolu ivedilikle yapılmalıdır.

(MİLAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

Kent içi trafik hareketlerin durma noktasına gelmesi ve yeterli iç hat ve bağlantı yollarının bulunmaması nedeni ile zaman ve yakıt olarak trafikte yaşanan kayıpların gerek kent sosyal yaşamında ve gerekse öz kaynakların kaybında yarattığı olumsuz etkiler bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gerekli altyapının sağlanması için Büyükşehir Belediyesi ile Altınordu Merkez İlçe Belediyesi'nin mali, teknik ve hukuki açıdan desteklenmesi gerekmektedir.

(ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

İşletmelerin ve piyasaların yüksek nakliye maliyetleri altında faaliyet göstermesi ve rekabet şansının azalması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tren Yolu hattının Samsun - Trabzon - Sarp Kapısına bağlanacak şekilde Trans Kafkasya Bağlantı yolu olarak sahil hattından geçirilmesi ve sahil tren yolu hattının kurulması gerekmektedir.

(ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Turizm kenti olması stratejik plan içine alınan Ordu ilinin deniz yolu bağlantısının olmaması önemli bir eksikliklerdir.

Çözüm Önerisi

Ordu merkez ilçede bir adet Kurvaziyer-Feribot limanının kurulması talep edilmektedir.

(ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

Bölgemizin dış merkezlerle olan karayolu ve havayolu bağlantıları yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Osmaniye'nin karayolu ve havayolu imkanları geliştirilmelidir.

(OSMANİYE TİCARET BORSASI)

Sorun 34

TÜDEMSAŞ Fabrikasının verimli çalışabilmesi için yeni kurulacak 2. OSB'ye taşınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kamuya ait olarak Sivas'ta üretim yapan TÜDEMSAŞ Fabrikasının modernize edilerek ürün çeşitliliğinin artırılabilmesi ve kar edebilmesi için 2. OSB'ye taşınması önem arz etmektedir

(SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 35

Bitmeyen karayolu altyapı ve tadilat çalışmaları tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin birçok bölgesine nazaran bölgemizde bitmeyen ya da bitirilmeyen karayolu alt yapı çalışmaları malumunuzdur. Bir an önce hızlandırılması ve bitirilmesi gerekmektedir.

(MALKARA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

Yolcu sayısında bir problem olmamasına rağmen Tokat Havaalanı mevcut yeri ve pist açısı nedeniyle sıkıntılı durumdadır. Kargo uçakları başta olmak üzere büyük uçakların mevcut piste inmesi mümkün değildir. Küçük uçakları elinde bulunduran havayolu firmalarının insafına kalmış durumdayız.

Çözüm Önerisi

Yanlış yer tespitinden dolayı mevcut havalimanı kullanılmayan Tokat'a yeni bir havalimanı yapılması talep edilmektedir.

(TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Hopa'nın kullanılabilir alan sorunu bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hopa'da kullanılabilir alanların artırılması maksadı ile sahil dolgusu yapılması talep edilmektedir.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Mersin’de açıktaki gemilerden atık alma gemisi olmaması sorunu vardır.

Çözüm Önerisi

Mersin’de açıktaki gemilerin atıklarının alınması sağlanmalıdır. Büyükşehir belediyesi kanunu gereği yetki ve sorumluluk büyükşehir belediyesinde olup, bu hizmeti ya kendisi yapmalı ya da yapılacak bir protokol ile uygun bir şirkete devretmelidir.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 39

Van Gölü kirliliğine önlem alınmalıdır.

Çözüm Önerisi

Van Denizi kirliliğinin tehlike sınırlarına dayanması nedeniyle yerleşim alanlarının bulunduğu bölgelerde arıtma tesislerinin yapılması ve tam kapasite ile çalıştırılması sağlanmalıdır. Ayrıca nüfus yoğunluğunun giderek arttığı Van’da katı atıkların depolanması ve geri dönüşüm tesislerinde işlenerek ekonomiye kazandırılması sağlanmalıdır.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Odamız üyesi ihracatçı firmaların uluslararası rekabet ortamından daha fazla istifade etmeleri için iskele talebinde bulunmuşlardır. Arhavi’ye iskele yapılması ile bu firmalar nakliyeden ve mallarını ihraç ettikleri firmalar burada depolama yapacak olup, istihdama da katkı bulunacaktır.

Çözüm Önerisi

Arhavi’ye iskele yapılması talep edilmektedir.

(ARHAVİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Çanakkale’ye boğaz köprüsü yapılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Çanakkale boğaz köprüsü çalışmalarına hız verilmesi önem taşımaktadır.

(BİGA TİCARET BORSASI)

Sorun 42

Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatlarına Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik yürürlüğe konulmamıştır. KDV Uygulama Tebliği’nin bazı maddeleri düzenlenmelidir. Türkiye Denizcilik Çalışma Sözleşmesi’ne halen üye olmamıştır. Madde 57’deki para cezaları kaldırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Denizcilik mevzuatına yönelik olarak; Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatlarına Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik yayımlanmalıdır. KDV iade raporlarının DAB olmadan düzenlenmesi sağlanmalıdır. Nakit iade taleplerinin YMM raporları ile yapılır hale getirilmesi sağlanmalıdır. Madde 57'deki idari yaptırımlar ve para cezaları Türk ve yabancı bayrak gözetmeden kaldırılmalıdır. Kumanya ve yakıt teslimlerinde gümrük çıkış beyannamesinin (GÇB) istenmemesi, kumanya ve yakıt teslim belgesinin ispatlayıcı belge olarak istenmesi sağlanmalıdır. Türkiye'nin Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'ne üye olması sağlanmalıdır.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 43

Kıyı yapılarına devamlı işletme izni alınamamaktadır. Yapılmakta ve yapılacak kıyı yapılarında prosedürler çok uzun zaman almaktadır. Kültür ve Turizm Bölgelerinde yapılan kıyı yapılarından ek olarak işletme izin belgesi istenmektedir.

Çözüm Önerisi

Kıyı yapı sorunlarının çözümüne yönelik olarak; Kıyı Yapıları Değerlendirme Komitesi oluşturulmalı ve eski kıyı yapılarını inceleyerek işletme izni verilmeli, yeni başvurular değerlendirmeye alınarak işlemler hızlandırılmalıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Deniz Turizmi İşletme Belgesi, tüm kamu kurum ve kuruluşları için geçerli izin belgesi sayılmalıdır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından kıyı dolgu alanlarından alınan yüksek oranlı vergiler düşürülmelidir.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 44

Çanakale - Antalya arası 266 koydan 90 tanesi kullanılabilir. Koylarımız yapılaşma tehdidi altındadır. Yeni kurvaziyer limanların faaliyete geçirilmesi ve revizesi gerekmektedir. Mavi Kart Sistemine geçmeyen Yat Limanı/Marina kalmayacaktır.

Çözüm Önerisi

Deniz turizminin geliştirilebilmesi için; Gökova ve Hisarönü'nde ticari ve özel yatlar için önemli koylar belirlenmelidir. Koyların yapılaşmadan korunması için "Kıyı Master Planları" revize edilmelidir. Yapılaşmaya ve kara turizmine açılacak yerlerin tahsisleri, master planlara ve önceliklere göre belirlenmelidir. İstanbul, İzmir ve Antalya'nın analiman olacak şekilde kurvaziyer turizmine açılmalıdır. Mavi kart uygulamasına geçen il sınırları içinde kalan ancak yeterli altyapıya sahip olmayan limanlar için atık alması ve atıkların kontrolüne ilişkin Yönetmeliğin/ Genelgenin hazırlanması gerekmektedir. Yüksek marina kira bedelleri düşürülmelidir.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 45

Eximbank'ın taşımacılıkta ve gemi ve yat inşaatındaki etkinliği artırılmalıdır. Gemi ve yat inşasında önemli ölçüde devlet desteği alan Uzak Doğu ve AB tersaneleri ile rekabet eşitliği sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Eximbank'ın gemi inşa sanayi ve yan sanayisine desteği artırılarak, düşük faizli ve uzun vadeli kredi imkânı sağlanmalıdır. Ayrıca, gemi inşa ve ihracatına yönelik mevcut paket programları dışında proje bazında belirlenecek koşullarla finansman sağlanmalıdır.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 46

Diğer ülkelerle rekabet eşitliği ve 2023'teki ihracat potansiyeline ulaşılabilmesi için denizcilik sektörümüz, devlet teşvik politikasında öncelikli sektör olmalı, filomuz dünyanın en büyük ilk on filosu arasında yer almalıdır.

Çözüm Önerisi

Türk dış ticaret yüklerinin taşınmasında Türk bayraklı gemilerin payı artırılmalıdır. Türk Koster Filosu acilen yenilenmesi zarureti bulunmaktadır. Petrol tankerleri ve LNG gemi yatırımlarına ağırlık verilmelidir. Yeni nesil gemi üretimine yatırım yapan tersanelere destek verilmelidir. Kombine karayolu, denizyolu, demiryolu taşımacılığı geliştirilmelidir. Dış ticaret firmalarının ithalatlarını FOB ihracatlarını CIF yapmaları teşvik edilmelidir. Türk firmalarının yüklerinin Türk Filosu tarafından taşınması için navlun teşviki verilmelidir.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 47

Bölgemizde mendireği tamamlanmış olan ve dünyanın sayılı limanları arasında olması planlanan Kuzey Ege Limanı'nın hızlı bir şekilde ihale sürecinin tamamlanarak limana işlerlik kazandırılması gerekmektedir..

Çözüm Önerisi

Dünyanın sayılı limanları arasında olması planlanan Kuzey Ege Limanı'nın hızlı bir şekilde ihale sürecinin tamamlanarak limana işlerlik kazandırılması talep edilmektedir.

(BERGAMA TİCARET ODASI)

Sorun 48

Anamur İskelesinin yatırım programına alınması Kalkınma Bakanlığımızca olumsuz olarak değerlendirmiş olmakla beraber Anamur ve Çevresinin ekonomik olarak kalkınmasına büyük katkı sağlayarak atıl kapasiteyi ekonomiye kazandırıp istihdam yaratacak olan bu projeye bir an önce başlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Anamur ve çevresinin ekonomik olarak kalkınmasına büyük katkı sağlayarak atıl kapasiteyi ekonomiye kazandırıp istihdam yaratacak olan Anamur İskelesi projesinin bir an önce başlanması gerekmektedir.

(ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 49

Fethiye kurvaziyer turizm konusunda önemli potansiyel barındırmasına rağmen kurvaziyer limanına sahip olmadığı için kurvaziyer turizmden hak ettiği payı alamamaktadır. Yatırımcıların ilgisi ve yerel yönetimlerin talebine rağmen UDHB ihale sürecini başlatmadığı için potansiyel değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Odamızın GEKA desteğiyle Fethiye'nin kurvaziyer turizm potansiyelinin tespit edilmesi için yaptığı projede Fethiye'ye kurvaziyer liman yapılırsa limanın 2020 yılında 341 bin yolcuya hizmet vereceği hesaplanmıştır. Proje kapsamında ilgili paydaşların ve sektör temsilcilerinin katılımı ile yapılan çalıştayda paydaşlar Fethiye'de kurvaziyer liman yapılmasının gerekliliği konusunda mutabakata varmıştır. Çalışmada, kurvaziyer yatırımı yapan şirketlerin yeni destinasyon olarak Fethiye'ye ilgi gösterdiği ancak kurvaziyer limanlarının ihalesinin UDHB'nin uhdesinde olması sebebiyle bu yatırımın talebe rağmen yapılamadığı görülmüştür. İhale yapmaya yetkili kurumlar nezdinde girişimde bulunmak gerekmektedir.

(FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 50

Büyük Fatsa Limanı projesi hayata geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Fatsa Limanı projesinin hayata geçirilmesi için projenin revize edilmesi, gerekli AR-GE çalışmasının yapılması talep edilmektedir.

(FATSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 51

Alaplı'ya özel sektörce kurulması düşünülen Alport Alaplı limanı başta Alaplı, Ereğli, Akçakoca, Düzce ve Bolu bölgelerine hizmet etmesi düşünülen ve anılan il ve ilçelerinde destek verdiği bu proje ÇED raporu alınmasına rağmen bakanlıkça yer tahsisi yapılmamıştır.

Çözüm Önerisi

Alaport Alaplı Limanı'nın yapımı için Bakanlıkça gerekli izinlerin verilmesi talep edilmektedir.

(ALAPLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 52

Filyos Limanı altyapı ihalesinin yapılmasına rağmen neticelenmemesi ve çalışmalara hala başlanılamamıştır.

Çözüm Önerisi

Filyos Limanı altyapı çalışmalarına bir an önce başlanması gerekmektedir.

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 53

Sınır kapıları aktif değildir. Sınır ticaret merkezi yoktur. Sınır ticareti, ithalat kotaları il ihtiyacını karşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Kars - Susuz- Ardahan duble yolu ile Erzurum - Göle - Ardahan - Çıldır Aktaş duble yolu tamamlanmalıdır.

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 54

Sınır kapıları aktif değildir. Sınır ticaret merkezi yoktur. Sınır ticareti, ithalat kotaları il ihtiyacını karşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ardahan - Artvin - Ahıska hitap edecek havaalanı kurulmalıdır.

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 55

Bölgemizde dış ticaret konusunda tecrübe ve bilgi yetersizliği bulunmaktadır. Yeterli sermaye birikiminin azlığı mevcut potansiyellerin harekete geçirilmesi de zorlaşmaktadır. Üretilen ürünler iç-dış pazara uzaklık dolayısıyla nakliye maliyetleri oldukça yüksek olup, firma rekabet gücünü azaltmakta.

Çözüm Önerisi

Başta demiryolları ile nakliye olmak üzere nakliye ücretleri konusunda destek sağlanmalıdır.

(ERZİNCAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 56

Suriye krizi sonucu, yaklaşık 40-45 milyar dolarlık Ortadoğu pazarına karayolu ile yapılan transit geçiş yolu ve pazarı kapanmıştır. Ro-Ro seferlerini kullanarak ticaret yapan üyelerimizin büyük bir kısmı, fiyat istikrarsızlığı, sefer düzensizliği, taşıma süresinin uzunluğundan pazarı kaybetmektedir.

Çözüm Önerisi

Ro-Ro ve ROPAX seferinde devletin araç başına daha önce verdiği 1.000 (\$) teşvik yeniden yürürlüğe konmalıdır. Limanlardaki fiziki şartlar iyileştirilmeli ve limanlardaki bekleme sürelerinin önüne geçilebilmesi sağlanmalıdır. İhracatçı ve nakliyecilerimizin SGK prim ödemeleri ile vergi borçları ertelenmelidir. Cilvegözü Sınır Kapısı'na gidip ara bölgede yük boşaltıp dönen araçların standart depolarındaki akaryakıtta muafiyet hakkı tanınmalıdır. Irak'ın transit ülke olarak kullanılarak; Irak-Ürdün (Bağdat-Trebil) hattı, Irak-Suudi Arabistan (Bağdat-Arar) ve Irak-Kuveyt (Bağdat-Safvan) hattı ile Ortadoğu ülkelerine alternatif güzergâhlar açılmalıdır.

(ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 57

Ortadoğu'daki iç karışıklıklar bölgemizin ihracatçıları olumsuz etkilemiştir

Çözüm Önerisi

Suriye ve Irak'taki karışıklıklardan dolayı ihracatçılar devletten aldıkları teşviklerde sorun yaşamaktadırlar. Dahilde işleme izin belgelerinin (DİİB) izin verilen süre içerisinde kapatılmama tehlikesi ortaya çıktığından belge kapatma süreleri uzatılmalıdır.

(DÖRTYOL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 58

Türkiye'de iç bölgelerin ortak meselesi olan limanlara uzak olmasından kaynaklanan nakliye sorunu ve gümrük işlemlerinin yüksek maliyetleri Konya'nın dış ticaretini doğrudan olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Konya'ya en yakın liman Mersin limanıdır ve Konya ihracatının yüzde 50'sinden fazlası Mersin limanı üzerinden gerçekleşmektedir. Karayolu uzaklığı 348 km olan iki şehir arasında nakliye maliyetleri yüksektir. Hali hazırda Konya - Mersin arasında demiryolu yük taşımacılığı yapılmaktadır ancak demiryolu uzaklığı 388 km olan iki şehir arasında nakliye süresi ortalama 12 saattir ve bu demiryolunun 347 km'lik kısmı (Yenice'ye kadar) tek hatlıdır. Konya-Mersin çift hatlı demiryolu projesi biran önce hayata geçirilmelidir. Ayrıca Konya'da Lojistik Merkezi (konteynır parkı) kurulmalı, tüm gümrük işlemleri Konya'da yapıldıktan sonra Mersin limanından sadece gemiye yükleme işlemi gerçekleştirilmelidir.

(KONYA SANAYİ ODASI)

Sorun 59

Türkiye'nin en büyük konteynır limanı olan Asyaport'un AB'ye en yakın ulaşım yolu olabilecek Asyaport Limanı -Tekirdağ (Süleymanpaşa) - Hayrabolu - Uzunköprü - Eskişehir hattının aktif olmaması ilçe ve ülke ekonomisine olumsuz etki yapmaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en büyük konteynır limanı olan Asyaport'un AB'ye en yakın ulaşım yolu olabilecek Asyaport Limanı - Tekirdağ(Süleymanpaşa) - Hayrabolu - Uzunköprü - Eskiköy hattının aktif olmaması ilçe ve ülke ekonomisine olumsuz etki yapmaktadır. Yunanistan ile görüşmeler yapılarak Eskiköy sınır kapısının açılması ile yolların bakımının yapılması gerekmektedir.

(HAYRABOLU TİCARET BORSASI)

Sorun 60

Sınır ticaretinde sıkıntılar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sınır ticareti kapsamında yapılan ithalatın demiryolu üzerinden yapılması, Kapıköy sınır kapısının İran tarafında kalan yolun tamamlanması, Kapıköy sınır kapısının modernizasyonun sağlanması ve Başkale ilçesinde bulunan Gelincik sınır kapısının açılması bölge ekonomisinin canlanmasını sağlayacaktır.

(VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 61

Sarp Gümrük alanı ve çevresinin ihtiyacı karşılayacak kapasitede olmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sarp Gümrük alanının kapasitesinin artırılması gerekmektedir.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 62

İlimiz Organize Sanayi Bölgesi'nin sorunlarının ivedilikle çözülerek sanayinin geliştirilmesi, teşvik kapsamına alınması için gerekli girişimlerin hızla yapılarak istihdamının artırılması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Antakya Organize Sanayi Bölgesi'nin Körfez ile demiryolu bağlantısının sağlanması, yeterli parselde sahip olmamasından genişletilmesi gerekmektedir.

(ANTAKYA TİCARET BORSASI)

Sorun 63

Samsun - Sarp - Batum demiryolu projesi yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Samsun - Sarp - Batum Hızlı Tren Projesi yatırım programına alınmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 64

İlimizde Lojistik veya Endüstri Bölgesi kurulması gerekmektedir,

Çözüm Önerisi

İyidere - Of Bölgesinde kurulması planlanan Lojistik veya Endüstri Bölgesi Projesi bir an önce tamamlanmalı ve yatırım programına alınmalıdır. Endüstri Bölgesi ulaşım alt yapısına entegre edilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 65

İşsizliğin yüksek olması ve çay dışında sanayi kuruluşlarının olmaması sorunumuz vardır.

Çözüm Önerisi

Lojistik veya Endüstri Bölgesinin kurulması için proje çalışmasının bir an önce bitirilmeli ve Ovit Tüneli tamamlanmalıdır.

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 66

Denizli - Acıpayam - Çameli yolu ve Acıpayam - Dalaman - Köyceğiz yolunun tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Denizli - Acıpayam - Çameli yolu ve Acıpayam - Dalaman - Köyceğiz yolunun tamamlanması talep edilmektedir.

(ACIPAYAM TİCARET ODASI)

Sorun 67

Torbalı - Bayındır - Ödemiş - Kiraz Çevre Yolunun tamamlanamaması İzmir - Ödemiş Demiryolu Hattının Ödemiş'te kalması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Torbalı - Bayındır - Ödemiş - Kiraz çevre yolunun tamamlanması, Demiryolu hattının Ödemiş'ten sonra Kiraz ve Beydağ bağlantılarının yapılması talep edilmektedir.

(ÖDEMiŞ TİCARET ODASI)

Sorun 68

Filyos projesi gerçekleşmesiyle oluşacak yük trafiğinin organizasyonu için fiziki şartları uygun fizibilitesi yapılmış Karabük lojistik merkezinin kurulması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Karabük'te bir lojistik merkezi kurulması gerekmektedir.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 69

Türkiye'nin en büyük projelerinden biri olan Filyos liman projesinin altyapı ihale işlemleri yapılmış olup projede zaman kazanmak için üstyapı ihalesinin kısa zamanda gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Filyos limanı projesinin tamamlanması talep edilmektedir.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 70

Kastamonu'ya demiryolu bağlantısı sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ilgaz - Çankırı ile Merzifon - Amasya arası yaklaşık 150 km demiryolu bağlantısı yapılmalı, İnebolu limanı aktif hale getirilip Kastamonu yolu revize edilmelidir.

(TOSYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 71

Malatya Organize Sanayi Bölgesine demiryolu bağlantısının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Malatya Organize Sanayi Bölgesine demiryolu bağlantısının gerçekleştirilmesi talep edilmektedir.

(MALATYA TİCARET BORSASI)

Sorun 72

İlimizde konuşlanmış olan ve ciddi istihdam sağlayarak ihracat yapan Gemi İnşa ve Tersane sektörünün dış dünya ile yaşadığı rekabette devlet desteklerinin ülkemizde diğer ülkelere daha az olması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gemi İnşa ve Tersane sektörüne, sektörel bazda devlet teşviki sağlanması gerekmektedir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 73

Yüksekova Havaalanının faaliyete geçmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hakkari havaalanı çalışmaları hızlandırılmalıdır.

(HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 74

Balıkçı barınağı sorunu vardır.

Çözüm Önerisi

Hopa'ya balıkçı barınağı yapılması talep edilmektedir.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 75

Demir yolu ağının yük taşımacılığı için uygun altyapısının olmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgedeki limanlar aktif hale getirilerek limanların demiryolu ve serbest bölge ile bağlantısı sağlanmalıdır.

(SAKARYA TİCARET BORSASI)

Sorun 76

Erzincan - Gümüşhane - Tirebolu - Trabzon demiryolunun hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Erzincan - Gümüşhane - Tirebolu - Trabzon demiryolunun hayata geçirilmesi talep edilmektedir.

(GÜMÜŞHANE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 77

Lojistik Merkezi kurulması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Bursa sanayisinin ulaşım sorunlarının çözülmesi amacı ile Bursa Lojistik Merkezi'nin kurularak deniz, demir ve karayolu bağlantılarının entegre edileceği bir tesisin faaliyete geçirilmesi son derece önem arz etmektedir. Bu konuda yerel yönetim ile birlikte meslek örgütleri bu organizasyonun içerisinde yer almalıdır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 78

Tavas Merkezi ile yayla yolu diye adlandırılan Denizli - Muğla yolu ve Denizli - Tavas - Karacasu - Aydın yolu diye adlandırılan (Afrodisias) Geyre yolunu ticari olarak kullanamamız bölge insanımızın ticaretinin gelişimine engeldir. Yol çalışmalarının bitirilememesi ekonomik sıkıntı arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Ticari olarak yol güzergâhları bir bölgenin gelişmesinde önemli faktörlerden olup, Denizli - Tavas - Muğla yolu ile Denizli - Tavas - Geyre (Afrodisias) - Karacasu - Aydın yolu düzenlenmesi bitmemiş olup, bir an önce ticari olarak düzenlenmesi bitirilmesi bu yol güzergâhlarında ticari alanların oluşturulması bölgemiz ticaretine olumlu etkileyecektir.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 79

557 bin metre karelik alana yayılan İnebolu Limanı'nın istikrarlı işletmesini sağlamak gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İnebolu Limanı özelleştirerek ithalat ve ihracatta başarı sağlanması, limandan geniş tepesine bir teleferik hattı çekilerek "maviden yeşile yolculuk" projesinin hayata geçirilmesi talep edilmektedir.

(İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 80

Özelleştirme kapsamında bulunan Taşucu - Seka Limanı'nın ve Seka fabrika sahasının ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Özelleştirme kapsamında bulunan Taşucu - Seka Limanı'nın ve Seka fabrika sahasının ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 81

Trabzon'da Lojistik Merkez'in hayata geçirilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılarak yatırım programına alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Trabzon Lojistik Merkezi'nin yapılması için yasal prosedürlerin tamamlanması sürecine bakanlıkların katkı sağlaması ve bürokratik engellerin azaltılması talep edilmektedir.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 82

Adana'nın mevcut potansiyeline göre turizmden yeterli payı alamıyor olması sorun yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Adana şehir merkezinde bulunan tarihi yapıların restore edilmesi ve Tepebağ Höyüğü Arkeopark Projesinin uygulamaya alınması ile şehir turizmine katkı sağlanmalı, Adana-Yumurtalık arasında doğrudan bir "turizm yolu"nun projelendirilerek hayata geçirilmeli, sağlık, fuar ve kongre turizminin Adana'da, alt ve üst yapı ile koordinasyon noktasında desteklenmeli, Adana Turizm Master Planı'nın yerel yönetimlerle birlikte projelendirilerek uygulanmalı, Adana ve çevre illerin turizmde ortaklaşa hareket ederek; paket turlar yapılabilmesi için Bakanlık desteği ile koordinasyon sağlanmalı, Çukurova Havalimanı'nın ve Tarsus - Kazanlı'daki turizm tesislerinin bir an önce tamamlanmasının sağlanmalıdır.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 83

Hopa-Borçka/Cankurtaran Tüneli'nin bir an önce bitirilmesine hız verilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yapımı devam etmekte olan Hopa-Borçka/Cankurtaran Tüneli'nin bitirilmesi talep edilmektedir.

(BORÇKA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 84

Borçka yayla turizminin geliştirilmesi, mevcut yolların genişletilip asfaltlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Borçka'da yayla turizminin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

(BORÇKA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 85

Borçka Muratlı Sınır Kapısı'nın açılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Gürcistan'a Muratlı Sınır Kapısı'nın açılması talep edilmektedir.

(BORÇKA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 86

Yat Limanı eksikliği sorun yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Edremit ilçemiz 130 bin nüfuslu bir ilçe olduğundan yat limanı için gerekli yatırımların yapılması önem taşımaktadır.

(EDREMİT TİCARET ODASI)

Sorun 87

Akşehir; tarihi ve doğal güzellikleri yanında İç Anadolu'yu Ege ve Akdeniz Bölgelerine bağlayan geçiş noktasında bulunmasına rağmen bu hinterlandının gereği olan hak ettiği ekonomik kazancı sağlayamamıştır.

Çözüm Önerisi

Yapım aşamasında olan Ankara (Polatlı -Yunak - Akşehir - Isparta) Antalya yolunu bir an evvel açılarak turizm yolunun kısalması sağlanmalıdır. Bu yolun açılması ile bölge ekonomisi canlanacak ve kültür mirasımız olan Nasreddin Hoca'nın tanınırlığı artacaktır.

(AKŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 88

Mersin'de özel bir kurvaziyer limanı yoktur.

Çözüm Önerisi

Mersin Limanı'nın Batı mendireği üzerine yapılacak yeni bir kurvaziyer terminali ve bağlantı yolları ile daha çok kurvaziyer gemisinin ve turistlerin gelmesi sağlanmalıdır.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 89

Mersin'in turizm potansiyelinin kullanılamaması sorun yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mersin'in batısının turizm alanı olarak ilan edilmesi ve bölgenin gelişiminin buna göre planlanması, Mersin - Antalya entegrasyonunu sağlayacak altyapı yatırımlarının yapılması, tur operatörlerinin dikkatinin bu bölgeye çekilmesi sağlanmalıdır.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 90

Deniz taşımacılığında kullanılan günlük gezi teknelerinin hem ticari hayata hem de kaliteli hizmete uygun olmayışından dolayı deniz kirliliğine sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgenin ticaret hacmi göz önüne alınarak sayısı fazla olan günlük gezi teknelerinin sayılarının sınırlandırılması ve denetim altına alınması sağlanmalıdır.

(MARMARİS TİCARET ODASI)

Sorun 91

Kapadokya - Antalya arasında ulaşım bağlantısı olmaması turizm açısından eksiklidir.

Çözüm Önerisi

Hızlı tren hattının Kapadokya - Antalya ayağı hızlandırılmalı, Antalya - Kapadokya arasında uçak seferleri başlatılmalıdır.

(NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 92

Rize'de teleferik yoktur.

Çözüm Önerisi

Rize'nin şehir merkezi dahil, birkaç turizm bölgesine teleferik kurulmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 93

Rize'de kış turizm merkezi yoktur.

Çözüm Önerisi

Kış turizm bölgeleri Ayder ve Ovit projeleri yatırım programına alınarak turizm 12 aya yaya-
cak kış turizmi alt yapısı güçlendirilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 94

Yol bakım ve onarım çalışmalarına özen gösterilmelidir.

Çözüm Önerisi

Yol çalışmalarının sezon yoğunluğu başlamadan veya sezon sonuna planlanması gerekmektedir.

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 95

Serbest Bölge ve Enerji Bölgesi için taşımaya uygun altyapılara ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Ceyhan Serbest Bölge ve Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'ne ithalat ve ihracatın daha ekonomik ve cazip hale getirilebilmesi için başta demiryolu olmak üzere hali hazırdaki karayolu bağlantılarının genişletilmesi ve duble yola çevrilmesi gerekmektedir.

(CEYHAN TİCARET ODASI)

Sorun 96

Ceyhan'daki ulaşım sıkıntısı çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Birçok ulusal ve uluslararası kuruluşun bulunduğu Ceyhan - Yumurtalık Serbest Bölgesi'nin ulaşımı tek şeritli yollarla yapılmaktadır. Ağır tonajlı vasıtalar yaz sezonunda birçok can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Ceyhan'dan yumurtalık serbest bölgesine duble yol ve raylı taşımacılık alternatifinin göz önünde bulundurulması ulaşımında rahatlama kazandıracaktır.

(CEYHAN TİCARET ODASI)

Sorun 97

Bölgemizin yol sorunu çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Kozan ekonomisinin canlanması için Kozan - Mansurlu - Yahyalı, Kozan - Feke - Saimbeyli - Tufanbeyli, Kozan - Ceyhan, Kozan - Kadirli - Osmaniye yollarının bölünmüş yol olarak projelendirilip faaliyete geçmesi gerekmektedir.

(KOZAN TİCARET ODASI)

Sorun 98

Ulaşım sorunu çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Gölbaşı ilçesinden geçen demiryolu ile Adıyaman arasına demiryolu bağlantısının yapılması ve standartları düşük yolların düzeltilmesi talep edilmektedir.

(ADİYAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 99

Bölge illeriyle demiryolu bağlantısının bulunmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hızlı tren hattının Adıyaman'dan geçmesi talep edilmektedir.

(ADİYAMAN TİCARET BORSASI)

Sorun 100

Afyon'un lojistik konumu ve ulaşım imkânlarına bağlı olarak, çeşitli sektörlerde lojistik üs haline getirilmesi gerekmektedir. Ankara - İzmir Otoyol yapımında mevcut ilimiz güzergâhı dikkate alınmalıdır. Afyonkarahisar - Antalya arasında demiryolu ulaşımı sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

BALO projesi kapsamında Bandırma Limanıyla, konvansiyonel demiryolu hatlarının entegrasyonu sağlanmalıdır. BALO ve İPEK YOLU projeleri birleştirilmelidir. Afyonkarahisar'ın Türkiye'deki 4 hattın birleştiği tek merkez konumu dikkate alınarak karayolu - demiryolu - havayolu dağıtım ve aktarma merkezi niteliğine sahip Lojistik İhtisas OSB kurulmalıdır. Otoyollar yapılırken kaynak israfı ve çevre sorunları ortaya çıkarmamalıdır. Ankara - İzmir Otoyol yapımında mevcut ilimiz güzergâhına göre hareket edilmelidir. Afyonkarahisar - Antalya arasında demiryolu ağı olmalıdır. Özellikle şehir merkezinde yaya trafiğini dikkate alan bir anlayışla yolların yeniden inşa edilmesi sağlanmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 101

K belgelerinde zorunluluk sorunu çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

K1 türü yetki belgelerinde tonaj zorunluluğunun miktarının düşürülerek küçük nakliyeciler esnafı da korunmalıdır.

(DİNAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 102

Demiryolu ulaşımı ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Aksaray, Ulukışla demiryolu hattına bağlanmalıdır.

(AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 103

Amasya çevre yolu inşaatının bitmemesi sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

2011'de yapım çalışmalarına başlanan Amasya çevre yolunun bir an önce tamamlanması talep edilmektedir.

(AMASYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 104

Merzifon - Gümüşhacıköy - İstanbul demiryolu hattının yatırım programına alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Merzifon - Gümüşhacıköy - İstanbul demiryolu hattının yatırım programına alınması talep edilmektedir.

(GÜMÜŞHACIKÖY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 105

Doğu Karadeniz'i, İç Anadolu'ya bağlanması planlanan demir yolu güzergâhında Merzifon ilçesinin yer almaması (Organize Sanayi Bölgemizde) üretimde bulunan firmaların nakliyelerini zorunlu olarak karayolu ile devam ettirmesine sebep olacaktır.

Çözüm Önerisi

Doğu Karadeniz'i, İç Anadolu'ya bağlayacak demiryolu projesinde Merzifon ilçesinin de planlamaya dahil edilmesi talep edilmektedir.

(MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 106

Yarım kalan Ankara yolu ve Konya yolunun tamamlanması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Yarım kalan Ankara ve Konya yolu bitirilmelidir.

(HAYMANA TİCARET ODASI)

Sorun 107

Şereflikoçhisar ilçemizde üretilen tuzun ve alçı taşının nakliye sorunu vardır.

Çözüm Önerisi

Yüksek taşıma maliyetlerinin güçleştirdiği sanayi üretiminin devamı için Ankara - Şereflikoçhisar - Aksaray tren yolu yapılmalıdır.

(ŞEREFLİKOÇHİSAR TİCARET ODASI)

Sorun 108

Antalya 15 milyon turiste ev sahipliği yapmaktadır. Bu potansiyelinden iç bölgeler yararlanmamaktadır. Kış aylarında atıl kalmaktadır. Antalya'nın diğer bölgeler ile ulaşımı duble yolların yapımına rağmen yeterli nitelikte değildir. Alanya - Antalya karayolu yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Antalya'nın karayolu bağlantılarının güçlendirilmesi ve hızlı tren yatırımının hızlandırılması gerekmektedir.

(ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 109

Bölgede yük limanının olmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizde yaş meyve ve sebze ihracatında önemli bir yere sahip olan Batı Akdeniz Bölgesi'nde uluslararası standartlara sahip bir yük limanı yapılması gerekmektedir.

(KUMLUCA TİCARET BORSASI)

Sorun 110

Hızlı tren hattı ve otoban yapımı hızlandırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Konya - Manavgat - Antalya hızlı tren hattının bir an önce faaliyete geçirilmesi ve Antalya - Manavgat - Alanya otoban yolu yapımının hızlandırılması gerekmektedir.

(MANAVGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 111

Hopa-Batum demiryolu hattının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hopa-Batum demiryolu hattının yapılması talep edilmektedir.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 112

Turizmin kalkınması için en önemli etken rahat ulaşım'dır. İlçemizi Söke - Milas karayoluna ve Bodrum Havaalanına bağlayan 525-01 kodlu bölünmüş yol inşaatına kamulaştırma problemleri nedeni ile uzunca bir süredir ara verilmiştir.

Çözüm Önerisi

Didim - Söke - Milas Karayoluna bağlayan bölünmüş yol inşaatında karşılaşılan kamulaştırma probleminin çözümü için girişimlerde bulunulmalı, süreç hızlandırılarak 2015 yaz sezonuna yetiştirilmelidir. Ayrıca Didim'in bir diğer bağlantı yolu olan ve stratejik planlarda bölünmüş yol yapılması düşünülen 09-54 numaralı devlet yolunun da yatırım programına alınması sağlanarak turizm gelişimi için en büyük artı değer olan ulaşım kolaylaştırılmalıdır.

(DİDİM TİCARET ODASI)

Sorun 113

4 Kasım 2013 tarihinde yapımına başlanan ve halen bitmeyen Selçuk - Kuşadası - Davutlar Ayrımı Yolu, şehri ikiye bölmektedir. Yayalara yönelik herhangi bir planlamanın yapılmaması, yol üzerindeki işletmelerin ticari kayıpları ve işletme değerlerinin düşmesi, trafik ve güvenlik sorunları sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü'nün çevre düzeni planında yer alan Kuşadası Pilav Tepesi eteklerindeki çevre yolu projesi hayata geçirilmeli ve inşaatı devam eden çevre yolu ise belediyeye devredilmelidir.

(KUŞADASI TİCARET ODASI)

Sorun 114

Çıldır Havaalanı'nın yolcu taşımacılığına açılması önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Çıldır Havaalanı'nın yolcu taşımacılığına açılması sağlanmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 115

Şehrin nüfus yoğunluğu açısından TOKİ için önemli olan TOKİ Köprüsü çalışmasının neticelendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bartın'da TOKİ köprüsü çalışmasının neticelendirilmesi beklenmektedir.

(BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 116

Ulaşımında raylı sistemlerin kullanımının artırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Gerede'nin doğusunda 35 km uzaklıkta bulunan Karabük/İsmetpaşa Tren İstasyon hattının Gerede - Bolu - Düzce ve Sakarya Güzergâhına bağlanarak alternatif raylı sistem güzergâhı oluşturulması bölgemiz için önem taşımaktadır.

(GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 117

Demiryolu ile bölgenin limanlara bağlanması önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Burdur'un üretimini Antalya limanına ulaşımı yoğun bir karayolu tır trafiğine neden olmaktadır. Bundan dolayı bölgenin limanlara demiryolu ile bağlanması sağlanmalıdır.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 118

Türkiye'de ulaşımın yüzde 68'inin karayoluyla yapılması Bursa Bölgesine baktığımızda ulaşımın genelde kara yoluyla yapılması ve limanların yetersiz olması ve böylelikle navlun fiyatlarını arttırmaktadır. İstihdam ve enerji maliyetlerinin yüksek olması, yük taşımacılığında demiryolunun eksikliğini ortaya koymaktadır.

Çözüm Önerisi

Tüm ulaşım sistemlerinin (demiryolu, denizyolu, havayolu, otobanlar) entegre kullanılabilceği bir lojistik merkezi kurulması bölgemiz için önemlidir. Böylelikle istihdam sağlanacak ve enerji maliyetleri düşecektir. Bu kapsamda Bursa'ya yeni bir liman kazandırılması, uluslararası alanda Bursa ve çevresinin rekabet gücünün artırılmasını ve navlun giderlerinin düşmesini sağlayacaktır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 119

Demir yolu ihtiyacı önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Gemlik Lojistik Köyü olma yolunda ilerlemektedir. 4 büyük liman, sanayi tesisleri ve serbest bölgesi ile her geçen gün büyümektedir. Mevcut nakliye ihtiyaçlarının daha verimli, daha hızlı yapılabilmesi için, bu bölgelerin demir yolu ağına bağlanması son derece önem arz etmektedir.

(GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 120

Gemlik'teki faaliyet gösteren sanayi tesislerini, Serbest bölgeyi ve limanları otoyola bağlayan tali yol, son derece yetersiz ve ihtiyaca cevap verememektedir.

Çözüm Önerisi

Gemlik'teki faaliyet gösteren sanayi tesislerini, Serbest bölgeyi ve limanları otoyola bağlayan tali yol, son derece yetersiz ve ihtiyaca cevap verememektedir. Bu yol ivedilikle genişletilmeli, buradaki kapasiteyi karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

(GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 121

İstanbul - İzmir otoyolu Mustafakemalpaşa'dan geçmelidir. (Bursa çevre yolu - Susurluk arası)

Çözüm Önerisi

İstanbul - İzmir otoyolu mevcut güzergâhı Uluabat Gölüne (Ramsar'a) daha çok zarar verecektir. Uzmanlarca hazırlanan ve Uluabat gölünün güneyinden geçen yeni güzergâh 8 km daha kısadır. Bu yıllık 15 milyon dolarlık daha az yakıt demektir. İnşaat maliyeti bedeli 51,2 milyon dolar daha azalacaktır. Yeni Güzergâhın gerçekleşmesiyle Mustafakemalpaşa'nın ulaşılabilirliği kolaylaşacağından sanayi ve ticaretin gelişmesi ivme kazanacaktır.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 122

İlçemiz havaalanı gerek yolcu taşımacılığı gerek kargo taşımacılığı yapılabilecek seviyedeki havaalanımız bugün sadece birkaç özel şirkete ev sahipliği yapmaktadır, dolayısıyla birkaç iç ve dış hat uçuşundan başka sefer bulunmamaktadır. Sorun havaalanımızın tam kapasite ile çalışmaması şeklinde arz ederiz.

Çözüm Önerisi

Bursa Havaalanı'nın tam kapasite ile çalışması, gerek THY, gerekse özel havayolu şirketlerinin iç hat seferlerini çoğaltması ve kargo taşımacılığına elverişli hale getirecek çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

(YENİŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 123

İlimizin gelişen ihracat potansiyeline ve büyüyen turizm pazarına orantılı olarak ulaşım alt yapısındaki eksikliklerin acilen tamamlanması gerekmektedir. 2015 Çanakkale Savaşlarının 100. yılında çok sayıda ziyaretçi ilimize geleceğinden ulaşım alt yapısındaki eksikliklerin tamamlanması önemlidir.

Çözüm Önerisi

Çanakkale'nin ana şehirlere bağlantı duble yolları, deniz limanları ile bağlantıları, demir yolu bağlantıları, sanayi kuruluşlarına olan bağlantılar, turizm merkezlerine olan bağlantılar yeniden ve çok geniş kapsamlı olarak ele alınmalıdır. Bölgemizde ulusal ve uluslararası deniz ve demiryolu ulaşımı için çalışmalar yapılmalıdır. Bandırma'ya kadar gelen demir yolu ve hızlı tren Çanakkale'ye bağlanmalıdır. Adalarımızda, limanlarımızda ve havaalanımızda gümrük ve sınır kapıları açılmalıdır. Turist girişi ve ihracat mal çıkışı için bu kapılara ihtiyaç vardır.

(ÇANAKKALE TİCARET BORSASI)

Sorun 124

Karayolu inşaatlarının tamamlanmamış olması, Çanakkale boğazına köprü/tüp geçit ihtiyacı, liman ile bağlantılı demiryolu ihtiyacı, Karabiga'ya deniz otobüsü bağlantısı olmayışı önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizin İstanbul, İzmir ve Bursa gibi illere ve kendi içindeki yerleşim merkezlerinin arasındaki karayolu bağlantıları çağdaş standartlara getirilmeli, Çanakkale boğazına köprü/tüp geçit yapılmalı, demiryolu projesi tamamlanarak limana bağlantı sağlanmalıdır. Karabiga'nın elverişli altyapısı ve bölgenin yeterli yolcu ve araç kapasitesi göz önünde bulundurularak, İDO (İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş.) dış hatlarına (Yenikapı - Marmara Adası - Avşa Adası hattı) Karabiga Beldesi dahil edilmelidir.

(BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 125

Gelibolu 120 km'lik sahil şeridi ile bir liman ilçesi olmasına rağmen yeterli büyüklükte bir liman yapılmaması nedeni ile ilçemizin gelişmesi engellenmiştir. Acilen modern bir liman ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gelibolu 120 km'lik sahil şeridi ile bir liman ilçesi olmasına rağmen yeterli büyüklükte bir liman yapılmaması nedeni ile ilçemizin gelişmesi engellenmiştir. Acilen modern bir liman ihtiyaç duyulmaktadır.

(GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 126

Çorum ilinde demiryolu ağı bulunmamaktadır. Başkenti, Samsun'a bağlayan demiryolu Ankara - Kırıkkale - Çerikli - Yozgat - Sivas - Amasya - Samsun hattındadır. Planlanan Ankara - Çorum - Samsun güzergâhı bu yolu 200 km kısaltmaktadır. Bu güzergâhın yatırım programına ve takvimine alınmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından ilimizi de kapsayan ve Kırıkkale - Samsun arasında yapılması planlanan demiryolu hattı projesiyle ilgili Çevresel Etki Değerlendirme raporu 2011 hazırlanmıştır. Demiryolu projesinin 2023 vizyonu içerisinde yer aldığı belirtilmektedir. Hattın çevre etki değerlendirme etüdü tamamlanarak Ankara - Çorum - Samsun demiryolunun, her türlü etüt fizibilite çalışmalarının bitirilmesi ve buna bağlı olarak acilen yatırım programına alınması önem arz etmektedir.

(ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 127

Raylı sistemin yaygın olmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ticarette rekabetin sağlanabilmesi ve navlun giderlerinin düşürülmesi için demiryolu ağının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

(ÇORUM TİCARET BORSASI)

Sorun 128

Yozgat Havalimanı'nın yer tespiti yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Havalimanı inşası bölgenin gelişmişliğini etki eden faktörlerin en başında gelmektedir. Yozgat iline havalimanı yapılacaktır. Ancak liman için yer tespitleri halen devam etmektedir. Çorum ili ve özellikle turizm potansiyeli olan Alaca ilçesi dikkate alındığında bu hava limanının Alaca ilçesi yakınlarına yapılması havaalanının verimli bir yatırım olmasını sağlayacaktır.

(ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 129

Türkiye'de yolcu trafiğinde 11. sırada yer alan ve apron başına düşen yolcu sayısı açısından bölgemizdeki en yoğun hava alanı olan Diyarbakır havaalanında uluslararası uçuşlara izin verilmemekte, bu durum Irak başta olmak üzere ihracat potansiyeli olan ülkeler ile ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır'da 2015 yılında tamamlanması planlanan yeni havaalanı beklenmeden, mevcut havaalanının uluslararası uçuşlara açılması önem arz etmektedir.

(DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 130

Adi ortaklıklarda işletmenin aktifinde yer alan yük taşıma araçlarında K2 belgesi verilmemektedir. Aynı firma aynı aracına daha önce K2 belgesi almış olsa dahi süre bitiminde yenileme yapılmamakta ve bu durumdaki küçük işletmeler oldukça yüksek cezalara maruz kalmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Adi ortaklıklarda kayıtlı araçlara K2 belgesinin verilmesi konusunda düzenlemenin yapılması birçok işletmenin mağduriyetini giderecektir.

(ESKİŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 131

Gaziantep'in lojistik bir merkeze dönüştürülmesi için altyapısı güçlendirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Gaziantep havalimanı ve uçak seferlerinin sayı ve saatleri ihtiyaca cevap verecek şekilde düzenlenmesi talep edilmektedir.

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Sorun 132

Gaziantep'in lojistik bir merkeze dönüştürülmesi için altyapısı güçlendirilmelidir

Çözüm Önerisi

Gaziantep'in Yüksek Hızlı Tren ağı kapsamına alınması talep edilmektedir.

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Sorun 133

Nüfusu her geçen gün artan Gaziantep ile çevre illerde trafiğe çıkan araç sayısının her geçen gün artması, tramvayların transit geçişleri, toplu taşımacılıkta kullanılan otobüs sayısının artması ve artan Suriye plakalı araç sayısı ve yeterli ana yolların olması trafikte kilitlenmeye neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ulaşımında bölgemizde yer alan illerin gelişme seviyesi araştırılarak yol ve altyapı çalışması yapılması talep edilmektedir.

(GAZİANTEP TİCARET BORSASI)

Sorun 134

Gaziantep - Şanlıurfa otobanından Nizip ilçemize batı yönünden çıkışının olmaması sanayi sitesi sanatkârlarının ve ilçemiz sanayinin hinterlandının gelişmesini ve ayrıca Nizip Organize Sanayi Bölgesi ile Karkamış yol ayırımına bağlantı olmaması da ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Karkamış Gümrük Kapısının modernizasyonu ile bölge ihracatının artırılması için Nizip otoban çıkışının batıdan verilmesi talep edilmektedir.

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 135

Demiryolu sorununun çözülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Samsun'dan Sarp Sınır Kapısı'na kadar demir yolu yapılması talep edilmektedir.

(BULANCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 136

Ulaşım ağlarının çeşitlendirilmesi, karayolu ve havayolu ulaşımının tamamlanması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Hakkari - Van, Hakkari - Şırnak bağlantılı karayollarının standartlara kavuşturulması gerekmektedir. Hakkari - Van karayolunda genişletme çalışmalarının tamamlanmayan kısımlarının bitirilmesi gerekmektedir. Hakkari - Şırnak karayolunun da kısa zamanda genişletme ve duble yol yapımına başlanması talep edilmektedir. Yüksekova Havaalanı'nın hizmete açılması durumunda, ülkemizin en uzak yerleşim yerine olan mesafemiz 2 saate inmiş olacaktır.

(HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 137

Hassa ve Dört Yol arasına yapılacak olan tünel projesinin tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hassa ve Dört Yol arasında yapılacak olan tünelleme projesi en kısa zamanda hayata geçirilmelidir.

((DÖRTYOL TİCARET VE SANAYİ ODASI))

Sorun 138

Bölge firmalarımızın yurt içinde yük nakliyatında kullandığı demiryolu ağına aksaklıklar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Antakya Bölgesi'ndeki firmaların yurt içinde kullandığı demiryolu ağının geliştirilmesi ve buna bağlı olarak hızlı trenin bölgemize gelmesi sağlanmalıdır.

((DÖRTYOL TİCARET VE SANAYİ ODASI))

Sorun 139

İskenderun bölgesinin lojistik altyapısının yetersiz oluşu sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hatay'ın oldukça güçlü bir karayolu filosunun bulunması ve havaalanının olması ve İskenderun'da otoban bağlantılı hinterlandı geniş bir doğal limanın varlığı ayrıca demiryolu ağının bulunması İskenderun'da bir lojistik merkez oluşturulmasını gerekli hale getirmektedir. Özelleşen İskenderun Limanının yatırımlarını taşıyabilecek kapasiteye sahip lojistik alt yapının oluşturulabilmesi için Lojistik Köy Master Planının bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

((İSKENDERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI))

Sorun 140

Uluslararası nakliye sektörü çok zor durumda olması, Mısır hükümeti ile nakliyecilerimiz geçiş konusunda sorun yaşamakta, Ro-Ro gemileri ile nakliyeciler arasında sorun yaşamaktadır. Cilvegözü ve Öncüpınar gümrüklerinin resmi olarak çalışmadıklarından nakliyeciler sorun yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracata gerekli desteklerin verilerek ihracatın artırılması, Cilvegözü ve Öncüpınar gümrüklerinden çıkan araçlara 550 litre yakıt hakkı tanınması, Ro-Ro gemileri için 1000 \$ teşvik verilmesi, Hatay'da kurulan arama noktalarının kaldırılması, sınır bölgesinde kaçak akaryakıt ile mücadelenin artırılması gerekmektedir.

((REYHANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI))

Sorun 141

Demiryolu hattı önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Kars - Iğdır - Aralık - Dilucu demiryolu hattı hayata geçirilmelidir.

(IĞDIR TİCARET BORSASI)

Sorun 142

İlçemizin ana bağlantı yollarının tamamlanamaması, K1, K2 gibi taşıma belgeleri alan firmamızın vize işlemleri için ödedikleri ücretin çok yüksek olması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bağlantı yollarının tamamlanması için Bakanlıkça yeterli ödeneğin çıkarılması, Konya ve Afyon yollarının da yatırım planına alınarak genişletilmesi ve çift yol yapılması, ülkemizin çeşitli bölgelerinde yapılan duble yol çalışmalarının, Yalvaç'ın şehirlerarası bağlantı yolları için de yapılması sağlanmalıdır.

(YALVAÇ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 143

Bölgemizde yaşanan ticari ve ekonomik hareketlilik gün içerisinde ağır tonajlı araçların Aliağa - İzmir Karayolu'nda trafik yoğunluğuna neden olmaktadır. 2015 yılında faaliyete geçmesi planlanan PETLİM limanı devreye alındığında 1 milyon tır daha bu yola dahil olacağı için mevcut yol yetersiz kalacaktır.

Çözüm Önerisi

Aliağa'nın sanayi bölgesi olmasından dolayı gün içerisinde ağır tonajlı araçlar Aliağa - İzmir Karayolu'nda trafik yoğunluğuna neden olmaktadır. "Aliağa - İzmir Çevre Yolu'nun" bağlantı yolları ile Nemrut liman bölgesiyle olan bağlantı yolları bitirilmeli. İzmir - Çanakkale Karayolunun 8 km'lik Aliağa şehir merkezi geçişinde trafiğin akışına engel olan 6 adet trafik ışığının yerine bitti çıkıtlar yapılarak trafiğin akışı hızlandırılabilir.

(ALİAĞA TİCARET ODASI)

Sorun 144

Aliağa'ya kadar gelmiş olan İZBAN'ın Bergama'ya kadar gelmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Aliağa'ya kadar gelmiş olan İZBAN'ın Bergama'ya kadar gelmesi önem arz etmektedir.

(BERGAMA TİCARET ODASI)

Sorun 145

Ödemiş, Küçük Menderes havzasının merkezidir. Bölgemiz son derece verimli topraklara sahiptir. Fakat Ödemiş'imiz iki dağ arasında kalmıştır. Konumu gereği mevcut zenginliğini ülke ekonomisine yansıtamamaktadır. Buradaki sorunumuz havzamızın kapalı bir konumda olmasıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir - Aydın - Ödemiş - Salihli transit geçişi tünellerle sağlanmalıdır.

(ÖDEMiŞ TİCARET BORSASI)

Sorun 146

İlçemiz Pamukyazı - Belevi bölgesi arasında yaşanan kazaların engellenmesi için de önlemler alınmalıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir - Aydın Otoyolu'nun Torbalı - Yeniköy mevkiinde otoban çıkışı yapılmalı, Torbalı'nın Pamukyazı - Belevi bölgesinde 10 km'lik yol bölünmüş duble yola çevrilmelidir.

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 147

Bu bölgede ki Metropolis Antik kentinin ören yeri kapsamına alınmasıyla birlikte ulaşım sıkıntısı yaşanacaktır.

Çözüm Önerisi

Metropolis Antik Kenti ören yeri kapsamına alınmalıdır.

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 148

İZBAN hızlı tren hattı'nın ilçemize kadar uzatılması ile birlikte tren raylarının etrafı kapatılmış bu güzergâhtaki araç geçişleri 2 adet üste geçit ile sağlanmıştır. Ancak yapılan üst geçitler gerek yapı olarak gerekse de kullanım olarak uygun değildir.

Çözüm Önerisi

İZBAN geçitlerin yerin altına alınması gerekmektedir

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 149

İlçemiz Ahmetli-Yeniköy arasına kurulan Torbalı OSB'nin faaliyete geçmesi önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Torbalı OSB faaliyete geçmelidir.

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 150

Kahramanmaraş bugün Türkiye'nin önemli sanayi merkezleri arasında yer almakta, 5 milyar dolar ihracat hedefi ile Türkiye'nin büyümesine katkı sağlamaktadır. Ancak, rekabet gücünün en önemli unsuru olan ulaşım konusunda yıllardır sorunları çözülememiştir.

Çözüm Önerisi

Kahramanmaraş Havaalanının terminal binasının yenilenmesi, pist uzunluğunun artırılması ve Kahramanmaraş - Göksun - Kayseri Karayolu tamamlanması gerekmektedir. Kahramanmaraş - Elbistan Karayolu ve Kahramanmaraş - Çağlayancerit Karayolunun standardının yükseltilerek yapılması, Kahramanmaraş'ın güneyinden geçmesi planlanan Yüksek Hızlı Tren Projesi'nin kentin merkezinden geçirilmesi, mümkün ise havaalanı, hızlı tren ve şehirlerarası otobüs terminalinin tek merkezde toplanarak şehrimizin ulaşım yönünden cazibe merkezi haline getirilmesi sağlanmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 151

Kahramanmaraş bir tekstil, sanayi ve tarım şehridir. Ancak ulaşımda sorunları bulunmakta büyükşehir olmasına karşın çevresi ile ulaşım sorunu yaşamaktadır. Ancak, rekabet gücünün en önemli unsuru olan ulaşım konusunda yıllardır sorunları çözülememiştir.

Çözüm Önerisi

Kahramanmaraş'ın ulaşım ile ilgili sorunları ivedilikle çözülmelidir.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 152

Diyarbakır -Şanlıurfa - Gölbaşı - Kapıdere - Elbistan - Sarız yolu Güneydoğu Anadolu bölgemizi ve kuzey ilçelerimizi İç Anadolu, Ege ve Marmara Bölgelerine bağlayacak ve ekonomik olarak bu bölgelerin kalkınmasına fayda sağlayacak olan bir yoldur.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır -Şanlıurfa - Gölbaşı - Kapıdere - Elbistan - Sarız yolu bir an önce tamamlanmalıdır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 153

Gürün - Elbistan - Kahramanmaraş Yolu, Doğu Anadolu Bölgemizden Kahramanmaraş'a gitmek isteyen yolcu otobüslerimiz ve şahıslar Gürün - Pınarbaşı - Göksun - Maraş güzergâhını takip etmektedir ve bu yol yaklaşık 360 km'dir. Çok büyük maddi kayıplara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gürün - Elbistan arasında bulunan 50 km'lik stabilize yolun genişletilerek şehirlerarası yol haline getirilmesi, Kahramanmaraş - Elbistan arasındaki yolunda tamamlanması ile birlikte Gürün - Elbistan - Kahramanmaraş yolu 180 km olacak ve hâlihazırda takip edilen Gürün - Pınarbaşı - Göksun - Kahramanmaraş yoluna alternatif olacaktır.

(KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 154

Turizmin ve sanayinin gelişmesi için ulaşım yollarının yapılması ve denizlere açılan yolların genişletilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Karabük - Bartın ve Karabük - Zonguldak yollarının çift yol olarak tamamlanması talep edilmektedir.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 155

İlimiz ticaret ve sanayisi lojistik açıdan gerek pazarlara ulaşım gerekse kaynak tedarikleri açısından, coğrafi şartlarının da negatif etkisi ile karayollarının yetersizliği, İnebolu Limanı'nın aktif bir şekilde kullanılmayışı, demiryolunun olmayışı yatırımcı için sorun teşkil etmiştir

Çözüm Önerisi

Karabük ya da Çankırı'dan İnebolu Limanı'na kadar bağlanacak bir demiryolu yatırımı planlanması ve Karadeniz sahil otoyolu projesinin Kastamonu bağlantısının yapılması talep edilmektedir.

(KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 156

İnebolu'yu Kastamonu'ya bağlayan 90 km'lik çevre yolunun ve ilçe yollarının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölge il ve ilçe yollarının düzenli bakımının yapılması, yolların genişletilmesi, yavaş ilerleyen yol yapım çalışmalarının hızlandırılması için yeterli kaynak ayrılması ve bürokratik engellerin ortadan kaldırılması talep edilmektedir.

(KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 157

Kayseri'nin sanayi ve ticaret hacminin gün geçtikçe artması nedeniyle mevcut lojistik imkânların yetersiz kalması ve yolcu ve yük taşıma maliyetlerinin çok yüksek olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kayseri'nin lojistik imkânlarının sanayiye, cevap verebilmesi, turizm ve ticaret potansiyeli artırması için: Yerköy - Kayseri YHT bağlantısının bir an önce tamamlanmalı, Kayseri - Mersin hızlandırılmış yük treni hattı yapılmalıdır. Limanlara ulaşım ile ilgili demiryolu ve karayolu iç hat nakliyelerinin maliyetleri azaltılmalı; Konya - Aksaray - Nevşehir - Kayseri YHT hattı bir an önce tamamlanmalı ve yolcu ve yük taşımacılığına hizmet verecek şekilde karma hat olarak gerçekleştirilmeli; Kayseri havalimanı terminalinin kapasitesi artırılmalı, apron yetersizliği giderilmeli ve nakliye uçakları için pist ve depolar yapılmalıdır.

(KAYSERİ SANAYİ ODASI)

Sorun 158

Bölgenin demiryolu hatlarının rehabilitasyonu ile kentlere hızlı tren hattının getirilmesi ve OSB'lere yük taşımacılığı hatları kurulması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgeden geçen demiryolu hatlarının tüm OSB'lere ulaştırılması ile ilgili fizibilite çalışmaları ve projelendirme acilen hayata geçirilmelidir.

(KIRKLARELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 159

Şehrimizde tren yolunun hala olmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kırşehir tren yolu güzergâhına alınmalıdır.

(KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 160

Konya - Karaman - Ereğli - Adana - Mersin - Gaziantep arasında Hızlı Tren Hattı yapımına başlanmıştır. Gaziantep'e yaklaşık 50 km mesafede bulunan ve Ortadoğu'ya açılan en büyük Gümrük Kapısını bünyesinde barındıran Kilis'in bu projede yer almaması tüm Kilisli derinden üzmüştür.

Çözüm Önerisi

Hızlı Tren Projesine Kilis'in dahil edilmesi talep edilmektedir.

(KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 161

Gebze - Köseköy arasında 4. Tren yolu hattının sığabileceği yerlerde oluşturulacak barınma yolları ile yük taşımada kapasitenin artırılabilmesi vurgulanmıştır.

Çözüm Önerisi

İstanbul - Ankara arasındaki 3. demiryolu hattının planlara dahil edilmesi memnuniyet vericidir. Fakat planlanan söz konusu 3. hat demiryolunun, yük taşıma sorununu çözemeyeceği aşikârdır. Yeni hattın kapasitesi UIC hat kapasitesi metoduna göre hesaplamalarda tek hat işletmecilik koşullarında 72 tren/gün olarak hesaplanmıştır. Liman bağlantılarından kaynaklı manevra süreleri düştüğünde 40 tren/güne, konvansiyonel hat üzerindeki yolcu trenleri düştüğünde 7 tren/güne gerilemektedir. Bu koşullarda yeni hat ile taşınabilecek yük tonajı ancak 3 milyon tona çıkabilecektir. Kocaeli Limanlarından elleçlenen yük miktarı 61 milyon tonun üzerindedir. Bu tespitler sonucunda 3.hatta ilave yeni bir 4.hattın planlanmasını, kısaca hattın çift hatta dönüştürülmesini elzemdir. Gebze - Köseköy arasında 4. hattın sığabileceği yerlerde oluşturulacak barınma yolları ile yük taşımada kapasiteyi artırılmalıdır.

(KOCAELİ SANAYİ ODASI)

Sorun 162

Lokasyon olarak Ankara - İzmir - İstanbul - Antalya güzergâhlarının tam ortasında olmasına ve Antalya karayolu üzerinde olmasına rağmen, Kütahya'dan Hızlı Tren geçmiyor, Kütahya yakınından geçen hat üzerinde Kütahya için durak dahi verilmiyor.

Çözüm Önerisi

Sayın Başbakan Eskişehir - Kütahya arasından çalışacak hızlı tren olacağını beyan etti. Hâlbuki İstanbul - Antalya hızlı tren güzergâhı Kütahya'dan geçirilirse, hem Eskişehir Kütahya arasına hızlı tren hattı yapılmasına gerek kalmaz, hem de aynı masrafla Kütahya hızlı tren güzergâhına sahip olur.

(KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 163

Projesi halen devam eden İzmit - Körfez Geçişi ile Bursa - İnegöl - Domaniç - Kütahya üzerinden yol hattı açılması halinde Antalya'ya ulaşım 110 km kılacaktır. Bu yolun açılması halinde Bursa - Kütahya - Afyon kaplıca turizmi ve sanayi gelişecektir. Ayrıca, Kütahya'dan Hızlı trenin de geçmesini istiyoruz.

Çözüm Önerisi

İstanbul - Antalya yol hattının Domaniç'te açılacak 6 km'lik tünelle; projesi halen devam eden Gebze - Orhangazi - İzmir otoyolu İzmit Körfez Geçiş köprüsü ile Bursa - İnegöl - Domaniç - Tavşanlı - Kütahya üzerinden sağlanması halinde İstanbul - Antalya'ya ulaşım 110 km kısaltacaktır. Yolun açılması, Bursa - Kütahya - Afyon kaplıca turizmi ve sanayisini geliştirecektir. Kütahya - Balıkesir Devlet Karayolunun ulaşımına açılması bölge ekonomimizin canlanması açısından önem arz etmektedir. 1976 yılında projelendirilen bu yolun halen hizmete açılması bölge ve ülke ekonomisine yük getirmektedir.

(KÜTAHYA TİCARET BORSASI)

Sorun 164

Gediz ilçemizde ulaşım sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemizi il merkezine ve civar illere bağlayan yollarımız duble yol olarak ihalesi yapılmıştır. Bu yolun yapımının hızla sonuçlandırılması gerekmektedir. Buna bağlı olarak bölgesel Zafer havalimanımıza bağlantı yolu olan Gediz - Altıntaş karayolunun bir an önce yapımına başlanmalıdır. Bu yol ile birlikte uluslararası ulaşım kolaylığı olacağından sanayi ve turizm alanlarında daha fazla yatırım imkânı sağlanacaktır. İlimiz ve komşumuz Uşak ilinden hızlı tren güzergâhı geçecektir. İlçemizin de bu hızlı tren güzergâhına bağlanması veya banliyö bir tren hattıyla ulaşım sağlanması alt yapı sonunu olarak sürekli ulaşım sıkıntısı çeken ilçemize ciddi bir destek olacaktır.

(GEDİZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 165

Simav ilçemizde yol sıkıntısı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Denizli - Uşak karayolu hattının ilçemiz üzerinden Balıkesir - Çanakkale istikametine bağlanması için yapılan etüt çalışmalarının bir an evvel Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nca yatırım programına alınmasını talep ediyoruz.

(SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 166

İstanbul - Antalya yol hattı ve Kütahya - Balıkesir devlet karayolunun açılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İstanbul - Antalya yol hattının Domaniç'te açılacak 6 km'lik tünelle; projesi halen devam eden Gebze - Orhangazi - İzmir otoyolu İzmit Körfez Geçiş köprüsü ile Bursa - İnegöl - Domaniç - Tavşanlı - Kütahya üzerinden sağlanması halinde Antalya'ya ulaşım 110 km kısılacaktır. Yolun açılması halinde Bursa - Kütahya - Afyon kaplıca turizmini geliştirecek ve sanayinin gelişmesini sağlayacaktır. Kütahya - Balıkesir Devlet Karayolu'nun ulaşımına açılması bölge ekonomimizin canlanması açısından önem arz etmektedir. 1976 yılında projelendirilen bu yolun halen hizmete açılmaması; bölge ve ülke ekonomisi açısından oldukça sıkıntı vermektedir. Kütahya - Balıkesir yolunun tam olarak hizmete girmesi halinde Tavşanlı ve bölgemiz daha çok kalkınacaktır.

(TAVŞANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 167

Sivas - Çetinkaya - Malatya arası Hızlı Tren projesinin ihalesinin yapılmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Malatya'nın Hızlı Tren projesine dahil edilmesi talep edilmektedir.

(MALATYA TİCARET BORSASI)

Sorun 168

Ekonomik ve sosyal yönden bağlantılarımız bulunan çevre ilçeler ile ulaşımımızı sağlayan karayolları standartlar dışında olup son 10-15 yılda ülke genelindeki karayollarında yaşanan güzel gelişmelerden maalesef nasibini alamamıştır.

Çözüm Önerisi

Ekonomik ve sosyal yönden ilişkilerimiz bulunan komşu ilçeler ile bağlantımızı sağlayan yaklaşık 60'ar km'lik karayollarında yapılacak esaslı bir çalışma ile ekonomik ve sosyal gelişmeler sağlanabilecektir. Bu komşu ilçeler aynı zamanda İzmir - İstanbul, İzmir - Ankara ana arterlerine de ulaşılabilir. Bu komşu ilçeler aynı zamanda İzmir - İstanbul, İzmir - Ankara ana arterlerine de ulaşılabilir.

(GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 169

Organize sanayi bölgesine tren yolunun getirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgemiz 1.etabının tamamlanması şu an çalışan 38 işletmenin ürettiği mamul ürünlerin toptancılara ve nihai tüketiciye ulaşımının daha ekonomik sağlanabilmesi, ürün birim maliyetinin düşürülebilmesi ve OSB bağlantılı demir yolunun kurulması için ilgili Bakanlıkla görüşmeler yapılmıştır.

(SALİHLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 170

Turgutlu ilçemizde TÜVTÜRK araç muayene istasyonu kurulması ihtiyacı vardır.

Çözüm Önerisi

12.07.2011 tarihi itibarıyla Turgutlu Trafik Şube Müdürlüğü'nden aldığımız bilgiye göre İlçemizde kayıtlı toplam 42.310 adet motorlu taşıt bulunduğu tespit edilmiştir. Vatandaşlarımız araç muayene işlemleri için Manisa Merkezine veya Salihli'ye gitmektedir. Ayın belirli haftalarında ilçemize gelen gezici muayene aracı ise talepleri karşılamakta çok yetersiz kalmaktadır. İlçemizdeki vatandaşlarımızın zaman kaybetmeden muayene işlemlerini bitirmeleri için istasyonun biran önce kurulması ve faaliyetlerine başlaması gerekmektedir.

(TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 171

Mersin limanına giren çıkan tır ve kamyon trafiğinin bağlantı yollarına ulaşımındaki sorunlar çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Mersin limanına giren çıkan araçların otoban ya da D-400 karayoluna bağlantılarının şehir trafiği ile müşterek olması karayolunda ve liman kapılarında yoğunluğa ve gecikmelere neden olmaktadır. Liman trafiği için ayrı bağlantı yolları yapılmalıdır.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 172

Mersin lojistik merkezi oluşumu hızlandırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Mersin'de büyük kapsamlı bir lojistik merkez kurulmasına yönelik olarak müteşebbis heyet tarafından çevre düzeni planına işaretlenmiş ve çalışmaları devam etmektedir. Çalışmaların hızlandırılarak sürecin tamamlanması sağlanmalıdır.

(MERSİN DENİZ TİCARET ODASI)

Sorun 173

Liman çevresindeki kent içi ulaşımının kilitlenmesi sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çevre yollarının uzatılması, otobanın Silifke'ye kadar uzatılması ve otoban bağlantı yollarının artırılması, liman çevresindeki trafiğin yeniden planlanması, D-400 karayolunun genişletilmesi ve kesintisiz trafik akışının sağlanması ve D-400'e paralel yeni bir yol yapılması gerekmektedir.

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 174

İç Anadolu'yu Anamur ve Bozyazı ilçelerimize bağlayacak olan Konya - Anamur arasındaki ulaşımda büyük öncelik taşıyan karayolunun Konya - Ermenek arası yapılmış ama Ermenek- Anamur arası güvenli bir şekilde ulaşım sağlayacak bir karayoluna kavuşamamıştır. Bu güzergâhtaki tek karayolu iyileştirilmelidir.

Çözüm Önerisi

İç Anadolu'yu Anamur ve Bozyazı ilçelerimize bağlayacak olan Konya - Anamur arasındaki ulaşımda büyük öncelik taşıyan karayolunun Konya - Ermenek arası yapılmış, Ermenek- Anamur arası güvenli bir şekilde ulaşım sağlayacak bir karayolu hayata geçirilmelidir.

(ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 175

Çevreyolu ve tren yolu yapımı hızlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Uzun yıllardır gündemde olan İç Anadolu'yu Taşucu Limanına taşıyacak Karaman - Mut - Silifke duble yol ve tren yolunun yapımına hız verilmelidir.

(MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 176

Kırobası (Mara) - Karaman yolu 57 km'lik Kırobası - Karaman yolunun trafiğe açılmasıyla 26,5 bin ton limon ve diğer ürünlerin hiçbir sıcak havaya maruz kalmadan İç Anadolu'ya sevk edilmesi kolaylaşacaktır.

Çözüm Önerisi

Kırobası - Karaman arasındaki yolun karayolu ağına alınarak trafiğe açılması ile sıkıntı azalacaktır. 57 km'lik toprak yol standardında bulunan yolun açılması sağlanmalıdır.

(SİLİFKE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 177

Çukurova Bölgesel Havaalanı yap-işlet-devret modeliyle yapılacak olan ve 2013 yılı Mayıs ayında temeli atılan havalimanı inşaatında yavaşlama vardır. Firmanın kredi temininde sıkıntılar yaşandığı yönünde duyumlar almaktayız.

Çözüm Önerisi

Çukurova Bölgesel Havaalanı inşaatının biran önce bitirilmesi için yüklenici firmanın sorununun çözümüne yönelik destek gerekmektedir.

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 178

Sanayi ve ticaretin gelişmesinin önündeki en önemli engellerden biri taşımacılık problemidir. Üretim bölgelerini limanlara bağlayan bir demiryolu hattının olmaması navlun ücretlerini yükseltmekte ve bu durum ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Yük taşımacılığının karayolundan ziyade demiryolu ağırlıklı yapılması maliyetleri düşürecektir. İlimiz tarım ve sanayi bölgelerinin demiryolu ile İzmir veya Güllük Limanına bağlanması bölgemiz ekonomisi açısından olumlu bir gelişme olacaktır.

(MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 179

Muğla'da demiryolu taşımacılığının bulunmaması sonucu, yük taşımacılığı karayolu ağırlıklı olarak yapılmakta özellikle mermer, maden ve tarım sektörlerinde büyük bir girdi meydana getirmektedir.

Çözüm Önerisi

Demiryolu hattı tesis edilmeli, ihracat malları olan mermer, maden gibi sektörler için liman hattı kurulmalıdır.

(MUĞLA TİCARET BORSASI)

Sorun 180

İlimizin kuzey-güney ve doğu-batı aksları üzerinde yer alması, demir yolu, otoban ve limanlara yakınlık gibi faktörlere havalimanı varlığı da eklenerek lojistik merkez olması için gerekli altyapı ve girişimlerde bulunulmalıdır.

Çözüm Önerisi

Niğde'nin ülkemizin kuzey-güney ve doğu-batı aksları üzerinde yer alması, demir yolu, otoban ve limanlara yakınlık gibi faktörlere hava limanı varlığı da eklenerek lojistik merkez olması için gerekli altyapı ve girişimlerde bulunulmalıdır. Bu kapsamda ilimize hava alanı yapılması ve hızlı tren hattının getirilmesi önem arz etmektedir.

(NİĞDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 181

Havaalanının bir an önce yapılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Havaalanımızın temeli atılmış, ancak ödenek ayrılmadığı için şu an atıl olarak beklemektedir. Bölgemize Nevşehir, Kayseri veya Adana havaalanı üzerinden ulaşım yapılmakta olup, en yakın havaalanı Nevşehir 130 km, Kayseri 165 km, Adana 190 km'dir. Havaalanının yeniden programa alınıp tamamlanması yada Niğde/Bor İlçesi, Konya/Ereğli İlçesi ve Aksaray ilinin ortasında Beştepeler mevkiinde yeni bir havaalanının yapılması gereklidir. Bu havaalanı yapıldığı takdirde Bor'a 30 km, Ereğli'ye 45 km, Aksaray'a 50 km mesafede olacak ve bölgemizin daha fazla yatırımcı almasını teşvik edecektir.

(BOR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 182

Fatsa - Aybastı - Reşadiye, Fatsa - Kumru - Korgan - Niksar yol bağlantıları istenilen şekilde tamamlanmamıştır.

Çözüm Önerisi

Fatsa - Aybastı - Reşadiye, Fatsa - Kumru - Korgan - Niksar yol bağlantıları için gerekli bütçenin ayrılması talep edilmektedir.

(FATSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 183

İlimizde havaalanı olmamasının sanayi ve ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Osmaniye'de havaalanı bulunmaması bölgenin sanayi, ticaret ve turizm yönünden gelişimini olumsuz yönde etkilediğinden, bir havaalanı yapılarak bölgesel kalkınma sağlanmalıdır.

(OSMANİYE TİCARET BORSASI)

Sorun 184

Bölgemizin dış merkezlerle olan karayolu bağlantıları yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Osmaniye Kadirli Bölgesi'ndeki sanayi ve ticareti olumsuz yönde etkileyen karayolu sorununun ortadan kaldırılmasını teminen, etüt çalışmaları yapılmış olan ve Akdeniz'i İç Anadolu'ya bağlayacak en kestirme yol özelliğine sahip İskenderun - Osmaniye - Kadirli - Göksun - Kayseri karayolu bağlantısı hayata geçirilerek, bölgemizin ekonomik olarak kalkınması sağlanmalıdır.

(KADIRLI TİCARET ODASI)

Sorun 185

Ulaşım ile ilgili bölgede yaşanan sıkıntılar giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Samsun - Sarp demiryolunun yapılması talep edilmektedir.

(RİZE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 186

Samsun - Sarp - Batum arasında hızlı tren hattı yoktur.

Çözüm Önerisi

Samsun - Sarp - Batum'u birbirine bağlayacak, dolayısıyla Karadeniz'in yolcu ve yük taşımacılığına hizmet edecek, hızlı tren hattı projelendirilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 187

Yeşil yol (Samsun'dan Artvin Turizm yolu) tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Doğu Karadeniz yaylalarını birbirine bağlayacak, yeni turizm destinasyonları oluşturulacak yeşil yol bir an önce bitirilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 188

Rize ve Artvin'de havaalanı yoktur.

Çözüm Önerisi

Rize, Artvin ve Bölgeye (Batum ve Gürcistan dahil) hizmet verecek Rize - Artvin Havaalanı bir an önce projelendirilerek, bitirilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI/ÇAYELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 189

Rize il merkezi ile güneyini birbirine bağlayacak tünele ihtiyacı vardır.

Çözüm Önerisi

Rize - Salarha Tüneli projelendirilerek Rize - Salarha Bölgesi birbirine bağlanmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 190

Rize'deki ulaşım problemleri çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Rize - Artvin Havaalanı projelendirilerek bir önce tamamlanmalı, yeşil yol diye adlandırılan Samsun - Artvin şehirlerini yaylalardan birbirine bağlayan yol bir an önce bitirilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 191

Rize Havaalanı bir an önce yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Rize Havaalanının süratle tamamlanması talep edilmektedir.

(RİZE TİCARET BORSASI/ÇAYELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 192

Samsun - Ankara hızlı tren hattı yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Samsun'un hızlı tren hattı ile Anadolu'ya bağlanması talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 193

Viking Projesinin Türkiye çıkış ayağı Samsun olmalıdır.

Çözüm Önerisi

Viking Projesinin çıkış ayağının Samsun olması talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 194

Şehrin gelişmesini daha düzenli hale getirmek, yük/yolcu taşımacılığında trafiği rahatlatmak için yeni bir çevre yoluna ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Ondokuz Mayıs ilçesinden başlayıp, Adalar mevkiinden Tekkeköy ilçesine devam eden doğu-batı çevre yolunun yapılması talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 195

Samsun - Ankara arası yük treni hattı kısaltılmalıdır. Samsun - Ankara Devlet demiryolu Amasya, Sivas, Kayseri üzerinden Ankara'ya ulaşan ve Samsun Ankara arasındaki 400 kilometrelik yolu 900 kilometreye çıkaran, oldukça verimsiz ve eski bir hattır.

Çözüm Önerisi

Amasya - Kırıkkale arasına 170 km'lik bir demiryolu hattı yapılması ile hattın etkinleştirilmesi talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 196

Çevre ilçelerle karayolu ağının iyileştirmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Karayolu ağının geliştirilmesi talep edilmektedir.

(VEZİRKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 197

Siirt OSB'nin çevre yoluna bağlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

OSB'nin yeni çevre yolu ile bağlantısının sağlanması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 198

2010 yılında ihale edilen çevre yolunun kamulaştırma kararının alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Tamamlanmayan çevre yolu ile ilgili kamulaştırma kararının alınması ve bedellerinin de ödenmeye başlanması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 199

Siirt - Kurtalan bölünmüş karayolu işinin tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Siirt - Kurtalan bölünmüş yolu ile ilgili sorunların çözülmesi talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 200

Uzunluğu 146 km olan Kurtalan - Cizre hudut demiryolu projesinin uygulamaya konulması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Cizre hudut demiryolu projesinin uygulamaya konulması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 201

Siirt - Van karayolunun bitirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Siirt - Van yolunun yatırım programına alınması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 202

1998 yılında ihale edilen Siirt - Eruh - Şırnak karayolunun bitirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Siirt - Eruh - Şırnak karayolunun bitirilmesi talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 203

Havaalanı yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni havaalanı yapılması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 204

Lojistik köy projesinin yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye genelinde uygulamaya konulan Lojistik Köy kapsamına Sivas'ta alınmış ancak herhangi bir gelişme kaydedilememiştir. Lojistik Köy projesinin bir an önce hayata geçirilmesi bölge açısından önemlidir.

(SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 205

Sivas - Ordu karayolunun tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Sivas'ı Karadeniz'e, bağlayacak olan Sivas - Ordu karayolunun tamamlanması için gerekli ödenekler sağlanarak proje hızla bitirilmelidir. Proje bölge ekonomisi için çok önemlidir.

(SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 206

Ülkelerin ve şehirlerin gelişmişlik göstergesi olan (hava, deniz yolu ve hızlı tren) şehir içi ulaşımlarında da tramvay ve metrobüs sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Toplu taşıma sistemlerinin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından desteklenmesi talep edilmektedir.

(ŞANLIURFA TİCARET BORSASI)

Sorun 207

Ülkelerin ve şehirlerin gelişmişlik göstergesi olan (hava, deniz yolu ve hızlı tren) şehir içi ulaşımlarında da tramvay ve metrobüs sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Şanlıurfa'ya hızlı tren sisteminin yatırım programına dahil edilmesi talep edilmektedir.

(ŞANLIURFA TİCARET BORSASI)

Sorun 208

İlimiz olarak, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nca ülkemizde çok güzel hizmetlerin yapıldığına ve bunun neticesinde büyük değişimlere şahit olduk. Ancak Bakanlığımızın bu denli güzel ve büyük çalışmalarından Şırnak olarak yeteri derecede nasibimizi alamadık.

Çözüm Önerisi

Şırnak - Cizre Karayolu, Şırnak - Eruh - Siirt Karayolu, Şırnak - Uludere - Hakkari Karayolu ve Şırnak - Van Karayolunun bitirilmesini talep ediyoruz.

(ŞIRNAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 209

Ulaşımında yeterli altyapının sağlanmamış olması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Şanlıurfa - Habur otobanının hizmete açılması talep edilmektedir

(CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 210

İstanbul - Tekirdağ - Çanakkale otobanı projesinin başlatılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Lojistik hizmet sektörü özellikle karayolu ile yük ve eşya taşımacılığı açısından Trakya bölgesi önemli bir potansiyel sunmaktadır. Yeni projelendirilen ve üçüncü boğaz köprüsü ile bağlantılı İstanbul - Tekirdağ - Çanakkale otobanı, bölgenin lojistik taşımacılığını daha da kolaylaştıracaktır. Yeni otoban gelecekte bölgenin gelişiminde lokomotif sektörlerden birisi lojistiği ön plana çıkaracaktır. Bölgemiz farklı taşıma modlarının kesiştiği bir geçiş bölgesi olması sebebiyle İstanbul - Tekirdağ - Çanakkale otobanına acil olarak ihtiyaç bulunmaktadır. Otoban projesinin bir an önce tamamlanmasını talep etmekteyiz.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 211

Tekirdağ Limanı'nın özelleştirilmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin deniz yük hareketinin yüzde 65'i Marmara denizindeki limanlardan gerçekleşmektedir. Ekonomik faktörler yönünden bölgemizin sanayi yatırımlarına ve endüstriyel gelişme açık olması, bölgemizdeki üretici firmaların ithalat ve ihracat hareketlerinin artması sebebiyle Tekirdağ Limanı büyük önem kazanmıştır. Tekirdağ Limanı'nın bölge için stratejik önemi göz önünde bulundurulduğunda Kuzey Ege, Güney Marmara ve İç Anadolu bölgesinde üretilen ihraç ürünleri tren yolu ile Avrupa ülkelerine limanımızdan ihraç edilmektedir. BALO Projesi kapsamında Tekirdağ Limanı çok önem kazanmıştır. TDİ A.Ş. tarafından işletilen Tekirdağ Limanının yeniden özelleştirilmesini talep etmekteyiz.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 212

Hayrabolu'nun ana arterlere olan bağlantı yollarının tümü dardır. Bu da ilçenin ekonomik ve sosyal gelişimine olumsuz yönde yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Hayrabolu'nun ana arter yollara bağlantı yollarının tamamı dardır. Bu yollar duble yol programına alınıp genişletilmelidir.

(HAYRABOLU TİCARET BORSASI)

Sorun 213

Karayollarındaki bitmeyen tamirat ve yenileme çalışmaları sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Daha sağlam bir yol yapımına gayret gösterilmelidir.

(MALKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 214

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ile ilgili proje ihalesi yapılmış olmasına rağmen henüz bir çalışma başlamamış olması ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun da genişletilmesi ve ulusal standartlara getirilmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun tamamlanması talep edilmektedir.

(TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 215

Yolcu sayısında bir problem olmamasına rağmen Tokat Havaalanı mevcut yeri ve pist açısı nedeniyle sıkıntılı durumda. Kargo uçakları başta olmak üzere büyük uçakların mevcut piste inmesi mümkün değil. Küçük uçakları elinde bulunduran havayolu firmalarının insafına kalmış durumdayız.

Çözüm Önerisi

Konumu dolayısıyla mevcut havalimanı kullanılmayan Tokat'a yeni bir havalimanı yapılması talep edilmektedir.

(TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 216

Toprak sanayinin ihtiyacı olan hammadde temini ve ulaşım ve sevkiyat sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hasan Uğurlu Barajı'na ulaşımın kolaylaşması için 17 km'lik ek bir yol yapılması talep edilmektedir.

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 217

İç Karadeniz Demiryolu yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İç Karadeniz Demiryolunun yapılması talep edilmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 218

Ünye-Niksar karayolunun yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ünye-Niksar karayolunun tamamlanması talep edilmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 219

Trabzon- Gümüşhane-Erzincan Demiryolu projesinin ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Trabzon Demiryolu Projesinin uygulanmasına öncelik tanınması sağlanmalıdır.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 220

Uluslararası Trabzon Havaalanının yoğunluğu giderek artış göstermektedir. Son yıllarda, iç hat, dış hat yolcu ve uçak hareketleri açısından ciddi bir artış hızına ulaşılması, Havaalanımızda 2. Pist çalışmalarını devreye almayı ve planlamayı bir zorunluluk haline getirmiştir.

Çözüm Önerisi

Uluslararası Trabzon Havaalanının genişletilmesi talep edilmektedir.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 221

Trabzon, Doğu Karadeniz'de bulunduğu konum itibariyle Ortadoğu ve Orta Asya ülkelerine lojistik anlamında elverişli bir yere sahiptir. Ancak bu imkânlar çok iyi değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Trabzon-Arsin Organize Sanayi Bölgesi önündeki deniz alanının doldurularak hem sanayi bölgesi hem de lojistik merkez haline getirilmesi talep edilmektedir.

(TRABZON TİCARET BORSASI)

Sorun 222

GAP Bölgesine ulaşımında sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ovit Tüneli çalışmalarının bitirilmesi talep edilmektedir.

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 223

İlimizin en sıkıntılı yeri olan Dörtyol kavşağı özellikle yaz aylarında artan trafik nedeniyle çok fazla sıkışıklığa neden olmakta ve yaşanan yoğunluktan dolayı trafik kazalarına sebep olmaktadır. Yaşanan bu sıkışıklık her geçen gün artmakta ve kronik bir hale gelmektedir.

Çözüm Önerisi

16 Nisan 2014 tarihinde ihalesi yapılacağı açıklanan köprülÜ kavşak projesinin ihalesi İhale dokümanlarında eksikliğin fark edilmesi 14.4.2014 tarihinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 16 ncı maddesine göre iptal edilmiştir. İhalenin bir an önce yenilenecek projenin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 224

Demiryolu eksikliği giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Hızlı tren hattının bölgemizden geçirilmesi ile ilgili çalışmaların yapılması bölge açısından önemlidir.

(YOZGAT TİCARET BORSASI)

Sorun 225

Kapadokya - Hattuşaş yolunun bağlanamaması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemizin ortasında bulunduğu Kapadokya - Hattuşaş yolu yatırım planına alınmalı ve hızla tamamlanmalıdır. Bu yatırım ilçe ekonomimiz açısından çok faydalı olacaktır.

(ŞEFAATLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 226

İlçemiz Alaplı'dan geçen duble yol kapsamında Karadeniz Ereğli ilçesinden gelirken Alaplı'ya giriş istikametindeki 60 yıllık ana giriş istikametinin kapanması ve yolun başka yerden dar bir şekilde ilçemize verilmesi dolayısıyla ilçemize girişlerde sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Alaplı'daki sıkıntılı yolun viyadükle düzeltilmesi talep edilmektedir.

(ALAPLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 227

Karayollarının özellikle ilçeler arasındaki bağlantı yollarının bakımsızlığı ve yetersizliği sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çaycuma'dan il merkezi başta olmak üzere Ereğli, Devrek ve Alaplı ilçelerindeki yol inşaatlarının bitirilmesi ve Ankara- İstanbul otobanına kadar olan duble yolun da sıcak asfaltla kaplanması talep edilmektedir.

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 228

Bölge ulaşım altyapısı açısından sanayicinin isteklerine uygun bir yapıda değildir. Temel ulaşım ağı olan karayolu bağlantı hattı tam olarak bitirilememiştir. Demiryolu ve havayolu ulaşım olanakları yetersiz olup alternatif ulaşım kanalları bulunmamaktadır. Bu durum maliyetleri artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölge ulaşım ağının çeşitlendirilmesi, özellikle İstanbul demiryolu hattının tamamlanması sağlanmalıdır.

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Sorun 1

Bankacılık sektöründeki çeşitli uygulamalar reel sektörde sıkıntılara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Taksitli bağlanmış ticari kredilerde, alınan faizlerin geri ödenmesinde, faizlerin toplam vadeye eşit şekilde bölünmesi sağlanmalıdır. Geri ödemede, taksitlerde, anaparadan ve faizlerden eşit ödenmesi sağlanmalıdır. Her türlü kredinin vadesinden önce ödenmesinde uygulanacak ceza miktarı oransal sabitlenmelidir. Kart aidatı, hesap işletim ücreti kaldırılmalıdır.

(DİNAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Sorun 1

Çarşamba Gıda OSB'sini ilçemizde kurabileceğimiz tek alan, halen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın tasarrufu altında bulunan Çarşamba Şeker Fabrikası'na ait arazidir. Ancak ÖİB, söz konusu araziye sanayi alanı vasfından çıkararak, konut ve sanayi depolama alanı olarak yeniden planlanmıştır.

Çözüm Önerisi

Çarşamba Şeker Fabrikası'na ait arazinin OSB arazisi olarak tahsis edilmesi talep edilmektedir.

(ÇARŞAMBA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Susurluk Şeker Fabrikası'nın yetersiz çalışması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Susurluk Şeker Fabrikası'nın ya özelleştirilerek ya da modernize edilerek 12 ay süre ile çalışmasının sağlanması önem taşımaktadır.

(SUSURLUK TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Sadece Turhal için değil bölge ekonomisi için büyük önem taşıyan Turhal Şeker Fabrikası'nın kota uygulamaları nedeniyle kapasitesinin düşürülmesi ve Özelleştirme sürecinde olan fabrikanın akıbetinin belirsiz olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Turhal Şeker Fabrikası'na yönelik kota uygulamalarının kaldırılması talep edilmektedir.

(TURHAL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

TDİ Türkiye Denizcilik İşletmelerinin işlettiği Tekirdağ limanında konteyner elleçleme ücretleri özel sektörün işlettiği Bandırma limanına göre oldukça yüksektir.

Çözüm Önerisi

Tekirdağ Limanı elleçleme ücretlerinin konteyner başına ortalama % 50 iyileştirilmesi gerekir.

(TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Ağrı'daki tek fabrika Şeker Fabrikası'dır.

Çözüm Önerisi

Ağrı'daki tek fabrika olan Şeker Fabrikası, özelleştirilme kapsamında çıkartılmalı ve kapatılmamalı

(AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Devlet Hava Meydanları İşletmesi

Sorun 1

Yolcu sayısında bir problem olmamasına rağmen Tokat Havaalanı mevcut yeri ve pist açısı nedeniyle sıkıntılı durumdadır. Kargo uçakları başta olmak üzere büyük uçakların mevcut piste inmesi mümkün değildir. Küçük uçakları elinde bulunduran havayolu firmalarının insafına kalmış durumdayız.

Çözüm Önerisi

Yanlış yer tespitinden dolayı mevcut havalimanı kullanılmayan Tokat'a yeni bir havalimanı yapılması talep edilmektedir.

(TOKAT TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Çıldır Havaalanı'nın yolcu taşımacılığına açılması önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Çıldır Havaalanı'nın yolcu taşımacılığına açılması sağlanmalıdır.

(NAZİLLİ TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Gaziantep'in lojistik bir merkeze dönüştürülmesi için altyapısı güçlendirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Gaziantep havalimanı ve uçak seferlerinin sayı ve saatleri ihtiyaca cevap verecek şekilde düzenlenmesi talep edilmektedir.

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorun 1

1-Bölgedeki iller arasında kalkınmada, eğitimde, sağlıkta dengesiz büyümeler büyük sıkıntı yaratmaktadır. 2-Tarımsal alanda iyi ve sürekli tarım politikalarının olmayışı, ürün deseninin belirlenmemesi, fiyat istikrarının olmayışı. 3-Tarımsal üretimimizin olmazsa olmazı su kaynaklarımızın tükenmesi.

Çözüm Önerisi

Tarımda su ihtiyacı olan bölgeye acilen dış havzalardan su getirilmelidir.

(AKSARAY TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Tarımsal sulama

Çözüm Önerisi

Hamzalı, Koyun Baba Barajları ve Kızılırmak suyunun bölgede tarımsal sulamada kullanımı sağlanmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Sulama

Çözüm Önerisi

Alaca da yapımı yıllar öncesinde başlayan Koçhisar Barajı'nın bir an önce bitirilerek sulu tarıma geçilmesi alternatif ürünler ekilerek verim artışına neden olacaktır.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 4

Hamzadere Barajının Sulama Faaliyetlerine Başlamaması

Çözüm Önerisi

330 bin dönüm araziye sulayacak olan, İpsala, Keşan, Enez başta olmak üzere tüm bölgemiz için hayati önemdeki Hamzadere Barajı şu an 30 bin dönüm araziye sulamaktadır. köylere giden sulama kanalları bir an önce yapılmalıdır. Böylece bölgemizde yılda iki ürün almak mümkün olacaktır.

(İPSALA TİCARET BORSASI)

Sorun 5

Hatay ili Erzin ilçesi içme suyu yetersizliği ve kalitesizliği problemi

Çözüm Önerisi

Hatay ili Erzin ilçesi Ilıcalar mevki üzerinde bulunan çaya baraj yapılması gerekmektedir.

(ERZİN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Kuraklık

Çözüm Önerisi

Kayseri’de yapılan Yamula Barajı’nın sulama havzası içinde kalan Mucur’un sulu tarıma geçebilmesi için daha önceden projelendirilen sulama kanalının yapımına acilen başlanarak tamamlanmalıdır.

(MUCUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Kilis büyük bir su sıkıntısı yaşamaktadır. 2007 yılında Seve Barajının devreye girmesi de sorunu çözmeye yetmemiştir. Şehre 3 günde bir dönüşümlü olarak su verilebilmektedir. Suriyeli sığınmacılardan dolayı su ihtiyacı 3 kat artmıştır.

Çözüm Önerisi

Yukarı Afrın Barajının ve Yukarı Afrın Barajı İçme Suyu İsale Hattı’nın acilen ihale edilerek inşaatına başlanması

(KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

İlçede 475.000 dekarlık alanda sulu tarım yapılmakta olup, bu arazilerden 2013 yılı itibarıyla yaklaşık 1.000.000 ton ürün elde edilmiştir. Yer altı su kaynakları gün geçtikçe azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Karapınar İlçesinin su kaynaklarını zenginleştirecek “Kızılırmak Projesi” acilen hayata geçirilmelidir.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 9

Sel Felaketine Sebepiyet veren Akyazı İlçesi sınırlarından geçen Mudurnu Çayı yatağı ıslah çalışması

Çözüm Önerisi

Zaman zaman sel felaketine sebep olan Mudurnu çayı üzerinde, gerek çay yatağında temizleme gerekse çay yatağı üzerinde bulunan eski ve alçak köprüler ile ilgili yapılacak ıslah çalışmaları, sel zararlarının önlenmesine yönelik acil tedbirler olarak alınmalıdır.

(AKYAZI TİCARET BORSASI)

Sorun 10

Karadeniz Bölgesinin en büyük ve Türkiye'nin de ilk 5 ovasından biri olan Çarşamba ovasında 1992 yılında başlatılan sulama projeleri ve drenaj çalışmalarının hala bitirilememesi

Çözüm Önerisi

Sulama projeleri bitirilemeyen Çarşamba ovası için GAP'a benzer bir acil eylem planı oluşturulması

(ÇARŞAMBA TİCARET BORSASI)

Sorun 11

Filyos Çayı'nın ıslahı ile ilgili sedde ve baraj çalışmalarının tamamlanmaması

Çözüm Önerisi

Siyasi iradenin projelere sahip çıkması, Filyos Çayı'nın sedde içine alınması

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Doğubayazıt İlçemizde 57 bin hektar ovamız var ve kullanılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Murat Nehrinde Baraj yapılması

(AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Karacaören Baraj Gölü'nde; Balık üretim çiftlik faaliyetinin baraj gölünü kirlettiği düşüncesi ile Balık Üretim faaliyetlerinin sona erdirilmesi düşünülmektedir.

Çözüm Önerisi

Karacaören Baraj Gölü'nü besleyen Göksu çayındaki alabalık tesislerinin bulunduğu alandaki çay suyundan alınan numunelerde fiziksel engel, katı ve sıvı atık tehdidine rastlanmamıştır. Baraj gölünde balık üretim çiftliklerinin faaliyetlerini sürdürmesi sağlanmalıdır.

(BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

Düzce'nin İSKİ İstanbul Uzak Su Havzası konumunda oluşu yatırımcılara yüksek tutarlarda ilave arıtma tesisi maliyeti yüklemektedir.

Çözüm Önerisi

Arıtma tesisleri finansmanında ve kurulumunda İSKİ'nin sorumlu olması yada bu yatırımlar ile ilgili ilave hibe ve desteklerin bulunması gerekmektedir.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bölgenin en büyük geçim kaynağı olan tarım Ergene kirliliği sebebi ile büyük sıkıntıdadır. Aynı zamanda sulu tarım için Çakmak barajı çok önemli bir projedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde sulu tarıma geçiş için önemli olan Çakmak Barajı ve dağıtım kanallarının ihalesi bir an önce bitirilerek proje hayata geçirilmelidir.

(UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Hidro Elektrik Sanrtaletleri (HES) tarafından yaratılan su ve çevre sorunları. Erzincan ekonomisi genel olarak bitkisel ve hayvansal üretime dayalıdır. Bölgemizde sorumsuzca ve kontrolsüz bir şekilde inşa edilen HES'ler Erzincan'da çok ciddi sorunlar oluşturmuştur.

Çözüm Önerisi

HES'lerin su tutma kapasiteleri ve ÇED raporları bağımsız kurumlarca yeniden gözden geçirilmelidir. Su tutma kapasitesi hesap edilirken HES'lerin üzerinde kurulduğu su kaynakları tarafından sulanan arazi büyüklükleri yeniden hesap edilmelidir. HES'lerin kurduğu akarsu yataklarındaki çevresel tahribat, yok edilen biyolojik çeşitlilik bu bağımsız kurumlarca gözlenmeli ve kayıtlara geçirilmelidir. Geri dönülemez çevresel ve ekonomik hasarlar çok geç olmadan engellenmelidir.

(ERZİNCAN TİCARET BORSASI)

Sorun 17

Altyapı ve Çevre

Çözüm Önerisi

Derelerin ve akarsuların ıslahı bitirilmeli, Kanalizasyonların, denizlere ve derelere boşaltılmasına son verilmesi için altyapı yatırımları desteklenmeli Belediyelerin katı atık ve çöp sorununun çözümü için bölgesel katı atık yakma tesisi kurulmalı

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Amik ovasının sulanması

Çözüm Önerisi

Amik Ovası'na su verecek olan Reyhanlı ve Dostluk Barajlarının ve Kılavuzlu Barajı'nın su taşıma kanallarının yapılması gerekmektedir.

(ANTAKYA TİCARET BORSASI)

Sorun 19

Samsun' da yeni yatırımcılar için sanayi parselleri oluşturulamamaktadır. İlimizde Büyük ölçekli bir organize sanayi bölgesine şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Samsun'da yeni büyük bir OSB için arazi tahsisi yapılmalı

(SAMSUN TİCARET BORSASI)

Sorun 20

Tarım arazilerinin sulanması

Çözüm Önerisi

Çevre il ve yerleşim alanlarının atık sularının karıştığı sulama kanallarında aşırı kirlilikten dolayı sularda devasa yosunlaşma sonucunda kanaletlerde ve köprü ayaklarında daralma meydana gelmekte, kanaletlerde su taşmaları sonucunda tarım arazilerini olumsuz etkilemektedir. Arıtma tesislerinin denetimi, zamanında ilaçlama ve müdahalelerinin yapılması halinde su tasarrufu ve bilinçli ve hijyenik sulama ile toprak ve ürün kalitesi koruma altına alınmalıdır. Pamuk üretiminde üreticiye yeteri desteğin verilmesi üretim maliyetinin azaltılmasına yönelik olanaklar sağlanmalıdır.

(CEYHAN TİCARET BORSASI)

Sorun 21

Sulu tarımda teknoloji gerekliliği

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada mevcut kaynakların verimli kullanılması için gerekli teknoloji yatırımlarının yönlendirilmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Tavas'ın en büyük geçim kaynaklarından olan tarım bölgemiz ovasında gerçekleşmektedir. Çift ürün alınamaması birçok emeğin karşılığının alınamaması ile doğru orantılıdır. Sulama çiftçimizin en önemli problemlerindendir.

Çözüm Önerisi

Tavas ovası çevrede son zamanlarda yapılan baraj, gölet ve sondaj usulüyle sulanmaya çalışılmaktadır. Zaman zaman sulama çiftçimize fazla masraf yapmak zorunda bırakılmaktadır. Zira elektrik enerjisi kullanılarak yapılan sulama masraflı olmaktadır. Baraj, göletlerdeki suyun kanallar ve borular kullanılarak yapılması planlanmış sulama projesi henüz tamamlanmamıştır. Ovanın tamamının sulama projelerine dahil edilmesi, mevcut projelerin bir an önce bitirilmesi sulama problemimizi çözecek bölge ekonomisine daha çok katkı sağlayacaktır.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 23

Ekolojik dengenin sağlanması açısından, bölgemize yağmur çekmesi, dünyaca ünlü Akşehir Kirazının üretiminde çok önemli olan, kamış, hasır otu ve balıkçılık için elzem olan Akşehir Gölü kurumaktadır

Çözüm Önerisi

Kısa adı Kop olan Konya Ovası Sulama Projesi ile Akşehir Ovası acilen suya kavuşturulmalı, Akşehir Gölünün ıslah edilerek kurtarılmalıdır.

(AKŞEHİR TİCARET BORSASI)

Sorun 24

Terme İlçesi olarak gerek sulama gerekse içme suyu konusunda büyük sıkıntımız var. İlçemizde 20.000 ha tarım arazisi Salıpazarı barajından ya da Kumköy Regülatöründen su bekliyor. İlçemizde kanallar açılıyor, arazi istimlakleri yapılıyor ama projenin ne zaman sulamaya geçeceği halen bilinmiyor.

Çözüm Önerisi

Terme Ovasında sulanamayan 20.000 ha tarım arazisinin bir an önce sulama suyu ile buluşturulması

(TERME TİCARET BORSASI)

Sorun 25

İlçemizdeki araziye sulama, arazi birleştirilmesi ve çiftçileri bilinçlendirme çalışmalarının yetersiz olması, eski yöntemlerle tarım yapılması.

Çözüm Önerisi

Erbaa'da sebzeçilik yapan üreticilerin mevcut su borçlarının yapılandırılması, düzenli bir su politikası uygulanması

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü

Sorun 1

Ülkemizde kırmızı et ticaretinde karkas etin tanımı bulunmamaktadır. Tanım eksikliği, kırmızı etin ticaretinde haksız rekabete ve yanlış fiyat oluşumlarına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kırmızı et sektöründe Avrupa'da olduğu gibi karkas etin tanımı yapılmalı, standartları belirlenmelidir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Tarım ve hayvancılık bitme noktasındadır.

Çözüm Önerisi

Et Balık Kurumu Ardahan'da açılmalıdır.

(ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Erzincan'ın en önemli projelerinden olan Et ve Süt Kurumu kanatlı kesimhanesinin hizmete alınamaması.

Çözüm Önerisi

Erzincan Organize Sanayi Bölgesinde yapımı süren Et ve Süt Kurumu Kanatlı Kesimhanesinin inşasında yaşanan gecikmeler önlenmeli ve kesimhane acilen hizmete açılmalıdır.

(ERZİNCAN TİCARET BORSASI)

EÜAŞ

Sorun 1

İlçede 475 bin dekarlık alanda sulu tarım yapılmakta olup, sulu tarım için kullanılan elektrik enerjisi ile santraller yetersiz kalmaktadır. Sürekli elektrik kesintileri, hem günlük yaşamı, hem de tarımda üretimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Karapınar'da sulu tarım için kullanılan elektrik enerjisi ile santraller yetersiz kalmaktadır. Sürekli elektrik kesintileri, hem günlük yaşamı, hem de tarımda üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. İlçede halihazırda mevcut şalt sahası 1 adet olup yetersiz kalmaktadır. Acilen 2. ya da 3. bir şalt sahası kurulmalıdır. Köy ve yaylalardaki trafo sayıları artırılmalıdır.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Batman 1. organize sanayisinde ve organize sanayi dışındaki tesislerin elektrik kesintisi ve dalgalanmalar yüzünden çalışmaları sürekli yarım kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Batman ve çevre illerde yaşanan elektrik kesintileri sebebi ile elektrik dağıtımını yapan şirketin denetim altına alınması gerekmektedir.

(BATMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

GAP İdaresi Başkanlığı

Sorun 1

GAP (Güney Doğu Anadolu Projesi)

Çözüm Önerisi

Gap Mardin kanallarının ve depolama alanının bir an evvel hayata geçirilmesi

(KIZILTEPE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Bölgemiz turizm açısından eşsiz değerlere sahiptir. Bölgemiz tarihin en eski yerleşim merkezi olma, dünyaca ünlü mozaik eserler, zengin inanç ve kültür turizmi varlıkları ve zengin mutfak kültürü ile önemli bir turizm havzası oluşturuyor. Bu havzanın ekonomik değere dönüştürülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hatay'dan Mardin'e kadar uzanan havza, Turizm Yatırım Bölgesi ilan edilmeli

(GAZİANTEP TİCARET ODASI)

Kamu İhale Kurumu

Sorun 1

Kamu ihalelerinde sorun yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kamu yapacağı yatırımları ihale mevzuatı gereğince ihale ettikten sonra ihale bitiminden sonra hemen ikincil ve üçüncül taşeronlara iş paylaştırılarak kendiliğinden oluşan bir metodoloji ile iş akışı devam etmektedir. Mevzuat ve sorumluluk açısından bu alt taşeronların bir sorumluluğu bulunmamaktadır. İş yapan taşeronlar olarak daha düşük fiyatlara iş yaptıklarından bu yapılan işe sorun teşkil etmezken iletişimde buldukları iş yaptıkları bölgesel esnaf ve tüccarın üzerine sıkıntılar getirmektedir. Kimi alacağını tahsil edemezken kimi yaptığı hizmetin karşılığını alamamakta ve küçük esnafın zarar etmesine ve hatta batmasına sebep olmaktadır. Uygulanan alt istem kontrol altına alınmalıdır.

(GEDİZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Kamu alımlarında yurt içinde üretilen ürünlerin tercih edilmesi dışa bağımlılığı azaltacak, istihdam ve ödemeler dengesini olumlu etkileyecektir. Ancak, kanunda yerli istekliler lehine yüzde 15 fiyat avantajı olmasına rağmen kamu idareleri alımlarını yerli isteklilerden yapmakta isteksiz davranmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kamu İhale Kanunu'nda yerli malına yönelik olarak yüzde 15 oranına kadar fiyat avantajı uygulanacak olan orta ve yüksek teknolojikli sanayi ürünleri bir an önce belirlenerek uygulama başlatılmalıdır.

(İSTANBUL SANAYİ ODASI)

Karayolları Genel Müdürlüğü

Sorun 1

Yeni planlanacak olan çevre yolunun OSB bağlantısı ile ilgili planlamanın yapılması, Karayollarına ait yolların şehir merkezinde kalmasından dolayı yeni çevre yolunun planlanması ve Bartın çevreyolu şehitlik mevkiinde planlanan Karayolları çalışmasının bitirilmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni planlanacak olan çevre yolunun OSB bağlantısı ile ilgili planlamanın yapılması ve çevreyolunun bitirilmesi gerekmektedir.

(BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Şu an durmuş bulunan Organize Sanayi Bölgesi ve demiryolu ve liman bağlantılı düşünülen Bozüyük Lojistik Köy Projesinin acilen başlaması ve tamamlanması ve Bozüyük Yenişehir arası ulaşımın bir an önce hızlandırılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Şu an durmuş olan Organize Sanayi Bölgesi ve Bozüyük Lojistik Köy Projesinin acilen başlaması ve Bozüyük Bilecik Yenişehir arası yolun genişletme çalışmalarının hızla tamamlanması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Mustafakemalpaşa ilçemize 3. Köprü ve Çevre Yolunun yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçemizde trafiğe alternatif başka yollar olmaması sebebiyle İlçemizi ortadan ikiye bölen Kirmasti Çayı'nda mevcut köprü gidiş ve geliş olmak üzere ilçemize hizmet etmektedir. Bu yolun şehir içinden geçmesi sebebiyle tüm ağır taşıtlar (mermer ve kum kamyonları) ilçemiz içinden geçmek zorundadır. Yapılacak olan 3. köprü ve çevre yolunun bu soruna çözüm olacaktır.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET BORSASI)

Sorun 4

Düzce OSB'ye TEM'den bağlantı yolu bulunmamaktadır. Bu yüzden OSB'ye lojistik sağlayan araçlar köy yollarını kullanmak zorunda kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Düzce OSB'ye TEM'den bağlantı yolu için bir an önce kamu yatırımlarından tahsis sağlanmalıdır.

(DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Gaziantep - Kilis arasında kurulma çalışmaları devam eden Polateli - Şahinbey OSB altyapı çalışmalarında Gaziantep - Kilis - Hatay yol bağlantısı tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Polateli - Şahinbey OSB altyapı çalışmalarında Gaziantep - Kilis - Hatay yol bağlantısı proje çalışmalarının süratlendirilmesi ve duble yol ve tünel yapımının hızlandırılması talep edilmektedir.

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Gelişen Aliağa limanlarının geri hizmet alanları ile limana giden yollarının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve ayrıca yolu kullanan paydaşların tümünü kapsayan çözüm yolları bulunmalıdır. Aliağa limanlar bölgesinin sürekli artan iş hacmini gelecek dönemlerde de karşılayabilecek yol, kavşak ve demir yolu bağlantılarının kurulması büyük önem arz etmektedir. Öte yandan liman bölgesinin, limana gelen ürünlerin daha sağlıklı ortamlarda elleçlenebilmesi için çağdaş ve modern bir geri depolama alanı planlamalarının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Sürekli artan iş hacmine rağmen Aliağa limanlarında altyapı, geri hizmet alanları planlaması bulunmamaktadır. Limanların kara yolu ve demiryolu bağlantıları tamamlanmalıdır.

(ALIAĞA TİCARET ODASI)

Sorun 7

Filyos projesiyle oluşacak karayolu yük trafiğinin güvenli ve hızlı biçimde sağlanması için Karabük - Gökçebey arasındaki yolun duble yol olarak yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Karabük - Gökçebey arasındaki yolun duble yol haline getirilmesi talep edilmektedir.

(KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Turgutlu'da kavşak sayısı artırılmalı ve mevcut kavşaklarda iyileştirme çalışmaları yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir ve Manisa ile İç Anadolu arasında bir nevi köprü görevi gören ve Turgutlu'dan geçmekte olan E-96 karayolundaki kazalar yüzünden sık sık can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Bu kayıpların yaşanmasına en önemli sebep olarak; yol boyunca kavşak yetersizliğini gösterebiliriz. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından alınan bilgiler doğrultusunda E-96 Karayolu'nun Turgutlu bölümünde; günlük ortalama 20 bin aracın geçtiği, bu araçlardan 14.876'sının otomobil, 1.170'inin orta yüklü ticari taşıt, 582'sinin otobüs ve 4.164'ünün de kamyon ve römorklu taşıtlar olduğu görülmektedir. İlçemizdeki mevcut kavşakların iyileştirilmesi birçok can kaybınız önleyecektir.

(TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Bitmeyen karayolu altyapı ve tadilat çalışmaları tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin birçok bölgesine nazaran bölgemizde bitmeyen ya da bitirilmeyen karayolu alt yapı çalışmaları malumunuzdur. Bir an önce hızlandırılması ve bitirilmesi gerekmektedir.

(MALKARA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

İşsizliğin yüksek olması ve çay dışında sanayi kuruluşlarının olmaması sorunumuz vardır.

Çözüm Önerisi

Lojistik veya Endüstri Bölgesinin kurulması için proje çalışmasının bir an önce bitirilmeli ve Ovit Tüneli tamamlanmalıdır.

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Tavas Merkezi ile yayla yolu diye adlandırılan Denizli - Muğla yolu ve Denizli - Tavas - Karacasu - Aydın yolu diye adlandırılan (Afrodisias) Geyre yolunu ticari olarak kullanamamamız bölge insanımızın ticaretinin gelişimine engeldir. Yol çalışmalarının bitirilememesi ekonomik sıkıntı arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Ticari olarak yol güzergâhları bir bölgenin gelişmesinde önemli faktörlerden olup, Denizli - Tavas - Muğla yolu ile Denizli - Tavas - Geyre (Afrodisias) - Karacasu - Aydın yolu düzenlenmesi bitmemiş olup, bir an önce ticari olarak düzenlenmesi bitirilmesi bu yol güzergâhlarında ticari alanların oluşturulması bölgemiz ticaretine olumlu etkileyecektir.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 12

Yapımı devam eden yollarımızın tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kozan'ın İç Anadolu'ya açılan yolları Feke-Saimbeyli-Tufanbeyli ve Kozan-Mansurlu-Yahyalı yol hattının bir an önce tamamlanması sağlanmalıdır.

(KOZAN TİCARET ODASI)

Sorun 13

Bölgemizin yol sorunu çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Kozan ekonomisinin canlanması için Kozan - Mansurlu - Yahyalı, Kozan - Feke - Saimbeyli - Tufanbeyli, Kozan - Ceyhan, Kozan - Kadirli - Osmaniye yollarının bölünmüş yol olarak projelendirilip faaliyete geçmesi gerekmektedir.

(KOZAN TİCARET BORSASI)

Sorun 14

Ulaşım sorunu çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Gölbaşı ilçesinden geçen demiryolu ile Adıyaman arasına demiryolu bağlantısının yapılması ve standartları düşük yolların düzeltilmesi talep edilmektedir.

(ADIYAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Amasya çevre yolu inşaatının bitmemesi sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

2011'de yapım çalışmalarına başlanan Amasya çevre yolunun bir an önce tamamlanması talep edilmektedir.

(AMASYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Turizmin kalkınması için en önemli etken rahat ulaşım"dır. İlçemizi Söke - Milas karayoluna ve Bodrum Havaalanına bağlayan 525-01 kodlu bölünmüş yol inşaatına kamulaştırma problemleri nedeni ile uzunca bir süredir ara verilmiştir.

Çözüm Önerisi

Didim - Söke - Milas Karayoluna bağlayan bölünmüş yol inşaatında karşılaşılan kamulaştırma probleminin çözümü için girişimlerde bulunulmalı, süreç hızlandırılarak 2015 yaz sezonuna yetiştirilmelidir. Ayrıca Didim'in bir diğer bağlantı yolu olan ve stratejik planlarda bölünmüş yol yapılması düşünülen 09-54 numaralı devlet yolunun da yatırım programına alınması sağlanarak turizm gelişimi için en büyük artı değer olan ulaşım kolaylaştırılmalıdır.

(DİDİM TİCARET ODASI)

Sorun 17

4 Kasım 2013 tarihinde yapımına başlanan ve halen bitmeyen Selçuk - Kuşadası - Davutlar Ayrımı Yolu, şehri ikiye bölmektedir. Yayalara yönelik herhangi bir planlamanın yapılmaması, yol üzerindeki işletmelerin ticari kayıpları ve işletme değerlerinin düşmesi, trafik ve güvenlik sorunları sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü'nün çevre düzeni planında yer alan Kuşadası Pilav Tepesi eteklerindeki çevre yolu projesi hayata geçirilmeli ve inşaatı devam eden çevre yolu ise belediyeye devredilmelidir.

(KUŞADASI TİCARET ODASI)

Sorun 18

Şehrin nüfus yoğunluğu açısından TOKİ için önemli olan TOKİ Köprüsü çalışmasının neticelendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bartın'da TOKİ köprüsü çalışmasının neticelendirilmesi beklenmektedir.

(BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Nüfusu her geçen Gaziantep ile çevre illerde trafiğe çıkan araç sayısının her geçen gün artması, tramvayların transit geçişleri, toplu taşımacılıkta kullanılan otobüs sayısının artması ve artan Suriye plakalı araç sayısı ve yeterli ana yolların olması trafikte kilitlenmeye neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ulaşımında bölgemizde yer alan illerin gelişme seviyesi araştırılarak yol ve altyapı çalışması yapılması talep edilmektedir.

(GAZİANTEP TİCARET BORSASI)

Sorun 20

Gaziantep - Şanlıurfa otohanından Nizip ilçemize batı yönünden çıkışının olmaması sanayi sitesi sanatkârlarının ve ilçemiz sanayinin hinterlandının gelişmesini ve ayrıca Nizip Organize Sanayi Bölgesi ile Karkamış yol ayırımına bağlantı olmaması da ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Karkamış Gümrük Kapısının modernizasyonu ile bölge ihracatının artırılması için Nizip otoyolu çıkışının batıdan verilmesi talep edilmektedir.

(NİZİP TİCARET ODASI)

Sorun 21

Ulaşım ağlarının çeşitlendirilmesi, kara ve havayolu ulaşımının tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hakkari-Van, Hakkari-Şırnak bağlantılı karayollarının standartlara kavuşturulması, Hakkari-Van karayolunda genişletme çalışmalarının tamamlanmayan kısımlarının bitirilmesi, Hakkari-Şırnak karayolunun da kısa zamanda genişletme ve duble yol yapımına başlanması talep edilmektedir. Yüksekova Havaalanı'nın hizmete açılması durumunda, ülkemizin en uzak yerleşim yerine olan mesafemiz 2 saate inmiş olacaktır.

(HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

Bölgemizde yaşanan ticari ve ekonomik hareketlilik gün içerisinde ağır tonajlı araçların Aliağa - İzmir Karayolu'nda trafik yoğunluğuna neden olmaktadır. 2015 yılında faaliyete geçmesi planlanan PETLİM limanı devreye alındığında 1 milyon tır daha bu yola dahil olacağı için mevcut yol yetersiz kalacaktır.

Çözüm Önerisi

Aliağa'nın sanayi bölgesi olmasından dolayı gün içerisinde ağır tonajlı araçlar Aliağa - İzmir Karayolu'nda trafik yoğunluğuna neden olmaktadır. "Aliağa - İzmir Çevre Yolu'nun" bağlantı yolları ile Nemrut liman bölgesiyle olan bağlantı yolları bitirilmeli. İzmir - Çanakkale Karayolunun 8 km'lik Aliağa şehir merkezi geçişinde trafiğin akışına engel olan 6 adet trafik ışığının yerine bitti yapılarak trafiğin akışı hızlandırılabilir.

(ALIAĞA TİCARET ODASI)

Sorun 23

İlçemiz Ahmetli - Yeniköy arasına kurulan Torbalı OSB'nin faaliyete geçmesi ve bu bölgede ki Metropolis Antik kentinin ören yeri kapsamına alınmasıyla birlikte ulaşım sıkıntısı yaşanacaktır. Ayrıca ilçemiz Pamukyazı - Belevi bölgesi arasında yaşanan kazaların engellenmesi için de önlemler alınmalıdır.

Çözüm Önerisi

İzmir - Aydın Otoyolu'nun Torbalı - Yeniköy mevkiinde otoban çıkışı yapılmalı, Torbalı'nın Pamukyazı - Belevi bölgesinde 10 km'lik yol bölünmüş duble yola çevrilmelidir.

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 24

İZBAN hızlı tren hattı'nın ilçemize kadar uzatılması ile birlikte tren raylarının etrafı kapatılmış bu güzergâhtaki araç geçişleri 2 adet üste geçit ile sağlanmıştır. Ancak yapılan üst geçitler gerek yapı olarak gerekse de kullanım olarak uygun değildir.

Çözüm Önerisi

İZBAN geçitlerin yerin altına alınması gerekmektedir

(TORBALI TİCARET ODASI)

Sorun 25

İnebolu'yu Kastamonu'ya bağlayan 90 km'lik çevre yolunun ve ilçe yollarının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölge il ve ilçe yollarının düzenli bakımının yapılması, yolların genişletilmesi, yavaş ilerleyen yol yapım çalışmalarının hızlandırılması için yeterli kaynak ayrılması ve bürokratik engellerin ortadan kaldırılması talep edilmektedir.

(İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 26

İlçemizde yol sıkıntısı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Denizli - Uşak karayolu hattının ilçemiz üzerinden Balıkesir - Çanakkale istikametine bağlanması için yapılan etüt çalışmalarının bir an evvel Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nca yatırım programına alınmasını talep ediyoruz.

(SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 27

Ekonomik ve sosyal yönden bağlantılarımız bulunan çevre ilçeler ile ulaşımımızı sağlayan karayolları standartlar dışında olup son 10-15 yılda ülke genelindeki karayollarında yaşanan güzel gelişmelerden maalesef nasibini alamamıştır.

Çözüm Önerisi

Ekonomik ve sosyal yönden ilişkilerimiz bulunan komşu ilçeler ile bağlantımızı sağlayan yaklaşık 60'ar km'lik karayollarında yapılacak esaslı bir çalışma ile ekonomik ve sosyal gelişmeler sağlanabilecektir. Bu komşu ilçeler aynı zamanda İzmir - İstanbul, İzmir - Ankara ana arterlerine de ulaşılabilir. (GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

(GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 28

Mersin limanına giren çıkan tır ve kamyon trafiğinin bağlantı yollarına ulaşımındaki sorunlar çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Mersin limanına giren çıkan araçların otoban ya da D-400 karayoluna bağlantılarının şehir trafiği ile müşterek olması karayolunda ve liman kapılarında yoğunluğa ve gecikmelere neden olmaktadır. Liman trafiği için ayrı bağlantı yolları yapılmalıdır. (MERSİN TİCARET BORSASI)

(MERSİN TİCARET BORSASI)

Sorun 29

İç Anadolu'yu Anamur ve Bozyazı ilçelerimize bağlayacak olan Konya - Anamur arasındaki ulaşım büyük öncelik taşıyan karayolunun Konya - Ermenek arası yapılmış ama Ermenek- Anamur arası güvenli bir şekilde ulaşım sağlayacak bir karayoluna kavuşmamıştır. Bu güzergâhtaki tek karayolu iyileştirilmelidir.

Çözüm Önerisi

İç Anadolu'yu Anamur ve Bozyazı ilçelerimize bağlayacak olan Konya - Anamur arasındaki ulaşım büyük öncelik taşıyan karayolunun Konya - Ermenek arası yapılmış, Ermenek- Anamur arası güvenli bir şekilde ulaşım sağlayacak bir karayolu hayata geçirilmelidir. (ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

(ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 30

Çevreyolu ve tren yolu yapımı hızlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Uzun yıllardır gündemde olan İç Anadolu'yu Taşucu Limanına taşıyacak Karaman - Mut - Silifke double yol ve tren yolunun yapımına hız verilmelidir.

(MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 31

Kırobası (Mara) - Karaman yolu 57 km'lik Kırobası - Karaman yolunun trafiğe açılmasıyla 26,5 bin ton limon ve diğer ürünlerin hiçbir sıcak havaya maruz kalmadan İç Anadolu'ya sevk edilmesi kolaylaşacaktır.

Çözüm Önerisi

Kırobası - Karaman arasındaki yolun karayolu ağına alınarak trafiğe açılması ile sıkıntı azalacaktır. 57 km'lik toprak yol standardında bulunan yolun açılması sağlanmalıdır.

(SİLİFKE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

Yeşil yol (Samsun'dan Artvin Turizm yolu) tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Doğu Karadeniz yaylalarını birbirine bağlayacak, yeni turizm destinasyonları oluşturulacak yeşil yol bir an önce bitirilmelidir.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 33

Rize il merkezi ile güneyini birbirine bağlayacak tünele ihtiyacı vardır.

Çözüm Önerisi

Rize - Salarha Tüneli projelendirilerek Rize - Salarha Bölgesi birbirine bağlanmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)

Sorun 34

Şehrin gelişmesini daha düzenli hale getirmek, yük/yolcu taşımacılığında trafiği rahatlatmak için yeni bir çevre yoluna ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Ondokuz Mayıs ilçesinden başlayıp, Adalar mevkiinden Tekkeköy ilçesine devam eden doğu-batı çevre yolunun yapılması talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 35

Siirt OSB'nin çevre yoluna bağlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

OSB'nin yeni çevre yolu ile bağlantısının sağlanması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 36

2010 yılında ihale edilen çevre yolunun kamulaştırma kararının alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Tamamlanmayan çevre yolu ile ilgili kamulaştırma kararının alınması ve bedellerinin de ödenmeye başlanması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 37

Siirt - Kurtalan bölünmüş karayolu işinin tamamlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Siirt - Kurtalan bölünmüş yolu ile ilgili sorunların çözülmesi talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Siirt - Van karayolunun bitirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Siirt - Van yolunun yatırım programına alınması talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

1998 yılında ihale edilen Siirt - Eruh - Şırnak karayolunun bitirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Siirt - Eruh - Şırnak karayolunun bitirilmesi talep edilmektedir.

(SİİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Karayollarındaki bitmeyen tamirat ve yenileme çalışmaları sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Daha sağlam bir yol yapımına gayret gösterilmelidir.

(MALKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 41

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ile ilgili proje ihalesi yapılmış olmasına rağmen henüz bir çalışma başlamamış olması ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun da genişletilmesi ve ulusal standartlara getirilmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun tamamlanması talep edilmektedir.

(TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 42

Toprak sanayinin ihtiyacı olan hammadde temini ve ulaşım ve sevkiyat sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hasan Uğurlu Barajı'na ulaşımın kolaylaşması için 17 km'lik ek bir yol yapılması talep edilmektedir.

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 43

Ünye-Niksar karayolunun yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ünye-Niksar karayolunun tamamlanması talep edilmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 44

GAP Bölgesine ulaşımında sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ovit Tüneli çalışmalarının bitirilmesi talep edilmektedir.

(OF TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 45

İlimizin en sıkıntılı yeri olan Dörtyol kavşağı özellikle yaz aylarında artan trafik nedeniyle çok fazla sıkışıklığa neden olmakta ve yaşanan yoğunluktan dolayı trafik kazalarına sebep olmaktadır. Yaşanan bu sıkışıklık her geçen gün artmakta ve kronik bir hale gelmektedir.

Çözüm Önerisi

16 Nisan 2014 tarihinde ihalesi yapılacağı açıklanan köprülülük kavşak projesinin ihalesi ihale dokümanlarında eksikliğin fark edilmesi 14.4.2014 tarihinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 16 ncı maddesine göre iptal edilmiştir. İhalenin bir an önce yenilenecek projenin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

(YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 46

İlçemiz Alaplı'dan geçen duble yol kapsamında Karadeniz Ereğli ilçesinden gelirken Alaplı'ya giriş istikametindeki 60 yıllık ana giriş istikametinin kapanması ve yolun başka yerden dar bir şekilde ilçemize verilmesi dolayısıyla ilçemize girişlerde sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Alaplı'daki sıkıntılı yolun viyadükle düzeltilmesi talep edilmektedir.

(ALAPLI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 47

Karayollarının özellikle ilçeler arasındaki bağlantı yollarının bakımsızlığı ve yetersizliği sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çaycuma'dan il merkezi başta olmak üzere Ereğli, Devrek ve Alaplı ilçelerindeki yol inşaatlarının bitirilmesi ve Ankara- İstanbul otobanına kadar olan duble yolun da sıcak asfaltla kaplanması talep edilmektedir.

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 48

Bölge ulaşım altyapısı açısından sanayicinin isteklerine uygun bir yapıda değildir. Temel ulaşım ağı olan karayolu bağlantı hattı tam olarak bitirilememiştir. Demiryolu ve havayolu ulaşım olanakları yetersiz olup alternatif ulaşım kanalları bulunmamaktadır. Bu durum maliyetleri artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölge ulaşım ağının çeşitlendirilmesi, özellikle İstanbul demiryolu hattının tamamlanması sağlanmalıdır.

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

KOSGEB

Sorun 1

KOSGEB'in KOBİ'lere yönelik geçmiş yıllarda verilen kredilerin son yıllarda verilmemesi Küçük Esnaf için sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

KOBİ'lere KOSGEB tarafından geçmiş yıllardakilere benzer kredilerin verilmesi faydalı olacaktır.

(MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

KOSGEB desteklerinin yenilenmesi.

Çözüm Önerisi

KOBİ'lere KOSGEB tarafından geçmiş yıllardakilere benzer kredilerin verilmesi bölge ekonomisi için son derece faydalı olacaktır.

(ZİLE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Tüccar ve Sanayicimizin özellikle işletme kredisine olan ihtiyacının karşılanmasında yaşanan zorluklar önemli bir sorundur.

Çözüm Önerisi

KOSGEB'in faiz destekli kredilerinin yeniden açılması gerekmektedir. Daha önceki yıllarda uygulanan, son bir kaç yıldır KOSGEB destekleri arasında olmasına rağmen uygulanmayan bu desteğin tekrar açılması işletmeler için büyük rahatlama sağlayacaktır.

(MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

İllerde kurulan KOSGEB kurullarında Odalar tarafından görevlendirilen üyeler, bu görevlerinden ötürü icra takiplerine ve ceza soruşturmalarına maruz kalmaktadır. Gönüllülük esasına dayalı olarak yapılan bu görevlere bu sebeple üye bulunamamakta ve KOSGEB kurulları işlevini yerine getirememektedir.

Çözüm Önerisi

İllerdeki KOSGEB değerlendirme kurulu üyelerinin sorumlulukları daha net belirlenmeli ve gerek 5018 sayılı Kanun'un ilgili maddesinden gerekse cezai sorumluluktan muaf tutulmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 5

KOSGEB genel faiz desteği kredisinin açılmaması sıkıntı teşkil etmektedir. Esnaf odası üyeleri esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatifinden yararlandığı halde Ticaret Odası üyeleri bu imkandan faydalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

KOSGEB genel faiz desteği kredisinin sadece Ticaret Odası üyelerine verilmesi veya KOSGEB'den Ticaret Odası üyelerine özel bir kredi faiz desteği programı oluşturulması.

(İLGİN TİCARET ODASI)

Sorun 6

İlimiz terör mağduru illerin başında yer almaktadır. Özellikle tarım ve hayvancılık sektörümüz son 30 yılda ciddi yaralar almıştır. Ayrıca ilimiz depremlerin çokça yaşandığı bir şehirdir. Bu yaraları saracak ve ekonomiyi canlandıracak teşvik ve yatırım desteklerinin sağlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

KOSGEB tarafından verilen faizsiz kredi tarzı destekler devam ettirilmelidir.

(BİNGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

KOSGEB 2009 yılından önce olduğu gibi sadece imalatçı KOBİ'lere destek vermelidir. Kobilere verilen hibe ve destek programlarının çok farklı kurumlar aracılığıyla verilmesi karmaşıklığa yol açmaktadır. KOSGEB şuanda imalat sektörünün yanı sıra hizmet sektörü ve ticaret sektörüne de destek vermektedir. Bu nedenle KOSGEB'in kuruluş amacı olan imalat sektörüne verdiği destek miktarı azalmıştır.

Çözüm önerisi

KOSGEB desteklerinin uygulanmasında 2009 yılından önceki döneme geri dönülmesi gerekmektedir veya üretici KOBİ'lere ayrı bir bütçe oluşturulmalıdır. Ayrıca tüm destek ve teşvikler tek kurum çatısı altında birleştirilmelidir.

(NİĞDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Orman Genel Müdürlüğü

Sorun 1

Doğaltaş Maden ve Mermer ocakları ile Ormancılık yasa ve yönetmeliklerindeki katı uygulamalar firmalar ve kurumlar arasında anlaşmazlıklara sebep olmaktadır. Mermer atıkları Orman Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Belediyeler nezdinde sorun yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ormancılık yasa ve yönetmelikleri ülke ekonomisine katkı sağlaması amacı ile yeniden gözden geçirilmeli biraz daha yapıcı bir hal almalıdır.

(BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Karapınar 1950 yılından itibaren ve halen erozyonla mücadele etmektedir.

Çözüm Önerisi

Karapınar 1950 yılından itibaren ve halen erozyonla mücadele etmektedir. Erozyonla mücadeleye karşı etkinliğin artırılması için Karapınar'a Orman Müdürlüğü kurulmalıdır.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Orman ürünleri sanayiinin geliştirilmesi için hammaddenin ülkemizden temini maksadıyla alt yapı çalışmaları tam olarak gerçekleştirilmemiştir.

Çözüm Önerisi

Hammaddenin ülkemizde yetiştirilmesi için Orman Genel Müdürlüğü'nün daha titiz bir çalışma yapması, bazı ürünlerin üretiminin özelleştirilmesi için alt yapı çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)

Sorun 1

Nusaybin İlçemizde (YGS) Yüksek Öğretime Giriş Sınavı.

Çözüm Önerisi

Nusaybin'de Yükseköğretime Giriş Sınavının yapılması sağlanmalıdır.

(NUSAYBİN TİCARET BORSASI)

Rekabet Kurumu Başkanlığı

Sorun 1

Beton fiyatlarında tekelleşme.

Çözüm Önerisi

Alanya'da beton fiyatlarında gözlenen ciddi oranlardaki farklılık ve tekelleşme nedeniyle Rekabet Kurulu'nun denetimlerini artırması gerektiği düşünülmektedir.

(ALANYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Dünyada piyasasında söz sahibi olduğumuz, ülkemizin stratejik ihracat ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzüm, incir, fındık vb. ürünlerde Rekabet Kurulu'na benzer bir yapı kurulması ülkemizin menfaatine olacaktır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizin ve ülkemizin en önemli tarım ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzümün tamamına yakını ihraç edilmektedir. Yılda 200 bin ton civarında gerçekleştirilen ihracat ülke ekonomisine yılda 500 milyon doların üzerinde gelir getirmektedir. Yaklaşık 70 bin aile geçimini bu üründen sağlamaktadır.

Özellikle ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle önceden yapılan fiyat bağlantıları üzüme darbe vurmaktadır. 2013-2014 sezonu başında 5 liranın üzerine çıkan kuru üzüm ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle 3 liranın altına inmiştir. Bunun önüne geçmek için çekirdeksiz kuru üzümde hem stok müessesesi hem de rekabet kurulu kurulması ülkemizin ve üreticilerimizin menfaatine olacaktır.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

Sosyal Güvenlik Kurumu

Sorun 1

Tarımsal ürünlerde çiftçilerimizden müstahsil makbuzu ile kesilen Bağ-kur kesintisi sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üyelerimiz olan gerçek ve tüzel kişilerin, çiftçilerden satın aldıkları ürün bedellerinden bunların prim borçlarına mahsuben tebliğdeki esaslar çerçevesinde yüzde 2 oranında tevkifat yapmaları gerektiğinden, üyelerimiz bu tevkifatı yapmalarında çok zorlanmakta, üyelerimizle üreticilerimiz arasında sorunlar yaşanmaktadır. Tevkifat zorunluluğunun üyelerimiz üzerinden kaldırılması gerekmektedir.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 2

İşçilerin kıdem tazminatları yeniden düzenlenmelidir.

Çözüm Önerisi

İşçi çalıştıran ve emekli veya ayrılma anında ödenen kıdem tazminatlarının aynı işsizlik primi gibi bir hesap oluşturarak her ay ödenmesinin sağlanması gerekmektedir.

(SUNGURLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

İş kazaları sorunu çözülmelidir.

Çözüm Önerisi

Hiçbir işverenimiz çalışanın özellikle yaralanmasına ve canına kast edecek şekilde çalışmasına izin vermeyecektir. Kaza insanların olduğu yerde ihmal dikkatsizlik ve farklı bir nedene dayansa da sonuç itibarıyla insanların canı yanmakta ocaklar sönmektedir. Ülkemizde trafik kazaları da çok yoğun yaşandığı için zorunlu trafik sigortası uygulaması devreye sokulmuştur. İşverenler de işin riskine göre yasal primler ödeyip buna rağmen kazalar sonucu çok yüksek tazminatlar ödemektedir. Yıllardır düzenli vergi ödeyen istihdam sağlayan firmanın bir günde kapısına kilit vurulmaktadır. Bunun önüne geçilmesi için oluşturulacak bir risk fonu ile bu sorun ortadan kaldırılmalıdır.

(GEDİZ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

SGK primleri çok yüksektir.

Çözüm Önerisi

SGK primlerinin düşürülmesi talep edilmektedir.

(NUSAYBİN TİCARET BORSASI)

Sorun 5

Sosyal yardımların fazlalığı ve sosyal yardımların eleman arayan sanayicinin ve işvereni engellemesi ve insanları çalışmadan kazanmaya, tembelliğe sevk etmesinin önüne geçilmelidir.

Çözüm Önerisi

Sosyal yardımlar daha planlı ve gerçek ihtiyaç sahiplerine verilmeli, sanayicinin ve işverenin istihdamına engel olmayacak şekilde düzenlenmelidir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Tarımsal üretim yapan çiftçilerden yapılan Bağ-kur prim tevkifatı uygulamasının yarattığı sorunlar bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretim yapan çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan Bağ-Kur prim tevkifatı uygulaması kaldırılmalıdır.

(KADIRLI TİCARET BORSASI)

Sorun 7

İşçi kıdem tazminatlarının işvereni ve mahkemeleri gereksiz yere meşgul etmesi firmaları sıkıntıya sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kıdem tazminatı yeniden düzenlenmelidir.

(ŞANLIURFA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

İlçemizde bulunan Organize Sanayi Bölgesinde yaklaşık 1.650 kişi ve ilçe genelinde yaklaşık 8.000 kişi istihdam edilmektedir. SGK primlerinde uygulanan indirimin sona ermesiyle, proje halinde olan 2 yeni fabrikanın yatırımının iptali ve istihdamda kayıplar oluşmaya başlamıştır.

Çözüm Önerisi

2014 itibariyle sona eren SGK prim oranlarında indirimin yeniden revize edilmesi talep edilmektedir.

(ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Sigortasız çalışan ve ucuz iş gücü sağlayan Suriyeli sığınmacıların ticari hayatta vatandaşlarımızı geri planda bırakması sorunu çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Suriyeli sığınmacıların düşük ücretlerle sigortasız olarak çalışmayı kabul etmeleri bölge esnafının işe alımlarda Suriyeli sığınmacıları tercih etmelerine yol açmaktadır. Bunun sonucunda da bölgede yaşayan vatandaşlar iş bulma konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu sorunun çözülebilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumu yetkililerinin denetimlerini sıklaştırmaları ve sigortasız istihdamın engellenmesi gerekmektedir.

(İSKENDERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

T.C. Merkez Bankası

Sorun 1

Üretici ihracatçıların önlerindeki en önemli engellerden biri finansmana erişimdir. Bu nedenle yatırım yapılmamaktadır. Hem yeni yatırım hem de ihracatın finansmanı orta ölçekli firmalarımızı korkutmaktadır. Orta ölçekli üretici ihracatçı firmalar için yeni finansman kaynakları yaratılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin tamamında ihracata yönelik sanayiye yatırımın özendirilmesi gerekmektedir. Yapılacak yatırım ihracata yönelik bir yatırımsa evleliyetle ve ihracat ile orantılı olarak desteklenmelidir; böylece orta ölçekli firmalar ihracata yönelik korkmadan yatırım yapabilmelidir. 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 45. maddesine dayanılarak hazırlanan Reeskont ve Avans Yönetmeliği ve İhracat Reeskont Kredisi Uygulama Talimatı'ndaki kredi koşulları yeniden düzenlenmeli ve kredi talebi zamanına kadar belirli bir yatırım yapmış veya sermayesini belirli bir oranda nakdi olarak ödemiş olan üretici ihracatçılara yönelik daha uygun vade koşullarıyla daha uygun faizli krediler kullanılmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

TEİAŞ

Sorun 1

İskenderun bölgesinde sıklıkla yaşanan elektrik kesintilerinin başta sanayiciler olmak üzere yöre halkının ve esnafın ticari hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

İskenderun Bölgesi'nde sıklıkla yaşanan elektrik kesintileri çelik sanayicilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bölgedeki sanayicilerin elektrik teşviklerinden yararlanmaları sağlanmalı ve uluslararası arenada rekabet gücü artırılmalıdır.

(İSKENDERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Bergama Organize Sanayi Bölgesi'nde devam eden enerji temini sorunun çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bölgedeki işsizlik sorunu da büyük ölçüde çözecek olan organize sanayi bölgesinde elektrik alt yapı yetersizliği nedeniyle yatırım yapılamamaktadır. TEİAŞ tarafından sorunun acilen çözümü gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bergama Organize Sanayi Bölgesinde devam eden enerji temini ve elektrik altyapısı sorunu çözümlenmelidir.

(BERGAMA TİCARET ODASI)

Sorun 3

MEDAŞ ile ilgili yaşanan problemler bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

MEDAŞ Konya Bölge Müdürlüğü'nün Aksaray'da işlem yapan bir şubesi açılmasına ihtiyaç vardır. Özel sektöre devredilen bu tür işlerde kamu gözetimini artıracak düzenlemeler getirilmelidir.

(AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Sık sık elektrik kesintilerinin olması ve elektrik kesintilerinin haberdar edilmemesi ve telefon edildiğinde söylenen vakitte tekrar elektriğin verilmemesi nedeniyle hem arızalar oluşturarak maddi külfet getirmekte hem de üretimi sekteye uğratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Şehirde sık sık yaşanan elektrik kesintileri işyerlerini sıkıntıya sokmaktadır. Elektrik kesintilerinin daha planlı yapılarak sanayiciye önceden haber verilmelidir. Sanayici buna göre önceden tedbir alarak zararını asgariye indirebilecektir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Elektrik dağıtım ve pazarlama işinin özelleştirilmesi profesyonel hizmet alımını olumsuz etkilemektedir. Yeni yatırımların gelişmesi önündeki en büyük engeldir. İlçemizde doğalgaz dağıtımının yıllardır yapılamamış olması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki elektrik dağıtım şirketleri; yatırımcı, girişimci, sanayicinin taleplerini öncelikli olarak dikkate almalı; enerji nakil hattı, trafo, güç artırımı konusunda çıkan sorunlarda yatırımcıya yardımcı olmalıdır. Kamu özelleştirme ihalesini alan firmaların bu tür hizmet standartlarını denetlemelidir. Yöremiz sanayicilerinin en önemli ihtiyaçlarından biri olan doğal gazın ilçe dağıtımı, ilgili kurumlar tarafından öncelikli olarak hayata geçirilmelidir.

(AKŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

MEDAŞ, yatırım programlarını yıllık olarak planlamaktadır. Bu nedenle ilimize gelen yatırımcılar bir sonraki yılın yatırım programını beklemek zorunda kalmakta ya da kendileri yaptırmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum yatırımın gecikmesine ve maliyet artışına yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

MEDAŞ, yatırım programlarını yıllık olarak planlamaktadır. Bu nedenle ilimize gelen yatırımcılar bir sonraki yılın yatırım programını beklemek zorunda kalmakta ya da kendileri yaptırmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum yatırımın gecikmesine ve maliyet artışına yol açmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için MEDAŞ'ın yatırımcılara özel çalışma yapmalı ve yatırım planları ile ilgili daha erken bilgi vermelidir.

(NİĞDE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Tarımsal üretimde en büyük sorun olan tarımsal sulama tarifesinin çok kısıtlı bir üretim alanında kullanılıyor olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

“Tarımsal sulama” elektrik aboneliklerinin kapsamının genişletilerek, tarımsal üretimin her safhasında kullanılacak şekilde “Tarımsal Üretim Tarifesi” olarak belirlenmesi, seracılık, tarımsal ürün paketleme ve depolama ile tarımsal ürün işleme alanlarının faydalanması sağlanmalıdır.

(ANTALYA TİCARET BORSASI)

Sorun 8

Önceden, tarımsal sulamada kullanılan elektriğin borçları, hasat sonrasında ödenmekteydi. Elektriğin özelleştirilmesinden sonra şirketler elektrik faturasını aylık olarak göndermektedir. Borcunu ödeyemeyen üreticilerimizin de elektriği kesilmektedir. Bu da üreticilerimizi zor duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada kullanılan elektrik faturaları ay ay değil eskisi gibi yıllık olarak faturalandırılmalı ve borçları yine mahsulden mahsule ödenmelidir. Genelde tarım arazileri dışarıda olduğundan üreticiler her ay arazilerine gidemediklerinden gelen elektrik faturasını takip edememekte bu yüzden elektrikleri kesilmekte ayrıca üreticiler yılda bir ürün kaldırdıklarından her ay gelen elektrik faturalarını ödemekte de güçlük çekmektedirler.

(SALİHLİ TİCARET BORSASI)

TETAŞ

Sorun 1

ÇATEŞ 380 hattının Bartın OSB indirici merkezi ile Bartın'ın ve OSB'nin enerji ihtiyacının karşılanması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

ÇATEŞ 380 hattı ve Bartın OSB indirici merkezi ile Bartın ve OSB'nin enerji ihtiyacının karşılanması sağlanmalıdır.

(BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

İlçede 475 bin dekarlık alanda sulu tarım yapılmakta olup, sulu tarım için kullanılan elektrik enerjisi ile santraller yetersiz kalmaktadır. Sürekli elektrik kesintileri, hem günlük yaşamı, hem de tarımda üretimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Karapınar'da sulu tarım için kullanılan elektrik enerjisi ile santraller yetersiz kalmaktadır. Sürekli elektrik kesintileri, hem günlük yaşamı, hem de tarımda üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. İlçede halihazırda mevcut şalt sahası 1 adet olup yetersiz kalmaktadır. Acilen 2. ya da 3. bir şalt sahası kurulmalıdır. Köy ve yaylalardaki trafo sayıları artırılmalıdır.

(KARAPINAR TİCARET BORSASI)

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

Sorun 1

Adana'da, başta ayakkabıcılık, tekstil, konfeksiyon, mobilya, oto yedek parça ticareti, matbaacılık ve reklamcılık olmak üzere pek çok sektörde faaliyet gösteren firmaların, dağınık ve plansız bir şekilde şehrin yerleşim alanları ile tarihi-turistik niteliği haiz yerlerinde konumlanmış olması.

Çözüm Önerisi

Adana'da kümelenme ve siteleşme gibi modern ve avantajlı işbirliği yöntemlerinden uzak olan işyerleri, küresel rekabet içinde her geçen gün geriye düşmektedirler. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından sanayi siteleri inşa edilmesi gerekmektedir.

(ADANA TİCARET ODASI)

Sorun 2

Adana'da aynı sektörde yer alan sanayi kuruluşları dağınık bir şekilde mahalle aralarında yer almakta altyapı sorunları nedeniyle üretimler sağlıklı yapılmakta, ayrıca dağınıklıktan dolayı şehrin üretim potansiyeli görülememektedir.

Çözüm Önerisi

Adana'da tespit edilen sektörler için belirli yerlerde arsa ve altyapı temin edilerek sağlıklı sektörel sanayi siteleri oluşturulmalı, uzun vadeli kredi imkanları sağlanarak mevcut tesisler ile yeni yatırımların bu bölgelere çekilmeleri sağlanmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 3

TOKİ inşaatları, inşaat sektörünü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

TOKİ sosyal amaçlı olmayan proje yapmamalıdır. OSB'lerinin tamamlanması için destek sağlanmalıdır. Doğaltaş'ta olması gerektiği gibi, kamu kurum ve kuruluşları başta olmak üzere yerli malı ürünler tercih edilmelidir. Yerli malı ve yerli üretim öne çıkmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

İlimizin sanayi yatırımları ve üniversite öğrencileri ile artan nüfusuna karşılık, yeterli konutun bulunamaması ve konut satın alma ve kira fiyatlarının yüksek oluşu bu nedenle çalıştırılacak personel maliyetlerinin artması ya da konut fiyatlarından dolayı eleman istihdamında problemler yaşanması

Çözüm Önerisi

Çankırı'da nitelikli konut yetersizliğinden dolayı konut fiyatları ve kiralar artmakta, bu da işçi maliyetlerine yansımaktadır. TOKİ'nin ilde yaşayan vatandaşlar için uydu kent ve öğrenciler için yurt inşa ederek konut ve barınma ihtiyacını gidermesi ve ilde konut yapılabilir arazilerin üretilmesi gerekmektedir.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Kentsel dönüşümde daha hızlı olunmalı, odalarımızın da kentsel dönüşüm çalışmaları içerisinde yer almaları sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Kentsel Dönüşümün başlatılması için 5 pilot il belirlenmesine rağmen çalışmalar henüz istenilen hıza ulaşamamıştır. Ayrıca kentsel dönüşüm projelerinden kastedilen sağlıksız alanların yenilenerek 15 - 20 katlı niteliksiz apartman kütlelerinin yaratılması veya salt TOKİ eliyle projeler üretilmesi olmamalıdır. 5174 sayılı Odalar Birliği Kanunu'nda ne de 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'da Ticaret Odalarının kentsel dönüşüm çalışmaları içerisinde yer alabileceğine dair bir hüküm olmadığı için Odalar bu projelerde yer alamamaktadır. Bu doğrultuda mevzuatta değişiklik yapılmalıdır.

(İZMİR TİCARET ODASI)

Sorun 6

Deprem sonrası ilçemize yapılacak olan kentsel dönüşüm ile ilgili olarak bu güne kadar herhangi bir çalışma başlatılmaması, depremden yıkılan iş yerleri nedeni ile ilçemizde ticaret yapılacak yapının olmaması

Çözüm Önerisi

Erciş'te kentsel dönüşüm tamamlanmalı, esnafa iş yeri kredi desteği sağlanmalı

(ERCİŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Soma'da yapılacak 301 konut için alan seçimi

Çözüm Önerisi

Yapılacak olan konutların TOKİ konutları alanına yapılması durumunda hem değeri artacak hem de bu bölgeye canlılık getirecektir.

(SOMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

TOKİ Tarafından Bölgemizde faaliyet gösteren KOBİ'lere yönelik OSB Yapılması

Çözüm Önerisi

Gebze'deki sanayi kuruluşları için üretim yapan KOBİ'lerimizin büyük bir kısmı dağınık halde faaliyet göstermekte olup, hali hazırda bulunan 4 adet küçük sanayi sitesi faaliyet alanları açısından KOBİ'lerimize yetersiz kalmaktadır. Bu noktada, TOKİ önderliğinde kurulacak bir organize sanayi bölgesinin KOBİ'lere tahsis edilmesi halinde, çevre düzeni ve çalışma alanları açısından bölgemize, istihdam ve finansman desteği açısından da KOBİ'lerimize katkı sağlayacaktır.

(GEBZE TİCARET ODASI)

Sorun 9

Kamuya ait konut üreten kurumların sahip olduğu yasal avantajlar sektörde haksız rekabete varan sonuçlar doğurmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kamuya ait konut üreten kurumlar ile girişimciler arasındaki rekabet dengesinin bozulmamasına özen gösterilmeli ve bu anlamda gerekli yasal altyapı düzenlemeleri biran önce hayata geçirilmelidir.

(KOCAELİ TİCARET ODASI)

Sorun 10

Uluslararası Fuar ve Sergi Alanının Kurulması, Ülkemizin en büyük sanayi kuruluşlarını barındıran bölgemizde halen herhangi bir fuar ve sergi alanı bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Gebze'de Askeri Kışla alanı olarak kullanılan ve bugünlerde TOKİ'ye devredilen alanın bir kısmının Fuar alanı olarak tahsis edilmelidir.

(GEBZE TİCARET ODASI)

TÜBİTAK

Sorun 1

İşletmelerde Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları yeterince yapılmamaktadır, kurumsallaşma, patent ve markalaşma konularında sıkıntılar vardır.

Çözüm Önerisi

Sektörlerdeki inovatif değişimler için seminer ve konferans yapılmalı, eğitim verilmelidir. Orta-düşük teknoloji sektörlerden, orta-yüksek teknoloji sektörlerine geçişin sağlanması için kurumsallaşma, kalite belgesi alma, markalaşma, patent ve faydalı model alma konularında öncelikle bilinç geliştirme çalışmaları yapılmalı, üniversite-sanayi işbirliği teşvik edilmelidir.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Bursa'nın yaklaşık 13 milyar dolarlık ihracatının 8 milyar dolarını otomotiv sektörü, 600 milyon dolarlık kısmını makine ve aksamları ihracatı oluşturmasına rağmen Bursa'da otomotiv sektörüne özel test ve Ar-Ge merkezi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde makine sektörüne yönelik makine mükemmeliyet merkezinin kurulması ile makine sanayinde yeni teknolojilerin üretilmesinin sağlanması, bu yolla Ar-Ge ve inovasyon yetkinlik düzeyinin geliştirilerek satılan ürünlerin katma değerinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

KOBİ'lerin Ar-Ge yapma kabiliyetinin yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

TÜBİTAK, TOBB, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Üniversiteler ve ilgili Odaların işbirliği ile Ulusal Arge Seferberliği ilan edilmeli, KOBİ'lere Ar-Ge'nin önemini anlatmak için eğitim sistemi geliştirilmelidir.

(GAZİANTEP SANAYİ ODASI)

Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı

Sorun 1

Mustafakemalpaşa peynir tatlısı için ayrı bir TSE standardı verilmemesi.

Çözüm Önerisi

Mustafakemalpaşa peynir tatlısının TSE'de 12102 TS kodu iptal edilerek, TS 13470 Hamur Tatlıları-Şerbetlenmeye Hazır Tatlı Standardı verilmiştir. Mustafakemalpaşa peynir tatlısına farklı bir standart getirilmelidir.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Zeytinde kalibre.

Çözüm Önerisi

TS 774 yeniden gözden geçirilmelidir. Kalibreler bütün paydaşların görüşü alınarak yeniden düzenlenmelidir. Tüketicinin aldatılmamasını sağlamak üzere çok ciddi denetimlerde bulunmalıdır.

(GEMLİK TİCARET BORSASI)

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları

Sorun 1

Adana - Mersin ve Adana - Ceyhan yolunda yer alan sanayi tesisleri ile organize sanayi bölgesine işçi ulaşımı firmaların servis araçlarıyla yapılmaktadır. Bu durum hem firmaların maliyetlerini hem de şehir trafiğini menfi etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarsus İlçesinden başlayarak Adana Organize Sanayi Bölgesi'ne kadar uzanan güzergâhta belirli aralıklarla indirme-bindirme istasyonları oluşturularak banliyö seferleri başlatılmalıdır.

(ADANA SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Bayburt'un demiryolu ulaşım ağında yer almaması nedeniyle özellikle taşımacılık ve ham madde girdilerinin yüksekliği firmaları sıkıntıya sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

Demiryolu ağında Bayburt güzergâhının da alternatif olarak ele alınması talep edilmektedir.

(BAYBURT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Şu an durmuş bulunan Organize Sanayi Bölgesi ve demiryolu ve liman bağlantılı düşünülen Bozüyük Lojistik Köy Projesinin acilen başlaması ve tamamlanması ve Bozüyük Yenişehir arası ulaşımın bir an önce hızlandırılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Şuan durmuş olan Organize Sanayi Bölgesi ve Bozüyük Lojistik Köy Projesinin acilen başlaması ve Bozüyük Bilecik Yenişehir arası yolun genişletme çalışmalarının hızla tamamlanması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Erzincan - Gümüşhane - Giresun - Trabzon Demiryolu Hattı Projesi, Anadolu'nun Karadeniz'e oradan da komşu ülkelere bağlanmasının sağlanması adına atılan önemli bir adım olacaktır. Yapılan fizibilite çalışmaları sonucunda 2 güzergâh belirtilmiştir. Bu güzergâhlarda en kullanışlı olanı bu güzergâhtır.

Çözüm Önerisi

Tren yolu projesine Giresun ve Ordu'nun da dahil edilmesi talep edilmektedir.

(GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Malatya Organize Sanayi Bölgesine demiryolu bağlantısının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Malatya Organize Sanayi Bölgesine demiryolu bağlantısının gerçekleştirilmesi talep edilmektedir.

(MALATYA TİCARET BORSASI)

Sorun 6

Afyon'un lojistik konumu ve ulaşım imkânlarına bağlı olarak, çeşitli sektörlerde lojistik üs haline getirilmesi gerekmektedir. Ankara - İzmir Otoyol yapımında mevcut ilimiz güzergâhı dikkate alınmalıdır. Afyonkarahisar - Antalya arasında demiryolu ulaşımı sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

BALO projesi kapsamında Bandırma Limanıyla, konvansiyonel demiryolu hatlarının entegrasyonu sağlanmalıdır. BALO ve İPEK YOLU projeleri birleştirilmelidir. Afyonkarahisar'ın Türkiye'deki 4 hattın birleştiği tek merkez konumu dikkate alınarak karayolu - demiryolu - havayolu dağıtım ve aktarma merkezi niteliğine sahip Lojistik İhtisas OSB kurulmalıdır. Otoyollar yapılırken kaynak israfı ve çevre sorunları ortaya çıkarmamalıdır. Ankara - İzmir Otoyol yapımında mevcut ilimiz güzergâhına göre hareket edilmelidir. Afyonkarahisar - Antalya arasında demiryolu ağı olmalıdır. Özellikle şehir merkezinde yaya trafiğini dikkate alan bir anlayışla yolların yeniden inşa edilmesi sağlanmalıdır.

(AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Demiryolu ulaşımı ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Aksaray, Ulukışla demiryolu hattına bağlanmalıdır.

(AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Hopa-Batum demiryolu hattının yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hopa-Batum demiryolu hattının yapılması talep edilmektedir.

(HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Demiryolu ile bölgenin limanlara bağlanması önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Burdur'un üretiminin Antalya limanına ulaşımı yoğun bir karayolu tır trafiğine neden olmaktadır. Bundan dolayı bölgenin limanlara demiryolu ile bağlanması sağlanmalıdır.

(BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 10

Türkiye'de ulaşımın yüzde 68'inin karayoluyla yapılması Bursa Bölgesine baktığımızda ulaşımın genelde kara yoluyla yapılması ve limanların yetersiz olması ve böylelikle navlun fiyatlarını arttırmaktadır. İstihdam ve enerji maliyetlerinin yüksek olması, yük taşımacılığında demiryolunun eksikliğini ortaya koymaktadır.

Çözüm Önerisi

Tüm ulaşım sistemlerinin (demiryolu, denizyolu, havayolu, otobanlar) entegre kullanılabilceği bir lojistik merkezi kurulması bölgemiz için önemlidir. Böylelikle istihdam sağlanacak ve enerji maliyetleri düşecektir. Bu kapsamda Bursa'ya yeni bir liman kazandırılması, uluslararası alanda Bursa ve çevresinin rekabet gücünün artırılmasını ve navlun giderlerinin düşmesini sağlayacaktır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 11

Demir yolu ihtiyacı önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Gemlik Lojistik Köyü olma yolunda ilerlemektedir. 4 büyük liman, sanayi tesisleri ve serbest bölgesi ile her geçen gün büyümektedir. Mevcut nakliye ihtiyaçlarının daha verimli, daha hızlı yapılabilmesi için, bu bölgelerin demir yolu ağına bağlanması son derece önem arz etmektedir.

(GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 12

Bölge firmalarımızın yurt içinde yük nakliyatında kullandığı demiryolu ağında aksaklıklar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Antakya Bölgesi'ndeki firmaların yurt içinde kullandığı demiryolu ağının geliştirilmesi ve buna bağlı olarak hızlı trenin bölgemize gelmesi sağlanmalıdır.

(DÖRTYOL TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 13

Aliğa'ya kadar gelmiş olan İZBAN'ın Bergama'ya kadar gelmesi talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Aliğa'ya kadar gelmiş olan İZBAN'ın Bergama'ya kadar gelmesi önem arz etmektedir.

(BERGAMA TİCARET ODASI)

Sorun 14

Kayseri'nin sanayi ve ticaret hacminin gün geçtikçe artması nedeniyle mevcut lojistik imkânların yetersiz kalması ve yolcu ve yük taşıma maliyetlerinin çok yüksek olması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kayseri'nin lojistik imkânlarının sanayiye, cevap verebilmesi, turizm ve ticaret potansiyeli artırması için: Yerköy - Kayseri YHT bağlantısının bir an önce tamamlanmalı, Kayseri - Mersin hızlandırılmış yük treni hattı yapılmalıdır. Limanlara ulaşım ile ilgili demiryolu ve karayolu iç hat nakliyelerinin maliyetleri azaltılmalı; Konya - Aksaray - Nevşehir - Kayseri YHT hattı bir an önce tamamlanmalı ve yolcu ve yük taşımacılığına hizmet verecek şekilde karma hat olarak gerçekleştirilmeli; Kayseri havalimanı terminalinin kapasitesi artırılmalı, apron yetersizliği giderilmeli ve nakliye uçakları için pist ve depolar yapılmalıdır.

(KAYSERİ SANAYİ ODASI)

Sorun 15

Gebze - Köseköy arasında 4. Tren yolu hattının sığabileceği yerlerde oluşturulacak barınma yolları ile yük taşımada kapasitenin artırılacağı vurgulanmıştır.

Çözüm Önerisi

İstanbul - Ankara arasındaki 3. demiryolu hattının planlara dahil edilmesi memnuniyet vericidir. Fakat planlanan söz konusu 3. hat demiryolunun, yük taşıma sorununu çözemeyeceği aşikârdır. Yeni hattın kapasitesi UIC hat kapasitesi metoduna göre hesaplamalarda tek hat işletmecilik koşullarında 72 tren/gün olarak hesaplanmıştır. Liman bağlantılarından kaynaklı manevra süreleri düşüldüğünde 40 tren/güne, konvansiyonel hat üzerindeki yolcu trenleri düşüldüğünde 7 tren/güne gerilemektedir. Bu koşullarda yeni hat ile taşınabilecek yük tonajı ancak 3 milyon tona çıkabilecektir. Kocaeli Limanlarından elleçlenen yük miktarı 61 milyon tonun üzerindedir. Bu tespitler sonucunda 3.hatta ilave yeni bir 4.hattın planlanmasını, kısaca hattın çift hatta dönüştürülmesini elzemdir. Gebze - Köseköy arasında 4. hattın sığabileceği yerlerde oluşturulacak barınma yolları ile yük taşımada kapasiteyi artırılmalıdır.

(KOCAELİ SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Sivas - Çetinkaya - Malatya arası Hızlı Tren projesinin ihalesinin yapılmaması sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Malatya'nın Hızlı Tren projesine dahil edilmesi talep edilmektedir.

(MALATYA TİCARET BORSASI)

Sorun 17

Organize sanayi bölgesine tren yolunun getirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgemiz 1.etabının tamamlanması şu an çalışan 38 işletmenin ürettiği mamul ürünlerin toptancılara ve nihai tüketiciye ulaşımının daha ekonomik sağlanabilmesi, ürün birim maliyetinin düşürülebilmesi ve OSB bağlantılı demir yolunun kurulması için ilgili Bakanlıkla görüşmeler yapılmıştır.

(SALİHLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Çevreyolu ve tren yolu yapımı hızlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Uzun yıllardır gündemde olan İç Anadolu'yu Taşucu Limanına taşıyacak Karaman - Mut - Silifke duble yol ve tren yolunun yapımına hız verilmelidir.

(MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Samsun - Ankara hızlı tren hattı yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Samsun'un hızlı tren hattı ile Anadolu'ya bağlanması talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Samsun - Ankara arası yük treni hattı kısaltılmalıdır. Samsun - Ankara Devlet demiryolu Amasya, Sivas, Kayseri üzerinden Ankara'ya ulaşan ve Samsun Ankara arasındaki 400 kilometrelik yolu 900 kilometreye çıkaran, oldukça verimsiz ve eski bir hattır.

Çözüm Önerisi

Amasya - Kırıkkale arasına 170 km'lik bir demiryolu hattı yapılması ile hattın etkinleştirilmesi talep edilmektedir.

(SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

Bölgemizde tren gibi ucuz ve güvenilir taşıma araçları olduğu halde kamyon ve tır gibi araçlarla taşımacılık yoğun olarak yapılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hızlı trenin bölgeye getirilmesi önem arz etmektedir.

(HAVZA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 22

İç Karadeniz Demiryolu yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İç Karadeniz Demiryolunun yapılması talep edilmektedir.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 23

Trabzon- Gümüşhane-Erzincan Demiryolu projesinin ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Trabzon Demiryolu Projesinin uygulanmasına öncelik tanınması sağlanmalıdır.

(TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 24

Bölge ulaşım altyapısı açısından sanayicinin isteklerine uygun bir yapıda değildir. Temel ulaşım ağı olan karayolu bağlantı hattı tam olarak bitirilememiştir. Demiryolu ve havayolu ulaşım olanakları yetersiz olup alternatif ulaşım kanalları bulunmamaktadır. Bu durum maliyetleri artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölge ulaşım ağının çeşitlendirilmesi, özellikle İstanbul demiryolu hattının tamamlanması sağlanmalıdır.

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 25

Halkalı-Kapıkule arasında uluslararası demiryolu inşaatı 2,5 yıldır devam etmektedir. Trenler Tekirdağ ve Çerkezköy'e kadar gelebilmekte, devamında konteynerler karayolu ile taşınmaktadır.

TCDD, gümrüklü konteyner içindeki ihraç mallarına Türkiye taşıma parkurunda uluslararası tarife uygulamak yerine pahalı olan yurt içi taşıma tarifelerini uygulamakta olup, blok tren harici oluşan münferit taşımalar için tarifeli seferleri bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye ihracatının navlun maliyetinin düşmesi açısından ticaret potansiyeli yüksek olan Halkalı-Kapıkule demiryolu inşaatının bir an önce bitirilmesi gerekir.

İhracat mallarının yurt içinde demiryolu ile taşınması için tarifeli seferler konulması ve konteyner içindeki gümrüklenmiş malların yurt içi taşıma parkurunda, yurt dışı fiyat tarifesinin uygulanması.

(İSTANBUL İLİ ODALARI)

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.

Sorun 1

Gemi ve yat inşası destek beklemektedir.

Çözüm Önerisi

EXİMBANK'ın gemi inşa sanayi ve yan sanayisine desteği artırılarak, düşük faizli ve uzun vadeli kredi imkânı sağlanmalıdır. Ayrıca, gemi inşa ve ihracatına yönelik mevcut paket programları dışında proje bazında belirlenecek koşullarla finansman sağlanmalıdır.

(İMEAK DENİZ TİCARET ODASI)

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)

Sorun 1

Kalifiye personel ihtiyacı firmaları zor durumda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özel sektörün ihtiyaçlarına yönelik olarak meslek lisesi, önlisans, lisans öğretimi ve sertifika eğitimleri, mesleki eğitim kurslarında düzenlemeler yapılmalıdır.

(İSTANBUL TİCARET ODASI)

Sorun 2

Kalifiye eleman sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

İŞKUR gibi kurumlar başta olmak üzere ilgili kurumlar koordineli çalışarak eğitimler, kurslar, düzenlemeli ve nitelikli eleman yetiştirilmeli ve istihdamı sağlanmalıdır.

(AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Kalifiye ve kalifiye eleman ihtiyacının giderilememesi sıkıntı oluşturmaktadır. İlimizin gelişen sanayisine artan yatırımcısına karşılık ilimiz içerisinde gerekli personelin temin edilememesi firmaları zor durumda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çankırı'daki eleman niteliği yeni yatırımcının talebini karşılamaktan uzaktır. Bu nedenle mesleki eğitimi özendirerek çalışmaların yapılmalı, mesleki eğitime itibar kazandırılmalı ve ilin ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitim kursları açılmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

İşletmelerimizde; ara eleman sıkıntısı vardır. Çıraklık Eğitim Merkezlerinin yapısı yeniden gözden geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

İşletmelerimizde; ara eleman sıkıntısı çözülmelidir.. Çıraklık Eğitim Merkezlerinin yapısı yeniden gözden geçirilmelidir.

(İSPARTA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

İşsizlik sorunu vardır.

Çözüm Önerisi

Yetişmiş insan gücümüzü tarım, tarıma dayalı sanayi ve bu sanayi ürünlerinin ihracatında kullanabilmek için gerekli teşviklerin kredilendirmelerin yapılması sağlanmalıdır.

(BABAESKİ TİCARET BORSASI)

Sorun 6

Nitelikli istihdam sorunu sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayi yatırımlarında en büyük sorunlardan birisi de muhakkak ki nitelikli istihdam sorunudur. Sürekli nitelikli istihdam oluşmasına katkı sağlayan projeler yürüten firmalara yönelik teşvik anlamında daha fazla imkân sağlanması gerekmektedir. Kurs süresinde işçilere daha fazla sosyal hak sağlanması geçen sürenin emeklilik günlerinden sayılması onların bu kurslara olan ilgisini artıracığı ve işverenlerin aradıkları kursiyerleri bulmalarına katkı sağlayacağı aşikârdır. Yine bu çerçevede belli bir sayı ortalaması ile sürekli kurs açan eleman yetiştirilmesine katkı sağlayan firmalara yönelik kolaylaştırıcı yöntemler uygulanarak teşvik edilmelidir.

(KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Sigortasız çalışan ve ucuz işgücü sağlayan Suriyeli sığınmacıların ticari hayatta vatandaşlarımızı geri planda bırakması sıkıntı oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Suriyeli sığınmacıların düşük ücretlerle sigortasız olarak çalışmayı kabul etmeleri bölge esnafının işe alımlarda Suriyeli sığınmacıları tercih etmelerine yol açmaktadır. Bunun sonucunda da bölgede yaşayan vatandaşlar iş bulma konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu sorunun çözülebilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumu yetkililerinin denetimlerini sıklaştırmaları ve sigortasız istihdamın engellenmesi gerekmektedir.

(İSKENDERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

Sorun 1

Söke'de Adnan Menderes Üniversitesi'ne bağlı ilk fakülte ilçenin kendi imkanlarıyla gerçekleştirilmiştir. Söke'de inşa edilen ikinci fakülte olan Mimarlık ve Tasarım Fakültesi yine ilçenin kendi öz kaynaklarıyla inşa edilmektedir. Ancak bu çalışmalar maddi yetersizlikler sebebiyle ağır yürümektedir. Ayrıca üniversitede okuyan öğrencilerin kalacağı bir yurt ihtiyacı vardır.

Çözüm Önerisi

Adnan Menderes Üniversitesi'ne bağlı Söke'deki fakülte ve meslek yüksek okullarında okuyan öğrencilerin kalacağı Kredi ve Yurtlar kurumuna bağlı 500 kız, 500 erkek toplamda 1000 kişi kapasiteli bir öğrenci yurdu yapılması ve Mimarlık ve Tasarım Fakültesinin tamamlanabilmesi için gerekli olan maddi kaynak sağlanmalıdır.

(SÖKE TİCARET ODASI)

Sorun 2

Yalvaç Meslek Yüksek Okulu'nda YÖK tarafından onaylanmış bölümlere kadro açılmaması.

Çözüm Önerisi

Yalvaç Meslek Yüksek Okulu'ndaki YÖK tarafından onaylanan bölümlere akademik kadro açılması sağlanmalıdır.

(YALVAÇ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na ait Soma merkezdeki eğitim kampüsünün Celal Bayar Üniversitesi'ne bedelsiz devrinin gerçekleşmemesi. Soma'daki yurtların tamamının özel yurt olması öğrenci potansiyelimiz için ciddi sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na ait Soma merkezdeki eğitim kampüsünün Celal Bayar Üniversitesi'ne bedelsiz devri gerçekleştirilmelidir. Ayrıca Soma'ya yurt inşa edilmelidir.

(SOMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Bölgenin yüksek okul, akademisyen ve yurt eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Mut Meslek Yüksek Okulu'nun öğrenci yurdu olmaması ve yeterli derecede akademik personel bulunmadığından bölümler kapanmakta ve her yıl öğrenci sayısı azalmaktadır. Eğitim ve yurt sorununun giderilmesi için Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi'ne bağlı 4 yıllık fakülte ve bölümlerinin açılması gerekmektedir.

(MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Üniversite bölümlerinin artırılması gerekmektedir ve yurt sorunu giderilmelidir.

Çözüm Önerisi

Boğazlıyanda bulunan Bozok Üniversitesi şu an sadece iki bölümde öğrenci kabul etmektedir. Bölümlerini çoğaltılması ve öğrencilerin yurt sorununun acilen giderilmesi gerekmektedir.

(BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı

Sorun 1

Ankara ili bünyesindeki üniversitelerin, İlçelere yönelik yeterli akademik çalışmalarının bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Ankara ili bünyesindeki üniversiteleri, İlçelere yönelik akademik çalışmalarda bulunmalı. Ankara'nın İlçelerine yönelik ar-ge yapılarak, ön plana çıkan özelliklerin akademik çalışmalarla geliştirilmesi, akademik programlar düzenleyerek kalkınmalarında öncülük yapmaları önem arz etmektedir. Her ilçenin kendi has özelliklerinin tespit edilerek, bu varlıkların en verimli şekilde nasıl kullanılacağı ve geliştirileceği araştırılmalı

(ANKARA İL VE İLÇE ODALARI)

Sorun 2

İnşaatı süren fakülte YÖK tarafından bitirilmelidir ve yeni bir fakülte yapılmalıdır

Çözüm Önerisi

Söke'de halen inşası süren mimarlık ve tasarım fakültelerinin inşaatının ve yeni yapılacak olan fakülte binasının YÖK tarafından yapılması sağlanmalıdır.

(SÖKE TİCARET BORSASI)

Sorun 3

Bilecik Üniversitesine bağlı olarak planlanan Bozüyük Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulunun İlçemizde bir an önce inşaatının tamamlanması ve açılması.

Çözüm Önerisi

İlçemizde Bilecik Üniversitesine bağlı olarak planlanan Bozüyük Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulunun bir an önce inşaatının tamamlanması ve açılması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Bilecik Üniversitesine bağlı olarak planlanan Bozüyük Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulunun İlçemizde bir an önce inşaatının tamamlanması ve açılması.

Çözüm Önerisi

İlçemizde Bilecik Üniversitesine bağlı olarak planlanan Bozüyük Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulunun bir an önce inşaatının tamamlanması ve açılması önem taşımaktadır.

(BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Üniversitelerinin Mühendislik Fakülteleri bölümlerini işletmecilik ve yöneticilik eğitimi ile entegre etmeleri.

Çözüm Önerisi

Devlet üniversiteleri, özel ve vakıf üniversitelerinin tamamında olması gereken, gıda, ziraat ve veterinerlik fakültelerinde teorik mesleki eğitimleri ile birlikte işletme ve ekonomi dersleri faaliyete geçirilmeli, mezun olan bir genç, işletmenin teknik hususları ile ekonomik ve rantabl yönetimi hususlarında da donanımlı olmaları sağlanmalıdır. Devlet üniversitelerinde uygulaması ilk etapta zor olabilecek bu eğitim modelinin vakıf üniversiteleri önderliğinde uygulamaya geçilmesi yetkin ve donanım sahibi gençlerin yetişmesinde rol oynayacaktır. Bu eğitim modeline özel sektörün de destek vereceği şüphesizdir.

(BURSA TİCARET BORSASI)

Sorun 6

Yetişmiş nitelikli eleman ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için İznik'te Ziraat Fakültesi ve Turizm Otelcilik Fakültesi açılması önem taşımaktadır.

(İZNİK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 7

Mustafakemalpaşa ilçemizde Dört Yıllık Fakültenin Olmayışı

Çözüm Önerisi

Mustafa Kemal Paşa'ya 4 yıllık fakülte açılmasının ilçe ekonomisine çok büyük katkısı olacaktır.

(MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET BORSASI)

Sorun 8

TOBB ETÜ ÇTSO Çanakkale Fakülteleri onay beklemektedir.

Çözüm Önerisi

Protokolü imzalanmış olan TOBB ETÜ ÇTSO Fakülteleri onaylanmalı, Çanakkale yükseköğretiminde rekabet sağlanmalıdır.

(ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 9

Eğitim

Çözüm Önerisi

Çorum Hitit Üniversitesine bağlı olarak Alaca'ya Yüksek Okul bölümleri ilave edilmesi ve Fakülte açılması faydalı olacaktır.

(ALACA TİCARET BORSASI)

Sorun 10

Acıpayam ziraat fakültesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Acıpayam'a 4 yıllık ziraat fakültesinin getirilmesi sağlanmalıdır.

(ACIPAYAM TİCARET ODASI)

Sorun 11

Tavas merkez ve mahallelerinde çalışma alanlarımızdan olan Kale ve Beyağaç ilçelerimizdeki tarım sektörü ekonomimize büyük katkı sağlamaktadır. Fakat büyük potansiyel olan bu sektörün akademik desteğe ihtiyacı söz konusudur. Çiftçimize eğitim desteğinin verilmesi zarurettir

Çözüm Önerisi

Tarım sektöründeki çiftçimize akademik olarak destek Pamukkale üniversitesi Tavas meslek yüksekokulundaki bir kaç bölüm ile olmakta olup, bu yeterli değildir. Dolayısıyla tarım sektöründeki çiftçimize her türlü konuda akademik desteğin ziraat fakültesinin açılması ile olabileceği düşünülmektedir. Ziraat fakültesi ile akademik olarak çiftçimizin alacağı destek ile toprak daha iyi kullanılabilir, ürün çeşitliliği ve isabetli ürün ekimine gidilecektir.

(TAVAS TİCARET ODASI)

Sorun 12

Bayındır İlçesi ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu için özellikle ziraat, orman, veterinerlik fakültelerinin ilçemizde yer alması, ilçe gelişimi ve büyükşehirlerin yükünün azaltılması konusunda etkili olacak ve öğrencilere daha az maliyetli ve daha kaliteli bir eğitim ortamı sunulabilecektir.

Çözüm Önerisi

Bayındır İlçesi ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu için özellikle ziraat, orman, veterinerlik fakültelerinin ilçemizde yer alması, ilçe gelişimi ve büyükşehirlerin yükünün azaltılması konusunda etkili olacak ve öğrencilere daha az maliyetli ve daha kaliteli bir eğitim ortamı sunulabilecektir.

(BAYINDIR TİCARET ODASI)

Sorun 13

İlin Ankara'ya yakın olması nedeniyle, ilde çalışanların ve üniversite öğrencilerinin Kırıkkale'de yerleşmemeleri ve alışverişlerini büyük ölçüde Ankara'dan yapmaları, ilde ticaretin hareketlenmesini yavaşlatmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimiz Ankara'ya yakın olduğu için çalışanlar ve öğrenciler ikamet için Ankara'yı tercih etmektedir. Çalışanları ve öğrencileri ilimizde tutabilmek için verilen çabalara devletimizin de destek vermesi gerekmektedir. Üniversite'nin fakülte açması ve yeni yurtlar yapılması halinde bu sorun çözülebilir.

(KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 14

İlçemizdeki üniversitenin yüksekokul olması

Çözüm Önerisi

Doğanhisar ilçesinin ekonomisine katkı sağlaması amacı ile ilçeye yeni yüksekokul ve 4 yıllık bölümlerin yapılması önemlidir.

(DOĞANHISAR TİCARET ODASI)

Sorun 15

2014 yılı itibariyle büyükşehir olan Manisa, ikinci bir üniversiteye ihtiyaç duymaktadır

Çözüm Önerisi

Manisa sanayisi, sahip olduğu lojistik avantajlar ile bölgesel kalkınmada önemli bir rol oynamakta, dış ticaret fazlası üreterek ülkemizin cari açık mücadelesine katkı sağlamakta. İlimizde yan ve ana sanayicilerin reel sektöre yönelik politikalar üreten üniversiteye ihtiyacı bulunmakta. Ancak bu şekilde alınan patent sayısı, üretilen ürünlerin ortalama kg fiyatı artışı sağlanabilecek. İlimizde son yıllarda sanayide yapılan atılımlarla birlikte nüfus gittikçe artmakta, nitelikli eleman ve yetenekli insan kaynağına ihtiyaç duyulmakta. Ayrıca suç oranının azlığı, trafik sorunun olmayışı, tek vasıta ile ulaşım sağlanabilmesi, düşük yaşam bedelleri, staj imkânları öğrenciler için büyük avantaj sağlayabilecek

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 16

Sanayicilerimizin nitelikli işgücü sorunu

Çözüm Önerisi

Üniversitelerde meslek hayatının gerekliliklerine uygun teknik bölümler açılması, öğrencilere sadece teorik bilgi değil pratikte de uygulayabileceği bilgi aktarımının sağlanması

(MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 17

54 ilden büyük olan, 350 bin civarında nüfusu ve 80 bin civarında öğrencisi ile Tarsus'ta üniversite ihtiyacı büyüktür.

Çözüm Önerisi

Tarsus a devlet üniversitesi açılmalı

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 18

Kalifiye eleman bulunamaması ve girişimcilik eğitimlerinin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Bu konuda hem Niğde Üniversitesi bünyesinde bölgemizdeki yatırımcılara nitelikli kalifiye eleman yetiştirilmesi için bölümler açılmalı, hem de ilçemizde bu konu ile ilgili teknik liseler açılarak kalifiye eleman yetiştirilmesi sağlanabilir. Girişimcilik konusunda daha fazla eğitim verilerek girişimcilerin önünü açmak gerekmektedir. Eğitim, girişimcilik sorununun temelindeki bir diğer etkidir. Ülke genelinde ilköğretim kurumlarında girişimcilik ve iş kurma üzerine seçmeli dersler ya da eğitimlerin verilmesi aile iktisadi, temel işletmecilik, iş kurma, iş geliştirme gibi hususlara da değinilerek gençlerin küçük yaştan itibaren bu konularda bilgi sahibi olması ve istek geliştirmesi sağlanabilir.

(BOR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 19

Sakarya'da Üniversite ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Sakarya'da ikinci bir üniversite kurulması için her yönüyle potansiyel bulunmaktadır. Mevcut üniversitenin kapasitesi, öğrenci potansiyeli ve yönetilebilirliğin zorlaşması sebebiyle ilde ikinci üniversitenin mutlaka kurulması gerekliliği görülmektedir

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 20

Hayrabolu'da Ziraat Fakültesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bölgemiz verimli topraklara sahip bir tarım bölgesi olduğu için Hayrabolu ilçesine Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi' ne bağlı Ziraat Fakültesi açması ilçe ekonomisi için önemlidir.

Namık Kemal Üniversitesi bünyesindeki Hayrabolu Meslek Yüksekokulu'nda yeni programların açılması ve öğrenci kontenjanlarının artırılması ile yeni Büyükşehir olan Tekirdağ'da Hayrabolu'ya bir Fakülte açılması ilçe ekonomisini canlandıracak ve yerel halkın gelirinin artmasıyla göçün önüne geçecektir.

(HAYRABOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 21

İnşaatı süren fakültelerin çalışmalarının hız kazandırılması ,Hızlı Trenin faaliyete geçmemesi, Tıp Fakültemizin açılmış olmasına rağmen eğitime tam geçmemiş olması, Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı kapsamında ilimize bir Teknopark kurulması için destek verilmesi,

Çözüm Önerisi

Hızlı tren çalışmaları ile birlikte potansiyeli artacak olan Yozgat'ta inşaatı süren fakülte çalışmaları hızla tamamlanmalı, Tıp fakültesinin tam olarak faaliyete geçmesi sağlanmalı ve Teknopark kurulması ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

(YOZGAT TİCARET BORSASI)

Sorun 22

Üniversite bölümleri ve yurt sorunu.

Çözüm Önerisi

Boğazlıyan'da bulunan Bozok Üniversitesi şu an sadece iki bölümde öğrenci kabul etmektedir. Bölümlerini çoğaltılması ve öğrencilerin yurt sorununun acilen giderilmesi gerekmektedir.

(BOĞAZLIYAN TİCARET BORSASI BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 23

Bölgeye acilen bir üniversite kurulması.

Çözüm Önerisi

Ceyhan'a dört yıllık bölge ihtiyaçlarına yönelik üniversite kurulmasını sağlanmalıdır.

(CEYHAN TİCARET ODASI)

Sorun 24

Adnan Menderes Üniversitesi bağlı olan Didim Meslek Yüksek Okulu ilçe merkezinden uzakta Milli Eğitim Bakanlığında kiralanan alanda hizmet vermektedir. Kiralanan binadaki yeterlilikler yeni bölümler açılmasına ve kontenjanın artışına engel olmakta, ilçemize olan uzaklığı da ayrıca sorun yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Didim şehir merkezine yakın olan bir bölgede üniversite yerleşkesi için gelecekte de açılacak bölümler düşünülerek geniş bir arazi tahsis edilmelidir. Arazi tahsisi gerçekleşmesi ile devlet ve yerel kurumların katkılarıyla yapılacak eğitim binalarıyla büyük bir kampüs oluşturulmalıdır. Şuan eğitim veren turizm bölümlerine başka fakülte ve bölümler eklenerek kontenjan artırılmalı, ilçede kış aylarında da ekonomide canlılık sürdürülmelidir.

(DİDİM TİCARET ODASI)

Sorun 25

ADÜ'ye bağlı ilk fakültesini kendi imkânları ile yapan Söke, ikinci fakültesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi için maddi desteğe ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca üniversitede okuyan öğrenciler için bir yurda ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Adnan Menderes Üniversitesi'ne bağlı Söke'deki fakülte ve meslek yüksek okullarında okuyan öğrencilerin kalacağı Kredi ve Yurtlar kurumuna bağlı 500 kız, 500 erkek toplamda 1000 kişi kapasiteli bir öğrenci yurdu yapılmalı ve Mimarlık ve Tasarım Fakültesinin tamamlanabilmesi için gerekli olan maddi kaynak sağlanmalıdır.

(SÖKE TİCARET ODASI)

Sorun 26

Sorun kategorisi: İstihdam Sorun Bölümü: Çankırı ili merkez il ve ilçelerinde işsizlik sorunu olmasına rağmen imalat sektöründe nitelikli, yarı nitelikli ya da nitelsiz eleman bulma sorununun yaşanması.

Çözüm Önerisi

Çankırı ilinde eleman ihtiyacı olan alanlara talebi arttırmak için Çankırı Karatekin Üniversitesi'nin imkânlarının geliştirilmesi ve üniversite imkanları kullanılarak imalat sektöründe çalışmanın özendirilmesi sağlanmalıdır. Üniversitenin desteği ile uygun anketler yapılarak imalat sektörü yerine güvenlik görevlisi ya da buna benzer geçici işlerde çalışmak isteme sebeplerinin ortaya çıkarılması sağlanmalıdır.

(ÇANKIRI TİCARET BORSASI)

Sorun 27

Sanayi sektöründe, sektörün geleceğine yön verebilecek nitelikli personel bulunmaması ciddi bir problemdir. İnisiyatif zayıflığı ve teknik beceri eksikliği iş gücü piyasasındaki en önemli problemlerdendir.

Çözüm Önerisi

Sanayi sektörüne personel yetiştiren teknik öğrenim kurumları, sektörün kontrolündeki meslek örgütlerince yönetilmeli ve yürütülmelidir.

(ESKİŞEHİR TİCARET ODASI)

Sorun 28

Bayındır ilçesine ziraat, orman, veterinerlik fakülteleri açılması.

Çözüm Önerisi

Bayındır İlçesi ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu için özellikle ziraat, orman, veterinerlik fakültelerinin ilçemizde yer alması, ilçe gelişimi ve büyükşehirlerin yükünün azaltılması konusunda etkili olacak ve öğrencilere daha az maliyetli ve daha kaliteli bir eğitim ortamı sunulabilecektir.

(BAYINDIR TİCARET ODASI)

Sorun 29

Hayvancılık ve tarım konusunda gelişmiş olan ilçemizin bu konularda geliştirilmesine yönelik eğitim imkânlarının yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

Tire'de Veterinerlik Fakültesi açılmalıdır.

(TİRE TİCARET ODASI)

Sorun 30

Sanayi kuruluşlarında ara eleman sıkıntısı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ara eleman sıkıntısının had safhada olduğu ülkemizde, Meslek Yüksekokullarına daha fazla önem verilmesini lise mezunu çocuklarımızın ülkemiz ekonomisine katkı sağlayacak ve istihdam yaratacak kişiler olarak yetiştirilmesini beklemekteyiz.

(TURGUTLU TİCARET BORSASI)

Sorun 31

Tarsus'a devlet üniversitesi kurulması.

Çözüm Önerisi

Tarsus'a bir üniversite kurulması için devlet tarafından gerekli adımlar atılmalıdır.

(TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 32

TOBB ETÜ'nün ilimizde açacağı fakülte çalışmalarının tamamlanması.

Çözüm Önerisi

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nin Sivas'ta açacağı fakülte için her türlü altyapı desteği hazırlanmıştır. YÖK'ün bu konudaki kararı beklenmektedir. Fakültenin onaylanması şehrin sosyo-kültürel hayatı ve ekonomisine ivme kazandıracaktır.

(SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 33

Nüfusun % 80'i yükseköğrenim görmüş olan ilçemizdeki mevcut öğrenim oranı ve ilçemize gelecek eğitilmiş nüfusla birlikte sosyal hayatı artırmak istiyoruz.

Çözüm Önerisi

Çorlu'da mevcut bulunan Mühendislik Fakültesi 3000 dönüm arazi içinde bulunmakta ve alt yapısı tamamlanmış durumdadır. Bu arazi içine Çorlu İleri Teknoloji Üniversitesi'ne bağlı olacak Çorlu Mühendislik Fakültesi'nin de eklenmesi mevcut eğitilmiş insan sayısını artıracak gibi bununla paralel olarak sosyal hayata da olumlu katkıda bulunacaktır. Çorlu Kaymakamlığı'nın bu konuda hazırladığı "Çorlu İleri Teknoloji Üniversitesi Fizibilite Raporu" da mevcuttur.

(ÇORLU TİCARET VE SANAYİ ODASI/ÇORLU TİCARET BORSASI)

Sorun 34

Tekirdağ'ın Hayrabolu ilçesine Ziraat Fakültesi açılması

Çözüm Önerisi

Bölgemiz verimli topraklara sahip bir tarım bölgesi olduğu için Hayrabolu ilçesine Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ne bağlı Ziraat Fakültesi açması ilçe ekonomisi için önemlidir.

(HAYRABOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 35

İlçe ekonomisinin durağan oluşu ve ilçenin göç vermesi.

Çözüm Önerisi

Namık Kemal Üniversitesi bünyesindeki Hayrabolu Meslek Yüksekokulu'nda yeni programların açılması ve öğrenci kontenjanlarının artırılması ile ekonominin canlandırılması ve yerel halkın gelirinin artmasıyla göçün önüne geçilmesi gerekmektedir.

(HAYRABOLU TİCARET BORSASI)

Sorun 36

1. İnşaatı süren fakültelerin çalışmalarına hız kazandırılması,
2. Hızlı Trenin faaliyete geçmemesi,
3. Tıp Fakültemizin açılmış olmasına rağmen eğitime başlamaması,
4. Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı kapsamında ilimize bir Teknopark kurulması için destek verilmesi,

Çözüm Önerisi

1. Hızlı tren ile birlikte potansiyeli artacak olan Yozgat'ta inşaatı süren fakülte çalışmaları tamamlanmalıdır.
2. Tıp fakültesinin tam olarak faaliyete geçmesi sağlanmalıdır.
3. Teknopark kurulması ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

(YOZGAT TİCARET BORSASI)

Sorun 37

Bölge sanayicisinin en önemli sorunlarından bir diğeri eğitim eksikliğidir. Günümüz bilgi toplumdur. Sanayi işletmelerini ilgilendiren üretim ve tüketime yönelik konularda sürekli bir teknolojik gelişme yaşanmaktadır. Ancak işletmelerimizin büyük bir kısmının bilgi altyapısı yetersizdir.

Çözüm Önerisi

İşletmelere üniversiteler ve uzman kuruluşlarca eğitim verilmesi

(DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 38

Hacettepe Üniversitesi 2007 yılında Bölge Hastanesi olarak yapılması planlanan inşaatı devir almış ve halen muallak bir şekilde 8 yıldır faaliyete geçememiştir.

Çözüm Önerisi

Hacettepe Üniversitesi Kastamonu Tıp Fakültesinin faaliyete geçirilmelidir.

(KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 39

İlçedeki eğitim-öğretim problemleri

Çözüm Önerisi

Tosya'daki 8 Anadolu Lisesi'nden 1 tanesinin Fen Lisesine dönüştürülmesi ve Tosya'ya Yükseköğrenim öğrenci yurdu yapılması gerekmektedir.

(TOSYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 40

Sakarya'ya ikinci bir üniversite kurulması

Çözüm Önerisi

Sakarya'da ikinci bir üniversite kurulması için her yönüyle potansiyel bulunmaktadır. Mevcut üniversitenin kapasitesi, öğrenci potansiyeli ve yönetilebilirliğin zorlaşması sebebiyle ilde ikinci üniversitenin mutlaka kurulması gerekliliği görülmektedir

(SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 41

Bölgemizin ve ilçemiz insanın en önemli gelir kaynağı olan tarım-hayvancılık destekleri artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Gaziosmanpaşa Üniversitesine bağlı Nıksar Ziraat Fakültesi açılmalıdır.

(NİKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 42

Kırıkkale'nin Ankara'ya yakın olması nedeniyle, ilde çalışanların ve üniversite öğrencilerinin Kırıkkale'ye yerleşmemeleri ve alışverişlerini büyük ölçüde Ankara'dan yapmaları, ilde ticareti yavaşlatmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çalışanları ve öğrencileri ilimizde tutabilmek için gösterilen çabalara devletimizin de destek vermesi gerekmektedir. Üniversitenin fakülte açması ve yeni yurtlar yapılması halinde bu sorun kısmen de olsa çözülebilir.

(KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Denizcilik Müsteşarlığı

Sorun 1

Çanakkale Yat Limanı - Çanakkale Kurvaziyer İskelesi - Lâpseki Yat Limanı Balıkçı Barınağı yapılması talep edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Kentin ekonomik hayatına, turizme büyük katkı sağlayacak ÇED raporu alınmış olan Çanakkale Yat Limanı projesi hayata geçirilmelidir. Kurvaziyer iskelesi, Lâpseki Yat Limanındaki bürokratik engel ve süreçler hızla aşılmalı ve bu yatırımlar Çanakkale'ye kazandırılmalıdır.

(ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 2

Tersaneler bölgesi altyapı eksikliği, Guletler için Liman ve Çekek yeri ihtiyacı, koyları yabancı teknelerin kullanımı, atık alım tesisleri Ticari veya şahıslara ait tekneler yöredeki koyları herhangi bir düzenleme olmadan kullanmakta ve yerel yat sektörüne zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

Yoğun kullanılmakta olan koyalarda ve limanlarda atık alım tesisleri ve yetersiz kontrol sebebi ile kirlenme olmaktadır. Tarihler boyunca sürdürülmüş olan Gemi, Yat imalatı geleneğinin sürdürülmesi rekabet koşullarına yenik düşmektedir. Büyük boyutta olan Guletlerin ticari limanlarda konaklaması ve bakım için karaya çekilmesi fizibil olmamaktadır. Geleneksel ve yörenin sosyal yapısının ekonomik dayanağı olan sektörün alt yapısının kamu tarafından planlanması ve iyileştirilmesi gerekmektedir. Guletler için Liman ve çekek yeri yapılması gerekmektedir. Koyların kullanımının yörede yerleşik olanlar lehine düzenlenmelidir. Atık alım tesislerinin ve kontrollerin sıklaştırılmalıdır. Pazarlama sorunu yaşamakta olan Yat Sektörüne katkı sağlanmalıdır.

(BODRUM TİCARET ODASI)

Sorun 3

Odamız üyesi ihracatçı firmaların uluslararası rekabet ortamından daha fazla istifade etmeleri için iskele talebinde bulunmuşlardır. Arhavi'ye iskele yapılması ile bu firmalar nakliyeden ve mallarını ihraç ettikleri firmalar burada depolama yapacak olup, istihdama da katkı bulacaktır.

Çözüm Önerisi

Arhavi'ye iskele yapılması talep edilmektedir.

(ARHAVİ TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 4

Balıkçılık sorunumuz vardır.

Çözüm Önerisi

Gelibolu'nun acilen yapılması gereken bir balıkçı barınağına ihtiyacı vardır.

(GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Filyos Limanı altyapı ihalesinin yapılmasına rağmen neticelenmemesi ve çalışmalara hala başlanılamamıştır.

Çözüm Önerisi

Filyos Limanı altyapı çalışmalarına bir an önce başlanması gerekmektedir.

(ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 6

Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu, 'Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu Donanımlı Dalış Yönetmeliği' hükümlerine dayanarak CMAS dışındaki dalış sertifikalandırma sistemlerine ait sertifikaları bulunan dalıcılar için izin belgesi yahut denklik belgesi adı altında ek belge alma ve ilave ücret ödemek zorunda kalmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Rekabet Kurumu, yönetmeliğin değiştirilmesi için görüş bildirmiş ise de; sonuç alınamamıştır. Bu sektörün gelişmesi ve turizme katkısının artarak sürmesi için, ilgili yönetmeliğin, diğer dalış sertifikalandırma firmalarına da eşit şekilde ticaret yapma hak ve yetkisi vermesi amacıyla değiştirilmesi gerekmektedir.

(MARMARİS TİCARET ODASI)

Sorun 7

Türkiye'de ulaşımın yüzde 68'inin karayoluyla yapılması Bursa Bölgesine baktığımızda ulaşımın genelde kara yoluyla yapılması ve limanların yetersiz olması ve böylelikle navlun fiyatlarını arttırmaktadır. İstihdam ve enerji maliyetlerinin yüksek olması, yük taşımacılığında demiryolunun eksikliğini ortaya koymaktadır.

Çözüm Önerisi

Tüm ulaşım sistemlerinin (demiryolu, denizyolu, havayolu, otobanlar) entegre kullanılabileceği bir lojistik merkezi kurulması bölgemiz için önemlidir. Böylelikle istihdam sağlanacak ve enerji maliyetleri düşecektir. Bu kapsamda Bursa'ya yeni bir liman kazandırılması, uluslararası alanda Bursa ve çevresinin rekabet gücünün artırılmasını ve navlun giderlerinin düşmesini sağlayacaktır.

(BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 8

Gelibolu 120 km'lik sahil şeridi ile bir liman ilçesi olmasına rağmen yeterli büyüklükte bir liman yapılmaması nedeni ile ilçemizin gelişmesi engellenmiştir. Acilen modern bir liman ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gelibolu 120 km'lik sahil şeridi ile bir liman ilçesi olmasına rağmen yeterli büyüklükte bir liman yapılmaması nedeni ile ilçemizin gelişmesi engellenmiştir. Acilen modern bir liman ihtiyaç duyulmaktadır.

(GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 1

Lisanslı Depolarca düzenlenen senetlerin rehin edilerek kredi temininde güçlükler yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

5300 sayılı yasaya göre kurulan Tarım Ürünleri Lisanslı Depo işleticisi şirketlerince düzenlenen ürün senetlerinin bankalarca doğrudan birinci derecede teminat kabul edilerek senet sahibine kredi verilebilmesi, bu kredilere uygulanacak faiz ve komisyonların sektörün teşviki bağlamında düşük tutulması ya da destek kapsamına alınması sağlanarak senet sahiplerinin finansmana erişimi kolaylaştırılıp ucuzlatılmalıdır. Bunun için 5411 sayılı Bankacılık kanunda ve bağlı mevzuatında gerekli düzenleme yapılmalıdır.

(ANKARA TİCARET BORSASI)

Sorun 2

Yabancı uyruklulara yapılan taşınmaz (imarlı bina) satışlarının ihracat kapsamında değerlendirilmesi

Çözüm Önerisi

Yabancı uyruklu kişilere yönelik emlak satışlarını yerinden yapılan satış ve teslimler tanımı ile ihracatçı sayılması, belirlenecek yasal kurallar çerçevesinde yabancı uyruklu kişilere yapılan emlak satışlarının ihracat sayılarak ihracata tanınan destek ve teşviklerden faydalandırılmaları sağlanmalıdır.

(ALANYA TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 3

Üretici ihracatçıların önlerindeki en önemli engellerden biri finansmana erişimdir. Bu nedenle yatırım yapılmamaktadır. Hem yeni yatırım hem de ihracatın finansmanı orta ölçekli firmalarımızı korkutmaktadır. Orta ölçekli üretici ihracatçı firmalar için yeni finansman kaynakları yaratılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin tamamında ihracata yönelik sanayiye yatırımın özendirilmesi gerekmektedir. Yapılacak yatırım ihracata yönelik bir yatırımsa evleviyetle ve ihracat ile orantılı olarak desteklenmelidir; böylece orta ölçekli firmalar ihracata yönelik korkmadan yatırım yapabilmelidir. 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 45. maddesine dayanılarak hazırlanan Reeskont ve Avans Yönetmeliği ve İhracat Reeskont Kredisi Uygulama Talimatı'ndaki kredi koşulları yeniden düzenlenmeli ve kredi talebi zamanına kadar belirli bir yatırım yapmış veya sermayesini belirli bir oranda nakdi olarak ödemiş olan üretici ihracatçılara yönelik daha uygun vade koşullarıyla daha uygun faizli krediler kullanılmalıdır.

(DENİZLİ SANAYİ ODASI)

Sorun 4

İhracatta DFİF ödemeleri

Çözüm Önerisi

Narenciyede ve diğer bazı meyve-sebzelerde DFİF ödemelerinin cazip hale getirilmesi, belirli tür ve çeşitlerin ekimi, dikimi ile teşvikler ile daha cazip hale gelmesi, DFİF ödemeleri üreticinin sadece ihraç kalitesindeki ürününe ödense ve bu sayede üreticinin daha kaliteli ihraç vasıflı ürün yetiştirmesini teşvik edilmelidir. ton başına ödenen DFİF'in yüksek olması, ihracatçıların finansman ihtiyaçlarını ve ihracatçıların vergi kaçırma olasılığını azaltacaktır.

(SİLİFKE TİCARET VE SANAYİ ODASI)

Sorun 5

Çay Sektörüne hizmet verecek Lisanslı Depoculuk Şirketi yoktur, Çay Ürün İhtisas Borsası yoktur.

Çözüm Önerisi

Çay sektörüne hizmet edecek, Lisanslı depoculuk şirketi kurulmalıdır. Çay Ürün İhtisas Borsası Rize Ticaret Borsası bünyesinde kurulmalıdır.

(RİZE TİCARET BORSASI)